

בְּשֵׁם יי אֵל עוֹלָם

סִדּוּר

אֲזוּר הַרְמַב"ם

סידור תפילה בנוסח הרמב"ם על-פי כתבי-יד
'אז תפקחנה עיני עורים ואזני חרשים תפתחנה'

ברוך רחמנא דסייען

לזכר הבחור הנפלא והמופלא אוהב ה' והאדם

עודד חמדי ז"ל בן אברהם ואהובה הי"ו

כל הזכויות שמורות לעורך

אדיר בן יוסף דחוח-הלוי

אור הרמב"ם – לפקח עינים עורות

www.OrHarambam.com

AdirHadar@Gmail.com

מהדורה שנייה (ראשונה י"ל בשנת התשפ"א)

ארץ-הקודש ה'תשפ"ד | בשל"ה לְשִׁטְרֵי

'אֵלֵיכֶם אִישִׁים אֶקְרָא וְקוֹלִי אֶל בְּנֵי אָדָם' (משלי ח, ד)

אֵלֵי חַיִּי חַיִּי הַעֲזוּלָמִים

בְּשִׁבְחַ וְהוֹדָיָה לֵה' יִתְעַלֶּה
הַנְּבִי מִגִּישׁ לִפְנֵיכֶם סְדוּר תִּפְלֶה.
הוֹרְתוּ בְּשִׁגְיָאָה מְקוֹמָמָה זָרָה וְנִבְעָרָה:
טִימְאוּ אֶת פֶּתַח יְחִיד שְׁמוֹ הַנּוֹרָא
וְיִחְסוּהוּ לְשִׁפְלוּת עוֹלְמוֹת הַיְצִירָה.
הַתִּפְרָצוּ כִּנְגַד אֵל-חַי וְכִפְרוּ בְּמִלּוֹ
וְשִׁיתְפוּהוּ עִם מַעֲשֵׂי יָדָיו.
לִפְיֶכָף אִמְרֹתַי אֲסִיר חֲרָפָה וְכָזָב
וְאֶקְדָּשׁ וְאֶהַלֵּל שְׁמוֹ הַנִּשְׁגָּב,
יִשְׁתַּבַּח וְיִתְרוֹמֵם אֵל נוֹרָא עֲלֵילָה
וְיִתְהַדַּר וְיִתְפָּאֵר יוֹצֵר כֹּל בְּחֻכְמָה.

בְּסְדוּר זֶה חוֹתֶמֶת יוֹצְרִים
כְּדִי לְשָׁמְרוּ מִשׁוּעָלִים יָדָים
וְהוּא מִנְחַת צָעִיר הַצְּעִירִים
לְכֹל יִשְׂרָיִ הַדְּעַת הַנְּבָרִים
יְבוֹרְכוּ בְּבִרְכַת צוּר עוֹלָמִים
וְיַבְעֲתֶרֶת נְעִימוֹת וְשִׁלּוּמִים!

תוכן העניינים

תפילות יום השבת

92	ערבית של שבת
102	קידוש לליל שבת
103	שחרית של שבת
108	פסוקי הזמירות
119	קרית שמע וברכותיה
131	ברכות ההפטרה
132	מוסף של שבת
140	קידוש ליום השבת
140	מנחה של שבת

תפילת ראש חודש

151	תפילת ראש חודש
-----	----------------

תפילת ימי החנוכה

158	הדלקת נר חנוכה
159	תפילת שחרית לחנוכה
163	קריאה בתורה לחנוכה

תפילות שלש הרגלים

163	ערבית לשלש רגלים
169	קידוש לליל יום טוב
170	שחרית לשלש רגלים
179	קריאה בתורה למועדים
181	ברכות ההפטרה למועדים

תפילות ימי החול

13	קרית שמע שעל המיטה
14	ברכות השחר
16	ברכות התורה
19	תפילת שחרית
20	פסוקי הזמירות
29	קרית שמע וברכותיה
44	נפילת פנים
46	ברכות העולה לתורה
48	סדר היום
54	קדיש בתרא
55	קדיש דרבנן
55	סדר לימוד בית המדרש
56	דיני תפילת 'הביננו'
56	ברכת המזון
60	ברכות הנהנין
61	תפילה קצרה במקום סכנה
62	תפילת הדרך
62	ברכת הגומל
62	תפילת מנחה
74	תפילת ערבית
86	סדר מוצאי שבת
89	ברכת הלבנה
89	ספירת העומר
91	הבדלה למוצאי שבת ויו"ט

- 256 שחרית ליום הכיפורים
265 קריאה בתורה ליוה"כ
265 ברכות ההפטרה ליוה"כ
266 מוסף ליום הכיפורים
277 מנחה ליום הכיפורים
286 תפילת נעילה

שונות

- 295 סדר בדיקת חמץ
295 סדר עירובי תבשילין
296 סדר אירוסין ונישואין
297 סדר המילה
298 סדר פדיון הבן
298 ברכות הריח
299 ברכות השבח וההודיה
300 ברכות הראייה
303 ברכת 'על הטבילה'

- 183 מוסף לשלש רגלים ולחיה"מ
189 קידוש לימי שלש רגלים
190 מנחה לשלש רגלים

תפילות ראש השנה

- 199 ערבית לראש השנה
204 קידוש לליל ראש השנה
205 שחרית לראש השנה
210 קריאה בתורה לר"ה
211 ברכות ההפטרה לר"ה
212 סדר תקיעת שופר
213 מוסף לראש השנה
226 קידוש ליום ראש השנה
226 מנחה לראש השנה

תפילות יום הכיפורים

- 236 מנחה לערב יום הכיפורים
247 ערבית ליום הכיפורים

שלושה-עשר היסודות של תורת משה

לפי רבנו הרמב"ם בפירושו למסכת סנהדרין (י, א)

וממה שראוי שאזכיר כאן וזהו המקום היותר ראוי להזכירם בו, שעקרי תורתנו הטהורה ויסודותיה שלושה-עשר יסודות.

היסוד הראשון – מציאות הבורא ישתבח. והוא, שיש שם מצי בשלמות אופני המציאות, והוא עלת מציאות כל הנמצאים, ובו קיום מציאותם, וממנו נמשך להם הקיום. ואלו נתאר סלוק מציאותו כי אז בטלה מציאות כל נמצא ולא ישארו קיימים במציאות; ואלו נתאר סלוק כל הנמצאים זולתו, כי אז לא תבטל מציאותו; יתעלה ולא תחסר, כי הוא יתעלה בלתי זקוק במציאותו לזולתו; וכל מה שזולתו מן השכלים, כלומר המלאכים וגרמי הגלגלים ומה שלמטה מהן – הכל זקוק במציאותו אליו. וזה היסוד הראשון הוא אשר מורה עליו דבור 'אנכי יי אלהיך' וכו' [שמ' כ, ב].

והיסוד השני – אחדותו יתעלה. והוא, שזה עלת הכל אחד, לא באחדות המין ולא באחדות הסוג [שמכילים פרטים רבים בתוכם], ולא בדבר האחד המורכב שהוא מתחלק לאחדים רבים [כגון עצמות שנספחים לה תארים ולכן איננה אחת], ולא אחד בגוף הפשוט שהוא אחד במספר אבל מקבל החלוקה והפיצול עד בלי סוף, אלא הוא יתעלה אחד, אחדות שאין אחדות כמוה בשום פנים, וזה היסוד השני מורה עליו מה שנאמר: 'שמע ישראל יי אלהינו יי אחד' [דב' ו, ד].

והיסוד השלישי – שלילת הגשמות ממנו. והוא, שזה האחד אינו גוף ולא כח בגוף, ולא יארעוהו מארעות הגופים כגון התנועה והמנוחה, לא בעצם [במהות המעצבת את הישות] ולא במקרה [בשום מאפיין חיצוני-גופני]. ולפיכך שללו ממנו [חכמים] עליהם השלום החבור והפירוד ואמרו: 'לא ישיבה ולא עמידה לא עורף ולא עפוי', כלומר לא פירוד והוא עורף, ולא חבור, כי עפוי מן 'ועפו בכתף פלשתים' [יש' יא, יד] כלומר ידחפום בכתף להתחברם בהם, ואמר הנביא: 'ואל מי תדמיון אל ומה דמות תערכו לו', 'ואל מי תדמיוני ואשנה יאמר קדוש' [יש' מ, יח; כה], ואלו היה גוף כי אז היה דומה לגופות, וכל מה שבא בספרים מתארו בו בתארי הגופות כגון ההליכה והעמידה והישיבה והדבור וכיוצא בזה הם כולם דרך השאלה, וכמו שאמרו [חכמים]: 'דברה תורה כלשון בני אדם'. וכבר דברו בני אדם בענין זה הרבה, וזה היסוד השלישי הוא אשר מורה עליו מה שנאמר: 'כי לא ראיתם כל תמונה ביום דבר

וְאֵלֵיכֶם בַּחֲרֵב מִתּוֹךְ הָאֵשׁ' [דב' ד, טו] כְּלוֹמַר לֹא הִשְׁגַּתְּם אוֹתוֹ בְּעַל תְּמוּנָה, לְפִי שֶׁהוּא כְּמוֹ שֶׁאֲמַרְנוּ לֹא גּוֹף וְלֹא כַח בְּגוֹף [דהיינו אינו נפש שבנוסה בגוף וכיו"ב].

וְהִיסוּד הַרְבִּיעִי – הַקְדָּמוֹת. וְהוּא, שֶׁזֶה הָאֶחָד הַמְתוֹאָר הוּא הַקְדָּמוֹן בְּהַחֲלֵט, וְכָל נִמְצָא זֹלָתוֹ הוּא בְּלִתי קְדָמוֹן בְּיַחַס אֵלָיו, וְהִרְאִיּוֹת לְזֶה בְּסִפְרֵים הַרְבֵּה. וְזֶה הִיסוּד הַרְבִּיעִי הוּא שְׁמוּרָה עָלָיו מֵה שֶׁנֶּאֱמָר: 'מֵעַנָּה אֱלֹהֵי קֹדֶם' [דב' לג, כז]. וְדַע, כִּי הִיסוּד הַגְּדוֹל שֶׁל תּוֹרַת מֹשֶׁה רַבְּנוּ הוּא הַיּוֹת הָעוֹלָם מְחֻדָּשׁ, יְצָרוֹ ה' וַיִּבְרָאוּ אַחַר הַהֶעָדֵר הַמוֹחֲלֵט, וְזֶה שֶׁתּוֹרָה שֶׁאֵנִי סוֹבֵב סְבִיב עֲבָן קְדָמוֹת הָעוֹלָם לְפִי דַעַת הַפִּילוֹסוֹפִים הוּא כְּדִי שֶׁיְהֵא הַמוֹפֵת מוֹחֲלֵט עַל מְצִיאֹתוֹ יִתְעַלָּה כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְתִּי וַיְבַרְרֵתִי בְּמוֹרָה.

וְהִיסוּד הַחֲמִישִׁי – שֶׁהוּא יִתְעַלָּה הוּא אֲשֶׁר רָאוּ לְעַבְדוֹ וְלִרְוִמּוֹ וְלִפְרָסָם גְּדוֹלָתוֹ וּמִשְׁמַעְתּוֹ. וְאִין עוֹשִׂין כֵּן לְמָה שֶׁלְמַטָּה מִמֶּנּוּ בְּמְצִיאֹת, מִן הַמְּלֶאכִים וְהַכּוֹכָבִים וְהַגְּלָגְלִים וְהִיסוּדוֹת וְכָל מָה שֶׁהוֹרֵב מֵהֵן [וְכֹל-שֶׁכֵּן לְבְנֵי-הָאָדָם שׁוֹכְנֵי-בֵת-חֹמֶר שְׁחִייהֶם כְּרוּחַ: 'כִּי רֵיחַ עֲבָרָה בּוֹ וְאֵינּוּ' (תה' קג, טז)], לְפִי שֶׁכּוֹלָם מוֹטָבְעִים בְּפַעוּלוֹתֵיהֶם אִין לָהֶם שְׁלֵטוֹן וְלֹא בַחֲרִירָה אֲלֵא רְצוֹנוֹ יִתְעַלָּה, וְאִין עוֹשִׂין אוֹתָם אֲמָצְעִים לְהַגִּיעַ בָּהֶם אֵלָיו, אֲלֵא כְּלָפוּי יִתְעַלָּה יְכַוְּנוּ הַמַּחְשָׁבוֹת וַיִּנְיחוּ כָּל מָה שֶׁזֹּלָתוֹ [כְּלוֹמַר, אִין לְהַפְנוֹת אֶת הַמַּחְשָׁבָה וְהַהֶעָרָצָה וְהִירָאָה לְמֵאוֹמָה זֹלָת ה' יִתְעַלָּה]. וְזֶה הִיסוּד הַחֲמִישִׁי הוּא הָאֲזָהָרָה עַל עֲבוֹדָה זָרָה, וְרוֹב הַתּוֹרָה בָּאָה לְהַזְהִיר עַל זֶה.

וְהִיסוּד הַשְּׁשִׁי – הַנְּבוּאָה. וְהוּא, לְדַעַת שֶׁזֶה הַמִּין הָאֲנוּשִׁי יֵשׁ שֶׁיִּמְצָאוּ בּוֹ אִישִׁים בְּעַלִּי כְּשֶׁרוֹנוֹת מְפוֹתִיחִים מְאֹד וְשִׁלְמוֹת גְּדוֹלָה, וְתִתְכוּנֵן נַפְשָׁם עַד שֶׁמְקַבְּלֵת צוֹרַת הַשֶּׁכָּל, וְיִתְחַבֵּר אוֹתוֹ הַשֶּׁכָּל הָאֲנוּשִׁי בְּשֶׁכָּל הַפּוֹעֵל, וַיֶּאֱצֵל עֲלֵיהֶם מִמֶּנּוּ אֲצִילוֹת שֶׁפַע, וְאֵלָה הֵם הַנְּבִיאִים, וְזוֹהִי הַנְּבוּאָה וְזֶהוּ עֲבִינָה. וַיִּבְיֹאֵר הִיסוּד הַזֶּה בְּשִׁלְמוֹת יֶאֱרֹךְ מְאֹד, וְאִין מִטְרַתְנוּ פִירוּט כָּל יִסוּד מֵהֶם וַיִּבְיֹאֵר דְּרָכֵי יְדִיעַתוֹ, לְפִי שֶׁזֶה הוּא כְּלָלוֹת כָּל הַמְדַעִים, אֲלֵא כְּזִכְרֵם בְּדֶרֶךְ הַדְּעָה בְּלֶבֶד, וּפְסוּקֵי הַתּוֹרָה מְעִידִים בְּנְבוּאָת נְבִיאִים רַבִּים.

וְהִיסוּד הַשְּׁבִיעִי – נְבוּאָת מֹשֶׁה רַבְּנוּ. וְהוּא, שֶׁנֶּאֱמִין שֶׁהוּא אֲבִיהֵן שֶׁל כָּל הַנְּבִיאִים שֶׁקְדָּמוּ לְפָנָיו וְהַבָּאִים אַחֲרָיו, הַכֹּל הֵם לְמַטָּה מִמֶּנּוּ בְּמַעֲלָה, וְהוּא בַחֲרִיר ה' מִכָּל הַמִּין הָאֲנוּשִׁי, אֲשֶׁר הִשִּׁיג מִמֶּנּוּ יִתְעַלָּה יוֹתֵר מִמָּה שֶׁהִשִּׁיג וַיִּשִּׁיג כָּל אָדָם שֶׁנִּמְצָא וְשִׁימְצָא. וְשֶׁהוּא [מֹשֶׁה רַבְּנוּ] עָלָיו הַשְּׁלוֹם הַגִּיעַ לְתַכְלִית הָרוּמּוֹת מַעַל הָאֲנוּשִׁיּוֹת עַד שֶׁהִשִּׁיג הַמַּעֲלָה הַמְּלֶאכִית וְנַעֲשָׂה בְּמַעֲלַת הַמְּלֶאכִים, לֹא נִשְׂאָר לְפָנָיו שׁוּם מְסוּרָה שְׁלֵא קָרְעוּ וְלֹא עָצַר בְּעֵדוֹ שׁוּם מַעְצוֹר גּוֹפְנִי, וְלֹא נִשְׂאָר בּוֹ שׁוּם דְּבַר מִן הַחֲסָרוֹן לֹא

מעט ולא הרבה, והושבתו בו הכוחות הדמיוניים והחושניים [=כל חושי החומר] בכל השגותי, ונתבהל פוחו המתעורר [=הושבת חומרו הבהמי לחלוטין], ונשאר שכל בלבד, ועל ענין זה אמרו עליו שהוא מדבר עם ה' בלי אמצעות המלאכים.

ורציתי לבאר פאן זה הענין הנפלא, ואפרש סתומות פסוקי התורה, ואבאר ענין אמרו: 'פה אל פה' [במ' יב, ח] וכל הפסוק הזה וזולתו מענינו, לולי שראיתי שבענינים האלו דקים מאד וצרכים להרחבה מרובה והקדמות ומשלים, ושצריך לבאר תחלה מציאות המלאכים ושנוי מעלותיהם לפני הבורא, וכן באור הנפש וכל כוחותיה, ויתרחב ההקף עד שנגיע לדבר על הצורות שהזכירו הנביאים לבורא ולמלאכיו, ולא יספיק לענין זה לבדו ואפילו אקצר תכלית הקצור מאה דפים, ולכן אניחנו למקומו או בספר באורי הדרשות שהבטחתי בו, או בספר הנבואה שהתחלתי לחברו, או בספר שאחבר בפירושי אלו היסודות.

ואחזור לענין היסוד הזה השביעי ואומר, שנבואת משה רבנו נבדלה מנבואת כל שאר הנביאים בארבעה הבדלים:

ההבדל הראשון שכל נביא איזה שיהיה אין ה' מדבר אתו כי אם על-ידי אמצעי, ומשה בלי אמצעי כמו שאמר: 'פה אל פה אדבר בו' [במ' יב, ח].

וההבדל השני שכל נביא לא יבואהו החזון אלא בזמן השינה כמו שאמר בכמה מקומות: 'בחלום הלילה', 'ויחלם' [בר' כח, יב], 'בחלום חזיון לילה' וכו' [איוב לג, טו] והרבה מן הענין הזה; או ביום, אחר תרדמה הנופלת על הנביא ומצב שבו שובתים כל חושיו ומתרוקנת מחשבתו כעין שינה, ומצב זה נקרא מחזה ומראה, ועליו הוא אומר: 'במראות אלהים' [יח' מ, ב]. ומשה בא לו הדבור ביום והוא עומד בין שני הכרובים כמו שהבטיחו ה': 'ובועדתי לך שם ודברתי אתך' וכו' [שמ' כה, כב], אמר יתעלה: 'אם יהיה נביאכם יי במראה אליו אתודע בחלום אדבר בו, לא כן עבדי משה' [במ' יב, ו-ז].

וההבדל השלישי שהנביא כאשר בא לו החזון ואף-על-פי שהוא במראה ועל ידי מלאך, ויחלשו כוחותיו ומתחלחל גופו וירד עליו מורא עצום מאד כאילו [הוא] הולך למות, כמו שבאר בדניאל כשדבר עמו גבריאל במראה, אמר: 'ולא נשאר בי כח והודי נהפך עלי למשחית ולא עצרתי כח', ואמר: 'ואני הייתי נרדם על פני ופני ארצה' [י, ח-ט], ואמר: 'במראה נהפכו צירי עלי' [י, טז]. ומשה אינו כן, אלא יבואהו הדבור ולא תארע לו חלחלה כלל והוא אמרו יתעלה: 'ודבר יי אל משה פנים אל פנים כאשר

יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ' [שמ' לג, יא], כְּלוּמַר כָּשֶׁם שֶׁלֹּא יֵאָרַע לְאָדָם שׁוּם חֻדָּה מִדְּבַרֵי חֲבֵרוֹ, כִּי הוּא [משה רבנו] עָלָיו הַשְּׁלוֹם לֹא הָיָה נְחָרָד מִן הַדְּבוּר וְאָף-עַל-פִּי שֶׁהוּא פָּנִים בְּפָנִים, וְזֶה מִחֲמַת חוֹזֵק הַתְּחַבְּרוֹ בְּשֶׁכֶל כְּמוֹ שֶׁאֲמַרְנוּ.

וההבדל הרביעי שֶׁכָּל הַנְּבִיאִים לֹא יְבוֹאִם הַחֲזוֹן בְּרִצּוֹנָם אֲלֵא בְּרִצּוֹן ה', וַיֵּשׁ שִׁישְׂאָר הַנְּבִיאִים כְּמֵה שְׁנַיִם וְלֹא יְבוֹאֵהוּ חֲזוֹן [של נבואה], וַיֵּשׁ שֶׁמִּבְקָשֵׁין מִן הַנְּבִיאִים לְהוֹדִיעֵם דְּבַר בְּנְבוּאָה וַיֵּשְׂאָר [הנביא ללא נבואה] עַד שֶׁתְּבוֹא לוֹ הַנְּבוּאָה אַחֵר יָמִים אוֹ אַחֵר חֻדָּשִׁים אוֹ לֹא תְבוֹא לוֹ כָּלֵל. וּבְכָר רְאִינוּ מֵהֶם [מהנביאים ע"ה] מִי שֶׁהִתְכַּוֵּן [לנבואה] עַל-יְדֵי שֶׁמִּחַת הַלֵּב וְזָכוּךְ הַמַּחְשָׁבָה כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה אֱלִישָׁע בְּאֲמָרוֹ: 'וְעַתָּה קַחוּ לִי מִנְגֵן' [מ'ב ג, טו] אֲזַבֵּא לוֹ הַחֲזוֹן. וְאִין זֶה הַכְּרַחֵי שִׁיתְנַבֵּא כָּל זְמַן שִׁיתְכַּוֵּן, אֲבָל מִשֶּׁה רַבְּנוּ כָּל זְמַן שִׁירְצָה, אָמַר: 'עֲמְדוּ וְאֲשַׁמְעָה מֵה יְצִיָּהּ !! לָכֶם' [במ' ט, ח], וְאָמַר: 'דְּבַר אֶל אֶהֱרָן אַחִיךָ וְאֵל יֵבֵא בְּכָל עֵת' [ויק' טז, ב], וְאָמַר [חכמים ע"ה] בַּמְדַּרְשׁ הַלְכָה: 'אֶהֱרָן בְּבֵל יְבוֹא וְאִין מִשֶּׁה בְּבֵל יְבוֹא' [ספרא אחרי מות, א].

והיסוד השמיני – הוּא תוֹרָה מִן הַשָּׁמַיִם. וְהוּא, שֶׁנֶּאֱמִין שֶׁכָּל הַתוֹרָה הַזֹּאת הִנְמַצָּאת בְּיַדֵינוּ הַיּוֹם הַזֶּה הִיא הַתוֹרָה שֶׁנִּיתְנָה לְמֹשֶׁה, וְשֶׁהִיא כּוֹלָה מִפִּי הַגְּבוּרָה, כְּלוּמַר שֶׁהִגִּיעָה אֵלָיו כּוֹלָה מֵאֵת ה' הַגָּעָה שְׁקוּרִים אוֹתָהּ עַל דְּרָךְ הַהִשְׁאָלָה: דְּבוּר. וְאִין יוֹדַע אִיכּוֹת אוֹתָהּ הַהִגָּעָה אֲלֵא הוּא [משה רבנו] עָלָיו הַשְּׁלוֹם אֲשֶׁר הִגִּיעָה אֵלָיו, וְשֶׁהוּא בְּמַעֲלַת לְבָבָר [=סופר] שְׁקוּרִין לְפָנָיו וְהוּא כּוֹתֵב כּוֹלָה: תְּאֲרִיכִיהָ וְסִיפּוּרִיהָ וּמִצּוֹתֶיהָ, וּלְכָךְ [משה רבנו בתורה] נִקְרָא 'מְחוּקֵק' [=סופר שחוקק את הפסוקים עלי ספר]. וְאִין הַבְּדֵל בֵּין: 'וּבְנֵי חָם כּוֹשׁ וּמִצְרַיִם וּפּוּט וּכְנַעַן' [בר' י, ו], 'וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מְהִיטְבָּאֵל בֵּת מִטְרָד' [בר' לו, לט], אוֹ 'אֲנֹכִי !! אֱלֹהֶיךָ' [שמ' כ, ב], וְשִׁמְעַת יִשְׂרָאֵל !! אֱלֹהֵינוּ !! אַחַד' [דב' ו, ד] – הַכֹּל מִפִּי הַגְּבוּרָה וְהַכֹּל תוֹרַת ה' תְּמִימָה טְהוֹרָה קְדוּשָׁה אֲמֵת.

וְלֹא נַעֲשֶׂה מְנַשָּׁה אֲצֵלָם [אצל חז"ל] כּוֹפֵר וּפּוֹקֵר יוֹתֵר מִכֹּל כּוֹפֵר אַחֵר אֲלֵא לְפִי שֶׁחֲשַׁב שִׁישׁ בְּתוֹרָה תוֹךְ וּקְלָפָה, וְשֶׁאֵלּוּ הַתְּאֲרִיכִים וְהַסְּפוּרִים אִין תוֹעֵלַת בָּהֶם, וּמִשֶּׁה מִדַּעַתוֹ אֲמָרָם, וְזֶהוּ עֲבִין 'אִין תוֹרָה מִן הַשָּׁמַיִם', אָמַר [חכמים ע"ה]: שֶׁהוּא [=מי שסובר שיש בתורה תוך וקליפה וכו', הוא] הָאוּמֵר שֶׁכָּל הַתוֹרָה כּוֹלָה מִפִּי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא חוּץ מִפְּסוּק אַחַד שֶׁלֹּא אָמַר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֲלֵא מִשֶּׁה מִפִּי עַצְמוֹ. וְזֶה הוּא 'כִּי דְבַר !! בְּזָה' [במ' טו, לא] – יִתְעַלָּה ה' מִמֶּה שֶׁאוּמְרִים הַכּוֹפְרִים – אֲלֵא כָּל אוֹת שְׁבָה יֵשׁ בָּהּ חֲכָמוֹת וּנְפִלְאוֹת לְמִי שֶׁהִבִּינוּ ה' [למי שסייעו ה' להבין], וְלֹא תוֹשֵׁג תְּכִלִּית חֲכָמָתָה, 'אֲרַכָּה מֵאֲרָץ מִדָּה וּרְחֵבָה מִנִּי יָם' [איוב יא, ט].

ואין לאדם אלא להתפלל כמו דוד משיח אלהי יעקב שהתפלל: 'גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך' [תה' קיט, יח]. וכן פירושה המקובל [=התורה-שבעל-פה שמסרו לנו מעתיקי השמועה] גם הוא מפי הגבורה, וזה שאנו עושים היום צורת הסוכה והלולב והשופר והציצית והתפילין וזולתם היא עצמה הצורה שאמר ה' למשה ואמר לנו, והוא רק מוביל שליחות נאמן במה שהביא, והדבור המורה על היסוד הזה השמיני הוא אמרו: 'בזאת תדעו כי יי שלחני... כי לא מלבי' [במ' טז, כח].

והיסוד התשיעי – הבטול. והוא שזה תורת משה לא תבטל, ולא תבוא תורה מאת ה' זולתה, ולא יתוסף בה ולא יגרע ממנה לא בכתוב ולא בפירוש [=בתורה-שבעל-פה], אמר: 'לא תסף עליו ולא תגרע ממנו' [דב' יג, א]. וכבר ביארנו מה שצריך לבאר ביסוד הזה בהקדמת החבור הזה [דהיינו בהקדמת רבנו לפירוש המשנה].

והיסוד העשירי – שהוא יתעלה יודע מעשה בני אדם ולא הזניחם, ולא פדעת האומר: 'עזב יי את הארץ' [יח' ח, יב], אלא כמו שאמר [ירמיה]: 'גדל העצה ורב העלילה אשר עיניך פקחות על כל דרכי בני אדם [לתת לאיש כדרךכו וכפרי מעלליו' (יר' לב, יט)], ואמר: 'וירא יי כי רבה רעת האדם בארץ' [בר' ו, ה], ואמר: 'זעקת סדם ועמרה כי רבה' [בר' יח, כ], הרי אלו מורים על היסוד העשירי הזה.

והיסוד האחד-עשר – שהוא יתעלה משלם גמול טוב למי שמקיים מצוות התורה, ומעניש מי שעובר על אזהרותיה, ושיגמולו הגדול הוא העולם-הבא, ועונשו החמור הכרת. וכבר אמרנו בענין זה מה שיש בו די. והפסוק המורה על היסוד הזה אמרו: 'אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך' [שמ' לב, לב], והשיבו יתעלה: 'מי אשר חטא לי אמחנו מספרי' [שמ' לב, לג] – ראיה שידוע לפניו העובד [את ה' והסר למשמעתו] והחוטא, לשלם גמול טוב לזה ולענוש את זה.

והיסוד השנים-עשר – ימות המשיח, והוא להאמין ולאמת שביבוא, ואין לומר שנתאחר 'אם יתמהמה חכה לו' [חב' ב, ג]. ואין לקבוע לו זמן, ולא לפרש את המקראות כדי להוציא מהן זמן בואו, אמרו חכמים: 'תפוח דעתן של מחשבי קצין' [סנהדרין צז ע"ב]. ולהאמין בו מן הגדולה והאבהה [=להאמין שהוא יבוא ויתגלה בגדולתו לעם-ישראל, ושכל עם-ישראל יאהבוהו וירוממוהו] ולהתפלל לבואו בהתאם למה שנאמר בו על ידי כל נביא, ממשה ועד מלאכי. ומי שנסתפק בו או זלזל בענינו הרי זה מכחיש את התורה שהבטיחה בו בפירוש בפרשת בלעם [במ'

כג] ו'אתם נצבים' [דב' ל, ג-ה]. ומכלל היסוד הזה שאין מִלְךָ לְיִשְׂרָאֵל אלא מדוד ומזרע שלמה דוקא. וְכַל הַחֹלֵק בְּעֵינָיו הַמִּשְׁפָּחָה הַזֹּאת כִּפְרָה בַּה' וּבְדַבְרֵי נְבִיאָיו.

והיסוד השלושה-עשר – תחית המתים, וכבר ביארנוהו [רבנו מתכוון לכך שהוא כבר ביארו בפירושו למשנה שם לפני פירוט שלושה-עשר יסודות הדת, וכך כותב רבנו שם בעניינו: 'ותחית המתים יסוד מיסודות תורת משה רבנו, אין דת ואין קשר עם האומה היהודית למי שאינו מאמין בָּכֶךָ, אלא שהיא לצדיקים, ולשון בראשית רבה: תחית המתים לצדיקים בלבד [ע"כ]. והיאך יחיו הרשעים [בתחית המתים], והם מתים אפילו בחייהם? וכך אמרו עליהם השלום: רשעים אפילו בחייהם קרואים מתים, וצדיקים אפילו במיתתן קרויים חיים'. ובהלכות תשובה (ג, יד) הוסיף רבנו: 'ואלו שאין להם חלק לעולם-הבא, אלא נכרתין ואובדין ונדונין על גודל רשעם וחטאתם לעולם ולעולמי עולמים: [...] [ד] והכופרים בתחית המתים'.

וכאשר יהיו קיימים לאדם כל היסודות הללו ואמונתו בהם אמיתית, הרי הוא נכנס בכלל ישראל, וחובה לאהבו ולחמול עליו וכל מה שציוה ה' אותנו זה-על-זה מן האהבה והאחווה, ואפילו עשה מה שייכול להיות מן העבירות מחמת תאוותו והתגברות יצרו הרע, הרי הוא נענש לפי גודל מריו ויש לו חלק [לעולם הבא] והוא מפושעי ישראל [ואין לאהבו ולחמול עליו וכו'].

וכאשר יפקפק [אפילו רק יפקפק] אדם ביסוד [אחד] מאלו [שלושה-עשר] היסודות הרי זה יצא מן הכלל וכפר בעיקר ונקרא מין ואפיקורוס וקוצץ בנטיעות, וחובה לשנוא אותו ולהשמידו, ועליו הוא [דוד המלך] אומר: 'הלוא משנאיך :: אשנא ובתקוממיך אתקוטט, תכלית שנאה שנאתים לאויבים היו לי' [תה' קלט, כא-כב].

וכבר הארכתי בדברים מאד ויצאתי מענין חבורי, אלא שעשיתי כן לפי שראיתי שזה תועלת באמונה, לפי שאני אספתי לה דברים רבים מועילים המפוזרים בחבורים רבים וגדולים, היה בהם מאושר.

וחזור על דברי אלה פעמים רבות, והתבונן בהם היטב. ואם תשלה אותך מחשבתיך שכתב הבנת עניניו מפעם אחת או עשר, ה' יודע שבשקר השלטה אותך. ואל תמהר בו לפי שאני לא כתבתיו איך שפוזמן אלא אחר התבוננות וישוב הדעת ועיון בדעות נכונות ובלתי נכונות, וסכום מה שצריך להאמין מהם וביורו בטענות וראיות על כל ענין וענין, ומאת ה' אשאל לנחותיני בדרך האמת.

'אבל בעת בדידותך לבדך בלי אף אחד [כמו בעת קרית-שמע שעל המיטה], ובעת התעוררך על מיטתך, היזהר והישמר מלהפנות את המחשבה באותם העיתים היקרים בשום דבר אחר פרט לאותה העבודה השכלית, והיא ההתקרבות לפני ה' [כי השכל הוא החיבור שלנו לבורא-עולם] וההימצאות לפניו על הדרך האמיתית אשר הודעתך [כלומר, העמידה לפניו תוך הפניית המחשבה ריכוזה וייחודה לה' יתעלה בלבד], לא על דרך ההתפעלויות הדמיוניות [כתנועות וקיפוצי הזוי ההזיות בתפלותם] (מורה ג, נא).

קרית שמע שעל המיטה

כשיכנס אדם למיטתו לישן בלילה מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמְפִּיל חֶבְלֵי שִׁינָה עַל עֵינֵי וּמְאִיר לְאִישׁוֹן בֵּת עַיִן. יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵי שְׁתַּצִּילֵנִי מִיָּצָר רָע וּמִפְּגַע רָע, וְאֵל יְבַהֲלֵנִי חֳלוּמוֹת רָעוֹת וְלֹא הִרְהוּרִים רָעִים, וְתִהְיֶה מִטְתִּי שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ וְתַעֲמִידֵנִי מִמָּנָה לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם, וְהָאִירָה עֵינֵי פֶן אִישׁן הַמָּוֶת, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְאִיר לְכָל הָעוֹלָם.

וקורא פרשה ראשונה מקרית-שמע:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יי אֱלֹהֵינוּ יי אֶחָד

בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד

וְאַהֲבַת אֵת יי אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם עַל לְבָבְךָ: וְשָׁנַנְתָּם לְבִנְיָהּ וְדַבַּרְתָּ בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ בְּדֶרֶךְ וּבְשֹׁכְבְךָ וּבְקוּמְךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדְךָ וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ.

ואם אנסתו שינה קורא פסוק ראשון או פסוקי רחמים (כגון 'בְּיָדְךָ אֶפְקִיד רוּחִי פְּדִיתָה אוֹתִי יי אֵל אֱמֶת' וכיו"ב), ואחר-כך יישן.

ברכות השחר

בשעה שייקץ בסוף שנתו מברך והוא על מיטתו כך:

אֱלֹהֵי, הַנְּשָׁמָה שְׁנַתָּת בִּי טְהוֹרָה, אֶתָּה בְּרָאָתָהּ, וְאֶתָּה יִצְרָתָהּ, וְאֶתָּה נִפְחָתָהּ בִּי, וְאֶתָּה מְשַׁמְרָה בְּקִרְבִּי, וְאֶתָּה עֲתִיד לְטָלָה מִמֶּנִּי, וְאֶתָּה עֲתִיד לְהַחְזִירָה לִי לְעֲתִיד לְבֹא, וְכָל זְמַן נְשַׁהֲנֶשְׁמָה בְּקִרְבִּי מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵי רַבּוֹן כָּל הַמַּעֲשִׂים, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמַּחְזִיר נְשָׁמוֹת לְפָגְרִים מֵתִים.

כששומע קול התרנגול מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַנּוֹתֵן לְשִׁכּוֹי בֵּינָה לְהַבִּין בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה.

כששובש בגדיו מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, מְלַבֵּישׁ עַרְמוּיִם.

כשמניח סדינו על ראשו מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, עוֹטֵר יִשְׂרָאֵל בַּתְּפָאָרָה.

כשמעביר ידיו על עיניו מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, פּוֹקֵחַ עֵינִים.

כשישב על מיטתו מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, מְתִיר אֲסוּרִים.

כשמוריד רגליו מן המטה ומניחן על הארץ מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, רוֹקֵעַ הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם.

כשעומד מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, זֹקֵף כְּפֹפִים.

כשרוחץ פניו מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמַּעֲבִיר שִׁינָה מֵעֵינַי וּתְנוּמָה מֵעַפְעָפִי. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתְּרַגְּלֵנִי לְדַבֵּר מִצְוָה, וְאֵל תְּרַגְּלֵנִי לְדַבֵּר עֲבָרָה, וְתִשְׁלַט בִּי יֵצֶר טוֹב, וְאֵל תִּשְׁלַט בִּי יֵצֶר רָע, וְתִחַזְּקֵנִי בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתִתֵּן חֶלְקִי בְּתוֹרָתֶךָ. וְתִתְּנֵנִי לַחַן לְחֹסֵד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינַי כָּל רוּאֵי, וְתִגְמְלֵנִי חֲסָדִים טוֹבִים מִלְּפָנֶיךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יי גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים.

וכל זמן ששיכנס אדם לבית הכסא אומר קודם שיכנס:

הַתְּכַבְּדוּ מְכַבְּדִים קְדוֹשִׁים מְשֻׁרְתֵי עֲלִיוֹן, שְׁמְרוּנֵי וְהִמְתִּינוּ. לִי עַד שְׂאֵפְנִס וְאַצָּא, כִּי זֶה הוּא דְרָכְךָ שְׁלֹבְנֵי אָדָם.

ואחר שיצא מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר יָצַר אֶת הָאָדָם בְּחִכְמָה וּבְרָא בּוֹ נְקֻבִים וְנְקֻבִים וְחִלּוּלִים וְחִלּוּלִים, מֵהֵן פְּתוּחִים וּמֵהֵן סְתוּמִים, שְׂאֵם יִסְתֵּם אֶחָד מֵהֵן אוֹ יִפְתַּח אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְקַיֵּם אֲפִילוּ נִשְׁעָה אַחַת, בְּרוּךְ אַתָּה יי רֹפֵא כָּל בָּשָׂר וּמְפַלֵּא לַעֲשׂוֹת.

כשחוגר חגורו מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אוֹזֵר יִשְׂרָאֵל בְּגָבוּרָה.

כששובש מנעלו מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁעָשָׂה לִי כָּל צָרְכֵי.

כשמהלך לצאת לדרך מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמְכִין מַצְעָדֵי גְבֵר.

ומברך אדם בכל יום:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שְׁלֵא עָשָׂנִי גוֹי | בְּרוּךְ

אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שְׁלֵא עָשָׂנִי עֶבֶד | בְּרוּךְ

אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שְׁלֵא עָשָׂנִי אִשָּׁה.

שמונה-עשרה ברכות אלו (יחד עם ברכת נטילת ידיים לקמן) אין להן סדר, אלא מברך כל אחת מהן על דבר שהברכה בשבילו בשעתו. כיצד? הרי שחגר חגורו והוא על מיטתו, מברך: 'אוזר ישראל בגבורה'. שמע קול התְּרַנְּגוּל, מברך: 'הנותן לשכוי בינה'. וכל ברכה מהן שלא נתחייב בה אינו מברך אותה. כיצד? לן בכסותו, אינו מברך כשעומד 'מלביש ערומים'. הלך יחף, אינו מברך 'שעשה לי כל צרכי'. ביום-הכפורים ובתשעה-באב שאין שם רחיצה, אינו מברך 'על נטילת ידים' ולא 'המעביר שינה מעיני'. אם לא נכנס לבית הַכֶּסֶא, אינו מברך 'אשר יצר'. וכן בשאר ברכות אלו.

נהגו לברך ברכות אלו כולן זו אחר זו בבית-הכנסת, בין נתחייבו בהן בין לא נתחייבו בהן, וטעות הוא, ואין ראוי לעשות כן, ולא יברך אדם ברכה אלא-אם-כן נתחייב בה.

ברכות התורה

המשכים לקרות בתורה קודם שיקרא קרית-שמע, בין בתורה-שבכתב בין בתורה-שבעל-פה, נוטל ידיו תחילה, וקודם שייטול יברך: 'בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדַיִם', ולאחר שְׁיִטוּל יברך שלוש ברכות:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו

וְצִוָּנוּ עַל דְּבָרֵי תוֹרָה.

הָעֶרֶב נָא יי אֱלֹהֵינוּ אֶת דְּבָרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִיפְיֹת עַמְּךָ

כָּל בַּיִת יִשְׂרָאֵל, וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְצִאֲצָאֵינוּ וְצִאֲצָאֵי עַמְּךָ

כָּל בַּיִת יִשְׂרָאֵל, לְעוֹלָם יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי תוֹרָתְךָ לְשִׁמְךָ,

בְּרוּךְ אַתָּה יי נוֹתֵן הַתּוֹרָה.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר בְּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ, בְּרוּךְ אַתָּה יי נוֹתֵן הַתּוֹרָה.

בכל יום חייב אדם לברך שלוש ברכות אלו, ואח"כ קורא מעט מדברי תורה. ונהגו לקרות ברכת כהנים (במ' ו) או 'צו את בני ישראל' (במ' כח), ויש שנהגו לקרות שתיהן:

וַיִּדְבֹר יי אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל אֶהֱרָן וְאֶל בְּנָיו לֵאמֹר כֹּה תִבְרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמֹר לָהֶם: יְבָרְכֶךָ יי וַיִּשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יי פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֹךָ: יִשָּׂא יי פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לְךָ שְׁלוֹם.

וַיִּדְבֹר יי אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: צוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם, אֶת קַרְבְּנֵי לַחֲמֵי לֶאֱשִׁי רִיחַ נִיחָחֵי תִשְׁמְרוּ: לְהַקְרִיב לִי בְמוֹעֵדוֹ: וְאָמַרְתָּ לָהֶם, זֶה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ: לִיִּי כַבָּשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִים שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה תְּמִיד: אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֶּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשְּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבָּיִם: וְעִשִּׂירִית הָאֵיפָה סֹלֶת לְמִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כְּתִית רְבִיעֵת הֵהָיוּ: עֹלֹת תְּמִיד הָעֵשִׂיָה בְּהַר סִינַי לְרִיחַ נִיחָח אִשָּׁה לִיִּי: וְנִסְכּוֹ רְבִיעֵת הֵהָיוּ לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד בְּקֹדֶשׁ הַסֹּף נִסְךְ שֶׁכֶר לִיִּי: וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשְּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבָּיִם כְּמִנְחַת הַבֶּקֶר וַיִּכְנַסְכּוּ תַעֲשֶׂה אִשָּׁה רִיחַ נִיחָח לִיִּי.

וקורין פרקים או הלכות מן המשנה או מן הברייתות (תפילה ז, יא), ונהגו העם לקרות בכל יום בשחר, אחר שקורין פרשת צו וברכת כהנים, משנה זו:

אֵלוּ דְבָרִים שְׂאִין לָהֶם שְׁעוֹר, הַפָּאָה וְהַבְּפוּרִים וְהָרָאִיוֹן וְגַמְלוֹת חֲסָדִים, וְאֵלוּ דְבָרִים שְׂאָדָם אוֹכֵל פִּירוֹתֶיהֶן בְּעוֹלָם הַזֶּה וְהַקֶּרֶן קִיַּמַּת לוֹ לְעוֹלָם הַבָּא: כְּבוֹד אָב וָאִם,

וּגְמִילוֹת חֲסָדִים, וְהִבָּאת שְׁלוֹם בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, וְתִלְמוּד תּוֹרָה כְּנֶגֶד כּוֹלָם. אָמַר רַבִּי זִירָא: בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל הֵן הַחֲמִירוּ עַל עֲצָמָן שְׂאֵפִילוּ רֹאוֹת דָּם טָפָה כַּחֲרָדֵל יוֹשְׁבוֹת עָלֶיהָ שְׂבַעַת יָמִים נְקִיִּים. תִּנָּא דְבֵי אֵלֶיהוּ: כָּל הַשּׁוֹנָה הַלְכוֹת מוּבְטָח לֹא שֶׁהוּא בֶן הָעוֹלָם הִבָּא שְׂנֵאֲמָר: הַלִּיכוֹת עוֹלָם לוֹ, אַל תִּקְרָא הַלִּיכוֹת אֵלָא הַלְכוֹת. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: תִּלְמִידֵי חֲכָמִים מְרַבִּים שְׁלוֹם בְּעוֹלָם שְׂנֵאֲמָר: וְכָל בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי יְיָ וְרַב שְׁלוֹם בְּבֵיךָ.

לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם יֵרָא שְׁמַיִם בְּסִתְרָא, וּמוֹדָה עַל הָאֲמֵת, וְדוֹבֵר אֲמֵת בְּלָבָבוֹ, יִשְׁכִּים וַיֹּאמֶר: רַבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים, לֹא עַל צְדָקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מִפִּילִים תַּחְנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, מַה אָנוּ מַה חַיֵּינוּ מַה חֲסָדֵנוּ מַה צְדָקָנוּ מַה מַעֲשֵׂינוּ, מַה נֹּאמֵר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, הֲלֹא הַגְּבוּרִים כָּאִין לְפָנֶיךָ, וְאֲנִשֵׁי הַשֵּׁם כְּלֹא הָיוּ, וְחֲכָמִים כְּבָלִי מְדַע, וְנְבוֹנִים כְּבָלִי הַשְּׂכָל, כִּי כָל מַעֲשֵׂינוּ תִּהְיֶה וַיְמִי חַיֵּינוּ הֶבֶל לְפָנֶיךָ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּדַבְרֵי קִדְשֶׁךָ: וּמוֹתֵר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אִין כִּי הַכֹּל הֶבֶל.

אָבֵל אֲנַחְנוּ עִמָּךְ בְּנֵי בְרִיתְךָ, בְּנֵי אַבְרָהָם אוֹהֲבֶיךָ שֶׁנִּשְׂבַּעְתָּ לֹא בְּהַר הַמּוֹרִיָּה, זָרַע וַיְצַחֵק עֵקִידָךְ שֶׁנֶּעֱקַד עַל גְּבִי מִזְבְּחֶךָ, עֲדַת יַעֲקֹב בְּנֵיךָ בְּכוֹרֶיךָ שֶׁמֵּאֲהַבְתָּךְ שֶׁאֲהַבְתָּ אוֹתוֹ וְשִׁמְחַתְךָ שֶׁשִּׂמַּחְתָּ בּוֹ קִרְאתָ אוֹתוֹ יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁוּרוּן.

לְפִינֶךָ אָנוּ חַיִּיבִים לְהוֹדוֹת לָךְ וּלְשַׁבַּחְךָ וּלְפַאֲרֶךָ וּלְרוֹמְמֶךָ
 וְלִיתֵן הוֹדָה וְשִׁבַּח לְשִׁמְךָ. חַיִּיבִין אָנוּ לֹאמַר לְפָנֶיךָ
 בְּכָל יוֹם עָרֵב וְבֹקֵר: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד.
 אֲשֶׁרִינוּ מֵה טוֹב חֲלַקְנוּ, מֵה נְעִים גּוֹרְלָנוּ, מֵה יָפָה מְאֹד
 יְרוּשָׁתֵנוּ, אֲשֶׁרִינוּ שְׁאָנוּ מִשְׁכִּימִין וּמַעְרִיבִין וְאוֹמְרִין:
 שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד.

אֵתָהּ הוּא קוֹדֵם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם וְאֵתָהּ הוּא אַחַר שֶׁנִּבְרָא
 הָעוֹלָם, אֵתָהּ הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה וְאֵתָהּ הוּא לְעוֹלָם
 הַבָּא, אֵתָהּ הוּא רִאשׁוֹן וְאֵתָהּ הוּא אַחֲרוֹן, קִדַּשׁ אֵת שְׁמֶךָ
 הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ בְּעוֹלָמְךָ וּבִישׁוּעָתְךָ תָּרִים וְתִגְבִּיֶה קַרְנֵנוּ,
 בְּרוּךְ מְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ בְּרַבִּים.

אֵתָהּ הוּא יְיָ לְבַדְּךָ, אֵתָהּ עָשִׂיתָ אֵת הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַי הַשָּׁמַיִם
 וְכָל צְבָאָם, הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר עָלֶיהָ, הַיַּיִמִּים וְכָל אֲשֶׁר
 בָּהֶם, וְאֵתָהּ מְחִיָּה אֵת כּוֹלָם, וְצָבָא הַשָּׁמַיִם לָךְ מִשְׁתַּחֲוִים.
 אֵתָהּ הוּא יְיָ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בְּחַרְתָּ בְּאַבְרָם, וְהוֹצֵאתוֹ מֵאוּר
 כַּשְׂדִּים, וְשִׁמְתָּ שְׁמוֹ אַבְרָהָם. אֵתָהּ הוּא וְשִׁנוּתֶיךָ לֹא יִתְמוּ.
 יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מֶלֶךְ לְעוֹלָם וָעֶד. בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם
 אָמֵן וְאָמֵן.

תפילת שחרית

כל הנוטל ידיו, בין לאכילה בין לקרית-שמע בין לתפילה, מברך בתחילה: 'אשר קדשנו
 במצוותיו וציוונו על נטילת ידים', שזו מצות חכמים היא, שנצטוונו בתורה לשמוע מהן,
 שנאמר: 'על פי התורה אשר יורוך' (הל' ברכות ו, ב). ונראה לי שאם כבר נטל ידיו בשחר
 לפני שבירך ברכות התורה אינו צריך לברך וליטול שנית לפני התפילה.

עוד פוסק רבנו: 'אינו מטהר לתפילה אלא ידיו [...] אבל שחרית – רוחץ פניו ידיו ורגליו ואחר-כך יתפלל' (תפילה ד, ג), כלומר לדעת רבנו יש לרוחץ גם את כפות הרגליים.

וכשמתעטף בציצית מברך: 'בא"ה אמ"ה אקב"ו **לְהִתְעַטֵּף בְּצִיצִית**' | וכשלושב תפילו מברך: 'בא"ה אמ"ה אקב"ו **לְהִנִּיחַ תְּפִלִּין**' | ואם סח בין תפלין-של-יד לתפלין-של-ראש מברך על תפילה-של-ראש: 'בא"ה אמ"ה אקב"ו **עַל מְצוֹת תְּפִלִּין**'.

פסוקי הזמירות

ותקנו חכמים ברכה לפני הזמירות והיא 'ברוך שאמר' וברכה לאחריהן והיא 'שתבח'.
זוהו הוא נוסח ברכת 'ברוך שאמר' שמברכין לפני פסוקי הזמירות:

**בְּרוּךְ שְׂאֵמַר וְהָיָה הָעוֹלָם בְּרוּךְ הוּא, בְּרוּךְ אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה,
בְּרוּךְ גּוֹזֵר וּמְקַיֵּם, בְּרוּךְ מְרַחֵם עַל הָאָרֶץ, בְּרוּךְ מְרַחֵם
עַל הַבְּרִיּוֹת, בְּרוּךְ מַעֲבִיר אֶפְלָה וּמַבִּיא אוֹרָה, בְּרוּךְ מְשַׁלֵּם
שָׂכָר טוֹב לִירָאִיו, בְּרוּךְ שֹׂאֵין לְפָנָיו לֹא עוֹלָה וְלֹא שִׁכְחָה, לֹא
כָזָב וְלֹא מְרָמָה, לֹא מְשׂוֹא פָּנִים וְלֹא מְקַח שֹׁחַד, בְּרוּךְ אֵל
חַי לְעַד וְקַיִם לְנֶצַח, בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הָאֵל
הַמְהַלֵּל בְּפִי עַמּוֹ, מְשַׁבַּח וּמְפוֹאֵר בְּלִשׁוֹן כָּל חֲסִידָיו וְעַבְדָּיו,
וּבְשִׁירֵי דָוִד בֶּן יִשִׁי עַבְדְּךָ מְשִׁיחָךְ נְהַלְלֶךָ יי אֱלֹהֵינוּ בְּשִׁבְחוֹ
וּבְזַמְרוֹ, נוֹדֶךָ נִשְׁבַּחְךָ נִפְאָרְךָ נְרוֹמְמְךָ נְמַלִּיכְךָ, נְזַכִּיר שְׁמֶךָ
מְלַכְנוּ אֱלֹהֵינוּ, יַחַד, יַחִיד, חַי הָעוֹלָמִים, מְשַׁבַּח וּמְפוֹאֵר
עַדִּי עַד שְׁמוֹ. בְּרוּךְ אַתָּה יי, מֶלֶךְ מְהַלֵּל בְּתַשְׁבּוּחוֹת.**

ונהגו העם לקרות פסוקים אלה לפני הזמירות:

**יְהִי כְבוֹד יי לְעוֹלָם וְשִׁמְחָה יי בְּמַעֲשָׂיו: יְהִי שֵׁם יי מְבָרָךְ
מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: מִמְזָרַח שֶׁמֶשׁ עַד מְבֹאֵו מְהַלֵּל שֵׁם
יי: רָם עַל כָּל גּוֹיִם ו יי עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: יי שְׁמֶךָ לְעוֹלָם
יי זְכָרְךָ לְדָר וְדָר: יי בְּשָׁמַיִם הַכִּין כְּסֹאוֹ וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל**

מְשַׁלָּה: יִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ וַיֹּאמְרוּ בְּגוֹיִם יְיָ מֶלֶךְ:
 יְיָ יְמֶלֶךְ לְעוֹלָם וָעֶד: יְיָ מֶלֶךְ עוֹלָם וָעֶד אָבְדוּ גוֹיִם מֵאָרְצוֹ: יְיָ
 הַפִּיר עֲצַת גוֹיִם הֵבִיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים: עָצוּ עֵצָה וְתִפְרֹ דְבָרוּ:
 דַּבֵּר וְלֹא יִקוּם כִּי עָמְנוּ אֵל: רַבּוֹת מַחְשְׁבוֹת בְּלֵב אִישׁ וְעֵצַת
 יְיָ הִיא תִקּוּם: עֲצַת יְיָ לְעוֹלָם תִּעֲמַד, מַחְשְׁבוֹת לְבוֹ לְדוֹר
 וָדוֹר: כִּי הוּא אָמַר וַיְהִי, הוּא צָוָה וַיִּעֲמַד: כִּי בָחַר יְיָ בְּצִיּוֹן
 אֹהֶל לְמוֹשָׁב לוֹ: כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה, יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ: כִּי לֹא
 יִטַּשׁ יְיָ עַמּוֹ וְנִחַלְתּוּ לֹא יַעֲזֹב: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא
 יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהַשְׁבִּיב אָפּוֹ וְלֹא יַעִיר כָּל חַמְתּוֹ: יְיָ הוֹשִׁיעָה,
 הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם קִרְאָנוּ: אֲשֶׁר יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ
 סֵלָה: אֲשֶׁר הָעַם נִשְׁכַּח לוֹ, אֲשֶׁר הָעַם נִשְׁיִי אֵלָהּיוּ.

ושיבחו חכמים למי שקורא זמירות מספר תלים בכל יום ויום, והן מ'תהילה לדוד' עד
 סוף הספר, לפיכך קורא מ'תהילה לדוד' וכו' עד סוף ספר תלים:

תְּהִלָּה לְדָוִד אַרְוֹמְמָה אֱלוֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמָךְ לְעוֹלָם
וָעֶד: בְּכָל יוֹם אַבְרָכְךָ וְאַהֲלִלָה שְׁמָךְ לְעוֹלָם וָעֶד: גְּדוֹל
יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֶקֶר: דוֹר לְדוֹר יִשְׁבַח מַעֲשֵׂיךָ
וְגִבוּרְתֶיךָ יִגִּידוּ: הֵדָר כְּבוֹד הוֹדָךְ וְדַבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה:
וְעִזָּזוּ נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ וְגִדְלוֹתֶיךָ אֲסַפְּרֶנָּה: יִזְכֹּר רַב טוֹבְךָ יִבְיַעוּ
וְצִדְקֹתֶיךָ יִרְנְנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יְיָ אֶרְךָ אַפִּים וְגִדְל חֶסֶד: טוֹב יְיָ
לְכָל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְיָ כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְדֵיךָ
יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ יֹאמְרוּ וְגִבוּרְתֶךָ יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעַ
לְבָנֵי הָאָדָם גִּבוּרְתִּיו וְכְבוֹד הַדָּר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתֶךָ מַלְכוּת
כָּל עוֹלָמִים וּמִמְשַׁלְתֶךָ בְּכָל דוֹר וָדוֹר: סוּמָךְ יְיָ לְכָל הַנְּפִלִים

וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כָל אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם
 אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתַח אֶת יַדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: צְדִיק
 יִי בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יִי לְכָל קִרְאָיו לְכָל
 אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת: רָצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע
 וַיּוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יִי אֶת כָּל אֱהָבָיו וְאֶת כָּל הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד:
 תְּהַלֵּת יִי יְדַבֵּר פִּי וַיְבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קֹדֶשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ נַפְשֵׁי אֶת יִי: אֱהַלְלָהּ יִי בְּחַיֵּי אֲזַמְרָה לֵאלֹהֵי
 בְּעוֹדֵי: אֵל תִּבְטְחוּ בַּנְּדִיבִים בְּבֶן אָדָם שְׂאִין לוֹ
 תְּשׁוּעָה: תֵּצֵא רוּחוֹ יָשׁוּב לְאֲדָמְתוֹ בַּיּוֹם הַהוּא אָבְדוּ
 עֲשֵׂתֵנִתָיו: אֲשֶׁרִי שָׂאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שְׁבְרוּ עַל יִי אֱלֹהָיו:
 עֲשֶׂה שְׂמִים וְאַרְץ אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם הַשְׁמֵר אֵמֶת
 לְעוֹלָם: עֲשֶׂה מִשְׁפָּט לְעַשְׂוִיקִים נֹתֵן לֶחֶם לְרַעֲבִים יִי מִתִּיר
 אֲסוּרִים: יִי פִקַּח עוֹרִים יִי זִקֵּף כְּפוּפִים יִי אֱהַב צְדִיקִים: יִי
 שְׁמֵר אֶת גְּרִים, יְתוֹם וְאַלְמָנָה יַעֲוֹדד וְדָרְךָ רְשָׁעִים יַעֲוֹת:
 יִמְלֹךְ יִי לְעוֹלָם אֱלֹהֵיךָ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ.

הַלְלוּיָהּ כִּי טוֹב זִמְרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי נָעִים נָאוֹה תְהַלָּה: בּוֹנֵה
 יְרוּשָׁלַם יִי נְדַחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנְּס: הַרוֹפֵא לְשִׁבּוּרֵי לֵב
 וּמַחְבֵּשׁ לְעַצְבוֹתָם: מוֹנֵה מִסְפָּר לְכוֹכְבִים לְכָלָם שְׁמוֹת
 יִקְרָא: גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ לְתַבּוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר: מְעוֹדֵד
 עֲבוּיִם יִי מִשְׁפִּיל רְשָׁעִים עֲדֵי אֶרֶץ: עֵבֹנוּ לִי בְּתוֹדָה זָמְרוּ
 לֵאלֹהֵינוּ בְּכִנּוּר: הַמְכַסֶּה שְׂמִים בְּעֵבִים הַמְכִּין לְאֶרֶץ מָטָר
 הַמְצַמִּיחַ הָרִים חֲצִיר: נוֹתֵן לְבִהְמָה לַחֲמָה לְבָנֵי עֵרֵב אֲשֶׁר

יִקְרְאוּ: לֹא בַגְבוּרַת הַסּוּס יִחַפֵּץ לֹא בְשׁוֹקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה:
 רוֹצֶה יִי אֶת יִרְאִיו אֶת הַמִּיחְלִים לְחַסְדּוֹ: שְׂבָחֵי יְרוּשָׁלַם אֶת
 יִי הַלְלֵי אֱלֹהֶיךָ צִיוֹן: כִּי חִזַּק בְּרִיחֵי שְׁעָרֶיךָ בְּרֹךְ בְּנִיךָ
 בְּקִרְבֶּךָ: הַשֵּׁם גְּבוּלֶךָ שְׁלוֹם חֶלֶב חֲטִים יִשְׂבִיעֶךָ: הַשְׁלַח
 אִמְרָתוֹ אֶרֶץ עַד מְהֵרָה יְרוּץ דְּבָרוֹ: הַנִּתֵּן שְׁלֵג כַּצֶּמֶר כְּפוֹר
 כְּאֶפֶר יִפְזֶר: מִשְׁלֹךְ קִרְחוֹ כְּפִתִים לִפְנֵי קִרְתּוֹ מִי יַעֲמֵד:
 יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּמְסַם יִשָּׁב רִחוֹ יִזְלוּ מַיִם: מִגִּיד דְּבָרוֹ לַיַּעֲקֹב
 חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל: לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים
 בַּל יִדְעוּם הַלְלוּיָהּ.

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת יִי מִן הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ בְּמְרוֹמִים: הַלְלוּהוּ
 כָּל מְלֹאכָיו הַלְלוּהוּ כָּל צְבָאוֹ: הַלְלוּהוּ שְׁמֵשׁ וַיִּרַח
 הַלְלוּהוּ כָּל כּוֹכְבֵי אוֹר: הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְהַמַּיִם אֲשֶׁר
 מַעַל הַשָּׁמַיִם: יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יִי כִּי הוּא צִוָּה וְנִבְרָאוֹ:
 וַיַּעֲמִידֵם לְעַד לְעוֹלָם חֵק נָתַן וְלֹא יַעֲבוֹר: הַלְלוּ אֶת יִי מִן
 הָאָרֶץ תַּנְיִינִים וְכָל תְּהוֹמוֹת: אֲשֶׁר וּבָרַד שְׁלֵג וְקִיטוֹר רוּחַ
 סְעָרָה עָשָׂה דְּבָרוֹ: הַהָרִים וְכָל גְּבְעוֹת עֵץ פְּרִי וְכָל אֲרָזִים:
 הַחֲיָה וְכָל בְּהֵמָה רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר כָּנָף: מַלְכֵי אֶרֶץ וְכָל לְאֻמִּים
 שָׂרִים וְכָל שְׁפָטֵי אֶרֶץ: בַּחוּרִים וְגַם בְּתוֹלוֹת זְקֵנִים עִם
 נְעָרִים: יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יִי כִּי נִשְׁגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ הוֹדוּ עַל אֶרֶץ
 וַיִּרַם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהַלֵּה לְכָל חֲסִידָיו לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל
 עִם קִרְבוֹ הַלְלוּיָהּ.

הַלְלוּיָהּ שִׁירוֹ לִי שִׁיר חֲדָשׁ תְּהַלְתוּ בְּקֹהֶל חֲסִידִים: יִשְׁמַח
 יִשְׂרָאֵל בְּעֲשָׂיו בְּנֵי צִיּוֹן יִגִּילוּ בְּמַלְכָם: יְהַלְלוּ שְׁמוֹ
 בְּמַחֹל בְּתַף וּכְנֹר יִזְמְרוּ לוֹ: כִּי רוּצָה יִי בְּעַמּוֹ יִפְאָר עַבְדֵי
 בְּיִשׁוּעָה: יַעֲלֶזוּ חֲסִידִים בְּכַבּוֹד יִרְנְנוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם:
 רוֹמְמוֹת אֵל בְּגְרוֹנָם וְחָרַב פִּיפְיוֹת בְּיָדָם: לַעֲשׂוֹת נִקְמָה
 בַּגּוֹיִם תּוֹכַחוֹת בְּלֵאמִים: לְאַסֹּר מַלְכֵיהֶם בְּזַקִּים וּנְכַבְּדֵיהֶם
 בְּכַבְּלֵי בְרָזֶל: לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט כְּתוֹב הַדָּר הוּא
 לְכָל חֲסִידָיו הַלְלוּיָהּ.

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקֹדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בְּרִקִיעַ עֲזוֹ: הַלְלוּהוּ
 בְּגְבוּרָתָיו הַלְלוּהוּ כְּרֹב גְּדֻלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתַקְעַ שׁוֹפָר
 הַלְלוּהוּ בְּבַבֵּל וּכְנֹר: הַלְלוּהוּ בְּתַף וּמַחֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים
 וְעָגַב: הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה:
 כָּל הַנְּשָׁמָה תְּהִלֵּל יְהִי הַלְלוּיָהּ.

ונהגו העם לקרות פסוקים אלה לאחר הזמירות:

בְּרוּךְ יִי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן, יְמַלֵּךְ יִי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. וַיְבָרֶךְ
 דָּוִד אֶת יִי לְעֵינֵי כָּל הַקְּהָל, וַיֹּאמֶר דָּוִד: בְּרוּךְ אַתָּה יִי
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָבִינוּ, מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם, לָךְ יִי הַגְּדֻלָּה
 וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנִּצָּח וְהַהוֹד, כִּי כָּל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ,
 לָךְ יִי הַמַּמְלָכָה וְהַמְתַּנְשָׂא לְכָל לְרֹאשׁ. וְהַעֲשֵׂר וְהַכְּבוֹד
 מִלְּפָנֶיךָ, וְאַתָּה מוֹשֵׁל בְּכָל, וּבִיָּדְךָ כַּחַ וּגְבוּרָה, וּבִיָּדְךָ לְגַדֵּל
 וּלְחַזֵּק לְכָל. וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנִיחֵנוּ לָךְ, וּמְהַלְלִים לְשֵׁם
 תְּפָאֶרְתְּךָ וַיְבָרְכֵנוּ שֵׁם כְּבוֹדְךָ, וּמְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וַתְּהַלָּה.

זוהו הוא נוסח ברכת 'ישתבח' שמברכין לאחר פסוקי הזמירות:

יִשְׁתַּבַּח שְׁמֶךָ לְעַד מְלָכְנוּ, הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ בַּשָּׁמַיִם
 וּבָאָרֶץ, כִּי לָךְ נָאָה יְיָ אֱלֹהֵינוּ שִׁיר וְשִׁבְחָה, הַלֵּל
 וְזַמְרָה, בְּרִכּוֹת וְהוֹדוֹת, גְּדֻלָּה תְהִלָּה וְתִפְאַרֶת, עַד מַלְכוּת
 וּמְמִשְׁלָה, נִצַּח וּגְבוּרָה, מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ
 אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, מֶלֶךְ גָּדוֹל הַתְּשַׁבְּחוֹת, אֵל הַהוֹדוֹת,
 אֲדוֹן כָּל הַמַּעֲשִׂים, הַבוֹחֵר בְּשִׁירֵי זַמְרָה, חֵי הָעוֹלָמִים.

וקורא השירה עד סופה:

וַיֹּשֶׁע יְיָ בַּיּוֹם הַהוּא, אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרַיִם, וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל
 אֶת מִצְרַיִם, מֵת עַל שִׁפְתַי הַיָּם: וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד
 הַגְּדֹלָה, אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ בְּמִצְרַיִם, וַיֵּירָאוּ הָעָם אֶת יְיָ,
 וַיֹּאמְרוּ בְּיָדֵינוּ וּבְמִשְׁחַת עַבְדֵינוּ.

אֲזַיְשִׁיר מִשְׁחַת וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לֵימֵינוּ וַיֹּאמְרוּ:
 לֵאמֹר אֲשִׁירָה לַיהוָה כִּי גָאָה גָאָה סוֹס
 וְרָכְבוֹ רָמָה בַּיָּם: עָזִי וְזַמְרַת יְהוָה יְהִי לִי
 לִישׁוּעָה זֶה אֵלֵינוּ וְאֵנוּהוּ אֱלֹהֵינוּ
 אָבִי וְאַרְמְמָנָהוּ: יְיָ אֵישׁ מְלַחְמָה יְיָ
 שְׁמוֹ: מְרַכֶּבֶת פְּרָעָה וְחִילוֹ יְהוָה בַּיָּם וּמִבְּחַר
 שְׁלִשְׁוֵי טַבְּעוֹ בַּיָּם סוּף: תְּהַמַּת יְכַסִּימוּ יָרְדוּ בְּמִצּוֹלַת כְּמוֹ
 אָבוֹ: יְמִינֵךָ יְיָ נֶאֱדָרִי בְּכַחַי יְמִינֵךָ
 יְיָ תִרְעַץ אוֹיְבֵינוּ: וּבְרַב גְּאוּנָה תִהְרַס
 קַמְיָה תִשְׁלַח חֲרוֹנֵךָ יֹאכְלֵמוּ כִּפְקֵשׁ: וּבְרוּחַ
 אֲפִיךָ נִעְרָמוּ מֵיָם נִצְבוּ כְּמוֹ נֶדַח
 נְזִלִים קִפְאוּ תְהַמַּת בְּלֵב יָם: אָמֵן

אוֹיֵב אֶרְדֹּף אֲשִׁיג אַחֲלֵק שָׁלַל תִּמְלֵאמוּ
 נַפְשִׁי אָרִיק חֲרָבִי תוֹרִישְׁמוּ יְדֵי: נִשְׁפֹּת
 בְּרוּחֲךָ כִּסְמוּ יָם צָלְלוּ כַּעֲוֹפֹת בְּמַיִם
 אֲדִירִים: מִי כַמָּכָה בְּאֵלִים יי מִי
 כַּמָּכָה נֶאֱדָר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלַּת עֲשֵׂה
 פְּלֵא: נְטִית יְמִינְךָ תִּבְלַעְמוּ אֶרֶץ: נְחִית
 בַּחֲסִדְךָ עִם זֶה גְּאֻלַּת נְהַלֵּת בְּעֶזְךָ אֶל נוֹה
 קֹדֶשְׁךָ: שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגְּזוּן חִיל
 אַחַז יֹשְׁבֵי פְלֶשֶׁת: אֲז נִבְהָלוּ אֱלֹהֵי
 אָדוּם יֵאִלִּי מוֹאֵב יֶאֱחִזְמוּ רָעַד נִמְגּוּ
 כָּל יֹשְׁבֵי כְנָעַן: תִּפְל עֲלֵיהֶם אֵימַתָּה
 וּפְחַד בְּגֹדֶל זְרוּעֶךָ יִדְמוּ כְּאָבִן עַד
 יַעֲבֹר עִמָּךָ יי עַד יַעֲבֹר עִם זֶה
 קִנִּית: תִּבְאֵמוּ וְתִטְעֵמוּ בְּהַר נַחֲלֹתֶךָ מָכוֹן
 לְשִׁבְתֶּךָ פְּעֻלַּת יי מִקֶּדֶשׁ אֲדָנִי כּוֹנֵנוּ
 יְדִי: יי יִמְלֹךְ לְעֵלָם וְעַד: פִּי
 בָּא סוֹס פִּרְעָה בְּרָכְבוֹ וּבִפְרָשָׁיו בָּיִם וַיֵּשֶׁב יי עֲלֵהֶם
 אֶת מֵי הַיָּם וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בַּיַּבְשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם:

ויש אומרים שירת האזינו, ויש יחידים שקורין שתיהן:

הָאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וְאֲדַבְּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי פִי:
 יַעֲרֹף כַּמָּטָר לִקְחִי תִּזַּל כַּטַּל אִמְרֹתֵי
 כְּשִׁעִירִים עָלַי דָּשָׂא וְכַרְבִּיבִים עָלַי עֲשָׂב:
 כִּי שֵׁם יי אֶקְרָא הִבּוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ:

כִּי כָל דְרָכָיו מְשֻׁפָּט
צָדִיק וַיִּשָּׁר הוּא:
דוֹר עֲקָשׁ וּפְתִלְתַּל:
עִם נָבֵל וְלֹא חָכֵם
הוּא עֲשֵׂה וַיִּכְנַנְהוּ:

שָׁאֵל אָבִיךָ וַיַּגְדֶּה זְקֻנְיָהּ וַיֹּאמְרוּ לָהּ:
בְּהִפְרִידוּ בְנֵי אָדָם
לְמִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
יַעֲקֹב חֻבַּל נַחֲלָתוֹ:
וּבִתְהוּ יֵלֵל יִשְׁמֹן
וַיִּצְרְנֵהוּ בְּאִישׁוֹן עֵינָיו:
וַיִּפְרָשׁ בְּנַפְשׁוֹ וַיִּקְחָהוּ יִשְׂאָהוּ עַל אֲבָרְתוֹ:
וַיֵּין עִמּוֹ אֵל נֶכֶר:

וַיֹּאכַל תְּנוּבַת שְׂדֵי
וַיִּשְׁמֹן מִחֲלֵמֵי שׂוֹר:
עִם חֶלֶב כְּרִים וְאֵילִים
עִם חֶלֶב כִּלְיוֹת חֹטָה
וַיִּשְׁמֹן יִשְׂרוּן וַיִּבְעַט
וַיִּטַּשׁ אֵלּוֹהַ עֲשָׂהוּ:
וַיִּקְנָאֵהוּ בְּזָרִים
וַיִּזְבְּחוּ לַשִּׁדִּים לֹא אֱלֹהִים
חֲדָשִׁים מִקֶּרֶב בָּאוּ

הַצּוֹר תְּמִים פָּעֵלוּ
אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עוֹל
שָׁחַת לוֹ לֹא בָנָיו מוֹמֵם
הַלִּיִּי תִגְמְלוּ זֹאת
הַלּוֹא הוּא אָבִיךָ קִנְיָהּ

זָכַר יְמוֹת עוֹלָם בֵּינוּ שְׁנוֹת דָּר וְדָר
בְּהִנְחַל עֲלִיוֹן גּוֹיִם
וַיִּצַּב גְּבֻלַת עַמִּים
כִּי חֶלֶק יֵי עִמּוֹ
וַיִּמְצָאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר
וַיִּסְבְּבֵנָהוּ וַיְבוֹנְנֵהוּ:
כִּנְשָׁר יַעִיר קִנּוֹ עַל גּוֹזְלָיו וַיִּרְחֹף
וַיִּבְדֹּד וַיִּנְחֹנוּ

וַיִּרְפְּבֵהוּ עַל בְּמַתֵּי אֶרֶץ
וַיִּינְקֵהוּ דְבַשׁ מִסֵּלַע
חֲמָאֵת בְּקָר וַחֲלֵב צֹאן
בְּנֵי בָשָׂן וְעֵתוֹדִים
וְדָם עֵנָב תִּשְׁתֶּה חֲמָר:
שְׂמִנְתָּ עֲבִית כְּשִׂית
וַיִּנְבֵּל צוֹר יִשְׁעָתוֹ:
בְּתוֹעֵבַת יִכְעִיסָהּ:
אֱלֹהִים לֹא יִדְעוּם

צור ילדך תשי

וירא יי וינאץ

ויאמר אסתירה פני מהם

כי דור תהפכת המה

הם קנאוני בלא אל

ואני אקניאם בלא עם

כי אש קדחה באפי

ותאכל ארץ ויבלה

אספה עלימו רעות

מזי רעב ולחמי רשף

ושן בהמת אשלח בם

עם חמת זחלי עפר: מחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה גם בחור

אמרתי אפאיהם

לולי בעס אויב אגור

פן יאמרו ידנו רמה

כי גוי אבד עצות המה

לו חכמו ישכילו זאת

איכה ירדף אחד אלף

אם לא כי צורם מכרם

כי לא כצורנו צורם

כי מגפן סדם גפנם

ענבמו ענבי רוש

לא שערום אבתיכם:

ותשבח אל מחללה:

מבעס בניו ובנתיו:

אראה מה אחריתם

בנים לא אמן בם:

בעסוני בהבליהם

בגוי נבל אכעיסם:

ותיקד עד נשאל תחתית

ותלהט מוסדי הרים:

חצי אכלה בם:

וקטב מרירי

גם בתולה יונק עם איש שיבה:

אמרתי אפאיהם

לולי בעס אויב אגור

פן יאמרו ידנו רמה

כי גוי אבד עצות המה

לו חכמו ישכילו זאת

איכה ירדף אחד אלף

אם לא כי צורם מכרם

כי לא כצורנו צורם

כי מגפן סדם גפנם

ענבמו ענבי רוש

אשביתה מאנוש זכרם:

פן ינכרו צרימו

ולא יי פעל כל זאת:

ואין בהם תבונה:

יבינו לאחריתם:

ושנים יניסו רבבה

ויי הסגירם:

ואיבינו פלילים:

ומשדמת עמרה

חַמַּת תַּנִּינָם יִינָם
 הֲלֹא הוּא כְּמִס עֲמָדִי
 לִי נָקָם וְשָׁלֵם
 כִּי קָרוֹב יוֹם אֵידָם
 כִּי יִדִּין יְיָ עִמּוֹ
 כִּי יִרְאֶה כִּי אָזַלְתָּ יָד
 וְאָמַר אֵי אֱלֹהֵימוֹ
 אֲשֶׁר חֲלַב זִבְחֵימוֹ יֹאכְלוּ
 יְקוּמוּ וַיַּעֲזְרוּכֶם
 רְאוּ עֲתָה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא
 אֲנִי אֲמִית וְאַחִיָּה
 וְאִין מִיָּדִי מִצִּיל:
 וְאָמַרְתִּי חֵי אֲנֹכִי לְעֵלָם:
 וְתֹאחַז בְּמִשְׁפָּט יָדִי
 וְלִמְשָׁנָאֵי אֲשָׁלֵם:
 וְחַרְבִּי תֹאכַל בְּשָׂר
 מִרְאֵשׁ פְּרָעוֹת אוֹיֵב:
 כִּי דָם עֲבָדִיו יִקּוּם
 וְכִפֹּר אֲדַמְתּוּ עִמּוֹ.

אֲשַׁכַּלְתָּ מְרוֹת לְמוֹ:
 וְרֹאשׁ פְּתָנִים אַכְזָר:
 חֲתוּם בְּאוֹצְרֹתַי:
 לַעֲת תָּמוּט רַגְלָם
 וְחָשׁ עֲתַדְתָּ לְמוֹ:
 וְעַל עֲבָדָיו יִתְנַחֵם
 וְאָפַס עָצוּר וְעָזוּב:
 צוּר חֲסִיוֹ בּוֹ:
 יִשְׁתּוּ יַיִן נְסִיכָם
 יְהִי עֲלֵיכֶם סִתְרָה:
 וְאִין אֱלֹהִים עֲמָדִי
 מִחֲצַתִּי וְאֲנִי אָרְפָא
כִּי אֲשָׂא אֶל שָׁמַיִם יָדִי
אִם שְׁנוֹתַי בְּרַק חַרְבִּי
 אָשִׁיב נָקָם לְצָרִי
 אֲשַׁכִּיר חֲצִי מַדָּם
 מַדָּם חָלַל וְשִׁבְיָה
 הֲרַנִּינוּ גוֹיִם עִמּוֹ
 וְנָקָם יִשְׁיֵב לְצָרָיו

קרית שמע וברכותיה

ושליח הציבור יורד לפני התיבה, ועומד באמצע העם, ומתחיל ואומר קדיש. ומצות חכמים הראשונים לענות 'אמן' היא שמיה רבה מברך' בכל כוחו שלאדם. ויש לזכור כי רבנו לא הזכיר לנשק את הציציות בעת קרית-שמע, וראוי להם לתלמידי רבנו להתרחק מן הנישוק ומכל הדומה לו, ויראת ה' היא אוצרו וידיעת ה' היא אהבתו.

**יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְרָא כְרַעוּתִיהּ
 וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיהּ וְיִצְמַח פְּרֻקְנִיהּ וְיִקְרַב מְשִׁיחִיהּ
 וְיַפְרוֹק עַמִּיהּ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּה מְבָרַךְ
 לְעֶלְמָא וּלְעֶלְמֵי עֲלַמְיָא | **יְתַבְרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
 יִתְרוֹמַם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
 וְתוֹשְׁבַתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].**

ואחר כך אומר: **בְּרַכּוּ אֶת יְיָ הַמְּבֹרָךְ**

והם עונים: **בְּרוּךְ יְיָ הַמְּבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד**

ומתחיל ופורס על שמע בקול רם, והן עונין 'אמן' אחר כל ברכה וברכה. והיודע לקרות קורא עמו. והיחיד אינו אומר קדושה בברכה ראשונה, וכפסק רבנו: 'סדר תפילות כך הוא: בשחר, משכים אדם ומברך ברכות אלו, וקורא הזמירות ומברך לפניהן ולאחריהן. וקורא את שמע ומברך לפניה ולאחריה, ומדלג הקדושה מברכה ראשונה שלפניה, שאין היחיד אומר קדושה' (תפילה ז, יז). ופשוט שהיחיד גם אינו אומר 'ברכו' וכו' שהרי מדובר בהזמנה לציבור והיחיד אינו מזמין את עצמו, ואין להחליף את נוסח ההזמנה בנוסח שלא נזכר בהלכה. וזה הוא נוסח ברכה ראשונה ושניה שלפני קרית-שמע בשחר:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֲשָׁף
 עוֹשֵׂה שְׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת הַכֹּל. הַמַּאִיר לְאָרֶץ וְלַדָּרִין
 עָלֶיהָ, הַמְּחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, מָה רַבּוֹ
 מַעֲשָׂיוּךָ יְיָ כֹּלֵם בְּחַכְמָה עֲשִׂיתָ מְלֶאכֶה הָאָרֶץ קִנְיָנְךָ, הַמְּלֹךְ
 הַמְּרוֹמֵם שְׁמוֹ לְבַדּוֹ מֵאֵז, הַמְּשַׁבַּח הַמְּפָאֵר הַמְּתַנַּשֵּׂא וְטוֹב
 מִיְּמוֹת עוֹלָם. אֱלֹהֵי עוֹלָם מְלַכְנוּ, בְּרַחֲמֶיךָ הַרְּבִים רַחֵם
 עָלֵינוּ, אֲדוֹן עֲזָנוּ צוּר מְשַׁגְּבֵנוּ מִגֵּן יִשְׁעֵנוּ מְשַׁגֵּב בְּעֵדְנוּ.**

אֵל בְּרוּךְ גָּדוֹל יַדְעָה הַתְּקִין וּפָעַל זְהָרֵי חַמָּה, טוֹב יַצַּר כְּבוֹד
לְשֵׁמוֹ, מְאֹרוֹת נָתַן סְבִיבוֹת עֵזוֹ, פְּנוֹת צְבָאוֹת קְדוּשִׁים
רוֹמְמֵי שְׂדֵי תְּמִיד יִסְפְּרוּ לְאֵל קְדֻשָּׁתוֹ. תִּתְבָּרַךְ יי אֱלֹהֵינוּ
בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת, וְעַל כָּל שֶׁבַח מַעֲשֵׂה
יְדִיךָ, וּמְאֹרוֹת אֲשֶׁר יַצְרָתָּ הֵם יִפְאַרוּךְ סִלְּהָ. תִּתְבָּרַךְ לְעַד
צוּרֵנוּ, מִלְּכֵנוּ גּוֹאֲלֵנוּ בּוֹרְא קְדוּשִׁים, יִשְׁתַּבַּח שְׁמֶךָ לְעַד
מִלְּכֵנוּ יוֹצֵר מְשֻׁרְתִים, אֲשֶׁר מְשֻׁרְתֵינוּ עוֹמְדִים בְּרוּם עוֹלָם,
וּמְשֻׁמֵּיעִים אֶת קוֹלָם יַחַד בְּדַבְּרֵי אֱלֹהִים חַיִּים וּמְלַךְ עוֹלָם.
כָּלֵם אֱהוּיָבִים כָּלֵם בְּרוּרִים כָּלֵם גְּבוּרִים עוֹשִׂים בְּאִימָה רְצוֹן
קוֹנִיָּהֶם בְּאַהֲבָה. כָּלֵם מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם
זֶה מְזַה, וְנוֹתְנִים רְשׁוּת זֶה לָזֶה, לְהַקְדִּישׁ לְצוּרָם בְּנַחַת רוּחַ
בְּשִׁפְהַ בְּרוּרָה וּבְנַעֲיָמָה טְהוּרָה, כָּלֵם כְּאֶחָד עוֹנִים בְּיָרְאָה
וְאוֹמְרִים: [ועונים הציבור והוא עמהן:] **קְדוּשׁ קְדוּשׁ קְדוּשׁ יי צְבָאוֹת**
מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ [ואומר שליח הציבור:] **וְהָאוֹפְנִים וְחַיּוֹת**
הַקְּדוּשׁ יַחַד מִתְנַשְּׂאִים לְעַמְתָּם: [ועונים הציבור והוא עמהן:]
מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מִמְּקוֹמוֹ.

לְאֵל בְּרוּךְ נְעִימוֹת יִתְנוּ, לְמַלְךְ אֵל חַי וְקַיִם זְמִירוֹת יֹאמְרוּ
וְתִשְׁבְּחוּת יִשְׁמִיעוּ, כִּי הוּא לְבַדּוֹ פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת עוֹשֵׂה
חֲדָשׁוֹת זוֹרַע צְדָקוֹת מְצַמִּיחַ יְשׁוּעוֹת אֲדוֹן הַנְּפִלְאוֹת,
הַמְּחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, כְּאֶמּוֹר לְעֵשֶׂה
אוּרִים גְּדֻלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ, הַתְּקַנֵּת מְאֹרוֹת לְשִׁמְח
עוֹלָם, בְּרוּךְ אַתָּה יי יוֹצֵר הַמְּאֹרוֹת.

אַהֲבַת עוֹלָם אַהֲבַתְנוּ יי אֱלֹהֵינוּ, חֲמֵלָה גְדוֹלָה יִתְּרָה
 חֲמֵלֶת עָלֵינוּ אָבִינוּ מִלְּפָנֶינוּ, בְּעִבּוּר שְׁמֶךָ וּבְעִבּוּר
 אֲבוֹתֵינוּ אֲשֶׁר בְּטַחוּ בְּךָ, וַתִּלְמַדְנוּ חֻקֵי חַיִּים, כִּן תִּחַנְּנוּ
 אָבִינוּ אֵב הַרְחָמֶן. הַמְּרַחֵם רַחֵם נָא עָלֵינוּ, וְתֵן בְּלִבֵּנוּ, לְהִבִּין
 לְהַשְׁכִּיל לְשִׁמוּעַ לְלַמּוּד וּלְלַמֵּד לְשִׁמּוֹר וּלְעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם
 אֶת כָּל דְּבָרֵי תִלְמוּד תּוֹרַתְךָ בְּאַהֲבָה.

וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּמִצּוֹתֶיךָ, וְדַבֵּק בְּלִבֵּנוּ יִרְאֶתְךָ, וַיַּחַד לְבַבֵּנוּ
 לְאַהֲבָה אֶת שְׁמֶךָ, וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ מִהֲרָה אֶתְּךָ לְבַדְּךָ,
 כִּי שֵׁם קְדוֹשְׁךָ בְּאֵמֶת נִקְרָא עָלֵינוּ. בְּעִבּוּר שְׁמֶךָ, הָאֵל הַגָּדוֹל
 הַגָּבוֹר וְהַנּוֹרָא, מִהֲרָה בְּאַהֲבָה תָּרִים קַרְנֵנוּ וְתוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן
 שְׁמֶךָ. בְּךָ בְּטַחְנוּ לֹא יְבוֹשׁ, וּבְשְׁמֶךָ חָסִינוּ לֹא נִכְלָם וְלֹא
 נִכָּשֶׁל עַד עוֹלָמֵי עַד, כִּי אָבִינוּ מִלְּפָנֶינוּ אֶתְּךָ נִגִּילָה וְנִשְׁמַחָה
 בִּישׁוּעָתְךָ.

רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְחֶסֶדְךָ אֵל יַעֲזֹבוּנוּ נִצַּח סֵלָה וְעַד. וְהַבֵּא
 עָלֵינוּ בְּרָכָה וְשְׁלוֹם מֵאַרְבַּע כַּנְּפוֹת הָאָרֶץ, וְהוֹלִיכֵנוּ
 מִהֲרָה קוֹמְמֵיּוֹת לְאַרְצֵנוּ, כִּי בָנוּ בְּחֵרֶת מִכָּל עָם וּלְשׁוֹן
 וְקִרְבַּתְנוּ לְשְׁמֶךָ הַגָּדוֹל, לְהוֹדוֹת לָךְ וּלְיִחְדָּךְ וּלְרוֹמְמָךְ
 וְלַאֲהֲבָה אֶת שְׁמֶךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
 בְּאַהֲבָה.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יי אֱלֹהֵינוּ יי אֶחָד

בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכוֹתָו לְעוֹלָם וְעַד

וְאֶהְבֶּתָּ אֵת יי אֱלֹהֶיךָ, בְּכֹל לְבַבְךָ וּבְכֹל נַפְשְׁךָ וּבְכֹל מְאֹדְךָ:
וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצִוֶּה הַיּוֹם עַל
לְבַבְךָ: וְשִׁנְנֶתָם לְבִנְיָהּ וְדַבַּרְתָּ בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלַכְתְּךָ
בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְךָ וּבְקוּמְךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדְךָ וְהָיוּ
לְטוֹטְפוֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל מְזֻזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ.

וְהָיָה אִם שָׁמַעַתְּ שְׁמֵעוּ אֶל מְצוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצִוֶּה
אֶתְכֶם הַיּוֹם, לְאַהֲבָה אֶת יי אֱלֹהֵיכֶם וּלְעַבְדּוֹ, בְּכֹל
לְבַבְכֶם וּבְכֹל נַפְשְׁכֶם: וְנִתַּתִּי מָטָר אֲרֻצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרֵה
וּמְלֻקוֹשׁ, וְאֶסְפַּתְּ דָּגְנְךָ וְתִירְשְׁךָ וְיִצְהַרְךָ: וְנִתַּתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ
לְבַהֲמֹתְךָ וְאֶכְלֵת וְשִׁבַּעְתִּי: הַשְּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם
וְסַרְתֶּם וְעַבַּדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה
אָף יי בְּכֶם וְעַצַּר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא
תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ, וְאֶבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יי
נָתַן לָכֶם: וְשִׁמַּתֶּם אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהֵי עַל לְבַבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם,
וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל יָדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפוֹת בֵּין עֵינֵיכֶם:
וּלְמַדְתֶּם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ
וּבְלַכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְךָ וּבְקוּמְךָ: וּכְתַבְתָּם עַל מְזֻזוֹת בֵּיתְךָ
וּבְשַׁעְרֶיךָ: לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע יי לְאַבְתִּיכֶם לָתֵת לָהֶם, בְּיָמֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ.

וַיֹּאמֶר יי אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם, וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצֵת עַל כְּנָפֵי בְגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם,
וְנִתְּנוּ עַל צִיצֵת הַכֹּהֵן פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצֵת

וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מַצּוֹת יְיָ וְעִשִּׂיתֶם אֹתָם, וְלֹא תִתְּנוּ אַחֲרָיו לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אֹתָם זֵנוּם אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וְעִשִּׂיתֶם אֶת כָּל מַצּוֹתַי, וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהִיּוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים, אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם.

רבנו לא מזכיר שיש לחזור על המלים 'אני יי אלהיכם', אלא ממשיך ש"ץ ואומר:

אָמֵת וַיִּצִיב, נְכוֹן וְקָיִם, יֵשֶׁר וְנֶאֱמָן, אֱהוּב וְחָבִיב, נְחֻמָּד וְנִעִים, נוֹרָא וְאֲדִיר, מְתֻקָּן וּמְקַבֵּל, טוֹב וְיָפֵה הַדָּבָר הַזֶּה עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. אָמֵת אֱלֹהֵי עוֹלָם מְלַכְנוּ צוּר יַעֲקֹב מִגֵּן יִשְׁעֵנוּ, לְדוֹר וָדוֹר הוּא קָיִם וְשִׁמוֹ קָיִם, כִּסְאוֹ נְכוֹן וּמַלְכוּתוֹ וְאֱמוּנָתוֹ קָיִמָה. וּדְבָרָיו חַיִּים וְנֶאֱמָנִים לְעַד וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים, עָלֵינוּ וְעַל אֲבוֹתֵינוּ עַל בְּנֵינוּ וְעַל כָּל דוֹרוֹתֵינוּ, עַל הָרָאשׁוֹנִים וְעַל הָאַחֲרוֹנִים דָּבָר טוֹב וְקָיִם בְּאֵמֶת חוֹק וְלֹא יַעֲבוֹר. אָמֵת נְשֵׂאתָה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְלַכְנוּ מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ, גּוֹאֲלֵנוּ וְגּוֹאֲלֵ אֲבוֹתֵינוּ, יוֹצְרֵנוּ וְיוֹצְרֵי שׁוֹעֲתֵנוּ, פּוֹדֵנוּ וּמְצִילֵנוּ מֵעוֹלָם הוּא שְׁמָךְ, וְאֵין לָנוּ אֱלֹהִים עוֹד זוֹלָתְךָ.

עֲזַרְתָּ אֲבוֹתֵינוּ אֶתָּה הוּא מֵעוֹלָם, מִגֵּן וּמוֹשִׁיעַ לְבַנְיָהֶם אַחֲרֵיהֶם בְּכָל דוֹר וָדוֹר. בְּרוּם עוֹלָם מוֹשָׁבֶךָ וּמְשַׁפְּטֶיךָ וְצִדְקָתְךָ עַד אֶפְסֵי אֶרֶץ. אָמֵת אֲשֶׁרִי אִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁמַע אֶל מַצּוֹתֶיךָ וְתוֹרָתְךָ וְדִבְרֶיךָ יֵשִׁים עַל לְבוֹ. אָמֵת אֶתָּה הוּא אָדוֹן לְעַמֶּךָ וּמֶלֶךְ גְּבוּר לָרִיב רִיבָם לְאֲבוֹת וּבְנֵים. אָמֵת אֶתָּה הוּא רִאשׁוֹן וְאֶתָּה הוּא אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעַדֶיךָ אֵין לָנוּ מוֹשִׁיעַ. אָמֵת

מִמִּצְרַיִם גְּאֻלְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, מִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ. וְכָל
 בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם בְּדָבַר הַרְגָתָ, וּבְכוֹרֶךָ גְּאֻלְתָּ, וַיִּם סוּף בְּקַעֲתָ,
 וַיִּזְדִּים טִבְעֵתָ, וַיִּדְיִדִים עֲבְרוּ מַיִם, וַיִּכְסּוּ מַיִם צְרִיָהֶם עַד אֶחָד
 מֵהֶם לֹא נוֹתַר. **וְעַל זֹאת שִׁבְחוּ גְאוּלִים וְרוֹמְמוּ לְאֵל. וְנִתְּנוּ**
יְדִידִים שִׁירוֹת זְמִירוֹת תְּשֻׁבָחוֹת לְמִלְכָּךָ אֵל חַי וְקַיִם. רַם
וְנִשְׂא גְדוֹל גְּבוּר וְנוֹרָא, מִשְׁפִּיל גְּאִים עֲדֵי אֶרֶץ, מִגְּבִיָה
שְׁפָלִים עַד מָרוֹם, מוֹצִיא אֲסִירִים וּפּוֹדָה עֲבָנִים וְעוֹזֵר דְּלִים,
וְעוֹנֶה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּעֵת שׁוֹעֵם אֱלֹו. תְּהִלָּה לְאֵל עֲלִיוֹן
בְּרוּךְ הוּא, מִשָּׁה וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ אָמְרוּ, שִׁירָה בְּשִׁמְחָה
רַבָּה אָמְרוּ כֻלָּם: מִי כָמֹכָה בְּאֵלִים יְיָ, מִי כָמֹכָה נֶאֱדָר בְּקִדְשׁ
נוֹרָא תְּהִלוֹת עֲשֵׂה פֶלָא, יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעַד, וְנֶאֱמַר: גְּאֻלְנוּ
יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ גְּאֻל יִשְׂרָאֵל.

ומתפלל תפילה אחת כתקנת רבנו וכל הציבור שומעים ומתפללים עמו בלחש, ומי שאינו יודע להתפלל יענה אמן אחר ברכות שליח הציבור (ש"ץ שטעה ונאלם יעמוד אחר תחתיו: אם טעה בשלוש הראשונות יתחיל מהראש, אם טעה בשלוש האחרונות יתחיל מ'רצה', ואם טעה באמצעיות יתחיל מתחילת הברכה שטעה הראשון).

יְיָ שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגְּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אָבוֹת
וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבְנֵי בְנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: זְכַרְנוּ לַחַיִּים
אֵל מְלֹךְ חַפְץ בַּחַיִּים, כְּתַבְנוּ בְּסִפְרֵי חַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים] מְלֹךְ רַחֲמָן
מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מִגֵּן אַבְרָהָם.

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יְיָ מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ | [בקיץ:]
מוֹרִיד הַטֶּל [בחורף:] **מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם** |
 מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, רוֹפֵא
 חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמְתִיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לְיֹשְׁנֵי
 עָפָר. מִי כְמוֹךָ בְּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ מִמֵּית וּמְחַיֶּה [נהגו
 רוב העם להוסיף בעשי"ת: מִי כְמוֹךָ אֵב הֶרְחַמְנוּ, זָכַר יְצוּרֵינוּ בְּרַחֲמִים לְחַיִּים],
 וּנְאֻמָּן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֶּה הַמֵּתִים.

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעונים הציבור, הוא קורא
 עמהן, ולא יגביה קולו בעת שהן עונים עמו:

נְקַדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ וּנְשַׁלֵּשׁ לָךְ קְדֻשָּׁה מְשַׁלֶּשֶׁת, כַּדָּבָר הָאָמֹר
עַל יַד נְבִיאָךְ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: [ועובין:] **קְדוּשׁ**
קְדוּשׁ קְדוּשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ | כְּבוֹדוֹ וְגָדְלוֹ
 מְלֵא עוֹלָם וּמְשַׁרְתָּיו שׁוֹאֲלִים, אֵיִה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ: [ועובין:]
מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ | מִמְּקוֹמְךָ מְלַכְנוּ
 תּוֹפִיעַ וְתַמְלוֹךְ עָלֵינוּ, כִּי מְחַכִּים אָנוּ לָךְ, מְתִי תַמְלֶךְ בְּצִיּוֹן
 בְּחַיֵּינוּ וּבִיְמֵינוּ: [ועובין:] **אָמֵן** | תִּשְׁכּוֹן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדַּשׁ בְּתוֹךְ
 יְרוּשָׁלַם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֶצַח נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ תִרְאִינָה
 בְּמַלְכוּת עֶזְךָ, כַּדָּבָר הָאָמֹר בְּשִׁירֵי קְדֻשָּׁךְ, עַל יְדֵי דָוִד עַבְדְּךָ
 מְשִׁיחַ צְדָקָךְ: [ועובין:] **יְמַלְךָ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר**
הַלְלוּיָהּ | לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד גְּדֻלָּךְ וּלְנֶצַח נְצָחִים קְדֻשְׁתְּךָ נְקַדִּישׁ
 וּשְׁבַחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יִמוּשׁ, כִּי אֵל מְלֶךְ גָּדוֹל וְקְדוּשׁ
 אַתָּה [בעשי"ת חותם: כְּאָמֹר וַיִּגְבֶּה יְיָ צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְדוּשׁ נְקַדַּשׁ
 בְּצַדָקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְלֶךְ הַקְדוּשׁ], **בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקְדוּשׁ.**

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשֵׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סְלָה

[בעשיית חותם: כְּאָמֹר וַיִּגְבֶּה יי צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ נִקְדָּשׁ

בְּצַדִּיקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּלֹךְ הַקְּדוֹשׁ] **בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַקְּדוֹשׁ.**

בעשיית חותמין את הברכה השלישית בנוסח: 'כְּאָמֹר וַיִּגְבֶּה יי... הַמְּלֹךְ הַקְּדוֹשׁ',
ויש מקומות שנהגו לומר במקומו 'וַיִּבְכֵּן' (ובר"ה וביוה"כ כולם נוהגים לומר 'וַיִּבְכֵּן').

וַיִּבְכֵּן תַּן פְּחָדְךָ יי אֱלֹהֵינוּ. עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְאִימַתְךָ עַל כָּל מָה שֶׁבְּרַאתָ,
וַיִּירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים, וַיַּעֲשׂוּ בְלִם אֲגַדָּה
אֶחָת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבְבֵּי שָׁלֵם. כְּמוֹ שֶׁיִּדְעֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְּׁלֵטוֹן מִלְּפָנֶיךָ,
עַד בִּיָּדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינְךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מָה שֶׁבְּרַאתָ. **וַיִּבְכֵּן** תַּן כְּבוֹד
לַעֲמִידָה, תְּהִלָּה לִירְאִיָּה, תִּקְוָה לְדוֹרְשֵׁיךָ, פְּתִיחוֹן פֶּה לְמַיְחֲלִים לָךְ, שְׂמִיחָה
לְאַרְצְךָ, שְׁשׂוֹן לַעֲיָרָה, צְמִיחַת קֶרֶן לְדוֹד עַבְדְּךָ, וְעֲרִיכַת נֵר לְבָן יְשִׁי מְשִׁיחֶךָ.
וְאֵז צְדִיקִים יִרְאוּ וַיִּשְׁמְחוּ, וַיִּשְׁרִים יַעֲלוּ, וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יִגִּילוּ, וְעוֹלָתְךָ תִּקְפָּץ
פִּיָּה, וְכָל הַרְשָׁעָה בְּלָהּ כְּעָשָׂן תִּכְלֶה, כִּי תַעֲבִיר מִמְּשַׁלַּת צְדוֹן מִן הָאָרֶץ.
וּמִלְכוֹת הַעֲלִיזָה מְהִרָה תַעֲקֹר וְתִשְׁבֵּר, וְתִמְלֹךְ אַתָּה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ מְהִרָה
עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ, בִּירוּשָׁלַם עִירְךָ, וּבְהֵר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ, וְנִגְדַת זְקִינְךָ כְּבוֹד,
כְּפִתוּב: וְחִפְרָה הַלְּבָנָה וּבּוֹשָׁה הַחֲמָה כִּי מְלֹךְ יי צְבָאוֹת בְּהֵר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם
וְנִגְדַת זְקִינֵי כְבוֹד, וְנִאָּמַר: יי יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנִאָּמַר: וַיִּגְבֶּה יי צְבָאוֹת
בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בְּצַדִּיקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּלֹךְ הַקְּדוֹשׁ (טעה

היחיד או הציבור ואמרו 'הָאֵל הַקְּדוֹשׁ' חוזרים לראש).

וממשיכים היחיד ושליח הציבור בברכות תפילת העמידה:

אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת וּמְלַמֵּד לְאָנוּשׁ בִּינָה, חָנֵּנוּ מֵאַתָּה

דַּעָה וּבִינָה וְהַשְׁכֵּל, בְּרוּךְ אַתָּה יי חוֹנֵן הַדַּעַת.

הַשִּׁיבֵנוּ אֲבִינוּ לְתוֹרָתְךָ, וְקִרְבָּנוּ מִלְּכָנוּ לְעִבּוֹדָתְךָ,

וְהַחֲזִירֵנוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יי

הַרוֹצֵה בְּתִשׁוּבָה.

סְלַח לָנוּ אֲבִינוּ כִּי חָטָאנוּ מְחוּל לָנוּ מִלְכָּנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ, כִּי אֵל טוֹב וְסָלַח אֶתְּךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יי חַנוּן וּמְרַבֵּה לְסִלוּחַ.

רֵאֵה בְּעֵינֵינוּ וְרִיבֵה רִיבֵנוּ וּמַהֵר לְגַאֲלָנוּ, כִּי אֵל מֶלֶךְ גּוֹאֵל חֲזַק אֶתְּךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יי גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל.

בתענית ציבור שלוח הציבור אומר כאן נוסח זה ברכה בפני עצמה:

עֲנֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ עֲנֵנוּ בְּיוֹם צוֹם הַתַּעֲנִית הַזֶּה, כִּי בְּצָרָה גְדוֹלָה אֲנַחְנוּ, אֵל תִּסְתַּר פְּנֵיךָ מִמֶּנּוּ וְאֵל תַּעֲלֵם אֶזְנֶךָ מִשְׁמוֹעַ תַּפְלִתָּנוּ. וְהִיָּה קְרוֹב לְשׁוֹעֵנוּ, טָרִם נִקְרָא וְאַתָּה תַּעֲנֵה, נְדַבֵּר וְאַתָּה תִּשְׁמַע, נְדַבֵּר שְׁנַאֲמַר: וְהִיָּה טָרִם יִקְרָאוּ וְאֲנִי אֶעֱנֶה עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וְאֲנִי אֲשַׁמַּע. כִּי אַתָּה עוֹנֶה בְּכָל עֵת צָרָה וְצוּקָה, פּוֹדֶה וּמַצִּיל, בְּרוּךְ אַתָּה יי הָעוֹנֶה בְּעֵת צָרָה.

טעה ולא אמר 'עננו' אינו חוזר ומתפלל; ואם נזכר קודם שעקר רגליו, אומר לפני 'יהי רצון אמרי פי': 'עננו יי' עד 'כי אתה עונה בכל עת צרה וצוקה, פודה ומציל'.

רְפְּאוּנוּ יי אֱלֹהֵינוּ וְנִרְפָּא, הוֹשִׁיעֵנוּ וְנוֹשְׁעָה, וְהַעֲלֵה רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל תַּחֲלוּאֵינוּ, כִּי אֵל רוֹפֵא רַחֲמָן אַתָּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי רוֹפֵא חוּלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.

בחורף מברך: 'בְּרַכְנוּ... וְתָן טַל וּמָטָר' וכו'; ובקיץ: 'בְּרַכְנוּ... בְּטַלְלֵי רְצוֹן' וכו'.

בְּרַכְנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ, וּבְרַךְ אֶת שְׁנֵיתֵינוּ, וְתָן טַל וּמָטָר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה, וְשַׁבַּע אֶת הָעוֹלָם בְּלוֹ מְטוֹבָךָ, וְרוּיָה פְּנֵי תַבַּל מַעֲוֹשֵׁר מִתְּנוֹת יְדִיךָ. וְשִׁמְרָה וְהַצִּילָה יי אֱלֹהֵינוּ אֶת הַשָּׁנָה הַזֹּאת וְאֶת כָּל מִיּוֹי תְּבוּאַתְּךָ, מִכָּל מִיּוֹי מִשְׁחִית וּמְכַל מִיּוֹי פְּרַעֲנוּת, וְתָן לָהּ אַחֲרִית וְתַקְוָה, שֶׁבַע וְשָׁלוֹם וּבְרַכָּה כְּשָׁנִים הַטּוֹבוֹת, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְבַרֵךְ הַשָּׁנִים [וממשיך: 'תַּקַּע בְּשׁוֹפָר גְּדוּל' וכו'] .

**בְּרַכְנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ, וּבְרַךְ אֶת שְׁנֵיתֵינוּ
בְּטַלְלֵי רְצוֹן בְּרַכָּה וּנְדָבָה כְּשָׁנִים הַטּוֹבוֹת,
בְּרוּךְ אַתָּה יי מְבַרֵךְ הַשָּׁנִים.**

מי שטעה ואמר בחורף את ברכת 'בְּטַלְלֵי רְצוֹן' שואל את הגשמים בשומע תפילה (ואינו חותם בברכת 'וְתֵן טַל וּמָטָר' אלא בחתימת ברכת 'שומע תפילה'); ואם נזכר לאחר מכן חוזר לברכת השנים; ואם לא נזכר עד שהשלים כל תפילתו, חוזר ומתפלל שנייה. ואם טעה ואמר בקיץ את ברכת 'וְתֵן טַל וּמָטָר' חוזר לראש | טעה ואמר בקיץ 'מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם' חוזר לראש; טעה ואמר בחורף 'מוֹרִיד הַטַּל' אינו חוזר.

**תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵנוּ, וְשָׂא נֶס לְקַבֵּץ אֶת כָּל גְּלוּיֹתֵינוּ
מֵאֲרָבַע כַּנְּפוֹת הָאָרֶץ לְאֲרָצֵנוּ, בְּרוּךְ אַתָּה יי
מְקַבֵּץ נְדָחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.**

**הַשִּׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרָאשׁוֹנָה וְיוֹעֲצֵינוּ כְּבִתְחִלָּה, וְהַסֵּר
מִמֶּנּוּ יָגוֹן וְאַנְחָה, וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ אַתָּה לְבַדְךָ
בְּרַחֲמִים בְּצַדֵּק וּבְמִשְׁפָּט, בְּרוּךְ אַתָּה יי [בעשי"ת חותם:
הַמְּלֹךְ הַמְּשַׁפֵּט (טעה – חוזר לתחילת הברכה, השלים תפילתו – חוזר לראש)]
מְלֹךְ אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט.**

**לְמַשְׁמָדִים אֵל תִּהְיֶה תִקְוָה, כָּל הַמֵּינִים כְּרָגַע יֵאבְדוּ,
וּמַלְכוּת זָדוֹן תִּעַקֵּר וְתִשָּׁבֵר מְהֵרָה בְיַמֵּינוּ,
בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמַכְנִיעַ זֵדִים.**

**עַל הַצְּדִיקִים וְעַל הַחֲסִידִים וְעַל גְּרֵי הַצְּדָק וְעַל שְׂאֵרֵי
עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, יְהִימוּ רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְתֵן
שָׂכָר טוֹב לְכָל הַבוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ בְּאַמֶּת וְשִׁים חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם.
לְעוֹלָם לֹא יִבּוֹשׁ, כִּי בְשִׁמְךָ בְּטַחְנוּ וְלִישׁוּעָתְךָ נִשְׁעָנוּ,
בְּרוּךְ אַתָּה יי מְשַׁעֵן וּמַבְטָח לְצַדִּיקִים.**

בתשעה באב אומר במקום תשכון:

רַחֵם יי אלהינו עלינו ועל ישראל עמך ועל ירושלים עירך, העיר
האבלה החרבה השוממה הנתונה ביד זרים, היושבת וראש
לה חפוי באשה עקרה שלא ילדה. ויבלעוה לגיונים, וירשוה עובדי
פסילים, ויתנו נבלת עבדיך מאכל לעוף השמים ולבהמת הארץ.
על כן ציון במרר תבכה וירושלם תתן קולה. לבי לבי על חלליהם
מעי מעי על הרוגיהם. ראה יי והביטה ורחם שוממותיה ונחמה,
כי אתה יי באש יסדתה ובאש אתה עתיד לבנותה, כפתוב: ואני
אהיה לה נאם יי חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה,
ברוך אתה יי בונה ירושלים. [וממשיך: 'את צמח' וכו'].

תשכון בתוך ירושלים עירך באשר דברת ובנה אותה בגין
עולם במהרה בימינו, ברוך אתה יי בונה ירושלים.
את צמח דוד מהרה תצמיח וקרנו תרום בישועתך,
ברוך אתה יי מצמיח קרן ישועה.

שמע קולנו יי אלהינו חוס ורחם עלינו, וקבל ברחמים
וברצון את תפלתנו, מלפניך מלכנו ריקם
אל תשיבנו, [וממשיך לקמן: 'כי אתה שומע' וכו']

[בתעניות, היחיד מוסיף (ואם שכחה אומרה לאחר 'שים שלום' וחותרם 'יהיו לרצון'):
עננו יי אלהינו עננו ביום צום התענית הזה, כי בצרה גדולה אנחנו, אל
תסתר פניך ממנו ואל תעלם אזנך משמוע תפלתנו. והיה קרוב
לשוענו, טרם נקרא ואתה תענה, נדבר ואתה תשמע, כדבר שנאמר:
והיה טרם יקראו ואני אענה עוד הם מדברים ואני אשמע,

כי אתה שומע תפלת כל פה, ברוך אתה יי שומע תפלה.

לדיני תפילת 'הבינו', ראו נא עמ' 56.

הַבִּינּוּ יי אֱלֹהֵינוּ לְדַעַת דְּרָכֶיךָ, וּמֹל אֶת לִבְבָנוּ לִירְאָתֶךָ, לְסוֹלַח הַיָּה לָנוּ, לַהֲיוֹת גְּאוּלִּים, רַחֲמֵנוּ מִמַּכְאוֹב, וְדַשְׁנֵנוּ וְשִׁכְנֵנוּ בְּנְאוֹת אֶרֶץ, וּנְפוּצִים מֵאַרְבַּע תְּקַבֵּץ. וְהַתּוֹעִים, בְּדַעַתְךָ יִשְׁפְּטוּ, וְעַל הַרְשָׁעִים תִּנְיֹף יָדֶךָ, וְיֵשׁ מְחוֹ צִדִּיקִים בְּבִנְיָן עֵירֶךָ וּבִתְקוּן הַיְכָלְךָ, וּבְהַצְמַחַת קֶרֶן לְדוֹד עֲבָדֶךָ, וּבְעִרְכַּת נֵר לְבָן יְשִׁי מְשִׁיחֶךָ. טָרָם נִקְרָא וְאַתָּה תַעֲנֶה, טָרָם נְדַבֵּר וְאַתָּה תִשְׁמָע, כִּי אַתָּה הוּא עוֹנֶה בְּכָל עֵת צָרָה, פּוֹדֶה וּמַצִּיל מִכָּל צוּקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה.

רְצֵה יי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלִתְפִלָּתָם שְׁעָה, וְהַשֵּׁב הָעֲבוּדָה לְדַבִּיר בֵּיתֶךָ, וְאַשִׁי יִשְׂרָאֵל וְתִפְלָתָם מִהָרָה בְּאַהֲבָה תִקְבַּל בְּרָצוֹן, וְתֵהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ.

בראשי חודשים ובחולו של-מועד אומר 'יעלה ויבוא' עד 'שמחה שלמה' (טעה ולא אמרו: לפני שהשלים תפילתו חוזר לברכת 'רצה', ואם עקר רגליו חוזר לראש):

אֱלֹהֵינוּ וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וַיָּבֹא יְגִיעַ יְרָאָה יְרָצָה יִשְׁמַע יִפְקֹד, יִזְכֹּר לְפָנֶיךָ זְכוּרֵנוּ, זְכוּרֹן אֲבוֹתֵינוּ, זְכוּרֹן יְרוּשָׁלַם עֵירֶךָ, זְכוּרֹן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עֲבָדֶךָ, זְכוּרֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, לְפִלְטָה לְטוֹבָה לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּיוֹם:

בראש חודש: ראש החדש הזה.

בחוה"מ פסח: מקרא קדש הזה, ביום מועד חג המצות הזה.

בחוה"מ סוכות: מקרא קדש הזה, ביום מועד חג הסוכות הזה.

לְרַחֵם בּוּ עָלֵינוּ וְלַהוֹשִׁיעֵנוּ, זְכָרְנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בּוּ לְטוֹבָה, פְּקִדְנוּ בּוּ לְבִרְכָה, הוֹשִׁיעֵנוּ בּוּ לְחַיִּים, בְּדַבֵּר יְשׁוּעָה וּרְחֻמִּים חוּס וְחַנּוּן וּרְחַם עָלֵינוּ, וּמְלִטְנוּ בּוּ מִכָּל צָרָה וְיָגוֹן, וְשִׁמְחָנוּ בּוּ שִׁמְחָה שְׁלָמָה.

**וּתְרַצְנוּ, וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְכוּף לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים כְּמֵאֵז,
בְּרוּךְ אַתָּה יי המַחֲזִיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן.**

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ, צוּר חַיֵּינוּ מִגֵּן
יְשׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וְדוֹר. נוֹדָה לָךְ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתְךָ
עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ, וְעַל נְשָׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.
עַל נְסִיף וּנְפִלְאוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל יַעַת וְעַת עָרַב וּבָקָר וְצָהָרִים.

בפורים אומר:

עַל הַנְּסִים וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל
הַתְּשׁוּעוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם
אֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזְמַן הַזֶּה. בַּיָּמִי
מְרַדְּכִי וְאַסְתֵּר כְּשֶׁעַמַּד הָמָן הָרַע עַל
עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וּבִקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד
לְהַרְגֵנוּ וְלֹא אָבִד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים מִנְּעַר
וְעַד זָקֵן טוֹף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד וְשָׁלַלְם
לְבוֹז. וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים עֲמַדְתָּ
לָהֶם בָּעֵת צָרָתָם, וְדַבַּרְתָּ אֶת דִּינָם,
וְרַבַּת אֶת רִיבָם, וְנִקְמַתְתָּ אֶת נַקְמָתָם.
וְהַפַּרְתָּ אֶת עֲצָתוֹ, וְקִלְקַלְתָּ אֶת
מַחֲשַׁבְתּוֹ, וְהַשְׁבוֹתָ לוֹ גְּמוּלוֹ בְּרֹאשׁוֹ
וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאֶת בְּנָיו עַל הָעֵץ. וְעָשִׂיתָ
לָךְ שֵׁם גָּדוֹל בְּעוֹלָמְךָ, וְלַעֲמֶיךָ יִשְׂרָאֵל
עָשִׂיתָ פְּלֵא וְנִסִּים. כְּשֵׁם שֶׁעָשִׂיתָ
עִמָּהֶם פְּלֵא וְנִסִּים, כִּי עָשָׂה עִמָּנוּ
נִסִּים וּגְבוּרוֹת בָּעֵת וּבַעֲוֹנָה הַזֹּאת,
וְעַל כָּלֵם יי אֱלֹהֵינוּ אָנוּ מוֹדִים לָךְ.

[טעה ולא אמר 'על הנסים' בחנוכה
ופורים אינו חוזר, לא יחיד ולא ציבור].

בחנוכה אומר:

עַל הַנְּסִים וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל
הַמְּלַחְמוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַפְּדוּת
וְעַל הַפְּרָקוֹן שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם
אֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזְמַן הַזֶּה. בַּיָּמִי
מִתְתִּיָּה בֶן יוֹחָנָן כִּהֵן גָּדוֹל חֲשֻׁמוֹנָי
וּבְנָיו, כְּשֶׁעַמְדָה מַלְכוּת יוֹן הַרְשָׁעָה עַל
עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְבַטְלֵם מִתּוֹרָתְךָ
וּלְהַעֲבִירֵם מִחֻקֵּי רְצוֹנְךָ. וְאַתָּה
בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, עֲמַדְתָּ לָהֶם בָּעֵת
צָרָתָם, וְדַבַּרְתָּ אֶת דִּינָם, וְרַבַּת אֶת
רִיבָם, וְנִקְמַתְתָּ אֶת נַקְמָתָם, וּמְסַרְתָּ
גְּבוּרִים בְּיַד חֲלָשִׁים, וְרַבִּים בְּיַד
מַעֲטִים, וְטַמְאִים בְּיַד טְהוּרִים,
וְרָשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים, וּפּוֹשְׁעִים בְּיַד
עוֹשֵׂי תוֹרָתְךָ. וְעָשִׂיתָ לָךְ שֵׁם גָּדוֹל
בְּעוֹלָמְךָ, וְלַעֲמֶיךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ פְּלֵא
וְנִסִּים. כְּשֵׁם שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נִסִּים
וּגְבוּרוֹת כִּי עָשָׂה עִמָּנוּ נִסִּים וּגְבוּרוֹת
בָּעֵת וּבַעֲוֹנָה הַזֹּאת, וְעַל כָּלֵם יי
אֱלֹהֵינוּ אָנוּ מוֹדִים לָךְ.

הטוב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְרַחֵם כִּי לֹא תָמוּ חַסְדֶיךָ, כָּל הַחַיִּים יְהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל כִּי טוֹב הָאֵל הַטוֹב [נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וּכְבוֹשׁ כַּעֲסָךָ וּכְתוֹב לַחַיִּים כָּל בְּנֵי בְרִיתְךָ], **בְּרוּךְ אַתָּה יי**, הַטוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נֶאֱדָה לְהוֹדוֹת.

ברכת כהנים

קודם שיחזירו את פניהם כנגד העם, הכהנים מברכים יחדיו בקול רם: **בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּקִדְּשָׁתוֹ שְׁלֹאֲהָרֹן, וְצוּנוּ לְבָרֶךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה.** לאחר מכן הכהנים מחזירין את פניהם כלפי העם דרך ימין, ופושטין אצבעותיהן ומגביהין ידיהם כנגד כתפיהן, ושליח הציבור מקרא אותם מלה-מלה.

אם היה כהן אחד, לאחר שהחזיר פניו כלפי העם ממשיך הכהן ואומר 'יְבָרְכֶךָ', ושליח הציבור מקרא אותו את שאר מלות הברכה. היו שני כהנים או יותר, אינם אומרים 'יְבָרְכֶךָ' עד שיקרא להם שליח הציבור ויאמר להם: 'כהנים', ואז הם עונים 'יְבָרְכֶךָ' והש"ץ ממשיך ומקרא אותן מלה-מלה, ואין הש"ץ עונה אמן בסוף פסוקי הברכה:

יְבָרְכֶךָ יי וְיִשְׁמְרֶךָ [אמן]. יָאֵר יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֹךְ [אמן].

יִשָּׂא יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לְךָ שְׁלוֹם [אמן].

אם אין כהן אומר שליח הציבור:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בָּרְכֵנוּ בְּבִרְכָה הַמְּשַׁלֶּשֶׁת בְּתוֹרָה, הָאֲמוּרָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו הַכֹּהֲנִים עִם קְדוּשָׁיִךָ, כְּאֲמֹר: יְבָרְכֶךָ יי וְיִשְׁמְרֶךָ, יָאֵר יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֹךְ, יִשָּׂא יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לְךָ שְׁלוֹם, וְשָׂמוּ אֶת שְׁמֵי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם.

ואין העם עובין אחריו מאומה, וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ, וּבְרָכֵנוּ בְּלָנוּ מִמָּאוֹר פְּנִיָּה, כִּי מִמָּאוֹר פְּנִיָּה נִתְּתָ לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ תוֹרָה וְחַיִּים אֲהַבָה וְחֶסֶד צְדָקָה וְשְׁלוֹם, וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֶךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת בְּשְׁלוֹם

[נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: וּבְסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשְׁלוֹם נִזְכָּר וְנִכְתָּב לְפָנֶיךָ אָנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים וּלְשְׁלוֹם] **בְּרוּךְ אַתָּה יי המְבַרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם.**

ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִי לְרָצוֹן אֲמָרֵי פִי וְהַגִּיּוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יי צוּרֵי וְגֹאֲלֵי.

אחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה.

בראש-חודש ובחול-המועד אומרים כאן הלל, להלל של ראש-חודש ראו לקמן עמ' 151; ולהלל של חול-המועד ראו לקמן עמ' 175 | **בחנוכה** אומרים כאן הלל שלם, ראו לקמן עמ' 159 | **בפורים** אומר כאן קדיש ולאחריו מוציאין ספר תורה, ראו לקמן עמ' 46 | **ובי"ד וט"ו באדר א** אומר קדיש וממשיך בסדר היום, ראו לקמן עמ' 48.

נפילת פנים

אחר שישלים התפילה, ישב ש"ץ ויטה על שמאלו, הוא וכל הציבור, ויתחנן והוא נוטה על שמאלו. אין נפילת פנים בשבתות ובמועדים, ולא בראשי חודשים וחנוכה ופורים, ולא במנחה שלערבי שבתות וימים טובים (ונראה שגם לא בי"ד וט"ו באדר א).

לְפָנֶיךָ אָנִי כּוֹרֵעַ וּמִשְׁתַּחֲוֶה וּמִתְחַנֵּן אֲדוֹן הָעוֹלָם, אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וְאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים, כִּי לֹא עַל צְדָקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מִפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הַרְבִּיּוֹם. מֵה נֹאמַר לִי מֵה נִדְבָר וּמֵה נִצְטַדֵּק, חֲטָאנוּ וְעוֹיְנוּ וְהִרְשָׁעְנוּ וּמִרְדְּנוּ וְסוּר מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ, לָךְ יי הַצְדָּקָה וְלָנוּ בְּשֵׁת הַפָּנִים, הוֹשְׁחָרוּ פְּנֵינוּ מִפְּנֵי אֲשַׁמְתָנוּ וְנִכְפַּפָּה קוּמְתָנוּ מִפְּנֵי עוֹנוֹתֵינוּ, אֵין לָנוּ פֶּה לְהַשִּׁיב וְלֹא מִצַּח לְהָרִים רֹאשׁ.

אֱלֹהֵי, בּוֹשָׁתִי וְנִכְלַמְתִּי לְהָרִים אֱלֹהֵי פָנֵי אֵלֶיךָ, כִּי עוֹנוֹתֵינוּ רָבוּ לְמַעַלָּה רֹאשׁ וְאֲשַׁמְתָנוּ גְדָלָה עַד לַשָּׁמַיִם. אֵין

בְּנוּ מַעֲשִׂים, עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה לְמַעַן שְׁמֶךָ, כְּמוֹ
 שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ עַל יְדֵי נְבִיאֶיךָ: לְמַעַן שְׁמִי אֲאָרִיךְ אֶפֶי וּתְהִלְתִּי
 אַחֲטָם לָךְ לְבִלְתִּי הַכְרִיתֶךָ, לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי עוֹשֶׂה בֵּית
 יִשְׂרָאֵל כִּי אִם לְשֵׁם קִדְשִׁי. לֹא לָנוּ יְיָ לֹא לָנוּ, כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן
 כְּבוֹד עַל חֲסִדְךָ עַל אֲמֹתֶךָ, לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵיִה נָא
 אֱלֹהֵיהֶם.

אָנָּה יְיָ, אֵל תִּפְּן אֶל קִשֵׁי הָעַם הַזֶּה וְאֵל רָשָׁעוֹ וְאֵל
 חַטָּאתוֹ, סִלַּח נָא לַעֲוֹן הָעַם הַזֶּה כְּגֹדֶל חֲסִדְךָ,
 וּכְאֲשֶׁר נִשְׁאַתָּ לָעַם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הַנְּהַ, לְמַעַן שְׁמֶךָ יְיָ
 וְסִלַּחְתָּ לַעֲוֹנֵי כִּי רַב הוּא, יְיָ שְׁמַעְהָ, יְיָ סִלַּחְהָ, יְיָ הַקְּשִׁיבָה
 וְעֲשֵׂה אֵל תֵּאָחֵר, לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵי כִּי שְׁמֶךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ
 וְעַל עַמֶּךָ.

ויגביה ראשו, הוא ושאר העם, ומתחנן מעט בקול רם מיושב:

וְאֲנַחְנוּ לֹא נִדַּע מַה נַּעֲשֶׂה כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ, זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ
 וְחֲסִדְךָ כִּי מַעֲוֹלָם הֵמָּה, אֵל תִּזְכֹּר לָנוּ עֲוֹנוֹת
 ראשונים, מִהֵרָ יִקְדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דְלוּנוּ מְאֹד, קוּמָה
 עֲזָרְתָה לָנוּ וּפִדְנוּ לְמַעַן חֲסִדְךָ, יְהִי חֲסִדְךָ יְיָ עֲלֵינוּ כְּאֲשֶׁר
 יִחַלְנוּ לָךְ, אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְהִי, יְיָ מִי יַעֲמֵד, כִּי עַמֶּךָ
 הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּתְּרָא. יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמְּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם קְרָאנוּ,
 כִּי הוּא יִדַּע יִצְרָנוּ זְכוּר כִּי עֶפְרַיִם אֲנַחְנוּ, עֲזָרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ
 עַל דָּבָר כְּבוֹד שְׁמֶךָ, וְהַצִּילְנוּ וְכִפַּר עַל חַטָּאתֵינוּ
 לְמַעַן שְׁמֶךָ.

ושליח הציבור אומר קדיש:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיָּה
וְיִמְלוֹךְ מְלֻכוּתִיָּה וְיִצְמַח פְּרֻקְנִיָּה וְיִקְרַב מְשִׁיחִיָּה
וְיַפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחַיִּיכּוֹן וּבְיוֹמֵיכּוֹן וּבְחַיִּיִּהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וּלְעַלְמֵי עֲלַמְיָא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמַם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

ביום שאין מוציאין בו ספר תורה אומרים כאן את 'סדר היום' שמובא בהמשך.

ביום שמוציאין ספר תורה מוציאין אותו עתה, ואף שאין לרבנו סדר מסוים להוצאת ספר תורה, הנה הצעה: בעת הוצאת ספר-התורה החזן יאמר את 'שיר המעלות בשוב יי את שיבת ציון' וכו', ובעת החזרתו החזן יאמר את 'שיר המעלות לדוד הנה מה טוב ומה נעים' וכו'. ולכל מזמורי שיר המעלות ראו עמ' 104 ואילך | כמו כן, בעת הגלילה ניתן לומר את 'שיר המעלות לדוד לולי יי שְׁהִיָּה לְנוּ' וכו' | ובעת הוצאת ספר תורה שני או שלישי ניתן לומר את 'שיר המעלות לדוד שְׁמַחְתִּי בְּאִמְרֵים לִי' וכו' וכולם מסדר התפילה. ואין לרבנו לא 'הגבהת ספר תורה' והצגתו לראווה ולא הרמת היריעה כמנהג תימן.

ברכות העולה לתורה

העולה מביט במקום שהוא קורא ואומר: **בְּרַכּוּ אֶת יְיָ הַמְּבֹרָךְ**

וכל הציבור עונין: **בְּרוּךְ יְיָ הַמְּבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד** ומברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בְּנוּ מְכָל
הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ נוֹתֵן הַתּוֹרָה.

ואחר שישלים לקרות מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ תּוֹרַת
אֱמֶת, חַיֵּי עוֹלָם נְטֻעָה בְּתוֹכֵנוּ, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ נוֹתֵן הַתּוֹרָה.

להלן רשימת המעמדות שנהגו לקרוא בשני ובחמישי:

בראשית | הגה | נח דדו | **לך לך** דהד | **וירא** הגו | **חיי שרה** זהד | **תולדות** דדד | **ויצא** דדה | **וישלח** גגד | **וישב** גגד | **מקץ** דגה | **ויגש** גדו | **ויחי** דדה | **שמות** דגה | **וארא** דדד | **בא** גגה | **בשלח** גגד | **יתרו** דהג | **משפטים** גגה | **תרומה** הדז | **תצוה** זדג | **תשא** גגה | **ויקהל** גדג | **פקודי** גדה | **ויקרא** דדה | **צו** גגה | **שמיני** דגג | **תזריע** דדג | **זאת תהיה** דדג | **אחרי-מות** גגה | **קדושים** גגד | **אמור** דהג | **בהר** גדג | **בחקתי** גגד | **במדבר** דהז | **נשא** דדה | **בהעלותך** דגד | **שלח** גזו | **קרח** דגד | **חקת** גגד | **ויסעו** **מקדש** דדג (לפי כת"י תימן) | **בלק** גגד | **פנחס** גגז | **מטות** הגד | **מסעי** דגג | **דברים** דגד | **ואתחנן** גגד | **עקב** ההה | **ראה** גגד | **שופטים** גגו | **תצא** הגד | **תבוא** גגה | **נצבים** גגד | **וילך** גגד | **האזינו** ווו | **וזאת הברכה** גגד

בפורים קורין בספר שמות בסוף פרשת בשלח (יז, ח-טז; סימן גגג) | **ראשון** קורא מ'ויבא עמלק' עד 'ראש הגבעה' | **שני** קורא עד 'לפי חרב' | **ושלישי** קורא עד סוף פרשת בשלח. **בתענית ציבור** קורין בספר שמות בפרשת כי תשא (לב, יא-יז; לה, א-י; סימן דגז) | **ראשון** קורא מ'ויחל משה' עד 'לעשות לעמו' | **שני** מדלג לראש פרק לד, וקורא מ'ויאמר יי אל משה פסל לך' עד 'ההר ההוא' | **ושלישי** ממשיך מ'ויפסל' עד 'אשר אני עושה עמך'. **בתשעה באב** קורין בספר דברים בפרשת ואתחנן (ד, כה-מ; סימן הוה) | **ראשון** קורא מ'כי תוליד בנים' | **שני** קורא מ'בצר לך' | **שלישי-מפטיר** קורא מ'מן השמים' עד 'כל הימים', ואינו אומר קדיש אלא קורא את ההפטרה.

לאחר שהחזירו את ספר התורה למקומו, שליח הציבור שהוציא ס"ת, אומר **קדיש**:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיּהוּ רַבָּהּ [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְרָא כְרְעוּתִיהּ
וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיהּ וְיִצְמַח פְּרָקְנִיהּ וְיִקְרַב מְשִׁיחִיהּ
וְיַפְרוֹק עַמִּיהּ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעֶגְלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אֲמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיּהוּ רַבָּהּ מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וּלְעַלְמֵי עַלְמֵיָא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיּהוּ דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שְׂרִתָּא
וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאִמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אֲמֵן [אמן].

סדר היום

וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עֵוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהַשְׁבִּיב אִפּוֹ וְלֹא יַעִיר כָּל חַמְתּוֹ, אֲשֶׁרִי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֵלָה: אֲשֶׁרִי הָעַם שִׁכְכָה לוֹ, אֲשֶׁרִי הָעַם שִׁיִּי אֱלֹהָיו.

תְּהַלֵּה לְדָוִד אַרְוֹמָמָה אֱלוֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל יוֹם אַבְרָכְךָ וְאַהֲלִלָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גְּדוֹל יי וּמְהַלֵּל מְאֹד וְלִגְדַלְתּוֹ אֵין חֶקֶר: דּוֹר לְדוֹר יִשְׁבַּח מַעֲשֵׂיךָ וְגִבּוֹרְתֶיךָ יִגִּידוּ: הִדְר כְּבוֹד הַוָּדָה וְדַבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה: וְעִזּוֹז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ וְגִדּוֹלְתֶךָ אֲסַפְּרֶנָּה: זָכַר רַב טוֹבָה יִבְיַעוּ וְצַדִּיקְתֶּךָ יִרְנְנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יי אֶרְךָ אַפִּים וְגִדְל חֶסֶד: טוֹב יי לְכָל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדֶה יי כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְדֶיךָ יִבְרַכּוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ יֹאמְרוּ וְגִבּוֹרְתֶךָ יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעַ לְבָבֵי הָאָדָם גִּבּוֹרְתֵינוּ וְכְבוֹד הַדְר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתֶךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים וּמַמְשַׁלְתֶךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: סוֹמֵךְ יי לְכָל הַנִּפְלָאִים וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כָל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה נֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת יַדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן: צַדִּיק יי בְּכָל דְרָכָיו וְחֶסֶד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יי לְכָל קָרְאִיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאַמֶּת: רְצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יי אֶת כָּל אֱהָבָיו וְאֶת כָּל הָרְשָׁעִים יִשְׁמִיד: תְּהַלֵּת יי יִדְבֵר פִּי וַיְבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קִדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

ואחר כך אומר שליח הציבור 'ובא לציון' וכו':

וּבֹא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשִׁבֵי פָּשַׁע בְּיַעֲקֹב נֹאֵם יי': וְאֲנִי זֹאת
 בְּרִיתִי אִוְתָם אָמַר יי', רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרִי אֲשֶׁר
 שָׁמַתִּי בְּפִיךָ, לֹא יִמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זֶרַע זֶרַעךָ
 אָמַר יי' מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

וְאַתָּה קְדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר:
 [ועונים:] **קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יי' צְבָאוֹת, מְלֹא כָּל הָאָרֶץ
 כְּבוֹדוֹ** | וּמִקְבְּלוֹי דִּין מִדִּין וְאָמְרוּ: קְדִישׁ בְּשֵׁמִי מְרוֹמָא בֵּית
 שְׁכִינְתֵיךָ, קְדִישׁ עַל אֶרְעָא עוֹבֵד גְּבוּרְתֵיךָ, קְדִישׁ בְּעֵלְמַם
 עַלְמַיָּא יי' צְבָאוֹת, מְלִיא כָּל אֶרְעָא זִיו וְקָרִיָּה. וְתִשְׂאֲנִי רוּחַ
 וְאֲשַׁמַּע אַחֲרֵי קוֹל רַעֲשׂ גְּדוֹל: [ועונים:] **בְּרוּךְ כְּבוֹד יי' מִמְּקוֹמוֹ
 | וְנִטְלַתְנִי רוּחָא, וְנִשְׁמַעִית בְּתַרִּי קַל זִיעַ סָגִיא דְמִשְׁבְּחִין
 וְאָמְרוּ בְּרִיךְ יְקָרָא דִּי מֵאַתְרַּ בֵּית שְׁכִינְתֵיךָ. יי' יִמְלֹךְ לְעֵלְמַם
 וְעַד, יי' מְלִכּוּתֵיךָ לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עַלְמַיָּא.**

ונהגו העם להתחנן אחר סדר היום בתחנונים אלו:

יי' אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ, שְׁמֶרָה זֹאת
 לְעוֹלָם לִיצֵר מַחֲשָׁבוֹת לְבַב עַמּוֹךְ וְהִכֵּן לְבָבָם אֵלֶיךָ, וְהוּא
 רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבֵּה לְהַשְׁיֵב אִפּוֹ וְלֹא יַעִיר כָּל
 חַמְתּוֹ, כִּי אַתָּה יי' טוֹב וְסֹלַח, וְרַב חֶסֶד לְכָל קְרִיאֵיךָ, צְדָקְתְּךָ
 צָדֵק לְעוֹלָם וְתוֹרְתְךָ אֱמֶת, מִי אֵל כְּמוֹךָ נִשְׂא עוֹן וְעִבֵר עַל
 פָּשַׁע לְשֵׁאֲרִית בְּחַלְתּוֹ, לֹא הִחְזִיק לְעַד אִפּוֹ כִּי חִפֵּץ חֶסֶד
 הוּא, יָשׁוּב יִרְחַמֵּנוּ יְכַבֵּשׂ עוֹנֵתֵינוּ וְתִשְׁלִיךְ בְּמַצְלוֹת יָם כָּל
 חַטָּאתָם, תִּתֵּן אֱמֶת לִיעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ
 לְאַבְתֵּינוּ מִימֵי קֶדֶם. בְּרוּךְ יי' יוֹם יוֹם יַעֲמַס לָנוּ הָאֵל

יְשׁוּעֵתְנוּ סֵלָה, יְיָ צְבָאוֹת עֲמָנוּ מִשְׁגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֵלָה,
 יְיָ צְבָאוֹת אֲשֶׁר־י אָדָם בְּטַח בְּךָ.

בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ בְּרוּךְ אֲדוֹנֵינוּ בְּרוּךְ בּוֹרְאֵנוּ שֶׁבְרָאֵנוּ לְכַבּוֹדוֹ,
 שֶׁהִבְדִּילֵנוּ מִן הַתּוֹעִים, וְנָתַן לָנוּ תוֹרַת אֱמֶת עַל יְדֵי
 מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, חַיֵּי עוֹלָם נְטֻעָה בְּתוֹכְנוּ, הִרְחַמְנוּ יַפְתַּח לִבֵּנוּ
 לְתַלְמוּד תּוֹרָתוֹ וְיִתֵּן בְּלִבֵּנוּ אֶהְבֵּתוֹ וְיִרְאֵתוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ
 כְּרְצוֹנוֹ וּלְעַבְדוֹ בְּלִבָּב שָׁלֵם וּבְנֶפֶשׁ חֲפֻצָּה, לְמַעַן לֹא נִיגַע
 לְרִיק וְלֹא נִלְד לְבִהָלָה. **כֵּן יְהִי רְצוֹנוֹ** וְרַחֲמִים מִלְּפָנֶיךָ יְיָ
 אֱלֹהֵינוּ, שֶׁנַּחֲיָה לְשִׁמּוֹר חֻקֶיךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ,
 כְּדֵי שֶׁנִּזְכֶּה וְנִירָשׁ טוֹב לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, לְמַעַן יִזְמַרְךָ כְּבוֹד
 וְלֹא יִדָּם, יְיָ אֱלֹהֵי לְעוֹלָם אֻדְךָ, יְהִי לְרְצוֹן אִמְרֵי פִי
 וְהִגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי.

ונהגו מקצת העם לקרות בכל יום אחר תחנונים אלו שיר מזמור שהיו הלויים אומרים
 בבית המקדש באותו היום:

ליום ראשון

לְדוֹד מְזִמּוֹר, לִיֵּי הָאָרֶץ וּמְלוֹאָה תִּבֵּל וַיִּשְׁבִּי בָּהּ: כִּי הוּא עַל יָמִים
 יִסְדָּה וְעַל נְהָרוֹת יְכַוְנֶנָּה: מִי יַעֲלֶה בָּהֶר יְיָ וּמִי יִקּוּם בְּמִקּוֹם
 קִדְשׁוֹ: נְקִי כַפַּיִם וְיִבֵּר לִבָּב אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא לְשׂוֹא נִפְשֵׁי וְלֹא נִשְׁבַּע
 לְמַרְמָה: יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְיָ וְצִדְקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ: זֶה דוֹר דָּרָשׁוּ
 מִבְּקִשֵׁי פָּנֶיךָ יַעֲקֹב סֵלָה: שָׂאוּ שְׁעָרִים רְאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִתְחֵי
 עוֹלָם, וַיִּבּוֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד: מִי זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד יְיָ עֲזוֹז וְגִבּוֹר יְיָ גִבּוֹר
 מִלְחָמָה: שָׂאוּ שְׁעָרִים רְאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם, וַיִּבּא מֶלֶךְ
 הַכְּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, יְיָ צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד סֵלָה.

ליום שני

שיר מזמור לבני קרח: גדול יי ומהלל מאד בעיר אלהינו הר קדשו: יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירפתי צפון, קרית מלך רב: אלהים בארמנותיה נודע למשגב: כי הנה המלכים נועדו עברו יחדו: המה ראו כן תמהו נבהלו נחפזו: רעה אחזתם שם חיל כילודה: ברוח קדים תשבר אניות תרשיש: באשר שמענו כן ראינו בעיר יי צבאות בעיר אלהינו, אלהים יכוננה עד עולם סלה: דמינו אלהים חסדך בקרב היכלך: כשמך אלהים כן תהלתך על קצוי ארץ, צדק מלאה ימינך: ישמח הר ציון תגלנה בנות יהודה למען משפטיך: סבו ציון והקיפוה ספרו מגדליה, נשיתו לבכם לחילה פסגו ארמנותיה למען תספרו לדור אחרון: כי זה אלהים אלהינו עולם ועד, הוא ינהגנו על מות.

ליום שלישי

מזמור לאסף, אלהים נצב בעדת אל בקרב אלהים ישפט: עד מתי תשפטו עול, ופני רשעים תשא סלה: שפטו דל ויתום, עני ורש הצדיקו: פלטו דל ואביון, מיד רשעים הצילו: לא ידעו ולא יבינו בחשכה יתהלכו, ימוטו כל מוסדי ארץ: אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון בלכם: אכן כאדם תמותו ויכחד השרים תפלו: קומה אלהים שפטה הארץ כי אתה תנחל בכל הגוים.

ליום רביעי

אל נקמות יי אל נקמות הופיע: הנשא שפט הארץ השב גמול על גאים: עד מתי רשעים | יי, עד מתי רשעים יעלזו: יביעו ידברו עתק יתאמרו כל פעלי און: עמך יי ידכאו ונחלתך יענו: אלמנה וגר יהרגו ויתומים ירצחו: ויאמרו לא יראוה יא ולא יבין אלהי יעקב:

בִּינוּ בְּעֵרִים בָּעַם וּכְסִילִים מְתֵי תִשְׁפִּילוּ: הַנֹּטֵעַ אֶזֶן הֲלֹא יִשְׁמַע אִם
 יִצַּר עֵין הֲלֹא יִבִּיט: הַיּוֹסֵר גּוֹיִם הֲלֹא יוֹכִיחַ הַמְּלַמֵּד אָדָם דַּעַת: יִי יִדַּע
 מִחֲשָׁבוֹת אָדָם כִּי הִמָּה הַבֵּל: אֲשֶׁרִי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר תִּיַסְרֶנּוּ יִהְיֶה
 וּמִתּוֹרַתְךָ תִּלְמַדְנּוּ: לְהִשְׁקִיט לוֹ מִיְמֵי רַע עַד יִכָּרֵה לְרָשָׁע שְׁחַת: כִּי
 לֹא יִטֹּשׁ יִי עִמּוֹ וּנְחַלְתּוּ לֹא יַעֲזֹב: כִּי עַד צָדֵק יָשׁוּב מִשְׁפָּט וְאַחֲרָיו
 כָּל יִשְׂרָאֵל לֵב: מִי יִקּוּם לִי עִם מְרַעִים מִי יִתִּיצֵב לִי עִם פְּעֵלֵי אֹן: לוֹלִי
 יִי עֲזָרְתָה לִי כִּמְעַט שִׁכְנָה דוֹמָה נִפְשִׁי: אִם אֲמַרְתִּי מָטָה רַגְלִי
 חֲסָדְךָ יִי יִסְעֲדֵנִי: בְּרַב שְׂרַעֲפֵי בְקַרְבִּי תִנְחַוְמִיךָ יִשְׁעֲשַׁעוּ נִפְשִׁי:
 הַיִּחְבְּרֶךָ כִּסֵּא הַיּוֹת יִצַּר עֲמַל עָלַי חֹק: יִגְדּוּ עַל נִפְשׁ צְדִיק וְדָם נָקִי
 יִרְשִׁיעוּ: וַיְהִי יִי לִי לְמִשְׁגֵּב וְאַלְהֵי לְצוֹר מַחֲסִי: וַיֵּשֶׁב עֲלֵיהֶם אֶת
 אֹנֶם וּבְרַעְתֶּם יִצְמִיתֶם, יִצְמִיתֶם יִי אֱלֹהֵינוּ.

לְיוֹם חֲמִישִׁי

לְמַנְצַח עַל הַגְּתִית לְאַסְף: הֲרַנִּינוּ לְאַלְהֵים עֲזָנוּ הָרִיעוּ לְאַלְהֵי
 יַעֲקֹב: שְׂאוּ זְמֶרָה וּתְנוּ תֵף כְּנֹר נְעִים עִם נְבִל: תִּקְעוּ
 בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חֲגִינוּ: כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לְאַלְהֵי
 יַעֲקֹב: עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׁמוּ בְּצִאתוֹ עַל אֶרֶץ מִצְרָיִם, שְׁפַת לֹא יִדְעֵתִי
 אֲשַׁמֵּעַ: הַסִּירוֹתֵי מִסְבֵּל שִׁכְמוֹ כִּפְיוֹ מִדּוֹד תַּעֲבֹרְנָה: בְּצָרָה קָרָאתָ
 וְאַחֲלַצְךָ אֶעֱנֶךָ בְּסִתֵּר רַעַם, אֶבְחַנְךָ עַל מִי מְרִיבָה סִלְהָ: שְׁמַע עִמִּי
 וְאַעֲיֶדְךָ בְּךָ יִשְׂרָאֵל אִם תִּשְׁמַע לִי: לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה
 לְאַל נֹכֵר: אֲנֹכִי יִי אֱלֹהֶיךָ הַמַּעֲלֶךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם, הַרְחֵב פִּיךָ
 וְאַמְלֵאֵהוּ: וְלֹא שְׁמַע עִמִּי לְקוֹלִי וַיִּשְׂרָאֵל לֹא אָבָה לִי: וְאַשְׁלַחְהוּ
 בְּשִׁרְיוֹת לְבָם יִלְכוּ בְּמוֹעֲצוֹתֶיהֶם: לוֹ עִמִּי שְׁמַע לִי יִשְׂרָאֵל בְּדַרְכֵי
 יִהְלְכוּ: כִּמְעַט אוֹיְבֵיהֶם אֲכַנִּיעַ וְעַל צָרֵיהֶם אָשִׁיב יָדִי: מִשְׁנֵאֵי יִי
 יִכְחָשׁוּ לוֹ וַיְהִי עֵתָם לְעוֹלָם: וַיִּאֲכִילְהוּ מִחֶלֶב חֶטָּה וּמִצֹּר,
 דְּבַשׁ אֲשַׁבִּיעֶךָ.

ליום נששי

י' מִלֶּךָ גְּאוֹת לְבַשׁ, לְבַשׁ י' עַז הַתְּאָזֵר אֶף תִּכּוֹן תִּבֵּל בַּל תִּמּוֹט:
כְּכּוֹן כְּסָאָךָ מֵאֵז מַעֲלָם אֶתָּה: נִשְׂאוּ נְהָרוֹת י' נִשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם
יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דְּכִיָּם: מִקְלוֹת מַיִם רַבִּים, אֲדִירִים מִשְׁבְּרֵי יָם, אֲדִיר
בְּמָרוֹם י': עֲדֹתֶיךָ נֶאֱמְנוּ מֵאֵד לְבֵיתְךָ נֶאֱוָה קִדְשׁ י' לְאַרְךָ יָמִים.

וקוראין: 'לדוד אליך יי נפשי אשא' וכו', 'אמר ר' אלעזר' וכו', 'אין כאלהינו' וכו':

לְדוֹד אֵלֶיךָ י' נַפְשִׁי אֶשָּׂא: אֱלֹהֵי בְּךָ בְּטַחְתִּי אֵל אֲבוֹשָׁה, אֵל יַעֲלֶצוּ
אוֹיְבֵי לִי: גַּם כָּל קִיּוֹף לֹא יִבְשׁוּ, יִבְשׁוּ הַבּוֹגְדִים רִיקָם: דְּרַכֶּיךָ י'
הוֹדִיעֵנִי אַרְחוֹתֶיךָ לְמַדְנִי: הַדְרִיכֵנִי בְּאִמְתְּךָ וּלְמַדְנִי, כִּי אֶתָּה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל אוֹתְךָ קִוִּיתִי כָּל הַיּוֹם: זָכֵר רַחֲמֶיךָ י' וַחֲסִדֶיךָ כִּי מַעֲלָם הֵמָּה:
חַטָּאוֹת נְעוּרַי וּפְשָׁעֵי אֵל תִּזְכֹּר, כְּחַסְדֶּךָ זָכֵר לִי אֶתָּה לְמַעַן טוֹבֶךָ
י': טוֹב וַיִּנְשֵׁר י', עַל כֵּן יוֹרָה חַטָּאִים בְּדַרְךָ: יְדַרְךָ עֲבוּיִם בְּמִשְׁפָּט
וַיִּלְמַד עֲבוּיִם דְּרָבּוֹ: כָּל אַרְחוֹת י' חֶסֶד וְאֱמֶת, לְנֹצְרֵי בְרִיתוֹ וְעֲדוֹתָיו:
לְמַעַן שִׁמְךָ י' וְסִלַּחְתָּ לַעֲוֹנֵי כִּי רַב הוּא: מִי זֶה הָאִישׁ יֵרָא י' יוֹרְנוּ
בְּדַרְךָ יִבְחָר: נַפְשׁוֹ בְּטוֹב תָּלִין וְזָרְעוֹ יִירֶשׁ אֶרֶץ: סוֹד י' לִירְאָיו וּבְרִיתוֹ
לְהוֹדִיעֵם: עֵינֵי תַמִּיד אֵל י', כִּי הוּא יוֹצֵא מִרְשַׁת רַגְלֵי: פְּנֵה אֵלֵי
וַחֲנִנִי כִּי יַחִיד וְעֵנִי אָנִי: צְרוֹת לִבִּי הִרְחִיבוּ מִמְצוּקוֹתַי הוֹצִיאֵנִי:
רְאֵה עֲנִי וְעַמְלֵי וְשֵׂא לְכָל חַטָּאתֵי: רְאֵה אוֹיְבֵי כִּי רַבּוּ וְשִׁנְאַת חֶמֶס
שִׁנְאוּנֵי: שְׁמֶרָה נַפְשִׁי וְהַצִּילֵנִי אֵל אֲבוֹשׁ כִּי חֲסִיתִי בְּךָ: תָּם וַיִּנְשֵׁר
יְצַרְנִי כִּי קִוִּיתֶיךָ: פְּדֵה אֱלֹהִים אֶת יִשְׂרָאֵל מִכָּל צָרוֹתָיו.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינְיָה: תִּלְמִידֵי חֲכָמִים מְרַבִּים שְׁלוֹם
בְּעוֹלָם, שִׁנְאַמָּר: וְכָל בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי י' וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךָ.

אֵין כְּאַלְהֵינוּ, אֵין כְּאַדוֹנֵינוּ, אֵין כְּמַלְכֵנוּ, אֵין כְּמוֹשִׁיעֵנוּ.
מִי כְּאַלְהֵינוּ, מִי כְּאַדוֹנֵינוּ, מִי כְּמַלְכֵנוּ, מִי כְּמוֹשִׁיעֵנוּ.
נוֹדָה לְאַלְהֵינוּ, נוֹדָה לְאַדוֹנֵינוּ, נוֹדָה לְמַלְכֵנוּ, נוֹדָה לְמוֹשִׁיעֵנוּ.

בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ, בְּרוּךְ אֲדוֹנֵינוּ, בְּרוּךְ מַלְכֵנוּ, בְּרוּךְ מוֹשִׁיעֵנו.
אֶתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ, אֶתָּה הוּא אֲדוֹנֵינוּ, אֶתָּה הוּא מַלְכֵנוּ, אֶתָּה הוּא
 מוֹשִׁיעֵנו. אֶתָּה תְּקוּם תִּרְחַם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחַנּוּהָ כִּי בָּא מוֹעֵד. אֶף
 צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׁרִים אֶת פְּנֵיךָ, וַיִּבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שִׁמְךָ כִּי
 לֹא עֲזַבְתָּ דַרְשֵׁיךָ יי, כִּי כָּל הָעַמִּים יִלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהָיו,
 וְאֲנַחְנוּ נִלְךָ בְּשֵׁם יי אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד.

קדיש בתרא

קדיש זה אומר שליח הציבור בסוף התפילה ואינו אומר אחריו כלום. ונהגו העם
 להוסיף לו בסופו נוסח 'תתקבל', וכל העם שומעין אותו והולכין לשלום:

יִתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמִיּה רַבָּה [אמן] **בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיה**
וַיִּמְלוֹךְ מַלְכוּתִיה וַיִּצְמַח פְּרָקְנִיה וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיה
וַיִּפְרוֹק עַמִּיה, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעֶגְלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] **יְהֵא שְׁמִיּה רַבָּה מְבָרַךְ**
לְעֶלְמָא וְלְעַלְמֵי עֶלְמַיָּא | יִתְבָּרַךְ [אמן] **יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר**
יִתְרוֹמַם יִתְעַלֶּה יִתְהַדַּר יִתְהַלַּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיּה דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] **לְעֵילָא לְעֵילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא**
וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

ובאמור, נהגו העם להוסיף לו בסופו נוסח 'תתקבל':

תִּתְקַבַּל צְלוּתְכוֹן וְתִתְעַבַּד בְּעוּתְכוֹן וְצְלוּתְהוֹן וּבְעוּתְהוֹן
 דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קָדָם אָבוּהוֹן דִּי בְּשִׁמַּיָּא. יְהֵא
 שְׁלָמָא רַבָּה מְשִׁמַּיָּא וְסִיעֵתָא וּפְרָקְנָא, עֲלִיכוֹן וְעֶלְכָא וְעַל
 כָּל קְהָלְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן], עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו,
 הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

קדיש דרבנן

כל עשרה מישראל או יותר שהיו עוסקין בתלמוד תורה-שבעל-פה ואפילו במדרשות או בהגדות, כשהן מסיימין, אומר אחד מעומד קדיש בנוסח זה:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיּהוּ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיהּ וַיְמַלֹּךְ מַלְכוּתִיהּ וַיַּצְמַח פְּרָקְנִיהּ וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיהּ וַיַּפְרוֹק עַמִּיהּ, בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיּהוּ רַבָּה מְבָרַךְ לְעֶלְמָא וּלְעַלְמֵי עֲלַמְיָא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר יִתְרוֹמַם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיּהוּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן].

עַל רַבְּנָן וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן, דְּעָסְקִין בְּאִוְרֵיתָא דִּי בְּאַתְרָא הָדִין וְדִי בְּכָל אֲתֵר וְאַתֵּר. יְהִי לְהוֹן וּלְכוּן, חֲנָא וְחֶסֶדָא וְרַחֲמֵי וְסִייעַתָּא וְרוּחָא, מְקַדָּם אָבוּהוֹן דִּי בְּשִׁמְיָא, וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן]. יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּה מְשִׁמְיָא, וְסִייעַתָּא וּפּוֹרְקָנָא, עֲלֵיכוּן וְעַלְנָא וְעַל כָּל קְהֵלְהוֹן דִּישְׂרָאֵל, וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן]. עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר לימוד בית המדרש

[הנכנס לבית המדרש אומר:] **יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי, שְׁלֵא אֲכַשֵּׁל בְּדַבְּרֵי הַלְכָה, שְׁלֵא אֲמַר עַל טְמֵא טְהוֹר וְעַל טְהוֹר טְמֵא, עַל מִתֵּר אֲסוּר וְעַל אֲסוּר מִתֵּר. וְאֵל אֲכַשֵּׁל בְּדַבְּרֵי הַלְכָה וַיִּשְׁמַחוּ בִּי חֲבֵרֵי, וְאֵל יִכְשְׁלוּ חֲבֵרֵי**

וְאֲשַׁמַּח בְּהֵם. [וביציאתו מבית המדרש אומר:]

מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי, שְׁשַׁמְתָּ חֶלְקִי מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְבָּר, וְלֹא שַׁמְתָּ חֶלְקִי מִיּוֹשְׁבֵי קְרָנוֹת. שְׁאֲנִי מְשָׁכִים וְהֵם מְשָׁכִימִין, אֲנִי מְשָׁכִים לְדַבְּרֵי תוֹרָה וְהֵם מְשָׁכִימִין לְדַבְּרִים בְּטָלִים. אֲנִי עֹמֵל וְהֵם עֹמְלִין, אֲנִי עֹמֵל וּמְקַבֵּל שְׂכָר וְהֵם עֹמְלִין וְאִינִן מְקַבְּלִין שְׂכָר. אֲנִי רָץ וְהֵם רְצִים, אֲנִי רָץ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא וְהֵן רְצִין לְבָאָר שְׁחַת.

דִּינֵי תְּפִילַת הַבִּינְנוּ

'בכל תפילה [...] מתפלל אדם תשע-עשרה ברכות [...] במה דברים אמורים? בשמצא דעתו מכוונת ולשונו תמהר לקרות. אבל אם היה טרוד ודחוק או שקצרה לשונו, מתפלל שלוש ראשונות וברכה אחת מעין כל האמצעיות ושלוש האחרונות, ויצא ידי חובתו' (תפילה ב, ב). ברם, בחורף אין מתפללים 'הביננו' מפני שצריך להתפלל על הגשמים. וכן במוצאי שבתות ובמוצאי ימים טובים אין מתפללים 'הביננו' מפני שיש לומר הבדלה ב'חונן הדעת' (שם ב, ד).

כמו כן, עובדים שכירים שהמעסיק לא נתן להם הפסקה מוגדרת, לעולם מתפללים **יחידים**, ובקיץ לעולם מתפללים 'הביננו' (למעט במוצ"ש וכו'), כדי שלא לגזול את המעסיק. ברם, אם המעסיק קבע להם הפסקה מוגדרת, גם בקיץ רשאים להתפלל בה תשע-עשרה ברכות ובמניין (בתנאי שדעתם מכוונת ולשונו תמהר לקרות; וראו הלכות תפילה ה, ח).

בְּרַכַת הַמְּזוֹן

אם היו משלושה ועד עשרה המברך פותח ומזמן: '**בְּבִרְךָ שְׂאֲכָלְנוּ מִשְׁלוֹ'** והשומעים עונים: '**בְּרִוְךָ שְׂאֲכָלְנוּ מִשְׁלוֹ וּבָטוּבוֹ חַיִּינוּ**', וחוזר המברך ואומר: '**בְּרִוְךָ שְׂאֲכָלְנוּ מִשְׁלוֹ וּבָטוּבוֹ חַיִּינוּ**', ומתחיל לברך.

ואם היו עשרה או יותר, אומר: '**בְּבִרְךָ לֵאלֹהֵינוּ שְׂאֲכָלְנוּ מִשְׁלוֹ**', והשומעים עונים: '**בְּרִוְךָ אֱלֹהֵינוּ וכו'**, וחוזר המברך ואומר: '**בְּרִוְךָ אֱלֹהֵינוּ וכו'**, ומתחיל לברך.

בבית החתן, בזימון בעשרה ויותר אומר: '**בְּבִרְךָ לֵאלֹהֵינוּ שְׁהַשְׁמַחָה בְּמַעוֹנוֹ שְׂאֲכָלְנוּ מִשְׁלוֹ**', והשומעים עונים: '**בְּרִוְךָ אֱלֹהֵינוּ שְׁהַשְׁמַחָה בְּמַעוֹנוֹ שְׂאֲכָלְנוּ מִשְׁלוֹ וּבָטוּבוֹ חַיִּינוּ**', וחוזר המברך ואומר: '**בְּרִוְךָ אֱלֹהֵינוּ וכו'**, ומתחיל לברך (ובזימון בבית החתן בשלושה ועד עשרה משמיטים המברך והשומעים את המלים 'לֵאלֹהֵינוּ ו'אֱלֹהֵינוּ').

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הִזַּן אֶת הָעוֹלָם כְּלוֹ בְּטוֹב
בַּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים. וְטוֹבו הַגָּדוֹל לֹא חָסַר לָנוּ וְאֵל יַחְסֹר
לָנוּ לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הוּא זָן וּמִפְרִינֵס לְכָל, כְּאִמּוֹר פּוֹתַח אֶת
יְדֵךְ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן. וּמְכִין מְזוֹן לְכָל בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא,
בְּרוּךְ אַתָּה יי הִזַּן אֶת הַכֹּל.

בּוֹדֵה לָךְ יי אֱלֹהֵינוּ וּנְבָרְכֶךָ מְלַכְנוּ, כִּי הִנְחַלְתָּ אֶת אַבּוֹתֵינוּ
אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וּרְחֻבָּה, בְּרִית וְתוֹרָה. עַל
שֶׁהוֹצֵאתָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עַבְדִּים, עַל תּוֹרַתְךָ
שֶׁלַּמְדַּתָּנוּ, וְעַל חֻקֵּי רְצוֹנְךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ.

בפורים אומר:

עַל הַנְּסִים וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל
 הַתְּשׁוּעוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם
 אַבּוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזִמְנוֹ הַזֶּה. בַּיָּמִי
 מְרַדְּכִי וְאֶסְתֵּר כְּשֶׁעֲמַד הַמֶּן הָרַע עַל
 עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וּבִקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד
 לְהַרְגֵנוּ וְלֹא אָבַד אֶת כָּל הַיְהוּדִים מִנְּעַר
 וְעַד זָקֵן טוֹף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד וְשָׁלַלְנוּ
 לְבוֹז. וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים עֲמַדְתָּ
 לָהֶם בָּעֵת צָרָתָם, וְדָנַתָּ אֶת דֵּינָם,
 וּרְבַתָּ אֶת רִיבָם, וְנִקְמַתָּ אֶת נַקְמָתָם.
 וְהִפְרַתָּ אֶת עֲצָתוֹ, וְקִלְקַלְתָּ אֶת
 מַחֲשַׁבְתּוֹ, וְהַשְׁבוֹתָ לוֹ גְּמוּלוֹ בְּרֹאשׁוֹ
 וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאֶת בָּנָיו עַל הָעֵץ. וְעָשִׂיתָ
 לָךְ שֵׁם גָּדוֹל בְּעוֹלָמְךָ, וְלַעֲמֶיךָ יִשְׂרָאֵל
 עָשִׂיתָ פְּלֵא וְנִסִּים. כְּשֵׁם שֶׁעָשִׂיתָ
 עִמָּהֶם פְּלֵא וְנִסִּים, כִּךָ עָשָׂה עִמָּנוּ

בחנוכה אומר:

עַל הַנְּסִים וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל
 הַמְּלַחְמוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַפְּדוּת
 וְעַל הַפְּרָקוֹן שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם
 אַבּוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזִמְנוֹ הַזֶּה. בַּיָּמִי
 מִתְתִּיָּה בֶן יוֹחָנָן כִּהְיוֹן גָּדוֹל חֲשֵׁמוֹנָאִי
 וּבְנָיו, כְּשֶׁעֲמַדְהָ מַלְכוּת יוֹן הַרְשָׁעָה עַל
 עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְבַטְלֵם מִתּוֹרַתְךָ
 וּלְהַעֲבִירֵם מִחֻקֵּי רְצוֹנְךָ. וְאַתָּה
 בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, עֲמַדְתָּ לָהֶם בָּעֵת
 צָרָתָם, וְדָנַתָּ אֶת דֵּינָם, וּרְבַתָּ אֶת
 רִיבָם, וְנִקְמַתָּ אֶת נַקְמָתָם, וּמָסַרְתָּ
 גְּבוּרִים בְּיַד חֲלָשִׁים, וְרַבִּים בְּיַד
 מְעֻטִּים, וְטַמְאִים בְּיַד טְהוּרִים,
 וְרָשָׁעִים בְּיַד צְדִיקִים, וּפּוֹשְׁעִים בְּיַד
 עוֹשֵׂי תּוֹרַתְךָ. וְעָשִׂיתָ לָךְ שֵׁם גָּדוֹל
 בְּעוֹלָמְךָ, וְלַעֲמֶיךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ פְּלֵא

וְנָסִים. כְּשֵׁם שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נָסִים | וְנָסִים וְגִבּוֹרוֹת בָּעֵת וּבַעֲוֹנָה הַזֹּאת,
 וְגִבּוֹרוֹת כִּי עָשָׂה עִמָּנוּ נָסִים וְגִבּוֹרוֹת | וְעַל כֵּלָם יי אֱלֹהֵינוּ אָנוּ מוֹדִים לָךְ.
 בָּעֵת וּבַעֲוֹנָה הַזֹּאת, וְעַל כֵּלָם יי | [טעה ולא אמר 'על הנסים' בחנוכה
 אֱלֹהֵינוּ אָנוּ מוֹדִים לָךְ. | ופורים אינו חוזר, לא יחיד ולא ציבור].

**וְעַל כֵּלָם יי אֱלֹהֵינוּ, אָנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אֶת שְׁמֶךָ,
 כְּאִמּוֹר וְאֶכְלֶתָּ וְשָׁבַעְתָּ וּבִרְכַתָּ אֶת יי אֱלֹהֵיךָ, עַל הָאָרֶץ
 הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ, בְּרוּךְ אַתָּה יי עַל הָאָרֶץ וְעַל הַמָּזוֹן.**

**רַחֵם יי אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַם עִירְךָ וְעַל צִיּוֹן
 מְשֻׁכָּן כְּבוֹדְךָ, וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שְׁמֶךָ
 עָלָיו, וּמַלְכוּת בַּיִת דָּוִד מְשִׁיחְךָ תַּחֲזִיר לְמְקוֹמָהּ בְּיָמֵינוּ.**

בשבת מוסיף 'רצה והחליצנו', ובראש חודש ובמועדים מוסיף 'יעלה ויבוא':

**אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, רָצָה וְהַחֲלִיצָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וּבְמִצְוֹת יוֹם
 הַמְּנוּחַ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה. וְנִשְׁבּוֹת בּוֹ וְנִבְנוּחַ בּוֹ כְּמִצְוֹת רְצוֹנְךָ, וְאַל תְּהִי
 צָרָה וְיָגוֹן בְּיוֹם מְנוּחַתֵּנוּ. [וממשיך: 'וּבְנֵה אֶת יְרוּשָׁלַם' וכו'.]**

**אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וְיִבּוֹא יְגִיעַ יִרְאָה יִרְצָה יִשְׁמַע יִפְקֹד
 יִזְכַּר לְפָנֶיךָ זְכָרוֹנֵנוּ, זְכָרוֹן אֲבוֹתֵינוּ, זְכָרוֹן יְרוּשָׁלַם עִירְךָ, זְכָרוֹן
 מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדְּךָ, זְכָרוֹן כָּל עַמְּךָ בַּיִת יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, לְפִלְטָה
 לְטוֹבָה לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּיוֹם [בראש חודש: ראש החודש הזה]**

בפסח, ביו"ט: טוב מקרא קדש הזה, ביום חג המצות הזה

בחוה"מ: מקרא קדש הזה, ביום מועד חג המצות הזה

בשבעות: טוב מקרא קדש הזה, ביום חג השבועות הזה

בראש השנה: טוב מקרא קדש הזה, ביום הזכרון הזה

בסוכות, ביו"ט: טוב מקרא קדש הזה, ביום חג הסוכות הזה

בחוה"מ: מקרא קדש הזה, ביום מועד חג הסוכות הזה

בשמיני עצרת: טוב מקרא קדש הזה, ביום חג שמיני עצרת הזה

לְרַחֵם בּוּ עָלֵינוּ וְלִהְיוֹשִׁיעֵנוּ. זְכַרְנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בּוּ לְטוֹבָה, פְּקַדְנוּ בּוּ לְבִרְכָה, הוֹשִׁיעֵנוּ בּוּ לְחַיִּים, בְּדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. חוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם עָלֵינוּ, וּמְלַטְנוּ בּוּ מִכָּל צָרָה וְיָגוֹן, וְשִׁמְחַנוּ בּוּ שְׂמִיחָה שְׂלֵמָה. [וביום טוב מוסיף: כִּי אֵל מֶלֶךְ רַחוּם וְחַנּוּן אַתָּה].

וּבְנֵה אֶת יְרוּשָׁלַם בְּקִרְוֹב כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ, בְּרוּךְ אַתָּה יי בּוֹנֵה בְּרַחֲמָיו אֶת יְרוּשָׁלַם (אָמֵן).

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הָאֵל, אָבִינוּ, מְלַכְנוּ, אֲדִירְנוּ, בּוֹרְאֵנוּ, קְדוֹשְׁנוּ, קְדוֹשׁ יַעֲקֹב. הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב וְהַמְּטִיב שֶׁבְּכֹל יוֹם וְיוֹם. הוּא גּוֹמְלֵנוּ חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים וְכָל טוֹב. הַרְחֵמְנוּ יִשְׁתַּבַּח לְדוּרֵי דוּרִים, הַרְחֵמְנוּ יִתְפָּאֵר לְנִצְחַן וְצָחִים, הַרְחֵמְנוּ יִפְרַנְסֵנוּ בְּכַבּוּד, הַרְחֵמְנוּ יִזְכְּנוּ לַיְמֹת הַמְּשִׁיחַ וְלַבְּנֵי בֵּית הַמֶּקְדָּשׁ וְלַחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.

האורח מוסיף כאן ברכה לבעל הבית, ויכול להוסיף בה כפי צחות לשונו:

יְהִי רָצוֹן שֶׁלֹא תִבוֹשׁ בְּעַל הַבַּיִת בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא תִכָּלֵם לְעוֹלָם הַבָּא.

ובבית האבל אומר ברכה רביעית בנוסח זה:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הָאֵל, אָבִינוּ, מְלַכְנוּ, אֲדִירְנוּ, בּוֹרְאֵנוּ, קְדוֹשְׁנוּ, קְדוֹשׁ יַעֲקֹב. הַמֶּלֶךְ הַחַי, הַטּוֹב וְהַמְּטִיב, אֵל אֱמֶת, דִּין אֱמֶת, שׁוֹפֵט בְּצֶדֶק. שְׁלִיט בְּעוֹלָמוֹ לַעֲשׂוֹת בּוּ כְּרָצוֹנוֹ, שְׂאֲנַחְנוּ עִמּוֹ וְעַבְדָּיו, וּבְכָל אֲנוּ חַיִּיבִין לְהוֹדוֹת לוֹ וְלַבָּרְכוּ.

וממשיך ומסיים את הברכה:

מְגִדוֹל יְשׁוּעוֹת מְלַכּוֹ וְעוֹשֵׂה חֶסֶד לְמְשִׁיחוֹ, לְדוֹד וְלִזְרַעוֹ עַד עוֹלָם. כְּפִירִים רָשׁוּ וְרַעְבוּ וְדוֹרְשֵׁי יי לֹא יִחְסְרוּ כָּל טוֹב. הוֹדוּ לַיי כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדּוֹ.

ברכות הנהנין

כל מאפה חוץ מלחם שלא קבע עליו סעודה (ואם קבע עליו סעודה דין ברכתיו כדין הברכות על הלחם ומברך 'בא"י אמ"ה המוציא לחם מן הארץ' ובסוף סעודתו מברך ברכת המזון), וכל תבשיל שנעשה מחמשת מיני דגן, וכן האורז, מברך עליו: 'בא"י אמ"ה בורא מיני מזונות'. וכל שברכתו 'מזונות' ברכתו האחרונה 'על המחיה', חוץ מן האורז ומן המאפה שקבע עליו סעודה:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, עַל הַמַּחֲיָה וְעַל הַפְּלִפְלָה, וְעַל אֶרֶץ חֻמְדָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה שְׂרָצִית וְהַנְּחִלָּתָ אֶת אֲבוֹתֵינוּ. רַחֵם יי אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַם עִירְךָ וְעַל צִיּוֹן מְשֻׁכָּן כְּבוֹדְךָ.

בשבת מוסיף: וְהַנְּחִ לָנוּ אָבוֹנֵינוּ וְאַל תְּהִי צָרָה וְיָגוֹן בְּיוֹם מְנוּחֹתֵינוּ.

ביו"ט מוסיף: וְשִׂמְחָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּיוֹם טוֹב מְקָרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, שְׂמִיחָה שְׂלֵמָה מְלֻפְפֵיךָ, כִּי אֵל מֶלֶךְ רַחוּם וְחַנוּן אַתָּה.

וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ, וְשִׂמְחָנוּ בְּבִנְיָנָהּ, וְנִבְרַכְךָ עָלֶיהָ בְּקְדוּשָׁה וּבְטַהֲרָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי עַל הָאֶרֶץ וְעַל הַמַּחֲיָה.

על כל פירות האילן מברך בתחילה:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרֵי הָעֵץ.

על הדבש, החלב, הגבינה, החמאה, הדגים, המים וכו', מברך בתחילה:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהַפֶּל נְהִיָּה בְּדַבְּרוֹ.

ולבסוף מברך על כל פירות האילן (חוץ מן הענבים, התאנים, הרימונים, הזיתים, והתמרים) וכן על האורז הדבש והחלב וכו':

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא נְפֻשׁוֹת רַבּוֹת עַל כָּל מֵה שֶׁבָּרָא, חֵי הָעוֹלָמִים.

על היין מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן.

ולבסוף מברך על היין, וכן על הענבים, התאנים, הרימונים, הזיתים, והתמרים:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם [על היין מוסיף: על הגֶּפֶן וְעַל

פְּרֵי הַגֶּפֶן, ועל מיני הפירות שזכרו מוסיף: עַל הָעֵץ וְעַל פְּרֵי הָעֵץ]

**וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה, וְעַל אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וּרְחֻבָּה שְׂרָצִית
וְהַנְּחֻלַּת אֶת אַבוֹתֵינוּ. רַחֵם יי אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ
וְעַל יְרוּשָׁלַם עִירְךָ וְעַל צִיּוֹן מְשֻׁכָּן כְּבוֹדְךָ.**

בשבת מוסיף: וְהַנְּחֻלַת לָנוּ אָבִינוּ וְאַל תְּהִי צָרָה וַיְגוֹן בְּיוֹם מְנוּחָתָנוּ.

ביו"ט מוסיף: וְשִׂמְחָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּיוֹם טוֹב מְקַרָּא קֹדֶשׁ הַזֶּה, שְׂמִיחָה
שְׁלֵמָה מְלֻפְּנִיךָ, כִּי אַל מֶלֶךְ רַחוּם וְחַנוּן אַתָּה.

**וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ, וְשִׂמְחָנוּ בְּבִנְיָנָהּ, וּנְבָרְכֶךָ עָלֶיךָ בְּקְדוּשָׁה
וּבְטַהֲרָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי עַל הָאֶרֶץ וְעַל פִּירוֹתֶיהָ.**

ובחו"ל חותם: 'ועל הפירות' | ואם שתה יין, וגם אכל מהפירות שזכרו, וגם אכל מזונות,
מברך: 'בא"י אמ"ה, על הממחיה ועל הכלכלה, ועל הגֶּפֶן ועל פְּרֵי הַגֶּפֶן, ועל הָעֵץ ועל פְּרֵי
הָעֵץ וכו' וחותם: 'בא"י על הארץ ועל הממחיה ועל פירותיה' ובחו"ל חותם: 'ועל הפירות'.

תפילה קצרה במקום סכנה

המהלך במקום סכנה או גדודי חיה ולסטים והגיע זמן התפילה, מתפלל ברכה אחת.
ומתפלל אותה כשהוא מהלך, ואם יכול לעמוד – עומד (וכשהוא מגיע לישוב ותתקור
דעתו, חוזר ומתפלל תפילה כתקנה, תשע-עשרה ברכות):

**צְרַפִּי עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל מְרַבִּין וְדַעְתָּם קֶצֶרָה, יְהִי רָצוֹן מְלֻפְּנֶיךָ יי
אֱלֹהֵינוּ, שְׂתַתֵּן לְכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּדִי פְּרֻנְסָתוֹ, וּלְכָל גְּוִיָּה וְגוֹיָּה
דִּי מְחֻסְרָה, וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשֵׂה, בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה.**

תפילת הדרך

[כשיבקש לצאת, אומר:] **יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵי, שְׁתוּצִיאֲנִי מִכְּרָךְ זֶה לְשָׁלוֹם.** [ולאחר שיצא לשלום, אומר:]

מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵי, שֶׁהוֹצֵאתֵנִי מִכְּרָךְ זֶה לְשָׁלוֹם. וּכְשֶׁם שֶׁהוֹצֵאתֵנִי לְשָׁלוֹם, כִּף תּוֹלִיכֵנִי לְשָׁלוֹם וְתִסְמְכֵנִי לְשָׁלוֹם וְתִצְעִידֵנִי לְשָׁלוֹם, וְתִצְלִינִי מִכֶּף אוֹיֵב וְאוֹרֵב בְּדֶרֶךְ.

הנכנס לכרך, אומר:

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵי, שֶׁתְּכַנִּיסֵנִי לְכְרָךְ זֶה לְשָׁלוֹם.

ולאחר שנכנס לשלום, אומר:

מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵי, שֶׁהִכְנַסְתֵּנִי לְשָׁלוֹם.

ברכת הגומל

ארבעה צריכין להודות: חולה שנתרפא וחבוש שיצא מבית האסורים ויורדי הים כשיעלו והולכי דרכים כשיגיעו לישוב. וצריכין להודות בפני עשרה ושניים מהם חכמים, שנאמר: וירוממוהו בקהל עם ובמושב זקנים יהללוהו'. וכיצד מודה? עומד ביניהן ומברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַגּוֹמֵל לַחַיִּיבִים טוֹבוֹת שֶׁגָּמְלֵנִי טוֹב. [ועונים:] אָמֵן, שֶׁגָּמְלָךְ טוֹב הוּא יְגַמְלֶךָ סְלָה.

תפילת מנחה

כל הנוטל ידיו, בין לאכילה בין לקרית-שמע בין לתפילה, מברך בתחילה: 'אשר קדשנו במצוותיו וציוונו על נטילת ידיים' – שזו מצות חכמים היא, שנצטוונו בתורה לשמוע מהן, שנאמר: 'על פי התורה אשר יורוך' (הלכות ברכות ו, ב).

במנחה אומר שליח הציבור 'והוא רחום' וכו', וקורא הוא והעם מיושב:

וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהַשְׁבִּיב אִפּוֹ וְלֹא
יַעִיר כָּל חַמְתּוֹ, אֲשֶׁרִי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ עוֹד יִהְלְלוּךָ סֵלָה:
אֲשֶׁרִי הָעַם שָׁכְכָה לוֹ, אֲשֶׁרִי הָעַם שָׁיִי אֱלֹהָיו.

תְּהִלָּה לְדָוִד אַרְוֹמְמָה אֱלוֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם
וְעַד: בְּכָל יוֹם אַבְרָכְךָ וְאַהֲלִלָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וְעַד:
גְּדוֹל יי וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלְתּוֹ אֵין חֶקֶר: דֹּר לְדֹר יִשְׁבַּח
מִעֲשֵׂיךָ וּגְבוּרְתֶיךָ יִגִּידוּ: הִדְר כְּבוֹד הַיּוֹדֶה וְדַבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ
אֲשִׁיחָה: וְעַזְזוּ נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ וּגְדוּלְתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה: זִכֵּר רַב
טוֹבָה יִבְיַעוּ וְצִדְקֹתֶיךָ יִרְנְנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יי אֶרְךָ אַפִּים וּגְדֻלָּתְךָ
חֶסֶד: טוֹב יי לְכָל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדֶה יי כָּל מַעֲשֵׂיךָ
וְחִסְדֶיךָ יִבְרַכּוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתֶיךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרְתְךָ יִדְבְּרוּ:
לְהוֹדִיעַ לְבָנֵי הָאָדָם גְּבוּרְתֵינוּ וְכְבוֹד הַדֵּר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתֶיךָ
מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים וּמִמְשַׁלְתֶיךָ בְּכָל דֹּר וְדֹר: סוּמָךָ יי לְכָל
הַנִּפְלָאִים וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כָל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְאַתָּה
נוֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי
רְצוֹן: צְדִיק יי בְּכָל דְּרָכָיו וְחֶסֶד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יי לְכָל
קָרְאִיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאוּהוּ בְּאֵמֶת: רְצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֵת
שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יי אֶת כָּל אֲהַבָּיו וְאֵת כָּל
הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד: תְּהִלַּת יי יִדְבֵּר פִּי וּיְבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר
שֵׁם קִדְשׁוֹ לְעוֹלָם וְעַד.

ואומר שליח הציבור קדיש (ובתעניות מוציאים ספר תורה, ראו לעיל עמ' 46, ולאחר שיחזירוהו אומר שליח הציבור קדיש):

וַיִּתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְרָא כְרַעוּתִיָּה
וַיִּמְלוֹךְ מַלְכוּתִיָּה וַיִּצְמַח פְּרָקְנִיָּה וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיָּה
וַיִּפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזָמָן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וּלְעַלְמֵי עַלְמַיָּא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וּתְוַשְׁבְּחָתָא וּנְחַמְתָּא דְאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

ומתפלל תפילה אחת כתקנת רבנו וכל הציבור שומעים ומתפללים עמו בלחש, ומי שאינו יודע להתפלל יענה אמן אחר ברכותיו של שליח הציבור.

יִי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת
וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: זְכַרְנוּ לְחַיִּים
אֵל מֶלֶךְ חַפֵּץ בְּחַיִּים, כְּתַבְנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים לְמַעַן אֱלֹהִים חַיִּים] מֶלֶךְ רַחֲמָן
מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יי מֶגֶן אַבְרָהָם.

אַתָּה גְּבוּר לְעוֹלָם יי מְחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ | [בקי"ץ:]
מוֹרִיד הַטָּל [בחורף:] מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם |
מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחַסֵּד, מְחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, רוֹפֵא
חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמְתִיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי
עֶפְרַי. מִי כְמוֹךָ בְּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ מִמֵּית וּמְחִיָּה [נהגו

רוב העם להוסיף בעשי"ת: מי כמוך אב הרחמן, זוכר יצוריו ברחמים לחיים],
וְנִאֲמַן אֶתְּהָ לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְחַיֶּה הַמֵּתִים.

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעונים הציבור, הוא קורא עמהן, ולא יגביה קולו בעת שהן עונים עמו:

נְקִדִישָׁךְ וְנִעְרִיצָךְ וְנִשְׁלַשְׁ לָךְ קִדְשָׁה מְשַׁלֶּשֶׁת, כְּדָבָר הָאֲמֹר
עַל יַד נְבִיאָךְ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: [ועוּבִין:] קְדוֹשׁ
קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יי צְבָאוֹת מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ | כְּבוֹדוֹ וְגִדְלוֹ
מְלֵא עוֹלָם וּמְשֻׁרְתֵי שׁוּאֵלִים, אֵיִה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ: [ועוּבִין:]
מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מְמַקְוֵמוֹ | מְמַקְוֵמָה מְלַכְנוּ
תּוֹפִיעַ וְתַמְלוֹךְ עָלֵינוּ, כִּי מְחַכִּים אָנוּ לָךְ, מְתִי תַמְלָךְ בְּצִיּוֹן
בְּחַיֵּינוּ וּבְיָמֵינוּ: [ועוּבִין:] אָמֵן | תִּשְׁכַּחן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדַּשׁ בְּתוֹךְ
יְרוּשָׁלַם עִירָךְ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֶצַח נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ תִרְאִינָה
בְּמַלְכוּת עֲזָךְ, כְּדָבָר הָאֲמֹר בְּשִׁירֵי קִדְשָׁךְ, עַל יְדֵי דָוִד עַבְדְּךָ
מְשִׁיחַ צְדָקָךְ: [ועוּבִין:] יְמַלְךָ יי לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר
הַלְלוּיָהּ | לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד גְּדֻלָּךְ וּלְנֶצַח נְצָחִים קִדְשָׁתְךָ נְקִדִישׁ
וְשִׁבְחָךְ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ, כִּי אֵל מְלָךְ גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ
אַתָּה [בעשי"ת חותם: כְּאֲמֹר וְיִגְבֶּה יי צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְדוֹשׁ נְקִדִישׁ
בְּצִדְקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּלָךְ הַקְדוֹשׁ], בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַקְדוֹשׁ.

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סְלָה
[בעשי"ת חותם: כְּאֲמֹר וְיִגְבֶּה יי צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְדוֹשׁ נְקִדִישׁ
בְּצִדְקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּלָךְ הַקְדוֹשׁ] בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַקְדוֹשׁ.

בעשיית חותמין את הברכה השלישית בנוסח: 'כְּאֹמֵר וַיִּגְבַּה יי... הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ', ויש מקומות שנהגו לומר במקומו 'ויִבְכֵן' (ובר"ה וביורה"כ כולם נוהגים לומר 'ויִבְכֵן').

ויִבְכֵן תן פְּחָדְךָ יי אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאִימַתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבְרָאתָ, וַיִּרְאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים, וַיַּעֲשׂוּ בְלִם אַגְדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבְבֵּי שְׁלָם. כְּמוֹ שֶׁיִּדְעֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְּׁלֵטוֹן מִלְּפָנֶיךָ, עַד בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בְּיַמִּינְךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבְרָאתָ. וַיִּבְכֵן תַּן כְּבוֹד לַעֲמִידָה, תְּהִלָּה לִירְאִיָּה, תִּקְוָה לְדוֹרְשֶׁיהָ, פְּתֻחוֹן פֶּה לְמַיְחֲלִים לָךְ, שִׁמְחָה לְאַרְצְךָ, שִׁשׁוֹן לַעֲיָרָה, צְמִיחַת קֶרֶן לְדוֹד עַבְדְּךָ, וְעֵרִיכַת נֵר לְבֵן יִשִׁי מְשִׁיחֶךָ. וְאֵז צְדִיקִים יִרְאוּ וַיִּשְׁמְחוּ, וַיִּשְׁרִים יַעֲלִזוּ, וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יִגִּילוּ, וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיָּה, וְכָל הַרְשָׁעָה בְּלָה כַּעֲשֵׁן תִּכְלָה, כִּי תַעֲבִיר מִמְּשַׁלֵּת זְדוֹן מִן הָאָרֶץ. וּמַלְכוּת הָעֲלִיזָה מְהֵרָה תַעֲקֹר וְתִשְׁבֵּר, וְתִמְלֹךְ אֶתְּהָ הוּא יי אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, בִּירוּשָׁלַם עִירְךָ, וּבְהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ, וְנִגְדַת זְקִנְיָה כְּבוֹד, כְּכַתוּב: וְחִפְרָה הַלְּבָנָה וּבִזְשָׁה הַחֲמָה כִּי מֶלֶךְ יי צְבָאוֹת בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם וְנִגְדַת זְקִנְיָה כְּבוֹד, וְנִאֲמַר: יי יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנִאֲמַר: וַיִּגְבַּה יי צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בְּצַדְקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ (טעה היחיד או הציבור ואמרו 'הָאֵל הַקְדוֹשׁ' חוזרים לראש).

אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת וּמְלַמֵּד לְאֲנוּשׁ בִּינָה, חֲנִנּוּ מֵאַתָּה דַּעָה וּבִינָה וְהַשְׁכֵּל, בְּרוּךְ אַתָּה יי חוֹנֵן הַדַּעַת.

הַשִּׁיבֵנו אָבִינוּ לְתוֹרָתְךָ, וְקִרְבָנוּ מִלִּפְנֵינוּ לַעֲבוֹדָתְךָ, וְהַחֲזִירֵנוּ בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַרוֹצֵה בְּתַשׁוּבָה.

סִלַח לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ מִחוּל לָנוּ מִלִּפְנֵינוּ כִּי פָשַׁעְנוּ, כִּי אֵל טוֹב וְסִלַח אַתָּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי חַנּוּן וּמְרַבֵּה לְסִלוּחַ.

רְאֵה בְּעֵינֵינוּ וְרִיבָה רִיבָנוּ וּמְהֵרָה לְגַאֲלָנוּ, כִּי אֵל מֶלֶךְ גּוֹאֵל חָזַק אַתָּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל.

בתענית ציבור שליוח הציבור אומר כאן נוסח זה ברכה בפני עצמה:

עֲבָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ עֲבָנוּ בְּיוֹם צוֹם הַתַּעֲנִית הַזֶּה, כִּי בַצָּרָה גְדוֹלָה אֲנַחְנוּ, אֵל תִּסְתַּר פְּנֵיךָ מִמֶּנּוּ וְאֵל תַּעֲלֵם אֲזַנְךָ מִשְׁמוֹעַ תְּפִלַּתֵנוּ. וְהִיָּה קְרוֹב לְשׁוֹעֵנוּ, טָרֵם נִקְרָא וְאִתָּה תַעֲנֶה, כַּדָּבָר וְאִתָּה תִשְׁמַע, כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר: וְהִיָּה טָרֵם יִקְרָאוּ וְאֲנִי אֶעֱנֶה עוֹד הֵם מִדְּבָרִים וְאֲנִי אֲשַׁמַּע. כִּי אִתָּה עוֹנָה בְּכָל עֵת צָרָה וְצוּקָה, פּוֹדֶה וּמְצִיל, בְּרוּךְ אַתָּה יי הָעוֹנֶה בְּעֵת צָרָה.

רַפְּאֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ וְנִרְפָּא, הוֹשִׁיעֵנוּ וְנוֹשְׁעָה, וְהַעֲלֵה רַפּוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל תַּחֲלוּאֵינוּ, כִּי אֵל רוֹפֵא רַחֲמָן אַתָּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.

בחורף מברך: 'בְּרַכְנוּ... וְתָן טַל וּמָטָר' וכו'; ובקיץ: 'בְּרַכְנוּ... בְּטַלְלֵי רְצוֹן' וכו'.

בְּרַכְנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ, וּבְרַךְ אֶת שְׁנֵיתֵינוּ, וְתָן טַל וּמָטָר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה, וְשִׁבַּע אֶת הָעוֹלָם בְּלוֹ מְטוֹבָךָ, וְרוּיָה פְּנֵי תֵבֵל מֵעוֹשֵׁר מִתְּנוֹת יְדִיךָ. וְשִׁמְרָה וְהַצִּילָה יי אֱלֹהֵינוּ אֶת הַשָּׁנָה הַזֹּאת וְאֶת כָּל מֵינֵי תְבוּאָתָה, מִכָּל מֵינֵי מִשְׁחִית וּמִכָּל מֵינֵי פְרַעֲנוּת, וְתָן לָהּ אַחֲרִית וְתִקְוָה, שִׁבַּע וְשָׁלוֹם וּבְרָכָה כְּשָׁנִים הַטּוֹבוֹת, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְבַרֵךְ הַשָּׁנִים [וממשיך: 'תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גְּדוֹל' וכו'].

בְּרַכְנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ, וּבְרַךְ אֶת שְׁנֵיתֵינוּ, בְּטַלְלֵי רְצוֹן בְּרָכָה וּנְדָבָה כְּשָׁנִים הַטּוֹבוֹת, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְבַרֵךְ הַשָּׁנִים.

תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גְּדוֹל לְחַרוֹתֵנוּ, וְשֵׂא נֶס לְקַבֵּץ אֶת כָּל גְּלִיּוֹתֵינוּ מֵאַרְבַּע כְּנַפּוֹת הָאָרֶץ לְאַרְצֵנוּ, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְקַבֵּץ נְדָחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.

הַשִּׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרָאשׁוּנָה וְיוֹעֲצֵינוּ כְּבִתְחִלָּה, וְהָסֵר
 מִמֶּנּוּ יָגוֹן וְאַנְחָה, וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ אֶתְּהָ לְבִדְדָה
 בְּרַחֲמִים בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט, בְּרוּךְ אַתָּה יי [בעשי"ת חותם:
 הַמֶּלֶךְ הַמְּשַׁפֵּט (טעה – חוזר לתחילת הברכה, השלים תפילתו – חוזר לראש)]
מֶלֶךְ אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט.

לְמַשְׁמָדִים אֵל תְּהִי תִקְוָה, כָּל הַמֵּינִים כָּרְגַע יֵאבְדוּ,
 וּמַלְכוּת זָדוֹן תִּעַקֵּר וְתִשְׁבֵּר מְהֵרָה בְיַמֵּינוּ,
 בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמַכְנִיעַ זֵדִים.

עַל הַצְּדִיקִים וְעַל הַחֲסִידִים וְעַל גְּרֵי הַצְּדָק וְעַל שְׂאֵרֵי
 עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, יִהְיֶמוּ רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְתֵן
 שְׂכָר טוֹב לְכָל הַבוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ בְּאֵמֶת וְשִׁים חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם.
 לְעוֹלָם לֹא יִבוֹשׁ, כִּי בְשִׁמְךָ בְּטַחְנוּ וְלִישׁוּעָתְךָ נִשְׁעַנּוּ,
 בְּרוּךְ אַתָּה יי מִשְׁעֵן וּמִבְטָח לְצְדִיקִים.

בתשעה באב אומר במקום תשכון:

רַחֵם יי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַם עִירְךָ, הָעִיר
 הָאֲבֵלָה הַחֲרָבָה הַשׁוֹמְמָה הַנִּתְּוֶנָה בְּיַד זָרִים, הַיּוֹשֶׁבֶת וְרֹאשׁ
 לָהּ חִפּוּי כְּאִשָּׁה עֵקְרָה שְׁלֵא יִלְדָה. וַיְבַלְעוּהָ לְגִיּוֹנִים, וַיִּירָשׁוּהָ עוֹבְדֵי
 פְּסִילִים, וַיִּתְּנוּ נִבְלַת עַבְדֶּיךָ מֵאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבֶהֱמַת הָאָרֶץ.
 עַל כֵּן צִיּוֹן בְּמָרָר תִּבְכֶּה וְיְרוּשָׁלַם תִּתֵּן קוֹלָהּ. לְבִי לְבִי עַל חֲלָלֵיהֶם
 מְעִי מְעִי עַל הַרוּגֵיהֶם. רְאֵה יי וְהִבִּיטָה וְרַחֵם שׁוֹמְמוֹתֶיהָ וְנַחֲמָהּ,
 כִּי אַתָּה יי בְּאֵשׁ יִסְדָּתָהּ וּבְאֵשׁ אַתָּה עֵתִיד לְבָנוֹתָהּ, כְּפָתוּב: וְאַנִּי
 אֶהְיֶה לָּהּ נֶאֱמַר יי חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְּתוֹכָהּ,
 בְּרוּךְ אַתָּה יי בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם. [וממשיך: 'את צמח' וכו'].

**תִּשְׁכַּח בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם עֵירוֹךְ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וּבִנֵּה אוֹתָהּ בְּנֵי
עוֹלָם בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, בְּרוּךְ אַתָּה יי בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם.**

**אַת צִמַח דָּוִד מְהֵרָה תִצְמַיֵחַ וְקַרְנֵנו תָּרוּם בִּישׁוּעָתְךָ,
בְּרוּךְ אַתָּה יי מְצַמֵּיחַ קֶרֶן יְשׁוּעָה.**

**שְׁמַע קוֹלֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ, וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים
וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ, מִלִּפְנֵיךְ מִלְכֵנוּ רִיקָם
אַל תִּשְׁיִבֵנוּ, [וממשיך לקמן: 'כי אתה שומע' וכו']**

[בתעניות, היחיד מוסיף (ואם שכחה אומרה לאחר 'שים שלום' וחותם 'יהיו לרצון'):
עֲנֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ עֲנֵנוּ בַיּוֹם צוֹם הַתַּעֲנִיּוֹת הַזֶּה, כִּי בְצָרָה גְדוֹלָה אֲנַחְנוּ, אֶל
תִּסְתַּר פְּנֵיךְ מִמֶּנּוּ וְאֶל תַּעֲלֵם אֲזַנְךָ מִשְׁמוֹעַ תְּפִלָּתֵנוּ. וְהִיָּה קְרוֹב
לְשׁוֹעֵנוּ, טָרֵם נִקְרָא וְאַתָּה תַעֲנֵה, נִדְבַר וְאַתָּה תִשְׁמַע, כְּדָבָר שֶׁנֶּאֱמַר:
וְהִיָּה טָרֵם יִקְרָאוּ וְאֲנִי אֶעֱנֶה עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וְאֲנִי אֲשַׁמַּע,

כִּי אַתָּה שׁוֹמַע תְּפִלַּת כָּל פֶּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹמַע תְּפִלָּה.

לדיני תפילת 'הביננו', ראו נא עמ' 56.

**הַבִּינֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ לְדַעַת דְּרָכֶיךָ, וּמוֹל אֶת לִבֵּנוּ לִירְאָתְךָ, לְסוֹלַח הָיָה
לָנוּ, לְהִיּוֹת גְּאוּלִּים, רַחֲקֵנוּ מִמַּכְאוֹב, וְדַשְׁנֵנוּ וְשִׁכְנֵנוּ בְּנְאוֹת
אַרְצְךָ, וּנְפִוצִים מֵאַרְבַּע תְּקֵבֶץ. וְהַתּוֹעִים, בְּדַעְתְּךָ יִשְׁפֹּטוּ, וְעַל הַרְשָׁעִים
תְּנִיף יָדְךָ, וְיֵשׁ מְחוּ צְדִיקִים בְּבִנְיָן עֵירוֹךְ וּבִתְקוּן הַיְכָלְךָ, וּבַהֲצַמַּחַת קֶרֶן
לְדָוִד עַבְדְּךָ, וּבַעֲרִיכַת נֵר לְבֵן יֵשׁי מְשִׁיחֶךָ. טָרֵם נִקְרָא וְאַתָּה תַעֲנֵה,
טָרֵם נִדְבַר וְאַתָּה תִשְׁמַע, כִּי אַתָּה הוּא עוֹנֶה בְּכָל עַת צָרָה,
פּוֹדֶה וּמְצִיל מִכָּל צוּקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹמַע תְּפִלָּה.**

**רְצֵה יי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּלְתַפְלָתָם שְׁעָה, וְהַשֵּׁב
הָעֵבוֹדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ, וְאַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם מְהֵרָה
בְּאַהֲבָה תִקַּבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ.**

בראשי חודשים ובחולו-של-מועד אומר 'יעלה ויבוא' עד 'שמחה שלמה' (טעה ולא אמרו: לפני שהשלים תפילתו חוזר לברכת 'רצה', ואם עקר רגליו חוזר לראש):

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וַיָּבֹא יִגִּיעַ יִרְאֶה יִרְצֶה יִשְׁמַע יִפְקֹד יִזְכֹּר לְפָנֶיךָ זְכוֹרֵנוּ, זְכוֹרֵן אֲבוֹתֵינוּ, זְכוֹרֵן יְרוּשָׁלַם עִירָךָ, זְכוֹרֵן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדְּךָ, זְכוֹרֵן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, לְפָלְטָה לְטוֹבָה לְחֵן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּיוֹם:

בראש חודש: ראש החדש הזה.

בחוה"מ פסח: מקרא קדש הזה, ביום מועד חג המצות הזה.

בחוה"מ סוכות: מקרא קדש הזה, ביום מועד חג הסוכות הזה.

לְרַחֵם בּוּ עַלֵינוּ וְלַהוֹשִׁיעֵנוּ, זְכוֹרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוּ לְטוֹבָה, פְּקֹדֵנוּ בּוּ לְבִרְכָה, הוֹשִׁיעֵנוּ בּוּ לְחַיִּים, בְּדַבַּר יְשׁוּעָה וּרְחֻמִּים חוּס וְחַנּוּן וּרְחֵם עַלֵינוּ, וּמְלַטְנוּ בּוּ מִכָּל צָרָה וַיְגוֹן, וְשִׁמְחָנוּ בּוּ שְׂמֵחָה שְׂלֵמָה.

וּתְרַצְנוּ, וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׂוֹבְךָ לְכוּף לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים כְּמָאֵז, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחְזִיר שְׂכִינְתוֹ לְצִיּוֹן.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ, צוּר חַיֵּינוּ מְגִן וְשׂוֹעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדָה לָךְ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתְךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיַדְךָ, וְעַל נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ. עַל נַסִּיךָ וְנַפְּלֹאוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת וְעַת עָרַב וּבִקֵּר וְצָהָרִים.

בפורים אומר:

עַל הַנְּסִים וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם אֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזְמַן הַזֶּה. בַּיָּמִי מְרַדְּכִי וְאַסְתֵּר נְשַׁעֲמַד הִמָּן הָרַע עַל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וּבִקֵּשׁ לַהֲשִׁימֵד

בחנוכה אומר:

עַל הַנְּסִים וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַמְּלַחְמוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַפְּדוּת וְעַל הַפְּרָקוֹן שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם אֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזְמַן הַזֶּה. בַּיָּמִי מִתְתִּיךָ בֶּן יוֹחָנָן כְּהֵן גְּדוֹל חֲשֵׁמוֹנָי

לְהַרְגִּי וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְהוּדִים מִנַּעַר
 וְעַד זָקֵן טַף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד וּשְׁלָלִם
 לְבוֹז. וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים עֲמַדְתָּ
 לָהֶם בָּעֵת צָרָתָם, וְדָנְתָּ אֶת דִּינָם,
 וְרַבַּת אֶת רִיבָם, וְנִקְמַתְּ אֶת נַקְמָתָם.
 וְהִפְרַתְּ אֶת עֲצָתוֹ, וְקִלְקַלְתְּ אֶת
 מַחְשְׁבֹתָיו, וְהִשְׁבֹּתְ לֹו גְמוּלוֹ בְּרֵאשׁוֹ
 וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאֶת בָּנָיו עַל הָעֵץ. וְעֲשִׂיתְ
 לָךְ שֵׁם גָּדוֹל בְּעוֹלָמְךָ, וְלַעֲמֹךָ יִשְׂרָאֵל
 עֲשִׂיתְ פֶּלֶא וְנִסִּים. כְּשֵׁם שְׁעֲשִׂיתְ
 עִמָּהֶם פֶּלֶא וְנִסִּים, כִּי עָשָׂה עִמָּנוּ
 נִסִּים וּגְבוּרוֹת בָּעֵת וּבַעֲוֹנָה הַזֹּאת,
 וְעַל כֵּלָם יי אֱלֹהֵינוּ אָנוּ מוֹדִים לָךְ.

[טעה ולא אמר 'על הנסים' בחנוכה
 ופורים אינו חוזר, לא יחיד ולא ציבור].

וּבְנֵי, כְּשֶׁעֲמַדָּה מְלֻכּוֹת יוֹן הַרְשָׁעָה עַל
 עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְבִטְלָם מִתּוֹרָתְךָ
 וּלְהַעֲבִירָם מִחֻקֵּי רְצוֹנְךָ. וְאַתָּה
 בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, עֲמַדְתָּ לָהֶם בָּעֵת
 צָרָתָם, וְדָנְתָּ אֶת דִּינָם, וְרַבַּתְּ אֶת
 רִיבָם, וְנִקְמַתְּ אֶת נַקְמָתָם, וּמָסַרְתְּ
 גְבוּרִים בְּיַד חֲלָשִׁים, וְרִבִּים בְּיַד
 מַעֲטִים, וְטַמְאִים בְּיַד טְהוּרִים,
 וְרָשָׁעִים בְּיַד צְדִיקִים, וּפּוֹשְׁעִים בְּיַד
 עוֹשֵׂי תוֹרָתְךָ. וְעֲשִׂיתְ לָךְ שֵׁם גָּדוֹל
 בְּעוֹלָמְךָ, וְלַעֲמֹךָ יִשְׂרָאֵל עֲשִׂיתְ פֶּלֶא
 וְנִסִּים. כְּשֵׁם שְׁעֲשִׂיתְ עִמָּהֶם נִסִּים
 וּגְבוּרוֹת כִּי עָשָׂה עִמָּנוּ נִסִּים וּגְבוּרוֹת
 בָּעֵת וּבַעֲוֹנָה הַזֹּאת, וְעַל כֵּלָם יי
 אֱלֹהֵינוּ אָנוּ מוֹדִים לָךְ.

הטוב כי לא כלו רחמיך, המרחם כי לא תמו חסדיך, כל

החיים יהללו את שמך הגדול כי טוב האל הטוב [נהגו

רוב העם להוסיף בעשי"ת: זכור רחמיך יי אלהינו וּבְאוֹשׁ פֶּעֶסְךָ וּכְתוּב לְחַיִּים
 כָּל בְּנֵי בְרִיתְךָ], **ברוך אתה יי, הטוב שמך ולך נאה להודות.**

בתשעה באב ובי"ז בתמוז, ובכל תענית שאין בה נעילה, הכהנים מברכין את העם:

יְבָרְכֶךָ יי וַיְשַׁמְרֶךָ [אמן]. **יָאֵר יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶנְךָ** [אמן].

ישא יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיְשִׂם לָךְ שְׁלוֹם [אמן].

אם אין כהן אומר שליח הציבור:

אֱלֹהֵינוּ וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בְּרַכְנוּ בְּבִרְכָּה הַמְּשַׁלֶּשֶׁת בְּתוֹרָה,
 הָאֲמוּרָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו הַפְּהֻנִים עִם קְדוּשָׁיָה, כְּאֲמֹר: יְבָרְכֶךָ יי
 וַיְשַׁמְרֶךָ, יָאֵר יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶנְךָ, וַיְשִׂא יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיְשִׂם לָךְ
 שְׁלוֹם, וַיְשִׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם.

ואין העם עונין אחריו מאומה, וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

**שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל
יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ, וּבְרַכְנוּ בְּלַנוּ מִמְּאֹר פְּנִיךָ, כִּי מִמְּאֹר
פְּנִיךָ נִתְּתָ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תוֹרָה וְחַיִּים אֱהָבָה וְחֶסֶד צְדָקָה
וְשְׁלוֹם, וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֶךְ אֶת עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל בְּכָל יֵת בְּשְׁלוֹם
[נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: וּבִסְפָר חַיִּים בְּרָכָה וְשְׁלוֹם תִּזְכֹּר וְנִפְתַּח לְפָנֶיךָ
אָנוּ וְכָל עַמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים וּלְשְׁלוֹם] בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּבַרֵּךְ
אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם.**

ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִי לְרָצוֹן אֲמָרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרֵי וְגֹאֲלֵי.

ואחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל עצמו,
ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה.

נפילת פנים

אחר שישלים התפילה, ישב ש"ץ ויטה על שמאלו, הוא וכל הציבור, ויתחנן והוא נוטה
על שמאלו. אין נפילת פנים בשבתות ובמועדים, ולא בראשי חודשים וחנוכה ופורים,
ולא במנחה שלערבי שבתות וימים טובים (ונראה שגם לא בי"ד וט"ו באדר א).

**לְפָנֶיךָ אָנִי כוֹרַע וּמִשְׁתַּחֲוֶה וּמִתְחַנֵּן אֲדוֹן הָעוֹלָם, אֱלֹהֵי
הָאֱלֹהִים וְאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים, כִּי לֹא עַל צְדָקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ
מִפְּיִלִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הַרְבִּיּים. מֶה נֹאמֵר
לִי מֶה נִדְבָר וּמֶה נִצְטַדֵּק, חֲטָאנוּ וְעוֹיְנוּ וְהִרְשָׁעְנוּ וּמָרַדְנוּ
וְסוּר מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ, לָךְ יְיָ הִצְדָּקָה וְלָנוּ בְּשֵׁת
הַפְּנִים, הוֹשַׁחרוּ פְּנֵינוּ מִפְּנֵי אֲשַׁמְתָנוּ וְנִכְפַּפָּה קוּמְתָנוּ
מִפְּנֵי עוֹנוֹתֵינוּ, אֵין לָנוּ פֶּה לְהַשִּׁיב וְלֹא מִצַּח לְהָרִים רֹאשׁ.**

אֱלֹהִי, בּוֹשָׁתִי וּנְכַלְמַתִּי לְהָרִים אֱלֹהֵי פְּנֵי אֱלֹהֶיךָ, כִּי עֲוֹנוֹתֵינוּ רָבוּ לְמַעַלְהָ רֹאשׁ וְאֲשַׁמְתֵנוּ גְדֹלָה עַד לַשָּׁמַיִם. אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים, עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה לְמַעַן נִשְׁמָךְ, כְּמוֹ שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ עַל יְדֵי נְבוֹאֶיךָ: לְמַעַן שְׁמִי אֲאָרִיךְ אִפִּי וַתְּהַלְתִּי אַחֲטָם לָךְ לְבַלְתִּי הַכְרִיתֶךָ, לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי עוֹשֶׂה בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי אִם לְשֵׁם קְדוֹשִׁי. לֹא לָנוּ יְיָ לֹא לָנוּ, כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן כְּבוֹד עַל חֲסִדֶיךָ עַל אַמְתֶּךָ, לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אִיֶּה נָא אֱלֹהֵיהֶם.

אָנָּה יְיָ, אֵל תִּפְּן אֶל קִשֵׁי הָעַם הַזֶּה וְאֵל רָשָׁעוֹ וְאֵל חַטָּאתוֹ, סִלַּח נָא לְעוֹן הָעַם הַזֶּה כְּגֹדֶל חֲסִדֶיךָ, וּכְאֲשֶׁר נִשְׁאַתָּ לָעַם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הַנְּהַ, לְמַעַן נִשְׁמָךְ יְיָ וְסִלַּחְתָּ לְעוֹנֵי כִּי רַב הוּא, יְיָ שְׁמַעְהָ, יְיָ סִלַּחְהָ, יְיָ הַקְשִׁיבָה וְעֲשֵׂה אֵל תֵּאֲחֵר, לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵי כִּי נִשְׁמָךְ נִקְרָא עַל עִירֶךָ וְעַל עַמֶּךָ.

ויגביה ראשו, הוא ושאר העם, ומתחנן מעט בקול רם מיושב:

וְאֲנַחְנוּ לֹא נִדְעָ מַה נַּעֲשֶׂה כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ, זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וְחֲסִדֶיךָ כִּי מַעֲוָלִים הֵמָּה, אֵל תִּזְכּוֹר לָנוּ עֲוֹנוֹת רֹאשׁוֹנִים, מִהֵרָ יִקְדָּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דְלוּנוּ מְאֹד, קוּמָה עֲזָרְתָה לָנוּ וּפִדְנוּ לְמַעַן חֲסִדֶיךָ, יְהִי חֲסִדֶיךָ יְיָ עָלֵינוּ כְּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ, אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְהִי, יְיָ מִי יַעֲמֵד, כִּי עַמֶּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּתְרָא. יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמְּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בַּיּוֹם קְרָאנוּ, כִּי הוּא יָדַע יְצִרְנוּ זְכוּר כִּי עֶפְרָ אֲנַחְנוּ, עֲזָרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ. עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ, וְהִצִּילְנוּ וְכִפַּר עַל חַטָּאתֵינוּ לְמַעַן נִשְׁמָךְ.

ושליח הציבור אומר קדיש:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּה [אמן] בְּעֵלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתֵיהּ
וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתֵיהּ וְיִצְמַח פְּרָקְנֵיהּ וְיִקְרַב מְשִׁיחֵיהּ
וְיַפְרוֹק עַמֵּיהּ, בְּתַיִיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְתַיִיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעֵגְלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֵלְמָא וְלְעַלְמֵי עֲלַמְיָא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמַם יִתְעַלֶּה יִתְהַדַּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאִמְרוּן בְּעֵלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

אם מתפללים מנחה וערבית סמוכות, אין אומרים קדיש בתרא לאחר מנחה, ורק לאחר תפילת ערבית יוסיף 'תתקבל' וכו'. אבל אם אין מתפללין מנחה וערבית סמוכות ממשיך ואומר כאן קדיש בתרא, והוא קדיש שאומר שליח הציבור אחר שגומר התפילה שאינו אומר אחריו כלום, אלא כל העם שומעין אותו והולכין לשלום:

תִּתְקַבַּל צְלוֹתְכוֹן וְתִתְעַבַּד בְּעוֹתְכוֹן וְצְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן
דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קָדָם אָבוּהוֹן דִּי בְּשַׁמְיָא. יְהֵא
שְׁלָמָא רַבָּה מְשַׁמְיָא וְסִיעֵתָא וּפְרָקְנָא, עֲלִיכוֹן וְעַלְנָא וְעַל
כָּל קְהָלְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן], עוֹשֶׂה שְׁלוֹם
בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

תפילת ערבית

כל הנוטל ידיו, בין לאכילה בין לקרית-שמע בין לתפילה, מברך בתחילה: 'אשר קדשנו במצוותיו וציוונו על נטילת ידים' – שזו מצות חכמים היא, שנצטוונו בתורה לשמוע מהן, שנאמר: 'על פי התורה אשר יורוך' (הלכות ברכות ו, ב).

ושליח הציבור עומד ואומר:

'והוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפן ולא יעיר כל חמתו.'

ואומר ש"ץ: **בְּרוּכוּ אֶת יְיָ הַמְּבֹרָךְ**

ועונים הציבור: **בְּרוּךְ יְיָ הַמְּבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד**

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בְּדַבְּרוֹ מֵעָרִיב עָרְבִים, בְּחֶכְמָה פּוֹתֵחַ שְׁעָרִים, בְּתַבּוּנָה מְשַׁנֶּה עֵתִים, מְחַלֵּף אֶת הַזְּמַנִּים, מְסַדֵּר אֶת הַפּוֹכְבִים בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם בְּרַקִּיעַ כְּרָצוֹנוֹ. בּוֹרָא יוֹמָם וְלַיְלָה, גּוֹלֵל אֹר מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אֹר, מַעֲבִיר יוֹם וּמְבִיא לַיְלָה, וּמְבַדֵּיל בֵּין יוֹם לַלַּיְלָה, יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֵּעָרִיב עָרְבִים.

אֶהְבֵּת עוֹלָם עִמָּךְ יִשְׂרָאֵל אֶהְבֵּת, תּוֹרָה וּמִצְוֹת חוּקִים וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָם לְמִדָּת. עַל כֵּן יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּשִׂכְבְּנוּ וּבְקוּמֵנוּ נְשִׁיחַ בְּחֻקֵי רְצוֹנְךָ, וְנִשְׁמַח וְנַעֲלוֹז בְּדַבְּרֵי תוֹרָתְךָ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאוֹרְךָ יְמֵינוּ, וּבְהֵם נִהְגָה יוֹמָם וְלַיְלָה. וְאֶהְבֵּתְךָ לֹא תִסּוּר מִמֶּנּוּ לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הִיא עֵטְרַת רֵאשִׁינוּ, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אוֹהֵב אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לְעֶד.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד

בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכוֹתָו לְעוֹלָם וָעֶד

וְאֶהְבֵּת אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ; וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוְךָ הַיּוֹם עַל לְבָבְךָ; וְשָׁנַנְתָּם לְבִנְיָה וְדַבַּרְתָּ בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ בְּדַרְךָ וּבְשִׂכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ; וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדְךָ וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ; וּכְתַבְתָּם עַל מְזֻזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ.

וְהָיָה אִם שָׁמַעַ תִּשְׁמָעוּ אֶל מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מִצְוֶה אֶתְכֶם הַיּוֹם, לְאַהֲבָה אֶת יי אֱלֹהֵיכֶם וּלְעַבְדּוֹ, בְּכָל לִבְבְּכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מִטֶּר אֲרָצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרֵה וּמִלְקוֹשׁ, וְאִסַּפְתִּי דָגְנְךָ וְתִירְשְׁךָ וַיִּצְהַרְךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדֶךָ לְבַהֲמֹתֶךָ וְאָכְלֹת וּשְׂבַעְתָּ: הַשְׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם וְסִרְתֶּם וְעַבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה אַף יי בָּכֶם וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ, וְאַבַּדְתֶּם מִהֲרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יי נָתַן לָכֶם: וְשִׁמְתֶם אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהֵי עַל לִבְבְּכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם, וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל יַדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וְלִמְדֹתֶם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדָבָר בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלַכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְךָ וּבְקוּמְךָ: וּכְתַבְתֶּם עַל מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ: לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָשַׁבַע יי לְאַבְתִּיכֶם לָתֵת לָהֶם, כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ.

וַיֹּאמֶר יי אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם, וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל כַּנְּפֵי בְגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם, וְנָתַנוּ עַל צִיצִית הַכֶּנֶף פֶּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יי וְעָשִׂיתֶם אֹתָם, וְלֹא תִתּוּרוּ: אַחֲרֵי לִבְבְּכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אֹתָם זִנִּים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וְעָשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתַי, וְהִיִּיתֶם קְדוּשִׁים לְאֱלֹהֵיכֶם: אֲנִי יי אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהִיּוֹת לָכֶם לְאֱלֹהִים, אֲנִי יי אֱלֹהֵיכֶם.

רבנו לא מזכיר שיש לחזור על המלים 'אני יי אלהיכם', אלא ממשיך ש"ץ ואומר:

אָמֶת אַמוּנָה כָּל זֹאת קַיִם עָלֵינוּ, כִּי הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְאֲנַחְנוּ
 יִשְׂרָאֵל עַמוֹ, אָמֶת מִלְכֵנוּ וְאָפֶס זוּלָתוֹ, הַפּוֹדֵנוּ מִיַּד
 מְלָכִים, הַגּוֹאֲלֵנוּ מִכַּף עָרִיצִים, הָאֵל הַנִּפְרָע לָנוּ מִצָּרֵינוּ,
 הַמְשַׁלֵּם גְּמוּלָה לְכָל אוֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ. הַשָּׁם נַפְשֵׁנוּ בְחַיִּים וְלֹא
 נָתַן לַמוֹט רַגְלֵנוּ, הַמְדַרְיֵכֵנוּ עַל בְּמוֹת אוֹיְבֵינוּ וַיָּרֶם קַרְנֵנוּ
 עַל כָּל שׁוֹנְאֵינוּ. הָעוֹשֶׂה לָנוּ נִקְמָה בַּפְּרָעָה, אוֹתוֹת
 וּמוֹפְתִים בְּאֶדְמַת בְּנֵי חָם. הַמַּכָּה בְּעֶבְרָתוֹ כָּל בְּכוֹרֵי
 מִצְרַיִם, וַיֹּצֵא אֶת יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם לְחֵירוֹת עוֹלָם. הַמַּעֲבִיר
 בְּנֵיו בֵּין גְּזֵרֵי יַם סוּף וְאֶת רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת שׁוֹנְאֵיהֶם בְּתֵהוּמוֹת
 טֶבַע. רָאוּ בָנִים אֶת גְּבוּרָתוֹ וְהוֹדוּ וְשִׁבְחוּ לְשִׁמּוֹ, וּמִלְכוּתוֹ
 בְּרָצוֹן קִבְּלוּ עָלֵיהֶם. וְעַנּוּ כֻלָּם בְּשִׁמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ: מִי
 כַּמְכָּה בְּאֵלֶם יי, מִי כַּמְכָּה נֶאֱדָר בְּקִדְשׁ נוֹרָא תְהִלַּת עֲשֵׂה
 פְּלֵא, יי יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנֶאֱמַר גְּאֲלֵנוּ יי צְבָאוֹת שְׁמוֹ
 קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל, בְּרוּךְ אַתָּה יי גְּאֵל יִשְׂרָאֵל.

הַשְּׂכִיבֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם, וְהַעֲמִידֵנוּ מִלְכֵנוּ לְחַיִּים
 וּלְשָׁלוֹם, וּפְרוֹשׁ עָלֵינוּ סִכַּת שְׁלוֹמָךְ, וְתַקְּנֵנוּ
 בְּעֲצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ וְהַגֵּן בְּעַדֵּנוּ. וְשִׁמְרֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִכָּל דָּבָר
 רָע וּמִפֶּחַד לִילָה, וּשְׁבוֹר הַשָּׁטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ. וּשְׁמוֹר
 צִאתֵנוּ וּבואֵנוּ כִּי שׁוֹמְרֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ אַתָּה. וּבְצֵל כְּנַפְיֶךָ
 תִּסְתִּירֵנוּ, כְּדָבָר שֶׁנֶּאֱמַר: הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר
 יִשְׂרָאֵל, בְּרוּךְ שׁוֹמֵר עַמוֹ יִשְׂרָאֵל לְעֵד, בְּרוּךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן
 וְאָמֵן, יִמְלֹךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. וַיֵּרָא כָּל הָעָם וַיִּפְּלוּ
 עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יי הוּא הָאֱלֹהִים יי הוּא הָאֱלֹהִים.

המשך הברכה לפי הנוסח הקצר (ולנוסח הארוך אומר 'הושיענו' וכו'):

בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וְיִמְלֵא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ. בְּרוּךְ יי
 בְּיוֹם בְּרוּךְ יי בְּלַיְלָה, בְּרוּךְ יי בְּבִקְרַת בְּרוּךְ יי בְּעָרֵב,
 בְּרוּךְ יי בְּשִׁכְבְּנוּ בְרוּךְ יי בְּקוּמֵנוּ. הָאֵל אֲשֶׁר בִּידוֹ נִפְשׁוֹת
 הַחַיִּים וְהַמֵּתִים, אֲשֶׁר בִּידוֹ נִפְשׁ כָּל חַי וְרוּחַ כָּל בָּשָׂר אִישׁ,
 בִּידֶךָ אֶפְקִיד רוּחֵי פְּדִית אוֹתִי יי אֵל אֱמֶת. יִרְאוּ עֵינֵינוּ
 וְיִשְׂמַח לִבְנוֹ וְתִגַּל נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ, בְּאִמּוֹר לְצִיּוֹן מֶלֶךְ
 אֱלֹהֵינוּ, יי מֶלֶךְ יי מֶלֶךְ יי יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, בְּרוּךְ אַתָּה יי
 הַמוֹלֵךְ בְּכְבוֹדוֹ, חַי וְקַיִם תָּמִיד יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד.

עד כאן הנוסח הקצר, ובסופו אמר שליח הציבור קדיש (מובא לקמן), ומתפללים כולם
 בלחש. ונהגו העם להוסיף פסוקים באמצע הברכה, ולומר את הנוסח הארוך:

הוֹשִׁיעֵנו יי אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן הַגּוֹיִם, לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קְדוֹשְׁךָ
 לְהִשְׁתַּבַּח בְּתִהְלֶתֶךָ. כִּי לֹא יִטַּשׁ יי אֶת עַמּוֹ
 בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל, כִּי הוֹאִיל יי לַעֲשׂוֹת אֶתְכֶם לוֹ לְעַם. וְעַל־
 מוֹשִׁיעִים בָּהֶר צִיּוֹן לְשַׁפֵּט אֶת הַר עֵשׂוֹ, וְהִיִּתָּה לִי
 הַמְּלוּכָה, וְהָיָה יי לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, בְּיוֹם הַהוּא יְהִיָּה יי
 אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד.

אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׂמִים, קַיִם שְׁמֶךָ וּמַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ תָּמִיד, בִּידֶךָ
 נִפְשׁ הַחַיִּים וְנִפְשׁ הַמֵּתִים, אֲשֶׁר בִּידוֹ נִפְשׁ כָּל חַי
 וְרוּחַ כָּל בָּשָׂר אִישׁ, בִּידֶךָ אֶפְקִיד רוּחֵי פְּדִית אוֹתִי יי אֵל
 אֱמֶת. וְאַנְחֵנוּ עִמָּךָ וְצֵאן מִרְעִיתֶךָ נוֹדָה לְךָ לְעוֹלָם, לְדוֹר וָדוֹר
 נְסַפֵּר תִּהְלֶתֶךָ. יי, הַצִּילָה נַפְשֵׁי מִשְׁפַּת שְׁקָר מִלְּשׁוֹן רְמִיָּה,
 יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע בִּי יִתְשׁוּעַת עוֹלָמִים, לֹא תִבּוֹשׁוּ וְלֹא תִכְלַמוּ

עַד עוֹלָמֵי עַד. יְהִי יי אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם אֲבוֹתֵינוּ.
 אַל יַעֲזֹבֵנוּ וְאַל יִטְשֵׁנוּ, לְהַטּוֹת לְבַבְנוּ. אֱלֹו לְלַכֵּת בְּכָל דְּרָכָיו
 וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְחֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו אֲשֶׁר צִוָּה אֶת אֲבוֹתֵינוּ. כֹּל
 הַנְּשָׂמָה תְהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ, בְּרוּךְ יי בַּיּוֹם בְּרוּךְ יי בַּלַּיְלָה,
 בְּרוּךְ יי בַּבֶּקֶר בְּרוּךְ יי בַּעֶרֶב, בְּרוּךְ יי בְּשִׁכְבְּנוּ בְּרוּךְ יי
 בְּקוּמָנוּ, תָּמִיד נְהַלֵּךְ סֵלָה וְנִשְׁיַח בְּאַמוּנָתֶיךָ, בְּרוּךְ אַתָּה
 יי הַמוֹלֵךְ בְּכַבּוּדוֹ חַי וְקַיִם, תָּמִיד יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעַד.

ואומר שלוח הציבור קדיש:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיךָ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיָּה
 וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיָּה וְיִצְמַח פְּרָקְנִיָּה וְיִקְרַב מְשִׁיחִיָּה
 וְיַפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחַיִּיכּוֹן וּבְיוֹמֵיכּוֹן וּבְחַיִּיְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהִי אֱלֹהֵי שְׁמֵיךָ רַבָּה מְבָרַךְ
 לְעֶלְמָא וְלְעַלְמֵי עַלְמֵיָּא | **יִתְבָּרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
 יִתְרוֹמַם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלֵּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמֵיךָ דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
 וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

יי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וְפִי יִגִּיד תְהִלָּתֶךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
 יִצְחָק וְאַלְהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגָּבוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל
 עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אֲבוֹת
 וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: דְּכָרְנוּ לְחַיִּים
 אֵל מְלַךְ חַפְצָא בְּחַיִּים, כְּתַבְנוּ בְּסִפְרָא חַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים] מְלַךְ רַחֲמָן
 מוֹנְשִׁיעַ וּמְגַן, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְגַן אַבְרָהָם.

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יְיָ מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ | [בקיץ:]
מוֹרִיד הַטֶּל [בחורף:] מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם |
 מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, רוֹפֵא
 חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמְתִיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לְיֹשְׁנֵי
 עָפָר. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ מִמִּית וּמְחַיֶּה [נהגו
 רוב העם להוסיף בעשי"ת: מִי כְמוֹךָ אֵב הָרַחֲמָן, זֹכֵר יְצוּרֵי בְּרַחֲמִים לְחַיִּים],
 וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֶּה הַמֵּתִים.

ואומר כל אחד ברכה שלישית בנוסח זה:

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשֵׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סְלָה
 [בעשי"ת חותם: כְּאֵמֹר וַיִּגְבֶּה יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ נִקְדָּשׁ
 בַּצְּדָקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּלֹךְ הַקְּדוֹשׁ] **בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקְּדוֹשׁ.**

בעשי"ת חותמין את הברכה השלישית בנוסח: 'כְּאֵמֹר וַיִּגְבֶּה יְיָ... הַמְּלֹךְ הַקְּדוֹשׁ',
 ויש מקומות שנהגו לומר במקומו 'וַיִּבְכֵּן' (ובר"ה וביוה"כ כולם נוהגים לומר 'וַיִּבְכֵּן').

וַיִּבְכֵּן תַּן פְּחָדְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל מַה שֶּׁבְרָאתָ,
 וַיִּירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים, וַיַּעֲשׂוּ בְלִם אֲגִדָּה
 אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבָּב שְׁלָם. כְּמוֹ שֶׁיִּדְעֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְּׁלֵטוֹן מִלְּפָנֶיךָ,
 עַד בִּיָּדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינְךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבְרָאתָ. **וַיִּבְכֵּן** תַּן כְּבוֹד
 לַעֲמִי, תְהַלֵּךְ לִירְאִיךָ, תִּקְוֶה לְדוֹרְשֵׁיךָ, פִּתְחוּן פִּה לְמַיְחֲלִים לָךְ, שִׁמְחָה
 לְאַרְצְךָ, שִׁשׁוֹן לְעִירְךָ, צְמִיחַת קֶרֶן לְדוֹד עַבְדְּךָ, וְעִרִיכַת נֵר לְבָן יְשִׁי מְשִׁיחְךָ.
וְאֵז צְדִיקִים יִרְאוּ וַיִּשְׁמְחוּ, וַיִּשְׁרִים יַעֲלִזוּ, וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יִגִּילוּ, וְעוֹלָתְךָ תִּקְפָּץ
 פִּיָּה, וְכָל הָרָשָׁעָה כִּלְאֵה כַּעֲשָׂן תִּכְלֶה, כִּי תַעֲבִיר מִמִּשְׁלַת צְדוֹן מִן הָאָרֶץ.
 וּמַלְכוּת הָעֲלִיזָה מְהֵרָה תַעֲקֹר וְתִשְׁבֵּר, וְתִמְלֹךְ אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה
 עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ, בִּירוּשָׁלַם עִירְךָ, וּבְהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ, וְנִגְדַת זְקִנֶיךָ כְּבוֹד,
 כְּפָתוּב: וְחִפְרָה הַלְּבָנָה וּבֹשָׁה הַחֲמָה כִּי מְלֹךְ יְיָ צְבָאוֹת בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם
 וְנִגְדַת זְקִנֵי כְבוֹד, וְנֶאֱמַר: יְיָ מְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנֶאֱמַר: וַיִּגְבֶּה יְיָ צְבָאוֹת
 בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בַּצְּדָקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּלֹךְ הַקְּדוֹשׁ.

[טעה היחיד או הציבור בעשי"ת וחתמו את הברכה 'הָאֵל הַקְּדוֹשׁ', חוזרים לראש].

במוצאי שבת ויו"ט ויוה"כ מוסיף בברכת הדעת 'ואתה הבדלת'. שכח להוסיפה: אם נזכר קודם שומע תפילה מבדיל בשומע תפילה (וחותם את ההבדלה בחתימת ברכת שומע תפילה: 'בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה'), ואם נזכר לאחר מכן אינו צריך לחזור:

אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת וּמְלַמֵּד לְאֹנוֹשׁ בִּינָה, וְאַתָּה הַבְּדִלְתָּ בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל וּבֵין אֹר לְחוֹשֶׁךְ, וּבֵין יִשְׂרָאֵל לְגוֹיִם, וּבֵין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. כְּשֶׁם שֶׁהַבְּדִלְתָּ בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל, כֵּן פָּדַנּוּ וְהִצִּילְנוּ מִכָּל מִיַּי מִשְׁחִית וּמִכָּל מִיַּי פּוֹרְעָנִיּוֹת הַמְתַּרְגְּשׁוֹת לְבּוֹא בְעוֹלָם, וְשִׁמְרָנוּ מִן הַכֹּל, וְחֲנַנּוּ מֵאֲתָךְ דַּעָה וּבִינָה וְהַשְׂכֵּל, בְּרוּךְ אַתָּה יי חוֹנֵן הַדַּעַת. [וממשיך: 'הַשִּׁיבֵנו אֲבוֹנוּ וכו'].

אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת וּמְלַמֵּד לְאֹנוֹשׁ בִּינָה, חֲנַנּוּ מֵאֲתָךְ דַּעָה וּבִינָה וְהַשְׂכֵּל, בְּרוּךְ אַתָּה יי חוֹנֵן הַדַּעַת.

הַשִּׁיבֵנו אֲבוֹנוּ לְתוֹרָתְךָ, וְקִרְבָנוּ מִלִּכְנוּ לְעִבּוֹדָתְךָ, וְהַחֲזִירְנוּ בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַרוֹצֵה בְּתַשׁוּבָה.

סֶלַח לָנוּ אֲבוֹנוּ כִּי חָטָאנוּ מְחֹל לָנוּ מִלִּכְנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ, כִּי אֵל טוֹב וְסֶלַח אַתָּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי חַנּוּן וּמְרַבֵּה לְסִלּוּחַ.

רְאֵה בְעֵינֵינוּ וְרִיבָה רִיבְנוּ וּמַהֲרָ לְגַאֲלָנוּ, כִּי אֵל מֶלֶךְ גּוֹאֵל חֲזַק אַתָּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל.

רְפָאנוּ יי אֱלֹהֵינוּ וְנִרְפָא, הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִשְׁעָה, וְהַעֲלֵה רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל תַּחֲלוּאֵינוּ, כִּי אֵל רּוֹפֵא רַחֲמָן אַתָּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי רּוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.

בחורף מברך: 'בְּרַכְנוּ... וְתֵן טַל וּמָטָר' וכו'; ובקיץ: 'בְּרַכְנוּ... בְּטַלְי רְצוֹן' וכו'.

בְּרַכְנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ, וּבְרַךְ אֶת שְׁנֵתֵינוּ,
וְתֵן טַל וּמָטָר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה, וְשַׁבַּע אֶת הָעוֹלָם כְּלוֹ
 מְטוֹבָךְ, וְרוּחַ פְּנֵי תֵבֵל מֵעוֹשֵׂר מִתְּנוֹת יְדִיךָ. וְשִׁמְרָה וְהַצִּילָה
 יי אֱלֹהֵינוּ אֶת הַשָּׁנָה הַזֹּאת וְאֶת כָּל מִינֵי תְבוּאָתָהּ, מִכָּל
 מִינֵי מִשְׁחִית וּמִכָּל מִינֵי פְרַעֲנוֹת, וְתֵן לָהּ אַחֲרִית וְתִקְוָה,
 שֶׁבַע וְשָׁלוֹם וּבְרָכָה כְּשָׁנִים הַטּוֹבוֹת, בְּרוּךְ אַתָּה יי
 מְבָרַךְ הַשָּׁנִים [וממשיך: 'תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל' וכו'].

בְּרַכְנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ, וּבְרַךְ אֶת שְׁנֵתֵינוּ.
בְּטַלְי רְצוֹן בְּרָכָה וּנְדָבָה כְּשָׁנִים הַטּוֹבוֹת,
 בְּרוּךְ אַתָּה יי מְבָרַךְ הַשָּׁנִים.

תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵנוּ, וְשֵׂא נֶס לְקַבֵּץ אֶת כָּל גְּלוּיֹתֵינוּ
 מֵאֲרָבַע כְּנַפּוֹת הָאָרֶץ לְאַרְצֵנוּ, בְּרוּךְ אַתָּה יי
 מְקַבֵּץ נְדָחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.

הַשִּׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרָאשׁוֹנָה וְיוֹעֲצֵינוּ כְּבֵתְחִלָּה, וְהִסֵּר
 מִמֶּנּוּ יָגוֹן וְאַנְחָה, וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ אַתָּה לְבִדְךָ
 בְּרַחֲמִים בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט, בְּרוּךְ אַתָּה יי [בעשי"ת חותם:
 הַמְלִיךְ הַמִּשְׁפָּט (טעה – חוזר לתחילת הברכה, השלים תפילתו – חוזר לראש)]
מְלִיךְ אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט.

לְמִשְׁמָדִים אֵל תְּהִי תְקוּהָה, כָּל הַמִּינִים כְּרָגַע יֵאבְדוּ,
 וּמַלְכוּת זָדוֹן תִּעָקֵר וְתִשָּׁבֵר מְהֵרָה בְיָמֵינוּ,
 בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמְכַנְיַע זֵדִים.

עַל הַצְּדִיקִים וְעַל הַחֲסִידִים וְעַל גְּרֵי הַצְּדָק וְעַל שְׂאֵרֵי
 עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, יְהִימוּ רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְתֵן
 שְׂכָר טוֹב לְכָל הַבוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ בְּאֵמֶת וְשִׁים חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם.
 לְעוֹלָם לֹא יִבּוֹשׁ, כִּי בְּשִׁמְךָ בְּטַחְנוּ וְלִישׁוּעָתְךָ נִשְׁעַנּוּ,
 בְּרוּךְ אַתָּה יי מְשֻׁעַן וּמְבַטֵּחַ לְצַדִּיקִים.

בתשעה באב אומר במקום תשכון:

רַחֵם יי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַם עִירְךָ, הָעִיר
 הָאֲבֵלָה הַחֲרֻבָה הַשּׁוֹמְמָה הַנְּתוּנָה בְּיַד זָרִים, הַיּוֹשֶׁבֶת וְרֹאשׁ
 לָהּ חֶפְזֵי כְּאִשָּׁה עֶקְרָה שְׁלֹא יִלְדָה. וַיְבַלְעוּהָ לְגִיּוֹנִים, וַיִּירָשׁוּהָ עוֹבְדֵי
 פְּסִילִים, וַיִּתְּנוּ נְבִלַת עֲבָדֶיךָ מֵאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבֶהֱמַת הָאָרֶץ.
 עַל כֵּן צִוּוּן בְּמֶרֶךְ תְּבַכֶּה וִירוּשָׁלַם תִּתֵּן קוֹלָהּ. לְבִי לְבִי עַל חֲלִילֵיהֶם
 מֵעַי מֵעַי עַל הַרוּגֵיהֶם. רְאֵה יי וְהַבִּיטָה וְרַחֵם שׁוֹמְמוֹתֶיהָ וְנַחֲמָהּ,
 כִּי אַתָּה יי בָּאֵשׁ יִסְדַּתָּהּ וּבָאֵשׁ אַתָּה עֵתִיד לְבַנוֹתָהּ, כַּכְּתוּב: וְאֲנִי
 אֶהְיֶה לָּהּ נֶאֱמַר יי חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וּלְכַבּוֹד אֶהְיֶה בְּתוֹכָהּ,
 בְּרוּךְ אַתָּה יי בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם. [וממשיך: 'את צמח' וכו'].

תִּשְׁכּוֹן בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם עִירְךָ כְּאִשֶּׁר דִּבַּרְתָּ וּבִנֵּה אוֹתָהּ בְּנֵין
 עוֹלָם בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, בְּרוּךְ אַתָּה יי בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם.

את צמח דָּוִד מְהֵרָה תִצְמִיחַ וְקָרְנוּ תְרוּם בְּיִשׁוּעָתְךָ,
 בְּרוּךְ אַתָּה יי מְצַמִּיחַ קֶרֶן יִשׁוּעָה.

שְׁמַע קוֹלֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ, וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים
 וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ, מִלְּפָנֶיךָ מְלַכְנוּ רִיקִם
 אֶל תִּנְשִׁיבֵנוּ, [וממשיך לקמן: 'כי אתה שומע' וכו']

[בתעניות, היחיד מוסיף (ואם שכחה אומרה לאחר 'שים שלום' וחותרם 'יהיו לרצון'):
עֲנֵנו יי אֱלֹהֵינוּ עֲנֵנוּ בְיוֹם צוֹם הַתַּעֲנִית הַזֶּה, כִּי בְצָרָה גְדוֹלָה אֲנַחְנוּ, אֶל
 תִּסְתַּר פְּנֵיךָ מִמֶּנּוּ וְאֶל תַּעֲלֵם אֶזְנֶךָ מִשְׁמוֹעַ תְּפִלָּתֵנוּ. וְהִיָּה קְרוֹב
 לְשׁוֹעֵנוּ, טָרֵם נִקְרָא וְאַתָּה תַעֲנֶה, נְדַבֵּר וְאַתָּה תִשְׁמָע, כְּדַבֵּר שְׂנֵאָמְרָה:
 וְהִיָּה טָרֵם יִקְרָאוּ וְאֲנִי אֶעֱנֶה עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וְאֲנִי אֲשָׁמַע,

**כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה.
 רְצֵה יי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלִתְפִלָּתָם שְׁעָה, וְהַשֵּׁב
 הָעֵבוֹדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ, וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל וְתִפְלָתָם מִהָרָה
 בְּאַהֲבָה תִקְבַּל בְּרָצוֹן וְתִהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ.**

בראשי חודשים ובחולו-של-מועד, מוסיף נוסח זה עד 'שְׁמַחָה שְׁלֵמָה' (ואם שכח
 לאמרו בתפילת ערבית של ראש-חודש אינו חוזר ואומר):

אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהִי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וְיִבּוֹא יְגִיעַ יִרְאָה יִרְצָה יִשְׁמַע יִפְקֹד
 יִזְכֹּר לְפָנֶיךָ זְכוֹרֵנוּ, זְכוֹרֵן אֲבוֹתֵינוּ, זְכוֹרֵן יְרוּשָׁלַם עִירְךָ,
 זְכוֹרֵן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עֲבַדְךָ, זְכוֹרֵן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ,
 לְפִלְטָה לְטוֹבָה לְחַן לְחֶסֶד וְלִרְחֻמִּים, בְּיוֹם:

בראש חודש: ראש החדש הזה.

בחוה"מ פסח: מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, בְּיוֹם מוֹעֵד חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה.

בחוה"מ סוכות: מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, בְּיוֹם מוֹעֵד חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה.

לְרַחֵם בּוּ עָלֵינוּ וְלִהְיוֹשִׁיעֵנוּ, זְכָרֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בּוּ לְטוֹבָה, פְּקַדְנוּ בּוּ
 לְבִרְכָה, הוֹשִׁיעֵנוּ בּוּ לְחַיִּים, בְּדַבֵּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם
 עָלֵינוּ, וּמְלֻטְנוּ בּוּ מִכָּל צָרָה וְיָגוֹן, וְשִׁמְחָנוּ בּוּ שְׂמֵחָה שְׁלֵמָה.

**וְתִרְצֵנוּ, וְתַחֲזִיקֵנוּ עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְכוּף לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים כְּמֵאֵז,
 בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמַּחְזִיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן.**

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָהּ הוּא יי אֱלֹהֵינוּ, צוּר חַיֵּינוּ מִגֵּן
שְׁעֵנוּ אֵתָהּ הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדָה לָךְ וְנִסְפַּר תְּהִלָּתְךָ
עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ, וְעַל נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.
עַל נְסִיף וְנַפְּלֹאוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת וָעֵת עָרַב וּבִקֵּר וְצָהָרִים.

בפורים אומר:

עַל הַנְּסִים וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַמְּלַחְמוֹת
וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַפְּדוּת וְעַל הַפְּרָקוּן
שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם אֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם
בְּזִמְנוֹ הַזֶּה. בַּיָּמִים הָהֵם בְּזִמְנוֹ הַזֶּה. בַּיָּמִים מְרֻדְכֵי
וְאַסְתֵּר כְּשֶׁעַמְד הָמָן הָרַע עַל עַמְּךָ בֵּית
יִשְׂרָאֵל, וּבִקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד לְהַרְג וְלֹא אֲבֹד
אֶת כָּל הַיְּהוּדִים מִנְעַר וְעַד זָקוּן טַף
וְנָשִׁים בָּיוֹם אֶחָד וְשִׁלְלָם לְבוֹז. וְאַתָּה
בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים עֲמַדְתָּ לָהֶם בְּעַת
צָרָתָם, וְדַבַּרְתָּ אֶת דִּינָם, וְרַבַּתְּ אֶת רִיבָם,
וְנִקְמַתְּ אֶת נַקְמָתָם. וְהַפְּרַתְּ אֶת עֲצָתוֹ,
וְקִלְקַלְתָּ אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ, וְהִשְׁבַּחְתָּ לוֹ
גְּמוּלוֹ בְּרֹאשׁוֹ וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאֵת בְּנָיו עַל
הָעֵץ. וְעָשִׂיתָ לָךְ שֵׁם גָּדוֹל בְּעוֹלָמְךָ,
וְלַעֲמֶךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ פְּלָא וְנִסִּים.
כְּשֵׁם שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּהֶם פְּלָא וְנִסִּים, כִּי
עָשָׂה עִמָּנוּ נִסִּים וְגִבּוּרוֹת בְּעֵת וּבְעוֹנָה
הַזֹּאת, וְעַל כָּלֵם יי אֱלֹהֵינוּ
אֲנוּ מוֹדִים לָךְ.

[טעה ולא אמר 'על הנסים' אינו חוזר].

בחנוכה אומר:

עַל הַנְּסִים וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַמְּלַחְמוֹת
וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַפְּדוּת וְעַל הַפְּרָקוּן
שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם אֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם
בְּזִמְנוֹ הַזֶּה. בַּיָּמִים מִתְּתִיָּה בֶן יוֹחָנָן כֹּהֵן
גָּדוֹל חֲשֵׁמוֹנָאֵי וּבְנָיו, כְּשֶׁעַמְדָה מְלָכּוּת
יָוֵן הָרִשְׁעָה עַל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְבִטְלָם
מִתּוֹרַתְךָ וְלַהֲעִבִירָם מִחֻקֵּי רְצוֹנְךָ. וְאַתָּה
בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, עֲמַדְתָּ לָהֶם בְּעַת
צָרָתָם, וְדַבַּרְתָּ אֶת דִּינָם, וְרַבַּתְּ אֶת רִיבָם,
וְנִקְמַתְּ אֶת נַקְמָתָם, וְהַמְּסַרְתָּ גְבוּרִים בְּיַד
חֲלָשִׁים, וְרַבִּים בְּיַד מְעֻטִים, וְטַמְאִים בְּיַד
טְהוּרִים, וְרִשְׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים, וּפּוֹשְׁעִים
בְּיַד עוֹשֵׂי תוֹרָתְךָ. וְעָשִׂיתָ לָךְ שֵׁם גָּדוֹל
בְּעוֹלָמְךָ, וְלַעֲמֶךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ פְּלָא
וְנִסִּים. כְּשֵׁם שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נִסִּים
וְגִבּוּרוֹת כִּי עָשָׂה עִמָּנוּ נִסִּים וְגִבּוּרוֹת
בְּעֵת וּבְעוֹנָה הַזֹּאת, וְעַל כָּלֵם יי אֱלֹהֵינוּ
אֲנוּ מוֹדִים לָךְ.

הטוב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְּרַחֵם כִּי לֹא תָמוּ חֲסָדֶיךָ, כָּל
הַחַיִּים וְהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל כִּי טוֹב הָאֵל הַטוֹב [נהגו

רוב העם להוסיף בעשי"ת: זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וּכְבוֹשׁ פְּעֻסָּךְ וּכְתוֹב לַחַיִּים
כָּל בְּנֵי בְרִיתְךָ], **בְּרוּךְ** אַתָּה יי, הַטוֹב שִׁמְךָ וְלָךְ נֶאֱדָה לְהוֹדוֹת.

וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

**שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל
יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ, וּבְרַכְנוּ בְּלַנוּ מִמָּאוֹר פְּנִיךָ, כִּי מִמָּאוֹר
פְּנִיךָ נִתְּתָ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תוֹרָה וְחַיִּים אֱהָבָה וְחֶסֶד צְדָקָה
וְשְׁלוֹם, וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת בְּשְׁלוֹם**
[נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: וּבְסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשְׁלוֹם נִזְכָּר וְנִפְתָּב לְפָנֶיךָ
אָנוּ וְכָל עַמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים וּלְשְׁלוֹם] **בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּבָרֵךְ
אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם.**

ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִי לְרָצוֹן אֲמָרִי פִי וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי.

ואחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל עצמו,
ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה.

ובכל יום יום למעט מוצאי שבת אומר שליח הציבור **קדיש בתרא** והולכין לשלום
(מובא בסוף סדר מוצאי שבת דלקמן).

סדר מוצאי שבת

לאחר שסיימו את התפילה, אומר שליח הציבור קדיש:

**יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיהַ רַבָּה [אמן] בְּעֵלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיהַ
וְיִמְלוּךְ מַלְכוּתִיהַ וְיִצְמַח פְּרֻקְנִיהַ וְיִקְרַב מְנִשְׁיחִיהַ
וְיַפְרוֹק עַמִּיהַ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאֲמַרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיהַ רַבָּה מְבָרֵךְ
לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא | יִתְבָּרַךְ [אמן] וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר
וְיִתְרוֹמַם וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַדָּר וְיִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיהַ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמִּירָן בְּעֵלְמָא, וְאֲמַרוּ אָמֵן [אמן].**

ואחר כך אומר שליח הציבור 'ובא לציון' וכו':

**וְבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשִׁבְי פִּשְׁע בְּיַעֲקֹב נִאָּם יי: וְאֲנִי זֹאת
בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר יי, רוּחִי אֲשֶׁר עָלַיָּךְ וּדְבָרִי אֲשֶׁר
שָׁמַתִּי בְּפִיָּךְ, לֹא יִמוּנְשׁוּ מִפִּיָּךְ וּמִפִּי זָרְעָךְ וּמִפִּי זָרַע זָרְעָךְ
אָמַר יי מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם:**

וְאֵתָה קְדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר:
[ועונים:] **קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יי צְבָאוֹת, מְלֵא כָּל הָאָרֶץ
כְּבוֹדוֹ | וּמִקְבְּלוֹן דֵּין מִדֵּין וְאָמְרוּ: קְדִישׁ בְּשֵׁמִי מְרוֹמָא בֵּית
שְׁכִינְתֵּיהּ, קְדִישׁ עַל אֶרְעָא עוֹבַד גְּבוּרְתֵּיהּ, קְדִישׁ בְּעֵלָם
עֲלִמְיָא יי צְבָאוֹת, מְלֵיא כָּל אֶרְעָא זִיו יְקָרִיהּ. וְתִשְׂאֲנִי רוּחַ
וְאֲשַׁמַּע אַחֲרֵי קוֹל רַעֲשׁ גְּדוֹל: [ועונים:] בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מִמְּקוֹמוֹ
| וְנִטְלַתְנִי רוּחָא, וְנִשְׁמַעִית בְּתַרִּי קַל זִיעַ סָגִיא דְמִשְׁבְּחִין
וְאָמְרוּ בְּרִיךְ יְקָרָא דִּי מֵאֲתַר בֵּית שְׁכִינְתֵּיהּ. יי יִמְלֹךְ לְעֵלָם
וְעַד, יי מְלִכּוּתֵיהּ לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא.**

ונהגו העם להתחנן אחר סדר היום בתחנונים אלו:

**יי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יַצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ, שְׁמְרָה זֹאת
לְעוֹלָם לִיצֵר מַחְשְׁבוֹת לְבַב עַמְּךָ וְהִכֵּן לְבָבְךָ אֵלַיָּךְ, וְהוּא
רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהַשִּׁיב אָפּוֹ וְלֹא יַעִיר כָּל
חַמְתּוֹ, כִּי אֵתָה יי טוֹב וְסִלַּח, וְרַב חֶסֶד לְכָל קִרְאֵיָּךְ, צְדָקְתָּךְ
צְדָק לְעוֹלָם וְתוֹרַתְךָ אֱמֶת, מִי אֵל כְּמוֹךָ נִשְׂא עוֹן וְעִבֵר עַל
פִּשְׁע לְשִׂאֲרֵי נַחֲלָתוֹ, לֹא הִחְזִיק לְעַד אָפּוֹ כִּי חִפֵּץ חֶסֶד
הוּא, יָשׁוּב יִרְחַמְנוּ יְכַבֵּשׁ עוֹנֵתֵינוּ וְתִשְׁלִיךְ בְּמַצְלוֹת יָם כָּל
חַטָּאתָם, תִּתֵּן אֱמֶת לִיעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ**

לְאַבְתִּינוּ מִיְמֵי קֶדֶם. בְּרוּךְ יְיָ יוֹם יוֹם יַעֲמֵס לָנוּ הָאֵל
 וְשׁוֹעֵתָנוּ סֵלָה, יְיָ צְבָאוֹת עֲמָנוּ מִשְׁגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֵלָה,
 יְיָ צְבָאוֹת אֲשֶׁר־י אָדָם בְּטַח בְּךָ.

בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ בְּרוּךְ אֲדוֹנֵינוּ בְּרוּךְ בּוֹרְאֵנוּ שֶׁבְרָאֵנוּ לְכְבוֹדוֹ,
 שֶׁהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים, וְנָתַן לָנוּ תוֹרַת אֱמֶת עַל יְדֵי
 מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, חַיֵּי עוֹלָם נְטֻעָה בְּתוֹכְנוּ, הִרְחַמְנוּ יַפְתַּח לִבֵּנוּ
 לְתַלְמוּד תּוֹרָתוֹ וְיִתֵּן בְּלִבֵּנוּ אֶהְבֵּתוֹ וְיִרְאֵתוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ
 כְּרְצוֹנוֹ וְלַעֲבֹדוֹ בְּלִבָּב שָׁלֵם וּבְנִפְשׁ חִפְצָה, לְמַעַן לֹא נִיגַע
 לְרִיק וְלֹא נֵלֵד לְבִהְלָה. כֵּן יְהִי רְצוֹנוֹ וְרַחֲמִים מִלְּפָנֶיךָ יְיָ
 אֱלֹהֵינוּ, שֶׁנַּחֲיָה לְשִׁמּוֹר חֻקֶיךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ,
 כְּדֵי שֶׁנִּזְכֶּה וְנִירָשׁ טוֹב לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, לְמַעַן יִזְמַרְךָ כְּבוֹד
 וְלֹא יִדָּם, יְיָ אֱלֹהֵי לְעוֹלָם אֲוֶדְךָ, יְהִי לְרְצוֹנוֹ אֲמֵרֵי פִי
 וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרֵי וְגֹאֲלֵי.

ובשמשלימין התפילה אומר קדיש בתרא.

קדיש בתרא

יְתַגְדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֵלְמָא דִּי בְרָא כְרַעוּתִיָּה
 וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיָּה וְיִצְמַח פְּרֻקְנִיָּה וְיִקְרַב מְשִׁיחִיָּה
 וְיַפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיָּהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאֲמַרוּ אֲמֵן [אמן] יְהִי שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
 לְעֵלְמָא וְלְעַלְמֵי עַלְמֵיָּא | **יְתַבְרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
 יִתְרוֹמַם יִתְעַלֶּה יִתְהַדַּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא
 בְּרוּךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
 וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאֲמִירָן בְּעֵלְמָא, וְאֲמַרוּ אֲמֵן [אמן].

תִּתְקַבֵּל צְלוֹתְכֹן וְתִתְעַבֵּד בְּעוֹתֵיכֹן וְצְלוֹתֵהוֹן וּבְעוֹתֵהוֹן
 דְּכָל בַּיִת יִשְׂרָאֵל קִדְּם אָבוּהוֹן דִּי בְּשִׁמְיָא. יְהֵא
 שְׁלָמָא רַבָּה מְשִׁמְיָא וְסִיעֵתָא וּפְרִקְנָא, עֲלִיכֹן וְעַלְנָא וְעַל
 כָּל קְהָלֵהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן], עוֹשֶׂה שְׁלוֹם
 בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

קדיש זה אומר שליח הציבור בסוף התפילה ואינו אומר אחריו כלום. ונהגו העם להוסיף לו בסופו נוסח 'תתקבל', וכל העם שומעין אותו והולכין לשלום.

ברכת הלבנה

הרואה לבנה בחידושה, מברך 'אֲשֶׁר בְּמֶאֱמָרוֹ וְכוּ' כמו שמובא לקמן. וצריך לברך ברכה זו מעומד, שכל המברך על החודש בזמנו, כאילו הקביל פני שכינה. ואם לא בירך בלילה הראשון יש לו לברך עד שישה-עשר יום בחודש, עד שתתמלא פגיתו:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בְּמֶאֱמָרוֹ בָּרָא
 שְׁחָקִים וּבְרוּחַ פִּיּוֹ כָּל צְבָאָם, חֵק וְזָמַן נָתַן לָהֶם שְׁלֹא
 יִשְׁנוּ אֶת תְּפִקִּידָתָם, שְׁשִׁים וּשְׁמֹחִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹן קוֹנֵיהֶם,
 פּוֹעֲלֵי אֵמֶת שֶׁפְּעֻלָּתָם אֵמֶת. וְלִלְבָנָה אָמַר שֶׁתִּתְחַדֵּשׁ
 לְהִיּוֹת עֵטְרַת תְּפָאֶרֶת לַעֲמוּסֵי בְּטָן, שֶׁהֵם עֵתִידִין לְהִתְחַדֵּשׁ
 כְּמוֹתָהּ וּלְפָאֵר לְיוֹצְרָם עַל כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, בְּרוּךְ אַתָּה יי
 מְחַדֵּשׁ חֲדָשִׁים.

ספירת העומר

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצָוָנוּ
 עַל סְפִירַת הָעוֹמֵר.

האיִדְנָא חַד יוֹמָא בְּעוֹמְרָא | האיִדְנָא תְּרִין יוֹמֵי בְּעוֹמְרָא | האיִדְנָא תְּלַתָּא יוֹמֵי
 בְּעוֹמְרָא | האיִדְנָא אַרְבַּעָא יוֹמֵי בְּעוֹמְרָא | האיִדְנָא חֲמִשָּׁא יוֹמֵי בְּעוֹמְרָא |
 האיִדְנָא שֵׁשָׁתָּא יוֹמֵי בְּעוֹמְרָא | האיִדְנָא שֶׁבַעָא יוֹמֵי בְּעוֹמְרָא, דְּאֵינִין חַד שְׁבוּעָא.

האיִדְנָא **תְּמִנַּיָא** יומי בעומְרָא, דְאִינֵן חַד שְׁבוּעָא וְחַד יוֹמָא | האיִדְנָא **תַּשְׁעָא** יומי בעומְרָא, דְאִינֵן חַד שְׁבוּעָא וּתְרֵין יומי | האיִדְנָא **עֶשְׂרָא** יומי בעומְרָא, דְאִינֵן חַד שְׁבוּעָא וּתְלַתָּא יומי | האיִדְנָא **תְּרֵי עֶשְׂרִי** יומי בעומְרָא, דְאִינֵן חַד שְׁבוּעָא וְחֲמִשָּׁא יומי | האיִדְנָא **תְּלַת עֶשְׂרִי** יומי בעומְרָא, דְאִינֵן חַד שְׁבוּעָא וְשִׁתָּא יומי | האיִדְנָא **אַרְבַּעַת עֶשְׂרִי** יומי בעומְרָא, דְאִינֵן **תְּרֵין שָׁבוּעֵי**.

האיִדְנָא **חֲמִשַׁת עֶשְׂרִי** יומי בעומְרָא, דְאִינֵן תְּרֵין שָׁבוּעֵי וְחַד יוֹמָא | האיִדְנָא **שִׁשַׁת עֶשְׂרִי** יומי בעומְרָא, דְאִינֵן תְּרֵין שָׁבוּעֵי וּתְרֵין יומי | האיִדְנָא **שִׁבְעַת עֶשְׂרִי** יומי בעומְרָא, דְאִינֵן תְּרֵין שָׁבוּעֵי וּתְלַתָּא יומי | האיִדְנָא **תְּמִנַּת עֶשְׂרִי** יומי בעומְרָא, דְאִינֵן תְּרֵין שָׁבוּעֵי וְאַרְבַּעָא יומי | האיִדְנָא **תַּשְׁעַת עֶשְׂרִי** יומי בעומְרָא, דְאִינֵן תְּרֵין שָׁבוּעֵי וְחֲמִשָּׁא יומי | האיִדְנָא **עֶשְׂרִין** יומי בעומְרָא, דְאִינֵן תְּרֵין שָׁבוּעֵי וְשִׁתָּא יומי | האיִדְנָא **עֶשְׂרִין וְחַד** יומי בעומְרָא, דְאִינֵן **תְּלַתָּא שָׁבוּעֵי**.

האיִדְנָא **עֶשְׂרִין וּתְרֵין** יומי בעומְרָא, דְאִינֵן תְּלַתָּא שָׁבוּעֵי וְחַד יוֹמָא | האיִדְנָא **עֶשְׂרִין וּתְלַתָּא** יומי בעומְרָא, דְאִינֵן תְּלַתָּא שָׁבוּעֵי וּתְרֵין יומי | האיִדְנָא **עֶשְׂרִין וְאַרְבַּעָא** יומי בעומְרָא, דְאִינֵן תְּלַתָּא שָׁבוּעֵי וּתְלַתָּא יומי | האיִדְנָא **עֶשְׂרִין וְחֲמִשָּׁא** יומי בעומְרָא, דְאִינֵן תְּלַתָּא שָׁבוּעֵי וְאַרְבַּעָא יומי | האיִדְנָא **עֶשְׂרִין וְשִׁתָּא** יומי בעומְרָא, דְאִינֵן תְּלַתָּא שָׁבוּעֵי וְחֲמִשָּׁא יומי | האיִדְנָא **עֶשְׂרִין וְשִׁבְעָא** יומי בעומְרָא, דְאִינֵן תְּלַתָּא שָׁבוּעֵי וְשִׁתָּא יומי | האיִדְנָא **עֶשְׂרִין וּתְמִנַּיָא** יומי בעומְרָא, דְאִינֵן **אַרְבַּעָא שָׁבוּעֵי**.

האיִדְנָא **עֶשְׂרִין וְתַשְׁעָא** יומי בעומְרָא, דְאִינֵן אַרְבַּעָא שָׁבוּעֵי וְחַד יוֹמָא | האיִדְנָא **תְּלַתִּין** יומי בעומְרָא, דְאִינֵן אַרְבַּעָא שָׁבוּעֵי וּתְרֵין יומי | האיִדְנָא **תְּלַתִּין וְחַד** יומי בעומְרָא, דְאִינֵן אַרְבַּעָא שָׁבוּעֵי וּתְלַתָּא יומי | האיִדְנָא **תְּלַתִּין וּתְרֵין** יומי בעומְרָא, דְאִינֵן אַרְבַּעָא שָׁבוּעֵי וְאַרְבַּעָא יומי | האיִדְנָא **תְּלַתִּין וְאַרְבַּעָא** יומי בעומְרָא, דְאִינֵן אַרְבַּעָא שָׁבוּעֵי וְחֲמִשָּׁא יומי | האיִדְנָא **תְּלַתִּין וְאַרְבַּעָא** יומי בעומְרָא, דְאִינֵן אַרְבַּעָא שָׁבוּעֵי וְשִׁתָּא יומי | האיִדְנָא **תְּלַתִּין וְחֲמִשָּׁא** יומי בעומְרָא, דְאִינֵן **חֲמִשָּׁא שָׁבוּעֵי**.

האיִדְנָא **תְּלַתִּין וְשִׁתָּא** יומי בעומְרָא, דְאִינֵן חֲמִשָּׁא שָׁבוּעֵי וְחַד יוֹמָא | האיִדְנָא **תְּלַתִּין וְשִׁבְעָא** יומי בעומְרָא, דְאִינֵן חֲמִשָּׁא שָׁבוּעֵי וּתְרֵין יומי | האיִדְנָא **תְּלַתִּין**

וּתְמַנְיָא יוֹמֵי בְּעוֹמְרָא, דְּאִינּוֹן חֲמִשָּׁא שְׁבוּעֵי וּתְלַתָּא יוֹמֵי | הַאֲיִדְנָא תְּלַתִּין וְתִשְׁעָא יוֹמֵי בְּעוֹמְרָא, דְּאִינּוֹן חֲמִשָּׁא שְׁבוּעֵי וְאַרְבַּעָא יוֹמֵי | הַאֲיִדְנָא אַרְבַּעִין יוֹמֵי בְּעוֹמְרָא, דְּאִינּוֹן חֲמִשָּׁא שְׁבוּעֵי וְחֲמִשָּׁא יוֹמֵי | הַאֲיִדְנָא אַרְבַּעִין וְחָד יוֹמֵי בְּעוֹמְרָא, דְּאִינּוֹן חֲמִשָּׁא שְׁבוּעֵי וְשֵׁתָא יוֹמֵי | הַאֲיִדְנָא אַרְבַּעִין וְיִתְרִין יוֹמֵי בְּעוֹמְרָא, דְּאִינּוֹן שֵׁתָא שְׁבוּעֵי.

הַאֲיִדְנָא אַרְבַּעִין וְתְלַתָּא יוֹמֵי בְּעוֹמְרָא, דְּאִינּוֹן שֵׁתָא שְׁבוּעֵי וְחָד יוֹמָא | הַאֲיִדְנָא אַרְבַּעִין וְאַרְבַּעָא יוֹמֵי בְּעוֹמְרָא, דְּאִינּוֹן שֵׁתָא שְׁבוּעֵי וְיִתְרִין יוֹמֵי | הַאֲיִדְנָא אַרְבַּעִין וְחֲמִשָּׁא יוֹמֵי בְּעוֹמְרָא, דְּאִינּוֹן שֵׁתָא שְׁבוּעֵי וְתְלַתָּא יוֹמֵי | הַאֲיִדְנָא אַרְבַּעִין וְשֵׁתָא יוֹמֵי בְּעוֹמְרָא, דְּאִינּוֹן שֵׁתָא שְׁבוּעֵי וְאַרְבַּעָא יוֹמֵי | הַאֲיִדְנָא אַרְבַּעִין וְשִׁבְעָא יוֹמֵי בְּעוֹמְרָא, דְּאִינּוֹן שֵׁתָא שְׁבוּעֵי וְחֲמִשָּׁא יוֹמֵי | הַאֲיִדְנָא אַרְבַּעִין וְתְמַנְיָא יוֹמֵי בְּעוֹמְרָא, דְּאִינּוֹן שֵׁתָא שְׁבוּעֵי וְשֵׁתָא יוֹמֵי | הַאֲיִדְנָא אַרְבַּעִין וְתִשְׁעָא יוֹמֵי בְּעוֹמְרָא, דְּאִינּוֹן שִׁבְעָא שְׁבוּעֵי שְׁלָמִי.

הבדלה למוצאי שבתות ולמוצאי ימים טובים

לוקח כוס שהוא מחזיק רביעית או יותר, ומדיחו מבפנים ושוטפו מבחוץ וממלאהו יין, ואוחזו בימינו ומגביהו מן הקרקע טפח או יותר, ולא יסייע בשמאל, ומברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגֶּפֶן.

במוצאי-שבת לעולם ממשיר ומברך את כל הברכות דלקמן | במוצאי-ימים-טובים ובראש-השנה שחלו בחול אינו מברך על-הבשמים ועל-מאורי-האש | ובמוצאי-יום-הכיפורים שחל בחול אינו מברך על-הבשמים, אך מברך על הנר אם יש לו נר ששבת.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא עֵצִי/עֲשָׂבִי/מִינֵי בְּשָׂמִים.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מְאוּרֵי הָאֵשׁ.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמְּבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לַחֹל, וּבֵין אֹר לַחֲשֶׁק, וּבֵין יִשְׂרָאֵל לַגּוֹיִם, וּבֵין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לַחֹל.

ערבית של שבת

יש לו להתפלל תפילת ערבית של לילי שבת בערב שבת קודם שתשקע השמש. לפי שתפילת ערבית רשות, אין מדקדקין בזמנה, ובלבד שיקרא קרית-שמע בעונתה אחר צאת הכוכבים.

ושליח הציבור אומר:

וְהוּא רְחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבֵּה לְהַשִּׁיב אָפּוֹ וְלֹא יַעִיר כָּל חַמָּתוֹ.

ואומר ש"ץ: **בָּרְכוּ אֶת יי המְבוֹרָךְ**

ועונים הציבור: **בְּרוּךְ יי המְבוֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד**

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בְּדַבְּרוֹ מֵעֲרִיב עֲרָבִים, בְּחֻכְמָה פּוֹתַח שְׁעָרִים, בְּתַבּוּנָה מְשַׁנֶּה עֵתִים, מַחְלִיף אֶת הַזְּמַנִּים, מְסַדֵּר אֶת הַכּוֹכָבִים בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם בְּרִקִיעַ כְּרָצוֹנוֹ. בּוֹרָא יוֹמָם וְלַיְלָה, גּוֹלֵל אֹר מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אֹר, מַעֲבִיר יוֹם וַיִּמְבִּיא לַיְלָה, וַיִּמְבְּדִיל בֵּין יוֹם לַלַּיְלָה, יי צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים.

אֶהְבֵּת עוֹלָם עִמָּךְ יִשְׂרָאֵל אֶהְבֵּת, תּוֹרָה וּמִצְוֹת חוּקִים וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָם לַמִּדְתָּ. עַל כֵּן יי אֱלֹהֵינוּ בְּשִׁכְבְּנוּ וּבְקוּמֵנוּ נְשִׁיחַ בְּחֻקֵי רְצוֹנְךָ, וְנִשְׁמַח וְנַעֲלוֹז בְּדַבְּרֵי תּוֹרָתְךָ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאוֹרְךָ יְמֵינוּ, וּבָהֶם נִהְגֶּה יוֹמָם וְלַיְלָה. וְאֶהְבֵּתְךָ לֹא תִסּוּר מִמֶּנּוּ לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הִיא עֵטְרַת רֵאשִׁינוּ, בְּרוּךְ אַתָּה יי אוֹהֵב אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לְעֶד.

שָׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד

בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלִכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד

וְאַהֲבַת אֵת יְיָ אֱלֹהֵיהֶּ, בְּכָל לְבָבָהּ וּבְכָל נַפְשָׁהּ וּבְכָל מְאֹדָּהּ;
 וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם עַל
 לְבָבָהּ: וְשָׁנַנְתָּם לְבְנֵיהֶּ וְדַבַּרְתָּ בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ
 בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְךָ וּבְקוּמְךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדְךָ וְהָיוּ
 לְטוֹטְפוֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ.

וְהָיָה אִם שָׁמַעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל מְצוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה
 אֶתְכֶם הַיּוֹם, לְאַהֲבָה אֵת יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וּלְעַבְדּוֹ, בְּכָל
 לְבַבְכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מִטֶּר אֲרָצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרֵה
 וּמְלֻקוֹשׁ, וְאֶסְפַּתְּ דָּגְנְךָ וְתִירְשָׁךָ וַיִּצְהַרְךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדֶךָ
 לְבַהֲמֹתְךָ וְאָכְלָתָּ וּשְׂבַעְתָּ: הַשְּׂמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם
 וְסָרְתֶם וְעַבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה
 אַף יְיָ בָּכֶם וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מִטֶּר וְהָאֲדָמָה לֹא
 תִתֵּן אֵת יְבוּלָהּ, וְאֲבַדְתֶּם מִהֲרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְיָ
 נָתַן לָכֶם: וּשְׁמַתֶּם אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהֵי עַל לְבַבְכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם,
 וּקְשַׁרְתֶּם אֶתְּם לְאוֹת עַל יָדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפוֹת בֵּין עֵינֵיכֶם:
 וּלְמַדְתֶּם אֶתְּם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ
 וּבְלִכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְךָ וּבְקוּמְךָ: וּכְתַבְתָּם עַל מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ
 וּבְשַׁעְרֶיךָ: לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
 נָשַׁבַע יְיָ לְאַבְרָהָם לָתֵת לָהֶם, כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ.

וַיֹּאמֶר יי אֵל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דִּבֶּר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
 אֲלֵהֶם, וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצֵת עַל כַּנְּפֵי בְּגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם,
 וְנָתַנּוּ עַל צִיצֵת הַכֹּהֵן פֶּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצֵת
 וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יי וְעָשִׂיתֶם אֹתָם, וְלֹא
 תִּתְּוּרוּ: אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אִתְּם זֵנִים
 אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וְעָשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתַי, וְהֵייתֶם
 קְדוֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יי אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם
 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים, אֲנִי יי אֱלֹהֵיכֶם.

רבנו לא מזכיר שיש לחזור על המלים 'אני יי אלהיכם', אלא ממשיך ש"ץ ואומר:

אָמַת אַמוּנָה כָּל זֹאת קַיִם עָלֵינוּ, כִּי הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְאַנְחֵנוּ
 יִשְׂרָאֵל עַמוֹ, אָמַת מְלַכְנוּ וְאַפְס זולתו, הַפּוֹדֵנוּ מִיַּד
 מְלָכִים, הַגּוֹאֲלֵנוּ מִכַּף עָרִיצִים, הָאֵל הַנִּפְרָע לָנוּ מִצְרֵינוּ,
 הַמְשַׁלֵּם גְּמוּל לְכָל אוֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ. הַשֵּׁם נַפְשֵׁנוּ בַּחַיִּים וְלֹא
 נִתֵּן לַמוּט רַגְלֵנוּ, הַמְדַרְיֵכֵנוּ עַל בָּמוֹת אוֹיְבֵינוּ וַיָּרֶם קַרְנֵנוּ
 עַל כָּל שׁוֹנְאֵינוּ. הָעוֹשֶׂה לָנוּ נִקְמָה בַּפְּרָעָה, אוֹתוֹת
 וּמוֹפְתִים בְּאֲדַמַּת בְּנֵי חָם. הַמַּכָּה בְּעֶבְרַתוֹ כָּל בְּכוֹרֵי
 מִצְרַיִם, וַיּוֹצֵא אֶת יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם לְחֵרוּת עוֹלָם. הַמַּעֲבִיר
 בְּנָיו בֵּין גְּזֵרֵי יַם סוּף וְאֶת רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת שׁוֹנְאֵיהֶם בְּתֵהוּמוֹת
 טֶבַע. רָאוּ בָּנִים אֶת גְּבוּרַתוֹ וְהוֹדוּ וְשִׁבְּחוּ לְשִׁמוֹ, וּמְלֻכוּתוֹ
 בְּרָצוֹן קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם. וְעָנוּ כָּלֵם בְּשִׁמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ: מִי
 כָּמָכָה בָּאֵלִים יי, מִי כָּמָכָה נֶאֱדָר בְּקִדְשׁ נוֹרָא תְּהִלַּת עֲשֵׂה
 פְּלֵא, יי יְמַלֵּךְ לְעוֹלָם וָעֵד, וְנֶאֱמַר גְּאֲלֵנוּ יי צְבָאוֹת שְׁמוֹ
 קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל, בְּרוּךְ אַתָּה יי גְּאֵל יִשְׂרָאֵל.

הַשְּׂכִיבֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם, וְהַעֲמִידֵנוּ מִלְּפָנֶיךָ לְחַיִּים
 וּלְשָׁלוֹם, וּפְרוּשׁ עָלֵינוּ סִכַּת שְׁלוֹמְךָ, וְתַקְנֵנוּ
 בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ וְהִגֵּן בְּעַדֵּנוּ. וְשִׁמְרָנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִכָּל דָּבָר
 רָע וּמִפֶּחַד לַיְלָה, וּשְׁבוֹר הַשָּׁטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ. וּשְׁמֹר
 צִאתֵנוּ וּבֹאֵנוּ כִּי שׁוֹמְרָנוּ וּמְצִילֵנוּ אַתָּה. וּבְצֵל כְּנַפֶּיךָ
 תִּסְתִּירֵנוּ, כְּדָבָר שֶׁנֶּאֱמַר: הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר
 יִשְׂרָאֵל, בְּרוּךְ שׁוֹמֵר עִמּוֹ יִשְׂרָאֵל לְעַד, בְּרוּךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן
 וְאָמֵן, יְמִלְךָ יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. וַיֵּרָא כָּל הָעָם וַיִּפְּלוּ
 עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יי הוּא הָאֱלֹהִים יי הוּא הָאֱלֹהִים.

המשך הברכה לפי הנוסח הקצר (ולנוסח הארוך אומר 'הושיענו' וכו'):

בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וַיְמַלֵּא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ. בְּרוּךְ יי
 בַּיּוֹם בְּרוּךְ יי בְּלַיְלָה, בְּרוּךְ יי בַּבֶּקֶר בְּרוּךְ יי בְּעָרֵב,
 בְּרוּךְ יי בְּשִׁכְבֵנוּ בְרוּךְ יי בְּקוּמֵנוּ. הָאֵל אֲשֶׁר בִּידוֹ נִפְשׁוֹת
 הַחַיִּים וְהַמֵּתִים, אֲשֶׁר בִּידוֹ נִפְשׁ כָּל חַי וְרוּחַ כָּל בֶּשֶׂר אִישׁ,
 בִּידֶךָ אֶפְקִיד רוּחֵי פְדִיתֵי אוֹתֵי יי אֵל אֱמֶת. יֵרְאוּ עֵינֵינוּ
 וַיִּשְׁמַח לִבֵּנוּ וְתִגַּל נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ, בְּאִמּוֹר לְצִיּוֹן מֶלֶךְ
 אֱלֹהֵינוּ, יי מֶלֶךְ יי מֶלֶךְ יי יְמִלְךָ לְעוֹלָם וָעַד, בְּרוּךְ אַתָּה יי
 הַמּוֹלֵךְ בְּכְבוֹדוֹ, חַי וְקַיִם תָּמִיד יְמִלְךָ לְעוֹלָם וָעַד.

עד כאן הנוסח הקצר, ובסופו אומר שליח הציבור קדיש (מובא לקמן), ומתפללים כולם
 בלחש. ונהגו העם להוסיף פסוקים באמצע הברכה, ולומר את הנוסח הארוך:

הושיענו יי אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן הַגּוֹיִם, לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קְדוֹשְׁךָ
 לְהַשְׁתַּבַּח בְּתִהְלֶתֶךָ. כִּי לֹא יִטַּשׁ יי אֶת עִמּוֹ
 בְּעַבְוֹר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל, כִּי הוֹאִיל יי לַעֲשׂוֹת אֶתְכֶם לוֹ לְעַם. וְעַל־

מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לְשֹׁפֵט אֶת הַר עֵשׂוֹ, וְהִיִּתָּה לִי
הַמְּלוּכָה, וְהָיָה לִי לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, בַּיּוֹם הַהוּא יְהִי לִי
אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד.

אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמָיִם, קַיִם שְׁמָךְ וּמְלֻכוֹתֶךָ עָלֵינוּ תָּמִיד, בְּיָדְךָ
נִפְשׁ הַחַיִּים וְנִפְשׁ הַמֵּתִים, אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נִפְשׁ כָּל חַי
וְרוּחַ כָּל בָּשָׂר אִישׁ, בְּיָדְךָ אֶפְקִיד רוּחֵי פְּדִית אוֹתִי לֵאל
אֱמֶת. וְאַנְחֵנוּ עִמָּךְ וְצֵאן מִרְעִיתֶךָ נוֹדָה לְךָ לְעוֹלָם, לְדוֹר וָדוֹר
נְסַפֵּר תְּהַלְתֶּךָ. לֵי, הַצִּילָה נַפְשִׁי מִשְׁפַּת נֶשֶׁק מְלָשׁוֹן רְמִיָּה,
יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע בִּי תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים, לֹא תִבּוֹשׁוּ וְלֹא תִכְלְמוּ
עַד עוֹלָמֵי עַד. יְהִי לִי אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם אַבּוֹתֵינוּ
אֵל יַעֲזָבֵנוּ וְאֵל יִטְשֵׁנוּ, לְהַטּוֹת לְבַבְנוּ אֵלָיו לְלַכֵּת בְּכָל דֶּרֶכָיו
וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְחֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו אֲשֶׁר צִוָּה אֶת אַבּוֹתֵינוּ. כָּל
הַנְּשָׁמָה תְּהִלָּה יְהִי הַלְלוּיָהּ, בְּרוּךְ לֵי בַּיּוֹם בְּרוּךְ לֵי בְּלִילָהּ,
בְּרוּךְ לֵי בְּבֹקֶר בְּרוּךְ לֵי בְּעֶרֶב, בְּרוּךְ לֵי בְּשִׁכְבְּנוּ בְּרוּךְ לֵי
בְּקוּמָנוּ, תָּמִיד נְהַלְלֶךָ סֵלָה וְנִשְׁיַח בְּאַמוּנָתֶיךָ, בְּרוּךְ אַתָּה
לֵי הַמּוֹלֵךְ בְּכָבוֹדוֹ חַי וְקַיִם, תָּמִיד יְמֶלֶךְ לְעוֹלָם וָעַד.

ואומר שלוח הציבור קדיש:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיָּה
וְיִמְלוֹךְ מְלֻכוּתִיָּה וְיִצְמַח פְּרָקְנִיָּה וְיִקְרַב מְשִׁיחִיָּה
וְיַפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזָמָן קָרִיב וְאִמְרוּ אִמֵּן [אמן] יְהִי שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וְלְעַלְמֵי עַלְמֵיָּא | **יִתְבָּרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמַם יִתְעַלָּה יִתְהַדָּר יִתְהַלָּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְּקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שְׂרֵתָא
 וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמְרִין בְּעֵלְמָא, וְאַמְרוּ אָמֵן [אמן].

ושליח הציבור וכל אחד ואחד מהציבור מתפללים בלחש את תפילת העמידה:

יִי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
 יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אֵל
 עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אָבוֹת
 וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: זְכַרְנוּ לְחַיִּים
 אֵל מְלַךְ חַפְצֵי בְחַיִּים, בְּתַבְנֵנוּ בְּסִפְרֵי חַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים] מְלַךְ רַחֲמָן
 מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יי מָגֵן אַבְרָהָם.

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יי מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ | [בקי"ץ]:
 מוֹרִיד הַטֵּל [בחורף]: מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם |
 מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, רוֹפֵא
 חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לְיֹשְׁבֵי
 עָפְרָא. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ מִמִּית וּמְחַיֶּה [נהגו
 רוב העם להוסיף בעשי"ת: מִי כְמוֹךָ אֵב הַרְחֵמוֹן, זוֹכֵר יְצוּרֵי בְרַחֲמִים לְחַיִּים],
 וְנַאֲמֵן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְחַיֶּה הַמֵּתִים.

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשָׁיִם בְּכָל יוֹם יְהִלְלוּךָ סְלָה
 [בעשי"ת חותם: כְּאִמּוֹר וַיִּגְבֶּה יי צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְדוֹשׁ נִקְדָּשׁ
 בְּצִדְקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּלַךְ הַקְדוֹשׁ] בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַקְדוֹשׁ.

בעשי"ת חותמין את הברכה השלישית בנוסח: 'כְּאִמּוֹר וַיִּגְבֶּה יי... הַמְּלַךְ הַקְדוֹשׁ',
 ויש מקומות שנהגו לומר במקומו 'וּבְכֵן' (ובר"ה וביוה"כ כולם נוהגים לומר 'וּבְכֵן').

וּבְכֵן תֵּן פְּחָדָךְ יי אֱלֹהֵינוּ. עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְאִימָתְךָ עַל כָּל מֵה שֶׁבָרָאתָ, וַיִּירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים, וַיַּעֲשׂוּ בְלִם אַגְדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבְבֵי שְׁלָם. כְּמוֹ שֶׁיִּדְעֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְּׁלֹטוֹן מִלְּפָנֶיךָ, עַד בִּידְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינְךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מֵה שֶׁבָרָאתָ. וּבְכֵן תֵּן כְּבוֹד לַעֲמֶךָ, תְּהִלָּה לִירְאִיךָ, תִּקְוָה לְדוֹרְשֵׁיךָ, פְּתִיחוֹן פִּיהַ לְמַיְחִלִּים לָךְ, שִׁמְחָה לְאַרְצְךָ, שְׁשׂוֹן לַעֲיָרָךְ, צְמִיחַת קֶרֶן לְדוֹד עַבְדְּךָ, וְעִרְכַת נֹר לְבֵן יִשִׁי מְשִׁיחְךָ. וְאִזְ צִדִּיקִים יִרְאוּ וַיִּשְׁמְחוּ, וַיִּשְׁרִים יַעֲלִזוּ, וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יִגִּילוּ, וְעוֹלָתְךָ תִּקְפָּץ פִּיָּךְ, וְכָל הַרְשָׁעָה כְּלָה כַּעֲשָׂן תִּכְלָה, כִּי תַעֲבִיר מִמְּשַׁלֵּת צְדוֹן מִן הָאָרֶץ. וּמִלְכוֹת הַעֲלִיזָה מִהֲרָה תַעֲקֹר וְתִשְׁבֵּר, וְתִמְלֹךְ אַתָּה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ מִהֲרָה עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ, בִּירוּשָׁלַם עִירְךָ, וּבִהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ, וְנִגְדֵי זִקְנֶיךָ כְּבוֹד, כְּפִתוּב: וְחִפְרָה הַלְּבָנָה וּבוֹשָׁה הַחֲמָה כִּי מֶלֶךְ יי צְבָאוֹת בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם וְנִגְדֵי זִקְנֵי כְּבוֹד, וְנִאֲמַר: יי יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעַד, וְנִאֲמַר: וַיִּגְבֶּה יי צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בְּצַדִּיקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ.

אַתָּה קִדְשָׁתָּ אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשִׁמְךָ, תִּכְלִית מַעֲשֵׂה שָׁמַיִם וְאָרֶץ, וַיְבָרַכְתוּ מְכַל הַיָּמִים וַקְּדַשְׁתוּ מְכַל הַזְּמַנִּים, כְּאִמּוֹר וַיְבָרַךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ, כִּי בּוֹ שַׁבַּת מְכַל מְלֹאכְתוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת.

אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהִי אֲבוֹתֵינוּ, רְצֵה נָא בְּמִנוּחַתֵּנוּ. וַקְּדַשְׁנוּ בְּמִצּוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְשִׁמַּח נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתְךָ, וְשִׁבְעֵנוּ מִטוֹבְךָ, וְטַהַר לִבֵּנוּ לַעֲבֹדְךָ בְּאַמֶּת, וְהַנְּחִילֵנוּ בְּאַהֲבָה וּבְרְצוֹן שַׁבְּתוֹת קִדְשֶׁךָ, וַיְנַוְחוּ בָּם כָּל יִשְׂרָאֵל אוֹהֲבֵי שִׁמְךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבַּת.

רְצֵה יי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּלְתַפְלָתָם שְׁעָה, וְהַשֵּׁב הָעֵבוֹדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ, וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל וּתַפְלָתָם מִהֲרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרְצוֹן וַתְּהִי לְרְצוֹן תְּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ.

בראשי חודשים ובחולו-של-מועד, מוסיף נוסח זה עד 'שמחה שלמה':

אֱלֹהֵינוּ ואלהי אבותינו, יעלה ויבוא יגיע יראה ירצה ישמע ופקד
 יזכר לפניה זכרוננו, זכרון אבותינו, זכרון ירושלים עירך,
 זכרון משיח בן דוד עבדך, זכרון כל עמך בית ישראל לפניה,
 לפלטה לטובה לחן לחסד ולרחמים, ביום:

בראש חודש: ראש החדש הזה.

בחוה"מ פסח: מקרא קדש הזה, ביום מועד חג המצות הזה.

בחוה"מ סוכות: מקרא קדש הזה, ביום מועד חג הסוכות הזה.

לרחם בו עלינו ולהושיענו, זכרנו יי אלהינו בו לטובה, פקדנו בו
 לברכה, הושיענו בו לחיים, בדבר ישועה ורחמים חוס וחסנו ורחם
 עלינו, ומלטנו בו מפל צרה ויגון, ושמחנו בו שמחה שלמה.

ותרצנו, ותחזינה עינינו בשובך לכוף לציון ברחמים כמאז,
 ברוך אתה יי המחזיר שכנינתו לציון.

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו, צור חיינו מגן
 ישענו אתה הוא לדור ודור. נוזה לך ונספר תהלתך
 על חיינו המסורים בידיך, ועל נשמותינו הפקודות לך.
 על נסיוך ונפלאותיך שבכל עת ועת ערב ובקר וצהרים.

בפורים אומר:

על הנסים ועל הגבורות ועל התשועות ועל הפדות ועל הפרקן שעשית עמנו ועם אבותינו בימים ההם בזמן הזה. בימי מרדכי ואסתר נשעמד המן הרע על עמך בית ישראל, ובקש להשמיד להרג ולאבד את כל היהודים מנער

בחנוכה אומר:

על הנסים ועל הגבורות ועל המלחמות ועל התשועות ועל הפדות ועל הפרקן שעשית עמנו ועם אבותינו בימים ההם בזמן הזה. בימי מתתיה בן יוחנן כהן גדול חשמונאי ובניו, נשעמדה מלכות יון הרשעה על

בחנוכה אומר (המשך):

עמך בית ישראל לבטלם מתורתך ולהעבירם מחקי רצונך. ואתה ברחמיך הרבים, עמדת להם בעת צרתם, ודנת את דינם, ורבת את ריבם, ונקמת את נקמתם. ומסרת גבורים ביד חלשים, ורבים ביד מעטים, וטמאים ביד טהורים, ורשעים ביד צדיקים, ופושעים ביד עושי תורתך. ועשית לה שם גדול בעולמך, ולעמך ישראל עשית פלא ונסים. כשם שעשית עמם נסים וגבורות כן עשה עמנו נסים וגבורות בעת ובעונה הזאת, ועל כלם יי אלהינו אנו מודים לך.

בפורים אומר (המשך):

ועד זמן טף ונשים ביום אחד ושללם לבוז. ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת צרתם, ודנת את דינם, ורבת את ריבם, ונקמת את נקמתם. והפרת את עצתו, וקלקלת את מחשבתו, והשבות לו גמולו בראשו ותלו אותו ואת בניו על העץ. ועשית לה שם גדול בעולמך, ולעמך ישראל עשית פלא ונסים. כשם שעשית עמם פלא ונסים, כן עשה עמנו נסים וגבורות בעת ובעונה הזאת, ועל כלם יי אלהינו אנו מודים לך. [טעה ולא אמר 'על הנסים' בחנוכה ופורים אינו חוזר, לא יחיד ולא ציבור].

הטוב כי לא כלו רחמיך, המרחם כי לא תמו חסדיך, כל

החיים יהללו את שמך הגדול כי טוב האל הטוב [נהגו

רוב העם להוסיף בעשי"ת: זכור רחמיך יי אלהינו וכבוש פֶּעֶסֶף וכתוב לחיים כל בני בריתך], **ברוך אתה יי, הטוב שמך ולך נאה להודות.**

וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שים שלום טובה וברכה חן וחסד ורחמים עלינו ועל

ישראל עמך, וברכנו בלנו ממאור פניך, כי ממאור

פניך נתת לנו יי אלהינו תורה וחיים אהבה וחסד צדקה

ושלום, וטוב בעיניך לברך את עמך ישראל בכל עת בשלום

[נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: ובספר חיים ברכה ושלום נזכר ונכתב לפניך

אנו וכל עמך בית ישראל לחיים ולשלום] **ברוך אתה יי המברך**

את עמו ישראל בשלום.

ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִי לְרָצוֹן אֲמֵרִי פִי וְהִגִּיִן לְבִי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי.

ואחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה.

בלילי שבתות שליח הצבור חוזר ומתפלל בקול רם ברכה אחת מעין השבע:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֲלִיּוֹן, קוֹנֵה בְּרַחֲמָיו שָׁמַיִם וָאָרֶץ, גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל. מִגֵּן אָבוֹת בְּדַבְּרוֹ, מְחַיֶּה מֵתִים בְּמֵאֲמָרוֹ, הַמְּלַךְ הַקְּדוֹשׁ שְׂאִין כְּמוֹהוֹ הַמְּנִיחַ לְעַמּוֹ בַּשַּׁבָּת קְדֻשׁוֹ, כִּי בָּם רָצָה לְהַנִּיחַ לָהֶם. לְפָנָיו נַעֲבֹד בְּיִרְאָה וּפְחַד, וְנוֹדָה לְשִׁמּוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד, מְעוֹן הַבְּרָכוֹת, אֲדוֹן הַשְּׁלוֹם, מְבָרֵךְ הַשְּׂבִיעִי וּמְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת, וּמְנִיחַ בַּקְּדֻשָּׁה לְעַם מְדַשְּׁבֵי עֹנֵג, זָכַר לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, רָצָה נָא בְּמִנוּחָתֵנוּ. וְקְדֻשָּׁנוּ בְּמִצּוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, וְשִׂמַח נַפְשָׁנוּ בִישׁוּעָתֶךָ, וְשִׂבְעֵנוּ מִטוֹבֶךָ, וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעַבְדְּךָ בְּאֵמֶת, וְהַנְּחִילֵנוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבָּתוֹת קְדֻשָּׁךָ, וְיִנוּחוּ בָּם כָּל יִשְׂרָאֵל אוֹהְבֵי שְׁמֶךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת.

וכשמשלימין התפילה אומר קדיש בתרא:

וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמִיהַ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיהַ וַיְמַלּוּךְ מַלְכוּתִיהַ וַיַּצְמַח פְּרֻקְנִיהַ וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיהַ וַיַּפְרוֹק עַמִּיהַ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל

בַּעֲגָלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
 לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא | יְתַבְרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
 יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדַּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
 וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאָמִירָן בְּעֵלְמָא, וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן].

ונהגו להוסיף לקדיש בתרא בסופו נוסח 'תתקבל':

תִּתְקַבֵּל צְלוֹתְכוֹן וְתִתְעַבֵּד בְּעוֹתְכוֹן וְצְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן
 דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֳדָם אָבוּהוֹן דִּי בְּשַׁמְיָא. יְהֵא
 שְׁלָמָא רַבָּה מְשַׁמְיָא וְסִיעֵתָא וּפְרָקְנָא, עֲלִיכוֹן וְעֵלְנָא וְעַל
 כָּל קְהָלְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן], עוֹשֶׂה שְׁלוֹם
 בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

קידוש לליל שבת

מצות עשה מן התורה לקדש את יום השבת בדברים, שנאמר: 'זכור את יום השבת לקדשו', כלומר זכרהו זכירת שבת וקידוש. כיצד הוא עושה? לוקח כוס שהוא מחזיק רביעית או יותר, ומדיחו מבפנים ושוטפו מבחוץ וממלאהו יין, ואוחזו בימינו ומגביהו מן הקרקע טפח או יותר, ולא יסייע בשמאל. ומברך על הגפן ואחר-כך מקדש. היה מתאוה לפת יותר מן היין או שלא היה לו יין, הרי זה נוטל ידיו תחילה, ומברך 'המוציא' ומקדש, ואחר-כך בוצע ואוכל.

ומנהג פשוט בכל ישראל לקרות בתחילה פרשת 'ויכלו':

וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם, וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
 מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה, וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכַל
 מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה, וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשׁ
 אֹתוֹ, כִּי בּוֹ נִשְׁבַּת מְכַל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת.

לאחר-מכן מברך על היין ומקדש (ולבסוף שותה מלא לוגמיו ומשקה לבני ביתו):

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְרָצָה בָּנוּ, וְשִׁבֵּת קִדְּשׁוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הַנְּחִילָנוּ, זָכְרוֹן לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית תְּחִלָּה לְמִקְרָאֵי קִדְּשׁ, זָכָר לִיצִיאַת מִצְרָיִם, כִּי בָנוּ בְּחֵרֶת וְאוֹתָנוּ קִדְּשָׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים, וְשִׁבֵּת קִדְּשָׁךְ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הַנְּחִלְתָּנוּ, בְּרוּךְ אַתָּה יי מִקְדֵּשׁ הַשַּׁבָּת.

שַׁחֲרִית שֶׁל שַׁבָּת

לברכות השחר והתורה וכו' ראו עמ' 14 | רבנו כותב בסדר התפילה: 'נהגו לקרות **מזמור שיר ליום השבת** קודם שיתחילו פסוקי הזמירות ביום השבת וביום הכפורים, ויש מקומות שנהגו לקרות **הלל הגדול** בשבתות קודם פסוקי הזמירות, ויש מקומות שנהגו לקרות **שירי המעלות**, הכל כמנהגם' | **וברור** שהמנהג לקרות את ההלל הגדול ושירי המעלות לפני 'ברוך שאמר'. לפיכך, כשרבנו אומר: 'קודם פסוקי הזמירות' כוונתו לפני 'ברוך שאמר'. והוא הדין ל'מזמור שיר ליום השבת', שיש לקרותו לפי רבנו: 'קודם שיתחילו פסוקי הזמירות'. כלומר אף אותו יש לומר לפני 'ברוך שאמר'. ויש לדייק מאמר: 'נהגו לקרות מזמור שיר ליום השבת קודם שיתחילו פסוקי הזמירות' וכו', שיש לאמרו לפני **ובסמוך** ל'ברוך שאמר', שהיא הברכה שמופיעה בראש פסוקי הזמירות.

הוֹדוּ לַיי כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ | הוֹדוּ לְאַלֹהֵי הָאֱלֹהִים, כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ | הוֹדוּ לְאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים, כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ | לְעֵשָׂה נִפְלְאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבָדוֹ, כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ | לְעֵשָׂה הַשָּׁמַיִם בְּתַבּוּנָה, כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ | לְרַקַּע הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם, כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ | לְעֵשָׂה אוֹרִים גְּדֻלִים, כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ | אֶת הַשָּׁמֶשׁ לְמַמְשַׁלֵּת בַּיּוֹם, כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ | אֶת הַיָּרֵחַ וְכּוֹכָבִים לְמַמְשַׁלוֹת בַּלַּיְלָה, כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ | לְמַנְה מִצְרַיִם בְּבִכּוּרֵיהֶם, כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ | וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם, כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ | בְּיַד חֲזָקָה וּבְזִרְעוֹ נְטוּיָה, כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ | לְגַזֵּר יַם סוּף לַגְּזָרִים, כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ | וְהַעֲבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ, כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ | וְנִעַר פְּרָעָה וְחִילוֹ בַּיָּם סוּף, כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ |

לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמַּדְבָּר, בִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ | לְמַכָּה מְלָכִים גְּדֹלִים, בִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ | וַיַּהַרְג מְלָכִים אֲדִירִים, בִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ | לְסִיחּוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי, בִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ | וַיִּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבְּשָׁן, בִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ | וַנָּתַן אֶרְצָם לְנַחֲלָה, בִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ | נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עֲבָדוֹ, בִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ | שִׁבְשֵׁפְלָנוּ זָכַר לָנוּ, בִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ | וַיַּפְרְקֵנוּ מִצָּרֵינוּ, בִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ | נָתַן לָחֶם לְכָל בֶּשֶׂר, בִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ | הוֹדוּ לְאֵל הַשָּׁמַיִם, בִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶל יי, בַּצָּרְתָהּ לִי קָרָאתִי וַיַּעֲנֵנִי. יי הֲצִילָה נַפְשִׁי מִשִּׁפְּת שָׁקֶר, מִלְּשׁוֹן רְמִיָּה. מָה יִתֵּן לָךְ וַיְמָה יוֹסִיף לָךְ לְשׁוֹן רְמִיָּה. חֲצִי גִבּוֹר שְׁנוּנִים, עִם גַּחְלֵי רִתְמִים. אוֹיֵה לִי בִּי גִרְתִּי מִשָּׁרָה, שִׁכְנַתִּי עִם אֶהְלִי קֶדֶר. רַבַּת שִׁכְנָה לָהּ נַפְשִׁי עִם שׁוֹבָא שְׁלוֹם. אֲנִי שְׁלוֹם וְכִי אֲדַבֵּר, הִמָּה לְמַלְחָמָה.

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֲשָׁא עֵינַי אֶל הַהָרִים, מֵאִין יְבֹא עֲזָרִי. עֲזָרִי מֵעַם יי עֲשָׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. אֵל יִתֵּן לְמוֹט־רַגְלֶךָ אֵל יְנוּם שְׁמֶרְךָ. הִנֵּה לֹא יְנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל. יי שְׁמֶרְךָ, יי צִלְךָ עַל יַד יְמִינֶךָ. יוֹמָם הִשְׁמֵשׁ לֹא יִכְפֹּה, וַיִּרְחַ בְּלִילָהּ. יי יִשְׁמְרְךָ מִכָּל רָע, יִשְׁמַר אֶת נַפְשֶׁךָ. יי יִשְׁמַר צִאתְךָ וּבֹאֶךָ, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד, שְׁמַחְתִּי בְּאֱמָרִים לִי בֵּית יי גִּלְגָּ. עֲמֻדוֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ בְּשַׁעְרֵיךָ יְרוּשָׁלָּם. יְרוּשָׁלָּם הַבְּנוּיָה, כְּעִיר שְׁחַבְרָה לָהּ יִחָדוּ. שָׁשִׁים עָלוּ שְׁבָטִים שְׁבָטֵי יְהוָה עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל, לְהַדוֹת לְשֵׁם יי. כִּי שָׁמָּה יָשְׁבוּ כְּסָאוֹת לְמִשְׁפָּט, כְּסָאוֹת לְבֵית דָּוִד. שְׁאֵלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלָּם, וְשָׁלוֹם אֶהְבִּיךָ. יְהִי שְׁלוֹם בְּחִילֶךָ, שְׁלוֹה בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ. לְמַעַן אַחִי וְרַעֲי אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ. לְמַעַן בֵּית יי אֱלֹהֵינוּ אֲבַקֶּשֶׁה טוֹב לָךְ.

שיר המעלות, אליך נשאתי את עיני, הישבתי בשמים. הנה כעיני
עבדים אל יד אדוניהם, כעיני שפחה אל יד גברתה, כן עינינו
אל יי אלהינו עד שיחננו. חננו יי חננו, כי רב שבענו בוז.
רבת שבעה לה נפשנו, הלעג השאננים, הבוז לגאיונים.

שיר המעלות לדוד, לולי יי שהיה לנו יאמר נא ישראל. לולי יי
שהיה לנו בקום עלינו אדם. אזי חיים בלעונו בחרות אפם
בנו. אזי המים שטפנו נחלה עבר על נפשנו. אזי עבר על נפשנו
המים הזידונים. ברוך יי שלא נתננו טרף לשניהם. נפשנו כצפור
נמלטה מפח יוקשים, הפח נשבר ואנחנו נמלטנו. עזרנו בשם יי,
עשה שמים וארץ.

שיר המעלות הבטחים ביי, כהר ציון לא ימוט לעולם יושב.
ירושלם הרים סביב לה, ויי סביב לעמו מעתה ועד עולם. כי
לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים, למען לא ישלחו הצדיקים
בעולתה ידיהם. היטיבה יי לטובים, ולישרים בלבותם. והמטים
עקלקלותם יוליכם יי את פעלי האון, שלום על ישראל.

שיר המעלות, בשוב יי את שיבת ציון, היינו כחלמים. אז ימלא
שחוק פינו ולשוננו רנה. אז יאמרו בגוים, הגדיל יי לעשות
עם אלה. הגדיל יי לעשות עמנו היינו שמחים. שובה יי את
שביתנו כאפיקים בנגב. הזרעים בדמעה ברנה יקצרו. הלוח ילך
ובכה, נשא משך הזרע, בא יבא ברנה נשא אלמתיו.

שיר המעלות לשלמה, אם יי לא יבנה בית, שוא עמלו בוכיו בו.
אם יי לא ישמר עיר, שוא שקד שומר. שוא לכם משפמי
קום, מאחרי שבת, אכלי לחם העצבים, כן יתן לידידו שנא. הנה
נחלת יי בנים, שכר פרי הבטן. כחצים ביד גבור, כן בני הנעורים.

אֲשֶׁרִי הַגָּבֵר אֲשֶׁר מְלֵא אֶת אֲשַׁפְתּוֹ מֵהֶם, לֹא יִבְשׂוּ כִּי יִדְבְּרוּ
אֶת אוֹיְבִים בְּשַׁעַר.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, אֲשֶׁרִי כָּל יָרֵא יִי הַהֵלֶךְ בְּדַרְכָּיו. יִגִּיעַ כַּפְיָךְ כִּי תֵאָכֵל,
אֲשֶׁרִיךָ וְטוֹב לָךְ. אֲשַׁתְּךָ כַּגֶּפֶן פְּרִיָּה בִּירְכָתִי בֵּיתְךָ, בְּנִיךָ
כְּשֶׁתְּלִי זֵיתִים, סָבִיב לְשִׁלְחָנְךָ. הִנֵּה כִּי כֹן יִבְרַךְ גָּבֵר יָרֵא יִי. יִבְרַכְךָ
יִי מִצִּיּוֹן, וְרֵאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ. וְרֵאָה בְּנִים לְבְנֶיךָ,
שָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, רַבַּת צָרְרוּנִי מִנְעוּרִי יֹאמֵר נָא יִשְׂרָאֵל. רַבַּת צָרְרוּנִי
מִנְעוּרִי, גַּם לֹא יָכְלוּ לִי. עַל גְּבִי חָרָשׁוֹ חֲרָשִׁים הֶאָרִיכוּ
לְמַעַנֵי־תָם. יִי צְדִיק, קִצֵּץ עֲבוֹת רְשָׁעִים. יִבְשׂוּ וְיִסְגּוּ אַחֲזֹר, כֹּל שֶׁנֶּאֱמַר
צִיּוֹן. יִהְיוּ כַּחֲצִיר גִּגּוֹת שֶׁקִּדְמַת שָׁלֶף יִבֹשׁ. שֶׁלֹּא מְלֵא כַּפּוֹ קוֹצֵר
וְחִצְנוֹ מְעַמֵּר. וְלֹא אָמְרוּ הָעִבְרִים בְּרַבַּת יִי אֲלֵיכֶם, בְּרַכְנוּ אֶתְכֶם
בְּשֵׁם יִי.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, מִמַּעַמְקִים קָרָאתִיךָ יִי. אֲדָנִי שִׁמְעָה בְּקוֹלִי,
תְּהַיִּינָה אֲזַנֶּיךָ קֹשְׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנִי. אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְהוָה,
אֲדָנִי מִי יַעֲמֵד. כִּי עִמָּךְ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּזְרָא. קוֹיִתִי יִי קוֹיִתָּה נַפְשִׁי
וְלִדְבָרוֹ הוֹחֲלִתִי. נַפְשִׁי לֹאֲדָנִי מִשְׁמָרִים לְבַקֵּר, שְׁמָרִים לְבַקֵּר. יַחַל
יִשְׂרָאֵל אֶל יִי, כִּי עִם יִי הַחֶסֶד וְהַרְבֵּה עִמּוֹ פְּדוּת.
וְהוּא יַפְּדֶה אֶת יִשְׂרָאֵל, מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד, יִי לֹא גָבַהּ לְבִי וְלֹא רָמּוּ עֵינַי, וְלֹא הִלַּכְתִּי
בְּגִדְלוֹת וּבְכִנְפָלוֹת מִמֶּנִּי. אִם לֹא שְׁוִיִתִי וְדוּמַמְתִּי נַפְשִׁי, כַּגִּמְלָה
עָלִי אֲמוֹ, כַּגִּמְלָה עָלִי נַפְשִׁי. יַחַל יִשְׂרָאֵל אֶל יִי מַעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, זְכוֹר יִי לְדָוִד אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָיו. אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לִי, כִּי
לֹאֲבִיר יַעֲקֹב. אִם אָבֹא בְּאֵהֶל בֵּיתִי, אִם אֶעֱלֶה עַל עֶרְשׂוֹ יְצוּעִי.

אם אתן שְׁנַת לְעֵינַי, לְעַפְעַפֵי תְנוּמָה. עַד אֲמַצָּא מְקוֹם לִי, מִשְׁכָּנוֹת לְאָבִיר יַעֲקֹב. הִנֵּה שְׁמַעְנוּהָ בְּאִפְרָתָה, מִצְּאֲנוּהָ בְּשִׂדֵי יַעַר. נְבוֹאָה לְמִשְׁכְּנוֹתַי, נִשְׁתַּחֲוֶה לְהַדָּם רַגְלָיו. קוּמָה יְיָ לְמִנוּחַתְךָ, אֶתָּה וְאֶרֶון עֲזָרָה. כִּהְיִיךָ יִלְבָּשׁוּ צִדְקָה, וְחִסְדֵיךָ יִרְנְנוּ. בְּעֵבוֹר דָּוִד עֲבַדְךָ, אֵל תִּשָּׁב פְּנֵי מְשִׁיחֲךָ. נִשְׁבַּע יְיָ לְדָוִד, אֲמַת לֹא יִשׁוּב מִמֶּנָּה: מִפְּרֵי בִטְנְךָ, אֲנִשִּׁית לְכֶסֶס לְךָ. אִם יִשְׁמְרוּ בְנֵיךָ בְּרִיתִי, וְעַדְתִּי זוֹ אֲלַמְּדֵם, גַּם בְּנֵיהֶם עֲדֵי עַד, יִשְׁבּוּ לְכֶסֶס לְךָ. כִּי בָחַר יְיָ בְּצִיּוֹן, אֲוֶה לְמוֹשָׁב לוֹ. זֹאת מְנוּחַתִּי עֲדֵי עַד, פֶּה אֲשַׁב כִּי אוֹתִיָּהּ. צִדְקָה בְּרַךְ אֲבָרָךָ, אֲבִיוֹנִיָּה אֲשַׁבֵּעַ לְחֶם. וְכִהְיִיךָ אֲלִבִּישׁ יִשְׁעַ, וְחִסְדֵיךָ רַפָּן יִרְנְנוּ. שָׁם אֲצַמִּיחַ קֶרֶן לְדָוִד, עֲרֹכְתִי נָר לְמִשְׁיחִי. אוֹיְבָיו אֲלִבִּישׁ בְּשֵׁת, וְעָלָיו יִצִּיץ כָּזָו.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד, הִנֵּה מֶה טוֹב וְיִמָּה נָעִים, שְׁבֵת אַחִים גַּם יָחִיד.
כְּשִׁמֵּן הַטוֹב עַל הָרֹאשׁ, יָרַד עַל הַזְּקוֹן זָקוֹן אֶהְרֹן, שְׁיָרַד עַל פִּי מְדוּתָיו. כָּטַל חֶרְמוֹן שְׁיָרַד עַל הָרְרֵי צִיּוֹן, כִּי שָׁם צָוָה יְיָ אֶת הַבְּרָכָה, חַיִּים עַד הָעוֹלָם.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְיָ כָּל עַבְדֵי יְיָ, הָעַמְּדִים בְּבֵית יְיָ בְּלִילוֹת. שָׂאוּ יַדְכֶם קֹדֶשׁ, וּבָרְכוּ אֶת יְיָ. יְבָרְכֶךָ יְיָ מִצִּיּוֹן, עֲשֵׂה שְׁמִים וְאָרֶץ.

ואומרים 'מזמור שיר ליום השבת' לפני פסוקי הזמירות:

מְזֻמָּר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת, טוֹב לְהַדוֹת לִי וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עָלָיו. לְהַגִּיד בְּבִקְרַח חֲסִדְךָ וְאַמוּנַתְךָ בְּלִילוֹת. עָלֵי עֶשׂוֹר וְעָלֵי נָבֶל, עָלֵי הַגִּיּוֹן בְּכִנּוֹר. כִּי שָׁמַחְתָּנִי יְיָ בְּפַעֲלֶךָ, בְּמַעֲשֵׂי יְדֵיךָ אֲרַנֵּן. מֶה גָּדְלוֹ מַעֲשֵׂיךָ יְיָ, מֵאֲדַ עֲמָקוֹ מִחֻשְׁבְּתֶיךָ. אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדַע, וּכְסִיל לֹא יִבִּין אֶת זֹאת.

בְּפֶרֶחַ רִשְׁעִים כְּמוֹ יֵעָשֶׂב, וַיִּצְיָצוּ כָּל פְּעֵלֵי אָוֶן, לְהַשְׁמַדֵם עֲדֵי
 עַד. וְאַתָּה מָרוֹם לְעֵלָם יי, כִּי הִנֵּה אֵיבֹיךָ ו יי, כִּי הִנֵּה אֵיבֹיךָ
 יֵאָבְדוּ, יִתְפָּרְדוּ כָּל פְּעֵלֵי אָוֶן. וַתָּרֵם כְּרָאִים קִרְנֵי, בִּלְתִּי
 בְּשֵׁמוֹן רַעְנָן. וַתִּבֹט עֵינֵי בְּשׁוּרֵי, בְּקַמִּים עָלֵי מְרַעִים
 תִּשְׁמַעְנָה אֲזֵנִי. צְדִיק בְּתִמְרֵי יִפְרָח, כְּאֶרֶז בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָּה.
 שְׁתוּלִים בְּבֵית יי, בְּחֻצוֹת אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיחוּ. עוֹד יִנּוּבוּן
 בְּשִׁיבָה, דְּשָׁנִים וְרַעֲנָנִים יִהְיוּ, לְהַגִּיד כִּי יִשָּׂר יי, צוּרֵי וְלֹא
 עוֹלָתָהּ בּוּ.

פסוקי הזמירות

ותקנו חכמים ברכה לפני הזמירות והיא 'ברוך שאמר' וברכה לאחריהן והיא 'שתבח'.
 וזה הוא נוסח ברכת 'ברוך שאמר' שמברכין לפני פסוקי הזמירות:

בְּרוּךְ שְׂאֵמַר וְהָיָה הָעוֹלָם בְּרוּךְ הוּא, בְּרוּךְ אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה,
בְּרוּךְ גּוֹזֵר וּמְקַיֵּם, בְּרוּךְ מְרַחֵם עַל הָאָרֶץ, בְּרוּךְ
מְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת, בְּרוּךְ מַעֲבִיר אֶפְלָה וּמַבִּיא אוֹרָה, בְּרוּךְ
מְשַׁלֵּם שְׂכָר טוֹב לִירָאִיו, בְּרוּךְ שְׂאֵין לְפָנָיו לֹא עוֹלָה וְלֹא
שְׂכָחָה, לֹא כָזָב וְלֹא מְרָמָה, לֹא מִשׁוֹא פָּנִים וְלֹא מְקַח שֹׁחַד,
בְּרוּךְ אֵל חַי לְעַד וְקַיָּם לְנֶצַח, בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מְלֶךְ
הָעוֹלָם הָאֵל הַמְהַלֵּל בְּפִי עַמּוֹ, מְשַׁבַּח וּמְפוֹאֵר בְּלִשׁוֹן כָּל
חֲסִידָיו וְעַבְדָּיו, וּבְשִׁירֵי דָוִד בֶּן יִשִׁי עַבְדְּךָ מְשִׁיחָה נְהַלְלֶךָ יי
אֱלֹהֵינוּ בְּשִׁבְחוֹ וּבְזִמְרוֹ, נוֹדֶךָ נִשְׁבַּחְךָ נִפְאָרְךָ נְרוֹמְמְךָ
נְמַלִּיכְךָ, נִזְכִּיר שְׁמֶךָ מְלַכְנוּ אֱלֹהֵינוּ, יַחַד, יַחִיד, חַי
הָעוֹלָמִים, מְשַׁבַּח וּמְפוֹאֵר עֲדֵי עַד שְׁמוֹ. בְּרוּךְ אַתָּה יי,
מְלֶךְ מְהַלֵּל בְּתִשְׁבָּחוֹת.

ונהגו העם לקרות פסוקים אלה לפני הזמירות:

יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם יִשְׁמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו: יְהִי שֵׁם יְיָ מְבָרָךְ
 מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: מִמְזֶרֶח שֶׁשָׁמֶשׁ עַד מְבֹאוֹ מְהֵלֵל שֵׁם
 יְיָ: רָם עַל כָּל גּוֹיִם וְיְיָ עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: יְיָ שִׁמְךָ לְעוֹלָם
 יְיָ זְכָרְךָ לְדֹר וָדֹר: יְיָ בַּשָּׁמַיִם הִכִּין כֶּסֶאֱוֹ וּמַלְכוּתוֹ בְּכֹל
 מְשָׁלָה: יִשְׁמַחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ וַיֹּאמְרוּ בְּגוֹיִם יְיָ מְלֶךְ:
 יְיָ יְמֶלֶךְ לְעוֹלָם וָעֶד: יְיָ מְלֶךְ עוֹלָם וָעֶד אָבְדוּ גוֹיִם מֵאֲרָצוֹ: יְיָ
 הַפִּיר עֲצַת גּוֹיִם הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים: עָצוּ עֵצָה וְתִפְרֹ דְבָרוּ:
 דְּבַר וְלֹא יִקּוּם כִּי עֲמָנוּ אֵל: רַבּוֹת מַחְשְׁבוֹת בְּלֵב אִישׁ וְעֲצַת
 יְיָ הִיא תִקּוּם: עֲצַת יְיָ לְעוֹלָם תִּעֲמַד, מַחְשְׁבוֹת לְבוֹ לְדֹר
 וָדֹר: כִּי הוּא אָמַר וַיְהִי, הוּא צָוָה וַיַּעֲמַד: כִּי בָחַר יְיָ בְּצִיּוֹן
 אֲוֶה לְמוֹשָׁב לוֹ: כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה, יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ: כִּי לֹא
 יִטָּשׁ יְיָ עַמּוֹ וְנִחַלְתּוֹ לֹא יַעֲזֹב: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא
 יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהַשְׁיֵב אָפּוֹ וְלֹא יַעִיר כָּל חַמְתּוֹ: יְיָ הוֹשִׁיעָה,
 הַמְּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם קְרָאֵנוּ: אֲשֶׁרִי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ
 סֵלָה: אֲשֶׁרִי הָעַם שָׁכְכָה לוֹ, אֲשֶׁרִי הָעַם שְׁיִי אֱלֹהֵיוּ.

ושיבחו חכמים למי שקורא זמירות מספר תלים בכל יום ויום, והן מ'תהילה לדוד' עד סוף הספר, לפיכך קורא מ'תהילה לדוד' וכו' עד סוף ספר תלים:

תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמְמָךְ אֱלֹהֵי הַמְּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם
 וָעֶד: בְּכֹל יוֹם אֲבָרְכֶךָ וְאֶהְלֵלֶךָ שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גְּדוֹל
 יְיָ וּמְהֵלֵל מְאֹד וְלִגְדֹלְתוֹ אֵין חֶקֶר: דֹּר לְדוֹר יִשְׁבַּח מַעֲשֵׂיךָ
 וּגְבוּרֹתֶיךָ יִגִּידוּ: הַדֵּר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדַבְּרִי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה:
 וְעֲזֹז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ וּגְדוּלְתֶךָ אֲסַפְּרֶנָּה: זְכָר רַב טוֹבֶךָ יִבְיְעוּ

וְצַדִּיקְתָּהּ יִרְנְנוּ: חֲנוּן וְרוּחִים יִי אֶרְךָ אַפִּים וְגָדֵל חֶסֶד: טוֹב יִי
 לְכָל וְרוּחֵי עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יִי כָּל מַעֲשִׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ
 יִבְרַכּוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֵאמְרוּ וּגְבוּרַתְךָ יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעַ
 לְבַנֵּי הָאָדָם גְּבוּרַתְךָ וְכְבוֹד הַדָּר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת
 כָּל עוֹלָמִים וּמַמְשְׁלֹתֶיךָ בְּכָל דוֹר וְדוֹר: סוּמְךָ יִי לְכָל הַנְּפִלִים
 וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כָל אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ וְאֵתָה נֹתֵן לָהֶם
 אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתַח אֶת יְדֶךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: צַדִּיק
 יִי בְּכָל דְרָכָיו וַחֲסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יִי לְכָל קִרְאָיו לְכָל
 אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאֵמֶת: רָצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֵת שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע
 וַיּוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יִי אֶת כָּל אֲהַבָּיו וְאֵת כָּל הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד:
 תְּהַלֵּת יִי יִדְבֵּר פִּי וַיְבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קֹדֶשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ נַפְשֵׁי אֶת יִי: אֶהְלֵלָה יִי בַּחַיִּי אֲזַמְרָה לֵאלֹהֵי
 בְּעוֹדֵי: אֵל תִּבְטַחוּ בַּנְּדִיבִים בְּבֶן אָדָם שְׂאִין לוֹ
 תְּשׁוּעָה: תֵּצֵא רוּחוֹ יָשׁוּב לְאֲדָמְתוֹ בַּיּוֹם הַהוּא אָבְדוּ
 עֲשֵׂתִנְתָּיו: אֲשֶׁרִי שָׂאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שָׁבְרוּ עַל יִי אֱלֹהָיו:
 עֲשֶׂה שְׂמִים וְאַרְץ אֶת הַיָּם וְאֵת כָּל אֲשֶׁר בָּם הַשְׁמֵר אֵמֶת
 לְעוֹלָם: עֲשֶׂה מִשְׁפָּט לְעַשְׂוִיקִים נִתֵּן לָחֶם לָרַעֲבִים יִי מִתִּיר
 אֲסוּרִים: יִי פִקַּח עוֹרִים יִי זִקֵּף כְּפוּפִים יִי אֲהַב צַדִּיקִים: יִי
 שְׁמֵר אֶת גְּרִים, יְתוֹם וְאַלְמָנָה יַעֲוֹדֵד וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים יַעֲוֶת:
 יִמְלֹךְ יִי לְעוֹלָם אֱלֹהֵיךָ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ.

הַלְלוּיָהּ כִּי טוֹב זִמְרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי נַעִים נְאוּהַ תְּהַלָּה: בּוֹנֵה
 יְרוּשָׁלַם יִי נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יִכְנָס: הַרּוּפָא לְשַׁבּוּרֵי לֵב

וּמַחֲבֵשׁ לְעֶצְבוֹתָם: מוֹנֶה מִסְפָּר לְפוֹכְבִּים לְכֹלָם שְׁמוֹת
 יִקְרָא: גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כַּח לְתַבּוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר: מְעוֹדֵד
 עֲבוּיִם יִי מִשְׁפִּיל רְשָׁעִים עֲדֵי אָרֶץ: עֲבוּ לִי בְּתוֹדָה זְמַרוּ
 לְאַלְהֵינוּ בְּכִנּוֹר: הַמְכֹסֶה שָׁמַיִם בְּעָבִים הַמְכִין לְאָרֶץ מָטָר
 הַמְצַמִּיחַ הָרִים חֲצִיר: נוֹתֵן לְבִהְמָה לַחֲמָה לְבָנֵי עֵרֵב אֲשֶׁר
 יִקְרָאוּ: לֹא בְּגִבּוֹרֵת הַסּוֹס יִחְפֹּץ לֹא בְּשׁוֹקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה:
 רוֹצֶה יִי אֶת יִרְאָיו אֶת הַמִּיחֲלִים לַחֲסִדּוֹ: שְׁבַחֵי יְרוּשָׁלַם אֶת
 יִי הַלְלֵי אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן: כִּי חִזַּק בְּרִיחֵי שְׁעָרֶיךָ בְּרֹךְ בְּנִיךָ
 בְּקִרְבֶּךָ: הַשֵּׁם גְּבוּלֶךָ שְׁלוֹם חֵלֶב חֲטִיִּם יִשְׁבִּיעֶךָ: הַשְׁלַח
 אִמְרָתוֹ אָרֶץ עַד מְהֵרָה יְרוּץ דְּבָרוֹ: הַנְּתֵן שְׁלֵג כַּצֶּמֶר כַּפּוֹר
 כַּאֲפֹר יַפְזֵר: מִשְׁלֹיךְ קָרְחוֹ כַּפְתִּיִם לְפָנֵי קָרְתוֹ מִי יַעֲמֵד:
 יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּמְסַם יִשָּׁב רִחוֹ וַיִּזְלוּ מַיִם: מַגִּיד דְּבָרוֹ לַיַּעֲקֹב
 חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל: לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים
 בַּל יִדְעוּם הַלְלוּיָהּ.

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת יִי מִן הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ בְּמְרוֹמִים: הַלְלוּהוּ
כָּל מְלֹאכְיוֹ הַלְלוּהוּ כָּל צְבָאוֹ: הַלְלוּהוּ שְׁמֵשׁ וַיְרַח
הַלְלוּהוּ כָּל כּוֹכְבֵי אוֹר: הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְהַמַּיִם אֲשֶׁר
יַעֲלֵי הַשָּׁמַיִם: יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יִי כִּי הוּא צִוָּה וְנִבְרָאוּ:
וַיַּעֲמִידֵם לְעַד לְעוֹלָם חֵק נָתַן וְלֹא יַעֲבוֹר: הַלְלוּ אֶת יִי מִן
הָאָרֶץ תַּנְיִינִים וְכָל תַּהֲמוֹת: אִשׁ וּבָרָד שְׁלֵג וְקִיטוֹר רוּחַ
סַעֲרָה עֲשֵׂה דְבָרוֹ: הַהָרִים וְכָל גְּבְעוֹת עֵץ פְּרִי וְכָל אֲרָזִים:
הַחֲיָה וְכָל בְּהֵמָה רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר כַּנָּף: מַלְכֵי אָרֶץ וְכָל לְאֻמִּים
שָׂרִים וְכָל שְׁפָטֵי אָרֶץ: בַּחֲוָרִים וְגַם בְּתוֹלוֹת זְקֵנִים עִם

נְעָרִים: יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יי' כִּי נִשְׁגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ הוֹדוּ עַל אַרְץ
 וְשָׁמַיִם: וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְהַלֶּה לְכָל חֲסִידָיו לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל
 עִם קִרְבּוֹ הַלְלוּיָהּ.

הַלְלוּיָהּ שִׁירוֹ לַיי' שִׁיר חֲדָשׁ תְּהַלְתּוּ בְקֵהל חֲסִידִים: יִשְׁמַח
 יִשְׂרָאֵל בְּעִשְׂיוֹ בְּנֵי צִיּוֹן יִגִּילוּ בְּמַלְכָם: יְהַלְלוּ שְׁמוֹ
 בְּמַחֹל בְּתַף וּכְנֹר יִזְמְרוּ לוֹ: כִּי רוֹצֶה יי' בְּעַמּוֹ יִפְאַר עַבְדָּיו
 בְּיִשׁוּעָה: יַעֲלֶזוּ חֲסִידִים בְּכַבּוֹד יִרְנְנוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם:
 רוֹמְמוֹת אֵל בְּגְרוֹנָם וְחָרַב פִּיפְיוֹת בְּיָדָם: לַעֲשׂוֹת נִקְמָה
 בַּגּוֹיִם תּוֹכַחוֹת בְּלֹאמִים: לְאַסֹּר מַלְכֵיהֶם בְּזַקִּים וּנְכַבְּדֵיהֶם
 בְּכַבְּלֵי בְרָזֶל: לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט כְּתוֹב הַדָּר הוּא
 לְכָל חֲסִידָיו הַלְלוּיָהּ.

הַלְלוּיָהּ הִלְלוּ אֵל בְּקִדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בְרִקִיעַ עֲזוֹ: הַלְלוּהוּ
 בַּגְּבוּרָתָיו הַלְלוּהוּ כְּרַב גְּדֹלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתַקְעַ שׁוֹפָר
 הַלְלוּהוּ בְּנִבֵּל וּכְנֹר: הַלְלוּהוּ בְּתַף וּמַחֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים
 וְעָגַב: הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה:
 כָּל הַנְּשָׁמָה תְהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ.

ונהגו העם לקרות פסוקים אלה לאחר הזמירות:

בְּרוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן, יִמְלֹךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. וַיְבָרַךְ
 דָּוִד אֶת יי' לְעֵינָיו כָּל הַקְּהָל, וַיֹּאמֶר דָּוִד: בְּרוּךְ אַתָּה יי'
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָבוּנוּ, מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם, לָךְ יי' הַגְּדֹלָה
 וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנִּצְחָן וְהַהוֹד, כִּי כָל בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ,
 לָךְ יי' הַמְּמַלְכָה וְהַמְּתַנַּשֵּׂא לְכָל לְרֹאשׁ. וְהַעֲשֵׂר וְהַכְּבֹּד

מִלְפָּנֶיךָ, וְאַתָּה מוֹשֵׁל בְּכָל, וּבִיָּדְךָ כַּח וּגְבוּרָה, וּבִיָּדְךָ לְגַדֵּל
וּלְחַזֵּק לְכָל. וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ, וּמְהַלְלִים לְשֵׁם
תְּפִאֲרֹתֶיךָ וַיְבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדְךָ, וּמְרוֹמִם עַל כָּל בְּרָכָה וַתְּהַלֵּה.

בשבת נהגו כל העם להוסיף לפני 'ישתבח' נוסח זה:

נְשַׁמֵּת כָּל חַי תְּבָרַךְ אֶת שְׁמֶךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְרוּחַ כָּל בֶּשָׂר לָךְ
תְּפִאֲרָה וּתְרוֹמִם אֶת זְכָרְךָ מִלְּכֵנוּ תְּמִיד, לְדוֹר וָדוֹר
מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אַתָּה הוּא הָאֵל וּמִבְּלַעְדֶיךָ אֵין אֱלֹהִים, וְאֵין
לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ בְּכָל עֵת צָרָה וְצוּקָה אֲלֵא אַתָּה. פּוֹדֶה
וּמַצִּיל מִפְּרִנָּס וּמִרַחֵם, אֱלוֹהַ כָּל הַבְּרִיּוֹת, אֲדוֹן הַתּוֹלְדוֹת,
הַמְהַלֵּל בַּתְּשֻׁבָחוֹת. הַמְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים
רַבִּים, וַיְיָ אֱלֹהִים אֲמֵת לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן. הַמְעוֹרֵר יְשָׁנִים,
הַמְקִיץ רְדוֹמִים, סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים
וְלָךְ אֲנַחְנוּ מוֹדִים.

וְאֵלוֹ פִּינוּ מְלֵא שִׁירָה כְּיָם, וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה כְּהַמּוֹן גְּלוֹי,
וּשְׁפָתוֹתֵינוּ שֹׁבַח כְּמִרְחָבֵי הָרְקִיעַ, וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת
כְּשֶׁמֶשׁ וּכְיָרַח, וַיְדִינוּ פְרוּשׁוֹת כְּנִשְׂרֵי שָׁמַיִם, וּרְגָלֵינוּ קְלוֹת
כְּאֵילוֹת: אֵין אָנוּ מִסְּפִיקִין לְהוֹדוֹת לָךְ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וּלְבָרַךְ אֶת
שְׁמֶךָ מִלְּכֵנוּ, עַל אַחַת מֵאֲלֶפֶת אֲלָפִים וְרַב רַבְבֵי רַבּוֹת
פְּעָמִים, הַטּוֹבוֹת שְׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם אֲבוֹתֵינוּ.

מִלְּפָנֶיךָ מִמְצָרִים גְּאֵלְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, מִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ,
בָּרַעַב זִנְתָּנוּ וּבִשְׁׁבַע כָּלְכַלְתָּנוּ וּמִחֶרֶב הִצַּלְתָּנוּ
וּמִדָּבָר מִלְטָתָנוּ, וּמִחֲלָאִים רָעִים רַבִּים דָּלִיתָנוּ. וְעַד הַנְּה

עָזְרוּנוּ רַחֲמֶיךָ וְלֹא עֲזָבוּנוּ חֲסָדֶיךָ, עַל בְּנֵי אַבְרָהָם שְׁפִילָגָתָ
בְּנוֹ וְרוּחַ וּנְשָׁמָה שְׁנַפְּחָתָ בְּאַפֵּינוּ וְלִשׁוֹן אֲשֶׁר שָׁמַתָּ בְּפִינוּ,
הֵן הֵן יוֹדוּ לְךָ וַיְבָרְכוּ אֶת שִׁמְךָ יי אֱלֹהֵינוּ עַל רֵב נְסִי פְּלִאִיָּךְ.

כִּי כָל פֶּה לְךָ יוֹדֶה, וְכָל לִשׁוֹן לְךָ תִּשְׁבַּח, וְכָל עֵין לְךָ תִּצְפֶּה,
וְכָל בֶּרֶךְ לְךָ תִּכְרַע, וְכָל קוֹמָה לְפָנֶיךָ תִּשְׁתַּחֲוֶה. וְכָל
הַלְּבָבוֹת יִירְאוּךָ, וְהַקְּרָבִים וְהַכְּלִיּוֹת יִזְמְרוּ לְשִׁמְךָ, כַּדָּבָר
שֶׁנֶּאֱמָר: כָּל עֲצַמְתִּי תֹאמַרְנָה יי מִי כְמוֹךָ, מִצִּיל עָנִי מִחֲזָק
מִמֶּנּוּ וְעָנִי וְאֶבְיוֹן מִגּוֹזְלוֹ, וְנֶאֱמָר: רַבְּנוּ צְדִיקִים בֵּינֵינוּ לְיִשְׂרָאֵל
נְאֻוָּה תְהִלָּה.

בְּפִי יִשְׂרָאֵל תִּתְרוֹמֵם, וּבְדַבְרֵי צְדִיקִים תִּתְבָּרַךְ, וּבְלִשׁוֹן כָּל
חֲסִידִים תִּתְקַדָּשׁ, וּבְקֶרֶב קְדוֹשִׁים תִּתְהַלֵּל, וּבְמִקְהֵלוֹת
רַבּוֹת עִמָּךְ כָּל בַּיִת יִשְׂרָאֵל יִתְפָּאֵר שִׁמְךָ יי אֱלֹהֵינוּ, שֶׁכֵּן
חוֹבֵת כָּל הַיְצוּרִים לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ: לְהוֹדוֹת לְהִלֵּל לְשַׁבַּח
לְפָאֵר לְרוֹמֵם לְגַדֵּל וּלְהַדָּר, עַל כָּל דְּבָרֵי זְמִירוֹת נְשִׁירוֹת
תִּשְׁבַּחוֹת דָּוִד בֶּן יִשִׁי עַבְדְּךָ מְשִׁיחֶךָ.

זוהוּ הוּא נוֹסח בְּרַכַּת 'יִשְׁתַּבַּח' שֶׁמְבַרְכִין אַחֲרֵי פְסוּקֵי הַזְמִירוֹת:

יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לְעַד מִלְּבָנוּ, הַמְּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ בְּשָׁמַיִם
וּבָאָרֶץ, כִּי לְךָ נְאֻוָּה יי אֱלֹהֵינוּ שִׁיר וְשַׁבַּח, הִלֵּל
וְזִמְרָה, בְּרָכוֹת וְהוֹדִיּוֹת, גְּדֻלָּה תְהִלָּה וְתִפְאֶרֶת, עַד מַלְכוּת
וּמִמְשָׁלָה, נִצַּח וּגְבוּרָה, מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם. בְּרוּךְ אַתָּה יי
אֱלֹהֵינוּ מְלֶךְ הָעוֹלָם, מְלֶךְ גְּדוֹל הַתִּשְׁבַּחוֹת, אֵל הַהוֹדִיּוֹת,
אֲדוֹן כָּל הַמַּעֲשִׂים, הַבוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה, חֵי הָעוֹלָמִים.

וקורא השירה עד סופה:

וַיֹּשַׁע יי בַּיּוֹם הַהוּא, אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרַיִם, וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל
אֶת מִצְרַיִם, מֵעַל שְׁפַת הַיָּם: וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד
הַגְּדֹלָה, אֲשֶׁר עָשָׂה יי בְּמִצְרַיִם, וַיִּירָאוּ הָעָם אֶת יי,
וַיֹּאמְרוּ בְּיַי וּבַמָּשָׁה עֲבָדוּ.

אֲזַיִשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיי וַיֹּאמְרוּ:
לֵאמֹר אֲשִׁירָה לַיי כִּי גָאָה גָאָה סוֹס
וּרְכָבוֹ רָמָה בַּיָּם: עָזִי וְזַמְרַת יְהוָה וַיְהִי לִי
לִישׁוּעָה זֶה אֵלֵי וְאַנְוָהוּ אֱלֹהֵי
אָבִי וְאַרְמְמָנָהוּ: יי אִישׁ מִלְחָמָה יי
שְׁמוֹ: מִרְכַּבַּת פָּרְעֹה וְחִילוֹ יָרָה בַּיָּם וּמִבְּחַר
שְׁלֹשִׁי טַבְּעוּ בַיָּם סוּף: תְּהִמַּת יַבְסִימוּ יִרְדּוּ בַּמְּצוֹלֹת כְּמוֹ
אָבִן: יְמִינָה יי נְאֻדְרֵי בַכַּח יְמִינָה
יי תִּרְעַץ אוֹיֵב: וּבִרְבַּג גְּאוֹנָה תִּהְרַס
קָמִיף תִּשְׁלַח חֲרוֹנָה יֹאכְלֵמוּ כֶּקֶשׁ: וּבְרוּחַ
אֲפִיף נְעַרְמוּ מִיָּם נִצְבוּ כְּמוֹ נֶדַח
נְזִלִים קִפְאוּ תְהִמַּת בְּלֵב יָם: אָמַר
אוֹיֵב אֶרְדֹּף אֲשִׁיף אַחְלֵק שְׁלַל תִּמְלָאמוּ
נִפְשֵׁי אָרִיק חֲרָבִי תוֹרִישְׁמוּ יָדֵי: נִשְׁפָּת
בְּרוּחַף כְּסָמוּ יָם צָלְלוּ כְּעוֹפֹת בְּמִיָּם
אֲדִירִים: מִי כַמְכָה בְּאֵלִים יי מִי
כַמְכָה נְאֻדָר בִּקְדָשׁ נוֹרָא תְהִלַּת עֲשָׂה
פְּלֵא: נְטִית יְמִינָה תִבְלַעְמוּ אֶרֶץ: נְחִית

בַּחֲסִדֶּיךָ עִם זֶה גְּאֻלְתָּ
 קִדְּשָׁךְ: שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגְּזוּן
 חֵיל
 אָחֵז יוֹשְׁבֵי פְּלִשְׁתִּים:
 אֲז נִבְהָלוּ אֱלוֹפֵי
 אָדוּם יֵאִילוּ מוֹאָב יֵאֲחִזְמוּ רָעַד
 נִמְגּוּ
 כָּל יוֹשְׁבֵי כְּנָעַן:
 תִּפְּל עֲלֵיהֶם אֵימַתָּה
 וּפְחַד בְּגֹדֵל זְרוּעֶיךָ יִדְמוּ כְּאָבִן
 עַד
 יַעֲבֹר עִמָּךְ יי
 עַד יַעֲבֹר עִם זֶה
 קִנִּיתָ: תִּבְאֵמוּ וְתִטְעֵמוּ בְּהַר נַחֲלֹתֶיךָ
 מְכוּן
 לְשִׁבְתֶּךָ פְּעֻלַּת יי
 מְקַדָּשׁ אֲדָנִי כּוֹנֵן
 יִדְיָךְ: יי יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד:
 כִּי
 בָּא סוֹס פְּרָעָה בְּרִכְבוֹ וּבִפְרָשָׁיו בָּיִם
 וַיִּנָּשֵׁב יי עֲלֵהֶם
 אֶת מֵי הַיָּם וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בַּיַּבֶּשֶׁה בְּתוֹךְ הַיָּם:
 כִּי

ויש אומרים שירת האזינו, ויש יחידים שקורין שתיהן:

הָאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וְאֲדַבְּרָה
 יַעֲרֹף כַּמָּטָר לִקְחֵי
 וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אֲמָרֵי פִי:
 תִּזְל כַּטַּל אֲמַרְתִּי
 כְּשֹׁעִירִים עָלֵי דָשָׁא
 וְכַרְבִּיבִים עָלֵי עֵשֶׂב:
 הִבּוּ גֹדֵל לֵאלֹהֵינוּ:
 כִּי כָּל דְּרָכָיו מְשֻׁפָּט
 כִּי נָשֵׁם יי אֶקְרָא
 הַצּוֹר תַּמִּים פְּעֻלוֹ
 אֵל אֲמוּנָה וְאִין עוֹל
 שַׁחַת לוֹ לֹא בָּנִיו מוֹמָם
 הַלִּיִּי תִגְמְלוּ זֹאת
 הַלּוֹא הוּא אָבִיךָ קִנְיָךְ
 הוּא עֲשֵׂךָ וַיִּכְנַנְךָ:
 הוּא

זָכַר יְמוֹת עוֹלָם בֵּינֵנוּ שְׁנוֹת דָּר וָדָר שָׁאֵל אָבִיךָ וַיַּגְדֶּךָ זְקֵנִיךָ וַיֹּאמְרוּ לָךְ:
 בְּהִנָּחַל עֲלֵינוּ גוֹיִם בְּהִפְרִידוּ בְּנֵי אָדָם
 יֵצֵב גְּבֻלַת עַמִּים לְמִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
 כִּי חִלַּק יְיָ עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נִחְלָתוֹ:
 וּמִצָּאָהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר וּבִתְהוֹ יֵלֵל יִשְׁמֵן
 וַיִּסְבְּבֵנָהוּ וַיְבוֹנְנֵהוּ יִצְרְנָהוּ כְּאִישׁוֹן עֵינָו:
 כִּנְשָׁר יַעִיר קִנּוֹ עַל גּוֹזְלָיו וַיִּרְחֹף יִפְרֹשׁ כַּנְּפָיו וַיִּקְחֵהוּ וַיִּשְׂאֵהוּ עַל אֶבְרָתוֹ:
 יְיָ בְּדָד יִנְחֵנוּ וַאֲיִן עִמּוֹ אֵל נִכְרָ:

וַיִּרְכְּבֵהוּ עַל בְּמַתֵּי אֶרֶץ וַיֹּאכַל תְּנוּבַת שְׂדֵי
 וַיִּנְקֵהוּ דְבַשׁ מִסְלַע וַשְּׁמֵן מִחֲלָמִישׁ צוּר:
 חֲמַאת בָּקָר וַחֲלֵב צֹאן עִם חֲלֵב כָּרִים וְאִילִים
 בְּנֵי בָשָׁן וְעֵתוּדִים עִם חֲלֵב כְּלִיּוֹת חֲטָה
 וְדָם עֵנַב תִּשְׁתֶּה חֲמָר: וַיִּשְׁמֵן יִשְׂרָאֵל וַיִּבְעַט
 שָׁמֶנֶת עֲבִית כְּשִׁית וַיִּטַּשׁ אֱלֹהֵי עֲשָׂהוּ:
 וַיִּנְבֵּל צוּר יִשְׁעָתוֹ: יִקְנֵאָהוּ בְּזָרִים
 בְּתוֹעֵבַת יַכְעִיסָהוּ: יִזְבְּחוּ לַשֵּׁדִים לֹא אֱלֹהֵי
 אֱלֹהִים לֹא יִדְעוּם חֲדָשִׁים מִקְרֹב בָּאוּ:
 לֹא שְׁעָרוּם אֲבֹתֵיכֶם: צוּר יִלְדֶךָ תִּשִׁי
 וַתִּשְׁכַּח אֵל מְחַלְלָהּ: וַיִּרְא יְיָ וַיִּנְאֹץ
 מִכַּעַס בְּנָיו וּבְנֹתָיו: וַיֹּאמֶר אֲסֹתִירָה פָּנַי מֵהֶם
 אֲרָאָה מָה אַחֲרֵיתָם כִּי דוֹר תִּהְפַּכֶת הִמָּה
 בְּנִים לֹא אִמָּן בָּם: הֵם קִנְאוּנִי בְּלֹא אֵל

וְאֲנִי אֶקְנִיאִם בְּלֹא עָם	בְּעֶסְוֵי בְּהִבְלִיָּהֶם
כִּי אִשׁ קִדְחָהּ בְּאִפִּי	בְּגוֹי נָבֵל אֶכְעִיסֶם:
וְתֹאכַל אֶרֶץ וַיְבַלְהָ	וְתִיקַד עַד שְׂאוֹל תַּחֲתִית
אֶסְפָּה עָלֵימוּ רְעוֹת	וְתִלְהֵט מוֹסְדֵי הָרִים:
מִזֵּי רָעַב וּלְחֲמֵי רֶשֶׁף	חֲצִי אֶכְלָה בָּם:
וְשֵׁן בְּהֵמַת אֲשַׁלַּח בָּם	וְקָטַב מְרִירִי
מִחוּץ תִּשְׁכַּל חֶרֶב וּמִחֲדָרִים אֵימָה גַם בְּחוּר	עִם חֲמַת זְחָלִי עֶפְרָ:
אֲמַרְתִּי אֶפְאִיָּהֶם	גַּם בְּתוֹלָה יוֹנֵק עִם אִישׁ שִׁיבָה:
לוֹלִי בְּעַס אוֹיֵב אָגוּר	אֲשַׁבִּיתָהּ מֵאֲנוּשׁ זְכָרָם:
פֶּן יֹאמְרוּ יָדְנוּ רָמָה	פֶּן יִנְכְּרוּ צָרִימוּ
כִּי גוֹי אֲבַד עֲצוֹת הִמָּה	וְלֹא יִי פֶעַל כָּל זֹאת:
לוֹ חֲכָמוֹ יִשְׁכִּילוּ זֹאת	וְאִין בָּהֶם תְּבוּנָה:
אֵיכָה יִרְדֹּף אֶחָד אֶלְךָ	יְבִינוּ לְאַחֲרִיתָם:
אִם לֹא כִי צוּרִם מְכָרָם	וּשְׂנִיִּים יִנְיִסוּ רַבָּה
כִּי לֹא כְצוּרֵנוּ צוּרִם	וַיִּי הַסְּגִירָם:
כִּי מִגִּפֶּן סֹדִם גִּפְנָם	וְאִיבֵינוּ פְּלִילִים:
עֲנַבְמוּ עֲנַבֵּי רוּשׁ	וּמִשְׁדַּמַּת עֲמָרָה
חֲמַת תַּנִּינָם יִינָם	אֲשַׁכְּלַת מְרֹרֶת לָמוּ:
הֲלֹא הוּא כְּמִס עֲמָדֵי	וְרֹאשׁ פְּתָנִים אֶכְזָר:
לִי נָקָם וְשָׁלֵם	חֲתוּם בְּאוֹצְרֹתַי:
כִּי קָרוֹב יוֹם אֵידָם	לְעֵת תָּמוּט רִגְלָם
כִּי יָדִין יִי עַמוּ	וְחָשׁ עֲתֵדֶת לָמוּ:
כִּי יִרְאֶה כִּי אֲזַלֶּת יָד	וְעַל עֲבָדָיו יִתְנַחֵם

וְאָמַר אֵי אֱלֹהֵימוּ	וְאָפֶס עָצוּר וְעָזוּב:
אֲשֶׁר חֶלֶב זִבְחֵימוּ יֹאכְלוּ	צוּר חֶסֶיוּ בּוֹ:
יְקוּמוּ וַיַּעֲזְרְכֶם	יִשְׁתּוּ יַיִן נְסִיכֶם
רְאוּ עֲתָה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא	יְהִי עֲלֵיכֶם סִתְרָה:
אֲנִי אֲמִית וְאַחִיָּה	וְאִין אֱלֹהִים עִמָּדִי
וְאִין מִיָּדִי מִצִּיל:	מִחֲצָתִי וְאֲנִי אֶרְפָּא
וְאָמַרְתִּי חֵי אָנֹכִי לְעֵלָם:	כִּי אֲשָׂא אֶל שָׁמַיִם יָדַי
וְתֵאחַז בְּמִשְׁפָּט יָדַי	אִם שְׁנוֹתַי בְּרֶק חֲרָבִי
וְלִמְשַׁנְּאֵי אֲשֵׁלֵם:	אֲשִׁיב נָקֵם לְצָרִי
וְחֲרָבִי תֹאכַל בְּשָׂר	אֲשָׁכִיר חֲצִי מִדָּם
מֵרֹאשׁ פְּרָעוֹת אוֹיֵב:	מִדָּם חָלָל וְשִׁבְיָה
כִּי דָם עֲבָדָיו יְקוּם	הֲרִנְנוּ גוֹיִם עִמּוֹ
וְכִפֵּר אֲדָמְתוֹ עִמּוֹ.	וְנָקֵם יִשְׁבִּיב לְצָרָיו

קרית שמע וברכותיה

ושליח הציבור יורד לפני התיבה, ועומד באמצע העם, ומתחיל ואומר קדיש.

וַיִּתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמִיהַ רַבָּה [אמן] בְּעֵלְמָא דִּי בְרָא כְרַעוּתִיהַ
וַיִּמְלוּךְ מַלְכוּתִיהַ וַיַּצְמַח פְּרֻקְנִיהַ וַיִּקְרַב מְנִישִׁיחִיהַ
וַיַּפְרוֹק עַמִּיהַ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעֵגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב וְאָמְרוּ אֲמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיהַ רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֵלְמָא וְלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדַּר יִתְהַלַּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיהַ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמִּירָן בְּעֵלְמָא, וְאָמְרוּ אֲמֵן [אמן].

ואחר כך אומר: **בְּרַכּוּ אֶת יי' הַמְּבֹרָךְ**

והם עונים: **בְּרוּךְ יי' הַמְּבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד**

ומתחיל ופורס על שמע בקול רם, והן עונין אמן אחר כל ברכה וברכה. והיודע לקרות קורא עמו. וזה הוא נוסח ברכה ראשונה ושניה שלפני קריית-שמע בשחר:

בְּרוּךְ אַתָּה יי' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֲשָׁף עוֹשֵׂה שְׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת הַכֹּל. הַמְּאִיר לְאָרֶץ וְלַדָּרִין עָלֶיהָ, הַמְּחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, מָה רַבּוּ מַעֲשָׂיֶיךָ יי' כֹּלֵם בְּחִכְמָה עֲשִׂית מְלָאָה הָאָרֶץ קִנְיָנְךָ, הַמְּלֹךְ הַמְּרוֹמֵם שְׁמוֹ לְבַדּוֹ מֵאֵז, הַמְּשַׁבַּח הַמְּפָאֵר הַמְּתַנַּשֵּׂא וְטוֹב מִיְּמוֹת עוֹלָם. אֱלֹהֵי עוֹלָם מְלַכְנוּ, בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים רַחֵם עָלֵינוּ, אֲדוֹן עֲזָנוּ צוּר מְשַׁגְּבֵנוּ. מִגֵּן יִשְׁעֵנוּ מְשַׁגֵּב בְּעֵדְנוּ.

אֵל בְּרוּךְ גָּדוֹל יַדְעָה הַתְּקִין וּפְעַל זָהָרֵי חֲמָה, טוֹב יֵצֵר כְּבוֹד לְשֵׁמוֹ, מְאֹרוֹת נָתַן סְבִיבוֹת עֲזוֹ, פְּנוֹת צְבָאוֹת קְדוֹשִׁים רוֹמְמֵי שִׁדֵי תְּמִיד יְסַפְּרוּ לְאֵל קְדוֹשְׁתּוֹ. תִּתְּבַרְךָ יי' אֱלֹהֵינוּ בְּשִׁמְיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת, וְעַל כָּל שִׁבַּח מַעֲשֵׂה יְדִיךָ, וּמְאֹרוֹת אֲשֶׁר יִצְרַתָּ הֵם יְפָאֲרוּךְ סְלָה.

תִּתְּבַרְךָ לְעַד צוּרְנוּ, מְלַכְנוּ גּוֹאֲלֵנוּ. בּוֹרֵא קְדוֹשִׁים, יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לְעַד מְלַכְנוּ יוֹצֵר מְשֻׁרְתִים, אֲשֶׁר מְשֻׁרְתִיו עוֹמְדִים בְּרוּם עוֹלָם, וּמְשֻׁמֵיעִים אֶת קוֹלָם יַחַד בְּדַבְּרֵי אֱלֹהִים חַיִּים וּמְלֹךְ עוֹלָם. כֹּלֵם אֱהוּבִים כֹּלֵם בְּרוּרִים כֹּלֵם גְּבוּרִים עוֹשִׂים בְּאִימָה רְצוֹן קוֹנִיָהם בְּאַהֲבָה. כֹּלֵם מְקַבְּלִים עָלֵיהֶם עוֹל מְלַכּוֹת שְׁמִים זֶה מְזָה, וְנוֹתְנִים רְשׁוּת זֶה לְזֶה,

לְהַקְדִּישׁ לְצוּרָם בְּנַחַת רוּחַ בְּשִׁפְהַ בְּרוּרָה וּבְנַעֲמָה
 טְהוּרָה, כִּלְמֵס כְּפֶאֱחָד עוֹנִים בְּיִרְאָה וְאוֹמְרִים: [ועונים הציבור והוא
 עמה:] **קְדוּשׁ קְדוּשׁ קְדוּשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ**
 [ואומר ש"ץ:] וְהָאוֹפָנִים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ יַחַד מְתַנַּשְׂאִים לְעַמְתָּם:
 [ועונים והוא עמה:] **מִשְׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ.**

לְאֵל בְּרוּךְ נְעִימוֹת יִתְנוּ, לְמַלְךְ אֵל חַי וְקַיִם זְמִירוֹת יֹאמְרוּ
 וְתִשְׁבְּחוֹת יִשְׁמִיעוּ, כִּי הוּא לְבַדּוֹ פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת עוֹשֶׂה
 חֲדָשׁוֹת זוֹרַע צְדָקוֹת מְצַמִּיחַ יְשׁוּעוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלְאוֹת,
 הַמְּחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, כְּאִמּוֹר לַעֲשֵׂה
 אוֹרִים גְּדוּלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, הַתְּקַנֵּת מְאוֹרוֹת לְשִׁמְחַ
 עוֹלָם, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת.

אֶהְבֵּת עוֹלָם אֶהְבֵּתְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, חֲמֵלָה גְּדוּלָה יִתְרָה
 חֲמֵלֶת עָלֵינוּ אָבִינוּ מִלְּפָנֶיךָ, בְּעֵבֹר שְׁמֶךָ וּבְעֵבֹר
 אֲבוֹתֵינוּ אֲשֶׁר בְּטַחוּ בָּךְ, וְתִלְמַדְנוּ חֻקֵי חַיִּים, כִּן תְּחַנְּנוּ
 אָבִינוּ אָב הַרְחֵמֵנוּ. הַמְּרַחֵם רַחֵם נָא עָלֵינוּ, וְתֵן בְּלַבְּנוּ, לְהַבִּין
 לְהַשְׁכִּיל לְשִׁמוּעַ לְלִמּוּד וּלְלַמֵּד לְשִׁמּוֹר וּלְעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם
 אֵת כָּל דְּבָרֵי תִלְמוּד תּוֹרַתְךָ בְּאַהֲבָה.

וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּמִצּוֹתֶיךָ, וְדַבֵּק בְּלַבְּנוּ יִרְאֶתְךָ, וְיַחַד לְבַבְנוּ
 לְאַהֲבָה אֵת שְׁמֶךָ, וּמְלוּךְ עָלֵינוּ מִהֲרָה אַתָּה לְבַדְּךָ,
 כִּי נֶשֶׁם קְדוֹשְׁךָ בְּאֵמֶת נִקְרָא עָלֵינוּ. בְּעֵבֹר שְׁמֶךָ, הָאֵל הַגְּדוֹל
 הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא, מִהֲרָה בְּאַהֲבָה תָּרִים קַרְנֵנוּ וְתוֹשִׁיעֵנוּ
 לְמַעַן שְׁמֶךָ.

בְּרַחֲמֵי יְהוָה לֹא יִבְּאֵשׁ, וּבְשִׂמְחָה חָסִינוּ. לֹא נִכְלַם וְלֹא נִכְשַׁל עַד
 עוֹלָמִי עַד, כִּי אָבִינוּ מִלְכֵנוּ אַתָּה נְגִילָה וְנִשְׂמָחָה
 בִּישׁוּעָתְךָ. רַחֲמֵיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְחִסְדֵיךָ אֵל יַעֲזֹבוּנוּ נִצַּח סֵלָה
 וְעַד. וְהִבֵּא עָלֵינוּ בְרָכָה וְשָׁלוֹם מֵאַרְבַּע פְּנֵפוֹת הָאָרֶץ,
 וְהוֹלִיכֵנוּ מִהֶרָה קוֹמְמִיּוֹת לְאַרְצֵנוּ, כִּי בָנוּ בְּחֶרֶת מִכָּל עָם
 וְלָשׁוֹן וְקִרְבָּתֵנוּ לְשִׂמְחָה הַגָּדוֹל, לְהוֹדוֹת לָךְ וְלִיחְדָּךְ וְלִרְוַמְךָ
 וְלֵאמֹר אֵת שִׂמְחָה בְרוּךְ אַתָּה יְיָ הַבוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
 בְּאַהֲבָה.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד

בְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלִכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעַד

וְאַהֲבַת אֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ, בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ;
 וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוְךָ הַיּוֹם עַל
 לִבְבְּךָ: וְשָׁנַנְתָּם לְבִנְיָהּ וְדַבַּרְתָּ בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ
 בַּדֶּרֶךְ וּבְשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ: וְקִשְׁרָתָם לְאוֹת עַל יָדְךָ וְהָיוּ
 לְטֹטְפוֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וְכִתַּבְתָּם עַל מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ.

וְהָיָה אִם שָׁמַעַתְּ שִׁמְעוּ אֶל מְצוֹתַי אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה
 אֶתְכֶם הַיּוֹם, לְאַהֲבָה אֵת יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וְלַעֲבֹדוֹ, בְּכָל
 לִבְבְּכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מִטֵּר אֲרָצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרֵה
 וּמִלְקוֹשׁ, וְאִסַּפְתִּי דָגְנְךָ וְתִירְשֶׁךָ וְיִצְהָרְךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדֶךָ
 לְבַהֲמֹתֶךָ וְאָכְלָתָּ וְשָׂבַעְתָּ: הַשְׁמֵרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם
 וְסָרְתֶם וְעַבַּדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה
 אָף יְיָ בְּכֶם וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהִיאָדָמָה לֹא

תִּתֶּן אֶת יְבוּלָהּ, וְאֲבֹדְתֶם מִהָרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטְּבָה אֲשֶׁר יִי
 נָתַן לָכֶם: וְשִׁמַּתֶּם אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהֵי עַל לִבְבְּכֶם וְעַל נַפְשֵׁכֶם,
 וְקִשְׁרֹתֶם אֹתָם לְאוֹת עַל יַדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם:
 וְלִמְדֹתֶם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם, בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ
 וּבְלִכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְךָ וּבְקוּמְךָ: וְכִתְבֹתֶם עַל מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ
 וּבְשַׁעְרֶיךָ: לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר
 נִשְׁבַּע יְיָ לְאַבְרָהָם לָתֵת לָהֶם, כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ.

וַיֹּאמֶר יְיָ אֵל מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ,
 אֲלֵהֶם, וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצֵת עַל כַּנְּפֵי בְגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם,
 וְנָתַנוּ עַל צִיצֵת הַכֶּנֶף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצֵת
 וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וַזְכַּרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יְיָ וְעָשִׂיתֶם אֹתָם, וְלֹא
 תִּתְּרוּ: אַחֲרֵי לִבְבְּכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אֹתָם זְנוּיִם
 אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וְעָשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתַי, וְהֵייתֶם
 קְדוֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם
 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים, אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם.

רבנו לא מזכיר שיש לחזור על המלים 'אני יי אלהיכם', אלא ממשיך ש"ץ ואומר:

אָמֵת וַיְצִיב, נְכוֹן וְקָיִם, יֵשֶׁר וְנֶאֱמָן, אֶהוּב וְחָבִיב, נְחֻמָּד
 וְנִעִים, נוֹרָא וְאֲדִיר, מְתֻקָּן וּמְקַבֵּל, טוֹב וַיִּפֶּה הַדָּבָר
 הַזֶּה עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. אָמֵת אֱלֹהֵי עוֹלָם מְלַכְנוּ צוּר יַעֲקֹב
 מִגֵּן יִשְׁעֵנוּ, לְדוֹר וָדוֹר הוּא קָיִם וְשִׁמוֹ קָיִם, בְּסֹאוֹ נְכוֹן
 וּמְלֻכוֹתוֹ וְאִמוּנָתוֹ קָיִמָת. וַדְּבָרָיו חַיִּים וְנֶאֱמָנִים לְעַד
 וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים, עָלֵינוּ וְעַל אֲבוֹתֵינוּ עַל בְּנֵינוּ וְעַל כָּל
 דוֹרוֹתֵינוּ, עַל הָרָאוּשׁוֹנִים וְעַל הָאֲחֵרוֹנִים דַּבֵּר טוֹב וְקָיִם

בְּאֵמֶת חוֹק וְלֹא יַעֲבוֹר. אֵמֶת שְׁאֵתָה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהֶם
 אֲבוֹתֵינוּ, מִלְּפָנֵינוּ מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ, גּוֹאֲלֵנוּ וְגּוֹאֲלֵ אֲבוֹתֵינוּ, יוֹצְרֵנוּ
 וְצוֹר יְשׁוּעָתֵנוּ, פּוֹדֵנוּ וּמְצִילֵנוּ מֵעוֹלָם הוּא שְׁמֵךְ,
 וְאֵין לָנוּ אֱלֹהִים עוֹד זֹלָתְךָ.

עֲזַרְת אֲבוֹתֵינוּ אֵתָה הוּא מֵעוֹלָם, מִגֵּן וּמוֹשִׁיעַ לְבַנְיָהֶם
 אַחֲרֵיהֶם בְּכָל דְּוֹר וְדוֹר. בְּרוּם עוֹלָם מוֹשְׁבֵךְ וּמִשְׁפָּטֵיךְ
 וְצִדְקָתְךָ עַד אֶפְסֵי אָרֶץ. אֵמֶת אֲשֶׁרִי אִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁמַע אֶל
 מְצוֹתֶיךָ וְתוֹרָתְךָ וְדִבְרֶיךָ יִשִּׁים עַל לְבוֹ. אֵמֶת אֵתָה הוּא אָדוֹן
 לְעַמְּךָ וּמֶלֶךְ גִּבּוֹר לָרִיב רִיבָם לְאֲבוֹת וּבְנִים. אֵמֶת אֵתָה הוּא
 רִאשׁוֹן וְאֵתָה הוּא אַחֲרוֹן וּמַבְלַעְדֶיךָ אֵין לָנוּ מוֹשִׁיעַ. אֵמֶת
 מִמְצָרִים גְּאֻלָּתֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ, מִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ. וְכָל
 בְּכוֹרֵי מְצָרִים בְּדִבְרֵי הַרְגָּתָ, וּבְכוֹרֶיךָ גְּאֻלָּתְךָ, וַיִּם סוּף בְּקַעֲתָ,
 וַיִּזְדִּים טִבְעָתָ, וַיִּדְיִדִים עֲבָרוּ מַיִם, וַיִּכְסּוּ מַיִם צָרִיהֶם עַד אֶחָד
 מֵהֶם לֹא נוֹתֵר. וְעַל זֹאת נִשְׁבַּחוּ גְּאוּלִּים וְרוֹמְמוֹ לְאֵל. וְנִתְּנוּ
 יְדִידִים שִׁירוֹת זְמִירוֹת תְּשֻׁבָחוֹת לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיִם. רָם
 וְנִשְׂא גְּדוֹל גִּבּוֹר וְנוֹרָא, מִשְׁפִּיל גְּאִים עֲדֵי אָרֶץ, מִגְּבִיָּה
 שְׁפָלִים עַד מְרוּם, מוֹצִיא אֲסִירִים וּפּוֹדֵה עֲבָדִים וְעוֹזֵר דָּלִים,
 וְעוֹנֵה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּעֵת שׁוּעָם אֵלֵינוּ. תְּהִלָּה לְאֵל עֲלִיוֹן
 בְּרוּךְ הוּא, מִשָּׁה וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ אָמְרוּ, שִׁירָה בְּשִׁמְחָה
 רַבָּה אָמְרוּ כֻלָּם: מִי כָמֹכָה בְּאֵלִים יי, מִי כָמֹכָה נֶאֱדָר בְּקִדְשׁ
 נוֹרָא תְּהִלוֹת עֲשֵׂה פֶלֶא, יי וּמֶלֶךְ לְעוֹלָם וָעַד, וְנִאֲמַר: גְּאֻלָּנוּ
 יי צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל, בְּרוּךְ אֵתָה יי גְּאֵל יִשְׂרָאֵל.

ומתפלל תפילה אחת כתקנת רבנו וכל הציבור שומעים ומתפללים עמו בלחש, ומי שאינו יודע להתפלל יענה אמן אחר ברכותיו של שליח הציבור.

יִי שִׁפְתֵי תִפְתָּח וְפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אֵל עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אָבוֹת וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבְנֵי בְנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: זְכַרְנוּ לְחַיִּים אֵל מֶלֶךְ חַפְצֵי בְחַיִּים, כְּתַבְנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים] **מֶלֶךְ רַחֲמָן מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יי מַגֵּן אַבְרָהָם.**

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יי מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ | [בקי"ץ:]
מוֹרִיד הַטָּל [בחורף:] **מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם** |
מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, רוֹפֵא חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לְיֹשְׁנֵי עַפְרָיִם. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ מִמִּית וּמְחַיֶּה [נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: מִי כְמוֹךָ אֵב הַרְחֲמָן, זוֹכֵר יְצוּרֵי בְרַחֲמִים לְחַיִּים],
וְנִצְּמָן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְחַיֶּה הַמֵּתִים.

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעונים הציבור, הוא קורא עמה, ולא יגביה קולו בעת שהן עונים עמו:

נְקִדִישְׁךָ וְנִעְרִיצְךָ וְנִשְׁלַשְׁ לָךְ קִדְשָׁה מְשַׁלֶּשֶׁת, כְּדָבָר הָאָמֹר
עַל יַד נְבִיאְךָ וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר: [ועו"ב:] **קְדוֹשׁ**
קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יי צְבָאוֹת מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ | **כְּבוֹדוֹ וְגִדְלוֹ**
מְלֵא עוֹלָם וּמְשַׁרְתּוֹ שׁוֹאֲלִים, אֵיִה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ: [ועו"ב:]
מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מְמַקְוֵמוֹ | **מְמַקְוֵמָה מְלַכְנוּ**

תּוֹפִיעַ וְתִמְלוֹךְ עָלֵינוּ, כִּי מַחֲכִים אָנוּ לָךְ, מָתִי תִמְלֹךְ בְּצִיּוֹן
 בְּחַיֵּינוּ וּבְיָמֵינוּ [ועובין:] **אָמֵן** | תִּשְׁכּוֹן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדַּשׁ בְּתוֹךְ
 יְרוּשָׁלַם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֶצַח נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ תִרְאִינָה
 בְּמַלְכוּת עֶזְרָךְ, כַּדָּבָר הָאָמוֹר בְּשִׁירֵי קִדְשְׁךָ, עַל יְדֵי דָוִד עַבְדְּךָ
 מְשִׁיחַ צְדָקָךְ: [ועובין:] **יְמַלְךָ יי לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר**
הַלְלוּיָהּ | לְדוֹר וָדוֹר נִגִיד גְּדֻלָּךְ וּלְנֶצַח נְצָחִים קִדְשֶׁתְךָ נִקְדִּישׁ
 וְשִׁבְחֶךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יִמוּשׁ, כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ
 אַתָּה [בעשי"ת חותם: כָּאָמוֹר וַיִּגְבֶּה יי צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ
 בַּצְּדָקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ], **בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַקְּדוֹשׁ**.

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשֵׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סְלָה
 [בעשי"ת חותם: כָּאָמוֹר וַיִּגְבֶּה יי צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ
 בַּצְּדָקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ] **בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַקְּדוֹשׁ**.

בעשי"ת חותמין את הברכה השלישית בנוסח: 'כָּאָמוֹר וַיִּגְבֶּה יי... הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ',
 ויש מקומות שנהגו לומר במקומו 'וּבְכֵן' (ובר"ה וביוה"כ כולם נוהגים לומר 'וּבְכֵן').

וּבְכֵן תֵּן פְּחָדְךָ יי אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְאִימַתְךָ עַל כָּל מַה שִּׁבְרָאתָ,
 וַיִּירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים, וַיַּעֲשׂוּ בְּלִם אֲגָדָה
 אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבְבֵי שְׁלָם. כְּמוֹ שֶׁיִּדְעֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְּׁלֹטוֹן מִלְּפָנֶיךָ,
 עַד בִּיָּדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינְךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שִּׁבְרָאתָ. **וּבְכֵן** תֵּן כְּבוֹד
 לַעֲמֶךָ, תְּהִלָּה לִירְאִיךָ, תִּקְוָה לְדוֹרְשֵׁיךָ, פִּתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ, שְׂמִיחָה
 לְאַרְצְךָ, שְׂשׂוֹן לְעִירְךָ, צְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדְּךָ, וְעִרִיכַת נֵר לְבָן יְשִׁי מְשִׁיחֶךָ.
וְאֵז צְדִיקִים יֵרְאוּ וַיִּשְׂמְחוּ, וַיִּשְׁרִים יַעֲלִזוּ, וְחֲסִידִים בְּרִנָּה יִגִּילוּ, וְעוֹלָתְךָ תִּקְפָּץ
 פִּיָּה, וְכָל הַרְשָׁעָה כִּלְאֵה כַּעֲשָׂן תִּכְלֶה, כִּי תַעֲבִיר מִמְּשַׁלַּת זְדוֹן מִן הָאָרֶץ.
 וּמַלְכוּת הַעֲלִיזָה מֵהֶרָה תַעֲקֹר וְתִשְׁבֵּר, וְתִמְלוֹךְ אַתָּה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ מֵהֶרָה
 עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ, בִּירוּשָׁלַם עִירְךָ, וּבִהַר צִיּוֹן מִשְׁפַּן כְּבוֹדְךָ, וְנִגַּד זְקִינֶיךָ כְּבוֹד,

בְּכַתּוּב: וְחִפְרָה הַלְבֵנָה וּבוֹשָׁה הַחֲמָה כִּי מֶלֶךְ יִי צָבָאוֹת בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם
 וְנָגַד זְקֵנָיו כְּבוֹד, וְנֶאמְרוּ: יִי מֶלֶךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנֶאמְרוּ: וַיִּגְבֶּה יִי צָבָאוֹת
 בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בַּצְּדָקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יִי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ (טעה
 היחיד או הציבור ואמרו 'הָאֵל הַקְּדוֹשׁ' חוזרים לראש).

ברכה אמצעית של שחרית שבת:

יְשִׁמַח מִשָּׁה בְּמִתְנַת חֶלְקוֹ, כִּי עֶבֶד נֶאֱמָן קָרָאתָ לוֹ. כְּלִיל
 תִּפְאָרֶת בְּרָאשׁוֹ נָתַתָּ בְּעַמְדוֹ לְפָנֶיךָ עַל הַר סִינִי. שְׁנֵי
 לוֹחוֹת אֲבָנִים הוֹרִיד בְּיָדוֹ, וְכַתּוּב בְּהֵן נְשִׁמִּירַת שַׁבָּת, וְכֵן
 כְּתוּב בְּתוֹרָתְךָ: וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת, לַעֲשׂוֹת אֶת
 הַשַּׁבָּת לְדוֹרָתָם בְּרִית עוֹלָם, בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הַיָּא
 לְעָלָם. כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יִי אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ,
 וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנְפָּשׁ. יְשַׁמְחוּ בְּמִלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת
 וְקוֹרְאֵי עֲנֵג, עִם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי.

אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהֵי אֲבוֹתֵינוּ, רְצֵה נָא בְּמִנוּחֵתֵנוּ. וְקַדְּשֵׁנוּ
 בְּמִצּוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְשִׁמַּח נַפְשֵׁנוּ
 בִּישׁוּעָתְךָ, וְשַׁבְּעֵנוּ מִטוֹבָךָ, וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעֶבְדְּךָ בְּאֵמֶת,
 וְהַנְּחִילֵנוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבָּתוֹת קִדְּשֶׁךָ, וַיִּנּוּחוּ בָּם כָּל
 יִשְׂרָאֵל אוֹהֲבֵי שְׁמֶךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יִי מְקַדְּשׁ הַשַּׁבָּת.

רְצֵה יִי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּלְתַפְלָתָם שְׁעָה, וְהַשֵּׁב
 הָעֵבֹדָה לְדַבֵּיר בֵּיתְךָ, וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל וּתַפְלָתָם מִהֲרָה
 בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרָצוֹן, וְיִתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל
 עִמָּךְ.

בראשי חודשים ובחולו-של-מועד אומר 'יעלה ויבוא' עד 'שמחה שלמה' (טעה ולא
 אמרו: לפני שהשלים תפילתו חוזר לברכת 'רצה', ואם עקר רגליו חוזר לראש):

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וַיָּבֹא וַיִּגַע יִרְאֶה יִרְצֶה יִשְׁמַע וַיִּפְקֹד
 יִזְכֹּר לְפָנָיִךָ זְכוֹרֵנוּ, זְכוֹרֵן אֲבוֹתֵינוּ, זְכוֹרֵן יְרוּשָׁלַם עִירָךְ,
 זְכוֹרֵן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדְּךָ, זְכוֹרֵן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנָיִךָ,
 לְפִלְטָה לְטוֹבָה לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּיוֹם:

בראש חודש: ראש החדש הזה.

בחוה"מ פסח: מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, בְּיוֹם מוֹעֵד חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה.

בחוה"מ סוכות: מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, בְּיוֹם מוֹעֵד חַג הַסּוּכּוֹת הַזֶּה.

וְרַחֵם בּוֹ עַלְיָנוּ וְלַהוֹשִׁיעֵנוּ, זְכַרְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, פְּקַדְנוּ בּוֹ
 לְבִרְכָה, הוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים, בְּדַבַּר יְשׁוּעָה וּרְחֻמִּים חוּס וְחַנּוּן וּרְחֵם
 עַלְיָנוּ, וּמְלַטְנוּ בּוֹ מִכָּל צָרָה וַיְגוֹן, וְשִׁמְחָנוּ בּוֹ שִׁמְחָה שְׁלֵמָה.

וְתַרְצֵנוּ, וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׂוֹבְךָ לְכוּף לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים כְּמָאֵז,
 בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחְזִיר שְׂכִינְתוֹ לְצִיּוֹן.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׂאֲתָה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ, צוּר חַיֵּינוּ מִגֵּן
 יְשׁוּעָנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדָה לָךְ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתְךָ
 עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיַדְךָ, וְעַל נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.
 עַל נַסִּיף וּנְפִלְאוֹתֶיךָ שֶׁבְכָל עֵת וָעֵת עָרַב וּבִקֵּר וְצָהָרִים.

בחנוכה אומר:

עַל הַנְּסִים וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל
 הַמְּלַחְמוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַפְּדוּת
 וְעַל הַפְּרָקוֹן שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם
 אֲבוֹתֵינוּ בְּיָמֵים הָהֵם בְּזְמַן הַזֶּה. בְּיָמֵי
 מַתְתִּיָּה בֶּן יוֹחָנָן כִּהֵן גְּדוֹל חֲשֵׁמוֹנָי
 וּבְנָיו, כִּשְׁעַמְדָה מְלָכוֹת וְעַל הַרְשָׁעָה עַל
 עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְבַטְלָם מִתּוֹרָתְךָ

בפורים אומר:

עַל הַנְּסִים וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל
 הַתְּשׁוּעוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם
 אֲבוֹתֵינוּ בְּיָמֵים הָהֵם בְּזְמַן הַזֶּה. בְּיָמֵי
 מַרְדֳּכָי וְאַסְתֵּר כִּשְׁעַמְדָה מִן הָרַע עַל
 עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וּבִקְשׁ לַהֲשִׁימֵם
 לְהָרַג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים מִנְּעַר
 וְעַד זָקֵן טַף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד וּשְׁלָלָם

בחנוכה אומר (המשך):

וְלְהַעֲבִירָם מִחֻקֵי רְצוֹנָךְ. וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, עֲמַדְתָּ לָהֶם בְּעַת צָרָתָם, וְדַנְתָּ אֶת דֵּינָם, וְרַבְתָּ אֶת רִיבָם, וְנִקְמַתָּ אֶת נִקְמַתָם, וּמִסִּרְתָּ גְבוּרִים בְּיַד חֲלָשִׁים, וְרַבִּים בְּיַד מַעֲטִים, וְטַמְאִים בְּיַד טְהוּרִים, וְרָשָׁעִים בְּיַד צְדִיקִים, וּפּוֹשְׁעִים בְּיַד עוֹשֵׂי תוֹרָתְךָ. וְעֲשִׂיתָ לָךְ שֵׁם גָּדוֹל בְּעוֹלָמְךָ, וְלַעֲמֹךָ יִשְׂרָאֵל וְנִסִּים. בְּשֵׁם שְׁעֲשִׂיתָ עִמָּהֶם נְסִים וּגְבוּרוֹת כִּי עָשָׂה עִמָּנוּ נְסִים וְגְבוּרוֹת בְּעֵת וּבְעוֹנָה הַזֹּאת, וְעַל כֵּלָם יִי אֱלֹהֵינוּ אָנוּ מוֹדִים לָךְ.

בפורים אומר (המשך):

לְבוֹז. וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים עֲמַדְתָּ לָהֶם בְּעַת צָרָתָם, וְדַנְתָּ אֶת דֵּינָם, וְרַבְתָּ אֶת רִיבָם, וְנִקְמַתָּ אֶת נִקְמַתָם. וְהִפְרַתָּ אֶת עֲצָתוֹ, וְקִלְקַלְתָּ אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ, וְהִשְׁבּוֹתָ לוֹ גְּמוּלוֹ בְּרִאשׁוֹ וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאֶת בָּנָיו עַל הָעֵץ. וְעֲשִׂיתָ לָךְ שֵׁם גָּדוֹל בְּעוֹלָמְךָ, וְלַעֲמֹךָ יִשְׂרָאֵל וְנִסִּים. בְּשֵׁם שְׁעֲשִׂיתָ עִמָּהֶם נְסִים וּגְבוּרוֹת בְּעֵת וּבְעוֹנָה הַזֹּאת, וְעַל כֵּלָם יִי אֱלֹהֵינוּ אָנוּ מוֹדִים לָךְ.

[טעה ולא אמר 'על הנסים' בחנוכה ופורים אינו חוזר, לא יחיד ולא ציבור].

הטוב כי לא כלו רחמיה, המרחם כי לא תמו חסדיה, כל

החיים יהללו את שמך הגדול כי טוב האל הטוב [נהגו

רוב העם להוסיף בעשיית: זכור רחמיה יי אלהינו וכבוש פעסך וכתוב לחיים כל בני בריתך], **ברוך אתה יי, הטוב שמך ולך נאה להודות.**

ברכת כהנים

קודם שיחזירו את פניהם כנגד העם, הכהנים מברכים יחדיו בקול רם: **ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו בקדשתו שלאחרו, וצונו לברך את עמו ישראל באהבה.** לאחר מכן הכהנים מחזירין את פניהם כלפי העם דרך ימין, ופושטין אצבעותיהן ומגביהין ידיהם כנגד כתפיהן, ושליח הציבור מקרא אותם מלה-מלה.

אם היה כהן אחד, לאחר שהחזיר פניו כלפי העם ממשיך הכהן ואומר '**יברכה**', ושליח הציבור מקרא אותו את שאר מלות הברכה. היו שני כהנים או יותר, אינם אומרים '**יברכה**' עד שיקרא להם שליח הציבור ויאמר להם: '**כהנים**', ואז הם עונים '**יברכה**' והש"ץ ממשיך ומקרא אותן מלה-מלה, ואין הש"ץ עונה אמן בסוף פסוקי הברכה:

יְבָרְכֶךָ יי וַיִּשְׁמְרֶךָ [אמן]. יָאֵר יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶכָּ [אמן].

יֵשָׁא יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לָךְ שְׁלוֹם [אמן].

אם אין כהן אומר שליח הציבור:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בְּרַכְנוּ בְּבִרְכָה הַמְשַׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה,
הָאֲמוּרָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו הַכֹּהֲנִים עִם קְדוּשָׁיָהּ, כְּאֲמֹר: יְבָרְכֶךָ יי
וַיִּשְׁמְרֶךָ, יָאֵר יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶכָּ, יֵשָׁא יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לָךְ
שְׁלוֹם, וְשָׂמוּ אֶת שְׁמֵי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם.

ואין העם עובין אחריו מאומה, וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבְרַכָה חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל
יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ, וּבְרַכְנוּ בְּלָנוּ מִמָּאוֹר פְּנִיָה, כִּי מִמָּאוֹר
פְּנִיָה נָתַתָּ לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ תּוֹרָה וְחַיִּים אֶהְיֶה וְחֶסֶד צְדָקָה
וְשְׁלוֹם, וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֶךְ אֶת עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל בְּכָל יַעַת בְּשְׁלוֹם
[נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: וּבְסִפּוֹר חַיִּים בְּרַכָה וְשְׁלוֹם נִזְכָּר וְנִכְתָב לְפָנֶיךָ
אֲנִי וְכָל עַמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים וּלְשְׁלוֹם] בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְבָרֵךְ
אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם.

ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִי לְרַצוֹן אֲמִרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יי צוּרֵי וְגֹאֲלֵי.

ואחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל עצמו,
ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה.

בראש-חודש ובשבת של חול-המועד אומרים כאן הלל, להלל של ראש-חודש ראו לקמן
עמ' 151; ולהלל של שבת חול-המועד ראו לקמן עמ' 175 | **בחנוכה** אומרים כאן הלל
שלם, ראו לקמן עמ' 159.

וממשיך שליח הציבור ואומר **קדיש**:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיָּה
וְיִמְלוֹךְ מְלְכוּתִיָּה וְיִצְמַח פְּרָקְנִיָּה וְיִקְרַב מְשִׁיחִיָּה
וְיַפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וְלְעַלְמֵי עֵלְמַיָּא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמַם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שְׂיִרְתָּא
וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

ומוציאין ספר תורה וקורין בו בפרשת השבוע (לברכות התורה ראו עמ' 46) | **בשבת ראש-חודש**, לאחר שקורין את פרשת השבוע מוציאין ספר תורה שני וקורא בו המפטיר שבעה פסוקים בספר במדבר בפרשת פנחס (כח, ט-טו), מ'וביום השבת' עד 'יעשה ונסכו' | **בשבת פורים דמוקפין**, לאחר שקורין בפרשת השבוע מוציאין ספר תורה שני, וקורא בו המפטיר בספר שמות בסוף בשלח (יז, ח-טז), מ'ויבא עמלק' עד סוף הפרשה.

ברכות ההפטרה

לאחר שהשלים המפטיר את קריאתו, מברך לפני קריאתו בבניא:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר
בְּנְבִיאִים טוֹבִים, וְרָצָה בְּדַבְרֵיהֶם הַנְּאֻמִּים בְּאֵמֶת.
בְּרוּךְ אַתָּה יי, הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה וּבַמְּנָשָׁה עֲבָדוֹ וּבְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ,
וּבְנְבִיאֵי הָאֵמֶת וְהַצְּדִק.

ולאחר שסיים את קריאתו בבניא, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, צוּר כָּל הָעוֹלָמִים,
הַצְּדִיק בְּכָל הַדּוֹרוֹת, הָאֵל הַנְּאֻמָּן, הָאוֹמֵר וְעוֹשֶׂה,
מְדַבֵּר וּמְקַיֵּם, אֲשֶׁר כָּל דְּבָרָיו הָאֵמֶת וְהַצְּדִק. נְאֻמָּן אַתָּה

הוא יי אלהינו ונאמנים דבריה, ודבר מדבריה אחר לא
 ישוב ריקם, כי אל נאמן אתה, ברוך אתה יי האל הנאמן
 בכל דבריו.

רחם על ציון כי היא בית חיינו, ולעגומת נפש תנקום נקם
 מהרה בימינו ותבנה מהרה, ברוך אתה יי בונה
 ירושלים | את צמח דוד מהרה תצמיח, וקרנו תרום
 בישועתך, ברוך אתה יי, מגן דוד.

עד כאן מברך בתשעה באב ובשבת ממשך לקמן 'על התורה' וכו'. ולא מצאתי ראייה
 בדברי רבנו לכך שיש למחוק את הברכה השנייה ולומר במקומה את הנוסח: 'רחם [...]'
 העיר האבלה החרבה השוממה' וכו'. ונראה ברור כי הדברים שפוסק רבנו בהלכות
 תפילה (ב, טז): 'מוסיפין בבונה ירושלים' וכו', נוגעים אך ורק לתפילת שמונה-עשרה,
 שהרי כל ההלכות שם עוסקות בתפילת שמונה-עשרה בלבד, לפיכך אין לשנות את
 ברכות ההפטרה בתשעה-באב.

על התורה ועל הנביאים ועל יום המנוח הזה, [בראש חודש
 מוסיף: ועל יום ראש החדש הזה] שנתת לנו יי אלהינו לקדשה
 לכבוד ולתפארת. על הכל אנו מברכים את שמך, ברוך
 אתה יי מקדש השבת [בראש חודש מוסיף: וישראל וראשי חדשים].
 לאחר שהחזירו את ספר התורה למקומו עוברים לתפילת מוסף.

מוסף של שבת

ואומרים 'תהלה לדוד' וכו':

תהלה לדוד ארוממה אלוהי המלך ואברכה שמך לעולם
 ועד: בכל יום אברכה ואהללה שמך לעולם ועד: גדול
 יי ומהלל מאד ולגדלתו אין חקר: דור לדור ישבח מעשך
 וגבורתיך יגידו: הדר כבוד הודך ודברי נפלאתיך אשיחה:

וְעָזַז נֹרְאָתִיךָ יֹאמְרוּ וּגְדוּלְתֶךָ אֲסַפְּרָנָה: זָכַר רַב טוֹבָךָ יִבְיַעוּ
 וְצִדְקָתֶךָ יִרְנְנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יִי אֲרָף אַפָּיִם וּגְדַל חֶסֶד: טוֹב יִי
 לְכָל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יִי כָּל מַעֲשִׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ
 וּבְרֻכּוֹכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרָתֶךָ יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעַ
 לְבָנֵי הָאָדָם גְּבוּרָתְךָ וְכְבוֹד הַדָּר מַלְכוּתְךָ: מַלְכוּתֶךָ מַלְכוּת
 כָּל עוֹלָמִים וּמַמְשַׁלְתֶךָ בְּכָל דוֹר וְדוֹר: סוּמָךְ יִי לְכָל הַנְּפָלִים
 וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כָל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה נֹתֵן לָהֶם
 אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתַח אֶת יְדֶךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: צִדִּיק
 יִי בְּכָל דְרָכָיו וַחֲסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יִי לְכָל קֹרְאָיו לְכָל
 אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאַמֶּת: רָצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע
 וַיּוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יִי אֶת כָּל אֱהָבָיו וְאֶת כָּל הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד:
 תַּהֲלֵת יִי יִדְבֵּר פִּי וַיְבָרֵךְ כָּל בֶּשֶׂר שֵׁם קֹדֶשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

ושליח הציבור עומד ואומר קדיש:

יִתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֵלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיָּה
 וַיִּמְלוֹךְ מַלְכוּתִיָּה וַיִּצְמַח פְּרָקְנִיָּה וַיִּקְרַב מְנַשִּׁיחִיָּה
 וַיִּפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיָּהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזָמָן קָרִיב וְאֹמְרוּ אֱמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
 לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא | **יִתְבָּרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
 יִתְרוֹמַם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
 וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאֲמִירָן בְּעֵלְמָא, וְאֹמְרוּ אֱמֵן [אמן].

ומתפלל תפילה אחת כתקנת רבנו וכל הציבור שומעים ומתפללים עמו בלחש, ומי שאינו יודע להתפלל יענה אמן אחר ברכתיו של שליח הציבור.

יִי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אֵל עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף בעש"ת: זְכַרְנוּ לַחַיִּים אֵל מֶלֶךְ חַפֵּץ בַּחַיִּים, כְּתַבְנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים] **מֶלֶךְ רַחֲמָן מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יי מִגֵּן אֲבֹרָהֶם.**

אַתָּה גְּבוּר לְעוֹלָם יי מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ | [בקי"ץ:]
מוֹרִיד הַטֶּל [בחורף:] **מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם** |
 מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, רוֹפֵא חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמְתִיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפֶר. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ מִמֵּית וּמְחַיֶּה [נהגו רוב העם להוסיף בעש"ת: מִי כְמוֹךָ אֵב הַרְחָמָן, זוֹכֵר יְצוּרֵי בְרַחֲמִים לַחַיִּים],
וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְחַיֶּה הַמֵּתִים.

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעונים הציבור, הוא קורא עמהן, ולא יגביה קולו בעת שהן עונים עמו:

נְקַדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ וְנִשְׁלַשְׁ לָךְ קִדְשָׁה מְשַׁלֶּשֶׁת, כַּדָּבָר הָאָמֹר
עַל יַד נְבִיאָךְ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: [ועובין:] **קְדוֹשׁ**
קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יי צְבָאוֹת מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ | כְּבוֹדוֹ וְגָדְלוֹ
 מְלֵא עוֹלָם וּמִשְׁרָתָיו שׁוֹאֲלִים, אֵיִה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ: [ועובין:]
מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מִמְּקוֹמוֹ | מִמְּקוֹמָה מְלַכְנוּ
 תּוֹפִיעַ וְתִמְלוֹךְ עֲלֵינוּ, כִּי מְחַכֵּים אָנוּ לָךְ, מְתִי תִמְלֹךְ בְּצִיּוֹן
 בְּחַיֵּינוּ וּבְיָמֵינוּ [ועובין:] **אָמֵן** | תִּשְׁכַּחן וְתִתְגַּדֵּל וְתִתְקַדַּשׁ בְּתוֹךְ

ירוּשָׁלַם עֵירָךְ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֶצַח נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ תְרַאֲיֶנָּה
 בְּמַלְכוּת עֲזָךְ, כַּדָּבָר הָאֲמוּר בְּשִׁירֵי קְדֻשָּׁךְ, עַל יְדֵי דָוִד עַבְדְּךָ
 מְשִׁיחַ צְדָקָךְ: [ועוביני:] **יְמַלֶּךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר**
הַלְלוּיָהּ | לְדוֹר וָדוֹר נְגִיד גְּדֹלְךָ וּלְנֶצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נִקְדִּישׁ
 וְנִשְׁבַּחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יְמוּשׁ, כִּי אֵל מְלֶךְ גְּדוֹל וְקְדוֹשׁ
 אַתָּה [בעשי"ת חותם: כָּאֲמוּר וַיִּגְבֶּה יְיָ צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ נִקְדֵּשׁ
 בַּצְּדָקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ], **בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקְּדוֹשׁ**.

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֵלָה
 [בעשי"ת חותם: כָּאֲמוּר וַיִּגְבֶּה יְיָ צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ נִקְדֵּשׁ
 בַּצְּדָקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ] **בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקְּדוֹשׁ**.

בעשי"ת חותמין את הברכה השלישית בנוסח: 'כָּאֲמוּר וַיִּגְבֶּה יְיָ... הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ',
 ויש מקומות שנהגו לומר במקומו 'וּבְכֹן' (ובר"ה וביוה"כ כולם נוהגים לומר 'וּבְכֹן').

וּבְכֹן תַּן פְּחָדְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאִימְתָךְ עַל כָּל מַה שֶּׁבְרַאתָ,
 וַיִּירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים, וַיַּעֲשׂוּ בְלִם אַגְדָּה
 אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבְבֵּךְ שְׁלֵם. כִּמוֹ שֶׁיִּדְעֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְּׁלֵטוֹן מִלְּפָנֶיךָ,
 עַד בִּיָּדְךָ וּגְבוּרָה בְּיַמִּינְךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מַה שֶּׁבְרַאתָ. **וּבְכֹן** תַּן כְּבוֹד
 לַעֲמֻךָ, תְּהִלָּה לִירְאִיךָ, תִּקְוָה לְדוֹרְשֶׁיךָ, פִּתְחוֹן פֶּה לְמַיְחֲלִים לָךְ, שִׁמְחָה
 לְאַרְצְךָ, שְׁשׂוֹן לְעִירְךָ, צְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדְּךָ, וְעִרִיבַת נֵר לְבֶן יִשִׁי מְשִׁיחֶךָ.
וְאֵז צְדִיקִים יִרְאוּ וַיִּשְׁמְחוּ, וַיִּשְׁרִים יַעֲלִזוּ, וְחֲסִידִים בְּרִנָּה יִגִּילוּ, וְעוֹלָתְךָ תִּקְפֹּץ
 פִּיָּה, וְכָל הַרְשָׁעָה בְּלָהּ כְּעֵשֶׂן תִּכְלֶה, כִּי תַעֲבִיר מִמְּשַׁלַּת צְדוֹן מִן הָאָרֶץ.
 וּמַלְכוּת הָעֲלִיזָה מִהֲרָה תַעֲקֹר וְתִשְׁבֵּר, וְתִמְלֹךְ אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִהֲרָה
 עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, בִּירוּשָׁלַם עֵירָךְ, וּבְהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ, וְנִגְדַּת זִקְנֶיךָ כְּבוֹד,
 כְּפִתּוּב: וְחִפְרָה הַלְּבָנָה וּבוֹשָׁה הַחֲמָה כִּי מְלֶךְ יְיָ צְבָאוֹת בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם
 וְנִגְדַת זִקְנֵי כְּבוֹד, וְנִאֲמַר: יְיָ מְלֶךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנִאֲמַר: וַיִּגְבֶּה יְיָ צְבָאוֹת

בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בְּצַדִּיקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי' הַמְלִיךְ הַקְדוֹשׁ (טעה
היחיד או הציבור ואמרו 'הָאֵל הַקְדוֹשׁ' חוזרים לראש).

ברכה אמצעית של מוסף שבת:

**לְמִנְשָׁה צְוִיתָ עַל הַר סִינַי מִצּוֹת שַׁבַּת זְכוֹר וְשָׁמור, וּבוֹ
צְוִיתָנוּ יי' אֱלֹהֵינוּ לְהִקְרִיב לָךְ קָרְבַּן מוֹסֵף בְּרָאִי.
יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי' אֱלֹהֵינוּ, שֶׁתַּעֲלֵנוּ לְאַרְצֵנוּ וְתִטְעֵנוּ
בְּגְבוּלֵנוּ, וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבָּנוֹת חוּבוֹתֵינוּ, תִּמְיִדִין
בְּסֻדָּרִן וּמוֹסָפִין כְּהַלְבָּתָן. וְאֶת מוֹסָפֵי יוֹם הַמָּנוּחַ הַזֶּה,
נַעֲשֶׂה וְנִקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצּוֹת רְצוֹנָךְ, כְּמוֹ שֶׁכְּתַבְתָּ
עָלֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדְּךָ. לֹא נָתַתּוּ אֱלֹהֵינוּ לְגוֹיֵי
הָאָרְצוֹת, וְלֹא הִנְחַלְתּוּ מִלְּכָנוּ לְעוֹבְדֵי פְסִילִים, גַּם בְּמִנוּחֹתוֹ
לֹא יִשְׁכְּנוּ עַרְלִים, לְבַיִת יִשְׂרָאֵל נָתַתּוּ, זָרַע יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּם
בְּחֶרֶת, חֲמַדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאת.**

**אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהֵי אֲבוֹתֵינוּ, רְצֵה נָא בְּמִנוּחֹתֵינוּ. וְקִדְּשָׁנוּ
בְּמִצּוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְשִׂמַּח נַפְשֵׁנוּ
בִּישׁוּעֶתְךָ, וְשִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבָךְ, וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעַבְדְּךָ בְּאַמֶּת,
וְהִנְחִילֵנוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבְּתוֹת קִדְשֶׁךָ, וַיְנַוְחוּ בָּם כָּל
יִשְׂרָאֵל אוֹהֲבֵי שְׁמֶךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יי' מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבַּת.**

[וממשיך ואומר: 'רְצֵה יי' אֱלֹהֵינוּ וכו'.]

ברכה אמצעית של מוסף ראש חודש שחל בשבת:

**אַתָּה יְצַרְתָּ עוֹלָמְךָ מִקֶּדֶם, כְּלִיתָ מְלֹאכְתְּךָ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, וּבְחֶרֶת בָּנוּ
מִכָּל הָעַמִּים, וְרָצִיתָ בָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת. וְקִדְּשָׁתָנוּ בְּמִצּוֹתֶיךָ,
וְקִרְבַּתָּנוּ מִלְּכָנוּ לְעַבְדוֹתֶיךָ, וְשִׂמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאת. וְתֵתֵן לָנוּ**

י אלהינו שבתות למנוחה, ויום ראש החדש הזה לכפר בעדנו. ומפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחק מעל אדמתנו, ואין אנו יכולין לעשות לפניה את קרבנות חובותינו.

יהי רצון מלפניך יי אלהינו, שתעלנו לארצנו, ותטענו בגבולנו, ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו, תמידין כסדרן ומוספין בהלכתן. ואת מוספי יום המנוח הזה ויום ראש החדש הזה, נעשה ונקריב לפניך באהבה כמצות רצונך כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך.

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתחדש עלינו את ראש החדש הזה לטובה לברכה לחן לחסד ולרחמים לחיים ולשלום. ויהי ראש החדש הזה סוף וקץ לכל חטאתינו וצרותינו תחלה וראש לפדות נפשנו. ורצה נא במנוחתנו, וקדשנו במצותיך, ותן חלקנו בתורתך, ושמח נפשנו בישועתך, ושבענו מטובך, וטהר לבנו לעבדך באמת. והנחילנו באהבה וברצון שבתות קדשך, וינוחו בם כל ישראל אוהבי שמך, ברוך אתה יי, מקדש השבת וישראל וראשי חדשים.

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה, והשב העבודה לדביר ביתך, ואשי ישראל ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך. ותרצנו, ותחזינה עינינו בשובך לנוף לציון ברחמים כמאז, ברוך אתה יי המחזיר שכונתו לציון.

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו, צור חיינו מגן ישענו אתה הוא לדור ודור. נוזה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים בידך, ועל נשמותינו הפקודות לך. על נסיוך ונפלאותיך שבכל עת ועת ערב ובקר וצהרים.

בחנוכה אומר:

על הנסים ועל הגבורות ועל המלחמות ועל התשועות ועל הפדות ועל הפרקן שעשית עמנו ועם אבותינו בימים ההם בזמן הזה. בימי מתתיה בן יוחנן בהן גדול חשמונאי ובניו, בשעמדה מלכות ון הרשעה על עמך בית ישראל לבטלם מתורתך ולהעבירם מחקי רצונך. ואתה ברחמיך הרבים, עמדת להם בעת צרתם, ודנת את דינם, ורבת את ריבם, ונקמת את נקמתם, ומסרת גבורים ביד חלשים, ורבים ביד מעטים, וטמאים ביד טהורים, ורשעים ביד צדיקים, ופושעים ביד עושי תורתך. ועשית להם שם גדול בעולמך, ולעמך ישראל עשית פלא ונסים. בשם שעשית עמם נסים וגבורות בעת ובעונה הזאת, ועל כלם יי אלהינו אנו מודים לך.

בפורים אומר:

על הנסים ועל הגבורות ועל התשועות שעשית עמנו ועם אבותינו בימים ההם בזמן הזה. בימי מרדכי ואסתר בשעמד המן הרע על עמך בית ישראל, ובקש להשמיד להרג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד ושללם לבוז. ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת צרתם, ודנת את דינם, ורבת את ריבם, ונקמת את נקמתם. והפרת את עצתו, וקלקלת את מחשבתו, והשבות לו גמולו בראשו ותלו אותו ואת בניו על העץ. ועשית להם שם גדול בעולמך, ולעמך ישראל עשית פלא ונסים. בשם שעשית עמם נסים וגבורות בעת ובעונה הזאת, ועל כלם יי אלהינו אנו מודים לך [טעה ולא אמר אינו חוזר].

הטוב כי לא כלו רחמיך, המרחם כי לא תמו חסדיך, כל

החיים יהללו את שמך הגדול כי טוב האל הטוב [נהגו

רוב העם להוסיף בעשי"ת: זכור רחמיך יי אלהינו וכבוש פעסה וכתוב לחיים כל בני ברייתך], **ברוך אתה יי, הטוב שמך ולך נאה להודות.**

ברכת כהנים

אם היה כהן אחד, לאחר שהחזיר פניו כלפי העם ממשיך הכהן ואומר 'יברכה', ושליח הציבור מקרא אותו את שאר מלות הברכה. היו שני כהנים או יותר, אינם אומרים 'יברכה' עד שיקרא להם שליח הציבור ויאמר להם: 'כהנים', ואז הם עונים 'יברכה' והש"ץ ממשיך ומקרא אותן מלה-מלה, ואין הש"ץ עונה אמן בסוף פסוקי הברכה:

יְבָרְכֶךָ יי וַיִּשְׁמְרֶךָ [אמן]. יָאֵר יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחַנְּךָ [אמן].

יִשָּׂא יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לְךָ שְׁלוֹם [אמן].

אם אין כהן אומר שליח הציבור:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בְּרַכְנוּ בְּבִרְכָה הַמְּשַׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה,
הָאֲמוּרָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו הַכֹּהֲנִים עִם קְדוּשָׁיָהּ, כְּאֲמֹר: יְבָרְכֶךָ יי
וַיִּשְׁמְרֶךָ, יָאֵר יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחַנְּךָ, יִשָּׂא יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לְךָ
שְׁלוֹם, וְשָׂמוּ אֶת שְׁמֵי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם.

ואין העם עובין אחריו מאומה, וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

**שִׂים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבִרְכָה חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל
יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ, וּבְרַכְנוּ בְּלִנּוּ מִמָּאוֹר פְּנִיָּהּ, כִּי מִמָּאוֹר
פְּנִיָּה נִתְּתָ לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ תּוֹרָה וְחַיִּים אֶהְבָּה וְחֶסֶד צְדָקָה
וְשְׁלוֹם, וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרְךָ אֶת עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת בְּשְׁלוֹם
[נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: וּבִסְפָר חַיִּים בְּרַכָּה וְשְׁלוֹם נִזְכָּר וְנִכְתָּב לְפָנֶיךָ
אָנוּ וְכָל עַמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים וּלְשְׁלוֹם] בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּבָרְךָ
אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם.**

ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִיו לְרָצוֹן אֲמָרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יי צוּרֵי וְגֵאֲלֵי.

אחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל עצמו,
ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה. ושליח הציבור אומר **קדיש**
בתרא, והוא הקדיש אשר אומרו שליח הציבור בסוף התפילה ואינו אומר אחריו כלום.
ונהגו העם להוסיף לו נוסח 'תתקבל', וכל העם שומעין אותו והולכין לשלום.

**יִתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּה [אמן] בְּעֵלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיהּ
וַיְמַלּוּךְ מַלְכוּתִיהּ וַיַּצְמַח פְּרֻקְנִיהּ וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיהּ
וַיַּפְרוֹק עַמִּיהּ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל**

בַּעֲגָלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
 לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא | יְתַבְרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
 יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
 וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאָמִירָן בְּעֵלְמָא, וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן].

תְּתַקַּבֵּל צְלוֹתְכּוֹן וְתִתְעַבֵּד בְּעוֹתִיכּוֹן וְצְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן
 דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֹדֶם אָבוּהוֹן דִּי בְּשַׁמְיָא. יְהֵא
 שְׁלָמָא רַבָּה מְשַׁמְיָא וְסִיעֵתָא וּפְרָקְנָא, עֲלִיכּוֹן וְעֵלְכָא וְעַל
 כָּל קְהֵלְהוֹן דִּישְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן], עוֹשֶׂה שְׁלוֹם
 בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

קִידוּשׁ לַיּוֹם הַשַּׁבָּת

מצוה לברך על היין ביום השבת קודם שיסעוד סעודה שניה, וזהו הנקרא 'קידושא
 רבא'. ואסור לטעום כלום קודם שיקדש (חוץ ממים), ומברך 'בורא פרי הגפן' בלבד.

מִנְחָה שֶׁל שַׁבָּת

ואומרים 'תהלה לדוד' וכו':

תְּהַלֵּה לְדָוִד אֲרוֹמְמָה אֱלוֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמָךְ לְעוֹלָם
וְעַד: בְּכָל יוֹם אַבְרָכְךָ וְאַהֲלֵלָה שְׁמָךְ לְעוֹלָם וְעַד: גְּדוֹל
וְיִמְהַלֵּל מְאֹד וְלִגְדַלְתּוֹ אֵין חֶקֶר: דוֹר לְדוֹר יִשְׁבַּח מַעֲשֵׂיךָ
וְגִבּוֹרְתֵיךָ יִגְיִדוּ: הַדָּר כְּבוֹד הוֹדָךְ וְדַבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה:
וְעִזּוֹז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ וְגִדּוּלְתֶךָ אֲסַפְּרֶנָּה: יִזְכָּר רַב טוֹבְךָ יִבְיַעוּ
וְצַדִּיקְתֶּךָ יִרְנְנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יִי אֲרַךְ אַפָּיִם וְגִדְל חֶסֶד: טוֹב יִי
לְכָל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יִי כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְדֵיךָ

יְבָרְכֶנָּה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמְרוּ וְגִבּוֹרְתְךָ יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעַ
 לְבָנֵי הָאָדָם גִּבּוֹרְתִּי וְכְבוֹד הַדָּר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת
 כָּל עוֹלָמִים וּמִמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דוֹר וְדוֹר: סוּמָךְ יִי לְכָל הַנְּפִלִים
 וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כָל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם
 אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתַח אֶת יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: צְדִיק
 יִי בְּכָל דְרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יִי לְכָל קָרְאִיו לְכָל
 אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאֵמֶת: רָצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע
 וַיּוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יִי אֶת כָּל אֲהָבָיו וְאֶת כָּל הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד:
 תְּהַלֵּת יִי יִדְבֵּר פִּי וַיְבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קֹדֶשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

ואחר כך אומר שליח הציבור 'ובא לציון' וכו':

וּבֹא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשִׁבֵי פָשַׁע בִּיעֲקֹב נָאָם יִי: וְאֲנִי זֹאת
 בְּרִיתִי אִתְּכֶם אָמַר יִי, רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְדַבְרִי אֲשֶׁר
 שָׁמַתִּי בְּפִיךָ, לֹא יִמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זָרַעַךָ וּמִפִּי זָרַע זָרַעַךָ
 אָמַר יִי מִמַּעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

וְאַתָּה קְדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר:
 קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יִי צְבָאוֹת, מְלֹא כָל הָאָרֶץ
 [ועובים:] כְּבוֹדוֹ | וּמִקְבְּלֵי דִין מִדִּין וְאָמְרִין: קְדִישׁ בְּשֵׁמִי מְרוֹמָא בֵּית
 שְׂכִינְתִּיהָ, קְדִישׁ עַל אֶרֶעָא עוֹבֵד גִּבּוֹרְתִּיהָ, קְדִישׁ בְּעָלָם
 עֲלִמְיָא יִי צְבָאוֹת, מְלִיא כָּל אֶרֶעָא זִיו וְקָרִיהָ. וְתִשְׂאֲנִי רוּחַ
 וְאֲשִׁמַּע אַחֲרֵי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל: [ועובים:] בְּרוּךְ כְּבוֹד יִי מִמְּקוֹמוֹ
 | וְנִטְלַתְנִי רוּחָא, וְשִׁמְעִית בְּתַרִּי קַל זִיעַ סָגִיא דְמִשְׁבְּחִין
 וְאָמְרִין בְּרִיךְ יְקָרָא דִּי מֵאַתְרַּ בֵּית שְׂכִינְתִּיהָ. יִי יִמְלֹךְ לְעָלָם
 וָעֶד, יִי מַלְכוּתִּיהָ לְעָלְמָא וּלְעָלְמֵי עָלְמֵיָא.

ונהגו העם להתחנן אחר סדר היום בתחנונים אלו:

יְיָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ, שְׁמְרָה זֹאת
 לְעוֹלָם לְיִצְרַר מַחְשְׁבוֹת לְבַב עַמּוֹךְ וְהִכְּן לְבָבְךָ אֵלַי, וְהוּא
 רַחוּם יִכְפֹּר עִוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבֵּה לְהַשְׁיב אִפּוֹ וְלֹא יַעִיר כָּל
 חַמְתּוֹ, כִּי אַתָּה יְיָ טוֹב וְסֹלֵחַ, וְרַב חֶסֶד לְכָל קְרֹאֵיךָ, צְדָקְתְּךָ
 צְדָק לְעוֹלָם וְתוֹרַתְךָ אֱמֶת, מִי אֵל כְּמוֹךָ נִשְׂא עִוֹן וְעֹבֵר עַל
 פְּשָׁע לְשֵׂאֲרִית נִחַלְתּוֹ, לֹא הִחְזִיק לְעַד אִפּוֹ כִּי חִפֵּץ חֶסֶד
 הוּא, יָשׁוּב יִרְחַמְנוּ יִכְבֹּשׁ עֲוֹנוֹתֵינוּ וְתִשְׁלִיךְ בְּמַצְלוֹת יָם כָּל
 חַטָּאתָם, תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ
 לְאַבְתִּיבוֹ מִיְמֵי קֶדֶם. בָּרוּךְ יְיָ יוֹם יוֹם יַעֲמֵס לָנוּ הָאֵל
 יְשׁוּעֵתָנוּ סֵלָה, יְיָ צְבָאוֹת עֲמָנוּ מִשְׁגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֵלָה,
 יְיָ צְבָאוֹת אֲשֶׁרִי אָדָם בְּטַח בְּךָ.

בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ בָּרוּךְ אֲדוֹנֵינוּ בָּרוּךְ בּוֹרְאֵנוּ שֹׁבְרָאֵנוּ לְכַבּוֹדוֹ,
 שֶׁהַבְּדִילָנוּ מִן הַתּוֹעִים, וְנָתַן לָנוּ תוֹרַת אֱמֶת עַל יְדֵי
 מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, חַיֵּי עוֹלָם נְטֹעָה בְּתוֹכְנוּ, הִרְחַמְנוּ יִפְתַּח לִבְנוּ
 לְתַלְמוּד תּוֹרָתוֹ וְיִתֵּן בְּלִבְנוּ אֶהְבֵּתוֹ וְיִרְאֵתוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ
 בְּרְצוֹנוֹ וְלַעֲבֹדוֹ בְּלִבָּב שָׁלֵם וּבְנִפְשׁ חִפְצָה, לְמַעַן לֹא נִיגַע
 לְרִיק וְלֹא נִלְד לְבִהָלָה. כֵּן יְהִי רְצוֹן וְרַחֲמִים מִלְּפָנֶיךָ יְיָ
 אֱלֹהֵינוּ, שֶׁנִּחְיֶה לְשִׁמּוֹר חֻקֶיךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ,
 כְּדֵי שֶׁנִּזְכֶּה וְנִירָשׁ טוֹב לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, לְמַעַן יִזְמַרְךָ כְּבוֹד
 וְלֹא יִדָּם, יְיָ אֱלֹהֵי לְעוֹלָם אֲוֶדְךָ, יְהִי לְרְצוֹן אִמְרֵי פִי
 וְהִגִּינִן לְבִי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי.

ונהגו מקצת העם לקרות שיר מזמור שהיו הלויים אומרים בביהמ"ק באותו היום:

מְזִמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת, טוֹב לְהַדוֹת לַיִי וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עָלַיִן. לְהַגִּיד
 בְּבִקְרַח חֲסִדְךָ וְאַמוּנָתְךָ בְּלִילוֹת. עָלַי עָשׂוֹר וְעָלַי נָבֶל, עָלַי
 הַגִּיּוֹן בְּכִנּוֹר. כִּי שָׁמַחְתַּנִּי יי בְּפַעֲלֶךָ, בְּמַעֲשֵׁי יְדִידֶךָ אֲרַנֵּן. מֵה גָדְלוֹ
 מַעֲשֵׂיךָ יי, מְאֹד עָמְקוּ מַחְשַׁבְתֶּיךָ. אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדַע, וּכְסִיל לֹא יִבִּין
 אֶת זֹאת. בְּפֶרֶח רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׁב, וַיִּצְיָצוּ כָּל פְּעֻלֵי אֹוֹן, לְהַשְׁמַדֵּם
 עַדִּי עַד. וְאַתָּה מְרוֹם לְעֵלָם יי, כִּי הִנֵּה אֵיבֹיבֶךָ ו יי, כִּי הִנֵּה אֵיבֹיבֶךָ
 יֵאבְדוּ, יִתְפָּרְדוּ כָּל פְּעֻלֵי אֹוֹן. וְתָרַם כְּרָאִים קֶרְנִי, בְּלַתִּי בְּשִׁמּוֹן רַעְנָן.
 וְתַבֵּט עֵינַי בְּשׁוּרֵי, בְּקַמִּים עָלַי מְרַעִים תִּשְׁמַעֲנָה אֲזַנִּי. צְדִיק כִּתְמָר
 וּפְרָח, כְּאֶרֶז בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָּה. שְׁתוּלִים בְּבַיִת יי, בְּחִצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ
 וּפְרִיחוּ. עוֹד יִנוּבּוּן בְּשִׁיבָה, דְּשָׁנִים וְרַעַנְנִים יְהִיוּ, לְהַגִּיד כִּי יִשָּׁר יי,
 צוּרֵי וְלֹא עוֹלְתָה בּוֹ.

וקוראין: 'לדוד אליך יי נפשי אשא' וכו', 'אמר ר' אלעזר' וכו', 'אין כאלהינו' וכו':

לְדוֹד אֵלֶיךָ יי נַפְשִׁי אֶשָּׂא: אֱלֹהֵי בְּךָ בְּטַחְתִּי אֵל אַבּוֹנָה, אֵל יַעֲלָצוּ
 אוֹיְבֵי לִי: גַּם כָּל קוֹיָךְ לֹא יִבְשׁוּ, יִבְשׁוּ הַבּוֹגְדִים רִיקָם: דְּרַכֶּיךָ יי
 הוֹדִיעַנִי אַרְחוֹתֶיךָ לְמַדְנִי: הַדְרִיכֵנִי בְּאַמְתְּךָ וְלַמְדֵּנִי, כִּי אַתָּה אֱלֹהֵי
 יִשְׂרָאֵל אוֹתְךָ קוֹיִתִּי כָּל הַיּוֹם: זָכַר רַחֲמֶיךָ יי וְחֲסִדְךָ כִּי מַעוֹלָם הִמָּה:
 חֲטָאוֹת נַעוּרֵי וּפְשָׁעֵי אֵל תִּזְכֹּר, כְּחֲסִדְךָ זָכַר לִי אַתָּה לְמַעַן טוֹבֶךָ
 יי: טוֹב וַיִּשָּׁר יי, עַל כֵּן יוֹרָה חֲטָאִים בְּדַרְךָ: יְדַרְךָ עֲבוּיִם בְּמִשְׁפָּט
 וְיִלְמַד עֲבוּיִם דְּרָכּוֹ: כָּל אַרְחוֹת יי חֲסִד וְאַמֶּת, לְנִצְרֵי בְרִיתוֹ וְעֵדוֹתָיו:
 לְמַעַן שִׁמְךָ יי וְסִלַּחְתָּ לַעֲוֹנֵי כִּי רַב הוּא: מִי זֶה הָאִישׁ יֵרָא יי יוֹרְנוּ
 בְּדַרְךָ יִבְחָר: נַפְשׁוֹ בְּטוֹב תָּלִין וְזָרְעוּ יִירַשׁ אֶרֶץ: סוֹד יי לִירְאָיו וּבְרִיתוֹ
 לְהוֹדִיעֵם: עֵינַי תָּמִיד אֵל יי, כִּי הוּא יוֹצֵא מִרְשַׁת רַגְלִי: פְּנֵה אֵלַי
 וְחַנְּנֵנִי כִּי יַחִיד וְעָנִי אָנִי: צְרוֹת לִבִּי הִרְחִיבוּ מִמְצוּקוֹתַי הוֹצִיאֵנִי:
 רְאֵה עֲנָיִי וְעַמְלֵי וְשֵׂא לְכָל חֲטָאתַי: רְאֵה אוֹיְבֵי כִּי רַבּוּ וְשִׁנְאַת חֲמָס
 שְׂנְאוּנֵי: שְׁמֶרָה נַפְשִׁי וְהַצִּילֵנִי אֵל אַבּוֹשׁ כִּי חֲסִיתִי בְּךָ: תָּם וַיִּשָּׁר
 יִצְרוּנִי כִּי קוֹיִתֶיךָ: פְּדֵה אֱלֹהִים אֶת יִשְׂרָאֵל מִכָּל צָרוֹתָיו.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינְיָה: תְּלַמְיֵי חֲכָמִים מְרַבִּים שְׁלוֹם בְּעוֹלָם, שְׁנֵאמָר: וְכָל בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי יְיָ וְרַב שְׁלוֹם בְּבִיךָ.

אֵין בְּאַלְהֵינוּ, אֵין בְּאַדוֹנֵינוּ, אֵין בְּמַלְכֵנוּ, אֵין בְּמוֹשִׁיעֵנוּ. מִי בְּאַלְהֵינוּ, מִי בְּאַדוֹנֵינוּ, מִי בְּמַלְכֵנוּ, מִי בְּמוֹשִׁיעֵנוּ. נוֹדָה לְאַלְהֵינוּ, נוֹדָה לְאַדוֹנֵינוּ, נוֹדָה לְמַלְכֵנוּ, נוֹדָה לְמוֹשִׁיעֵנוּ. בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ, בְּרוּךְ אֲדוֹנֵינוּ, בְּרוּךְ מַלְכֵנוּ, בְּרוּךְ מוֹשִׁיעֵנוּ. אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ, אַתָּה הוּא אֲדוֹנֵינוּ, אַתָּה הוּא מַלְכֵנוּ, אַתָּה הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ. אַתָּה תְּקוּם תִּרְחַם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֻנּוּךָ כִּי בָּא מוֹעֵד. אַף צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יֵשְׁבוּ יִשְׁרִים אֶת פִּנְיֶךָ, וַיִּבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ כִּי לֹא עֲזַבְתָּ דְרָשִׁיךָ יְיָ, כִּי כָּל הָעַמִּים יִלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהָיו, וְאַנְחֵנוּ נִלְךָ בְּשֵׁם יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד.

ואומר קדיש ולאחריו מוציאין ספר תורה:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיהַ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיהַ וַיִּמְלוֹךְ מַלְכוּתִיהַ וַיִּצְמַח פְּרָקְנִיהַ וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיהַ וַיַּפְרוֹק עַמִּיהַ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזַמֵּן קָרִיב וְאָמְרוּ אֲמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיהַ רַבָּה מְבָרַךְ לְעֶלְמָא וְלְעֶלְמֵי עֶלְמֵיָא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר יִתְרוֹמַם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיהַ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאָמְרוּ אֲמֵן [אמן].

להלן רשימת המעמדות שנהגו לקרוא במנחת שבת:

בראשית הגה | נח דדו | לך לך דהד | וירא הגו | חיי שרה זהד | תולדות דדד | ויצא דדה | וישלח גגד | וישב גגד | מקץ דגה | ויגש גגו | ויחי דדה | שמות דגה | וארא דדד | בא גגה | בשלח גגד | יתרו דהג | משפטים גגה | תרומה הדד | תצוה דדג | תשא גגה | ויקהל גגד | פקודי גדה | ויקרא דדה | צו גגה | שמיני דגג | תזריע דדג

זאת תהיה דדג | אחרי-מות גגה | קדושים גגד | אמור דהג | בהר דגד | בחקתי גדד
 | במדבר דהז | נשא דדה | בהעלותך דגד | שלח גזו | קרח דגד | חקת גגד | ויסעו
 מקדש דדג (לפי כת"י תימן) | בלק גדד | פנחס גגד | מטות הגד | מסעי דגג | דברים
 גדד | ואתחנן גדד | עקב ההה | ראה גדד | שופטים גגו | תצא הגד | תבוא גהג |
 נצבים גגד | וילך גגד | האזינו ווו | וזאת הברכה גדד

ומחזירין ספר תורה למקומו, ושליח הציבור אומר קדיש:

וּתְגַדֵּל וּיְתַקְדֵּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיָּה
 וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיָּה וְיַצְמַח פְּרֻקְנִיָּה וְיִקְרַב מְנַשִּׁיחִיָּה
 וְיַפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחַיִּיכּוֹן וּבְיוֹמֵיכּוֹן וּבְחַיִּיִּהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אַמֵּן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבַרְךְ
 לְעֶלְמָא וּלְעַלְמֵי עֲלַמְיָא | **וּתְבַרְךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יְתִפְאָר
 יְתְרוֹמָם יְתַעְלָה יְתַהַדֵּר יְתַהַלֵּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
 וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אַמֵּן [אמן].

ומתפלל תפילה אחת בתקנת רבנו וכל הציבור שומעים ומתפללים עמו בלחש, ומי שאינו יודע להתפלל יענה אמן אחר ברכותיו של שליח הציבור.

יִי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וְפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אָבוֹת
וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: דְּכַרְנוּ לְחַיִּים
 אֵל מְלַךְ חַפְץ בְּחַיִּים, כְּתַבְנוּ בְּסִפְרֵי חַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים] **מְלַךְ רַחֲמָן**
מוֹנְשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְגַן אַבְרָהָם.

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יְיָ מְחַיֶּה מֵתִים אֶתְּהָ רַב לְהוֹשִׁיעַ | [בְּקִיץ:]
מוֹרִיד הַטֶּל [בְּחוֹרֶף:] מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם |
 מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, רוֹפֵא
 חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמְתִיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לְיֹשְׁנֵי
 עָפָר. מִי כְמוֹךָ בְּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ מִמִּית וּמְחַיֶּה [נְהַגוּ
 רַב הָעַם לְהוֹסִיף בְּעִשְׂי"ת: מִי כְמוֹךָ אֵב הֶרְחַמְנוּ, זֹכֵר יְצוּרֵינוּ בְּרַחֲמִים לְחַיִּים],
 וְנֶאֱמַן אֶתְּהָ לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֶּה הַמֵּתִים.

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעונים הציבור, הוא קורא עמהו, ולא יגביה קולו בעת שהן עונים עמו:

נְקַדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ וְנִשְׁלֵשׁ לָךְ קִדְשָׁה מְשַׁלֶּשֶׁת, כַּדָּבָר הָאֲמוּר
עַל יַד נְבִיאָךְ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: [ועוּבִין:] קְדוֹשׁ
קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ | כְּבוֹדוֹ וְגָדְלוֹ
מְלֵא עוֹלָם וּמְשַׁרְתֵּינוּ שׁוֹאֲלִים, אֵיִה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ: [ועוּבִין:]
מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מְמַקְוֵמוֹ | מְמַקְוֵמָה מְלַכְנוּ
תּוֹפִיעַ וְתַמְלוֹךְ עָלֵינוּ, כִּי מְחַכִּים אָנוּ לָךְ, מִתִּי תַמְלֵךְ בְּצִיּוֹן
בְּחַיִּינוּ וּבְיָמֵינוּ [ועוּבִין:] אָמֵן | תִּשְׁכַּחן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדַּשׁ בְּתוֹךְ
יְרוּשָׁלַם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֶצַח נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ תִרְאִינָה
בְּמַלְכוּת עֶזְךָ, כַּדָּבָר הָאֲמוּר בְּשִׁירֵי קִדְשְׁךָ, עַל יְדֵי דָוִד עַבְדְּךָ
מְשִׁיחַ צְדָקָה: [ועוּבִין:] יְמַלְךָ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהֵינוּ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר
הַלְלוּיָהּ | לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד גְּדֻלָּתְךָ וּלְנֶצַח נְצָחִים קִדְשָׁתְךָ נְקַדִּישׁ
וְשִׁבְחָךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יִמוּשׁ, כִּי אֵל מְלֵךְ גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ
אַתָּה [בעִשְׂי"ת חוֹתֵם: כְּאֲמוּר וַיִּגְבֶּה יְיָ צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְדוֹשׁ נְקַדֵּשׁ
בְּצְדָקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְלֵךְ הַקְדוֹשׁ], בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקְדוֹשׁ.

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשֵׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סְלָה

[בעשיית חותם: כָּאמור וַיִּגְבֶּה י"י צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ נִקְדָּשׁ

בְּצַדְקָה, בְּרוּךְ אַתָּה י"י הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ] **בְּרוּךְ אַתָּה י"י הָאֵל הַקְּדוֹשׁ.**

בעשיית חותמין את הברכה השלישית בנוסח: 'כָּאמור וַיִּגְבֶּה י"י... הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ',
ויש מקומות שנהגו לומר במקומו 'וּבְכֹן' (ובר"ה וביוה"כ כולם נוהגים לומר 'וּבְכֹן').

וּבְכֹן תן פְּחָדְךָ י"י אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאִמְתָּךְ עַל כָּל מֵה שֶׁבְרָאתָ,
וַיִּירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵיךָ כָּל הַבְּרוּאִים, וַיַּעֲשׂוּ בְלִם אֲגָדָה
אחת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבָּב שְׁלָם. כְּמוֹ שֶׁיִּדְעֵנוּ י"י אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְּׁלֵטוֹן מִלְּפָנֶיךָ,
עַד בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בְיַמִּינְךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מֵה שֶׁבְרָאתָ. **וּבְכֹן** תן כְּבוֹד
לְעַמְּךָ, תְהִלָּה לְיִרְאִיךָ, תִּקְוָה לְדוֹרְשֶׁיךָ, פְּתִחוֹן פֶּה לְמַיְחֲלִים לָךְ, שִׁמְחָה
לְאַרְצְךָ, שִׁשׁוֹן לְעִירְךָ, צְמִיחַת קֶרֶן לְדוֹד עֲבָדְךָ, וְעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יוֹשֵׁי מְשִׁיחָךָ.
וְאֵז צְדִיקִים יִרְאוּ וַיִּשְׁמְחוּ, וַיִּשְׁרִים יַעֲלִזוּ, וְחֲסִידִים בְּרָנָה יִגִּילוּ, וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ
פִּיהָ, וְכָל הַרְשָׁעָה כִּלְהָ כַּעֲשָׂן תִּכְלֶה, כִּי תַעֲבִיר מִמִּשְׁלַת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ.
וּמַלְכוּת הַעֲלִיזָה מֵהֵרָה תַעֲקֹר וְתִשְׁבֵּר, וְתִמְלֹךְ אַתָּה הוּא י"י אֱלֹהֵינוּ מֵהֵרָה
עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, בִּירוּשָׁלַם עִירְךָ, וּבְהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ, וְנִגְדַד זְקֵנֶיךָ כְּבוֹד,
כְּכַתוּב: וְחִפְרָה הַלְּבָנָה וּבּוֹשָׁה הַחֲמָה כִּי מֶלֶךְ י"י צְבָאוֹת בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם
וְנִגְדַד זְקֵנֵי כְבוֹד, וְנִאֶמַר: י"י יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעַד, וְנִאֶמַר: וַיִּגְבֶּה י"י צְבָאוֹת
בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בְּצַדְקָה, בְּרוּךְ אַתָּה י"י הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ (טעה
היחיד או הציבור ואמרו 'הָאֵל הַקְּדוֹשׁ' חוזרים לראש).

ברכה האמצעית של מנחת שבת:

אַתָּה אֶחָד וְשִׁמְךָ אֶחָד, וּמִי כְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאָרֶץ.

עֲטַרְתָּ תְהִלָּה וְתִפְאָרַת יִשׁוּעָה לְעַמְּךָ נְתַתָּ. אַבְרָהָם

יִגַּל, יִצְחָק יִרְבֵּן, יַעֲקֹב וּבְנָיו יָנוּחוּ בוֹ. מְנוּחָה שְׁלָמָה שְׁאַתָּה

רוֹצֵה בָהּ. יִכִּירוּ בְּנֵיךָ וַיִּדְעוּ כִּי מֵאַתָּךְ הִיא מְנוּחָתָם. הִנֵּחַ לָנוּ

אֲבֵינוּ, וְאַל תְּהִי צָרָה וַיְגוֹן בְּיוֹם מְנוּחָתָנוּ.

אֱלֹהֵינוּ ואלהי אבותינו, רצה נא במנוחתנו. וקדשנו
 במצותיך, ותן חלקנו בתורתך, ושמח נפשנו
 בישועתך, ושבענו מטובך, וטהר לבנו לעבדך באמת,
 והנחילנו באהבה וברצון שבתות קדשך, וינוחו בם כל
 ישראל אוהבי שמך, ברוך אתה יי מקדש השבת.

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה, והשב
 העבודה לדביר ביתך, ואשי ישראל ותפלתם מהרה
 באהבה תקבל ברצון, ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל
 עמך.

בראשי חודשים ובחולו של-מועד אומר 'יעלה ויבוא' עד 'שמחה שלמה' (טעה ולא אמרו: לפני שהשלים תפילתו חוזר לברכת 'רצה', ואם עקר רגליו חוזר לראש):

אֱלֹהֵינוּ ואלהי אבותינו, יעלה ויבוא יגיע יראה ירצה ישמע יפקד
 יזכר לפניה זכרוננו, זכרון אבותינו, זכרון ירושלם עירך,
 זכרון משיח בן דוד עבדך, זכרון כל עמך בית ישראל לפניה,
 לפלטה לטובה לחן לחסד ולרחמים, ביום:

בראש חודש: ראש החדש הזה.

בחוה"מ פסח: מקרא קדש הזה, ביום מועד חג המצות הזה.

בחוה"מ סוכות: מקרא קדש הזה, ביום מועד חג הסוכות הזה.

לרחם בו עלינו ולהושיענו, זכרנו יי אלהינו בו לטובה, פקדנו בו
 לברכה, הושיענו בו לחיים, בדבר ישועה ורחמים חוס וחסנו ורחם
 עלינו, ומלטנו בו מפל צרה ויגון, ושמחנו בו שמחה שלמה.

ותרצנו, ותחזינה עינינו בשובך לכוף לציון ברחמים כמאז,
 ברוך אתה יי המחזיר שכונתו לציון.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָהּ הוּא יי אֱלֹהֵינוּ, צוּר חַיֵּינוּ מִגֵּן
שְׁעֵנוּ אֵתָהּ הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדָה לָךְ וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ
עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ, וְעַל נְשָׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.
עַל נְסִיחָה וְנִפְלְאוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת וָעֵת עָרַב וּבָקֵר וְצָהָרִים.

בפורים אומר:

עַל הַנְּסִים וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם אֲבוֹתֵינוּ
בְּיָמֵינוּ הָהֵם בְּזְמַן הַזֶּה. בְּיָמֵינוּ מְרַדְּכֵי
וְאֶסְתֵּר כְּשֶׁעַמְדָה הָמָן הָרָע עַל עַמְּךָ בֵּית
יִשְׂרָאֵל, וּבִקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד לְהַרְגוֹ וְלֹא אָבַד
אֶת כָּל הַיְּהוּדִים מִנְעַר וְעַד זָקֵן טַף
וְנָשִׁים בָּיוֹם אֶחָד וְשִׁלְלָם לְבוֹז. וְאַתָּה
בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים עֲמַדְתָּ לָהֶם בְּעַת
צָרָתָם, וְדָנְתָּ אֶת דֵּינָם, וְרַבֵּת אֶת רִיבָם,
וְנִקְמַת אֶת נַקְמָתָם. וְהִפְרַת אֶת עֲצָתוֹ,
וְקִלְקַלְתָּ אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ, וְהִשְׁבֹּתָ לוֹ
גְּמוּלוֹ בְּרֹאשׁוֹ וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאֵת בְּנָיו עַל
הָעֵץ. וְעָשִׂיתָ לָךְ שֵׁם גָּדוֹל בְּעוֹלָמְךָ,
וְלַעֲמֶךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ פֶּלֶא וְנִסִּים.
כְּשֵׁם שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּהֶם פֶּלֶא וְנִסִּים, כִּי
עָשָׂה עִמָּנוּ נִסִּים וְגְבוּרוֹת בְּעֵת וּבְעוֹנָה
הַזֹּאת, וְעַל כֵּלָּם יי אֱלֹהֵינוּ אָנוּ מוֹדִים
לָךְ [טעה ולא אמר אינו חוזר].

בחנוכה אומר:

עַל הַנְּסִים וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַמְּלַחְמוֹת
וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַפְּדוּת וְעַל הַפְּרָקוּן
שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם אֲבוֹתֵינוּ בְּיָמֵינוּ הָהֵם
בְּזְמַן הַזֶּה. בְּיָמֵינוּ מִתְתַּיֵּה בֵּן יוֹחָנָן כֹּהֵן
גָּדוֹל חֲשֻׁמוֹנָי וּבְנָיו, כְּשֶׁעַמְדָה מְלָכּוֹת
וְיָן הָרְשָׁעָה עַל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְבִטְלָם
מִתּוֹרַתְךָ וּלְהַעֲבִירָם מִחֻקֵּי רְצוֹנְךָ. וְאַתָּה
בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, עֲמַדְתָּ לָהֶם בְּעַת
צָרָתָם, וְדָנְתָּ אֶת דֵּינָם, וְרַבֵּת אֶת רִיבָם,
וְנִקְמַת אֶת נַקְמָתָם, וְהִסְרַת גְּבוּרִים בְּיַד
חֲלָשִׁים, וְרַבִּים בְּיַד מַעֲטִים, וְטַמְאִים בְּיַד
טְהוּרִים, וְרָשָׁעִים בְּיַד צְדִיקִים, וּפּוֹשְׁעִים
בְּיַד עוֹשֵׂי תוֹרָתְךָ. וְעָשִׂיתָ לָךְ שֵׁם גָּדוֹל
בְּעוֹלָמְךָ, וְלַעֲמֶךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ פֶּלֶא
וְנִסִּים. כְּשֵׁם שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נִסִּים
וְגְבוּרוֹת כִּי עָשָׂה עִמָּנוּ נִסִּים וְגְבוּרוֹת
בְּעֵת וּבְעוֹנָה הַזֹּאת, וְעַל כֵּלָּם יי אֱלֹהֵינוּ
אָנוּ מוֹדִים לָךְ.

הטוב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְּרַחֵם כִּי לֹא תָמוּ חֲסָדֶיךָ, כָּל
הַחַיִּים יְהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל כִּי טוֹב הָאֵל הַטוֹב [נהגו
רוב העם להוסיף בעש"ת: זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וּכְבוֹשׁ בְּעֶסֶף וּכְתוֹב לְחַיִּים
כָּל בְּנֵי בְרִיתְךָ], **בְּרוּךְ** אַתָּה יי, הַטוֹב שִׁמְךָ וְלָךְ נָאָה לְהוֹדוֹת.

וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבִרְכָה חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל
 יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ, וּבִרְכָנוּ בְּלִנּוּ מִמָּאוֹר פְּנִיךָ, כִּי מִמָּאוֹר
 פְּנִיךָ נִתְּתָ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרָה וְחַיִּים אֱהָבָה וְחֶסֶד צְדָקָה
 וְשְׁלוֹם, וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל בְּכָל יַעַת בְּשְׁלוֹם
 [נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: וּבְסִפּוֹר חַיִּים בְּרָכָה וְשְׁלוֹם נִזְכָּר וְנִכְתָּב לְפָנֶיךָ
 אָנוּ וְכָל עַמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים וְלְשְׁלוֹם] **בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּבָרֵךְ**
אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם. [ובסוף התפילה מתחנן ואומר:]

יְהִי לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהִגִּיִן לְבִי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרֵי וְגֹאֲלֵי.

ואחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל עצמו,
 ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה, ואומר הש"ץ **קדיש בתרא:**

**יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיהַ רַבָּה [אמן] בְּעֵלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיהַ
 וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיהַ וְיִצְמַח פְּרֻקְנִיהַ וְיִקְרַב מְשִׁיחִיהַ
 וְיַפְרוֹק עַמִּיהַ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
 בְּעֵגְלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיהַ רַבָּה מְבָרֵךְ
 לְעֵלְמָא וְלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא | **יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
 יִתְרוֹמַם יִתְעַלֶּה יִתְהַדַּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיהַ דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מִכָּל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
 וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאִמְרוּ בְּעֵלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].****

**תִּתְקַבַּל צְלוֹתְכוֹן וְתִתְעַבַּד בְּעוֹתְכוֹן וְצְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן
 דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קָדָם אָבוּהוֹן דִּי בְּשַׁמְיָא. יְהֵא
 שְׁלָמָא רַבָּה מְשַׁמְיָא וְסִיעֵתָא וּפְרֻקְנָא, עֲלִיכוֹן וְעֵלְנָא וְעַל
 כָּל קְהֵלְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן], עוֹשֶׂה שְׁלוֹם
 בְּמְרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.**

תפילת ראש חודש

בימי החול וביום השבת מתפללין שחרית כסדרה, ומוסיף בברכת רצה 'יעלה ויבוא'.
לאחר תפילת עמידה של שחרית אומרים הלל בדילוג בלא ברכה (והיחיד אינו אומר):

**הַלְלוּיָהּ, הַלְלוּ עַבְדֵי יְיָ. הַלְלוּ, אֶת שֵׁם יְיָ. יְהִי שֵׁם יְיָ מְבָרָךְ
מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. מִמְזַרְח שֶׁשֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ, מִהַלֵּל
שֵׁם יְיָ. רָם עַל כָּל גּוֹיִם וַיְיָ, עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ. מִי כִיִּי
אֱלֹהֵינוּ, הַמְגַבִּיהֵי לְשָׁבֶת, הַמְשַׁפִּילֵי לְרֵאוֹת בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ.
מְקִימֵי מַעֲפָר דָּל מְאַשְׁפֵּת יָרִים אֲבִיוֹן. לְהוֹשִׁיבֵי עִם נְדִיבִים,
עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ. מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת הַבַּיִת, אִם הַבָּנִים שְׂמַחָה,
הַלְלוּיָהּ.**

**בַּצֵּאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לַעֲזָז. הִיָּתָה יְהוּדָה
לְקִדְשׁוֹ, יִשְׂרָאֵל מִמְשָׁלוֹתָיו. הַיָּם רָאָה וַיִּנָּס, הַיַּרְדֵּן
יָסַב לְאַחֹר. הַהָרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים גְּבַעוֹת כְּבָנֵי צֶאֱן. מַה לָּךְ
הַיָּם כִּי תִנּוֹס, הַיַּרְדֵּן תִּסָּב לְאַחֹר. הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים
גְּבַעוֹת כְּבָנֵי צֶאֱן. מִלִּפְנֵי אָדוֹן חוֹלֵי אָרֶץ, מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב.
הַהִפְכֵי הַצּוּר אַגָּם מַיִם, חִלְמֵי־שׁ לְמַעֲיָנוּ מַיִם.**

**יְיָ זָכְרָנוּ יְבָרֵךְ, יְבָרֵךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל, יְבָרֵךְ אֶת בֵּית אֱהֲרֹן,
יְבָרֵךְ יִרְאֵי יְיָ, הַקְטָנִים עִם הַגְּדֹלִים. יִסֹּף יְיָ עֲלֵיכֶם,
עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם. בְּרוּכִים אַתֶּם לִי עֹשֵׂה שְׁמַיִם וָאָרֶץ.
הַשָּׁמַיִם, שְׁמַיִם לִי וְהָאָרֶץ נָתַן לְבָנֵי אָדָם. לֹא הִמַּתִּים
יְהַלְלוּ יָהּ, וְלֹא כָּל יִרְדֵי דוּמָה. וְאַנְחָנוּ נְבָרֵךְ יְהּ מֵעַתָּה וְעַד
עוֹלָם הַלְלוּיָהּ.**

מָה אָנְשִׁיב לַיִי כָּל תַּגְּמֹלוּהִי עָלַי. כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא וּבָשֶׁם
 יי אֶקְרָא. נְדָרֵי לַיִי אֲשַׁלֵּם נֶגְדָה נָא לְכָל עַמּוֹ. יִקָּר בְּעֵינַי
 יי, הַמּוֹתָה לַחֲסִידָיו. אָנָּה יי כִּי אֲנִי עַבְדְּךָ. אֲנִי עַבְדְּךָ בֶן
 אֲמַתְךָ פִּתְחֹת לְמוֹסְרֵי. לָךְ אֲזַבַּח זָבַח תּוֹדָה וּבָשֶׁם יי
 אֶקְרָא. נְדָרֵי לַיִי אֲשַׁלֵּם, נֶגְדָה נָא לְכָל עַמּוֹ. בְּחֻצְרוֹת בַּיִת יי
 בְּתוֹכְכִי יְרוּשָׁלַם, הַלְלוּיָהּ.

מִן הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה, עָנְנִי בַמֶּרְחֵב יְהוָה. יי לִי לֹא אִירָא, מִה
 יַעֲשֶׂה לִי אָדָם. יי לִי בְעֲזָרִי, וְאֲנִי אֶרְאֶה בְּשִׁנְאִי. טוֹב
 לַחֲסוֹת בַּיִי, מִבְּטַח בְּאָדָם. טוֹב לַחֲסוֹת בַּיִי, מִבְּטַח
 בַּנְּדִיבִים. כָּל גּוֹיִם סָבְבוּנִי, בָּשֶׁם יי כִּי אֲמִילֵם. סְבוּנִי גַם
 סָבְבוּנִי, בָּשֶׁם יי כִּי אֲמִילֵם. סְבוּנִי כְּדַבּוּרִים, דַּעְכוּ כְּאִשׁ
 קוֹצִים, בָּשֶׁם יי כִּי אֲמִילֵם. דַּחָה דְחִיתֵנִי לְנִפְל, וַיִּי עֲזָרְנִי.
 עֲזֵי וְזָמַרְתָּ יְהוָה, וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה. קוֹל רְנָה וַיִּשׁוּעָה, בְּאֶהְלִי
 צְדִיקִים. יְמִין יי עֲשֶׂה חַיִל, יְמִין יי רוּמְמָה, יְמִין יי עֲשֶׂה חַיִל.
 לֹא אָמוֹת כִּי אַחִיָּה, וְאֲסַפֵּר מַעֲשֵׂי יְהוָה. יִסֹּר יִסְרֵנִי יְהוָה, וְלִמּוֹת
 לֹא נִתְּנִנִי. פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָקָה, אָבֹא בָם אוֹדָה יְהוָה.
 זֶה הַשַּׁעַר לַיִי, צְדִיקִים יְבֹאוּ בוֹ.

יש מקומות שנהגו לכפול את הפסוקים מ'אודך כי עניתני' עד סוף ההלל:

אוֹדְךָ כִּי עָנִיתֵנִי, וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה • אָבֹן מְאֹסֵי הַבּוֹנִים,
 הִיְתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה • מֵאֵת יי הִיְתָה זֹאת, הִיא נִפְלֵאת
 בְּעֵינֵינוּ • זֶה הַיּוֹם עֲשֶׂה יי, נְגִילָה וְנִשְׂמְחָה בוֹ • אָנָּה יי
 הוֹשִׁיעָה נָא • אָנָּה יי הַצְּלִיחָה נָא • בְּרוּךְ הַבָּא [והציבור עובין:]
 בָּשֶׁם יי • בְּרַכְנוּכֶם, מִבַּיִת יי • אֵל וַיִּי, וַיִּאָּר לָנוּ • אֲסֵרוּ

חַג בְּעֵבְתֵינוּ, עַד קִרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ • אֵלֵינוּ אֵתָהּ וְאוֹדְךָ •
 אֱלֹהֵינוּ, אֲרוֹמְמֶךָ • הוֹדוּ לִי כִי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.

ואומר שליח הציבור קדיש:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּה [אמן] בְּעֵלְמָא דִּי בְרָא כְרַעוּתֵיהּ
 וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתֵיהּ וְיִצְמַח פְּרֻקְנֵיהּ וְיִקְרַב מְשִׁיחֵיהּ
 וְיַפְרוֹק עַמֵּיהּ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזָמֵן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּה מְבָרַךְ
 לְעֵלְמָא וְלְעַלְמֵי עַלְמֵיָא | **יִתְבָּרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
 יִתְרוֹמַם יִתְעַלֶּה יִתְהַדַּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
 וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאִמְרֵינוּ בְּעֵלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

בשבת ובימות החול מוציאין ס"ת: **בשבת** קורין בפרשת השבוע (חזרו לעמ' 131) |
ובימות החול קורין בספר במדבר בפרשת פנחס, בראש פרק כח (סימן גגהה) | **ראשון**
 קורא מ'וידבר יי' עד 'עלה תמיד' | **שני** חוזר וקורא את הפסוק 'ואמרת להם' עד 'רביעית
 ההין' | **שלישי** קורא מ'עלת תמיד' עד 'ונסכה' | **ורביעי** קורא מ'ובראשי חדשיכם' עד
 'יעשה ונסכו'. לאחר שגומרין לקרות מחזירין ספר תורה למקומו, ואומר ש"ץ קדיש:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּה [אמן] בְּעֵלְמָא דִּי בְרָא כְרַעוּתֵיהּ
 וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתֵיהּ וְיִצְמַח פְּרֻקְנֵיהּ וְיִקְרַב מְשִׁיחֵיהּ
 וְיַפְרוֹק עַמֵּיהּ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזָמֵן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּה מְבָרַךְ
 לְעֵלְמָא וְלְעַלְמֵי עַלְמֵיָא | **יִתְבָּרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
 יִתְרוֹמַם יִתְעַלֶּה יִתְהַדַּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
 וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאִמְרֵינוּ בְּעֵלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

ומתפלל תפילה אחת כתקנת רבנו וכל הציבור שומעים ומתפללים עמו בלחש.

יִי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר הַנּוֹרָא אֵל עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַפֶּל, וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אָבוֹת וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּנֵיהֶם מְלֶךְ רַחֲמָן מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יי מִגֵּן אֲבֹרָהֶם.

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יי מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ | [בקי"ץ:] מוֹרִיד הַטָּל [בחורף:] מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם | מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, רוֹפֵא חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמְתִיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לְיֹשְׁנָי עָפָר. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה, וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְחַיֶּה הַמֵּתִים.

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעונים הציבור, הוא קורא עמהן, ולא יגביה קולו בעת שהן עונים עמו:

נְקַדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ וְנִשְׁלַשְׁ לָךְ קִדְשָׁה מְשַׁלֶּשֶׁת, כַּדָּבָר הָאֲמוּר עַל יַד נְבִיאָךְ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: [ועובין:] קְדוּשׁ קְדוּשׁ קְדוּשׁ יי צְבָאוֹת מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ | כְּבוֹדוֹ וְגָדְלוֹ מְלֵא עוֹלָם וּמְשַׁרְתֵּיו שׁוֹאֲלִים, אֵיִה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ: [ועובין:] מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מְמַקְוֵמוֹ | מְמַקְוֵמָךְ מְלַכְנוּ תוֹפִיעַ וְתִמְלוֹךְ עֲלֵינוּ, כִּי מְחַכֵּים אָנוּ לָךְ, מְתִי תִמְלֶךְ בְּצִיוֹן בְּחַיֵּינוּ וּבְיָמֵינוּ: [ועובין:] אָמֵן | תִּשְׁכּוֹן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדַּשׁ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֶצַח נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ תִרְאִינָה

בְּמַלְכוּת עֲזָרָה, כַּדָּבָר הָאֲמֹר בְּשִׁירֵי קְדֻשָּׁה, עַל יְדֵי דָוִד עֲבָדְךָ
 מְשִׁיחַ צְדָקָה: [ועובין:] **יְמַלְךָ יי לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר**
הַלְלוּיָהּ | לְדֹר וָדֹר נְגִיד גְּדֻלָּה וְלִנְצַח נְצָחִים קְדֻשְׁתְּךָ נְקֻדֵּשׁ
וְשִׁבְחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יִמוּשׁ, כִּי אֵל מְלֶךְ גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ
אַתָּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַקְּדוֹשׁ.

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סְלָה
בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַקְּדוֹשׁ.

ברכה אמצעית של מוסף ראש חודש:

רֵאשֵׁי חֲדָשִׁים לְעִמָּךְ נִתְּתָה, זְמַן כַּפָּרָה לְכָל תּוֹלְדוֹתֵם.
לְהִיּוֹתֵם מְקַרְיָבִין לְפָנֶיךָ זְבָחֵי רְצוֹן וְשִׁעִירֵי חֲטָאת
לְכַפֵּר בְּעֵדָם. זְכָרוֹן לְכֻלָּם יְהִי, תִּשְׁוַעַת נַפְשָׁם מִיַּד שׁוֹנֵא.
מִזְבֵּחַ חֲדָשׁ בְּצִיּוֹן תִּכּוֹן וְעוֹלֹת רֵאשׁ חֲדָשׁ נַעֲלָה עָלָיו. שִׁירֵי
דָּוִד נִשְׁמַע בְּעִירְךָ הָאֲמֹרִים לְפָנֶי מִזְבְּחְךָ לְרְצוֹן. אֲהַבֵּת
עוֹלָם תִּבְיֵא לָהֶם וּבְרִית אָבוֹת לְבָנִים תִּזְכֹּר.

אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאֲרָצְנוּ
וּנְתַרְחַק מֵעַל אֲדַמְתָּנוּ. יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי
אֱלֹהֵינוּ, שִׁתְּעַלְנוּ לְאֲרָצְנוּ וְתִטְעֵנוּ בְּגְבוּלֵנוּ, וְנִשְׁם נַעֲשֶׂה
לְפָנֶיךָ אֶת קְרָבָנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ, תִּמְיִדִין כְּסִדְרָן וּמוֹסָפִין
כְּהַלְכָתָן. וְאֶת מוֹסָפֵי יוֹם רֵאשׁ הַחֲדָשׁ הַזֶּה נַעֲשֶׂה וְנִקְרִיב
לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצּוֹת רְצוֹנָךְ, כְּמוֹ שִׁכַּתְבָּתָּ עָלֵינוּ
בְּתוֹרָתְךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עֲבָדְךָ.

יְהִי רָצוֹן מִלְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁתַּחַדֵּשׁ
עֲלֵינוּ אֶת רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לְטוֹבָה לְבִרְכָה לְחַן לְחֶסֶד
וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם. וְיִהְיֶה רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה סוֹף וְקֶץ
לְכָל חַטָּאתֵינוּ וְצָרוֹתֵינוּ, תַּחֲלָה וְרֹאשׁ לְפָדוֹת נַפְשֵׁנוּ, כִּי
בְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל מְכַל הָאָמוֹת בְּחַרְתָּ, וְרֵאשֵׁי חֲדָשִׁים לָהֶם
נִתַּתָּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְרֵאשֵׁי חֲדָשִׁים.

וממשיך 'רצה יי אלהינו' וכו':

רְצֵה יי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּלְתַפְלָתָם שְׁעָה, וְהַשֵּׁב
הָעֲבוּדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ, וְאֵשִׁי יִשְׂרָאֵל וּתַפְלָתָם מִהָרָה
בְּאַהֲבָה תִקְבַּל בְּרָצוֹן, וְיִתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל
עִמָּךְ.

וְתִרְצָנוּ, וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְכוּף לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים כְּמָאֵז,
בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמַּחְזִיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ, צוּר חַיֵּינוּ מִגֵּן
יְשֻׁעָנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדָה לָךְ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתְךָ
עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ, וְעַל נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.
עַל נְסִיף וּנְפִלְאוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת וְעַת עָרַב וּבִקֵּר וְצָהָרִים.

בחנוכה אומר:

עַל הַנְּסִים וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַמְּלַחְמוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַפְּדוּת וְעַל
הַפְּרָקוֹן שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּנוּ וְעַם אֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזִמְנֵי הַזֶּה.
בַּיָּמִי מִתְתִּירָה בְּנוּ יוֹחֵן כֹּהֵן גָּדוֹל חֲשֵׁמוֹנָאִי וּבְנָיו, כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יוֹן
הַרְשָׁעָה עַל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְבִטְלָם מִתּוֹרָתְךָ וּלְהַעֲבִירָם מִחֻקֵּי רָצוֹנְךָ.
וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, עָמַדְתָּ לָהֶם בְּעַת צָרָתָם, וְדָנַתָּ אֶת דֵּינָם, וְרַבַּתְּ

את ריבם, ונקמת את נקמתם, ומסרת גבורים ביד חלשים, ורבים ביד מעטים, וטמאים ביד טהורים, ורשעים ביד צדיקים, ופושעים ביד עושי תורתך. ועשית לה שם גדול בעולמך, ולעמך ישראל עשית פלא ונסים. כשם שעשית עמהם נסים וגבורות כך עשה עמנו נסים וגבורות בעת ובעונה הזאת, ועל כלם יי אלהינו אנו מודים לך.

הטוב כי לא כלו רחמיה, המרחם כי לא תמו חסדיה, כל החיים יהללו את שמך הגדול כי טוב האל הטוב, ברוך אתה יי, הטוב שמך ולך נאה להודות.

ברכת כהנים

אם היה כהן אחד, לאחר שהחזיר פניו כלפי העם ממשיך הכהן ואומר 'יברכה', ושליח הציבור מקרא אותו את שאר מלות הברכה. היו שני כהנים או יותר, אינם אומרים 'יברכה' עד שיקרא להם שליח הציבור ויאמר להם: 'כהנים', ואז הם עונים 'יברכה' והש"ץ ממשיך ומקרא אותן מלה-מלה, ואין הש"ץ עונה אמן בסוף פסוקי הברכה:

יברכה יי וישמרה [אמן]. **יאר יי** ו **פניו אליה ויחנך** [אמן].

ישא יי ו **פניו אליה וישם לה שלום** [אמן].

אם אין כהן אומר שליח הציבור:

אלהינו ואלהי אבותינו, ברכנו בברכה המשלשת בתורה, האמורה לאהרן ולבניו הפהנים עם קדושיה, כאמור: יברכה יי וישמרה, יאר יי ו פניו אליה ויחנך, ישא יי ו פניו אליה וישם לה שלום, וישמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם.

ואין העם עונים אחריו מאומה, וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שים שלום טובה וברכה חן וחסד ורחמים עלינו ועל ישראל עמך, וברכנו בלנו ממאור פניך, כי ממאור פניך נתת לנו יי אלהינו תורה וחסים אהבה וחסד צדקה

וְשָׁלוֹם, וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרְךָ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל יַעַת
בְּשָׁלוֹם, בְּרוּךְ אַתָּה יי המְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם.

ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִי לְרַצוֹן אִמְרֵי פִי וְהִגְיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יי צוּרֵי וְגֹאֲלֵי.

אחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל
עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה.

ואומר הש"ץ קדיש:

**יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיהַ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיהַ
וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיהַ וְיִצְמַח פְּרָקְנִיהַ וְיִקְרַב מְשִׁיחִיהַ
וְיַפְרוֹק עַמִּיהַ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיהַ רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וְלְעֶלְמֵי עֶלְמַיָּא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמַם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיהַ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאִמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].**

ואומר סדר היום אחר תפילת המוסף (ראו לעיל עמ' 48) ובסופו קדיש בתרא.

הַדְּלִיקַת נֵר הַנּוֹכַחַה

בלילה הראשון המדליק מברך שלוש ברכות, ובשאר הלילות אינו מברך 'שְׁהַחֲיֵנוּ':
בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מִלְךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ,
לְהַדְּלִיק נֵר שְׁלַחֲנוּכָה | בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מִלְךְ הָעוֹלָם,
שֶׁעָשָׂה נְסִים לְאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזָמַן הַזֶּה | בְּרוּךְ אַתָּה יי
אֱלֹהֵינוּ מִלְךְ הָעוֹלָם שְׁהַחֲיֵנוּ וְקִיַּמְנוּ וְהִגִּיעָנוּ לְזָמַן הַזֶּה.

תפילת שחרית לחנוכה

מתפללין שחרית בבכל יום ומוסיפים 'על הניסים' בעמידה, לאחר תפילת עמידה של שחרית, גומרין את ההלל בכל שמונת הימים, ומברך לפניו, בין יחיד בין ציבור:

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ לְגַמֹּר אֶת הַהֵלֵל.**

וממשיך הש"ץ ומקרא את ההלל, ובכל מקום שישנו קו כזה | הציבור עונים: 'הללויה'.

**הַלְלוּיָהּ | הַלְלוּ עַבְדֵי יי | הַלְלוּ אֶת נֶשְׁם יי | יְהִי נֶשֶׁם יי
מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם | מִמְזַרְח שְׁמֶשׁ עַד מְבֹאוֹ,
מִהֵלֵל נֶשֶׁם יי | רָם עַל כָּל גּוֹיִם, יי | עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ | מִי
כִּי אֱלֹהֵינוּ | הַמְגַבִּיחַ לְשַׁבַּת | הַמְשַׁפִּיל לְרֵאוֹת בְּשָׁמַיִם
וּבְאָרֶץ | מְקִימֵי מַעַפְרֵי דָל | מְאַשְׁפֵּת יָרִים אֲבִיוֹן | לְהוֹשִׁיבֵי
עִם נְדִיבִים | עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ | מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת הַבַּיִת | אִם
הַבָּנִים שְׂמֵחָה, הַלְלוּיָהּ |**

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם [וחוזרין: 'בצאת' וכו'] • **בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם
לַעַז | הֵיטָה יְהוּדָה לְקַדְּשׁוֹ | יִשְׂרָאֵל מִמְשָׁלוֹתָיו |
הַיָּם רָאָה וַיִּנָּס | הֵיִרְדֵּן יָסֵב לְאַחֹר | הַהָרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים
| גְּבֻעוֹת כְּבָנֵי צֹאן | מֵה לֶךְ הַיָּם כִּי תָנוּס | הֵיִרְדֵּן תִּסָּב
לְאַחֹר | הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים | גְּבֻעוֹת כְּבָנֵי צֹאן | מִלְפָּנֵי
אֲדוֹן חוֹלֵי אָרֶץ | מִלְפָּנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב | הַהֶפְכֵי הַצֹּר, אַגָּם
מִיָּם | חֲלַמֵּי־שָׁנָה לְמַעֲיָנוּ מִיָּם |**

**לֹא לָנוּ יי לֹא לָנוּ | כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן כְּבוֹד, עַל חֲסִדְךָ עַל אֲמִתְךָ
| לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵיךָ נָא אֱלֹהֵיהֶם | וְאֵלֵינוּ בְּשָׁמַיִם**

כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ עָשָׂה | עֲצִיבֵיהֶם כֶּסֶף וְזָהָב | מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם
 | פֶּה לָהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ | עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יֵרְאוּ | אֲזַנַּיִם לָהֶם
 וְלֹא יִשְׁמְעוּ | אֵף לָהֶם וְלֹא יֵרִיחוּן | יְדֵיהֶם וְלֹא יִמְישוּן |
 רַגְלֵיהֶם וְלֹא יִהְלְכוּ | לֹא יִהְיוּ בְּגֵרוֹנָם | כְּמוֹהֶם יְהִיוּ
 עֹשִׂיהֶם, כֹּל אֲשֶׁר בִּטַח בָּהֶם | יִשְׂרָאֵל בִּטַח בִּי | עֲזָרָם
 וּמִגָּנָם הוּא | בֵּית אֱהֲרֹן בִּטְחוּ בִּי | עֲזָרָם וּמִגָּנָם הוּא |
 יֵרְאִי יי בִּטְחוּ בִּי | עֲזָרָם וּמִגָּנָם הוּא |

יי זְכָרְנוּ יְבָרֵךְ | יְבָרֵךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל | יְבָרֵךְ אֶת בֵּית
 אֱהֲרֹן | יְבָרֵךְ יֵרְאִי יי הַקְּטָנִים עִם הַגְּדֹלִים | יֹסֵף יי
 עֲלֵיכֶם | עֲלֵיכֶם, וְעַל בְּנֵיכֶם | בְּרוּכִים אַתֶּם לִי, עֲשֵׂה
 שְׂמִים וְאַרְץ | הַשְּׁמַיִם, שְׂמַיִם לִי | וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי אָדָם
 | לֹא הִמְתִּים יְהַלְלוּ יְהוָה | וְלֹא, כֹּל יֵרְדֵי דוּמָה | וְאַנְחָנוּ
 נְבָרֵךְ יְהוָה | מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ |

אֶהְבֹּתִי כִּי יִשְׁמַע יי אֶת קוֹלִי, תַּחֲנוּנֵי [וחזורין: 'אֶהְבֹּתִי' וכו'] • כִּי
 הִטָּה אֲזַנּוֹ לִי וּבִימֵי אֶקְרָא | אֶפְפוּנֵי חֻבְלֵי מוֹת |
 וּמִצְרֵי שְׂאוֹל מִצְאוּנֵי | צָרָה וַיְגוֹן אֶמְצָא | וּבִשְׁם יי אֶקְרָא,
 אָנָּה יי מַלְטָה נַפְשִׁי | חֲנוּן יי וְצַדִּיק, וְאֱלֹהֵינוּ מְרַחֵם |
 שִׁמְר פְּתָאִים יי | דַּלְתֵי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ | שׁוּבֵי נַפְשִׁי לְמִנוּחֵיכִי
 | כִּי יי גָּמַל עֲלֵיכִי | כִּי חֲלַצְתָּ נַפְשִׁי מִמּוֹת | אֶת עֵינַי מִן
 דַּמְעָה | אֶת רַגְלֵי מִדְּחִי | אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יי בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים
 | הָאֶמְנָתִי כִּי אֲדַבֵּר | אֲנִי עָנִיתִי מְאֹד | אֲנִי אָמַרְתִּי בְּחַפְזִי
 כֹּל הָאָדָם כֹּזֵב |

מָה אָשִׁיב לַיִי כֹל תַּגְּמוּלוֹהִי עָלַי | כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא |
 וּבְשֵׁם יְיָ אֶקְרָא | נְדָרַי לַיִי אֲשַׁלֵּם | נִגְדָה נָא לְכָל עַמּוֹ
 | יִקָּר בְּעֵינַי יְיָ, הַמּוֹתֵה לַחֲסִידָיו | אָנָּה יְיָ, כִּי אֲנִי עַבְדְּךָ |
 אֲנִי עַבְדְּךָ בֶּן אִמְתֶּךָ, פִּתְחֵת לְמוֹסְרִי | לָךְ אֲזַבַּח זֶבַח תּוֹדָה
 | וּבְשֵׁם יְיָ אֶקְרָא | נְדָרַי, לַיִי אֲשַׁלֵּם | נִגְדָה נָא, לְכָל עַמּוֹ
 | בַּחֲצֹרוֹת, בֵּית יְיָ | בְּתוֹכְכִי יְרוּשָׁלַם, הַלְלוּיָהּ |

הַלְלוּ אֶת יְיָ כָּל גּוֹיִם [נוחזרין: 'הללו' וכו'] • שִׁבְחוּהוּ כָּל הָאֲמִיִּם
 | כִּי גָבַר עָלֵינוּ, חֲסִדּוֹ | וְאַמֵּת יְיָ לְעוֹלָם, הַלְלוּיָהּ |
 הוֹדוּ לַיִי כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ [נוחזרין: 'הודו ליי' וכו'] • יֹאמֶר נָא
 יִשְׂרָאֵל, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ | יֹאמְרוּ נָא בֵּית אֱהֲרֹן, כִּי
 לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ | יֹאמְרוּ נָא יִרְאִי יְיָ, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ |

מִן הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה | עָנְנִי בַמֶּרְחָב יְהוָה | יְיָ לִי לֹא אִירָא,
 מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם | יְיָ לִי בְעֲזָרִי, וְאֲנִי אֶרְאֶה בְּשִׁנְאֵי |
 טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ, מִבִּטָּח בְּאָדָם | טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ, מִבִּטָּח
 בַּבְּנֵי־יָדַיִם | כָּל גּוֹיִם סָבְבוּנִי, בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִילֵם | סְבִיבֵי גַם
 סָבְבוּנִי, בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִילֵם | סְבִיבֵי כְדָבוּרִים, דַּעְכוּ כַּאֲשֶׁר
 קוֹצִים, בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִילֵם | דַּחַה דְּחִיתַנִּי לַנֶּפֶל, וַיִּי עֲזָרְנִי
 | עֲזֵי וְזַמְרַת יְהוָה | וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה | קוֹל רִנָּה וְיִשׁוּעָה, בְּאֶהְלִי
 צְדִיקִים | יְמִין יְיָ עֲשָׂה חֵיל | יְמִין יְיָ רוֹמְמָה | יְמִין יְיָ עֲשָׂה
 חֵיל | לֹא אָמוֹת כִּי אַחִיָּה, וְאַסְפֵּר מַעֲשֵׂי יְהוָה | יִסֵּר יִסְרֵנִי יְהוָה,
 וְלִמּוֹת לֹא נִתְּנֵנִי | פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק | אָבֹא בָם אוֹדֶה יְהוָה
 | זֶה הַשַּׁעַר לַיְיָ | צְדִיקִים יָבֹאוּ בּוֹ |

יש מקומות שנהגו לכפול את הפסוקים מ'אודך כי עניתני' עד סוף ההלל:

**אֹדְךָ כִּי עָנִיתָנִי, וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה • אָבֹן מֵאֶסוּ הַבּוֹכִים,
הַיְתֶה לְרֹאשׁ פְּנֵה • מֵאֵת יי הַיְתֶה זֹאת, הִיא נִפְלְאֵת
בְּעֵינֵינוּ • זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יי, נְגִילָה וְנִשְׁמְחָה בּוֹ • אָנָּה יי
הוֹשִׁיעָה נָּא • אָנָּה יי הַצְּלִיחָה נָּא • בְּרוּךְ הַבָּא [והציבור עומין]:
בְּשֵׁם יי • בְּרִכְנוּכֶם, מִבֵּית יי • אֵל ו יי, וַיֵּאָר לָנוּ • אֶסְרוּ
חַג בְּעַבְתֵּימֶם, עַד קִרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ • אֵלֵי אֶתָּה וְאֹדְךָ •
אֱלֹהֵי, אֲרוּמְמֶךָ • הוֹדוּ לֵי יי כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ.**

מקום שנהגו לברך אחריו, יברך:

**יְהַלְלוּךָ יי אֱלֹהֵינוּ כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְחֲסִידֶיךָ וְצַדִּיקִים עוֹשֵׂי רְצוֹנְךָ,
וְכָל עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרַנָּה יוֹדוּ לְשִׁמְךָ, כִּי אֶתָּה יי
לָךְ טוֹב לְהוֹדוֹת וּלְשִׁמְךָ נְעִים לְזַמֵּר, וּמַעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אֶתָּה
הוּא הָאֵל. בְּרוּךְ אַתָּה יי, הָאֵל הַמְּלַךְ הַמְּשַׁבַּח הַמְּפָאֵר
חַי וְקַיִם, תָּמִיד יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד.**

ואומר שליח הציבור קדיש:

**יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיָּה
וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיָּה וְיִצְמַח פְּרָקְנִיָּה וְיִקְרַב מְשִׁיחִיָּה
וְיַפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזָמֵן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וּלְעֶלְמֵי עֶלְמֵיָּא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמַם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאִמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].**

קריאה בתורה לחנוכה

בימות החול של חנוכה מוציאים ספר תורה וקורין בספר במדבר בפרשת נשא (ו, כב–כז; ז, א–פט). בכל יום עולים לתורה שלושה: **ביום הראשון** קורין מ'וידבר יי' עד 'נחשון בן עמינדב': **ראשון** קורא עד 'לפני המשכן' | **שני** קורא עד 'לחנוכת המזבח' | **שלישי** קורא עד 'נחשון בן עמינדב' | **ביום השני** קורין מ'ביום השני' עד 'נתנאל בן צוער': **ראשון** קורא עד 'מלאה קטורת' | **שני** קורא מ'פר אחד' עד סוף קריאת היום | **ושלישי** חוזר על קריאת היום מתחילתה ועד סופה | **וכך היא חלוקת הקריאות גם בימים שלישי עד שביעי** כל יום לפי קריאתו: 'ביום השלישי', 'ביום הרביעי' וכו' | **ביום השמיני** קורין מ'ביום השמיני' עד סוף פרשת נשא: **ראשון** קורא עד 'גמליאל בן פדהצור' | **שני** קורא עד 'אבידן בן גדעוני' | **ושלישי** קורא עד 'וידבר אליו' | **בכל יום**, לאחר שהעולה השלישי סיים את קריאתו אומר **קדיש**, ומחזירין את ספר התורה ואומרין **סדר היום** ובסופו קדיש בתרא (ראו לעיל עמ' 48 ואילך).

בראש חודש טבת מוציאים ספר תורה וקורין בו בספר במדבר בפרשת פנחס בראש פרק כח: **ראשון** קורא מ'וידבר יי' עד 'רביעית ההין' | **שני** קורא מ'עלת תמיד' עד 'ונסכה' | **שלישי** קורא מ'ובראשי חדשיכם' עד 'יעשה ונסכו' | לאחר מכן מוציאים ספר תורה שני וקורא בו **מברך רביעי** את קריאת חנוכה של אותו היום, ואינו אומר קדיש | לאחר מכן מחזירין את ספר התורה, שליח הציבור אומר קדיש, ומתפללים **מוסף של ראש חודש** (ראו לעיל עמ' 154), לאחר המוסף שליח הציבור אומר קדיש, ולאחריו אומרים את **סדר היום** ובסופו קדיש בתרא (ראו לעיל עמ' 48 ואילך).

בשבת של חנוכה קורין שבעה מברכים בפרשת השבוע | לאחר מכן מוציאים ספר תורה שני וקורא בו **מפטיר** בספר במדבר בפרשת נשא (ו, כב–כז; ז, א–פט) את קריאת חנוכה של אותו היום | לאחר ההפטרה ממשיכים כמו בכל שבת.

בראש חודש טבת שחל בשבת קורין שבעה מברכים בפרשת השבוע והעולה השביעי אומר קדיש כבכל שבת | לאחר מכן מוציאים ספר תורה שני וקורא בו **מברך שמיני** בספר במדבר בפרשת פנחס (בראש פרק כח) מ'וביום השבת' עד 'יעשה ונסכו' | לאחר מכן מוציאים ספר תורה שלישי וקורא בו **מפטיר** את קריאת חנוכה של אותו היום | לאחר קריאת ההפטרה ממשיכים כמו בכל שבת.

ערבית לשלש רגלים

בימי חול-המועד התפילה היא כערבית של חול, ו**בשבת חול-המועד** התפילה היא כערבית של שבת (ובשתיהן מוסיף 'יעלה ויבוא'); ו**בימים-טובים** התפילה היא כערבית של שבת (ראו עמ' 92) עד תפילת העמידה, ואומר הש"ץ:

**וַיִּתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְרָא כְרַעוּתִיָּה
 וַיִּמְלוֹךְ מַלְכוּתִיָּה וַיִּצְמַח פְּרָקְנִיָּה וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיָּה
 וַיִּפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחַיִּיכּוֹן וּבְיוֹמֵיכּוֹן וּבְחַיִּיִּהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
 לְעֶלְמָא וּלְעֶלְמֵי עֶלְמַיָּא | **וַיִּתְבָּרַךְ [אמן] וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר
 וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְעַלֶּה וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְהַלַּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
 וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].****

והכל עומדין ומתפללין בלחש:

יִי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
 יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אֵל
 עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת
 וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּנֵיהֶם מִלֶּךְ רַחֲמָן מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה
 יי מִגַּן אַבְרָהָם.**

**אַתָּה גְּבוּר לְעוֹלָם יי מְחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ | [בקי"ץ]:
**מוֹרִיד הַטֵּל [בחורף]: מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם |
 מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, רוֹפֵא
 חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמְתִיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי
 עֶפְרַיִם. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֵה לָךְ מִמִּית וּמְחִיָּה,
 וְנִאֲמָן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְחִיָּה הַמֵּתִים.****

ואומר ברכה שלישית:

**אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשֵׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֵלָה
בְּרוּךְ אַתָּה יי האל הקדוש.**

ברכה אמצעית של יום טוב:

**אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְרָצִיתָ בָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת,
וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתָּנוּ מִלְכָּנוּ לְעִבּוֹדְתֶךָ, וְשִׁמְךָ
הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עָלֵינוּ קִרְאתָ.**

בליל יום טוב שחל להיות **במוצאי שבת**, מוסיף בברכה רביעית את הנוסח הזה:

וּתְדַיְעֵנוּ מִשְׁפָּטֵי צְדָקָה וּתְלַמְּדֵנוּ לַעֲשׂוֹת חֲקֵי רְצוֹנְךָ, וְתִתֵּן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ
קְדֻשַׁת שַׁבָּת וְכְבוֹד יוֹם טוֹב וְחִגִּיגַת הַרְגֵל. וּבֵין קְדֻשַׁת שַׁבָּת לְקְדֻשַׁת יוֹם טוֹב
הַבְּדִלְתָּ, וְאֵת יוֹם הַשְּׁבִיעִי הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ מִשְׁשֵׁת יָמִים קְדֻשָּׁתָּ.

**וְתִתֵּן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ [בשבת: שַׁבָּתוֹת לְמִנּוּחָהּ ו] מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה,
חֲגִים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן [בשבת: אֵת יוֹם הַמְּנוּחַ הַזֶּה], אֵת יוֹם טוֹב
מְקַרָּא קְדֻשׁ הַזֶּה,**

בפסח: אֵת יוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה, זְמַן חֲרוּתֵנוּ

בשבועות: אֵת יוֹם חַג הַשְּׁבוּעוֹת הַזֶּה, זְמַן מִתַּן תּוֹרַתֵנוּ

בסוכות: אֵת יוֹם חַג הַסּוּכוֹת הַזֶּה, זְמַן שִׂמְחַתֵנוּ

בשמיני עצרת: אֵת יוֹם חַג שְׁמִינֵי עֶצְרַת הַזֶּה, זְמַן שִׂמְחַתֵנוּ

בְּאַהֲבָה, זָכַר לִיצִיאַת מִצְרָיִם.

ואומר 'יעלה ויבוא' ליום טוב עד 'רחום וחנון אתה':

**אֱלֹהֵינוּ וְאֱלוֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וַיָּבֹא יְגִיעַ יְרָאָה יְרָצָה יִשְׁמַע
יִפְקֹד יִזְכֹּר לְפָנֶיךָ זְכָרוֹנָנוּ, זְכָרוֹן אֲבוֹתֵינוּ, זְכָרוֹן
יְרוּשָׁלַם עִירָךָ, זְכָרוֹן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עֲבָדְךָ, זְכָרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית
יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, לְפִלְטָה לְטוֹבָה לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּיוֹם**

טוב מְקָרָא קִדְשׁ הַזֶּה, בְּיוֹם חַג | בַּפֶּסַח: הַמִּצּוֹת | בשבועות:
הַשְּׁבוּעוֹת | בסוכות: הַסִּבּוֹת | בשמיני עצרת: שְׁמִינֵי עֶצְרַת |
הַזֶּה, לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וְלְהוֹשִׁיעֵנוּ, זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ
לְטוֹבָה, פָּקֵדְנוּ בּוֹ לְבָרָכָה, הוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים, בְּדַבֵּר יְשׁוּעָה
וְרַחֲמִים חוֹסֵי וְחַנּוּנוֹ וְרַחֵם עָלֵינוּ, וּמְלִטְנוּ בּוֹ מִכָּל צָרָה וְיָגוֹן,
וְשִׂמְחָנוּ בּוֹ שִׂמְחָה שְׁלֵמָה כִּי אֵל מֶלֶךְ רַחוּם וְחַנּוּן אַתָּה.

וְהַשִּׂיאֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת בְּרַבַּת מוֹעֲדֶיךָ, לְחַיִּים לְשִׂמְחָה
וּלְשָׁלוֹם, כַּאֲשֶׁר רָצִיתָ וְאַמַּרְתָּ לְבָרְכָנוּ, בְּן תְּבָרְכָנוּ
סָלָה. וְקִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְשִׂמַּח נַפְשָׁנוּ
בִּישׁוּעָתְךָ, וְשַׂבְּעֵנוּ מִטוֹבְךָ, וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעַבְדְּךָ בְּאֵמֶת.
וְהַנְּחִילֵנוּ בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן מוֹעֲדֵי קִדְשֶׁךָ, וְיִשְׂמְחוּ בָּם
כָּל יִשְׂרָאֵל אוֹהֲבֵי שְׁמֶךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ,
מְקִדֵּשׁ [בשבת: הַשְּׁבֵת וְ] יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמִינִים.

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל וְלִתְפִלָּתָם שְׁעָה, וְהַשֵּׁב
הָעֵבֹדָה לְדָבִיר בֵּיתְךָ, וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל וְיִתְפַּלְתֵם מִהָרָה
בְּאַהֲבָה תִקְבַּל בְּרָצוֹן, וְתֵהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל
עִמָּךָ. וְתִרְצָנוּ, וְתִחְזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְכוּף לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים
כַּמָּאז, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּחַזֵּיר שְׂכִינְתוֹ לְצִיּוֹן.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ, צוּר חַיִּינוּ מִגֵּן
יְשַׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וְדוֹר. נוֹדָה לָךְ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתְךָ
עַל חַיִּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ, וְעַל נְשִׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.
עַל נְסִיף וּנְפִלְאוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת וְעַת עָרַב וּבִקֵּר וְצָהָרִים.

הטוב כי לא כלו רחמיה, המרחם כי לא תמו חסדיה, כל החיים יהללו את שמך הגדול כי טוב האל הטוב, ברוך אתה יי, הטוב שמך ולך נאה להודות.

שים שלום טובה וברכה חן וחסד ורחמים עלינו ועל ישראל עמך, וברכנו בלנו ממאור פניך, כי ממאור פניך נתת לנו יי אלהינו תורה וחיים אהבה וחסד צדקה ושלוש, וטוב בעיניך לברך את עמך ישראל בכל ית בשלום, ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום.

ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגאלי.

אחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה.

בילי שבתות שליח הציבור חוזר ומתפלל בקול רם ברכה אחת מעין השבע:

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו, אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב, האל הגדול הגבור והנורא, אל עליון, קונה ברחמיו שמים וארץ, גומל חסדים טובים וקונה הכל. מגן אבות בדברו, מחיה מתים במאמרו, המלך הקדוש שאין כמוהו המניח לעמו בשבת קדשו, כי בם רצה להניח להם. לפניו נעבד ביראה ופחד, ונודה לשמו בכל יום תמיד, מעון הברכות, אדון השלום, מברך השביעי ומקדש השבת, ומניח בקדשה לעם מדשני ענג, זכר למעשה בראשית.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, רָצָה נָא בְּמִנּוּחֵתָנוּ. וְקִדְּשָנוּ
 בְּמִצּוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְשִׂמַח נַפְשָנוּ
 בִּישׁוּעָתְךָ, וְשִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבָךָ, וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאֵמֶת,
 וְהִנְחִילֵנוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שִׁבְתוֹת קִדְשֶׁךָ, וַיְנַחוּ בָּם כָּל
 יִשְׂרָאֵל אוֹהֲבֵי שְׁמֶךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מִקְדָּשׁ הַשָּׁבֶת.

ובשמשלימין התפילה אומר קדיש בתרא:

יִתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיָּה
 וַיִּמְלוֹךְ מַלְכוּתִיָּה וַיִּצְמַח פְּרָקְנִיָּה וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיָּה
 וַיִּפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
 בְּעֶגְלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
 לְעֶלְמָא וְלְעֶלְמֵי עֲלַמְיָא | **יִתְבָּרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
 יִתְרוֹמַם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
 וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאִמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

ונהגו להוסיף לקדיש בתרא בסופו נוסח 'יתקבל':

תִּתְקַבַּל צְלוֹתְכוֹן וְתִתְעַבַּד בְּעוּתְכוֹן וְצְלוֹתְהוֹן וּבְעוּתְהוֹן
 דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֳדָם אֲבוּהוֹן דִּי בְּשַׁמְיָא. יְהֵא
 שְׁלָמָא רַבָּה מְשַׁמְיָא וְסִיעֵתָא וּפְרָקְנָא, עֲלִיכוֹן וְעֵלְנָא וְעַל
 כָּל קְהֵלְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן], עוֹשֵׂה שְׁלוֹם
 בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

קידוש לליל יום טוב

אם חל יום טוב בשבת, מנהג פשוט בכל ישראל לקרות בתחילה פרשת 'ויכלו':
וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם, וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה, וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ
אֲשֶׁר עָשָׂה, וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשׁ אֹתוֹ, כִּי בּוֹ שָׁבַת
מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת.

ומברך על היין ואחר כך מקדש:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגֶּפֶן.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ מִכָּל עַם
וְרוֹמַמְנוּ מִכָּל לְשׁוֹן, בְּחַר בָּנוּ וַיְגַדְּלֵנוּ, רְצָה בָּנוּ
וַיַּפְּאֲרֵנוּ. וַתֵּתֵן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה [בשבת: שְׁבֻתוֹת לְמִנּוּחָהּ ו]
מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה, חַגִּים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן [בשבת: אֶת יוֹם הַמָּנוּחַ
הַזֶּה], אֶת יוֹם טוֹב מְקַרָּא קֹדֶשׁ הַזֶּה,

בפסח: אֶת יוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה, זְמַן חֲרוּתֵנוּ

בשבועות: אֶת יוֹם חַג הַשְּׁבוּעוֹת הַזֶּה, זְמַן מַתַּן תּוֹרַתֵנוּ

בסוכות: אֶת יוֹם חַג הַסּוּכוֹת הַזֶּה, זְמַן שְׂמִחַתֵנוּ

בשמיני עצרת: אֶת יוֹם חַג שְׁמִינֵי עֶצְרַת הַזֶּה, זְמַן שְׂמִחַתֵנוּ

בְּאַהֲבָה, יִזְכָּר לִיצִיאַת מִצְרָיִם. כִּי בָנוּ בְּחִרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדְּשָׁתָּ
מִכָּל הָעַמִּים, וּמוֹעֲדֵי קֹדֶשׁ בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן הִנְחַלְתָּנוּ,
בְּרוּךְ אַתָּה יי מְקַדְּשׁ [בשבת: הַשְּׁבֻתָּה] יִשְׂרָאֵל וְהַזִּמְנִים.

בליל יום טוב ראשון של סוכות מברך כאן 'לישב בסוכה', והוא הקדוש היחיד מעומד:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֵינוּ וְצִוְּנוּ
לִישֵׁב בְּסוּכָה [ויושב וממשיך בקידוש].

בשחל ליל יום טוב במוצאי שבת, מברך כאן על הנר ומבדיל:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מְאוּרֵי הָאֵשׁ | בְּרוּךְ אַתָּה
יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמְּבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לַחֹל, וּבֵין אֹר לַחֹשֶׁךְ,
וּבֵין יִשְׂרָאֵל לַגּוֹיִם, וּבֵין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לַשֵּׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֵׂה,
בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לַקֹּדֶשׁ.

ומברך 'שְׁהַחֲיֵנוּ' בכל ליל יום טוב (למעט יום טוב האחרון של פסח):

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שְׁהַחֲיֵנוּ וְקִיַּמְנוּ וְהִגִּיעַנוּ
לְזִמְן הַזֶּה [ושותה מלוא לוגמיו ומשקה לכל בני החבורה].

שחרית לשלש רגלים

בימי חול-המועד התפילה היא כשחרית של חול, בשבת חול-המועד התפילה היא כשחרית של שבת (ובשתיהן מוסיף 'יעלה ויבוא' והלל וכו'); ובימים טובים התפילה היא כשחרית של שבת (ראו עמ' 103) עד תפילת העמידה, וממשיך בתפילת העמידה לקמן: ומתפלל אותה תפילה אחת בתקנת רבנו וכל הציבור שומעים ומתפללים עמו בלחש, ומי שאינו יודע להתפלל יענה אמן אחר ברכתיו של שליח הציבור.

יי שִׁפְתֵי תִפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אָבוֹת
וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם מֶלֶךְ רַחֲמָן מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן,
בְּרוּךְ אַתָּה יי מַגֵּן אַבְרָהָם.

אַתָּה גְּבוּר לְעוֹלָם יי מְחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ | [בקי"ץ:]

מוֹרִיד הַטֵּל [בחורף:] מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם |

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, רוֹפֵא
חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמְתִיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לַיּוֹשְׁבֵי

עָפָר. מִי כְמוֹךָ בַעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ מִמִּית וּמִחַיָּה,
 וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְחַיֶּה הַמֵּתִים.

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעונים הציבור, הוא קורא
 עמהן, ולא יגביה קולו בעת שהן עונים עמו:

נְקִדִישְׁךָ וְנִעְרִיצְךָ וְנִשְׁלַשְׁ לָךְ קִדְשָׁה מְשַׁלֶּשֶׁת, כְּדָבָר הָאָמֹר
עַל יַד נְבִיאָךְ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: [ועוּבִין:] קְדוֹשׁ
קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יי צְבָאוֹת מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ | כְּבוֹדוֹ וְגָדְלוֹ
מְלֵא עוֹלָם וּמְשַׁרְתֵּיו שׁוֹאֲלִים, אֵיִה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ: [ועוּבִין:]
מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מְמַקְוֵמוֹ | מְמַקְוֵמָה מְלַכְנוּ
תּוֹפִיעַ וְתַמְלוֹךְ עָלֵינוּ, כִּי מְחַכִּים אָנוּ לָךְ, מְתִי תַמְלֵךְ בְּצִיּוֹן
בְּחַיֵּינוּ וּבְיָמֵינוּ: [ועוּבִין:] אָמֵן | תִּשְׁכּוֹן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדַּשׁ בְּתוֹךְ
יְרוּשָׁלַם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֶצַח נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ תִרְאִינָה
בְּמַלְכוּת עֲזָךְ, כְּדָבָר הָאָמֹר בְּשִׁירֵי קִדְשְׁךָ, עַל יְדֵי דָוִד עַבְדְּךָ
מְשִׁיחַ צְדָקָה: [ועוּבִין:] יְמַלְךָ יי לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר
הַלְלוּיָהּ | לְדוֹר וָדוֹר נִגִיד גְּדֻלָּךְ וּלְנֶצַח נְצָחִים קִדְשָׁתְךָ נְקִדִישׁ
וְשַׁבְּחָךְ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ, כִּי אֵל מְלֵךְ גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ
אַתָּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַקְּדוֹשׁ.

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סְלָה
בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַקְּדוֹשׁ.

ברכה אמצעית של יום טוב:

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וּרְצִיתָ בָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת,
וְקִדְשָׁתָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתָּנוּ מִלְּכָנוּ לְעַבְדוֹתֶיךָ, וְשִׁמְךָ

הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עָלֵינוּ קִרְאתָ. וַתִּתֵּן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ [בשבת: שַׁבָּתוֹת לְמִנְיָהּ ו] מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה, חֲגִים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן [בשבת: אֶת יוֹם הַמָּנוּחַ הַזֶּה], אֶת יוֹם טוֹב מְקַרְא קֹדֶשׁ הַזֶּה,

בפסח:

אֶת יוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה, זְמַן חֲרוּתֵנוּ.

בשבועות:

אֶת יוֹם חַג הַשָּׁבוּעוֹת הַזֶּה, זְמַן מִתֵּן תוֹרַתְנוּ.

בסוכות:

אֶת יוֹם חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה, זְמַן שִׂמְחַתְנוּ.

בשמיני עצרת:

אֶת יוֹם חַג שְׁמִינֵי עֲצֵרַת הַזֶּה, זְמַן שִׂמְחַתְנוּ.

בְּאַהֲבָה, זָכַר לִיצִיאַת מִצְרַיִם.

ואומר 'יעלה ויבוא' ליום טוב, עד 'רחום וחנון אתה':

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וַיָּבֹא יִגִּיעַ יִרְאֶה יִרְצֶה יִשְׁמַע
 יִפְקֹד יִזְכֹּר לְפָנֶיךָ זְכוֹרֵנוּ, זְכוֹרֵן אֲבוֹתֵינוּ, זְכוֹרֵן
 יְרוּשָׁלַם עִירָךְ, זְכוֹרֵן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עֲבָדְךָ, זְכוֹרֵן כָּל עַמְּךָ בֵּית
 יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, לְפִלְטָה לְטוֹבָה לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּיוֹם
 טוֹב מְקַרְא קֹדֶשׁ הַזֶּה, בְּיוֹם חַג | בַּפֶּסַח: הַמִּצּוֹת | בַּשְּׁבוּעוֹת:
 הַשָּׁבוּעוֹת | בַּסֻּכּוֹת: הַסֻּכּוֹת | בַּשְּׁמִינֵי עֲצֵרַת |
 הַזֶּה, לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וְלִהְיוֹשִׁיעֵנוּ, זְכוֹרֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בּוֹ
 לְטוֹבָה, פְּקֻדָנוּ בּוֹ לְבָרְכָה, הוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים, בְּדַבֵּר יְשׁוּעָה
 וְרַחֲמִים חוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם עָלֵינוּ, וּמְלִטָנוּ בּוֹ מִכָּל צָרָה וְיָגוֹן,
 וְשִׂמְחָנוּ בּוֹ שִׂמְחָה שְׁלֵמָה כִּי אֵל מֶלֶךְ רַחוּם וְחַנוּן אַתָּה.

וְהַשִּׂיאֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ אֶת בְּרַכַּת מוֹעֲדֶיךָ, לְחַיִּים לְשִׂמְחָה
 וְלְשָׁלוֹם, כַּאֲשֶׁר רָצִיתָ וְאָמַרְתָּ לְבָרְכָנוּ, כֵּן תְּבָרְכָנוּ
 סְלָה. וְקִדְּשָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ, וְשִׂמַח נַפְשָנוּ.

בִּישׁוּעַתְךָ, וּשְׁבַעְנוּ מְטוֹבָךְ, וְטַהַר לִבְנוֹ לְעַבְדְּךָ בְּאֵמֶת.
וְהִנְחִילֵנוּ בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן מוֹעֲדֵי קִדְשְׁךָ, וְיִשְׂמְחוּ בָּם
כָּל יִשְׂרָאֵל אוֹהְבֵי שְׁמֶךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יי,
מְקַדֵּשׁ [בשבת: השַׁבָּת וְ] יִשְׂרָאֵל וְהַזְמִינִים.

רְצֵה יי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלִתְפִלָּתָם שְׁעָה, וְהַשֵּׁב
הָעֵבֹדָה לְדָבִיר בֵּיתְךָ, וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל וְתִפְלָתָם מִהָרָה
בְּאַהֲבָה תִקְבַּל בְּרָצוֹן, וְיִתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל
עַמְּךָ.

וְתִרְצָנוּ, וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְכוּף לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים כְּמֵאֵז,
בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמַּחְזִיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ, צוּר חַיֵּינוּ מִגֵּן
שְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדָה לָךְ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתְךָ
עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ, וְעַל נְשִׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.
עַל נְסִיף וְנַפְּלָאוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת וְעַת עָרַב וּבָקָר וְצָהָרִים.

הַטוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְּרַחֵם כִּי לֹא תָמוּ חֲסָדֶיךָ, כָּל
הַחַיִּים יְהַלְלוּ אֶת שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל כִּי טוֹב הָאֵל הַטוֹב,
בְּרוּךְ אַתָּה יי, הַטוֹב שְׁמֶךָ וְלָךְ נְאֻה לְהוֹדוֹת.

ברכת כהנים

אם היה כהן אחד, לאחר שהחזיר פניו כלפי העם ממשיך הכהן ואומר 'יְבָרְכֶךָ', ושליח
הציבור מקרא אותו את שאר מלות הברכה. היו שני כהנים או יותר, אינם אומרים
'יְבָרְכֶךָ' עד שיקרא להם שליח הציבור ויאמר להם: 'כהנים', ואז הם עונים 'יְבָרְכֶךָ'
והש"ץ ממשיך ומקרא אותן מלה-מלה, ואין הש"ץ עונה אמן בסוף פסוקי הברכה:

יְבָרְכֶךָ יי וַיִּשְׁמְרֶךָ [אמן]. יָאֵר יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶךָ [אמן].

יֵשָׁא יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לְךָ שְׁלוֹם [אמן].

אם אין כהן אומר שליח הציבור:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בְּרַכְנוּ בְּבִרְכָה הַמְּשַׁלֶּשֶׁת בְּתוֹרָה, הָאֲמוּרָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו הַכֹּהֲנִים עִם קְדוּשָׁיָהּ, כְּאֲמֹרָה: יְבָרְכֶךָ יי וַיִּשְׁמְרֶךָ, יָאֵר יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶךָ, יֵשָׁא יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לְךָ שְׁלוֹם, וְשָׂמוּ אֶת שְׁמֵי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֶבְרַכְכֶם.

ואין העם עובין אחריו מאומה, וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שִׂים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבְרַכָה חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמָּהּ, וּבְרַכְנוּ בְּלִנּוּ מִמָּאוֹר פְּנִיָהּ, כִּי מִמָּאוֹר פְּנִיָהּ נִתְּתָ לָנוּ יי ו אֱלֹהֵינוּ תוֹרָה וְחַיִּים אֶהְיֶה וְחֶסֶד צְדָקָה וְשְׁלוֹם, וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמָּהּ יִשְׂרָאֵל בְּכָל יַעַת בְּשְׁלוֹם, בְּרוּךְ אַתָּה יי ו הַמְּבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם.

ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִי לְרָצוֹן אֲמִרֵי פִי וְהִגְיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יי ו צוּרֵי וְגֹאֲלֵי.

אחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה.

ביום-טוב ובחול-המועד של סוכות שחלו בחול, שליח הציבור מברך 'על נטילת לולב' לפני אמירת ההלל, וביום הראשון לנטילת הלולב יוסיף ויברך 'שְׁהֲחִינּוּ'. לאחר-מכן ינענע את הלולב יחד עם הציבור (מוליך ומביא מעלה ומוריד):

בְּרוּךְ אַתָּה יי ו אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת לולב | בְּרוּךְ אַתָּה יי ו אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שְׁהֲחִינּוּ וְקִיָּמְנוּ וְהִגִּיעָנוּ לְזָמַן הַזֶּה.

ביו"ט ראשון שלפסח, בחג השבועות, בכל שבעת ימי חג הסוכות, ובשמיני עצרת, גומרין את ההלל, ובחול המועד שלפסח ובשביעי שלפסח קורין את ההלל בדילוג.

בימים שגומרין בהם את ההלל מברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ לְגַמּוֹר אֶת הַהִלֵּל.**

וממשיך הש"ץ ומקרא את ההלל, ובכל מקום שישנו קו כזה | הציבור עונין: 'הללויה':

**הַלְלוּיָהּ | הַלְלוּ עַבְדֵי יי | הַלְלוּ אֶת שֵׁם יי | יְהִי שֵׁם יי
מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם | מִמְזַרְח שֶׁשָּׁמַשׁ עַד מְבוֹאוֹ,
מְהֵלֵל שֵׁם יי | רַם עַל כָּל גּוֹיִם, יי | עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ | מִי
כִּי יֵלֵךְ אֱלֹהֵינוּ | הַמְגַבִּיחַ לְשֶׁבֶת | הַמְשִׁפִּיל לְרֵאוֹת בְּשָׁמַיִם
וּבְאָרֶץ | מְקִימֵי מַעְפָּר דָּל | מְאַשְׁפֵּת יָרִים אֲבִיוֹן | לְהוֹשִׁיבֵי
עַם נְדִיבִים | עַם נְדִיבֵי עַמּוֹ | מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת הַבַּיִת | אִם
הַבָּנִים שְׂמַחָה, הַלְלוּיָהּ |**

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם [וחוזרין: 'בצאת וכו'] • **בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם
לְעַד | הַיְתָה יְהוּדָה לְקִדְּשׁוֹ | יִשְׂרָאֵל מִמְשָׁלוֹתָיו |
הַיָּם רָאָה וַיִּנָּס | הַיַּרְדֵּן יִסֹּב לְאַחֹר | הַהָרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים
| גְּבַעוֹת כְּבָנֵי צֹאן | מֵה לֶךְ הַיָּם כִּי תִנוּס | הַיַּרְדֵּן תִּסֹּב
לְאַחֹר | הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים | גְּבַעוֹת כְּבָנֵי צֹאן | מִלִּפְנֵי
אֲדוֹן חוּלֵי אֶרֶץ | מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב | הַהֶפְכִי הַצּוּר, אַגָּם
מִיָּם | חֲלַמֵּי־שׁ לְמַעֲיָנוּ מִיָּם |**

בחול המועד שלפסח ובשביעי שלפסח מדלגין על 'לא לנו יי לא לנו' וכו':

**לֹא לָנוּ יי לֹא לָנוּ | כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן כְּבוֹד, עַל חֲסִדְךָ עַל אֲמֹתְךָ
| לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵיִה נָא אֱלֹהֵיהֶם | וְאֵלֹהֵינוּ בְּשָׁמַיִם
כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ עָשָׂה | עֲצִבֵיהֶם כֶּסֶף וְזָהָב | מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם
| פֶּה לָהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ | עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ | אֲזַנַיִם לָהֶם**

וְלֹא יִשְׁמְעוּ | אֶף לָהֶם וְלֹא יִרְחוּן | יְדִיָּהֶם וְלֹא יִמְיִשּׁוּן |
 רַגְלֵיהֶם וְלֹא יִהְלְכוּ | לֹא יִהְגּוּ בְּגֵרוֹנָם | כְּמוֹהֶם יְהִיוּ
 עֲשִׂיָּהֶם, כֹּל אֲשֶׁר בְּטַח בָּהֶם | יִשְׂרָאֵל בְּטַח בִּי | עֲזָרָם
 וּמִגָּנָם הוּא | בֵּית אֱהֲרֹן בְּטַחוּ בִּי | עֲזָרָם וּמִגָּנָם הוּא |
 יִרְאֵי יי בְּטַחוּ בִּי | עֲזָרָם וּמִגָּנָם הוּא |

יי זְכָרְנוּ יְבָרֵךְ | יְבָרֵךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל | יְבָרֵךְ אֶת בֵּית
 אֱהֲרֹן | יְבָרֵךְ יִרְאֵי יי הַקְּטָנִים עִם הַגְּדֹלִים | יִסֹּף יי
 עֲלֵיכֶם | עֲלֵיכֶם, וְעַל בְּנֵיכֶם | בְּרוּכִים אַתֶּם לִי, עֲשֵׂה
 שְׂמִים וְאַרְץ | הַשָּׁמַיִם, שְׂמִים לִי | וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי אָדָם
 | לֹא הִמְתִּים יְהַלְלוּ יְה | וְלֹא, כֹּל יִרְדֵי דוּמָה | וְאַנְחֵנוּ
 נְבָרֵךְ יְה | מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּ יְה |

בחול המועד שלפסח ובשביעי שלפסח מדלגין על 'אהבתי' כי ישמע יי וכו':

אֶהְבֵּתִי כִּי יִשְׁמַע יי אֶת קוֹלִי, תַחֲנוּנֵי [וחזרין: 'אהבתי' וכו'] • כִּי
 הִטָּה אֲזָנוֹ לִי וּבִימֵי אֶקְרָא | אֶפְפוּנֵי חֲבֵלֵי מוֹת |
 וּמִצְרֵי שְׂאוֹל מִצְאוּנֵי | צָרָה וַיְגוֹן אִמְצָא | וּבָשָׂם יי אֶקְרָא,
 אָנָּה יי מִלְטָה נַפְשִׁי | חֲנוּן יי וְצַדִּיק, וְאֱלֹהֵינוּ מְרַחֵם |
 שִׁמְר פְּתָאִים יי | דַּלְתֵי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ | שׁוּבֵי נַפְשִׁי לְמִנוּחֵיכִי
 | כִּי יי גָּמַל עָלַי כִּי חֲלַצְתָּ נַפְשִׁי מִמוֹת | אֶת עֵינֵי מִן
 דַּמְעָה | אֶת רַגְלֵי מִדְּחִי | אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יי בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים
 | הָאֲמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר | אֲנִי עֲנִיתִי מְאֹד | אֲנִי אֲמַרְתִּי בְּחַפְזִי
 כֹּל הָאָדָם כֹּזֵב |

מָה אָשִׁיב לַיִי כֹל תִּגְמֹלוּהָי עָלַי | כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא |
 וּבָשִׂם יי אֶקְרָא | נְדָרַי לַיִי אֲשַׁלֵּם | נִגְדָה נָא לְכָל עַמּוֹ
 | יִקָּר בְּעֵינַי יי, הַמּוֹתֶה לְחִסְדֵיּוֹ | אָנֹה יי, כִּי אֲנִי עֲבָדֶךָ |
 אֲנִי עֲבָדֶךָ בֶּן אִמְתֶּךָ, פִּתְחֵת לְמוֹסְרִי | לָךְ אֲזַבַּח זֶבַח תּוֹדָה
 | וּבָשִׂם יי אֶקְרָא | נְדָרַי, לַיִי אֲשַׁלֵּם | נִגְדָה נָא, לְכָל עַמּוֹ
 | בְּחִצְרוֹת, בֵּית יי | בְּתוֹכְכִי יְרוּשָׁלַם, הַלְלוּיָהּ |

בחול המועד שלפסח ובשביעי שלפסח מדלגין על 'הללו את יי כל גוים' וכו':

הַלְלוּ אֶת יי כָּל גּוֹיִם [וחוזרין: 'הללו' וכו'] • שִׁבְחוּהוּ כָּל הָאֲמִיִּם
 | כִּי גָבַר עָלֵינוּ, חֶסֶדּוֹ | וְאַמֶּת יי לְעוֹלָם, הַלְלוּיָהּ |
הוֹדוּ לַיִי כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדּוֹ [וחוזרין: 'הודו' וכו', וביו"ט ובחובה"מ של
 סוכות שחלו בחול מנענעין כאן את הלולב] • יֹאמֶר נָא יִשְׂרָאֵל, כִּי לְעוֹלָם
 חֶסֶדּוֹ | יֹאמְרוּ נָא בֵּית אֱהָרֹן, כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדּוֹ | יֹאמְרוּ נָא
 | יִרְאִי יי, כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדּוֹ |

מִן הַמִּצָּר קָרָאתִי יְהוָה | עֲנֵנִי בַמֶּרְחֵב יְהוָה | יי לִי לֹא אִירָא,
 — מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם | יי לִי בְעֶזְרִי, וְאֲנִי אֶרְאֶה בְּשִׁנְאֵי |
 טוֹב לְחִסּוֹת בַּיַּי, מִבְּטַח בְּאָדָם | טוֹב לְחִסּוֹת בַּיַּי, מִבְּטַח
 בַּנְּדִיבִים | כָּל גּוֹיִם סָבְבוּנִי, בְּשֵׁם יי כִּי אֲמִילִם | סְבוּנִי גַם
 סָבְבוּנִי, בְּשֵׁם יי כִּי אֲמִילִם | סְבוּנִי כְּדַבּוּרִים, דַּעְכוּ כְּאִשׁ
 קוֹצִים, בְּשֵׁם יי כִּי אֲמִילִם | דַּחָה דְחִיתַנִּי לַנֶּפֶל, וַיִּי עֲזָרְנִי
 | עֲזֵי וְזַמְרַת יְהוָה | וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה | קוֹל רִנָּה וַיִּשׁוּעָה, בְּאֶהְלִי
 צְדִיקִים | יְמִין יי עֲשֶׂה חַיִּל | יְמִין יי רוֹמְמָה | יְמִין יי עֲשֶׂה
 חַיִּל | לֹא אָמוֹת כִּי אַחִיָּה, וְאַסְפֵּר מַעֲשֵׂי יְהוָה | יִסֵּר יִסְרֹנֵי יְהוָה,

וּלְמֹת לֹא נִתְּנָנִי | פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק | אָבֹא בָם אוֹדֶה יְיָ
| זֶה הַשַּׁעַר לִי | צְדִיקִים יָבֹאוּ בּוֹ |

יש מקומות שנהגו לכפול את הפסוקים מ'אודך כי עֲבִיתָנִי' עד סוף ההלל:

אוֹדְךָ כִּי עֲבִיתָנִי, וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה • **אָבֹן** מֵאִסּוּ הַבּוֹנִים,
הִיְתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה • **מֵאֵת** יי הִיְתָה זֹאת, הִיא נִפְלְאת
בְּעֵינֵינוּ • זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יי, נְגִילָה וְנִשְׂמָחָה בּוֹ • **אָנָּה** יי
הַנְּשִׁיעָה נָּא [וכשכופלין זאת בסוכות גם מנענעין] • **אָנָּה** יי הַצְּלִיחָה
נָּא • **בְּרוּךְ הַבָּא** [והציבור עונין:] בְּשֵׁם יי • **בִּרְכָנוּכֶם**, מִבֵּית יי •
אֵל ו יי, וַיֵּאָר לָנוּ • **אֶסְרוּ** חַג בַּעֲבֹתֵיכֶם, עַד קְרֹנוֹת הַמִּזְבֵּחַ •
אֵלֵי אֶתְּהָ וְאוֹדְךָ • **אֱלֹהֵי**, אַרְוִמְמֶךָ • **הוֹדוּ** לִי כִי טוֹב,
כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ [וכשכופלין זאת בסוכות גם מנענעין].

ביום שגומרין את ההלל, מקום שנהגו לברך אחריו, יברך:

יְהַלְלוּךָ יי אֱלֹהֵינוּ כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְחֲסִידֶיךָ וְצְדִיקִים עוֹשֵׂי רְצוֹנְךָ,
וְכָל עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרִנָּה יוֹדוּ לְשִׁמְךָ, כִּי אַתָּה יי
לְךָ טוֹב לְהוֹדוֹת וּלְשִׁמְךָ נְעִים לְזַמֵּר, וּמַעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אַתָּה
הוּא הָאֵל. **בְּרוּךְ אַתָּה** יי, הָאֵל הַמְּלֶכֶךְ הַמְּשַׁבַּח הַמְּפָאֵר
חַי וְקַיִם, תָּמִיד יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד.

ואומר שליח הציבור קדיש:

יִתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמִיהָ רַבָּה [אמן] בְּעָלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיהָ
וַיִּמְלוֹךְ מַלְכוּתִיהָ וַיִּצְמַח פְּרָקְנִיהָ וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיהָ
וַיִּפְרוֹק עַמִּיהָ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזָמֵן קָרִיב וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיהָ רַבָּה מְבָרַךְ
לְעָלְמָא וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא | **יִתְבָּרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר

וְתָרוּמָם וְתַעֲלָה וְתִהְיֶה דָר וְתִהְיֶה לְשָׁמַיָּה דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
 וְתוֹשְׁבֵיחְתָּא וְנַחֲמָתָא דְאַמִּירָן בְּעֵלְמָא, וְאַמְרוּ אָמֵן [אמן].

בחג הסוכות, בכל יום היו מקיפין את המזבח בלולביון בידיהן פעם אחת, ואומרים: 'אנא יי הושיעה נא', 'אנא יי הושיעה נא', וביום השביעי מקיפין את המזבח שבע פעמים. וכבר נהגו ישראל להניח תיבה באמצע בית-הכנסת ומקיפין אותה בכל יום כדרך שהיו מקיפין את המזבח, זכר למקדש | וביום השביעי לוקח בד אחד או בדין הרבה של ערבה חוץ מערבה שבלולב, וחובט בה על הקרקע או על הכלי פעמיים או שלוש בלא ברכה, שדבר זה זכר למקדש ומנהג נביאים הוא (הל' סוכה ז, כא–כב).

ונראה שניתן להקיף את התיבה בעת אמירת הפסקה האחרונה שבהלל שבה מופיע הפסוק: 'אנא יי הושיעה נא', מפני שרבנו פוסק שמקיפין בעת שאומרים: 'אנא יי הושיעה נא', 'אנא יי הושיעה נא', ובפסקה האחרונה של ההלל כופלין את הפסוק הזה. וביום השביעי יחלו להקיף את התיבה לאט-לאט מתחילת אמירת ההלל.

קריאה בתורה למועדים

ביו"ט ראשון של פסח קורין בספר שמות בפרשת בא (יב, כא–נא) | **ראשון** קורא מ'ויקרא משה לכל זקני ישראל' | **שני** מ'והיה כי תבואו' | **שלישי** מ'ויהי בחצי הלילה' | **רביעי** מ'ויסעו בני ישראל מרעמסס' (בשבת מ'ותחזק מצרים') | **חמישי** מ'ויאמר יי אל משה ואהרן' עד 'על צבאותם' (בשבת מ'ויסעו בני ישראל מרעמסס') | **שישי** (בשבת) מ'ומושב בני ישראל' | **שביעי** (בשבת) מ'ויאמר יי אל משה ואהרן' עד 'על צבאותם' | לאחר קריאת חמשה או שבעה מברכים אומר העולה האחרון קדיש, ומוציאין ספר תורה שני וקורא בו **מפטיר** בספר במדבר בפרשת פנחס (כח, טז–כה), מ'ובחדש הראשון' עד 'כל מלאכת עבודה לא תעשו'.

בחול המועד פסח קורין בכל יום **שלושה מברכין** ולאחריהן **מברך רביעי** בספר תורה נוסף: **ביום השני** קורין בספר ויקרא בפרשת אמור (ויק' כב, כו–לג; כג, א–מד): **ראשון** קורא מ'וידבר יי... שור או כשב' | **שני** מ'וידבר יי... כי תבואו אל הארץ' | **ושלישי** מ'וידבר יי... דבר אל בני ישראל לאמר בחודש השביעי' עד 'וידבר משה את מועדי יי אל בני ישראל' **ביום השלישי** קורין בספר שמות בפרשת בא (יג, א–טז): **ראשון** קורא מ'וידבר יי... קדש לי כל בכור' | **שני** מ'והיה כי יביאך יי אל ארץ הכנעני והחתי והאמרי' | **ושלישי** מ'והיה כי יביאך יי אל ארץ הכנעני כאשר נשבע לך' עד 'כי בחוזק יד הוציאנו יי ממצרים' **ביום הרביעי** קורין בספר שמות בפרשת משפטים (כב, כד–ל; כג, א–ט):

ראשון קורא מ'אם כספ תלווה את עמי' | **שני** מ'אלהים לא תקלל' | **ושלישי** מ'לא תטה משפט אביונך' עד 'לא תבשל גדי בחלב אמו' **ביום החמישי** קורין בספר שמות בפרשת כי תשא (לד, א-כו): **ראשון** קורא מ'ויאמר יי אל משה פסל לך' | **שני** מ'ויפסל שני לוחות אבנים' | **ושלישי** מ'שמר לך' עד 'לא תבשל גדי בחלב אמו' **ביום השישי** קורין בספר במדבר בפרשת בהעלותך (ט, א-יז): **ראשון** קורא מ'וידבר יי אל משה' | **שני** מ'ויעשו את הפסח' | **ושלישי** מ'וידבר יי אל משה לאמר' עד 'ולגר ולאזרח הארץ' | לאחר קריאת שלושה מברכים בכל יום, מוציאין ספר תורה שני וקורא בו **מברך רביעי** בספר במדבר בפרשת פנחס (כח, יט-ה), מ'והקרבתם' עד 'כל מלאכת עבודה לא תעשו' | והרביעי אינו אומר קדיש.

בשבת חול המועד פסח קורין שבעה מברכים בספר שמות בפרשת כי תשא (לג, יב-כג; לד, א-כו) | **ראשון** קורא מ'ויאמר משה אל יי' | **שני** מ'ויאמר יי אל משה גם את הדבר הזה' | **שלישי** מ'ויאמר יי אל משה פסל לך' | **רביעי** מ'ויפסל שני לוחות אבנים' | **חמישי** מ'שמר לך' | **שישי** מ'את חג המצות תשמור' | **שביעי** קורא מ'ששת ימים תעבוד' עד 'לא תבשל גדי בחלב אמו', ואומר קדיש | ומוציאין ספר תורה שני וקורא בו **מפטיר** בספר במדבר בפרשת פנחס (כח, יט-כה), מ'והקרבתם' עד 'כל מלאכת עבודה לא תעשו'.

בשביעי של פסח קורין בספר שמות בפרשת בשלח (יג, יז-כב; יד, א-לא; טו, א-כו) | **ראשון** קורא מ'ויהי בשלח פרעה' | **שני** מ'וידבר יי... וישבו ויחנו' (בשבת מ'ויסעו מסכות') | **שלישי** מ'ויגד למלך מצרים' (בשבת מ'וידבר יי... וישבו ויחנו') | **רביעי** מ'ויאמר יי אל משה מה תצעק אלי' (בשבת מ'ויגד למלך מצרים') | **חמישי** מ'ויאמר יי אל משה נטה את ירך' עד 'כי אני יי רפאך' (בשבת מ'ויאמר יי אל משה מה תצעק אלי') | **שישי** (בשבת) מ'ויסע מלאך האלהים' | **שביעי** (בשבת) מ'ויאמר יי אל משה נטה את ירך על הים' עד 'כי אני יי רפאך' | לאחר קריאת חמשה או שבעה מברכים אומר העולה האחרון קדיש, ומוציאין ספר תורה שני וקורא בו **מפטיר** בספר במדבר בפרשת פנחס (כח, יט-כה), מ'והקרבתם' עד 'כל מלאכת עבודה לא תעשו'.

בחג השבועות קורין בספר שמות בפרשת יתרו (יט, א-כה; כ, א-כב) | **ראשון** קורא מ'בחדש השלישי' | **שני** מ'ויבא משה' | **שלישי** מ'ויאמר יי אל משה' | **רביעי** מ'וירד משה מן ההר' | **חמישי** מ'וירד יי' עד 'אשר לא תגלה ערותך עליו' | לאחר קריאת חמשה מברכים אומר העולה האחרון קדיש, ומוציאין ס"ת שני וקורא בו **מפטיר** בספר במדבר בפרשת פנחס (כח, כו-לא), מ'וביום הבכורים' עד 'תמימים יהיו לכם ונסכיהם'.

ביו"ט ראשון של סוכות קורין בספר ויקרא בפרשת אמור (כב, כו-לג; כג, א-מד) | **ראשון** קורא מ'וידבר יי... שור או כשב' | **שני** מ'אלה מועדי יי' (בשבת מ'וידבר יי... מועדי יי אשר תקראו אתם') | **שלישי** מ'וידבר יי... כי תבאו' (בשבת מ'אלה מועדי יי')

| **רביעי** מ'וידבר יי... בחדש השביעי באחד לחדש' (בשבת מ'וידבר יי... כי תבאו') | **חמישי** מ'וידבר יי... בחמשה עשר יום לחדש' עד 'אל בני ישראל' (בשבת מ'וספרתם לכם') | **שישי** (בשבת) מ'וידבר יי... בחדש השביעי באחד לחדש' | **שביעי** (בשבת) מ'וידבר יי... בחמשה עשר יום לחדש' עד 'אל בני ישראל' | לאחר קריאת חמשה או שבעה מברכים אומר העולה האחרון קדיש, ומוציאין ספר תורה שני וקורא בו **מפטיר** בספר במדבר בפרשת פנחס (כט, יב-טז), מ'ובחמשה עשר' עד 'מנחתה ונסכה'.

בחול המועד סוכות קורין בכל יום ארבעה מברכים בספר במדבר בפרשת פנחס (כט, יז-לד) | **ביום השני** הראשון קורא שלושה פסוקים מ'וביום השני', והשני והשלישי והרביעי חוזרין על אותן שלושת הפסוקים | **ביום השלישי** הראשון קורא שלושה פסוקים מ'וביום השלישי', והשני והשלישי והרביעי חוזרין על אותן הפסוקים | וכן בכל ימי חול המועד: 'וביום הרביעי' עד 'וביום השביעי' | והרביעי אינו אומר קדיש.

בשבת חול המועד סוכות קורין שבעה מברכים בספר שמות בפרשת כי תשא (לג, יב-כג; לד, א-כו) | **ראשון** קורא מ'ויאמר משה' | **שני** מ'ויאמר יי אל משה גם את הדבר | **שלישי** מ'ויאמר יי אל משה פסל לך' | **רביעי** מ'ויפסל שני לוחות' | **חמישי** מ'שמר לך' | **שישי** מ'את חג המצות' | **שביעי** מ'ששת ימים תעבוד' עד 'בחלב אמו', ואומר קדיש | ומוציאין ספר תורה שני וקורא בו בספר במדבר בפרשת פנחס (כט, יז-לד), את **קריאת היום**: 'וביום השני' או 'השלישי' וכו'.

בשמיני עצרת קורין את פרשת וזאת הברכה | **ראשון** קורא מ'וזאת הברכה' | **שני** מ'וללוי אמר' | **שלישי** מ'ליוסף אמר' | **רביעי** מ'ולדבולן אמר' | **חמישי** מ'ולאשר אמר' | **שישי** (בשבת) מ'מענה אלהי קדם' | **שביעי** (בשבת) מ'ויעל משה' | לאחר קריאת חמשה או שבעה מברכים, מוציאין **ספר תורה שני** וקורא בו מ'בראשית ברא' עד 'אשר ברא אלהים לעשות', ואומר קדיש | לאחר קריאת הראשון של פרשת בראשית, מוציאין **ספר תורה שלישי** וקורא בו **מפטיר** בספר במדבר בפרשת פנחס (כט, לה-לט; ל, א), מ'ביום השמיני' ועד 'ככל אשר צִוָּה יי את משה'.

ברכות ההפטרה למועדים

לאחר שהשלים המפטיר את קריאתו, מברך לפני קריאתו בבביא:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר בְּנְבִיאִים טוֹבִים, וְרָצָה בְּדַבְרֵיהֶם הַנְּאֻמְרִים בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יי, הַבּוֹחֵר בְּתוֹרָה וּבַמִּנְשָׁה עֲבָדוֹ וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ, וּבְנְבִיאֵי הָאֵמֶת וְהַצֶּדֶק.

ולאחר שסיים את קריאתו בנביא, מברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, צוּר כָּל הָעוֹלָמִים,
הַצֵּדִיק בְּכָל הַדּוֹרוֹת, הָאֵל הַנְּאֻמָּן, הָאוֹמֵר וְעוֹשֶׂה,
מְדַבֵּר וּמְקַיֵּם, אֲשֶׁר כָּל דְּבָרָיו הָאֵמֶת וְהַצֶּדֶק. נֶאֱמַן אַתָּה
הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְנֶאֱמָנִים דְּבָרֶיךָ, וְדַבֵּר מְדַבְּרֶיךָ אַחֲרָיִךְ לֹא
יִשׁוּב רִיקָם, כִּי אֵל נֶאֱמָן אַתָּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַנְּאֻמָּן
בְּכָל דְּבָרָיו.**

**רַחֵם עַל צִיּוֹן כִּי הִיא בֵּית חַיֵּינוּ, וְלַעֲגוּמַת נַפְשׁ תִּנְקוּם נְקָם
מְהֵרָה בְּיַמֵּינוּ וְתִבְנֶה מְהֵרָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם.
אֵת צַמַח דָּוִד מְהֵרָה תִצְמִיחַ, וְקַרְנֵנו תָּרוּם בְּיִשׁוּעַתְךָ,
בְּרוּךְ אַתָּה יי מִגֵּן דָּוִד.**

**עַל הַתּוֹרָה וְעַל הַנְּבִיאִים [בשבת: ועל יום המנוח הזה שנתת לנו יי
אֱלֹהֵינוּ לְקַדְּשָׁהּ לְכַבֹּד וְלִתְפָאֵרֶת] וְעַל יוֹם [ביו"ט: טוב] מְקַרָּא קֹדֶשׁ
הַזֶּה שְׁנַתְּתָ לָנוּ לְשִׁשּׁוֹן וְלִשְׂמֻחָה, עַל הַכֹּל אָנוּ מְבָרְכִים אֶת
שְׁמֶךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְקַדֵּשׁ [בשבת: השבת ו] יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים.**

רבנו כותב בסדר התפילה: 'וביו"ט אומר: ועל יום טוב מקרא קודש הזה שנתת לנו לששון ולשמחה... בא"י מקדש ישראל והזמנים'. ואין צורך להוסיף הוספות על דברי רבנו | זאת ועוד, רבנו כותב בסדר התפילה: 'ואם היה שבת ויום טוב כולל שניהן, וחותרם מקדש השבת וישראל והזמנים'. נמצא שיש להזכיר את שבת ויום טוב בגוף הברכה וגם לחתום בהם.

מוסף לשלש רגלים ולחול המועד

ביו"ט ובחול המועד מחזירין ספר תורה למקומו. לאחר מכן, בחול המועד אומר שליח הציבור קדיש ומתפללים מוסף, ובשלש הרגלים אומרים תחילה 'תהלה לדוד' וכו'.

תְּהַלֵּה לְדָוִד אֲרוֹמְמָה אֱלוֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם
 וְעַד: בְּכֹל יוֹם אַבְרָכְךָ וְאַהֲלִלְהָ שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וְעַד: גְּדוֹל
 יי וּמְהִלֵּל מְאֹד וְלִגְדַלְתוּ אֵין חֶקֶר: דוֹר לְדוֹר יִשְׁבַח מַעֲשֵׂיךָ
 וְגִבּוֹרֹתֶיךָ יִגִּידוּ: הַדֵּר כְּבוֹד הַיְדוּדָה וְדַבְּרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה:
 וְעִזְזוּ נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ וְגִדּוּלְתֶךָ אֲסַפְּרֶנָּה: יִזְכֵּר רַב טוֹבְךָ יִבְיְעוּ
 וְצִדְקֹתֶךָ יִרְנְנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יי אֶרְךָ אֲפִים וְגִדְל חֶסֶד: טוב יי
 לְכֹל וְרַחֲמֵי עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יי כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְדֵיךָ
 וְבִרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ יֹאמְרוּ וְגִבּוֹרֹתֶךָ יְדַבְּרוּ: לְהוֹדִיעַ
 לְבָנֵי הָאָדָם גְּבוֹרֹתָיו וְכְבוֹד הַדֵּר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתֶךָ מַלְכוּת
 כָּל עוֹלָמִים וּמַמְשַׁלְתֶךָ בְּכֹל דוֹר וְדוֹר: סוֹמֵךְ יי לְכֹל הַנִּפְלָאִים
 וְזוֹקֵף לְכֹל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כָל אֱלֹהֵיךָ יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם
 אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתַח אֶת יְדֶךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכֹל חַי רְצוֹן: צְדִיק
 יי בְּכֹל דְּרָכָיו וְחִסִּיד בְּכֹל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יי לְכֹל קְרָאִיו לְכֹל
 אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאַמֶּת: רְצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע
 וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יי אֶת כָּל אֲהַבָּיו וְאֶת כָּל הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד:
 תְּהַלֵּת יי יְדַבֵּר פִּי וַיְבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קֹדֶשׁוֹ לְעוֹלָם וְעַד.

ושליח הציבור עומד ואומר קדיש:

**יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיהָ רַבָּה [אמן] בְּעַלְמָא דִּי בְּרָא כְּרַעוּתִיהָ
 וַיִּמְלוֹךְ מַלְכוּתִיהָ וַיִּצְמַח פְּרָקְנִיהָ וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיהָ
 וַיִּפְרוֹק עַמִּיהָ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל**

בַּעֲגָלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
 לְעֵלְמָא וְלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא | יְתַבְרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
 יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
 וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאָמִירָן בְּעֵלְמָא, וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן].

ומתפלל תפילה אחת בתקנת רבנו וכל הציבור שומעים ומתפללים עמו בלחש, ומי שאינו יודע להתפלל יענה אמן אחר ברכותיו של שליח הציבור.

יִי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וְפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
 יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אֵל
 עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת
 וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּנֵיהֶם מֶלֶךְ רַחֲמָן מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן,
 בְּרוּךְ אַתָּה יי מֶגֶן אַבְרָהָם.

אַתָּה גְּבוּר לְעוֹלָם יי מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ | [בקי"ץ]:
 מוֹרִיד הַטָּל [בחורף]: מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם |
 מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחַסֵּד, מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, רוֹפֵא
 חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמְתִיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי
 עֶפְרַי. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ מִמִּית וּמְחַיֶּה,
 וְנִאֲמָן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְחַיֶּה הַמֵּתִים.

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעונים הציבור, הוא קורא עמהן, ולא יגביה קולו בעת שהן עונים עמו:

נְקִדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ וְנִשְׁלַשְׁ לָךְ קִדְשָׁה מְשַׁלֶּשֶׁת, כְּדַבֵּר הָאָמוּר
 עַל יַד נְבִיאְךָ וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר: [ועו"ב]: קְדוּשׁ

קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יי צְבָאוֹת מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ | כְּבוֹדוֹ וְגָדְלוֹ
 מְלֵא עוֹלָם וּמְשַׁרְתֵּי שׁוּאֵלִים, אֵי־הָ מְקוֹם כְּבוֹדוֹ: [ועובין:]
 מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מְמֻקְוֵמוֹ | מְמֻקְוֵמָה מְלַכְנוּ
 תּוֹפִיעַ וְתִמְלֹךְ עָלֵינוּ, כִּי מְחַכִּים אָנוּ לָךְ, מְתִי תִמְלֹךְ בְּצִיּוֹן
 בְּחַיֵּינוּ וּבְיַמֵּינוּ: [ועובין:] אָמֵן | תִּשְׁכַּחן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדַּשׁ בְּתוֹרָה
 יְרוּשָׁלַם עִירָךְ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֶצַח נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ תִרְאִינָה
 בְּמַלְכוּת עֶזְרָךְ, כַּדָּבָר הָאֲמוּר בְּשִׁירֵי קְדֻשָּׁךְ, עַל יְדֵי דָוִד עַבְדְּךָ
 מְשִׁיחַ צְדָקָךְ: [ועובין:] יְמִלְךָ יי לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר
 הַלְלוּיָהּ | לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד גְּדֻלָּתְךָ וּלְנֶצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נְקַדִּישׁ
 וְשִׁבְחָךְ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יִמוּשׁ, כִּי אֵל מְלֹךְ גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ
 אַתָּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַקְדוֹשׁ.

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשֵׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֵלָה
 בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַקְדוֹשׁ.

ברכה אמצעית של מוסף לשלש-רגלים ושל שבת-חול-המועד ושל ימי-חול-המועד:

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְרָצִיתָ בָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת,
 וְקְדֻשָּׁתְנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבָּתְנוּ מִלְּכָנוּ לְעַבְדֹתֶיךָ, וְשִׁמְךָ
 הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ עָלֵינוּ קְרָאתָ. וְתִתֵּן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ: [בשבת:
 שְׁבֻתוֹת לְמִנְחוּהָ ו:] מוֹעֲדִים לְשִׁמְחָה, חֲגִים וְזִמְנִים לְשִׁשּׁוֹן
 [בשבת: אֵת יוֹם הַמְּנוּחַ הַזֶּה], אֵת יוֹם [ביו"ט: טוֹב] מְקַרָּא קְדֻשׁ הַזֶּה,

בפסח, ביו"ט: אֵת יוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה, זְמַן חֲרוּתְנוּ.

בחוג"מ: אֵת יוֹם מוֹעֵד חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה, זְמַן חֲרוּתְנוּ.

בשבועות: אֵת יוֹם חַג הַשְּׁבֻעוֹת הַזֶּה, זְמַן מִתֵּן תּוֹרָתְנוּ.

בסוכות, ביו"ט: אֶת יוֹם חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה, זְמַן שְׂמֵחָתְנוּ.
 בחוה"מ: אֶת יוֹם מוֹעֵד חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה, זְמַן שְׂמֵחָתְנוּ.
 בשמיני עצרת: אֶת יוֹם חַג שְׁמִינֵי עֶצְרַת הַזֶּה, זְמַן שְׂמֵחָתְנוּ.
בְּאַהֲבָה, זָכַר לִיצִיאַת מִצְרָיִם.

וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ וּנְתַרְחַק מֵעַל אֲדַמְתָּנוּ, וְאִין אָנוּ יְכוּלִין לַעֲלוֹת לְהִרְאוֹת לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְפָנֶיךָ בְּבֵית בְּחִירְתְּךָ, בְּנֵוֹה הַדָּרָךְ, בְּבֵית הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שְׁמֶךָ עָלָיו, מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלַּחָה בְּמַקְדָּשְׁךָ. יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ, שֶׁתִּשׁוּב וּתִרְחַם עָלָיו וְעָלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּיּים, וּתְקַבֵּץ פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפּוּצוֹתֵינוּ כְּנֶס מִיִּרְכַּתִּי אֶרֶץ. וְהִבִּיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרַנָּה וְלִירוּשָׁלַם בֵּית מַקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם, וְשֵׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קַרְבָּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ, תְּמִידִין כְּסֻדְרָן וּמוֹסָפִין כְּהִלְכָתְךָ. וְאֶת מוֹסָפֵי [בשבת: יום המנוח הזה], יוֹם [ביו"ט: טוב] מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,

בפסח: יוֹם [בחוה"מ מוסיף: מועד] חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה,

בשבועות: יוֹם חַג הַשָּׁבוּעוֹת הַזֶּה,

בסוכות: יוֹם [בחוה"מ מוסיף: מועד] חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה,

בשמיני עצרת: יוֹם חַג שְׁמִינֵי עֶצְרַת הַזֶּה,

נַעֲשֶׂה וְנִקְרִיב לְפָנֶיךָ כְּמִצּוֹת רְצוֹנְךָ, כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרְתְךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדְּךָ.

מִלֶּךְ רַחֲמָן רַחֵם עָלֵינוּ, טוֹב וּמִטִּיב הַדָּרֵשׁ לָנוּ, שׁוּבָה עָלֵינוּ בְּהֵמוֹן רַחֲמֶיךָ בְּגִלְל אַבּוֹתֵינוּ שֶׁעָשׂוּ אֶת רְצוֹנְךָ. בְּנֵה

בֵּיתְךָ כְּבֵת־חֶלֶה וְכוּן מְקַדְשֶׁךָ עַל מְכוּנוֹ, וְהִרְאֵנוּ בְּבִנְיָנוּ
 וְשִׁמְחָנוּ בְּתִקּוּנוֹ, וְהָשִׁב יִשְׂרָאֵל אֶל נְוֵהוּ: כִּהְנִים לְעַבּוֹדְתֶם
 וְלוֹיִם לְדוֹכְנָן וְיִשְׂרָאֵל לְמַעֲמָדוֹ, וְאַרְמוֹן עַל מִשְׁפָּטוֹ יֵשֵׁב.
 וְשָׁם נַעֲלָה וְנִרְאָה לְפָנֶיךָ בְּשָׁלֹשׁ פַּעֲמֵי רְגְלֵינוּ, כִּכְתוּב:
 בְּתוֹרָתְךָ: שְׁלוֹשׁ פַּעֲמִים בְּשָׁנָה יִרְאֶה כָּל זְכוּרָךְ אֶת פָּנָי יי
 אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר, בַּחֲג הַמִּצּוֹת וּבַחֲג הַשְּׁבוּעוֹת
 וּבַחֲג הַסִּכּוֹת, וְלֹא יִרְאֶה אֶת פָּנָי יי רִיקָם, וְנֹאמַר:
 אִישׁ כְּמַתַּנֵּת יָדוֹ כְּבִרְכַת יי אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ.

והשיאנו יי אֱלֹהֵינוּ אֶת בְּרַכַּת מוֹעֲדֶיךָ, לְחַיִּים לְשִׁמְחָה
 וְלְשָׁלוֹם, כְּאֲשֶׁר רָצִיתָ וְאַמַּרְתָּ לְבָרְכֵנוּ, כִּן תְּבָרְכֵנוּ.
 סֵלָה. וְקִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְשִׁמַּח נַפְשָׁנוּ
 בִּישׁוּעָתְךָ, וְשִׁבְעֵנוּ מִטוֹבָךָ, וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעַבְדְּךָ בְּאֵמֶת.
 וְהִנְחִילֵנוּ בְּשִׁמְחָה וּבְשִׁשׁוֹן מוֹעֲדֵי קִדְשֶׁךָ, וְיִשְׁמְחוּ בָּם
 כָּל יִשְׂרָאֵל אוֹהְבֵי שְׁמֶךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יי,
 מְקַדֵּשׁ [בשבת: השַׁבָּת ו] יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמִינִים.

רצה יי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּלְתַפְלָתֶם שְׁעָה, וְהָשִׁב
 הָעַבּוּדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ, וְאַשִּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפַלְתֶם מֵהָרָה
 בְּאַהֲבָה תִקְבַּל בְּרָצוֹן, וְיִתְּהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל
 עִמָּךְ. **וּתְרַצְנוּ**, וְתַחֲזִיכֵה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְנוֹךְ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים
 כְּמֵאֵז, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּחַזֵּיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן.

מודים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׁאַתָּה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ, צוּר חַיֵּינוּ מִגֵּן
 יְשׁוּעָנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדָה לָךְ וְנִסְפַּר תְּהִלָּתְךָ

עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ, וְעַל נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.
עַל נְסִיךְ וְנַפְּלֹאוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת וְעַת עָרַב וּבֹקֵר וְצַהֲרָיִם.

הטוב כִּי לֹא כָּלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְּרַחֵם כִּי לֹא תָמוּ חַסְדֶיךָ, כָּל
הַחַיִּים יִהְלְלוּ אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל כִּי טוֹב הָאֵל הַטוֹב,
בְּרוּךְ אַתָּה יי, הַטוֹב שִׁמְךָ וְלָךְ נֶאֱדָה לְהוֹדוֹת.

ברכת כהנים

אם היה כהן אחד, לאחר שהחזיר פניו כלפי העם ממשיך הכהן ואומר 'יְבָרְכֶךָ', ושליח
הציבור מקרא אותו את שאר מלות הברכה. היו שני כהנים או יותר, אינם אומרים
'יְבָרְכֶךָ' עד שיקרא להם שליח הציבור ויאמר להם: 'כהנים', ואז הם עונים 'יְבָרְכֶךָ'
והש"ץ ממשיך ומקרא אותן מלה-מלה, ואין הש"ץ עונה אמן בסוף פסוקי הברכה:

יְבָרְכֶךָ יי וְיִשְׁמְרֶךָ [אמן]. יָאֵר יי וּפָנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֹךְ [אמן].

יִשָּׂא יי וּפָנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לָךְ שְׁלוֹם [אמן].

אם אין כהן אומר שליח הציבור:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בָּרַכְנוּ בְּבִרְכָּהּ הַמְּשַׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה,
הָאֲמוּרָה לְאַהֲרֹן וְלִבְנָיו הַכֹּהֲנִים עִם קְדוּשָׁיִךָ, כְּאֲמֹר: יְבָרְכֶךָ יי
וְיִשְׁמְרֶךָ, יָאֵר יי וּפָנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֹךְ, יִשָּׂא יי וּפָנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לָךְ
שְׁלוֹם, וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם.

ואין העם עונים אחריו מאומה, וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבִרְכָּה חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל
יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ, וּבָרַכְנוּ בְּלָנוּ מִמְּאֹר פְּנִיךָ, כִּי מִמְּאֹר
פְּנִיךָ נִתְּתָ לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ תּוֹרָה וְחַיִּים אֲהַבָּה וְחֶסֶד צְדָקָה
וְשְׁלוֹם, וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרַךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת
בְּשְׁלוֹם, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּבָרַךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם.

ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִי לְרָצוֹן אֱמִרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יי צוּרֵי וְגֹאֲלֵי.

ואחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה.

בחול המועד אומר קדיש ולאחריו סדר היום (עמ' 48) | וביום טוב אומר קדיש בתרא:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיָּה וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיָּה וְיִצְמַח פְּרָקְנִיָּה וְיִקְרַב מְשִׁיחִיָּה וְיַפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּתַיִיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְתַיִיְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאֱמַרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ לְעֶלְמָא וְלְעַלְמֵי עֶלְמַיָּא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר יִתְרוֹמַם יִתְעַלֶּה יִתְהַדַּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאֱמִירָן בְּעֶלְמָא, וְאֱמַרוּ אָמֵן [אמן].

ונהגו להוסיף לקדיש בתרא בסופו נוסח 'תתקבל':

תִּתְקַבַּל צְלוּתְכוֹן וְתִתְעַבַּד בְּעוּתְכוֹן וְצְלוּתְהוֹן וּבְעוּתְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קָדָם אָבוּהוֹן דִּי בְּשִׁמְיָא. יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּה מְשִׁמְיָא וְסִיעֵתָא וּפְרָקְנָא, עֲלִיכוֹן וְעֵלְנָא וְעַל כָּל קְהָלְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל וְאֱמַרוּ אָמֵן [אמן], עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

קִידוּשׁ לַיּוֹמֵי שְׁלֹשׁ רִגְלִים

מקדש ביום טוב כדרך שמקדש בשבת, כלומר מברך 'בורא פרי הגפן' בלבד.

מנחה לשלש רגלים

בימי חול-המועד התפילה היא כמנחה של חול, **בשבת חול-המועד** התפילה היא כמנחה של שבת (ובשתיהן מוסיף 'יעלה ויבוא'); **ובימים טובים** מתפללין כמנחת שבת (עמ' 140) עד 'יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגאלי' (לפני 'מזמור שיר ליום השבת'), וממשיך כאן: ונהגו מקצת העם לקרות בכל יום אחר התחנונים שיר מזמור שהיו הלויים אומרים בבית המקדש באותו היום:

ליום ראשון

לְדוֹד מְזִמּוֹר, לַיּוֹם הָאֶרֶץ וּמְלוֹאָה תִּבֵּל וַיִּשְׁבִּי בָהּ: כִּי הוּא עַל יָמַי יִסְדָּה וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנָה: מִי יַעֲלֶה בְּהַר יְיָ וְיָמִי יָקוּם בְּמָקוֹם קִדְשׁוֹ: נְקִי כַפַּיִם וְיָבֵר לִבִּי אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא לְשׂוֹא נַפְשִׁי וְלֹא נִשְׁבַּע לְמַרְמָה: יִשָּׂא בְרַכָּה מֵאֵת יְיָ וְצִדְקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: זֶה דוֹר דָּרָשׁוּ מִבְּקִשֵׁי פְנִיךָ יַעֲקֹב סֵלָה: שָׂאוּ שְׁעָרִים רְאשֵׁיכֶם וְהִנְשְׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם, וַיְבֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד: מִי זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד יְיָ עֲזֹז וְגִבּוֹר יְיָ גִבּוֹר מִלְחָמָה: שָׂאוּ שְׁעָרִים רְאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם, וַיְבֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, יְיָ צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד סֵלָה.

ליום שני

שִׁיר מְזִמּוֹר לַבַּיִת קָרַח: גָּדוֹל יְיָ וּמֵהֶלֶל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הֵר קִדְשׁוֹ: יִפֶּה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאֶרֶץ הֵר צִיּוֹן יִרְכָּתִי צִפּוֹן, קָרִית מְלֶךְ רַב: אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׁגָּב: כִּי הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעְדוּ עָבְרוּ וַיִּחְדּוּ: הִמָּה רָאוּ כִּן תָּמָה וְנִבְהִלוּ נִחְפְּזוּ: רַעְדָה אַחְזַתֶּם שֵׁם חֵיל כִּי־וַלְדָה: בְּרוּחַ קָדִים תִּשְׁבֵּר אֲנִיּוֹת תִּרְשִׁישׁ: כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כִּן רָאִינוּ בְּעִיר יְיָ צְבָאוֹת בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ, אֱלֹהִים יְכוֹנְנָה עַד עוֹלָם סֵלָה: דְּמִינוּ אֱלֹהִים חֲסִדְךָ בְּקֶרֶב הַיְכָלְךָ: כְּשִׁמְךָ אֱלֹהִים כִּן תִּהְלֶתְךָ עַל קַצְוֵי אֶרֶץ, צִדְקַת מְלָאָה יְמִינְךָ: יִשְׂמַח הֵר צִיּוֹן תִּגְלָנָה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן מְשַׁפְּטֶיךָ: סִבּוּ צִיּוֹן וְהַקִּיפוּהָ סִפְרוּ מִגְדָּלֶיהָ, נְשִׂיתוּ לַבָּכִים לְחִילָה

פִּסְגוּ אַרְמְנוֹתֶיהָ לְמַעַן תִּסְפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרוֹן: כִּי זֶה אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ
עוֹלָם וָעֶד, הוּא יִנְהַגְנוּ עַל מוֹת.

ליום שלישי

מְזִמּוֹר לְאַסֶּף, אֱלֹהִים נָצַב בְּעֵדֹת אֵל בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט: עַד
מְתֵי תִשְׁפֹּטוּ עוֹל, וּפְנֵי רְשָׁעִים תִּשְׂאוּ סֵלָה: שִׁפְטוּ דַל
וַיִּתּוֹם, עָנִי וְרֵשַׁע הַצְּדִיקוֹ: פִּלְטוּ דַל וְאֶבְיוֹן, מִיַּד רְשָׁעִים הַצִּילוּ: לֹא
יָדְעוּ: וְלֹא יָבִינוּ בַחֲשֵׁכָה יִתְהַלְכוּ, יִמוּטוּ כָּל מוֹסְדֵי אֶרֶץ: אֲנִי אֶמְרֵתִי
אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֲלִיוֹן כָּלְכֶם: אַכֵּן כָּאָדָם תִּמְוִיתוּן וַיִּכְאֹד הַשָּׁרִים
תִּפְלוּ: קוּמָה אֱלֹהִים שִׁפְטָה הָאֶרֶץ כִּי אַתָּה תִּנְחַל בְּכָל הַגּוֹיִם.

ליום רביעי

אֵל נְקֻמוֹת יְיָ אֵל נְקֻמוֹת הוֹפִיעַ: הַנִּשְׂא שִׁפְט הָאֶרֶץ הַשֵּׁב גְּמוּל עַל
גְּאִים: עַד מְתֵי רְשָׁעִים | יְיָ, עַד מְתֵי רְשָׁעִים יַעֲלֹזוּ: יִבְעוּ וַיִּדְּבְרוּ
עֲתָק וַיִּתְאַמְרוּ כָּל פְּעֻלֵי אֹן: עֲמָךְ יְיָ יִדְכָאוּ וַיִּנְחַלְתֶּךָ יַעֲנוּ: אֲלִמְנָה
וְגַר יִהְרְגוּ וַיִּתּוֹמִים יִרְצְחוּ: וַיִּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה יְהוָה וְלֹא יָבִין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב:
בִּינוּ בְּעֵרִים בָּעַם וַיִּכְסִּילוּ מְתֵי תִשְׁפִּילוּ: הַנִּטַּע אֲזַן הֵלֵא יִשְׁמַע אִם
יִצַר עֵין הֵלֵא יִבִּיט: הַיִּסָּר גּוֹיִם הֵלֵא יוֹכִיחַ הַמְּלַמֵּד אָדָם דַּעַת: יְיָ יִדַע
מַחֲשָׁבוֹת אָדָם כִּי הֵמָּה הֶבֶל: אֲשֶׁרִי הַגִּבֹּר אֲשֶׁר תִּיִסְרְנוּ יְהוָה
וּמִתּוֹרְתֶךָ תִּלְמָדְנוּ: לְהַשְׁקִיט לוֹ מִיָּמִי רַע עַד יִכְרֶה לְרַשָּׁע שְׁחַת: כִּי
לֹא יִטֹּשׁ יְיָ עֲמוֹ וַיִּנְחַלְתּוּ לֹא יַעֲזֹב: כִּי עַד צֶדֶק יִשׁוּב מִשְׁפָּט וְאַחֲרָיו
כָּל יִשְׂרָאֵל: מִי יִקוּם לִי עִם מְרַעִים מִי יִתִּיצֵב לִי עִם פְּעֻלֵי אֹן: לוּלִי
יְיָ עֲזָרְתָה לִי כִמְעַט שִׁכְנָה דוּמָה נִפְשִׁי: אִם אֶמְרֵתִי מָטָה רַגְלִי
חֲסִדְךָ יְיָ יִסְעֲדֵנִי: בָּרַב שְׂרַעֲפֵי בְקֶרְבִי תִנְחוּמֶיךָ יִשְׁעֲשַׁעוּ נִפְשִׁי:
הַיִּחְבְּרָךְ כִּסָּא הוֹוֹת יִצַר עָמַל עָלֵי חֶק: יִגֹּדְדוּ עַל נִפְשׁ צְדִיק וְדָם נָקִי

יְרַשְׁעוּ: וַיְהִי י״י לִי לְמִשְׁגֵּב וְאֱלֹהֵי לְצוּר מַחְסִי: וַיֵּשֶׁב עֲלֵיהֶם אֶת
 אוֹנֶם וּבְרָעָתָם יִצְמִיתֶם, יִצְמִיתֶם י״י אֱלֹהֵינוּ.

ליום חמישי

למנצח על הגתית לאסף: הרנינו לאלהים עזנו הריעו לאלהי
 יַעֲקֹב: שָׂאוּ זְמֵרָה וּתְנוּ תֵף כַּנּוֹר נְעִים עִם נְבֹל: תִּקְעוּ
 בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לַיּוֹם חֲגֹנוּ: כִּי חֶק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לְאֱלֹהֵי
 יַעֲקֹב: עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׁמוּ בְּצִאתוֹ עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם, שְׁפַת לֹא יִדְעֵתִי
 אֲשַׁמֵּעַ: הַסִּירוֹתַי מִסָּבֵל שְׁכֻמוֹ כִּפְיוֹ מִדּוֹד תַּעֲבֹרְנָה: בְּצָרָה קָרָאתִי
 וְאֶחְלָצְךָ אֶעֱנֶךָ בְּסֹתֵר רָעַם, אֲבַחֲנֶךָ עַל מִי מְרִיבָה סֵלָה: שְׁמַע עִמִּי
 וְאֶעֱיֵדָה בְּךָ יִשְׂרָאֵל אִם תִּשְׁמַע לִי: לֹא יִהְיֶה בְּךָ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה
 לְאֵל נֶכֶר: אֲנֹכִי י״י אֱלֹהֶיךָ הַמַּעֲלֶךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, הַרְחֹב פִּיךָ
 וְאִמְלֵאֵהוּ: וְלֹא שְׁמַע עִמִּי לְקוֹלִי וַיִּשְׂרָאֵל לֹא אָבָה לִי: וְאִשְׁלַחֵהוּ
 בְּשִׁרְיוֹת לִבָּם יִלְכוּ בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם: לוֹ עִמִּי שְׁמַע לִי יִשְׂרָאֵל בְּדַרְכֵי
 יִהְלְכוּ: כַּמַּעֲט אוֹיְבֵיהֶם אֲכַנִּיעַ וְעַל צָרֵיהֶם אָשִׁיב יָדַי: מִשְׁנְאֵי י״י
 יִכְחָשׁוּ לוֹ וַיְהִי עֵתָם לְעוֹלָם: וַיֹּאכִילֵהוּ מִחֶלֶב חֶטֶה וּמִצּוֹר,
 דָּבַשׁ אֲשֻׁבִיעָךָ.

ליום ששי

י״י מְלֶךְ גְּאוֹת לְבָשׁ, לְבָשׁ י״י עַז הַתְּאָזֵר אֶף תִּכּוֹן תִּבְּל בַּל תִּמּוֹט:
 נְכוֹן כִּסְאֶךָ מֵאֵז מַעוֹלָם אֶתָּה: נִשְׂאוּ נְהָרוֹת י״י נִשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם
 וַיִּשְׂאוּ נְהָרוֹת דְּכָיִם: מִקְלוֹת מַיִם רַבִּים, אֲדִירִים מִשְׁבְּרֵי יָם, אֲדִיר
 בַּמְרוֹם י״י: עֲדֹתֶיךָ נֶאֱמְנוּ מֵאֵד לְבֵיתְךָ נֶאֱוָה קִדְשׁ י״י לְאֶרֶץ יְמִים.

ליום השבת

מזמור שיר ליום השבת, טוב להדות ליי וילזמר לשמך עליון. להגיד
 בַּבֶּקֶר חֲסֹדְךָ וְאִמּוֹנְתְךָ בַּלַּיְלוֹת. עָלַי עֲשׂוֹר וְעָלַי נְבֹל, עָלַי

הגיוון בכבוד. כי שמחתני יי בַּפְּעֵלָהּ, בַּמַּעֲשֵׂי יְדִידָה אֲרֹנָה. מה גדלו מעשיה יי, מאד עמקו מחשבתיה. איש בער לא ידע, וכסיל לא יבין את זאת. בַּפְּרַח רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב, וַיִּצְיָצוּ כָּל פְּעֵלֵי אֹוֹן, לְהַשְׁמַדֵּם עַד־עַד. וְאַתָּה מְרוֹם לְעֵלָם יי, כִּי הִנֵּה אֵיבִיבָה ו יי, כִּי הִנֵּה אֵיבִיבָה יֵאָבְדוּ, וַתִּפְרְדוּ כָּל פְּעֵלֵי אֹוֹן. וַתָּרֵם כְּרָאִים קִרְנֵי, בְּלַתִּי בְּשִׁמּוֹן רַעְנָן. וַתִּבֶּט עֵינַי בְּשׁוּרֵי, בְּקַמִּים עָלַי מֵרַעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנִי. צְדִיק כִּתְמַר יִפְרַח, כְּאֶרֶז בַּלְבָּנוֹן יִשְׁגָה. שְׁתוּלִים בְּבַיִת יי, בְּחִצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיחוּ. עוֹד יִנּוּבוּן בְּשִׁיבָה, דְּשָׁנִים וְרַעֲנָנִים יִהְיוּ, לְהַגִּיד כִּי יִשָּׁר יי, צוּרֵי וְלֹא עוֹלָתָה בּוּ.

וקוראין: 'לדוד אליך יי נפשי אשא וכו', 'אמר ר' אלעזר' וכו', 'אין כאלהינו וכו':

לְדוֹד אֵלֶיךָ יי נַפְשִׁי אֲשָׂא: אֱלֹהֵי בְּךָ בְּטַחְתִּי אֵל אַבּוֹשָׁה, אֵל יַעֲלָצוּ אוֹיְבֵי לִי: גַּם כָּל קוֹיָה לֹא יִבְשׁוּ, יִבְשׁוּ הַבּוֹגְדִים רִיקִם: דְּרַכִּיָּה יי הוֹדִיעַנִי אַרְחוֹתֶיךָ לְמַדְנִי: הַדְּרִיכֵנִי בְּאַמְתֶּךָ וְלַמְדַנִּי, כִּי אַתָּה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אוֹתָךְ קוֹיִתִּי כָּל הַיּוֹם: זָכַר רַחֲמֶיךָ יי וְחִסְדֶּיךָ כִּי מַעֲוֹלָם הִמָּה: חֲטָאוֹת נְעוּרַי וּפְשָׁעֵי אֵל תִּזְכֹּר, כְּחִסְדֶּךָ זָכַר לִי אַתָּה לְמַעַן טוֹבָה יי: טוֹב וַיִּשָּׁר יי, עַל כֵּן יוֹרָה חֲטָאִים בְּדַרְךָ: יִזְרַךְ עֲבוּיִם בְּמִשְׁפָּט וְיִלְמַד עֲבוּיִם דְּרָכּוֹ: כָּל אַרְחוֹת יי חֶסֶד וְאַמֶּת, לְנִצְרֵי בְרִיתוֹ וְעֵדוֹתָיו: לְמַעַן שִׁמְךָ יי וְסִלַּחְתָּ לְעוֹנֵי כִּי רַב הוּא: מִי זֶה הָאִישׁ יִרְאֵה יי יוֹרְנוּ בְּדַרְךָ יִבְחָר: נַפְשׁוֹ בְּטוֹב תִּלְוִן וְזָרְעוֹ יִירַשׁ אֶרֶץ: סוֹד יי לִירְאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם: עֵינַי תִּמְיֵד אֵל יי, כִּי הוּא יוֹצֵא מִרְשַׁת רַגְלִי: פְּנֵה אֵלַי וְחַנְּנֵנִי כִּי יַחִיד וְעַנִּי אָנִי: צְרוֹת לִבִּי הִרְחִיבוּ מִמְצוּקוֹתַי הוֹצִיאֵנִי: רְאֵה עֲבוּיִי וְעַמְלֵי וְשֵׂא לְכָל חֲטָאֵתִי: רְאֵה אוֹיְבֵי כִּי רַבּוּ וְשִׁנְאַת חֶמְסִי שִׁנְאוּנִי: שְׁמְרָה נַפְשִׁי וְהַצִּילֵנִי אֵל אַבּוֹשׁ כִּי חֲסִיתִי בְּךָ: תָּם וַיִּשָּׁר יִצְרוּנִי כִּי קוֹיִתֶיךָ: פְּדֵה אֱלֹהִים אֶת יִשְׂרָאֵל מִכָּל צָרוֹתָיו.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינְיָה: תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים מְרַבִּים שְׁלוֹם בְּעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמָר: וְכָל בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי יְיָ וְרַב שְׁלוֹם בְּבֵינֶךָ.

אֵין בְּאַלְהֵינוּ, אֵין בְּאַדוֹנֵינוּ, אֵין בְּמַלְכֵנוּ, אֵין בְּמוֹשִׁיעֵנוּ. מִי בְּאַלְהֵינוּ, מִי בְּאַדוֹנֵינוּ, מִי בְּמַלְכֵנוּ, מִי בְּמוֹשִׁיעֵנוּ. נוֹדָה לְאַלְהֵינוּ, נוֹדָה לְאַדוֹנֵינוּ, נוֹדָה לְמַלְכֵנוּ, נוֹדָה לְמוֹשִׁיעֵנוּ. בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ, בְּרוּךְ אֲדוֹנֵינוּ, בְּרוּךְ מַלְכֵנוּ, בְּרוּךְ מוֹשִׁיעֵנוּ. אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ, אַתָּה הוּא אֲדוֹנֵינוּ, אַתָּה הוּא מַלְכֵנוּ, אַתָּה הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ. אַתָּה תְּקוּם תִּרְחַם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֻנּוּךָ כִּי בָּא מוֹעֵד. אַף צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יֵשְׁבוּ יִשְׁרִים אֶת פִּנְיֶךָ, וַיִּבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שִׁמְךָ כִּי לֹא עֲזַבְתָּ דְרָשִׁיךָ יְיָ, כִּי כָּל הָעַמִּים יִלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהָיו, וְאַנְחֵנוּ נִלְךָ בְּשֵׁם יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד.

ואומר שליח הציבור קדיש:

יִתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמִיהַ רַבָּה [אמן] בְּעֵלְמָא דֵי בְּרָא כְרַעוּתִיהַ וַיִּמְלוֹךְ מַלְכוּתִיהַ וַיִּצְמַח פְּרָקְנִיהַ וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיהַ וַיִּפְרוֹק עַמִּיהַ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאַמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיהַ רַבָּה מְבָרַךְ לְעֵלְמָא וְלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאָר יִתְרוֹמַם יִתְעַלֶּה יִתְהַדַּר יִתְהַלַּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיהַ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמִּירָן בְּעֵלְמָא, וְאַמְרוּ אָמֵן [אמן].

ומתפלל תפילה אחת כתקנת רבנו וכל הציבור שומעים ומתפללים עמו בלחש, ומי שאינו יודע להתפלל יענה אמן אחר ברכתיו של שליח הציבור.

יְיָ שִׁפְתֵי תִפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אֵל עֵלְיוֹן, גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבְנֵי בְנֵיהֶם מֶלֶךְ רַחֲמָן מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יי מֶגֶן אַבְרָהָם.

אַתָּה גְּבוּר לְעוֹלָם יי מְחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ | [בקי"ז:]
מוֹרִיד הַטָּל [בחורף:] מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם |
 מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחַסֵּד, מְחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, רוֹפֵא חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לְיוֹשְׁבֵי עָפָר. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ מִמִּית וּמְחִיָּה, וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְחִיָּה הַמֵּתִים.

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעונים הציבור, הוא קורא עמהן, ולא יגביה קולו בעת שהן עונים עמו:

נְקַדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ וְנִשְׁלַשְׁ לָךְ קַדְשָׁה מְשַׁלֶּשֶׁת, כַּדָּבָר הָאָמֹר
עַל יַד נְבִיאָךְ וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר: [ועובין:] קְדוֹשׁ
קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יי צְבָאוֹת מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ | כְּבוֹדוֹ וְגָדְלוֹ
מְלֵא עוֹלָם וּמְשַׁרְתֵּיו שׁוֹאֲלִים, אֵיָה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ: [ועובין:]
מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מִמְּקוֹמוֹ | מִמְּקוֹמָךְ מְלַכְנוּ
תּוֹפִיעַ וְתִמְלֹךְ עָלֵינוּ, כִּי מְחַכִּים אָנוּ לָךְ, מְתִי תִמְלֹךְ בְּצִיּוֹן
בְּחַיֵּינוּ וּבְיָמֵינוּ [ועובין:] אָמֵן | תִּשְׁכּוֹן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדַּשׁ בְּתוֹךְ
ירוּשָׁלַם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֶחֱצַח נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ תִרְאִינָה
בְּמַלְכוּת עֲזָךְ, כַּדָּבָר הָאָמֹר בְּשִׁירֵי קְדֻשָּׁךְ, עַל יְדֵי דָוִד עַבְדְּךָ
מְשִׁיחַ צְדָקָךְ: [ועובין:] יְמֶלֶךְ יי לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר

הַלְלוּיָהּ | לְדֹר וְדֹר נִגִּיד גְּדֻלָּתָךְ וּלְנִצְחֹנְךָ נְצַחִים קִדְשָׁתְךָ נְקֻדֵּי־שָׁמַיִם
וְשִׁבְחָתְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יִמוּשׁ, כִּי אֵל מְלֶכֶךְ גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ
אַתָּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי האל הקדוש.

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשֵׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֵלָה
בְּרוּךְ אַתָּה יי האל הקדוש.

ברכה אמצעית למנחת שלש רגלים:

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְרָצִיתָ בָּנוּ מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת,
וְקִדְשָׁתָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבָּתָנוּ מִלִּפְנֵינוּ לְעִבּוֹדְתֶךָ, וְשִׁמְךָ
הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עָלֵינוּ קִרְאתָ. וַתֵּתֵן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ [בשבת:
שִׁבְתוֹת לְמִנּוּחָהּ ו] מוֹעֲדִים לְשִׁמְחָה, חֲגִים וְזִמְנִים לְשִׁשּׁוֹן
[בשבת: אֶת יוֹם הַמְּנוּחַ הַזֶּה], אֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קְדֹשׁ הַזֶּה,

בפסח: אֶת יוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה, זְמַן חֲרוּתָנוּ

בשבועות: אֶת יוֹם חַג הַשָּׁבוּעוֹת הַזֶּה, זְמַן מִתַּן תּוֹרָתָנוּ

בסוכות: אֶת יוֹם חַג הַסּוּכוֹת הַזֶּה, זְמַן שְׂמֵחָתָנוּ

בשמיני עצרת: אֶת יוֹם חַג שְׁמִינֵי עֶצְרַת הַזֶּה, זְמַן שְׂמֵחָתָנוּ

בְּאַהֲבָה, זָכַר לִיצִיאַת מִצְרָיִם.

ואומר 'יעלה ויבוא' ליום טוב, עד 'רחום וחנון אתה':

אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהֶי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וַיָּבֹא יְגִיעַ יְרָאָה יִרְצָה יִשְׁמַע
יִפְקֹד יִזְכֹּר לְפָנֶיךָ זְכוֹרֵנוּ, זְכוֹרֵן אֲבוֹתֵינוּ, זְכוֹרֵן
ירוּשָׁלַם עִירָךְ, זְכוֹרֵן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עֲבָדְךָ, זְכוֹרֵן כָּל עַמְּךָ בֵּית
יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, לְפִלְטָה לְטוֹבָה לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּיוֹם

טוב מקרא קדש הזה, ביום חג | בפסח: המצות | בשבועות:
 השבועות | בסוכות: הסכות | בשמיני עצרת: שמיני עצרת |
 הזה, לרחם בו עלינו ולהושיענו, זכרנו יי אלהינו בו
 לטובה, פקדנו בו לברכה, הושיענו בו לחיים, בדבר ישועה
 ורחמים חוס וחסנו ורחם עלינו, ומלטנו בו מכל צרה ויגון,
 ושמחנו בו שמחה שלמה כי אל מלך רחום וחנון אתה.

והשיאנו יי אלהינו את ברכת מועדיך, לחיים לשמחה
 ולשלום, באשר רצית ואמרת לברכנו, בן תברכנו.
 סלה. וקדשנו במצותיך, ותן חלקנו בתורתך, ושמח נפשנו
 בישועתך, ושבענו מטובך, וטהר לבנו לעבדך באמת.
 והנחילנו בשמחה ובששון מועדי קדשך, וישמחו בם
 כל ישראל אוהבי שמך. ברוך אתה יי,
 מקדש [בשבת: השבת ו] ישראל והזמנים.

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה, והשב
 העבודה לדביר ביתך, ואשי ישראל ותפלתם מהרה
 באהבה תקבל ברצון, ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל
 עמך. **ותרצנו**, ותחזינה עינינו בשובך לנוף לציון ברחמים
 כמאז, ברוך אתה יי המחזיר שכירתו לציון.

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו, צור חיינו מגן
 ישענו אתה הוא לדור ודור. נודה לך ונספר תהלתך
 על חיינו המסורים בידיך, ועל נשמותינו הפקודות לך.
 על נסיוך ונפלאותיך שבכל עת ועת ערב ופקר וצהרים.

הטוב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְרַחֵם כִּי לֹא תָמוּ חַסְדֶיךָ, כָּל הַחַיִּים יִהְיוּ אֶת שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל כִּי טוֹב הָאֵל הַטּוֹב, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַטּוֹב שְׁמֶךָ וְיִלְךָ נְאֻה לְהוֹדוֹת.

וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבִרְכָה חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ, וּבִרְכָנוּ בְּלָנוּ מִמָּאוֹר פְּנִיךָ, כִּי מִמָּאוֹר פְּנִיךָ נִתְּתָ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תוֹרָה וְחַיִּים אֱהָבָה וְחֶסֶד צְדָקָה וְשְׁלוֹם, וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֶךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל יַעַת בְּשְׁלוֹם, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם.

ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִי לְרָצוֹן אֲמִרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי.

ואחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה | ואומר קדיש בתרא:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיָּה וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיָּה וְיִצְמַח פְּרֻקְנִיָּה וְיִקְרַב מְשִׁיחִיָּה וְיַפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזָמֵן קָרִיב וְאֲמַרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרֵךְ לְעֶלְמָא וְלְעֶלְמֵי עַלְמֵיָּא | **יִתְבָּרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלָּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאֲמִירָן בְּעֶלְמָא, וְאֲמַרוּ אָמֵן [אמן].

תִּתְקַבֵּל צְלוֹתְכוֹן וְתִתְעַבֵּד בְּעוֹתְכוֹן וְצְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֳדָם אָבוּהוֹן דִּי בְּשִׁמְיָא. יְהֵא

שְׁלֵמָא רַבָּה מְשַׁמְיָא וְסִיעֵתָא וּפְרָקְנָא, עֲלִיכּוּן וְעֲלֵנָא וְעַל
כָּל קְהֵלְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן], עוֹשֶׂה שְׁלוֹם
בְּמְרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

ערבית לראש השנה

התפילה בערבית של שבת (ראו עמ' 92) עד תפילת העמידה, וממשיך ואומר הש"ץ:
יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] **בְּעֲלָמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיָּה**
וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיָּה וְיִצְמַח פְּרָקְנִיָּה וְיִקְרַב מְשִׁיחִיָּה
וְיַפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחִיכּוּן וּבְיוֹמִיכּוּן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעֲגָלָא וּבְזָמֵן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] **יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ**
לְעֲלָמָא וְלְעַלְמֵי עֲלַמְיָא | יִתְבָּרַךְ [אמן] **יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר**
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] **לְעֵילָא לְעֵילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא**
וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמִּירָן בְּעֲלָמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

ומתפלל שליח הציבור וכל הציבור עמו בלחש תפילה אחת:

יִי שְׁפָתֵי תַפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אָבוֹת
וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף: זְכַרְנוּ לְחַיִּים אֵל מְלֹךְ
חֲפִץ בְּחַיִּים, כְּתַבְנוּ בְּסִפְרֵי חַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים] מְלֹךְ רַחֲמָן
מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מִגֵּן אַבְרָהָם.

**אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יְיָ מְחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ מוֹרִיד
הַטָּל מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמִים
רַבִּים, רוֹפֵא חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמְתִיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם
אֲמוּנָתוֹ לְיֹשְׁבֵי עֶפְרָיִם. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֵה לָךְ
מִמֵּית וּמְחִיָּה [נהגו רוב העם להוסיף: מִי כְמוֹךָ אֲב הַרְחֵמְנוּ, זֹכֵר יְצוּרֵינוּ
בְּרַחֲמִים לְחַיִּים], וְנֶאֱמַר אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ
מְחִיָּה הַמֵּתִים.**

ואומר ברכה שלישית בנוסח זה, ומנהג פשוט לומר 'ובכן':

**אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשֵׁיךָ בְּכָל יוֹם יְהִלְלוּךָ סֵלָה,
וּבְכֵן תֵּן פְּחָדְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְאִמְתָּךְ עַל כָּל מֵה
שֶׁבְרָאתָ, וְיִירְאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים,
וְיַעֲשׂוּ בְלִים אֲגָדָה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבְבֵי שָׁלֵם. כְּמוֹ שֶׁיִּדְעֵנוּ יְיָ
אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְּׁלֵטוֹן מִלְּפָנֶיךָ, עַד בְּיַדְךָ וּגְבוּרָה בְּיַמִּינְךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא
עַל כָּל מֵה שֶׁבְרָאתָ. וּבְכֵן תֵּן כְּבוֹד לְעַמְּךָ, תְּהִלָּה לְיִרְאֵיךָ, תִּקְוָה
לְדוֹרְשֵׁיךָ, פְּתִיחוֹן פֶּה לְמַיְחֲלִים לָךְ, שִׁמְחָה לְאַרְצְךָ, שִׁשׁוֹן לְעִירְךָ,
צְמִיחַת קֶרֶן לְדוֹד עֲבָדְךָ, וְעִרִיכַת נֵר לְבֵן יִשְׂרָאֵל מְשִׁיחֶךָ. וְאִז צְדִיקִים
יִרְאוּ וְיִשְׁמְחוּ, וְיִשְׁרִים יַעֲלִזוּ, וְחֹסִידִים בְּרָנָה יְגִילוּ, וְעוֹלָתְךָ תִּקְפָּץ
פִּיהָ, וְכָל הַרְשָׁעָה כִּלְעָה כְּעֵשֶׂן תִּכְלָה, כִּי תַעֲבִיר מִמְּשַׁלַּת זָדוֹן מִן
הָאָרֶץ. וּמַלְכוּת הָעֲלִיזָה מֵהָרָה תַעֲקֹר וְתִשְׁבֵּר, וְתִמְלֹךְ אַתָּה הוּא
יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֵהָרָה עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ, בִּירוּשָׁלַם עִירְךָ, וּבְהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן
כְּבוֹדְךָ, וְנֶגֶד זְקִנֶיךָ כְּבוֹד, כְּפָתוּב: וְחִפְרָה הַלְבָנָה וּבֹשֶׁת הַחֲמָה כִּי
מִלֶּךְ יְיָ צְבָאוֹת בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם וְנֶגֶד זְקִנֵי כְּבוֹד, וְנֶאֱמַר: יְיָ
יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנֶאֱמַר: וַיִּגְבֵּה יְיָ צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ
נִקְדָּשׁ בְּצַדִּיקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּלֹךְ הַקְּדוֹשׁ.**

ברכה אמצעית של ראש השנה:

**אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְרָצִיתָ בָּנוּ מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת,
וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתָּנוּ מִלִּפְנֵי לַעֲבוֹדָתְךָ,
וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עָלֵינוּ קִרְאתָ.**

ליל ראש השנה שחל להיות במוצאי שבת, מוסיף בברכה רביעית את הנוסח הזה:
וּתְזַדְּיֵעֵנוּ מִשְׁפָּטֵי צְדָקָה וּתְלַמְּדֵנוּ לַעֲשׂוֹת חֻקֵי רְצוֹנְךָ, וְתִתֵּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
קִדְשֵׁת שִׁבְתְּךָ וְכְבוֹד יוֹם טוֹב וְחִגִּיגַת הָרֶגֶל. וּבֵין קִדְשֵׁת שִׁבְתְּךָ לַקִּדְשֵׁת יוֹם
טוֹב הַבְּדִלְתָּ, וְאֵת יוֹם הַשְּׁבִיעִי הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ מִשְׁשֵׁת יָמִים קִדְשֵׁת.

**וּתִתֵּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ [בשבת: אֵת יוֹם הַמְּנוּחַ הַזֶּה] אֵת יוֹם טוֹב
מְקַרָּא קִדְשׁ הַזֶּה, אֵת יוֹם הַזְּכָרוֹן הַזֶּה, זְכָרוֹן תְּרוּעָה
בְּאַהֲבָה, זְכָר לִיצִיאַת מִצְרַיִם.**

ואומר 'יעלה ויבוא' ליום טוב, עד 'רחום וחנון אתה':

**אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וַיָּבֹא יְגִיעַ יְרָאָה יְרָצָה יִשְׁמַע
יִפְקֹד יִזְכֹּר לְפָנֶיךָ זְכָרוֹנָנוּ, זְכָרוֹן אֲבוֹתֵינוּ, זְכָרוֹן
יְרוּשָׁלַם עִירְךָ, זְכָרוֹן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדְּךָ, זְכָרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית
יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, לְפִלְטָה לְטוֹבָה לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּיוֹם
טוֹב מְקַרָּא קִדְשׁ הַזֶּה, בְּיוֹם הַזְּכָרוֹן הַזֶּה, לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ
וְלְהוֹשִׁיעֵנוּ. זְכָרְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, פְּקַדְנוּ בּוֹ לְבִרְכָה,
הוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים, בְּדַבֵּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחַנְּנוּ וְרַחֵם
עָלֵינוּ, וּמְלִטְנוּ בּוֹ מִכָּל צָרָה וַיְגוֹן, וְשִׁמְחָנוּ בּוֹ שִׁמְחָה שְׁלָמָה
כִּי אֵל מְלֹךְ רַחוּם וְחַנוּן אַתָּה.**

**אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ בְּכַבּוֹדְךָ,
וְהַנְּשֵׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקָרְךָ, וְהוֹפֵעַ בַּהֲדָר גָּאוֹן עֲזָרָךְ**

עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אֲרָצָךְ. וַיֵּדַע כָּל פְּעוּל כִּי אַתָּה פְּעַלְתָּנוּ,
 וַיָּבִין כָּל יְצוּר כִּי אַתָּה יִצְרָתוֹ, וַיֹּאמְרוּ: כֹּל אֲשֶׁר הִנְשַׁמָּה
 בְּאִפּוֹ: יי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ, וּמַלְכוּתוֹ בְּכֹל מְשָׁלָה. קִדְּשָׁנוּ
 בְּמִצּוֹתֶיךָ, וַתֵּן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְשִׂמַּח נַפְשֵׁנוּ בְּיִשׁוּעָתְךָ,
 וְשִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבָךָ, וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעִבְדָּךָ בְּאַמֶּת. וַדְּבַרְךָ אָמֵת
 וְקַיָּים לְעַד. בְּרוּךְ אַתָּה יי מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ,
 מְקַדֵּשׁ [בשבת: השַׁבָּת ו] יִשְׂרָאֵל וַיּוֹם הַזְּכוּרוֹן.

רְצִיה יי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלִתְפִלָּתָם שְׁעָה, וְהַשֵּׁב
 הָעֵבֹדָה לְדַבֵּיר בֵּיתְךָ, וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל וְתִפְלָתָם מִהָרָה
 בְּאַהֲבָה תִקְבַּל בְּרָצוֹן, וַתְּהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל
 עִמָּךְ.

וְתִרְצָנוּ, וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְכוּף לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים כְּמֵאֵז,
 בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּחַזֵּיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ, צוּר חַיֵּינוּ מִגֵּן
 יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדָה לָךְ וַיִּסְפָּר תְּהִלָּתְךָ
 עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ, וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.
 עַל נִסְיָה וְנִפְלְאוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת וְעַת עָרַב וְבָקֵר וְצַהֲרָיִם.

הַטוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְּרַחֵם כִּי לֹא תָמוּ חֲסָדֶיךָ, כָּל
 הַחַיִּים יְהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל כִּי טוֹב הָאֵל הַטוֹב [נהגו
 רוב העם להוסיף: זְכוּר רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וַיִּכְבּוֹשׁ פַּעֲסָךְ וַיִּכְתוֹב לְחַיִּים
 כָּל בְּנֵי בְרִיתְךָ], **בְּרוּךְ** אַתָּה יי, הַטוֹב שִׁמְךָ וְלָךְ נֶאֱדָה לְהוֹדוֹת.

וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל
 יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ, וּבְרַכְנוּ בְּלִנּוּ מִמָּאוֹר פְּנִיךָ, כִּי מִמָּאוֹר
 פְּנִיךָ נִתְּתָ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרָה וְחַיִּים אֱהָבָה וְחֶסֶד צְדָקָה
 וְשְׁלוֹם, וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל בְּכָל יֵת בְּשְׁלוֹם
 [נהגו רוב העם להוסיף: וּבְסֶפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשְׁלוֹם נִזְכָּר וּנְפֹתֵב לְפָנֶיךָ אָנוּ
 וְכָל עַמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים וּלְשְׁלוֹם] **בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּבָרֵךְ**
אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם.

ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִי לְרַצוֹן אֲמִרֵי פִי וְהִגִּיִן לְבִי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרֵי וְגֹאֲלֵי.

ואחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל
 עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה.

בלילי שבתות שלח הציבור חוזר ומתפלל בקול רם ברכה אחת מעין השבע:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא, אֵל
עֲלִיּוֹן, קוֹנֵה בְּרַחֲמָיו שָׁמַיִם וָאָרֶץ, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה
הַכֹּל. מִגֵּן אָבוֹת בְּדַבְּרוֹ, מְחַיֶּה מֵתִים בְּמֵאֲמָרוֹ, הַמְּלַךְ
הַקְּדוֹשׁ שְׁאִין כְּמוֹהוֹ הַמְּנִיחַ לְעַמּוֹ בְּשִׁבְתָ קִדְשׁוֹ, כִּי בָּם רָצָה
לְהַנִּיחַ לָהֶם. לְפָנֶיךָ נַעֲבֹד בְּיִרְאָה וּפְחָד, וְנוֹדָה לְשִׁמּוֹ בְּכָל
יוֹם תָּמִיד, מְעוֹן הַבְּרָכוֹת, אֲדוֹן הַשְׁלוֹם, מְבָרֵךְ הַשְּׂבִיעִי
וּמְקַדֵּשׁ הַשְּׂבִיעִי, וּמְנִיחַ בְּקִדְשָׁה לְעַם מְדַשְּׁבֵי עוֹנֵג,
זָכָר לְמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, רָצָה נָא בְּמִנּוּחֵתֵנוּ. וְקִדְשָנוּ
בְּמִצּוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, וְשִׂמַח נַפְשָנוּ

בִּישׁוּעָתְךָ, וּשְׁבַעְנוּ מְטוֹבָךְ, וְטַהַר לִבְנוֹ לְעַבְדְּךָ בְּאֵמֶת,
וְהִנְחִילֵנוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שְׁבִתוֹת קִדְשֶׁךָ, וְיִנוּחוּ בָּם כָּל
יִשְׂרָאֵל אוֹהְבֵי שְׁמֶךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְקַדֵּשׁ הַשְּׁבִת.

וכשמשלימין התפילה אומר קדיש בתרא:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיָּה
וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיָּה וְיִצְמַח פְּרֻקְנִיָּה וְיִקְרַב מְשִׁיחִיָּה
וְיַפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזָמֵן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וְלְעַלְמֵי עַלְמֵיָּא | **יִתְבָּרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדַּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאִמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

ונהגו להוסיף לקדיש בתרא בסופו נוסח 'יתקבל':

תִּתְקַבַּל צְלוֹתְכוֹן וְתִתְעַבַּד בְּעוֹתִיכוֹן וְצְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן
דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֳדָם אָבוּהוֹן דִּי בְּשַׁמְיָא. יְהֵא
שְׁלָמָא רַבָּה מְשַׁמְיָא וְסִיעֵתָא וּפְרֻקְנָא, עֲלִיכוֹן וְעַלְנָא וְעַל
כָּל קְהָלְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן], עוֹשֵׂה שְׁלוֹם
בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

קִידוּשׁ לְלֵיל יוֹם טוֹב שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה

תחילה מברך על היין, ואחר כך מקדש:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרָא פְּרִי הַגָּפֶן | **בְּרוּךְ**
אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ מְכָל עַם

וְרוּמְמָנוּ מִכָּל לְשׁוֹן, בָּחַר בָּנוּ וַיְגַדְּלוּנוּ, רָצָה בָּנוּ וַיִּפְאָרְנוּ.
 וְתַתֵּן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה [בשבת: אֶת יוֹם הַמְּנוּחַ הַזֶּה] אֶת יוֹם
 טוֹב מִקֶּרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, אֶת יוֹם הַזִּכְרוֹן הַזֶּה, זְכָרוֹן תְּרוּעָה
 בְּאַהֲבָה, זְכוֹר לִיצִיאַת מִצְרָיִם. כִּי בָנוּ בְּחִרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדְשָׁתָּ
 מִכָּל הָעַמִּים, וַדְּבַרְךָ אֱמֶת וְקַיִם לְעַד. בְּרוּךְ אַתָּה יי מֶלֶךְ עַל
 כָּל הָאָרֶץ, מְקַדֵּשׁ [בשבת: הַשַּׁבָּת וְ] יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכְרוֹן.

כשחל ליל ראש השנה במוצאי שבת, מברך כאן על הנר ומבדיל:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מְאוּרֵי הָאֵשׁ | בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ
 מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמְּבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לַחֹל, וּבֵין אוֹר לַחֹשֶׁךְ, וּבֵין יִשְׂרָאֵל לַגּוֹיִם, וּבֵין
 יוֹם הַשְּׁבִיעִי לַשַּׁשֶּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לַקֹּדֶשׁ.

ומברך 'שְׁהַחֲיֵנוּ' בכל ליל יום טוב (למעט ליל יום טוב האחרון של פסח):

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שְׁהַחֲיֵנוּ וְקַיִמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ
 לְזִמְן הַזֶּה [ושותה מלוא לוגמיו ומשקה לכל בני החבורה].

שחרית לראש השנה

מתפללין שחרית בבבל יום שבת (עמ' 103), עד תפילת שמונה-עשרה. ומתפלל תפילה
 אחת כתקנת רבנו וכל הציבור שומעים ומתפללים עמו בלחש.

יי שִׁפְתֵי תִפְתָּח וְפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
 יִצְחָק וְאַלְהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אֵל
 עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אָבוֹת
 וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף: זְכָרְנוּ לְחַיִּים אֵל מֶלֶךְ
 חֲפִץ בְּחַיִּים, כְּתַבְנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים] מֶלֶךְ רַחֲמָן
 מוֹשִׁיעַ וּמְגַן, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְגַן אַבְרָהָם.

**אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יְיָ מְחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ מוֹרִיד
הַטָּל מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמִים
רַבִּים, רוֹפֵא חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמְתִיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם
אֲמוּנָתוֹ לְיֹשְׁבֵי עֶפְרָי. מִי כְמוֹךָ בַעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֵה לָךְ
מִמֵּית וּמְחִיָּה [נהגו רוב העם להוסיף: מִי כְמוֹךָ אֶב הַרְחֵמְנוּ, זֹכֵר יְצוּרֵינוּ
בְּרַחֲמִים לְחַיִּים], וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ
מְחִיָּה הַמֵּתִים.**

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעוין הציבור, הוא קורא עמהן, ולא יגביה קולו בעת שהן עוין עמו:

**נְקִדִישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ וּנְשַׁלֵּשׁ לָךְ קִדְשָׁה מְשַׁלֵּשֶׁת, כַּדָּבָר הָאָמֹר
עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: [ועוין:] **קְדוֹשׁ
קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ | כְּבוֹדוֹ וְגָדְלוֹ
מְלֹא עוֹלָם וּמְשֻׁרְתָיו שׁוֹאֲלִים, אֵיִה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ: [ועוין:]
**מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ | מִמְּקוֹמְךָ
מְלַכְנוּ תוֹפִיעַ וְתִמְלֹךְ עָלֵינוּ, כִּי מְחַפִּים אָנוּ לָךְ, מְתֵי תִמְלֹךְ
בְּצִיּוֹן בְּחַיֵּינוּ וּבְיָמֵינוּ [ועוין:] **אָמֵן | תִּשְׁכּוֹן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדֵּשׁ
בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֶצַח נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ
תִּרְאִינָה בְּמַלְכוּת עֶזְךָ, כַּדָּבָר הָאָמֹר בְּשִׁירֵי קִדְשְׁךָ, עַל יְדֵי
דָּוִד עַבְדְּךָ מְשִׁיחַ צִדְקָךָ: [ועוין:] **יְמַלְךָ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן
לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ | לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד גְּדֻלָּתְךָ וּלְנֶצַח נְצָחִים
קִדְשֶׁתְךָ נְקִדִישׁ, וְשַׁבְּחָךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יִמוּשׁ כִּי אֵל מְלֹךְ
גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ אַתָּה, [ומנהג פשוט לומר כאן: 'וּבְכֹן' וכו']:**********

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשֵׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֵלָה,
וּבְכֹן תֵּן פִּחְדֶּךָ יי אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְאִמְתָּךָ עַל כָּל מַה
שֶׁבָרָאתָ, וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים,
וַיַּעֲשׂוּ בָלֵם אֲגָדָה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבְבֵי שָׁלֵם. כְּמוֹ שֶׁיִּדְעֵנוּ יי
אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְּׁלֵטוֹן מִלְּפָנֶיךָ, עַז בִּידֶךָ וּגְבוּרָה בְּיַמִּינְךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא
עַל כָּל מַה שֶׁבָרָאתָ. וּבְכֹן תֵּן כְּבוֹד לַעֲמֶךָ, תְּהִלָּה לִירְאִיךָ, תִּקְוָה
לְדוֹרְשֶׁיךָ, פִּתְחוֹן פֶּה לַמְּיַחֲלִים לָךְ, שִׁמְחָה לְאַרְצְךָ, שָׁשׂוֹן לְעִירְךָ,
צְמִיחַת קֶרֶן לְדוֹד עֲבָדֶךָ, וְעִרִיכַת נֵר לְבֵן יִשְׂרָאֵל מְשִׁיחֶךָ. וְאַז צְדִיקִים
יִרְאוּ וְיִשְׁמְחוּ, וְיִשְׂרָיִם יַעֲלִזוּ, וְחַסִּידִים בְּרַנָּה יִגִּילוּ, וְעוֹלָתְךָ תִּקְפָּץ
פִּיךָ, וְכָל הַרְשָׁעָה כִּלְאֵה כְּעָשָׂן תִּכְלָה, כִּי תַעֲבִיר מִמְּשַׁלַּת זְדוֹן מִן
הָאָרֶץ. וּמַלְכוּת הָעֲלִיזָה מֵהֶרָה תַעֲקֹר וְתִשְׁבֵּר, וְתִמְלֹךְ אֶתְּךָ הוּא
יי אֱלֹהֵינוּ מֵהֶרָה עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ, בִּירוּשָׁלַם עִירְךָ, וּבְהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן
כְּבוֹדֶךָ, וְנִגְדַת זִקְנֶיךָ כְּבוֹד, וְחִפְרָה הַלְּבָנָה וּבוֹשָׁה הַחֲמָה כִּי
מִלֶּךָ יי צְבָאוֹת בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם וְנִגְדַת זִקְנָיו כְּבוֹד, וְנֹאמֶר: יי
יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנֹאמֶר: וַיִּגְבֶּה יי צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ
נִקְדָּשׁ בַּצְּדָקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּלֹךְ הַקְּדוֹשׁ.

ברכה אמצעית של ראש השנה:

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וּרְצִיתָ בָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת,
וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וּקְרַבְתָּנוּ מִלְּכָנוּ לְעַבְדוֹתֶיךָ, וְשִׁמְךָ
הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ. וְתִתֵּן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ [בשבת: אֵת
יוֹם הַמְּנוּחַ הַזֶּה] אֵת יוֹם טוֹב מְקָרָא קְדָשׁ הַזֶּה, אֵת יוֹם הַזְּכָרוֹן
הַזֶּה, זְכָרוֹן תְּרוּעָה בְּאַהֲבָה, זִכָּר לְיִצְיַאת מִצְרָיִם.

ואומר 'יעלה ויבוא' ליום טוב, עד 'רחום וחנון אתה':

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וְיָבֹא יְגִיעַ יְרָאָה יְרָצָה יִשְׁמַע
 יִפְקֹד יִזְכֹּר לְפָנֶיךָ זְכוֹרֵנוּ, זְכוֹרֵן אֲבוֹתֵינוּ, זְכוֹרֵן
 יְרוּשָׁלַם עִירָךְ, זְכוֹרֵן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עֲבָדְךָ, זְכוֹרֵן כָּל עַמְּךָ בֵּית
 יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, לְפִלְטָה לְטוֹבָה לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּיוֹם
 טוֹב מְקַרָּא קֹדֶשׁ הַזֶּה, בְּיוֹם הַזְּכוֹרֵן הַזֶּה, לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ
 וְלִהְיוֹשִׁיעֵנוּ. זְכָרֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, פְּקַדְנוּ בּוֹ לְבִרְכָה,
 הוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים, בְּדַבֵּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם
 עָלֵינוּ, וּמְלִטְנוּ בּוֹ מִכָּל צָרָה וְיִגּוֹן, וְשִׁמְחָנוּ בּוֹ שִׁמְחָה שְׁלֵמָה
 כִּי אֵל מֶלֶךְ רַחוּם וְחַנוּן אַתָּה.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ בְּכוֹדְךָ,
 וְהַנָּשָׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקְרָךְ, וְהוֹפֵעַ בַּהֲדָר גָּאוֹן עֲזָרָךְ
 עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אֲרָצְךָ. וַיֵּדַע כָּל פְּעוּל כִּי אַתָּה פְּעַלְתָּנוּ,
 וַיְבִין כָּל יְצוּר כִּי אַתָּה יִצְרְתָּנוּ, וַיֹּאמְרוּ כָל אֲשֶׁר הִנְשָׂמָה
 בְּאִפּוֹ: יי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ, וּמְלִכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. קִדְּשָׁנוּ
 בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתַן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְשִׂמַח נַפְשֵׁנוּ בִישׁוּעָתְךָ,
 וְשִׂבְעֵנוּ מִטוֹבָךְ, וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעֲבָדְךָ בְּאַמֶּת. וּדְבַרְךָ אֱמֶת
 וְקַיִם לְעַד. בְּרוּךְ אַתָּה יי מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ,
 מְקַדֵּשׁ [בשבת: השבת ו] יִשְׂרָאֵל וַיּוֹם הַזְּכוֹרֵן.

רְצָה יי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּלְתַפְלָתָם שְׁעָה, וְהַשֵּׁב
 הָעֲבוֹדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ, וְאֲשֵׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפַלְתֵם מִהָרָה
 בְּאַהֲבָה תִקְבַּל בְּרָצוֹן, וְתֵהִי לְרָצוֹן תַּמִּיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל
 עַמְּךָ.

**וּתְרַצְנוּ, וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְכוּף לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים כְּמֵאֵז,
בְּרוּךְ אַתָּה יי המַחֲזִיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן.**

**מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ, צוּר חַיֵּינוּ מִגֵּן
יְשָׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וְדוֹר. נוֹדָה לָךְ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתְךָ
עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ, וְעַל נְשִׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.
עַל נְסִיךְ וּנְפִלְאוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת וְעַת עָרַב וּבָקָר וְצָהָרִים.**

**הַטוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְּרַחֵם כִּי לֹא תָמוּ חֲסָדֶיךָ, כָּל
הַחַיִּים יְהִלְלוּ אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל כִּי טוֹב הָאֵל הַטוֹב** [נהגו
רוב העם להוסיף: זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וּכְבוֹשׁ כַּעֲסָךְ וּכְתוֹב לְחַיִּים
כָּל בְּנֵי בְרִיתְךָ], **בְּרוּךְ אַתָּה יי, הַטוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נֶאֱדָה לְהוֹדוֹת.**

ברכת כהנים

אם היה כהן אחד, לאחר שהחזיר פניו כלפי העם ממשיך הכהן ואומר 'יְבָרְכֶךָ', ושליח
הציבור מקרא אותו את שאר מלות הברכה. היו שני כהנים או יותר, אינם אומרים
'יְבָרְכֶךָ' עד שיקרא להם שליח הציבור ויאמר להם: 'כהנים', ואז הם עונים 'יְבָרְכֶךָ'
והש"ץ ממשיך ומקרא אותן מלה-מלה, ואין הש"ץ עונה אמן בסוף פסוקי הברכה:

יְבָרְכֶךָ יי וְיִשְׁמְרֶךָ [אמן]. יָאֵר יי וּפָנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֹךְ [אמן].

יִשָּׂא יי וּפָנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לָךְ שְׁלוֹם [אמן].

אם אין כהן אומר שליח הציבור:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בְּרַכְנוּ בְּבִרְכָה הַמְּשַׁלֶּשֶׁת בִּתְוָרָה,
הָאֲמוּרָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו הַכֹּהֲנִים עִם קְדוּשָׁיִךָ, כְּאֲמֹר: יְבָרְכֶךָ יי
וְיִשְׁמְרֶךָ, יָאֵר יי וּפָנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֹךְ, יִשָּׂא יי וּפָנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לָךְ
שְׁלוֹם, וְשָׂמוּ אֶת שְׁמֵי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם.

ואין העם עונים אחריו מאומה, וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שִׁים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבִרְכָה חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל
 יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ, וּבִרְכָנוּ בְּלָנוּ מִמָּאוֹר פְּנִיךָ, כִּי מִמָּאוֹר
 פְּנִיךָ נִתְּתָ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרָה וְחַיִּים אֱהָבָה וְחֶסֶד צְדָקָה
 וְשָׁלוֹם, וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֶךְ אֶת עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל בְּכָל יַעַת בְּשָׁלוֹם
 [נהגו רוב העם להוסיף: וּבִסְפָר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם נִזְכָּר וְנִפְתָּח לְפָנֶיךָ אָנוּ
 וְכָל עַמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם] **בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּבָרֵךְ**
אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם.

ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִיו לְרָצוֹן אֲמִרֵי פִי וְהִגִּיֵן לְבִי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרֵי וְגֹאֲלֵי.

ואחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל עצמו,
 ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה | ואומר **קדיש:**

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] **בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיָּה**
וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיָּה וְיִצְמַח פְּרָקְנִיָּה וְיִקְרַב מְשִׁיחִיָּה
וְיַפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיָּהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזַמֵּן קָרִיב וְאֲמַרוּ אָמֵן [אמן] **יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרֵךְ**
לְעֶלְמָא וּלְעֶלְמֵי עֶלְמֵיָּא | יִתְבָּרַךְ [אמן] **יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר**
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] **לְעֵילָא לְעֵילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא**
וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאֲמִירָן בְּעֶלְמָא, וְאֲמַרוּ אָמֵן [אמן].

קריאה בתורה לראש השנה

ביו"ט ראשון של ראש השנה קורין בספר בראשית בפרשת וירא (כא, א–לד): **ראשון**
 קורא מ'ויי' פקד את שרה' | **שני** קורא מ'ואברהם בן מאת שנה' | **שלישי** קורא מ'וגם
 את בן האמה' (בשבת מ'ותרא שרה') | **רביעי** קורא מ'ויהי בעת ההיא' (בשבת מ'וגם
 את בן האמה') | **חמישי** קורא מ'ויצב אברהם' עד 'ימים רבים' (בשבת מ'קומי שאי את

הנער') | **שישי** (בשבת) מ'ויהי בעת ההיא' | **שביעי** (בשבת) מ'ויצב אברהם' | לאחר קריאת חמשה או שבעה מברכים אומר העולה האחרון קדיש, ומוציאין ס"ת שני וקורא בו **מפטיר** בספר במדבר בפרשת פנחס (כט, א-ו), מ'ובחדש השביעי' עד 'אשה ליי'.

ביו"ט שני של ראש השנה קורין בספר בראשית בפרשת וירא (כב, א-יט): **ראשון** קורא מ'ויהי אחר הדברים האלה' | **שני** קורא מ'ביום השלישי' | **שלישי** קורא מ'ויבאו אל המקום' | **רביעי** קורא מ'וישא אברהם את עיניו' | **חמישי** קורא מ'כי ברך אברכך' | לאחר קריאת חמישה מברכים אומר העולה האחרון קדיש, ומוציאין ס"ת שני וקורא בו **מפטיר** בספר במדבר בפרשת פנחס (כט, א-ו), מ'ובחדש השביעי' עד 'אשה ליי'.

ברכות הפטרה לראש השנה

לאחר שהשלים המפטיר קריאתו, מברך לפני קריאתו בבניא:

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר
בְּנְבִיאִים טוֹבִים, וְרָצָה בְּדַבְרֵיהֶם הַנְּאֻמִּים בְּאֵמֶת.
בְּרוּךְ אַתָּה יי, הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה וּבַמִּשְׁנָה עֲבָדוֹ וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ,
וּבְנְבִיאֵי הָאֵמֶת וְהַצְּדָק.**

ולאחר שסיים את קריאתו בבניא, מברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, צוּר כָּל הָעוֹלָמִים,
הַצִּדִּיק בְּכָל הַדּוֹרוֹת, הָאֵל הַנְּאֻמָּן, הָאוֹמֵר וְעוֹשֶׂה,
מְדַבֵּר וּמְקַיֵּם, אֲשֶׁר כָּל דְּבָרָיו הָאֵמֶת וְהַצְּדָק. נְאֻמָּן אַתָּה
הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְנֶאֱמָנִים דְּבָרֶיךָ, וְדַבֵּר מְדַבְּרֶיךָ אַחֲרָיִךְ לֹא
יִשׁוּב רִיקָם, כִּי אֵל נְאֻמָּן אַתָּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַנְּאֻמָּן
בְּכָל דְּבָרָיו | רַחֵם עַל צִיּוֹן כִּי הִיא בֵּית חַיֵּינוּ, וְלַעֲגוּמַת נַפְשׁ
תִּנְקוּם נְקָם מִהֲרָה בְיָמֵינוּ וְתִבְנֶה מְהֵרָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי
בוֹנֵה יְרוּשָׁלַם | אֵת צֶמַח דָּוִד מִהֲרָה תִצְמִיחַ, וְקִרְנוֹ תִרוּם
בִּישׁוּעָתֶךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יי מִגֵּן דָּוִד.**

עַל הַתּוֹרָה וְעַל הַנְּבִיאִים [בשבת: וְעַל יוֹם הַמְנוּחַ הַזֶּה שְׁנַתָּת לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ לְקַדְּשָׁה לְכַבוֹד וְלִתְפָאֶרֶת], וְעַל יוֹם טוֹב מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה שְׁנַתָּת לָנוּ לְשִׁשּׁוֹן וְלִשְׂמֻחָה, עַל הַכֹּל אָנוּ מְבָרְכִים אֶת שְׁמֶךָ. **וְדַבְרְךָ אָמֵת וְקַיָּים לְעַד**, בְּרוּךְ אַתָּה יי מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, מְקַדֵּשׁ [בשבת: הַשַּׁבָּת וְ] יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזְכָּרוֹן.

רבנו כותב בסדר התפילה: 'בנוסח שהוא חותם בתפילה בברכה אמצעית באותו היום, כך הוא חותם בברכה אחרונה זו'. נמצא שחותמין בנוסח: 'וְדַבְרְךָ אָמֵת וכו'.

סדר תקיעת שופר

לאחר שהחזירו ספר תורה למקומו, יושבין כל העם ואחד עומד ואומר:

אָף-עַל-פִּי שְׁתִּקְיַעַת שׁוֹפֵר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה גְזַרְתָּ הַכְּתוּב, רִמָּז יֵשׁ בוֹ. כְּלוּמַר, עוּרוּ-עוּרוּ יְשָׁנִים מְשִׁינְתְּכֶם וְהַקִּיצוּ נִרְדָּמִים מִתְרַדְּמֵתְכֶם, וְחַפְּשׂוּ בְּמַעֲשֵׂיכֶם וְחִזְרוּ בְּתִשׁוּבָה וְזָכְרוּ בּוֹרְאֵכֶם. אֵלֹהֵי הַשּׁוֹכְחִים אֶת הָאָמֵת בְּהַבְּלִי הַזָּמָן, וְשׁוֹגִים כָּל שְׁנָתָם בְּהַבֵּל וְרִיק אֲשֶׁר לֹא יוֹעִיל וְלֹא יִצִּיל, הַבֵּיטוּ-לְנַפְשׁוֹתֵיכֶם וְהַטִּיבוּ דַרְכֵיכֶם וּמַעֲלָלֵיכֶם. וְעֵזֹב כָּל אֶחָד מִכֶּם דַּרְכּוֹ הַרְעָה וּמִחֲשַׁבְתּוֹ אֲשֶׁר לֹא טוֹבָה.

ולאחר מכן מברך (וביום הראשון שתוקע מוסיף ומברך: 'שְׁהַחֲיֵנוּ וכו').

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוֵּנוּ לְשִׁמּוֹעַ קוֹל שׁוֹפֵר.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שְׁהַחֲיֵנוּ וְקִיַּמְנוּ וְהִגִּיעַנוּ לְזָמַן הַזֶּה.

ותוקע שלושים תקיעות על הסדר:

תקיעה, שברים, תרועה, תקיעה [סימן תשר"ת] – שלוש פעמים.

תקיעה, שברים, תקיעה [סימן תש"ת] – שלוש פעמים.

תקיעה, תרועה, תקיעה [סימן תר"ת] – שלוש פעמים.

מוסף לראש השנה

ואומרים 'תהלה לדוד' וכו'.

תְּהַלֵּה לְדָוִד אֲרוֹמְמָה אֱלוֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם
 וָעֶד: בְּכֹל יוֹם אַבְרָכְךָ וְאַהֲלִלְהָ שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גְּדוֹל
 יי וּמְהִלֵּל מְאֹד וְלִגְדֹלְתוֹ אֵין חֶקֶר: דָּוִד לְדָוִד יִשְׁבַּח מִעֲשִׂיֶךָ
 וּגְבוּרְתֶיךָ יִגִּידוּ: הִדָּר כְּבוֹד הַיּוֹדֶה וְדַבְּרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה:
 וְעִזְזוּ נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ וּגְדוּלְתֶךָ אֲסַפְּרֶנָּה: יִזְכֵּר רַב טוֹבָךָ יִבְיְעוּ
 וְצִדְקֹתֶךָ יִרְנְנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יי אֶרְךָ אַפִּים וּגְדֹל חֶסֶד: טוֹב יי
 לְכֹל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדֶה יי כָּל מַעֲשִׂיֶךָ וְחֲסִידֶיךָ
 וּבְרַכּוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרְתֶךָ יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעַ
 לְבָנֵי הָאָדָם גְּבוּרְתָיו וְכְבוֹד הַדָּר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתֶךָ מַלְכוּת
 כָּל עוֹלָמִים וּמִמְשַׁלְתֶךָ בְּכֹל דָּוִד וְדָוִד: סוּמָךָ יי לְכֹל הַנִּפְלָאִים
 וְזוֹקֵף לְכֹל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כָל אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם
 אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתַח אֶת יְדֶיךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכֹל חַי רָצוֹן: צִדִּיק
 יי בְּכֹל דְּרָכָיו וְחֲסִיד בְּכֹל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יי לְכֹל קִרְאָיו לְכֹל
 אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאֵמֶת: רָצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע
 וַיּוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יי אֶת כָּל אֲהַבָּיו וְאֶת כָּל הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד:
 תְּהַלֵּת יי יִדְבֵּר פִּי וַיְבָרֵךְ כָּל בֶּשֶׂר שֵׁם קִדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

ושליח הציבור עומד ואומר קדיש:

וַיִּתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְרָא כְרַעוּתִיָּה
וַיִּמְלוֹךְ מַלְכוּתִיָּה וַיִּצְמַח פְּרָקְנִיָּה וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיָּה וַיִּפְרוֹק
עַמִּיָּה, בְּחַיִּיכוּן וּבִיּוֹמֵיכוּן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא
וּבְזָמַן קָרִיב וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ לְעֶלְמָא
וְלְעֶלְמֵי עֲלַמְיָא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר יִתְרוֹמֵם יִתְעַלָּה
יִתְהַדַּר יִתְהַלַּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא
לְעֵילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמִּירָן
בְּעֶלְמָא, וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן].

ושליח הציבור מתפלל תפילה אחת וכל הציבור שומעים ועונים אמן אחר ברכותיו.

יִי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יִי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אָבוֹת
וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף: זְכַרְנוּ לְחַיִּים אֵל מְלֹךְ
חַפְצֵי בְחַיִּים, כְּתַבְנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים] מְלֹךְ רַחֲמָן
מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יִי מִגֵּן אַבְרָהָם.

אַתָּה גְּבוּר לְעוֹלָם יִי מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ מוֹרִיד
הַטַּל מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים
רַבִּים, רוֹפֵא חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמְתִיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם
אֲמוּנָתוֹ לְיֹשְׁבֵי עֵפֶר. מִי כְמוֹךָ בְּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֵה לָךְ
מִמֵּית וּמְחַיֶּה [נהגו רוב העם להוסיף: מִי כְמוֹךָ אֵב הַרְחֵמָן, זוֹכֵר יְצוּרֵינוּ
בְּרַחֲמִים לְחַיִּים], וְנַאֲמֵן אַתָּה לְהַחֲיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יִי
מְחַיֶּה הַמֵּתִים.

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעונים הציבור, הוא קורא עמהן, ולא יגביה קולו בעת שהן עונים עמו:

נְקַדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ וְנִשְׁלַשְׁ לְךָ קִדְשָׁה מְשַׁלֶּשֶׁת, כַּדָּבָר הָאָמֹר
עַל יַד נְבִיאָךְ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: [ועובין:] **קְדוֹשׁ**
קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ | כְּבוֹדוֹ וְגָדְלוֹ
מְלֵא עוֹלָם וּמִשְׁרָתוֹ שְׂאוֹאִים, אֵיִה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ: [ועובין:]
מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ | מִמְּקוֹמָהּ
מִלִּפְנֵי תוֹפִיעַ וְתִמְלוֹךְ עָלֵינוּ, כִּי מְחַפִּים אָנוּ לָךְ, מְתִי תִמְלֹךְ
בְּצִיּוֹן בְּחַיֵּינוּ וּבְיָמֵינוּ: [ועובין:] **אָמֵן | תִּשְׁכּוֹן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדֵּשׁ**
בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנִצְחַ נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ
תִּרְאִינָה בְּמַלְכוּת עֲזָרְךָ, כַּדָּבָר הָאָמֹר בְּשִׁירֵי קִדְשְׁךָ, עַל יַדִּי
דָּוִד עֲבַדְךָ מְשִׁיחַ צִדְקָךְ: [ועובין:] **יְמִלְךָ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן**
לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ | לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד גְּדֻלָּהּ וּלְנִצְחַ נְצָחִים
קִדְשָׁתְךָ נְקַדִּישׁ, וְשִׁבְחָךְ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יִמוּשׁ כִּי אֵל מְלֹךְ
גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ אַתָּה, [ומנהג פשוט לומר כאן: 'ובכן' וכו']:

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סְלָה,
וּבְכֵן תֵּן פְּחָדְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְאִימָתְךָ עַל כָּל מַה
שֶׁבָרָאתָ, וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים,
וְיַעֲשׂוּ בְלִם אֲגָדָה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבְבָ שְׁלָם. כִּמוֹ שֶׁיִּדְעֵנוּ יְיָ
אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְּׁלֵטוֹן מִלְּפָנֶיךָ, עַז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בְּיָמִינְךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא
עַל כָּל מַה שֶׁבָרָאתָ. וּבְכֵן תֵּן כְּבוֹד לְעַמְּךָ, תְּהִלָּה לִירְאִיָּה, תִּקְוָה
לְדוֹרְשֵׁיךָ, פְּתִחוֹן פֶּה לַמְּיַחֲלִים לָךְ, שִׁמְחָה לְאֶרְצְךָ, שְׁשׂוֹן לְעִירְךָ,
צְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עֲבַדְךָ, וְעִרְיַכַת נֵר לְבֵן יִשְׂרָאֵל מְשִׁיחְךָ. וְאַזְ צְדִיקִים

יִרְאוּ וַיִּשְׁמְחוּ, וַיִּשְׂרִים יַעֲלִזוּ, וַחֲסִידִים בְּרָנָה יִגִּילוּ, וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיָּה, וְכָל הַרְשָׁעָה כִּלְאָה כַּעֲשָׂן תִּכְלָה, כִּי תַעֲבִיר מִמְּשַׁלֵּת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ. וּמַלְכוּת הָעֲלִיזָה מֵהָרָה תַעֲקֹר וְתִשָּׁבֵר, וְתִמְלֹךְ אֶתָּה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ מֵהָרָה עַל כָּל מַעֲשֵׂיָהּ, בִּירוּשָׁלַם עִירָךְ, וּבַהֲרַ צִיּוֹן מִשָּׁבֶן כְּבוֹדָךְ, וְנִגְדַּ זְקִנְיָךְ כְּבוֹד, וְחִפְרָה הַלְבָנָה וּבוֹשָׁה הַחֲמָה כִּי מֶלֶךְ יי צְבָאוֹת בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם וְנִגְדַּ זְקִנְיָךְ כְּבוֹד, וְנֹאמַר: יי יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנֹאמַר: וַיִּגְבֶּה יי צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בַּצְּדָקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ.

ברכה ראשונה משלוש ברכות אמצעיות של מוסף ראש השנה, והיא **מלכיות**:

אַתָּה בַּחֲרַתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְרָצִיתָ בָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת, וְקִדַּשְׁתָּנוּ בַּמִּצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתָּנוּ מִלְּכָנוּ לְעִבּוֹדְתֶךָ, וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ. וְתִתֵּן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ [בשבת: אֵת יוֹם הַמָּנוּחַ הַזֶּה] אֵת יוֹם טוֹב מִקָּרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, אֵת יוֹם הַזִּכְרוֹן הַזֶּה, זְכָרוֹן תְּרוּעָה בְּאַהֲבָה, זְכָר לִיצִיאַת מִצְרָיִם.

וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאֲרָצֵנוּ וּנְתַרְחַק מֵעַל אֲדַמְתָּנוּ, וְאִין אָנוּ יְכוּלִין לְעֵלוֹת לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְפָנֶיךָ בְּבֵית בַּחֲרִיתֶךָ, בְּנוֹה הַדֶּרֶךְ, בְּבֵית הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שְׁמֶךָ עָלָיו, מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלַּחָה בְּמִקְדָּשֶׁךָ.

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ, שֶׁתִּשׁוּב וּתִתְרַחַם עָלָיו וְעָלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, וְתִקְבֹּץ פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפּוּצוֹתֵינוּ בְּנֶס מִיִּרְכַּתִּי אָרֶץ. וְהִבִּיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירָךְ בְּרָנָה וּלִירוּשָׁלַם בֵּית מִקְדָּשֶׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם, וְשֵׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֵת קִרְבָּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ, תְּמִידִין כְּסֻדָּרִין וּמוֹסָפִין כְּהַלְבָּתָן. וְאֵת מוֹסָפֵי יוֹם

טוב מקרא קדש הזה, יום הזכרון הזה, נעשה ונקריב לפניך
במצות רצונך, כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי
משה עבדך.

עלינו לשבח לאדון הכל, לתת גדלה ליוצר בראשית, שלא
עשנו כגויי הארצות ולא שמנו בכל משפחות
האדמה, שלא שם חלקנו בהם ולא גורלנו בכל המונם,
שהם משתחיים להבל וריק, ומתפללים לאל לא יושיע.
ואנו משתחיים לפני מלך מלכי המלכים ברוך הוא, שהוא
נוטה שמים ויוסד ארץ, מושב יקרו בשמים ממעל ושכינת
עזו בגבהי מרומים. הוא אלהינו ואין עוד, אמת מלכנו ואין
זולתו, כפתיב בתורתו: וידעת היום והשבות אל לבבך, כי
י הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, אין עוד.
אוחילה לאל אחלה פניו, אשאלה ממנו מענה לשון. אשר
בקהל עם אנשיר עזו, אביעה רננו בעד מפעליו. לאדם
מערכי לב, ומימי מענה לשון. יי שפתי תפתח,
ופי יגיד תהלתך. ברוך אתה יי למדני חקיך.

על כן נקוה לך יי אלהינו, לראות מהרה בתפארת עזך,
להעביר גלולים מן הארץ והאלילים פרות ופרתון. לתפן
עולם במלכות שדי וכל בני בשר יקראו בשמך, להפנות
אליך כל רשעי ארץ, יכירו וידעו כל יושבי תבל כי לך תכרע
כל ברך, ותשבע כל לשון. לפניך יי אלהינו יכרעו ויפלו,
ולכבוד שמך הגדול יקר יתנו. ויקבלו כלם על מלכותך,

וּתְמַלֹּךְ עֲלֵיהֶם לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הַמְּלֻכּוֹת שֶׁלְךָ הִיא, וְלְעוֹלָמִי
 עַד תְּמַלֹּךְ בְּכָבוֹד. כְּפָתוּב בְּתוֹרָתְךָ: יי מְלֹךְ לְעֵלָם וָעֶד.
 וְכָתוּב: לֹא הִבִּיט אָן בְּיַעֲקֹב, וְלֹא רָאָה עֲמַל בְּיִשְׂרָאֵל, יי
 אֲלֵהִיו עִמּוֹ וּתְרוּעַת מְלֹךְ בּוֹ. וְכָתוּב: וַיְהִי בְיִשְׂרוּן מֶלֶךְ,
 בְּהִתְאַסֵּף רָאשֵׁי עָם, יַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל.

וּבְדַבְרֵי קִדְשֶׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר: כִּי לִי הַמְּלוּכָה וּמִשַׁל בְּגוֹיִם,
 וְכָתוּב: יי מְלֹךְ גְּאוּת לְבֶשׂ, לְבֶשׂ יי עַז הַתְּאֲזֵר, אִף
 תִּכּוֹן תִּבֵּל בַּל תִּמּוּט, וְכָתוּב: יי מְלֹךְ יי לְעוֹלָם, אֲלֵהִיךָ צִיּוֹן
 לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ, וְכָתוּב: שָׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנְשָׂאוּ
 פִּתְחֵי עוֹלָם, וַיָּבֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד. מִי זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, יי עֲזֹז
 וְגִבּוֹר, יי גִּבּוֹר מִלְּחָמָה. שָׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִּתְחֵי
 עוֹלָם וַיָּבֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, יי צְבָאוֹת
 הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד סְלָה.

וְעַל יְדֵי עֲבֹדֶיךָ הַנְּבִיאִים נֹאמֶר: כֹּה אָמַר יי מְלֹךְ יִשְׂרָאֵל
 וְגֹאֲלוֹ יי צְבָאוֹת: אֲנִי רֹאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן, וּמִבְּלַעֲדֵי אֵין
 אֲלֵהִים, וְכָתוּב: וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לְשִׁפֹּט אֶת הָרַע עֲשׂוֹ
 וְהִיטָה לִי הַמְּלוּכָה, וְכָתוּב: וְהָיָה יי לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ,
 בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יי אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. וּבְתוֹרָתְךָ יי
 כָּתוּב לֵאמֹר: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יי אֲלֵהֵינוּ יי אֶחָד.

אֲלֵהֵינוּ וְאֵלֵהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְלֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ בְּכָבוֹדְךָ,
 וְהִנְשָׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקָרְךָ, וְהוֹפֵעַ בְּהִדָּר גָּאוֹן עֲזָךְ
 עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵּבֵל אֶרֶץ: וַיֵּדַע כָּל פְּעוּל כִּי אַתָּה פְּעַלְתָּנוּ,

וַיְבִין כָּל יְצוּר כִּי אֶתְהַ יְצַרְתּוּ, וַיֹּאמְרוּ: כֹּל אֲשֶׁר הִנְשַׁמָּה
 בְּאִפּוֹ: יי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ, וּמַלְכוּתוֹ בְּכֹל מְשָׁלָה. קִדְּשָׁנוּ
 בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְשִׂמַח נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתְךָ,
 וְשִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבְךָ, וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאֵמֶת. וּדְבַרְךָ אֵמֶת
 וְקַיָּם לְעַד. בְּרוּךְ אַתָּה יי מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ,
 מְקַדֵּשׁ [בשבת: השַׁבָּת ו] יִשְׂרָאֵל וַיּוֹם הַזְּכוּרֹן.

ותוקע תשר"ת פעם אחת: תקיעה, שלושה שברים, תרועה, תקיעה.

ואומרים:

הַיּוֹם הַרְתָּ עוֹלָם. הַיּוֹם יַעֲמִיד בְּמִשְׁפָּט כָּל יְצוּרֵי עוֹלָמִים.
 אִם כְּבָנִים אוֹ כְּעַבְדִּים. אִם כְּבָנִים רַחֲמֵנוּ כְּרַחֵם אָב
 עַל בָּנִים, וְאִם כְּעַבְדִּים עֵינֵינוּ לְךָ תְּלוּיוֹת עַד שֶׁתְּחַנְּנוּ
 וְתוֹצִיא לְאוֹר מִשְׁפָּטֵנוּ, קְדוּשׁ.

ברכה שניה משלוש ברכות האמצעיות, והיא זכרונות:

אַתָּה זוֹכֵר מַעֲשֵׂה עוֹלָם, וּפּוֹקֵד כָּל יְצוּרֵי קֶדֶם. לְפָנֶיךָ נִגְלוּ
 כָּל תַּעֲלוּמוֹת, וְהֵמוֹן נִסְתָּרוֹת שְׁמַבְרָאֲנִית. כִּי אֵין
 שְׂכָחָה לְפָנֶיךָ כֶּסֶף כְּבוֹדְךָ וְאֵין נִסְתָּר מִנְּגֵד עֵינֶיךָ. אַתָּה זוֹכֵר
 אֶת כָּל הַמַּפְעֵל, וְגַם כָּל הַיְצוּר לֹא נִכְחַד מִמֶּךָ. הַכֹּל גָּלוּי
 לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ, צוּפָה וּמַבִּיט עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת. כִּי תָבִיא
 חוֹק זְכוּרֹן לְהַפְקֵד כָּל רוּחַ וְנַפֶּשׁ, וְלַהֲזַכֵּר מַעֲשִׂים רַבִּים
 וְהֵמוֹן בְּרִיּוֹת לְאֵין תְּכִלִּית. מֵרֵאשִׁית כְּזֹאת הוֹדַעְתָּ, וּמִלְּפָנִים
 אוֹתָהּ גְּלִיתָ, זֶה הַיּוֹם תְּחִילַת מַעֲשִׂיךָ, זְכוּרֹן לַיּוֹם רֵאשׁוֹן.
 כִּי חוֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא, מִשְׁפָּט לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב.

ועל המדינות בו יאמר: איזו לחרב, איזו לשלום, איזו לרעב, איזו לשובע. ובריות בו יפקדו להזכירם לחיים ולמות. מי לא נפקד ביום הזה. כי זכר כל היצור לפניך בא, מעשה איש ופקדתו, ועלילות מצעדי גבר. מחשבות אדם ותחבולותיו, ויצרי כל מעללי איש. אשרי איש שלא ישכחך, וכן אדם יתאמץ בך, כי דורשיך לעולם לא יכשלו, וגם לא תכלים לנצח כל החוסים בך. הלא את נח באהבה זכרת, ותפקדהו בהמון רחמיה, בהביאך את מי המבול לשחת כל בשר, מפני רוע מעלליהם. על כן זכרנו בא לפניך יי אלהינו, להרבות זרעו כעפרות תבל, וצאצאיו כחול הים.

כפתוב בתורתך: ויזכר אלהים את נח, ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתבה, ויעבר אלהים רוח על הארץ וישכו המים. וכתוב: וישמע אלהים את נאקתם, ויזכר אלהים את בריתו, את אברהם את יצחק ואת יעקב. וכתוב: וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם, אזכר והארץ אזכר.

ובדברי קדשך כתוב לאמר: זכר עשה לנפלאותיו חנון ורחום יי, טרף נתן ליראיו יזכר לעולם בריתו. ונאמר: זכר לעולם בריתו, דבר צוה לאלף דור. ונאמר: ויזכר להם בריתו, וינחם כרב חסדיו.

ועל ידי עבדיך הנביאים כתוב לאמר: הלא וקראת באזני ירושלים לאמר, פה אמר יי, זכרתי לך חסד נעוריה,

אֶהֱבֵת כְּלוּלֹתֶיךָ, לְכַתֵּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר, בְּאַרְץ לֹא זְרוּעָה.
 וְכָתוּב: וְזָכַרְתִּי אֲנִי אֶת בְּרִיתִי אִתְּךָ בְּיָמַי נְעוּרַיִךְ, וְהַקִּימוֹתַי
 לְךָ בְּרִית עוֹלָם. וְכָתוּב: הֵבֵן יָקִיר לִי אֶפְרַיִם אִם יֶלֶד
 שְׁעֵשְׂעִים, כִּי מִדֵּי דַבְּרֵי בּוֹ, זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד, עַל כֵּן הָמוּ מֵעַי
 לוֹ, רַחֵם אֲרַחֲמֶנּוּ נָאָם יי'.

ואומר 'יעלה ויבוא' עד 'רחום וחנון אתה':

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וַיָּבֹא יִגִּיעַ יִרְאֶה יִרְצֶה יִשְׁמַע
 יִפְקֹד יִזְכֹּר לְפָנֶיךָ זְכוֹרָנוּ, זְכוֹרֵן אֲבוֹתֵינוּ, זְכוֹרֵן
 יְרוּשָׁלַם עִירָךְ, זְכוֹרֵן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדְּךָ, זְכוֹרֵן כָּל עַמְּךָ בֵּית
 יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, לְפַלְטָה לְטוֹבָה לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּיוֹם
 טוֹב מְקַרָּא קֹדֶשׁ הַזֶּה, בְּיוֹם הַזְּכוֹרֵן הַזֶּה, לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ
 וְלֵהוֹשִׁיעֵנוּ. זְכָרְנוּ יי' אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, פְּקֻדָּנוּ בּוֹ לְבִרְכָה,
 הוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים, בְּדַבֵּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם
 עָלֵינוּ, וּמַלְטָנוּ בּוֹ מִכָּל צָרָה וַיְגוֹן, וְשִׁמְחָנוּ בּוֹ שִׁמְחָה שְׁלָמָה
 כִּי אֵל מֶלֶךְ רַחוּם וְחַנוּן אַתָּה.

וְזָכַרְנוּ בְּזְכוֹרֵן טוֹב מִלְּפָנֶיךָ, וּפְקֻדָּנוּ בְּפְקוּדַת יְשׁוּעָה
 וְרַחֲמִים מְשִׁמֵי שְׁמֵי קֹדֶם, וְזָכוֹר לָנוּ יי' אֱלֹהֵינוּ, אֶת
 הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד וְאֶת הַשְּׁבוּעָה, אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם
 אָבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרֵיָה. וְתִרְאֶה לְפָנֶיךָ הָעֵקִידָה שְׁעָקֵד אֶת
 יֶצְחָק בְּנוֹ עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ, וְכַבֵּשׁ רַחֲמָיו לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבְךָ
 שְׁלָם. כֵּן יִכְבֹּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעֲסֶךָ, וַיְגָלוּ רַחֲמֶיךָ עַל מַדּוּתֶיךָ,
 וְתִתְנַהֵג עִמָּנוּ בְּמִדַּת רַחֲמִים, וְאֵל תִּתְנַהֵג עִמָּנוּ בְּמִדַּת
 הַדִּין. וּבַעֲבוּר שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל, יִשׁוּב חֲרוֹן אַפְּךָ מֵעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל

וּמַעֲרִיךְ וּמַנְחֵלְתָךְ וְקַיִים לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ אֶת הַדָּבָר
 שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ בְּתוֹרָתְךָ עַל יְדֵי מִשְׁה עֲבָדְךָ: וְזָכַרְתִּי לָהֶם
 בְּרִית רֵאשִׁינִים, אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי
 הַגּוֹיִם, לִהְיוֹת לָהֶם לֵאלֹהִים, אֲנִי יי.

כִּי זֹכֵר כָּל הַנְּשַׁכְּחוֹת אֶתְּה מֵעוֹלָם, כִּי אֵין שְׁכַחָה לְפָנַי
 כִּסָּא כְּבוֹדְךָ, וְעֵקֶידַת יִצְחָק אָבִינוּ לְזִרְעוֹ הַיּוֹם תִּזְכָּר,
 בְּרוּךְ אַתָּה יי זֹכֵר הַבְּרִית.

ותקוע תש"ת פעם אחת: תקיעה, שלושה שברים, תקיעה; ואומרים:

הַיּוֹם הֵרַת עוֹלָם. הַיּוֹם יַעֲמִיד בְּמִשְׁפָּט כָּל יִצְרֵי עוֹלָמִים.
 אִם כְּבָנִים אוֹ כְּעַבְדִּים. אִם כְּבָנִים רַחֲמָנוּ כְּרַחֵם אָב
 עַל בָּנִים, וְאִם כְּעַבְדִּים עֵינֵינוּ לְךָ תְּלוּיוֹת עַד שְׁתַּחֲנֶנּוּ
 וְתוֹצִיא לָאוֹר מִשְׁפָּטָנוּ, קְדוֹשׁ.

ברכה שלישית משלוש ברכות האמצעיות, והיא שופרות:

אַתָּה נְגִלִית בְּעֵנֵן כְּבוֹדְךָ, עַל עַם קְדֻשְׁךָ לְדַבֵּר עִמָּהֶם.
 מִן הַשָּׁמַיִם הַשְּׂמַעְתָּם קוֹלְךָ, וְנִגְלִית עֲלֵיהֶם בְּעַרְפְּלֵי
 טוֹהַר. גַּם כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ חָל מִלְּפָנֶיךָ, וּבְרִיּוֹת בְּרֵאשִׁית
 חָרְדוּ מִמֶּךָ. בְּהַגְלוֹתְךָ מִלְּכָנוּ עַל הַר סִינַי, לְלַמֵּד לְעַמְּךָ תּוֹרָה
 וּמִצְוֹת. וַתִּשְׁמִיעַם אֶת הוֹד קוֹלְךָ, וְדַבְּרוֹת קְדֻשְׁךָ מִלְּהַבֵּי
 אֵשׁ. בְּקוֹלוֹת וּבְרָקִים עֲלֵיהֶם נְגִלִית, וּבְקוֹל שׁוֹפָר עֲלֵיהֶם
 הוֹפְעֵת.

כְּפָתוּב בְּתוֹרָתְךָ: וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְהִיֹת הַבֶּקֶר, וַיְהִי
 קֹלֶת וּבְרָקִים, וְעָנָן כָּבֵד עַל הָהָר, וְקוֹל שׁוֹפָר חָזָק

מֵאֵד, וַיִּחַרְד כָּל הָעָם אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה. וְכָתוּב: וַיְהִי קוֹל הַשֹּׁפָר הוֹלֵךְ וְחִזַּק מְאֹד, מִשֶּׁה יִדְבֵּר, וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל. וְכָתוּב: וְכָל הָעָם רְאוּ אֶת הַקּוֹל וְאֶת הַלְפִידִים, וְאֶת קוֹל הַשֹּׁפָר, וְאֶת הָהָר עָשָׂן, וַיֵּרָא הָעָם וַיִּנְעוּ, וַיַּעֲמְדוּ מֵרָחֵק.

וּבְדַבְרֵי קִדְשֵׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר: עָלָה אֱלֹהִים בְּתְרוּעָה, וְיִי בְקוֹל שׁוֹפָר. וְכָתוּב: בַּחֲצָצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר, הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְיִי. וְכָתוּב: הַלְלוּיָהּ, הַלְלוּ אֵל בְּקִדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בְרִקִיעַ עֲזוֹ. הַלְלוּהוּ בְּגְבוּרָתָיו, הַלְלוּהוּ כְּרֹב גְּדֻלוֹ. הַלְלוּהוּ בְּתַקְעַ שׁוֹפָר, הַלְלוּהוּ בְּנִבְּל וּכְבוֹד. הַלְלוּהוּ בְּתַף וּמְחוּל, הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֶגְב. הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שְׁמַע, הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה. כָּל הַנְּשָׁמָה תְהִלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ.

וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים נֶאֱמַר: כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל וְשׁוֹכְנֵי אֶרֶץ, כְּנִשְׂא נֶס הָרִים תִּרְאוּ, וְכִתְקוּעַ שׁוֹפָר תִּשְׁמְעוּ. וְכָתוּב: וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל, וַיָּבֹאוּ הָאֲבָדִים בְּאֶרֶץ אֲשׁוּר וְהַנְּדָחִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לַיְי, בְּהַר הַקִּדְשׁ בִּירוּשָׁלַם. וְכָתוּב: וַיִּי עֲלֵיהֶם יִרְאֶה וַיִּצַּא כְּבָרֵךְ חֲצוֹ, וַיִּי אֱלֹהִים בְּשׁוֹפָר יִתְקַע, וְהָלַךְ בְּסַעֲרוֹת תִּימָן. וַיִּי צְבָאוֹת יִגַן עֲלֵיהֶם, כִּן תִּגַן עַל עַמֶּךָ בְּשִׁלּוּמָהּ.

תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחַרוּתְנוּ, וְשֵׂא נֶס לְקִבְץ גְּלִיּוֹתֵינוּ. וְקִרְב פְּזוּרֵנוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם, וּנְפֻצוֹתֵינוּ כְּנֶס מִיְרֻכְתֵי אֶרֶץ. וְהִבִּיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה, וְלִירוּשָׁלַם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם. וְשֵׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ, כְּמִצְוֶה עָלֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ עַל יְדֵי

מִשֶׁה עֲבָדְךָ: וּבְיוֹם שְׂמַחְתְּכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרֵאשֵׁי חֲדָשְׁכֶם
וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצָצְרוֹת עַל עֲלֵיתֵיכֶם וְעַל זְבָחֵי שְׁלַמֵיכֶם,
וְהָיוּ לָכֶם לְזִכְרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם, אָנִי יי אֱלֹהֵיכֶם.

כִּי שׁוֹמֵעַ קוֹל שׁוֹפֵר אֶתְּהָ מֵעוֹלָם, וּמֵאֲזִין תְּרוּעָה וְאִין דוֹמָה
לָךְ. בְּרוּךְ אַתָּה יי, שׁוֹמֵעַ קוֹל תְּרוּעַת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
הַיּוֹם בְּרַחֲמִים.

ותוקע תר"ת פעם אחת: תקיעה, תרועה, תקיעה; ואומרים:

הַיּוֹם הֵרַת עוֹלָם. הַיּוֹם יַעֲמִיד בְּמִשְׁפָּט כָּל יְצוּרֵי עוֹלָמִים.
אִם כְּבָנִים אוֹ כְּעַבְדִּים. אִם כְּבָנִים רַחֲמֵנוּ כְּרַחֵם אָב
עַל בָּנִים, וְאִם כְּעַבְדִּים עֵינֵינוּ לָךְ תְּלוּיוֹת עַד שְׁתַּחֲנֵנוּ
וְתוֹצִיא לָאוֹר מִשְׁפָּטֵנוּ, קְדוֹשׁ.

**רְצֵה יי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלִתְפִלָּתָם שְׁעָה, וְהַשֵּׁב
הָעֲבוֹדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ, וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל וְתִפְלָתָם מְהֵרָה
בְּאַהֲבָה תִקְבַּל בְּרָצוֹן, וְתִהְיֶה לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל
עִמָּךְ.**

וְתִרְצָנוּ, וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְכוּף לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים כְּמֵאֲז,
בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן.

**מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ, צוּר חַיֵּינוּ מִגֵּן
שְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדָה לָךְ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתְךָ
עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ, וְעַל נְשָׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.
עַל נְסִיף וְנַפְלְאוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת וְעַת עָרַב וּבָקָר וְצַהֲרָיִם.**

הטוב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְרַחֵם כִּי לֹא תָמוּ חַסְדֶיךָ, כָּל הַחַיִּים יְהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל כִּי טוֹב הָאֵל הַטוֹב [נהגו רוב העם להוסיף: זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וּכְבוֹשׁ פַּעֲסֶךָ וּכְתוֹב לַחַיִּים כָּל בְּנֵי בְרִיתְךָ], **בְּרוּךְ אַתָּה יי**, הַטוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נֶאֱדָה לְהוֹדוֹת.

ברכת כהנים

אם היה כהן אחד, לאחר שהחזיר פניו כלפי העם ממשיך הכהן ואומר 'יְבָרְכֶךָ', ושליח הציבור מקרא אותו את שאר מלות הברכה. היו שני כהנים או יותר, אינם אומרים 'יְבָרְכֶךָ' עד שיקרא להם שליח הציבור ויאמר להם: 'כהנים', ואז הם עונים 'יְבָרְכֶךָ' והש"ץ ממשיך ומקרא אותן מלה-מלה, ואין הש"ץ עונה אמן בסוף פסוקי הברכה:

יְבָרְכֶךָ יי וַיְשַׁמְרֶךָ [אמן]. **יָאֵר יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶנְךָ** [אמן].

יֵשָׁא יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לְךָ שְׁלוֹם [אמן].

אם אין כהן אומר שליח הציבור:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בְּרַכְנוּ בְּבִרְכָה הַמְשַׁלֶּשֶׁת בְּתוֹרָה, הָאֲמוּרָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו הַכֹּהֲנִים עִם קְדוּשָׁיָהּ, כְּאָמֹר: יְבָרְכֶךָ יי וַיְשַׁמְרֶךָ, יָאֵר יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶנְךָ, יֵשָׁא יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לְךָ שְׁלוֹם, וְשָׂמוּ אֶת שְׁמֵי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָנִי אֲבָרְכֶם.

ואין העם עונים אחריו מאומה, וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבְרַכָה חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ, וּבְרַכְנוּ כָּלֵנוּ מִמָּאוֹר פְּנִיָה, כִּי מִמָּאוֹר פְּנִיָה נִתְּתָ לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ תוֹרָה וְחַיִּים אֶהְבָּה וְחֶסֶד צְדָקָה וְשְׁלוֹם, וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֶךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת בְּשְׁלוֹם [נהגו רוב העם להוסיף: וּבְסִפּוֹר חַיִּים בְּרַכָה וְשְׁלוֹם נִזְכָּר וּנְכַתֵּב לְפָנֶיךָ אָנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לַחַיִּים וְלְשְׁלוֹם] **בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם.**

ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִי לְרָצוֹן אֲמֵרִי פִי וְהִגִּיִן לְבִי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי.

ואחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל
עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה | ואומר קדיש בתרא:

**יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיהַ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיהַ
וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיהַ וְיִצְמַח פְּרֻקְנִיהַ וְיִקְרַב מְשִׁיחִיהַ
וְיַפְרוֹק עַמִּיהַ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעֶגְלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאֲמַרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיהַ רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וְלְעַלְמֵי עַלְמֵיָא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמַם יִתְעַלֶּה יִתְהַדַּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיהַ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאֲמִירָן בְּעֶלְמָא, וְאֲמַרוּ אָמֵן [אמן].**

**תִּתְקַבַּל צְלוֹתְכוֹן וְתִתְעַבַּד בְּעוֹתְכוֹן וּצְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן
דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֳדָם אָבוּהוֹן דִּי בְּשִׁמְיָא. יְהֵא
שְׁלָמָא רַבָּה מְשִׁמְיָא וְסִיעֵתָא וּפְרֻקְנָא, עֲלִיכוֹן וְעֶלְנָא וְעַל
כָּל קְהָלְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל וְאֲמַרוּ אָמֵן [אמן], עוֹשֶׂה שְׁלוֹם
בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.**

קידוש ליום ראש השנה

מקדש ביום ראש השנה כדרך שמקדש בשבת, כלומר מברך 'בורא פרי הגפן' בלבד.

מנחה לראש השנה

מתפללין כמנחת שבת (עמ' 140) עד 'יהי לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגאלי'
(לפני 'מזמור שיר ליום השבת'), וממשיך כאן: ונהגו מקצת העם לקרות בכל יום אחר
התחנונים שיר מזמור שהיו הלויים אומרים בבית המקדש באותו היום:

ליום ראשון

לְדוֹד מְזִמּוֹר, לִיּוֹי הָאָרֶץ וּמְלוֹאָה תִּבֵּל וַיִּשְׁבִּי בָּהּ: כִּי הוּא עַל יָמִים
 יִסְדָּה וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנָה: מִי יַעֲלֶה בָּהֶר יִי וַיְמִי יָקוּם בְּמָקוֹם
 קִדְשׁוֹ: נָקִי כַפַּיִם וְיִבֵּר לֵבָב אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא לְשׂוֹא נִפְשֵׁי וְלֹא נִשְׁבַּע
 לְמַרְמָה: יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יִי וַיְצַדְקָה מֵאֵלֶיהִי יִשְׁעוֹ: זֶה דוֹר דִּרְשׁוּ
 מִבְּקִשֵׁי פְּנִיךָ יַעֲקֹב סֵלָה: שָׂאוּ שְׁעָרִים רְאשֵׁיכֶם וְהַנְּשָׂאוּ פִתְחֵי
 עוֹלָם, וַיָּבֹאוּ מֶלֶךְ הַכְּבוֹד: מִי זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד יִי עֲדוּז וְגִבּוֹר יִי גִבּוֹר
 מִלְחָמָה: שָׂאוּ שְׁעָרִים רְאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם, וַיָּבֹאוּ מֶלֶךְ
 הַכְּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, יִי צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד סֵלָה.

ליום שני

שִׁיר מְזִמּוֹר לְבְנֵי קִרְחַ: גָּדוֹל יִי וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הֵר קִדְשׁוֹ:
 יִפֶּה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ הֵר צִיּוֹן יִרְכָּתִי צָפוֹן, קִרְיַת מֶלֶךְ רַב:
 אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׁגָּב: כִּי הִנֵּה הַמַּלְכִים נוֹעְדוּ עִבְרוּ
 וַיְחַדּוּ: הִמָּה רָאוּ כֵּן תָּמָהּ וְנִבְהִלוּ נִחְפָּזוּ: רַעְדָה אַחְזָתֶם שֵׁם חֵיל
 כִּי־וַלְדָה: בְּרוּחַ קִדְּיִם תִּשְׁבֵּר אֲנִיּוֹת תִּרְשִׁישׁ: כִּי־אֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן רָאִינוּ
 בְּעִיר יִי צְבָאוֹת בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ, אֱלֹהִים יְכוֹנְנָה עַד עוֹלָם סֵלָה: דְּמִינוּ
 אֱלֹהִים חֲסִדְךָ בְּקִרְבֵּי הַיְכָלְךָ: כְּשִׁמְךָ אֱלֹהִים כֵּן תִּהְלֶתְךָ עַל קַצְוֵי
 אָרֶץ, צֶדֶק מְלֹאָה יְמִינְךָ: יִשְׁמַח הֵר צִיּוֹן תִּגְלָנָה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן
 מִשְׁפָּטֶיךָ: סִבּוּ צִיּוֹן וְהַקִּיפוּהָ סִפְרוּ מִגְדָּלֶיהָ, שִׁיתוּ לְבַבְכֶם לְחִילָה
 פִּסְגוּ אַרְמְנוֹתֶיהָ לְמַעַן תִּסְפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרוֹן: כִּי זֶה אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ
 עוֹלָם וָעֶד, הוּא יְבַהֲגֵנוּ עַל מוֹת.

ליום שלישי

מְזִמּוֹר לְאַסָּף, אֱלֹהִים נֶצַב בְּעֵדֶת אֵל בְּקִרְבֵּי אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט: עַד
 מְתִי תִשְׁפֹּטוּ עוֹל, וּפְנֵי רְשָׁעִים תִּשָּׂאוּ סֵלָה: נִשְׁפֹּטוּ דַל

וַיְתוֹם, עָנִי וְרֹשׁ הַצְּדִיקוֹ: פָּלְטוּ דָל וְאֲבִיוֹן, מִיַּד רְשָׁעִים הַצִּילוּ: לֹא יִדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ בַּחֲשֵׁכָה יִתְהַלְכוּ, יִמוּטוּ כָּל מוֹסְדֵי אָרֶץ: אֲנִי אֲמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֲלִיוֹן בְּלַכְּם: אָכֵן כְּאֲדָם תָּמוּתוּן וּכְאֶחָד הַשָּׂרִים תִּפְלוּ: קוּמָה אֱלֹהִים שִׁפְטָה הָאָרֶץ כִּי אַתָּה תִּנְחַל בְּכָל הַגּוֹיִם.

לְיוֹם רְבִיעִי

אֵל נִקְמוֹת יי אֵל נִקְמוֹת הוֹפִיעַ: הַנֶּשֶׂא שִׁפֵּט הָאָרֶץ הַשֵּׁב גְּמוּל עַל גְּאוִים: עַד מְתֵי רְשָׁעִים | יי, עַד מְתֵי רְשָׁעִים יַעֲלֹזוּ: יַבִּיעוּ יִדְבְּרוּ עֵתָק וַיִּתְאַמְרוּ כָּל פְּעֻלֵי אֹן: עִמָּךְ יי יִדְכְּאוּ וּנְחַלְתָּךְ יַעֲנוּ: אֲלִמְנָה וְגַר יִהְרְגוּ וַיְתוֹמִים יִרְצֹחוּ: וַיִּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה יְהוָה וְלֹא יָבִין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: בִּינוּ בְּעָרִים בְּעָם וּכְסִילִים מְתֵי תִשְׁכִּילוּ: הַנִּטְע אֲזַן הֲלֹא יִשְׁמַע אִם יִצַּר עֵין הֲלֹא יַבִּיט: הַיּוֹסֵר גּוֹיִם הֲלֹא יוֹכִיחַ הַמְּלַמֵּד אָדָם דָּעַת: יי יִדְעַ מַחֲשָׁבוֹת אָדָם כִּי הִמָּה הַבֵּל: אֲשֶׁרִי הַגִּבֹּר אֲשֶׁר תִּיַסְרֶנּוּ יְהוָה וּמִתּוֹרַתְךָ תִּלְמָדְנוּ: לְהִשְׁקִיט לוֹ מִימֵי רָע עַד יִכְרֶה לְרָשָׁע שְׁחַת: כִּי לֹא יִטֵּשׁ יי עִמוּ וּנְחַלְתוּ לֹא יַעֲזֹב: כִּי עַד צֶדֶק יִשׁוּב מִשְׁפָּט וְאַחֲרָיו כָּל יִשְׂרָאֵל לֵב: מִי יְקוּם לִי עִם מְרַעִים מִי יִתִּיצֵב לִי עִם פְּעֻלֵי אֹן: לוֹלִי יי עֲזָרְתָה לִי כִּמְעַט שִׁכְנָה דוּמָה נִפְשִׁי: אִם אֲמַרְתִּי מָטָה רַגְלִי חֲסִדְךָ יי יִסְעֲדֵנִי: בָּרֶב שָׁרְעִפִי בְּקִרְבִי תִנְחַוּמִיךָ יִשְׁעִשְׁעוּ נִפְשִׁי: הַיִּחְבְּרָךְ כִּסָּא הַיּוֹת יִצַּר עֲמַל עָלֵי חֶק: יְגוֹדְדוּ עַל נִפְשׁ צְדִיק וְדָם נָקִי יִרְשִׁיעוּ: וַיְהִי יי לִי לְמִשְׁגֵּב וְאֱלֹהֵי לְצוּר מַחֲסִי: וַיִּשָּׁב עֲלֵיהֶם אֶת אֹנְכֶם וּבִרְעָתֶם יִצְמִיתֶם, יִצְמִיתֶם יי אֱלֹהֵינוּ.

לְיוֹם חֲמִישִׁי

לְמַנְצַח עַל הַגְּתִית לְאָסָף: הַרְבִּינוּ לְאֱלֹהִים עֲזָנוּ הָרִיעוּ לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב: שָׂאוּ זְמָרָה וַתְּנוּ תַף כַּנּוֹר נְעִים עִם נְבֵל: תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגְנוּ: כִּי חֶק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לְאֱלֹהֵי

יַעֲקֹב: עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׁמוּ בְּצֵאתוֹ עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם, שְׁפֹת לֹא יִדְעֵתִי
 אֲשַׁמְעֵ: הַסִּירוֹתַי מִסָּבֵל שְׁכֵמוֹ כְּפִיו מְדוּד תַּעֲבֹרְנָה: בְּצָרָה קָרָאתָ
 וְאֶחְלָצְךָ אֶעֱנֶךָ בְּסֹתֵר רָעַם, אֲבַחֲנֶךָ עַל מִי מְרִיבָה סֵלָה: שְׁמַע עִמִּי
 וְאֶעֱיֵדָה בְּךָ יִשְׂרָאֵל אִם תִּשְׁמַע לִי: לֹא יִהְיֶה בְּךָ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה
 לְאֵל נֹכַר: אֲנֹכִי יי אֱלֹהֶיךָ הַמַּעֲלֶךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, הַרְחֹב פִּיךָ
 וְאִמְלֵאֲהוּ: וְלֹא שְׁמַע עִמִּי לְקוּלִי וְיִשְׂרָאֵל לֹא אָבָה לִי: וְאֲשַׁלְּחֵהוּ
 בְּשָׁרִירוֹת לְבָם יִלְכוּ בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם: לוֹ עִמִּי שְׁמַע לִי יִשְׂרָאֵל בְּדַרְכֵי
 יִהְלֹכוּ: כְּמַעַט אוֹיְבֵיהֶם אֲכַנִּיעַ וְעַל צָרֵיהֶם אָשִׁיב יָדַי: מִשְׁנְאֵי יי
 יִכְחָשׁוּ לוֹ וְיִהְיֶה עֵתָם לְעוֹלָם: וַיֵּאכִילֵהוּ מִחֶלֶב חֶטָּה וּמִצֹּר,
 דָּבַשׁ אֲשִׁבִיעֶךָ.

ליום ששני

יי מִלֶּךָ גְּאוֹת לְבַשׁ, לְבַשׁ יי עַז הַתְּאָזֵר אִף תִּכּוֹן תִּבְּל בַּל תִּמּוּט:
 נָכוֹן כְּסֵאֶךָ מֵאֵז מַעוֹלָם אֶתָּה: נִשְׂאוּ נְהָרוֹת יי נִשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם
 יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דְּכָיִם: מִקְלוֹת מִיָּם רַבִּים, אֲדִירִים מִשְׁבָּרֵי יָם, אֲדִיר
 בְּמָרוֹם יי: עֲדוֹתֶיךָ נֶאֱמְנוּ מְאֹד לְבֵיתְךָ נֶאֱוָה קִדְּשׁ יי לְאֶרֶץ יָמִים.

ליום השבת

מְזֻמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת, טוֹב לְהִדּוֹת לִי וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֲלִינוּ. לְהַגִּיד
 בְּבִקְרָה חֲסִדְךָ וְאַמוּנָתְךָ בְּלִילוֹת. עָלַי עֲשׂוֹר וְעָלַי נְבֹל, עָלַי
 הַגִּיוֹן בְּכִנּוּר. כִּי שִׁמְחֵתֵנִי יי בְּפַעֲלֶךָ, בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנּוּ. מֵה גָּדְלוֹ
 מַעֲשֵׂיךָ יי, מְאֹד עִמְקוֹ מִחֲשַׁבְתֶּיךָ. אִישׁ בַּעַר לֹא יִדַּע, וּכְסִיל לֹא יִבִּין
 אֶת זֹאת. בְּפֶרֶחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב, וַיִּצְצוּ כָּל פְּעָלֵי אֱוֹן, לְהַשְׁמִדֵם
 עֲדֵי עַד. וְאֶתָּה מָרוֹם לְעֵלָם יי, כִּי הִנֵּה אֵיבִיךָ ו יי, כִּי הִנֵּה אֵיבִיךָ
 יֵאבְדוּ, יִתְפָּרְדוּ כָּל פְּעָלֵי אֱוֹן. וְתָרַם כְּרָאִים קִרְנֵי, בְּלִתֵּי בְּשִׁמּוֹן רַעְנָן.
 וְתִבֵּט עֵינֵי בְּשׁוּרֵי, בְּקָמִים עָלַי מְרַעִים תִּשְׁמַעֲנָה אֲזִנִּי. צְדִיק כְּתָמַר

יִפְרַח, כְּאֶרֶז בְּלִבְנוֹן יִשְׁגֶּה. שְׁתוּלִים בְּבֵית יי, בְּחִצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ
 יִפְרִיחוּ. עוֹד יִנּוּבוּן בְּשִׁיבָה, דְּשָׁנִים וְרַעֲנָנִים יְהִיוּ, לְהַגִּיד כִּי יִשָּׂר יי,
 צוּרֵי וְלֹא עוֹלְתָה בוּ.

וקוראין: 'לדוד אליך יי נפשי אשא' וכו', 'אמר ר' אלעזר' וכו', 'אין כאלהינו' וכו':
 לְדוֹד אֵלֶיךָ יי נַפְשִׁי אֶשָּׂא: אֱלֹהֵי בְּךָ בְּטַחְתִּי אֶל אַבּוֹשָׁה, אֶל יַעֲלֹצוּ
 אוֹיְבֵי לִי: גַּם כָּל קוֹיָךְ לֹא יִבְשׁוּ, יִבְשׁוּ הַבּוֹגְדִים רִיקָם: דְּרַכְיָךְ יי
 הוֹדִיעֵנִי אַרְחוֹתֶיךָ לְמַדְנִי: הַדְרִיכֵנִי בְּאַמְתְּךָ וְלַמְדֵנִי, כִּי אַתָּה אֱלֹהֵי
 יִשְׂרָאֵל אוֹתְךָ קוֹיִתִּי כָּל הַיּוֹם: זָכַר רַחֲמֶיךָ יי וַחֲסָדֶיךָ כִּי מַעוֹלָם הָמָּה:
 חֲטָאוֹת נַעוּרֵי וּפְשָׁעֵי אֶל תִּזְכֹּר, כְּחֻסְדְּךָ זָכַר לִי אַתָּה לְמַעַן טוֹבֶךָ
 יי: טוֹב וַיִּשָּׂר יי, עַל כֵּן יוֹרָה חֲטָאִים בְּדַרְךָ: יְדַרְךָ עֲבוּיִם בְּמִשְׁפָּט
 וְיִלְמַד עֲבוּיִם דְּרַכּוֹ: כָּל אַרְחוֹת יי חֶסֶד וְאַמֶּת, לְנִצְרֵי בְרִיתוֹ וְעֵדוּתוֹ:
 לְמַעַן שִׁמְךָ יי וְסִלַּחְתָּ לַעֲוֹנֵי כִּי רַב הוּא: מִי זֶה הָאִישׁ יֵרָא יי יוֹרְנוּ
 בְּדַרְךָ יִבְחָר: נַפְשׁוֹ בְּטוֹב תָּלִין וְזָרְעוּ יִירֶשׁ אֶרֶץ: סוֹד יי לִירְאָיו וּבְרִיתוֹ
 לְהוֹדִיעֵם: עֵינֵי תַמִּיד אֶל יי, כִּי הוּא יוֹצִיא מִרְשַׁת רַגְלֵי: פְּנֵה אֵלֵי
 וַחֲנִי כִּי יַחִיד וְעֵנִי אָנִי: צְרוֹת לִבִּי הִרְחִיבוּ מִמְצוּקוֹתֵי הוֹצִיאֵנִי:
 רְאֵה עֲבִי וְעַמְּלִי וְשֵׂא לְכָל חֲטָאתֵי: רְאֵה אוֹיְבֵי כִּי רַבּוּ וְשִׁנְאַת חָמָס
 שִׁנְאוּנִי: שְׁמֶרָה נַפְשִׁי וְהַצִּילֵנִי אֶל אַבּוֹשׁ כִּי חֲסִיתִי בְּךָ: תָּם וַיִּשָּׂר
 יִצְרוּנִי כִּי קוֹיִתֶיךָ: פְּדֵה אֱלֹהִים אֶת יִשְׂרָאֵל מִכָּל צְרוּתָיו.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינְיָה: תִּלְמִידֵי חֲכָמִים מְרַבִּים שְׁלוֹם
 בְּעוֹלָם, שִׁנְאַמָּר: וְכָל בְּנֵיךָ לְמוֹדֵי יי וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךָ.

אֵין בְּאֵלֵהֵינוּ, אֵין בְּאֵדוּנֵינוּ, אֵין בְּמִלְכָנוּ, אֵין בְּמוֹשִׁיעֵנוּ.
מִי בְּאֵלֵהֵינוּ, מִי בְּאֵדוּנֵינוּ, מִי בְּמִלְכָנוּ, מִי בְּמוֹשִׁיעֵנוּ.
נוֹדָה לְאֵלֵהֵינוּ, נוֹדָה לְאֵדוּנֵינוּ, נוֹדָה לְמִלְכָנוּ, נוֹדָה לְמוֹשִׁיעֵנוּ.
בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ, בְּרוּךְ אֵדוּנֵינוּ, בְּרוּךְ מִלְכָנוּ, בְּרוּךְ מוֹשִׁיעֵנוּ.
אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ, אַתָּה הוּא אֵדוּנֵינוּ, אַתָּה הוּא מִלְכָנוּ, אַתָּה הוּא

מוֹשִׁיעֵנוּ. אֶתְּהַ תְּקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחַנּוּךָ כִּי בָא מוֹעֵד. אָךְ
צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבּוּ יִשְׁרִים אֶת פְּנֵיךָ, וַיִּבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שִׁמְךָ כִּי
לֹא עֲזַבְתָּ דְרָשֶׁיךָ יי, כִּי כָל הָעַמִּים יִלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהָיו,
וְאֶנְחֵנוּ בְּלֶךְ בְּשֵׁם יי אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד.

ואומר שליח הציבור קדיש:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיָּה
וַיִּמְלוֹךְ מַלְכוּתִיָּה וַיַּצְמַח פְּרֻקְנִיָּה וַיִּקְרַב מְנִישִׁיחִיָּה
וַיַּפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחִיּוֹכּוֹן וּבִיּוֹמִיכּוֹן וּבְחִיּוּהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אֱמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וּלְעֶלְמֵי עֲלַמְיָא | **יִתְבָּרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמַם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאִמְרֵן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אֱמֵן [אמן].

ומתפלל תפילה אחת כתקנת רבנו וכל הציבור שומעים ומתפללים עמו בלחש, ומי
שאינו יודע להתפלל יענה אמן אחר ברכותיו של שליח הציבור.

יי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וְפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אֲבוֹת
וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף: זְכַרְנוּ לְחַיִּים אֵל מְלֶךְ
חַפֵּץ בְּחַיִּים, כְּתַבְנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים] מְלֶךְ רַחֲמָן
מוֹשִׁיעַ וּמְגֹן, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְגַן אַבְרָהָם.

**אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יְיָ מְחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ מוֹרִיד
הַטָּל מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמִים
רַבִּים, רוֹפֵא חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמְתִיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם
אֲמוּנָתוֹ לְיֹשְׁבֵי עָפְרָה. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ
מִמֵּית וּמְחִיָּה [נהגו רוב העם להוסיף: מִי כְמוֹךָ אֶב הַרְחֵמְךָ, זֹכֵר יְצוּרֵי
בְּרַחֲמִים לְחַיִּים], וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ
מְחִיָּה הַמֵּתִים.**

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעוין הציבור, הוא קורא עמהן, ולא יגביה קולו בעת שהן עוין עמו:

**נְקִדִישְׁךָ וְנִעְרִיצְךָ וְנִשְׁלַשְׁ לָךְ קִדְשָׁה מְשַׁלֶּשֶׁת, כְּדָבָר הָאָמֹר
עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: [ועוין:] **קְדוֹשׁ
קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ | כְּבוֹדוֹ וְגָדְלוֹ
מְלֹא עוֹלָם וּמְשֻׁרְתָיו שׁוֹאֲלִים, אֵיִה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ: [ועוין:]
**מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ | מִמְּקוֹמְךָ
מְלַכְנוּ תוֹפִיעַ וְתִמְלֹךְ עָלֵינוּ, כִּי מְחַפִּים אָנוּ לָךְ, מְתִי תִמְלֹךְ
בְּצִיּוֹן בְּחַיֵּינוּ וּבְיָמֵינוּ: [ועוין:] **אָמֵן | תִּשְׁכּוֹן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדֵּשׁ
בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֶצַח נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ
תִּרְאִינָה בְּמַלְכוּת עֲזָךְ, כְּדָבָר הָאָמֹר בְּשִׁירֵי קִדְשְׁךָ, עַל יְדֵי
דָּוִד עַבְדְּךָ מְשִׁיחַ צִדְקָךְ: [ועוין:] **יְמַלְךָ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן
לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ | לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד גְּדֻלָּךְ וּלְנֶצַח נְצָחִים
קִדְשֶׁךָ נְקִדִישׁ, וְשַׁבְּחָךְ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יִמוּשׁ כִּי אֵל מְלֹךְ
גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ אַתָּה, [ומנהג פשוט לומר כאן: 'וּבְכֹן' וכו']:**********

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אתה קדוש ושְׁמֵךְ קָדוֹשׁ, וְקַדוּשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֵלָה,
וּבְכֹן תֵּן פִּחְדֶךָ יי אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשִׂיךָ וְאִמְתָּךְ עַל כָּל מַה
שֶׁבָרָאתָ, וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים,
וַיַּעֲשׂוּ בָלֵם אֲגָדָה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבְבֵי שָׁלֵם. כְּמוֹ שֶׁיִּדְעֵנוּ יי
אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְּׁלֵטוֹן מִלְּפָנֶיךָ, עַד בְּיַדְךָ וּגְבוּרָה בְּיַמִּינְךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא
עַל כָּל מַה שֶׁבָרָאתָ. וּבְכֹן תֵּן כְּבוֹד לַעֲמֶךָ, תְּהִלָּה לִירְאִיָּה, תִּקְוָה
לְדוֹרֶשֶׁיךָ, פִּתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ, שִׁמְחָה לְאַרְצְךָ, שִׁשׁוֹן לְעִירְךָ,
צְמִיחַת קֶרֶן לְדוֹד עַבְדְּךָ, וְעִרִיכַת נֵר לְבֹן יִשְׂרָאֵל מְשִׁיחֶךָ. וְאַזְ צְדִיקִים
יִרְאוּ וְיִשְׁמְחוּ, וַיִּשְׁרִים יַעֲלִזוּ, וְחִסְדִּים בְּרַבָּה יִגִּילוּ, וְעוֹלָתְךָ תִּקְפָּץ
פִּיָּה, וְכָל הַרְשָׁעָה כִּלְאֵה כְּעֵשֶׂן תִּכְלֶה, כִּי תַעֲבִיר מִמְּשַׁלֵּת זְדוֹן מִן
הָאָרֶץ. וּמַלְכוּת הָעֲלִיזָה מְהֵרָה תַעֲקֹר וְתִשְׁבֵּר, וְתִמְלֹךְ אֶתְּךָ הוּא
יי אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה עַל כָּל מַעֲשִׂיךָ, בִּירוּשָׁלַם עִירְךָ, וּבְהֵר צִיּוֹן מִשְׁכַּן
כְּבוֹדְךָ, וְנִגְדֵי זִקְנֶיךָ כְּבוֹד, כְּפָתוּב: וְחִפְרָה הַלְבָנָה וּבוֹשָׁה הַחֲמָה כִּי
מְלֶךְ יי צְבָאוֹת בְּהֵר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם וְנִגְדֵי זִקְנָיו כְּבוֹד, וְנֹאמֶר: יי
יִמְלֶךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנֹאמֶר: וַיִּגְבֶּה יי צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ
נִקְדָּשׁ בְּצַדִּיקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ.

ברכה אמצעית של ראש השנה:

אתה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְרָצִיתָ בָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת,
וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתָּנוּ מִלְּכָנוּ לַעֲבוֹדָתְךָ, וְשִׁמְךָ
הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ. וְתִתֵּן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ [בשבת: אֵת
יוֹם הַמָּנוּחַ הַזֶּה] אֵת יוֹם טוֹב מִקָּרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, אֵת יוֹם הַזִּכְרוֹן
הַזֶּה, זְכוֹרוֹן תְּרוּעָה בְּאַהֲבָה, זְכוֹר לִיצִיאַת מִצְרָיִם.

ואומר 'יעלה ויבוא' עד 'רחום וחנון אתה':

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וְיָבֹא יְגִיעַ יְרָאָה יְרָצָה יִשְׁמַע
 יִפְקֹד יִזְכֹּר לְפָנֶיךָ זְכוֹרֵנוּ, זְכוֹרֵן אֲבוֹתֵינוּ, זְכוֹרֵן
 יְרוּשָׁלַם עִירָךְ, זְכוֹרֵן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עֲבָדְךָ, זְכוֹרֵן כָּל עַמְּךָ בֵּית
 יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, לְפִלְטָה לְטוֹבָה לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּיוֹם
 טוֹב מְקַרָּא קֹדֶשׁ הַזֶּה, בְּיוֹם הַזְּכוֹרֵן הַזֶּה, לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ
 וְלִהְיוֹשִׁיעֵנוּ. זְכָרֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, פִּקְדָנוּ בּוֹ לְבִרְכָה,
 הוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים, בְּדַבֵּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם
 עָלֵינוּ, וּמְלִטָנוּ בּוֹ מִכָּל צָרָה וְיִגּוֹן, וְשִׁמְחָנוּ בּוֹ שִׁמְחָה שְׁלֵמָה
 כִּי אֵל מֶלֶךְ רַחוּם וְחַנוּן אַתָּה.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ בְּכוֹדְךָ,
 וְהַנָּשָׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקָרְךָ, וְהוֹפֵעַ בַּהֲדָר גָּאוֹן עֲזָרְךָ
 עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אֲרָצְךָ. וַיִּדַע כָּל פְּעוֹל כִּי אַתָּה פְּעַלְתָּנוּ,
 וַיִּבִין כָּל יְצוֹר כִּי אַתָּה יִצְרָתוּ, וַיֹּאמְרוּ כָל אֲשֶׁר הִנְשָׂמָה
 בְּאִפּוֹ: יי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ, וּמְלִכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה.

קִדְשָׁנוּ בְּמִצּוֹתֶיךָ, וְתָן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְשִׂמַח נַפְשָׁנוּ
 בְּיִשׁוּעָתְךָ, וְשִׁבְעֵנוּ מִטוֹבֶךָ, וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעֲבָדְךָ
 בְּאֵמֶת. וַדְּבַרְךָ אֵמֶת וְקִיָּם לְעַד. בְּרוּךְ אַתָּה יי מֶלֶךְ עַל כָּל
 הָאָרֶץ, מְקַדֵּשׁ [בשבת: השַׁבָּת ו] יִשְׂרָאֵל יוֹם הַזְּכוֹרֵן.

רָצָה יי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּלְתַפְלָתָם שְׁעָה, וְהַשִּׁב
 הָעֲבוֹדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ, וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפַלְתָּם מִהָרָה
 בְּאַהֲבָה תִקְבַּל בְּרָצוֹן, וְתִהְיֶה לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל
 עַמְּךָ.

**וּתְרַצְנוּ, וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְכוּף לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים כְּמֵאָז,
בְּרוּךְ אַתָּה יי המַחֲזִיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן.**

**מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ, צוּר חַיֵּינוּ מִגֵּן
יְשַׁעֲנוּ אֶתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדָה לָךְ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתְךָ
עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ, וְעַל נְשִׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.
עַל נְסִיָּה וְנַפְּלֵאוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת וְעַת עָרַב וּבָקָר וְצָהָרִים.**

**הַטוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְּרַחֵם כִּי לֹא תָמוּ חֲסָדֶיךָ, כָּל
הַחַיִּים יְהִלְלוּ אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל כִּי טוֹב הָאֵל הַטוֹב [נהגו
רוב העם להוסיף: זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וּכְבוֹשׁ כַּעֲסָךְ וּכְתוֹב לְחַיִּים
כָּל בְּנֵי בְרִיתְךָ], בְּרוּךְ אַתָּה יי, הַטוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נֶאֱמָה לְהוֹדוֹת.
וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':**

**שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבִרְכָה חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל
יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ, וּבִרְכָנוּ בְּלָנוּ מִמָּאוֹר פְּנִיָּךְ, כִּי מִמָּאוֹר
פְּנִיָּךְ נָתַתָּ לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ תּוֹרָה וְחַיִּים אֶהְבָּה וְחֶסֶד צְדָקָה
וְשְׁלוֹם, וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֶךְ אֶת עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת בְּשְׁלוֹם
[נהגו רוב העם להוסיף: וּבְסַפֵּר חַיִּים בְּרַכָּה וְשְׁלוֹם נִזְכָּר וּנְכַתֵּב לְפָנֶיךָ אָנוּ
וְכָל עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים וּלְשְׁלוֹם] בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּבָרֵךְ
אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם.**

ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִיו לְרַצוֹן אֲמָרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יי צוּרֵי וְגֹאֲלֵי.

ואחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל
עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה.

ואומר קדיש בתרא:

וַיִּתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְרָא כְרַעוּתִיָּה
וַיִּמְלוֹךְ מַלְכוּתִיָּה וַיִּצְמַח פְּרָקְנִיָּה וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיָּה
וַיִּפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיָּהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזָמֵן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וּלְעֶלְמֵי עֶלְמַיָּא | יְתַבְרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וּתְוַשְׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא דְאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

תְּתַקַּבַּל צְלוֹתְכוֹן וְתִתְעַבֵּד בְּעוֹתְכוֹן וּצְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן
דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קֳדָם אָבוּהוֹן דִּי בְּשַׁמַּיָּא. יְהֵא
שְׁלָמָא רַבָּה מְשַׁמַּיָּא וְסִיעֵתָא וּפְרָקְנָא, עֲלִיכוֹן וְעֶלְנָא וְעַל
כָּל קְהָלְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן], עוֹשֶׂה שְׁלוֹם
בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

ההבדלה למוצאי ראש השנה כהבדלה למוצאי יום טוב, ראו עמ' 91.

מנחה לערב יום הכיפורים

כל הנוטל ידיו, בין לאכילה בין לקרית-שמע בין לתפילה, מברך בתחילה: 'אשר קדשנו במצוותיו וציוונו על נטילת ידים' – שזו מצות חכמים היא, שנצטוונו בתורה לשמוע מהן, שנאמר: 'על פי התורה אשר יורוך' (הלכות ברכות ו, ב).

ואומר שליח הציבור 'והוא רחום' וכו', וקורא הוא והעם מיושב:

וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהַרְבֵּה לְהַשְׁיב אָפוּ וְלֹא
יַעִיר כָּל חַמָּתוֹ, אֲשֶׁרִי יוֹנְשֵׁי בֵּיתְךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סְלָה:
אֲשֶׁרִי הָעַם שָׁכְכָה לוֹ, אֲשֶׁרִי הָעַם שְׁיִי אֱלֹהֵיוּ.

תְּהִלָּה לְדָוִד אַרְוֹמְמָה אֱלוֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם
וְעַד: בְּכָל יוֹם אַבְרָכְךָ וְאַהֲלִלָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וְעַד: גְּדוֹל
יְיָ וּמְהִלֵּל מְאֹד וְלִגְדֹלְתוֹ אֵין חֶקֶר: דוֹר לְדוֹר יִשְׁבַּח מַעֲשֵׂיךָ
וּגְבוּרֹתֶיךָ יְגִידוּ: הֵדֵר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדַבְּרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה:
וְעִזִּזוּ נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ: וּגְדוּלְתֶךָ אֲסַפְּרֶנָּה: זְכַר רַב טוֹבְךָ יִבְיְעוּ:
וְצַדִּיקְתֶּךָ יִרְנְנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יְיָ אֶרְךָ אֲפִים וּגְדֹל חֶסֶד: טוב יְיָ
לְכָל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדֶה יְיָ כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְדֶיךָ
יְבָרְכֻכָּה: כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ יֹאמְרוּ: וּגְבוּרַתֶךָ יְדַבְּרוּ: לְהוֹדִיעַ
לְבַנֵּי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו וְכְבוֹד הֵדֵר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתֶךָ מַלְכוּת
כָּל עוֹלָמִים וּמִמְשַׁלְתֶּךָ בְּכָל דוֹר וְדוֹר: סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל הַנְּפִלִים
וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כָל אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ: וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם
אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתַח אֶת יַדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: צַדִּיק
יְיָ בְּכָל דְּרָכָיו וְחִסִּיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְיָ לְכָל קֹרְאָיו לְכָל
אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ: בְּאֵמֶת: רָצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע
וַיּוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְיָ אֶת כָּל אֲהַבָּיו וְאֶת כָּל הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד:
תְּהִלַּת יְיָ יְדַבֵּר פִּי וַיְבָרֵךְ כָּל בֶּשֶׂר שֵׁם קְדֹשׁוֹ לְעוֹלָם וְעַד.

ושליח הציבור עומד ואומר קדיש:

יִתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֵלְמָא דֵי בְּרָא כְרַעוּתִיָּה
וַיִּמְלוֹךְ מַלְכוּתִיָּה וַיִּצְמַח פְּרָקְנִיָּה וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיָּה
וַיִּפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזַמְן קָרִיב וְאֹמְרוּ: אֱמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמַם יִתְעַלֶּה יִתְהַדֵּר יִתְהַלַּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שְׂרֵתָא
וּתְוִשְׁבַּחְתָּא וְנַחְמְתָא דְאַמְרִין בְּעֵלְמָא, וְאַמְרוּ אָמֵן [אמן].

ומתפלל תפילה אחת כתקנת רבנו וכל הציבור שומעים ומתפללים עמו בלחש, ומי שאינו יודע להתפלל יענה אמן אחר ברכותיו של שליח הציבור.

יִי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וְפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת
וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבְנֵי בְנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: זְכַרְנוּ לְחַיִּים
אֵל מֶלֶךְ חַפֵּץ בְּחַיִּים, כְּתַבְנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים לְמַעַן אֱלֹהִים חַיִּים] מֶלֶךְ רַחֲמָן
מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יי מִגַּן אַבְרָהָם.

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יי מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ מוֹרִיד
הַטֵּל מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים
רַבִּים, רוֹפֵא חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמְתִיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם
אֲמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפֶר. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ
מִמֵּית וּמְחַיֶּה [נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: מִי כְמוֹךָ אֵב הַרְחֲמָן,
זוֹכֵר יְצוּרָיו בְּרַחֲמִים לְחַיִּים], וְנִאֲמַן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים,
בְּרוּךְ אַתָּה יי מְחַיֶּה הַמֵּתִים.

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעונים הציבור, הוא קורא עמהן, ולא יגביה קולו בעת שהן עונים עמו:

נְקַדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ וְנִשְׁלַשְׁ לָךְ קְדוּשָׁה מְשַׁלֶּשֶׁת, כְּדָבָר הָאָמוּר
עַל יַד נְבִיאָךְ וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאַמְרָ: [ועובין:] קְדוּשׁ
קְדוּשׁ קְדוּשׁ יי צְבָאוֹת מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ | כְּבוֹדוֹ וְגָדְלוֹ

מְלֵא עוֹלָם וּמְשַׁרְתֵּיו שׁוֹאֲלִים, אֵיִה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ: [ועובין:]
 מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מִמְּקוֹמוֹ | מִמְּקוֹמָהּ
 מִלִּפְנֵי תוֹפִיעַ וְתִמְלוֹךְ עָלֵינוּ, כִּי מְחַכִּים אָנוּ לָךְ, מְתִי תִמְלֹךְ
 בְּצִיּוֹן בְּחַיֵּינוּ וּבַיְמֵינוּ: [ועובין:] אָמֵן | תִּשְׁכּוֹן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדֵּשׁ
 בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם עֵירָךְ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנִצְח נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ
 תִּרְאִינָה בְּמַלְכוּת עֲזָךְ, בְּדַבַּר הָאֱמוּר בְּשִׁירֵי קִדְשָׁךְ, עַל יְדֵי
 דָּוִד עַבְדְּךָ מְשִׁיחַ צְדָקָךְ: [ועובין:] יִמְלֹךְ יי לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן
 לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ | לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד גְּדֻלָּךְ וּלְנִצְח נְצָחִים
 קִדְשֶׁתְךָ נִקְדִּישׁ, וְשַׁבְּחָךְ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יִמוּשׁ כִּי אֵל מֶלֶךְ
 גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ אַתָּה, [יש מקומות שנהגו לומר כאן: 'וּבְכֹן' וכו'] כְּאֱמוּר
 וַיִּגְבֶּה יי צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ נִקְדֵּשׁ בַּצְּדָקָה,
 בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּלֹךְ הַקְּדוֹשׁ.

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשֵׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סְלָה,
 [יש מקומות שנהגו לומר כאן: 'וּבְכֹן' וכו'] כְּאֱמוּר וַיִּגְבֶּה
 יי צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ נִקְדֵּשׁ בַּצְּדָקָה,
 בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּלֹךְ הַקְּדוֹשׁ.

וּבְכֹן תֵּן פְּחָדְךָ יי אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְאִימַתְךָ עַל כָּל מָה שֶׁבְּרָאתָ,
 וַיִּרְאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים, וַיַּעֲשׂוּ בְּלִם אֲגַדָּה
 אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבְבֵי שָׁלֵם. כִּמוֹ שֶׁיִּדְעֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְּׁלֹטוֹן מִלְּפָנֶיךָ,
 עַד בִּיָּדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינְךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מָה שֶׁבְּרָאתָ. וּבְכֹן תֵּן כְּבוֹד
 לַעֲמֻדָה, תְּהִלָּה לִירְאִיָּה, תִּקְוָה לְדוֹרְשֵׁיהָ, פְּתֻחוֹן פֶּה לְמִיחְלִים לָךְ, שִׁמְחָה
 לְאַרְצָךְ, שְׁשׁוֹן לְעֵירָךְ, צְמִיחַת קֶרֶן לְדוֹד עַבְדְּךָ, וְעִרִיכַת נֵר לְבָן יְשִׁי מְשִׁיחָךְ.
 וְאֵז צְדִיקִים יִרְאוּ וַיִּשְׁמְחוּ, וַיִּשְׁרִים יַעֲלִזוּ, וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יִגִּילוּ, וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ

פיה, וְכַל הַרְשָׁעָה בְּלֵהָ בְּעֵשֶׂן תִּכְלָה, כִּי תַעֲבִיר מִמְשַׁלֵּת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ.
 וּמִלְכוֹת הָעֲלִיזָה מִהֲרָה תַעֲקֹר וְתִשָּׁבֵר, וְתִמְלֹךְ אֶתְּהָ הוּא יי אֱלֹהֵינוּ מִהֲרָה
 עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ, בִּירוּשָׁלַם עִירָךְ, וּבִהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ, וְנִגְדַד זַקְנֶיךָ כְּבוֹד,
 כְּפָתוּב: וְחִפְרָה הַלְבֵנָה וּבוֹשָׁה הַחֲמָה כִּי מֶלֶךְ יי צְבָאוֹת בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם
 וְנִגְדַד זַקְנֶיךָ כְּבוֹד, וְנִאָּמַר: יי יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנִאָּמַר: וַיִּגְבֶּה יי צְבָאוֹת
 בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בְּצַדִּיקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ.

וממשיכים היחיד ושליח הציבור בברכות תפילת העמידה:

**אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת וּמִלְמֵד לְאֲנוּשׁ בִּינָה, חֲנִינוּ מֵאֲתָךְ
 דַּעָה וּבִינָה וְהַשְׁכֵּל, בְּרוּךְ אַתָּה יי חוֹנֵן הַדַּעַת.**

**הַשִּׁיבֵנוּ אֲבִינוּ לְתוֹרָתְךָ, וְקַרְבָּנוּ מִלְכָּנוּ לְעִבּוֹדָתְךָ,
 וְהַחֲזִירֵנוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יי
 הַרוֹצֵה בְּתִשׁוּבָה.**

**סִלַּח לָנוּ אֲבִינוּ כִּי חָטָאנוּ מִחוּל לָנוּ מִלְכָּנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ, כִּי אֵל
 טוֹב וְסִלַּח אַתָּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי חֲנוּן וּמְרַבֵּה לְסִלוּחַ.**

**רְאֵה בְּעֵינֵינוּ וְרִיבָה רִיבֵנוּ וּמַהֲרָ לְגַאֲלָנוּ, כִּי אֵל מֶלֶךְ גּוֹאֵל
 חֲזַק אַתָּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל.**

**רַפְּאֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ וְנִרְפָּא, הוֹשִׁיעֵנוּ וּבִנְשָׁעָה, וְהַעֲלֵה רְפוּאָה
 שְׁלֵמָה לְכָל תַּחֲלוּאֵינוּ, כִּי אֵל רוֹפֵא רַחֲמָן אַתָּה,
 בְּרוּךְ אַתָּה יי רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.**

**בְּרַכְּנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ, וּבְרַךְ אֶת שְׁנֵתֵינוּ
 בְּטַלְלֵי רְצוֹן בְּרַכָּה וּנְדָבָה כְּשָׁנִים הַטּוֹבוֹת,
 בְּרוּךְ אַתָּה יי מְבַרֵךְ הַשָּׁנִים.**

תָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחַרוֹתֵינוּ, וְשָׂא נֶס לְקַבֵּץ אֶת כָּל גְּלִיּוֹתֵינוּ.
מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ לְאַרְצֵנוּ, בְּרוּךְ אַתָּה יי
מְקַבֵּץ נְדָחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.

הַשִּׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרָאשׁוֹנָה וְיוֹעֲצֵינוּ כְּבֵתְחֻלָּה, וְהַסֵּר
מִמֶּנּוּ יָגוֹן וְאַנְחָה, וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ אַתָּה לְבַדְּךָ
בְּרַחֲמִים בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּלֹךְ הַמְּשַׁפֵּט.
לְמַשְׁמָדִים אֵל תְּהִי תְקוּהָה, כָּל הַמֵּינִים כְּרָגַע יֵאבְדוּ,
וּמַלְכוּת זָדוֹן תַּעֲקֹר וְתִשָּׁבֵר מְהֵרָה בְּיָמֵינוּ,
בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמְכַנְיַע זֵדִים.

עַל הַצְּדִיקִים וְעַל הַחֲסִידִים וְעַל גְּרֵי הַצֶּדֶק וְעַל שְׂאֵרֵי
עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, יְהִימוּ רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְתֵן
שָׂכָר טוֹב לְכָל הַבוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ בְּאַמֶּת וְשִׁים חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם.
לְעוֹלָם לֹא יִבּוֹשׁ, כִּי בְשִׁמְךָ בְּטַחְנוּ וְלִישׁוּעָתְךָ נִשְׁעָנוּ,
בְּרוּךְ אַתָּה יי מִשְׁעָן וּמִבְטָח לְצְדִיקִים.

תִּשְׁכַּח בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם עִירְךָ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וּבָנִה אוֹתָהּ בְּנֵי
עוֹלָם בְּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, בְּרוּךְ אַתָּה יי בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם.

אֵת צַמַח דָּוִד מְהֵרָה תַצְמִיחַ וְקַרְנּוֹ תִרוֹם בְּיִשׁוּעָתְךָ,
בְּרוּךְ אַתָּה יי מְצַמִּיחַ קֶרֶן יִשׁוּעָה.

שִׁמַּע קוֹלֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ, וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים
וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלַּתֵנוּ, מִלְּפָנֶיךָ מִלְכֵנוּ רִיקָם אֵל תִּשְׁיבֵנוּ,
כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה.

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה, והשב
העבודה לדביר ביתך, ואשי ישראל ותפלתם מהרה
באהבה תקבל ברצון, ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל
עמך.

ותרצנו, ותחזינה עינינו בשובך לכוף לציון ברחמים כמאז,
ברוך אתה יי המחזיר שכבנתו לציון.

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו, צור חיינו מגן
ישענו אתה הוא לדור ודור. נוודה לך ונספר תהלתך
על חיינו המסורים בידיך, ועל נשמותינו הפקודות לך.
על נסיוך ונפלאותיך שבכל עת ועת ערב ובקר וצהרים.

הטוב כי לא כלו רחמיה, המרחם כי לא תמו חסדיך, כל
החיים יהללו את שמך הגדול כי טוב האל הטוב [נהגו
רוב העם להוסיף בעשי"ת: זכור רחמיה יי אלהינו וכבוש בעסק וכתוב לחיים
כל בני בריתך], **ברוך** אתה יי, הטוב שמך ולך נאה להודות.

וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שים שלום טובה וברכה חן וחסד ורחמים עלינו ועל
ישראל עמך, וברכנו בלנו ממאור פניך, כי ממאור
פניך נתת לנו יי אלהינו תורה וחיים אהבה וחסד צדקה
ושלום, וטוב בעיניך לברך את עמך ישראל בכל עת בשלום
[נהגו רוב העם להוסיף בעשי"ת: ובספר חיים ברכה ושלום נזכר ונכתב לפניך
אנו וכל עמך בית ישראל לחיים ולשלום] **ברוך** אתה יי המברך
את עמו ישראל בשלום.

ואומר שליח הציבור וכולם אומרים עמו בלחש את נוסח הוידוי:

אָפֵא אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, תָּבוֹא לְפָנֶיךָ תִּפְלֵתנוּ, וְאַל
תִּתְעַלֵּם מִלִּפְנֵינוּ מִתְחַנְּתֵנוּ, שְׂאִין אָנוּ עֲדֵי פָנִים וּקְשֵׁי
עוֹרְךָ, שֶׁנֶּאֱמַר לְפָנֶיךָ צְדִיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חָטָאנוּ, אֲבָל
חָטָאנוּ אֲנַחְנוּ וְאֲבוֹתֵינוּ.

אֲשַׁמְנוּ, בְּגִדְנוּ, גִּזְלָנוּ, דִּבְרָנוּ דוֹפִי, הֶעֱוִינוּ וְהִרְשַׁעְנוּ, זָדְנוּ,
חֲמַסְנוּ, טְפַלְנוּ שְׁקֵר, יַעֲצָנוּ רָע, כִּזְבְּנוּ, לִצְנוּ,
מַרְדְּנוּ, נֶאֱצָנוּ, סָרְרָנוּ, עֲוִינוּ, פָּשַׁעְנוּ, צָרְרָנוּ, קִשְׁיָנוּ עוֹרְךָ,
רִשְׁעָנוּ, שַׁחְתָּנוּ, תָּעִינוּ, תַּעֲבָנוּ, תַּעֲתָעְנוּ. סָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ
וּמִמְשַׁפְּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שָׁוֵה לָנוּ, וְאַתָּה צְדִיק עַל כָּל הַבָּא
עֲלֵינוּ, כִּי אֵמֶת עֲשִׂיתָ וְאֲנַחְנוּ הִרְשַׁעְנוּ.

מֵה נֶאֱמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מְרוֹם, מֵה נִסְפָּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן
שְׁחָקִים. הֲלֹא הַנְּסִתָּרוֹת וְהַנְּגִלוֹת אֶתָּה יוֹדֵעַ, אֶתָּה
יּוֹדֵעַ רְדֵי עוֹלָם וְתַעֲלוּמוֹת סִתְרֵי כָל חַי, אֶתָּה חוֹפֵשׁ כָּל חֲדָרֵי
בְּטָן וְרוֹאֵה כְּלִיּוֹת וְלֵב. אִין כָּל דְּבָר נַעֲלָם מִמֶּךָ, וְאִין נִסְתָּר
מִנְּגֵד עֵינֶיךָ. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלוֹתֵינוּ,
שֶׁתִּמְחֹל לָנוּ עַל כָּל חֲטָאֵתֵינוּ, וְתִכְפֹּר לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ,
וְתִסְלַח לְכָל פְּשָׁעֵינוּ.

וְעַל חֲטָא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׁגְגָה, וְעַל חֲטָא שְׁחָטָאנוּ
לְפָנֶיךָ בְּזִדּוֹן, וְעַל חֲטָא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּסִתְרָה, וְעַל
חֲטָא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגִלוּי, וְעַל חֲטָא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ
בְּאוֹנָס, וְעַל חֲטָא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּרָצוֹן.

וְעַל חַטָּאִים שְׁאַנּוּ חַיִּיבִים עֲלֵיהֶם עֲשֵׂה, וְעַל חַטָּאִים שְׁאַנּוּ חַיִּיבִים עֲלֵיהֶם לֹא תַעֲשֶׂה שְׁנַתֵּק לַעֲשֵׂה, וְעַל חַטָּאִים שְׁאַנּוּ חַיִּיבִים עֲלֵיהֶם לֹא תַעֲשֶׂה, וְעַל חַטָּאִים שְׁאַנּוּ חַיִּיבִים עֲלֵיהֶם קִרְבּוֹ, וְעַל חַטָּאִים שְׁאַנּוּ חַיִּיבִים עֲלֵיהֶם מִלְּקוּת אַרְבָּעִים, וְעַל חַטָּאִים שְׁאַנּוּ חַיִּיבִים עֲלֵיהֶם מִיְתָה בְיַדִּי שְׁמַיִם, וְעַל חַטָּאִים שְׁאַנּוּ חַיִּיבִים עֲלֵיהֶם כְּרַת, וְעַל חַטָּאִים שְׁאַנּוּ חַיִּיבִים עֲלֵיהֶם אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין: חֲנֹק וְהָרֵג שְׂרִיפָה וְסָקִילָה.

עַל הַגְּלוּיִם לָנוּ וְעַל שְׂאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ, הַגְּלוּיִם לָנוּ כְּכָר אֲמַרְנוּם לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ, וְשְׂאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ חֲטָאֵנוּ עַל כּוֹלָם. וְאַתָּה יוֹדֵעַ כָּל הַנְּסֻתוֹת, כְּכַתּוּב: הַנְּסֻתָּרְת לִי אֱלֹהֵינוּ, וְהַנְּגַלְת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם, לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת. כִּי אַתָּה סִלַּחְתָּ לְיִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וּמִחֲלָן לְשַׁבְּטֵי יִשְׂרָאֵל, וּמִבְּלַעֲדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלַח.

אֱלֹהֵי, עַד שֶׁלֹּא נּוֹצַרְתִּי אֵינִי כְּדָאֵי וְעַכְשָׁיו שְׁנוֹצַרְתִּי כְּאֵלֹהֵי לֹא נּוֹצַרְתִּי. עָפַר אֲנִי בְּחַיִּי קַל וְחוֹמֵר בְּמִיתָתִי. הֲרֵי אֲנִי לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵי כְּכֹלִי מְלֵא בּוֹשָׁה וּכְלָמָה. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁלֹּא אֶחְטָא, וּמֵה שֶׁחֲטָאתִי, מְרוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּיּוֹם אֲבָל לֹא עַל יְדֵי יִסּוּרִין.

ובסוף היודי מתחנן ואומר:

יְהִיו לְרָצוֹן אֲמָרֵי כִּי וְהִגִּיּוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יי צוּרֵי וְגֹאֲלֵי.

אחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה.

ונופלים על פניהם:

לִפְנֵיךָ אֱנִי בֹרֵעַ וּמִשְׁתַּחֲוֶה וּמִתְחַנֵּן אֲדוֹן הָעוֹלָם, אֱלֹהֵי
הָאֱלֹהִים וְאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים, כִּי לֹא עַל צְדָקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ
מִפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לִפְנֵיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים. מֵה נֹאמֵר
לִי מֵה נִדְבֵר וּמֵה נִצְטַדֵּק, חֲטָאנוּ וְעוֹיְנוּ וְהִרְשָׁעְנוּ וּמִרְדְּנוּ
וְסוּר מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ, לָךְ יי הַצְדָּקָה וְלָנוּ בְּשֵׁת
הַפָּנִים, הוֹשָׁחַרוּ פְּנֵינוּ מִפְּנֵי אֲשַׁמְתָנוּ וְנִכְפַּפָּה קוֹמַתָנוּ
מִפְּנֵי עֲוֹנוֹתֵינוּ, אֵין לָנוּ פֶה לְהִשְׁיב וְלֹא מִצַּח לְהָרִים רֹאשׁ.
אֱלֹהֵי, בּוֹשָׁתִי וְנִכְלַמְתִּי לְהָרִים אֱלֹהֵי פְּנֵי אֵלֶיךָ, כִּי עֲוֹנוֹתֵינוּ
רָבוּ לְמַעַלָּה רֹאשׁ וְאֲשַׁמְתָנוּ גְדֹלָה עַד לַשָּׁמַיִם. אֵין
בָּנוּ מַעֲשִׂים, עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה לְמַעַן שְׁמֶךָ, כְּמוֹ
שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ עַל יְדֵי נְבִיאֶיךָ: לְמַעַן שְׁמִי אֲאָרִיךְ אִפִּי וּתְהַלְתִּי
אֲחֻטָּם לָךְ לְבַלְתִּי הַכְרִיתֶךָ, לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי עוֹשֶׂה בֵּית
יִשְׂרָאֵל כִּי אִם לְשֵׁם קְדוֹשִׁי. לֹא לָנוּ יי לֹא לָנוּ, כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן
כְּבוֹד עַל חֲסִדֶיךָ עַל אַמְתֶּךָ, לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אִיֶּה נָא
אֱלֹהֵיהֶם.

אָנָּה יי, אֵל תִּפֹּן אֶל קִשְׁי הָעַם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל
חֲטָאתוֹ, סִלַּח נָא לַעֲוֹן הָעַם הַזֶּה כְּגֹדֶל חֲסִדֶיךָ,
וּכְאֲשֶׁר נִשְׁאַתָּ לַעַם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הַנְּהָ, לְמַעַן שְׁמֶךָ יי
וְסִלַּחְתָּ לַעֲוֹנֵי כִּי רַב הוּא, יי שְׁמַעָה, יי סִלַּחְהָ, יי הַקְּשִׁיבָה
וְעֲשֵׂה אֵל תִּאֲחֵר, לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵי כִּי שְׁמֶךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ
וְעַל עַמְּךָ.

ויגביה ראשו, הוא ושאר העם, ומתחנן מעט בקול רם מיושב:

וְאֶנְחֵנוּ לֹא נָדַע מֶה נַעֲשֶׂה כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ, זָכַר רַחֲמֶיךָ יי
 וְחֲסָדֶיךָ כִּי מַעֲוֹלָם הָמָּה, אֶל תִּזְכּוֹר לָנוּ עֲוֹנוֹת
 ראשונים, מֵהָרַ יִקְדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דְלוּנוּ מְאֹד, קוּמָה
 עֲזָרְתָהּ לָנוּ וּפִדְנוּ לְמַעַן חֲסָדֶךָ, יְהִי חֲסָדֶךָ יי עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר
 יִחַלְנוּ לָךְ, אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְהִי, יי מִי יַעֲמֵד, כִּי עִמָּךְ
 הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּתְּרָא. יי הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בַּיּוֹם קָרָאנוּ,
 כִּי הוּא יָדַע יִצְרָנוּ זָכוֹר כִּי עֲפָר אֶנְחֵנוּ, עֲזָרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ
 עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ, וְהִצִּילְנוּ וְכִפַּר עַל חַטָּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ.

ובשמשלימין התפילה אומר קדיש בתרא:

וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיָּה
 וַיִּמְלוֹךְ מַלְכוּתִיָּה וַיִּצְמַח פְּרָקְנִיָּה וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיָּה
 וַיִּפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזָמֵן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהִי שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
 לְעֶלְמָא וְלְעַלְמֵי עַלְמֵיָּא | **וַיִּתְבָּרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
 יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלָּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
 וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחְמְתָא דְּאִמְרֵן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

ונהגו להוסיף לקדיש בתרא בסופו נוסח 'תתקבל':

תִּתְקַבֵּל צְלוֹתְכוֹן וְתִתְעַבֵּד בְּעוֹתְכוֹן וּצְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן
 דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קָדָם אָבוּהוֹן דִּי בְּשַׁמְיָא. יְהִי
 שְׁלָמָא רַבָּה מְשַׁמְיָא וְסִיעֵתָא וּפְרָקְנָא, עֲלֵיכוֹן וְעַלְנָא וְעַל
 כָּל קְהָלְהוֹן דִּישְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן], עוֹשֶׂה שְׁלוֹם
 בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

עֲרֵבִית לַיּוֹם הַכִּיפּוּרִים

התפילה היא בערבית של שבת (ראו עמ' 92), עד תפילת העמידה, ואומר הש"ץ:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] **בְּעֶלְמָא דִּי בְרָא כְרַעוּתִיָּה**
וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיָּה וְיַצְמַח פְּרֻקְנִיָּה וְיִקְרַב מְשִׁיחִיָּה
וְיַפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעֶגְלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וְלְעַלְמֵי עֲלַמְיָא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמַם יִתְעַלֶּה יִתְהַדַּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שְׂרִתָּא
וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאִמִּירוֹן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

והכל עומדין ומתפללין בלחש:

יִי שְׁפָתַי תִּפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת
וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף: זְכַרְנוּ לְחַיִּים אֵל מְלֹךְ
חַפְּץ בְּחַיִּים, כְּתַבְנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים לְמַעַן אֱלֹהִים חַיִּים] מְלֹךְ רַחֲמָן
מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יי מִגֵּן אַבְרָהָם.

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יי מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ מוֹרִיד
הַטַּל מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחַסֵּד, מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים
רַבִּים, רוֹפֵא חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמְתִיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם
אֲמוּנָתוֹ לִישְׁבֵי עָפָר. מִי כְמוֹךָ בְּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ

מִמֵּית וּמִחַיָּה [נהגו רוב העם להוסיף: מִי כְמוֹךָ אָב הַרְחֵמֵנוּ,
זֹכֵר יִצְוֵינוּ בְּרַחֲמִים לְחַיִּים], וְנֶאֱמַן אֶתְּהָ לְהַחְיֹת מֵתִים,
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מִחַיָּה הַמֵּתִים.

ואומר ברכה שלישית בנוסח זה, ומנהג פשוט לומר 'ויבן' וכו':

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשִׁים בְּכָל יוֹם יְהִלְלוּךָ סֵלָה,
וּבָנוּ תָּן פְּחָדְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְאִימְתָךָ עַל כָּל מַה
שֶׁבָּרָאת, וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים,
וְעָשׂוּ בָלֵם אֲגָדָה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבְבֵי שָׁלֵם. כְּמוֹ שֶׁיִּדְעֵנוּ יְיָ
אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְּׁלֵטוֹן מִלְּפָנֶיךָ, עַד בְּיַדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינְךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא
עַל כָּל מַה שֶׁבָּרָאת. וּבָנוּ תָּן כְּבוֹד לְעַמְּךָ, תְּהִלָּה לִירְאִיָּה, תִּקְוָה
לְדוֹרְשֵׁיךָ, פִּתְחוֹן פֶּה לְמַיְחֲלִים לָךְ, שִׁמְחָה לְאַרְצְךָ, שְׂשׂוֹן לְעִירְךָ,
צְמִיחַת קֶרֶן לְדוֹד עַבְדְּךָ, וְעִרִיכַת נֵר לְבָן יְשִׁי מְשִׁיחֲךָ. וְאַזְ צְדִיקִים
יִרְאוּ וְיִשְׁמְחוּ, וְיִשְׂרִים יַעֲלִזוּ, וְחֲסִידִים בְּרַנָּה יִגִּילוּ, וְעוֹלָתְךָ תִּקְפָּץ
פִּיָּה, וְכָל הַרְשָׁעָה כִּלְאֵה כְּעָשָׂן תִּכְלֶה, כִּי תַעֲבִיר מִמְּשַׁלַּת זְדוֹן מִן
הָאָרֶץ. וּמַלְכוּת הָעֲלִיזָה מֵהָרָה תַעֲקֹר וְתִשְׁבֵּר, וְתִמְלֹךְ אֶתְּהָ הוּא
יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֵהָרָה עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ, בִּירוּשָׁלַם עִירְךָ, וּבְהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן
כְּבוֹדְךָ, וְנִגְדַד זִקְנֶיךָ כְּבוֹד, כְּפָתוּב: וְחִפְרָה הַלְבֵנָה וּבוֹשָׁה הַחֲמָה כִּי
מֶלֶךְ יְיָ צְבָאוֹת בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם וְנִגְדַד זִקְנָיו כְּבוֹד, וְנֶאֱמַר: יְיָ
יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנֶאֱמַר: וַיִּגְבֶּה יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ
נִקְדָּשׁ בַּצְּדָקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ.

ברכה אמצעית של יום הכיפורים:

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְרָצִיתָ בָּנוּ מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת,
וְקִדְשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתָּנוּ מִלִּפְנֵי לַעֲבוֹדָתְךָ, וְשִׁמְךָ
הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאת. וְתִתֵּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, [בשבת: אֵת

יום המנוח הזה] את יום טוב מקרא קדש הזה, את יום הכפורים הזה, למחילה ולסליחה ולכפר בו על כל עונותינו, באהבה, זכר ליציאת מצרים.

ואומר 'יעלה ויבוא' עד 'רחום וחנון אתה':

אֱלֹהֵינוּ ואלהי אבותינו, יעלה ויבוא יגיע יראה ירצה ישמע יפקד יזכר לפניה זכרוננו, זכרון אבותינו, זכרון ירושלים עירך, זכרון משיח בן דוד עבדך, זכרון כל עמך בית ישראל לפניה, לפלטה לטובה לחן לחסד ולרחמים, ביום מקרא קדש הזה, ביום הכפורים הזה, לרחם בו עלינו ולהושיענו. זכרנו יי אלהינו בו לטובה, פקדנו בו לברכה, הושיענו בו לחיים, בדבר ישועה ורחמים חוס וחנון ורחם עלינו, ומלטנו בו מכל צרה ויגון, ושמחנו בו שמחה שלמה כי אל מלך רחום וחנון אתה.

אֱלֹהֵינוּ ואלהי אבותינו, מחול לעונותינו ביום צום הכפורים הזה, מחה והעבר פשעינו מנגד עיניך, כאמור אנכי אנכי הוא מחה פשעיך למעני וחטאתיך לא אזכר. וכתוב: מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאתיך שובה אלי כי גאלתיך. וכתוב: כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי ותטהרו. כי אתה סלחן לישראל מן העולם ומחלן לשבטי ישורון, ומבלעדיך אין לנו מלך מחל וסולח.

אֱלֹהֵינוּ ואלהי אבותינו, מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ בְּכַבֹּדְךָ,
וְהַנָּשָׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקְרָךְ, וְהוֹפֵעַ בְּהֵדֵר גָּאוֹן עֲזָרָךְ
עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֶל אֶרֶץךָ. וַיֵּדַע כָּל פְּעוּל כִּי אַתָּה פְּעַלְתָּנוּ,
וַיִּבֵן כָּל יְצוֹר כִּי אַתָּה יְצַרְתָּנוּ, וַיֹּאמְרוּ כָל אֲשֶׁר הִנְשָׂמָה
בְּאִפּוֹ: יי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ, וּמְלֻכוֹתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְשִׂמַח נַפְשֵׁנוּ בִישׁוּעֶתְךָ,
וְשִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבֶךָ, וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאַמֶּת. וּדְבַרְךָ אֱמֶת
וְקַיָּם לְעַד. בְּרוּךְ אַתָּה יי מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ
לְעוֹנוֹת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל, מִקִּדְּשׁ [בשבת: הַשַּׁבָּת וְ] יִשְׂרָאֵל
וַיּוֹם הַכְּפוּרִים.

רְצֵה יי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְלִתְפִלָּתָם שְׁעָה, וְהַשֵּׁב
הָעִבְדוּדָה לְדָבִיר בֵּיתְךָ, וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל וְתִפְלָתָם מִהָרָה
בְּאַהֲבָה תִקְבַּל בְּרָצוֹן, וְיִתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל
עִמָּךְ. **וְתַרְצֵנוּ**, וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבֶךָ לְכוֹף לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים
כִּמְאֵז, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמַּחְזִיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ, צוּר חַיֵּינוּ מִגֵּן
יְשַׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדָה לָךְ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתְךָ
עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ, וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.
עַל נְסִיף וְנִפְלָאוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת וְעַת עָרַב וּבִקֵּר וְצָהָרִים.

הַטוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְּרַחֵם כִּי לֹא תָמוּ חַסְדֶיךָ, כָּל
הַחַיִּים יְהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל כִּי טוֹב הָאֵל הַטוֹב [נהגו
רוב העם להוסיף: זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וּכְבוֹשׁ כְּעֶסֶף וּכְתוֹב לְחַיִּים

כָּל בְּנֵי בְרִיתְךָ, בָּרוּךְ אַתָּה יי, הַטּוֹב שְׂמֵךְ וּלְךָ נָצָה לְהוֹדוֹת.
שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבִרְכָה חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ. וְעַל יִשְׂרָאֵל
 עַמֶּךָ, וּבִרְכָנוּ. כָּלֵנוּ מִמָּאוֹר פְּנִיָּה, כִּי מִמָּאוֹר פְּנִיָּה נִתְּתָה
 לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ תּוֹרָה וְחַיִּים אֲהָבָה וְחֶסֶד צְדָקָה וְשְׁלוֹם, וְטוֹב
 בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכֹל עֵת בְּשְׁלוֹם [נהגו רוב העם
 להוסיף: וּבְסֵפֶר חַיִּים בִּרְכָה וְשְׁלוֹם נִזְכָּר וְנִכְתָּב לְפָנֶיךָ אָנוּ. וְכֹל עַמֶּךָ בֵּית
 יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים וְלְשְׁלוֹם] בָּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
 בְּשְׁלוֹם.

ובולם אומרים בלחש את נוסח היודוי:

אָנָּה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, תָּבוֹא לְפָנֶיךָ תִּפְלֵתנוּ, וְאַל
 תִּתְּעַלֵּם מִלִּפְנֵינוּ מִתְחַנַּתְנוּ, שְׂאִין אָנוּ עֵזִי פָּנִים וּקְשִׁי
 עוֹרְךָ, שֶׁנֶּאֱמַר לְפָנֶיךָ צְדִיקִים אֲנַחְנוּ. וְלֹא חָטָאנוּ, אֲבָל
 חָטָאנוּ אֲנַחְנוּ וְאֲבוֹתֵינוּ.

אֲשַׁמְנוּ, בְּגִדְנוּ, גָּזְלָנוּ, דָּבַרְנוּ דוֹפִי, הָעֵוִינוּ וְהִרְשָׁעְנוּ, זָדְנוּ,
 חָמְסְנוּ, טָפְלָנוּ שֶׁקֶר, יַעֲצָנוּ רָע, כִּזְבְּנוּ, לָצְנוּ,
 מִרְדְּנוּ, נֶאֱצָנוּ, סָרְרָנוּ, עֵוִינוּ, פָּשַׁעְנוּ, צָרְרָנוּ, קִשְׁיָנוּ עוֹרְךָ,
 רִשְׁעָנוּ, שַׁחַתְנוּ, תָּעִינוּ, תַּעֲבָנוּ, תַּעֲתָעְנוּ. סָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ
 וּמִמְשַׁפְּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא נָשׂוּה לָנוּ, וְאַתָּה צְדִיק עַל כָּל הַבָּא
 עָלֵינוּ, כִּי אֵמֶת עֲשִׂיתָ וְאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ.

מֵה נֶאֱמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מְרוֹם, מֵה נִסְפָּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן
 שְׁחָקִים. הֲלֹא הַנְּסִתָּרוֹת וְהַנְּגָלוֹת אַתָּה יוֹדֵעַ, אַתָּה
 יוֹדֵעַ רָזֵי עוֹלָם וְתַעֲלוּמוֹת סִתְּרֵי כָל חַי, אַתָּה חוֹפֵשׂ כָּל חַדְרֵי

בְּטוֹן וְרוּאָה כְּלוֹיֹת וְלֵב. אֵין כֹּל דְּבַר נֶעְלַם מִמֶּךָ, וְאֵין נִסְתָּר מִנְּגֵד עֵינֶיךָ. יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּמְחֹל לָנוּ עַל כָּל חַטָּאתֵינוּ, וְתִכַּפֵּר לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ, וְתִסְלַח לְכָל פְּשָׁעֵינוּ.

וְעַל חֵטְא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׁגְגָה, וְעַל חֵטְא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּזִדּוֹן, וְעַל חֵטְא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּבְסִתְר, וְעַל חֵטְא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגִלוּי, וְעַל חֵטְא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּאוֹנֵס, וְעַל חֵטְא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּרִצּוֹן.

וְעַל חֵטָאִים שְׁאָנוּ חֵיבִים עֲלֵיהֶם עֲשָׂה, וְעַל חֵטָאִים שְׁאָנוּ חֵיבִים עֲלֵיהֶם לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁנִּתְקַ לַעֲשָׂה, וְעַל חֵטָאִים שְׁאָנוּ חֵיבִים עֲלֵיהֶם לֹא תַעֲשֶׂה, וְעַל חֵטָאִים שְׁאָנוּ חֵיבִים עֲלֵיהֶם קִרְבָּן, וְעַל חֵטָאִים שְׁאָנוּ חֵיבִים עֲלֵיהֶם מִלְּקוֹת אַרְבָּעִים, וְעַל חֵטָאִים שְׁאָנוּ חֵיבִים עֲלֵיהֶם מִיְתָה בְיַדִּי שְׁמַיִם, וְעַל חֵטָאִים שְׁאָנוּ חֵיבִים עֲלֵיהֶם כְּרֵת, וְעַל חֵטָאִים שְׁאָנוּ חֵיבִים עֲלֵיהֶם אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין: חֵנֶק וְהָרֵג שְׂרִיפָה וְסִקִּילָה.

עַל הַגְּלוּיִם לָנוּ וְעַל שְׂאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ, הַגְּלוּיִם לָנוּ כְּכָר אֲמִרְנוֹם לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ, וְשְׂאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ חֵטָאנוּ עַל כּוֹלָם. וְאַתָּה יוֹדֵעַ כָּל הַנִּסְתָּרוֹת, כְּכַתּוּב: הַנִּסְתָּרֹת לִי יי אֱלֹהֵינוּ, וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וְלִבְנֵינוּ עַד עוֹלָם, לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת. כִּי אַתָּה סִלַּחְתָּ לְיִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וּמִחֲלָן לְשַׁבְּטֵי יִשְׂרָאֵל, וּמִבְּלַעֲדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלַח.

אֱלֹהִי, עַד שְׁלֹא נִוְצַרְתִּי אִינִי כְּדָאֵי וְעַכְשָׁיו שְׁנוּצַרְתִּי כְּאֵלֹהִי
 לֹא נִוְצַרְתִּי. עֵפֶר אֲנִי בְּחַיִּי קֵל וְחוֹמֶר בְּמִיתַתִּי. הֲרִי
 אֲנִי לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי כְּכֹלִי מֵלֵא בּוֹשָׁה וּכְלָמָה. יְהִי רְצוֹן
 מִלְּפָנֶיךָ שְׁלֹא אֶחְטָא, וּמָה שְׁחָטָאתִי, מְרוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים
 אֲבָל לֹא עַל יְדֵי יְסוּרִין [ובסוף הוידוי מתחנן ואומר:]

יְהִי לְרְצוֹן אִמְרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי.

אחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל
 עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה.

בליילי שבתות שליח הציבור חוזר ומתפלל בקול רם ברכה אחת מעין השבע:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא, אֵל
עֲלִיוֹן, קוֹנֵה בְּרַחֲמָיו שָׁמַיִם וָאָרֶץ, גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה
הַכֹּל. מִגֵּן אָבוֹת בְּדַבְּרוּ, מְחַיֶּה מֵתִים בְּמֵאֲמָרוֹ, הַמְּלַךְ
הַקְּדוֹשׁ שָׂאִין כְּמוֹהוֹ הַמְּנִיחַ לְעַמּוֹ בְּשֵׁבֶת קְדָשׁוֹ, כִּי בָּם רָצָה
לְהַנִּיחַ לָהֶם. לְפָנֶיךָ נַעֲבֹד בְּיָרָאָה וּפְחַד, וְנוֹדָה לְשִׁמּוֹ בְּכָל
יוֹם תָּמִיד, מְעוֹן הַבְּרָכוֹת, אֲדוֹן הַשְּׁלוֹם, מְבָרֵךְ הַשְּׂבִיעִי
וּמְקַדֵּשׁ הַשְּׂבֵת, וּמְנִיחַ בְּקִדְשָׁהּ לְעַם מְדַשְּׁנֵי עֹנֵג,
זָכַר לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית.

אֱלֹהֵינוּ ואלהי אבותינו, רצה נא במנוחתנו. וקדשנו
 במצותיה, ותן חלקנו בתורתך, ושמח נפשנו
 בישועתך, ושבענו מטובך, וטהר לבנו לעבדך באמת,
 והנחילנו באהבה וברצון שבתות קדשך, וינוחו בם כל
 ישראל אוהבי שמך, ברוך אתה יְיָ מקדש השבת.

ולאחר התפילה, ובשבת לאחר ברכת מעין שבע, נופלין על פניהם:

**לְפָנֶיךָ אֲנִי בּוֹרֵעַ וּמִשְׁתַּחֲוֶה וּמִתְחַנֵּן אֲדוֹן הָעוֹלָם, אֱלֹהֵי
הָאֱלֹהִים וְאֲדוֹנֵי הָאָדוֹנִים, כִּי לֹא עַל צְדָקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ
מִפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים. מֵה נֹאמֵר
לִי מֵה נִדְבֵר וּמֵה נִצְטַדֵּק, חֲטָאנוּ וְעוֹיְנוּ וְהִרְשָׁעְנוּ וּמִרְדְּנוּ
וְסוּר מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ, לָךְ יְיָ הִצְדָּקָה וְלָנוּ בְּשֵׁת
הַפָּנִים, הוֹשָׁחַרוּ פְּנֵינוּ מִפְּנֵי אֲשַׁמְתָנוּ וְנִכְפַּפָּה קוֹמַתָנוּ
מִפְּנֵי עֲוֹנוֹתֵינוּ, אֵין לָנוּ פֶה לְהִשְׁיב וְלֹא מִצַּח לְהָרִים רֹאשׁ.
אֱלֹהֵי, בּוֹשָׁתִי וְנִכְלַמְתִּי לְהָרִים אֱלֹהֵי פָנֵי אֱלֹהֵי, כִּי עֲוֹנוֹתֵינוּ
רָבוּ לְמַעַלָּה רֹאשׁ וְאֲשַׁמְתָנוּ גְדָלָה עַד לַשָּׁמַיִם. אֵין
בָּנוּ מַעֲשִׂים, עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה לְמַעַן שְׂמֶךָ, כְּמוֹ
שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ עַל יְדֵי נְבִיאֶיךָ: לְמַעַן שְׂמִי אֲאָרִיךְ אִפִּי וּתְהַלְתִּי
אֲחַטֵּם לָךְ לְבַלְתִּי הַכְרִיתֶךָ, לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי עוֹשֶׂה בֵּית
יִשְׂרָאֵל כִּי אִם לְשֵׁם קִדְּשִׁי. לֹא לָנוּ יְיָ לֹא לָנוּ, כִּי לְשִׂמְךָ תֵּן
כְּבוֹד עַל חֲסִדֶךָ עַל אַמְתֶּךָ, לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵיִה נָא
אֱלֹהֵיהֶם.**

**אָנָּה יְיָ, אֵל תִּפְּן אֶל קִשְׁי הָעַם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל
חֲטָאתוֹ, סִלַּח נָא לְעוֹן הָעַם הַזֶּה כְּגִדְל חֲסִדֶךָ,
וּכְאֲשֶׁר נִשְׂאתָ לְעַם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הַנְּהָ, לְמַעַן שְׂמֶךָ יְיָ
וְסִלַּחְתָּ לְעוֹנֵי כִּי רַב הוּא, יְיָ שְׂמַעָה, יְיָ סִלַּחְהָ, יְיָ הַקְּשִׁיבָה
וְעֲשֵׂה אֵל תִּאֲחֵר, לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵי כִּי שְׂמֶךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ
וְעַל עַמֶּךָ.**

ויגביה ראשו, הוא ושאר העם, ומתחנן מעט בקול רם מיושב:

וְאֶנְחֵנוּ לֹא נָדַע מֶה נַעֲשֶׂה כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ, זָכַר רַחֲמֶיךָ יי
 וְחֲסָדֶיךָ כִּי מַעֲוֹלָם הָמָּה, אֶל תִּזְכּוֹר לָנוּ עֲוֹנוֹת
 ראשונים, מֵהָר יִקְדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דִלוּנוּ מְאֹד, קוּמָה
 עֲזָרְתָהּ לָנוּ וּפָדֵנוּ לְמַעַן חֲסָדֶיךָ, יְהִי חֲסָדֶיךָ יי עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר
 יִחַלְנוּ לָךְ, אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְהִי, יי מִי יַעֲמֵד, כִּי עִמָּךְ
 הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּתְּרָא. יי הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בַּיּוֹם קָרְאֵנוּ,
 כִּי הוּא יָדַע יִצְרָנוּ זָכוֹר כִּי עֲפָר אֶנְחֵנוּ, עֲזָרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ
 עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ, וְהִצִּילְנוּ וְכִפַּר עַל חַטָּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ.

ובשמשלימין התפילה אומר קדיש בתרא:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיָּה
 וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיָּה וְיִצְמַח פְּרֻקְנִיָּה וְיִקְרַב מְשִׁיחִיָּה
 וְיַפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזָמֵן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהִי שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
 לְעֶלְמָא וְלְעַלְמֵי עַלְמֵיָּא | **יִתְבָּרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
 יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלָּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
 וְתוֹשְׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאִמְרִין בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

ונהגו להוסיף לקדיש בתרא בסופו נוסח 'תתקבל':

תִּתְקַבַּל צְלוֹתְכוֹן וְתִתְעַבַּד בְּעוֹתְכוֹן וְצְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן
 דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קָדָם אָבוּהוֹן דִּי בְּשַׁמְיָא. יְהִי
 שְׁלָמָא רַבָּה מְשַׁמְיָא וְסִיעֵתָא וּפְרֻקְנָא, עֲלִיכוֹן וְעַלְנָא וְעַל
 כָּל קְהָלְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן], עוֹשֶׂה שְׁלוֹם
 בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

שחרית ליום הכיפורים

ביום הכיפורים שאין שם רחיצה, אינו מברך 'על נטילת ידיים' ולא 'המעביר שינה' וכו', ומתפללים כתפילת שחרית של שבת (ראו עמ' 103) עד תפילת עמידה. ומתפלל שליח הציבור תפילה אחת כתקנת רבנו גם ביום הכיפורים כי רבנו לא חילק, וכל הציבור שומעים ומתפללים עמו בלחש, ומי שאינו יודע להתפלל יענה אמן אחר ברכתיו של שליח הציבור.

יִי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אֵל עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבְנֵי בְנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף: זְכַרְנוּ לְחַיִּים אֵל מְלֹךְ חַפֵּץ בְּחַיִּים, כְּתַבְנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים] מְלֹךְ רַחֲמָן מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יי מִגֵּן אַבְרָהָם.

אַתָּה גְּבוּר לְעוֹלָם יי מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ מוֹרִיד הַטֵּל מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחַסֵּד, מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, רוֹפֵא חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לְיֹשְׁבֵי עֶפְרַיִם. מִי כְמוֹךָ בְּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ מִמֵּית וּמְחַיֶּה [נהגו רוב העם להוסיף: מִי כְמוֹךָ אֵב הַרְחֲמָן, זוֹכֵר יְצוּרֵינוּ בְּרַחֲמִים לְחַיִּים], וְנִצַּחְנוּ אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְחַיֶּה הַמֵּתִים.

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעוין הציבור, הוא קורא עמהן, ולא יגביה קולו בעת שהן עוין עמו:

נְקִדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ וְנִשְׁלַשְׁ לָךְ קִדְשָׁה מְשַׁלֶּשֶׁת, כְּדַבֵּר הָאָמוּר עַל יַד נְבִיאְךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: [ועוין:] קְדוּשָׁה

קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יי צְבָאוֹת מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ | כְּבוֹדוֹ וְגָדְלוֹ
 מְלֵא עוֹלָם וּמְשַׁרְתּוֹ שׁוֹאֲלִים, אֵי־הָ מְקוֹם כְּבוֹדוֹ: [ועובין:]
 מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מִמְּקוֹמוֹ | מִמְּקוֹמָהּ
 מְלַכְנוּ תוֹפִיעַ וְתִמְלֹךְ עָלֵינוּ, כִּי מִחֲפִים אָנוּ לָהּ, מִתִּי תִמְלֹךְ
 בְּצִיּוֹן בְּחַיֵּינוּ וּבְיָמֵינוּ: [ועובין:] אָמֵן | תִּשְׁכַּחַן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדֵּשׁ
 בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם עֵירָךְ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֶצַח נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ
 תִּרְאִינָה בְּמַלְכוּת עֲזָךְ, כַּדָּבָר הָאֲמוּר בְּשִׁירֵי קְדָשְׁךָ, עַל יְדֵי
 דָּוִד עַבְדְּךָ מְשִׁיחַ צְדָקָךְ: [ועובין:] יְמִלְךָ יי לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן
 לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ | לְדוֹר וָדוֹר נְגִיד גְּדֹלְךָ וּלְנֶצַח נְצָחִים
 קְדָשְׁתְּךָ נְקַדִּישׁ, וּשְׁבַחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יִמוּשׁ
 כִּי אֵל מְלֹךְ גְּדוֹל וְקְדוֹשׁ אַתָּה, [ומנהג פשוט לומר כאן: 'ויבְּנוּ' וכו']:

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשֵׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סְלָה,
 [ומנהג פשוט לומר כאן: 'ויבְּנוּ' וכו'],

וּבְנוּ תַן פְּחָדְךָ יי אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאִימַתְךָ עַל כָּל מָה
 שֶׁבְּרַאתָ, וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים,
 וְיַעֲשׂוּ בְלִם אֲגָדָה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבְבֵי שָׁלֵם. כִּמוֹ שֶׁיִּדְעֵנוּ יי
 אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְּׁלֵטוֹן מְלַפְנֶיךָ, עַז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בְּיַמִּינְךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא
 עַל כָּל מָה שֶׁבְּרַאתָ. וּבְנוּ תַן כְּבוֹד לַעֲמָךְ, תְּהִלָּה לִירְאִיָּה, תִּקְוָה
 לְדוֹרְשֶׁיךָ, פְּתִחוֹן פֶּה לְמַיְחָלִים לָךְ, שִׁמְחָה לְאַרְצְךָ, שְׁשׂוֹן לְעֵירָךְ,
 צְמִיחַת קֶרֶן לְדוֹד עַבְדְּךָ, וְעֵרִיכַת נֵר לְבָן יְשִׁי מְשִׁיחְךָ. וְאַזְ צְדִיקִים
 יִרְאוּ וְיִשְׁמְחוּ, וְיִשְׁרִים יַעֲלִזוּ, וְחַסִּידִים בְּרָנָה יִגִּלוּ, וְעוֹלָתְךָ תִּקְפָּץ
 פִּיָּה, וְכָל הָרִשְׁעָה כִּלְאֵה כַּעֲשָׂן תִּכְלָה, כִּי תַעֲבִיר מִמְּשַׁלַּת זְדוֹן מִן
 הָאָרֶץ. וּמַלְכוּת הָעֲלִיזָה מֵהִרָה תַעֲקֹר וְתִשְׁבֵּר, וְתִמְלֹךְ אַתָּה הוּא

יִי אֱלֹהֵינוּ מִהֲרָה עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ, בִּירוּשָׁלַם עִירָךְ, וּבְהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן
כְּבוֹדְךָ, וְנִגְדֵךְ זִקְנוֹךְ כְּבוֹד, כִּפְתּוֹב: וְחַפְרָה הַלְבָנָה וּבוֹשָׁה הַחֲמָה פִּי
מֶלֶךְ יִי צְבָאוֹת בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם וְנִגְדֵךְ זִקְנוֹ כְּבוֹד, וְנֹאמֶר: יִי
יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעַד, וְנֹאמֶר: וַיִּגְבֶּה יִי צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ
נִקְדָּשׁ בְּצַדִּיקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יִי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ.

ברכה אמצעית של יום הכיפורים:

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וּרְצִיתָ בָּנוּ מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת,
וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתָּנוּ מִלְּכֵנוּ לְעִבּוֹדְתֶךָ, וְשִׁמְךָ
הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עָלֵינוּ קִרְאתָ. וַתִּתֵּן לָנוּ יִי אֱלֹהֵינוּ, [בשבת: אֵת
יוֹם הַמְּנוּחַ הַזֶּה] אֵת יוֹם מְקַרָּא קֹדֶשׁ הַזֶּה, אֵת יוֹם הַכְּפוּרִים
הַזֶּה, לְמַחִילָה וְלִסְלִיחָה וּלְכַפֵּר בּוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ, בְּאַהֲבָה,
זִכָּר לִיציאת מצרים.

ואומר 'יעלה ויבוא' כמו ליום טוב עד 'רחום וחנון אתה':

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וַיָּבֹא יִגִיעַ יִרְאֶה יִרְצֶה יִשְׁמַע
יִפְקֹד יִזְכֹּר לְפָנֶיךָ זְכוֹרֵנוּ, זְכוֹרֹן אֲבוֹתֵינוּ, זְכוֹרֹן
ירוּשָׁלַם עִירָךְ, זְכוֹרֹן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עֲבָדְךָ, זְכוֹרֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית
יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, לְפִלְטָה לְטוֹבָה לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּיוֹם
מְקַרָּא קֹדֶשׁ הַזֶּה, בְּיוֹם הַכְּפוּרִים הַזֶּה, לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ
וְלְהוֹשִׁיעֵנוּ. זְכָרְנוּ יִי אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, פְּקָדְנוּ בּוֹ לְבִרְכָה,
הוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים, בְּדַבֵּר יְשׁוּעָה וּרַחֲמִים חוּס וְחַנּוּן וּרַחֵם
עָלֵינוּ, וּמְלִטְנוּ בּוֹ מִכָּל צָרָה וַיְגוֹן, וְשִׁמְחָנוּ בּוֹ שִׁמְחָה שְׁלֵמָה
כִּי אֵל מֶלֶךְ רַחוּם וְחַנוּן אַתָּה.

נוסח הויזוי, ואם מתפלל ביחיד אומרו לאחר 'שים שלום' וחותם 'יהיו לרצון':

אָפֵא אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, תָּבוֹא לְפָנֶיךָ תִּפְלָתָנוּ, וְאַל
תִּתְעַלֵּם מִלִּבְּנוּ מִתְחַנְתָּנוּ, שְׂאִין אָנוּ עֵזִי פָּנִים וּקְשִׁי
עוֹרְךָ, שֶׁנֶּאֱמַר לְפָנֶיךָ צְדִיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חָטָאנוּ, אֲבָל
חָטָאנוּ אֲנַחְנוּ וְאֲבוֹתֵינוּ.

אֲשַׁמְנוּ, בָּגְדָנוּ, גָּזְלָנוּ, דִּבְרָנוּ דוֹפִי, הָעוֹיִנוּ וְהַרְשָׁעָנוּ, זָדָנוּ,
חֲמֻסָנוּ, טְפִלָנוּ שְׁקֵר, יַעֲצָנוּ רָע, כִּזְבָנוּ, לִצְנוּ,
מַרְדָנוּ, נֶאֱצָנוּ, סָרְרָנוּ, עָוִינוּ, פָּשַׁעָנוּ, צָרְרָנוּ, קִשְׁיָנוּ עוֹרְךָ,
רְשָׁעָנוּ, שְׁחַתָנוּ, תְּעִיבוּ, תַעֲבָנוּ, תַעֲתָעָנוּ. סָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ
וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שָׁוָה לָנוּ, וְאַתָּה צְדִיק עַל כָּל הַבָּא
עָלֵינוּ, כִּי אֵמֶת עֲשִׂיתָ וְאֲנַחְנוּ הַרְשָׁעָנוּ.

מֵה נֶאֱמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מְרוֹם, מֵה נִסְפָר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן
שְׁחָקִים. הֲלֹא הַנִּסְתָרוֹת וְהַנְּגִלוֹת אַתָּה יוֹדֵעַ, אַתָּה
יּוֹדֵעַ רָזֵי עוֹלָם וְתַעֲלוּמוֹת סִתְרֵי כָל חַי, אַתָּה חוֹפֵשׁ כָּל חַדְרֵי
בֶּטֶן וְרוּאָה כְּלִיּוֹת וְלֵב. אֵין כָּל דָּבָר נֶעְלָם מִמֶּךָ, וְאֵין נִסְתָר
מִנְּגִד עֵינֶיךָ. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלוֹתֵינוּ,
שֶׁתִּמְחֹל לָנוּ עַל כָּל חֲטָאתֵינוּ, וְתִכַּפֵּר לָנוּ עַל כָּל עוֹנוֹתֵינוּ,
וְתִסְלַח לְכָל פְּשָׁעֵינוּ.

וְעַל חֲטָא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׁגְגָה, וְעַל חֲטָא שְׁחָטָאנוּ
לְפָנֶיךָ בְּזָדוֹן, וְעַל חֲטָא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּסְתֵר, וְעַל
חֲטָא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגִלוּי, וְעַל חֲטָא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ
בְּאוֹנֵס, וְעַל חֲטָא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּרָצוֹן.

וְעַל חַטָּאִים נְשָׂאנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם עֲשֵׂה, וְעַל חַטָּאִים נְשָׂאנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם לֹא תַעֲשֶׂה נִשְׁנַתֵּק לַעֲשֵׂה, וְעַל חַטָּאִים נְשָׂאנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם לֹא תַעֲשֶׂה, וְעַל חַטָּאִים נְשָׂאנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם קִרְבּוֹן, וְעַל חַטָּאִים נְשָׂאנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם מִלְּקוֹת אַרְבָּעִים, וְעַל חַטָּאִים נְשָׂאנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם מִיְּדֵי שְׁמַיִם, וְעַל חַטָּאִים נְשָׂאנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם כְּרַת, וְעַל חַטָּאִים נְשָׂאנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין: חֵנֶק וְהָרֶג שְׂרִיפָה וְסָקִילָה.

עַל הַגְּלוּיִם לָנוּ וְעַל נְשֵׂאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ, הַגְּלוּיִם לָנוּ כְּכַר אֲמָרְנוּם לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ, וְנִשְׂאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ חֲטָאֵנוּ עַל כּוֹלָם. וְאַתָּה יוֹדֵעַ כָּל הַנִּסְתָּרוֹת, כִּכְתוּב: הַנִּסְתָּרֹת לִי אֱלֹהֵינוּ, וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם, לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת. כִּי אַתָּה סִלַּחְתָּ לְיִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וּמִחֹל לְשַׁבְּטֵי יִשְׂרָאֵל, וּמִבְּלַעַדֶּיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלַח.

אֱלֹהֵי, עַד שֶׁלֹּא נִוצַרְתִּי אֵינִי כֹדָאִי וְעַכְשָׁיו נִשְׁנוּצַרְתִּי כְּאֵלוֹ לֹא נִוצַרְתִּי. עָפַר אֲנִי בְּחַיִּי קַל וְחוֹמֵר בְּמִיתָתִי. הָרִי אֲנִי לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵי כִכְלִי מְלֵא בּוֹשָׁה וּכְלָמָה. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁלֹּא אֶחְטָא, וּמֵה נִשְׁחַטָּאתִי, מְרוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים אַבֵּל לֹא עַל יְדֵי יִסּוּרִין.

עד כאן נוסח הוידוי.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְחוֹל לַעֲוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם צוֹם הַכְּפוּרִים הַזֶּה, מְחַה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ מִנְּגִיד עֵינֶיךָ, כְּאָמֹר

אָנְכִי אָנְכִי הוּא מַחֵה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעְנֵי וְחַטָּאתֶיךָ לֹא אֶזְכֵּר.
 וְכָתוּב: מַחִיתִי כָעֵב פְּשָׁעֶיךָ וְכַעֲבֹן חַטָּאתֶיךָ שׁוֹבֵה אֵלַי כִּי
 גְּאֻלְתִּיךָ. וְכָתוּב: כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם
 מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִטְהָרוּ. כִּי אֶתְּהוּ סִלְחֹן לְיִשְׂרָאֵל מִן
 הָעוֹלָם וּמִחֻלָּן לְשַׁבְּטֵי יִשְׂרָאֵל, וּמִבְּלַעֲדֶיךָ אֵין לָנוּ מִלֶּךְ
 מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ.

אֱלֹהֵינוּ יֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ בְּכַבֻּדְךָ,
 וְהַנָּשָׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקְרָךְ, וְהוֹפֵעַ בַּהֲדָר גָּאוֹן עֲדָךְ
 עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אֶרֶץ. וַיֵּדַע כָּל פְּעוּל כִּי אַתָּה פְּעַלְתָּנוּ,
 וַיְבִין כָּל יְצוּר כִּי אַתָּה יִצְרָתָנוּ, וַיֹּאמְרוּ כָל אֲשֶׁר הִנְשָׂמָה
 בְּאִפּוֹ: יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ, וּמְלֻכוֹתָנוּ בְּכָל מְשָׁלָה. קִדְּשָׁנוּ
 בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתָן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְשִׂמַּח נַפְשֵׁנוּ בִישׁוּעָתְךָ,
 וְשַׁבְּעֵנוּ מִטּוֹבְךָ, וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעִבְדָּךְ בְּאַמֶּת. וּדְבַרְךָ אֱמֶת
 וְקַיָּם לְעַד. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ
 לַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל, מִקִּדְּשׁ [בשבת: השַׁבָּת וְ] יִשְׂרָאֵל
 וַיּוֹם הַכְּפוּרִים.

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּלְתַפְלָתָם שְׁעָה, וְהַשֵּׁב
 הָעֵבֹדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ, וְאֲשֵׁי יִשְׂרָאֵל וּתַפְלָתָם מִהָרָה
 בְּאַהֲבָה תִקְבַּל בְּרָצוֹן, וְתֵהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל
 עִמָּךְ.

וּתְרַצְנוּ, וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְכוּף לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים כְּמֵאֵז,
 בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּחַזֵּר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָהּ הוּא יי אֱלֹהֵינוּ, צוֹר חַיֵּינוּ מִגֵּן וְשָׁעֵנוּ אֵתָהּ הוּא לְדוֹר וְדוֹר. נוֹדָה לָךְ וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ, וְעַל נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ. עַל נְסִיךָ וְנִפְלְאוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת וְעַת עָרַב וּבָקָר וְצַהֲרָיִם.

הטוב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְּרַחֵם כִּי לֹא תָמוּ חֲסָדֶיךָ, כָּל הַחַיִּים יִהְלְלוּ אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל כִּי טוֹב הָאֵל הַטוֹב [נהגו רוב העם להוסיף: זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וּכְבוֹשׁ כְּעֶסֶק וּכְתוֹב לְחַיִּים כָּל בְּנֵי בְרִיתְךָ], בְּרוּךְ אַתָּה יי, הַטוֹב שִׁמְךָ וְלָךְ נָאֵה לְהוֹדוֹת.

ברכת כהנים

אם היה כהן אחד, לאחר שהחזיר פניו כלפי העם ממשיך הכהן ואומר 'יְבָרְכֶךָ', ושליח הציבור מקרא אותו את שאר מלות הברכה. היו שני כהנים או יותר, אינם אומרים 'יְבָרְכֶךָ' עד שיקרא להם שליח הציבור ויאמר להם: 'כהנים', ואז הם עונים 'יְבָרְכֶךָ' והש"ץ ממשיך ומקרא אותן מלה-מלה, ואין הש"ץ עונה אמן בסוף פסוקי הברכה:

יְבָרְכֶךָ יי וְיִשְׁמְרֶךָ [אמן]. **יָאֵר יי וּפָנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחַנְּךָ** [אמן].

יֵשָׂא יי וּפָנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לָךְ שְׁלוֹם [אמן].

אם אין כהן אומר שליח הציבור:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בְּרַכְנוּ בְּבִרְכָּהּ הַמְּשַׁלֶּשֶׁת בִּתְוָרָה, הָאֲמוּרָה לְאַהֲרֹן וְלִבְנָיו הַכֹּהֲנִים עִם קְדוּשָׁיָהּ, כְּאֲמוּרָה: יְבָרְכֶךָ יי וְיִשְׁמְרֶךָ, יָאֵר יי וּפָנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחַנְּךָ, וְיֵשָׂא יי וּפָנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לָךְ שְׁלוֹם, וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם.

ואין העם עונים אחריו מאומה, וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שים שלום טובה וברכה חן וחסד ורחמים עלינו ועל ישראל
עמך, וברכנו בלנו ממאור פניך, כי ממאור פניך נתת

לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ תוֹרָה וְחַיִּים אֶהְבֶּה וְחֶסֶד צְדָקָה וְשָׁלוֹם, וְטוֹב
 בְּעֵינֶיךָ לְבָרֶךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת בְּשָׁלוֹם [נהגו רוב העם
 להוסיף: וּבְסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם נִזְכָּר וְנִכְתָּב לְפָנֶיךָ אָנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית
 יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים וְלְשָׁלוֹם] בָּרוּךְ אַתָּה יי הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
 בְּשָׁלוֹם.

[היחיד אומר כאן את הוידוין] ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִי לְרָצוֹן אֲמָרִי פִי וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יי צוּרִי וְגֹאֲלִי.

אחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל
 עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה | ונפלין על פניהם:

**לְפָנֶיךָ אָנִי כוֹרַע וּמִשְׁתַּחֲוֶה וּמִתְחַנֵּן אֲדוֹן הָעוֹלָם, אֱלֹהֵי
 הָאֱלֹהִים וְאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים, כִּי לֹא עַל צְדָקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ
 מִפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. מַה נֹּאמֵר
 לִי מַה נִּדְבָר וּמַה נִּצְטַדֵּק, חֲטָאנוּ וְעֵוִינוּ וְהִרְשַׁעְנוּ וּמִרְדְּנוּ
 וְסוּר מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ, לָךְ יי הַצְדָּקָה וְלָנוּ בְּשֵׁת
 הַפָּנִים, הוֹשַׁחְנוּ פָנֵינוּ מִפָּנֵי אֲשַׁמְתָנוּ וְנִכְפַּפָּה קוֹמַתָנוּ
 מִפָּנֵי עוֹנוֹתֵינוּ, אֵין לָנוּ פֶה לְהִשִּׁיב וְלֹא מִצַּח לְהָרִים רֹאשׁ.**

**אֱלֹהֵי, בּוֹשַׁתִּי וְנִכְלַמְתִּי לְהָרִים אֱלֹהֵי פָנֵי אֵלֶיךָ, כִּי עוֹנוֹתֵינוּ
 רַבּוּ לְמַעַלָּה רֹאשׁ וְאֲשַׁמְתָנוּ גְדֹלָה עַד לְשָׁמַיִם. אֵין בָּנוּ
 מַעֲשִׂים, עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה לְמַעַן שְׁמֶךָ, כְּמוֹ שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ
 עַל יְדֵי נְבִיאֶיךָ: לְמַעַן שְׁמִי אֲאָרִיךְ אִפִּי וּתְהַלְתִּי אַחֲטָם לָךְ
 לְבַלְתִּי הַכְרִיתֶךָ, לֹא לְמַעַנְכֶם אָנִי עוֹשֶׂה בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי אִם
 לְשֵׁם קְדוּשָׁי. לֹא לָנוּ יי לֹא לָנוּ, כִּי לְשִׁמְךָ יֵתן כְּבוֹד עַל חֶסֶדְךָ
 עַל אַמְתֶּךָ, לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵיךָ נָא אֱלֹהֵיהֶם.**

אָפֵא יי, אַל תִּפֶּן אֶל קִשֵׁי הָעַם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ, סִלַּח נָא לַעֲוֹן הָעַם הַזֶּה כַּגְּדֹל חַסְדֶּךָ, וּכְאֲשֶׁר נִשְׁאַתָּ לָעַם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הַנְּהִי, לְמַעַן שְׂמֶךָ יי וְסִלַּחְתָּ לַעֲוֹנֵי כִי רַב הוּא, יי שְׂמַעָה, יי סִלַּחְהָ, יי הַקְּשִׁיבָה וְעִשֵׂה אֶל תְּאַחֵר, לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵי כִי שְׂמֶךָ נִקְרָא עַל עֵירֶךָ וְעַל עַמֶּךָ.

ויגביה ראשו, הוא ושאר העם, ומתחנן מעט בקול רם מיושב:

וְאַנְחֵנוּ לֹא נִדַע מֶה נַעֲשֶׂה כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ, זְכֹר רַחֲמֶיךָ יי וְחַסְדֶּיךָ כִּי מַעֲוֹלָם הִמָּה, אֶל תִּזְכֹּר לָנוּ עֲוֹנוֹת רִאשׁוֹנִים, מִהֵרָ יִקְדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דְלוּנוּ מְאֹד, קוּמָה עֲזָרְתָה לָנוּ וּפִדְנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ, יְהִי חַסְדֶּךָ יי עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יַחֲלֵנוּ לָךְ, אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְהִי, יי מִי יַעֲמֵד, כִּי עַמֶּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּתְּרָא. יי הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קְרָאנוּ, כִּי הוּא יִדַע יִצְרָנוּ זְכוּר כִּי עֶפְרָ אֲנַחְנוּ, עֲזָרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׂמֶךָ, וְהִצִּילְנוּ וְכִפַּר עַל חַטָּאתֵינוּ לְמַעַן שְׂמֶךָ.

ובשמשלימין התפילה אומר קדיש:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדָּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] **בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיָּה**
 וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיָּה וְיִצְמַח פְּרֻקְנִיָּה וְיִקְרַב מְשִׁיחִיָּה
 וְיִפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזַמְן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהִי שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
 לְעֶלְמָא וְלְעַלְמֵי עַלְמֵיָּא | **יִתְבָּרַךְ** [אמן] **יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר**
יִתְרוֹמַם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלָּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] **לְעִילָא לְעִילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא**
וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאִמְרֵיךָ בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

קריאה בתורה ליום הכיפורים

בשחרית יום הכיפורים קורין בספר ויקרא בפרשת אחרי מות (טז, א–לד): ראשון קורא מ'וידבר יי אל משה' | שני קורא מ'ולקח את שני השעירים' (בשבת מ'כתנת בד קדש ילבש') | שלישי קורא מ'ולקח מלא המחטה' (בשבת מ'ולקח את שני השעירים') | רביעי קורא מ'ויצא אל המזבח' (בשבת מ'ולקח מלא המחטה') | חמישי קורא מ'ואת חלב החטאת' (בשבת מ'ויצא אל המזבח') | שישי קורא מ'שבת שבתון היא לכם' עד 'כאשר צנה יי את משה' (בשבת מ'ואת חלב החטאת') | שביעי (בשבת) קורא מ'שבת שבתון היא לכם' עד 'כאשר צנה יי את משה' | לאחר קריאת ששה או שבעה מברכים אומר העולה האחרון קדיש, ומוציאין ספר תורה שני וקורא בו מפטיר בספר במדבר בפרשת פנחס (כט, ז–יא), מ'ובעשור לחדש' עד 'ומנחתה ונסכיהם'.

ברכות הפטרה ליום הכיפורים

לאחר שהשלים המפטיר קריאתו, מברך לפני קריאתו בנביא:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר
בְּנָבִיאִים טוֹבִים, וְרָצָה בְּדַבְרֵיהֶם הַנְּאֻמִּים בְּאֵמֶת.
בְּרוּךְ אַתָּה יי, הַבּוֹחֵר בְּתוֹרָה וּבַמִּשְׁנָה עֲבָדוּ וּבִישְׂרָאֵל עִמּוֹ,
וּבְנָבִיאֵי הָאֵמֶת וְהַצְּדָק.

ולאחר שסיים את קריאתו בנביא, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, צוּר כָּל הָעוֹלָמִים,
הַצְּדִיק בְּכָל הַדּוֹרוֹת, הָאֵל הַנְּאֻמָּן, הָאוֹמֵר וְעוֹשֶׂה,
מְדַבֵּר וּמְקַיֵּם, אֲשֶׁר כָּל דְּבָרָיו הָאֵמֶת וְהַצְּדָק. נְאֻמָּן אַתָּה
הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְנֶאֱמָנִים דְּבָרֶיךָ, וְדַבֵּר מְדַבְּרֶיךָ אַחֲרָיִךְ לֹא
יִשׁוּב רִיקָם, כִּי אֵל נְאֻמָּן אַתָּה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַנְּאֻמָּן
בְּכָל דְּבָרָיו | רַחֵם עַל צִיּוֹן כִּי הִיא בֵּית תְּהִינּוּ, וְלַעֲגוּמַת נַפְשׁ
תִּנְקוּם נְקָם מְהֵרָה בְּיָמֵינוּ וְתִבְנֶה מְהֵרָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי
בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם.

את צַמַח דָּוִד מִהָרָה תִצְמִיחַ, וְקָרְנוּ תָרוּם בְּיִשׁוּעָתְךָ,
בְּרוּךְ אַתָּה יי מְגֵן דָּוִד | על התורה ועל הנביאים [בשבת: ועל
 יום המנוח הזה שִׁנַּתְתָּ לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ לְקִדְשָׁה לְכַבֹּד וּלְתִפְאֶרֶת], **ועל יום**
מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה שִׁנַּתְתָּ לָנוּ, לְמַחִילָה וְלִסְלִיחָה וּלְכִפּוּר בּוֹ
עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ, עַל הַכֹּל אָנוּ מְבָרְכִים אֶת שְׁמֶךָ. וּדְבָרְךָ
אֲמֵת וְקַיָּים לְעַד, בְּרוּךְ אַתָּה יי מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, מוֹחֵל
וְסוֹלֵחַ לְעֹוֹת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל, מִקְדִּישׁ [בשבת: השַׁבָּת וְ]
יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַכְּפוּרִים.

רבנו כותב בסדר התפילה: 'בנוסח שהוא חותם בתפילה בברכה אמצעית באותו היום, כך הוא חותם בברכה אחרונה זו'. נמצא שחותמין בנוסח: 'ודברך אמת וכו'.

מוסף ליום הכיפורים

לאחר שהחזירו ספר תורה למקומו, הציבור אומרים 'תהלה לדוד' וכו':

תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמְמָה אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם
וְעַד: בְּכֹל יוֹם אַבְרָכְךָ וְאַהֲלִלָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וְעַד: גְּדוֹל
יי וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדָלְתוֹ אֵין חֶקֶר: דוֹר לְדוֹר יִשְׁבַּח מַעֲשֵׂיךָ
וְגִבוּרֹתֶיךָ יִגִּידוּ: הִדָּר כְּבוֹד הוֹדָךְ וְדַבְּרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה:
וְעַזְזוּ נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ וְגִדְוֹלְתֶךָ אֲסַפְּרֶנָּה: יִזְכֵּר רַב טוֹבָךְ יִבְיְעוּ:
וְצִדְקָתְךָ יִרְנְנוּ: חַנוּן וְרַחוּם יי אֶרְךָ אַפִּים וְגִדְל חָסֵד: טוֹב יי
לְכֹל וְרַחֲמֵיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יי כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְדֵיךָ
יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמְרוּ וְגִבּוֹרֹתֶךָ יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעַ
לְבָנֵי הָאָדָם גִּבוּרֹתָיו וְכְבוֹד הִדָּר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת
כָּל עוֹלָמִים וּמִמְשַׁלְתֶךָ בְּכֹל דוֹר וְדוֹר: סוּמְךָ יי לְכֹל הַנְּפִלִים
וְזֹקֵף לְכֹל הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כָל אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם

אֶת אֲכָלֶם בְּעֵתוֹ: פּוֹתַח אֶת יַדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן: צִדִּיק
 יִי בְּכָל דְרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יִי לְכָל קִרְאָיו לְכָל
 אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת: רְצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שְׁוַעֲתָם יִשְׁמַע
 וַיּוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יִי אֶת כָּל אֲהָבָיו וְאֶת כָּל הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד:
 תְּהַלֵּת יִי יִדְבַר פִּי וַיְבָרֵךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קִדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

ושליח הציבור עומד ואומר קדיש:

**יִתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמִיהַ רַבָּה [אמן] בְּעֵלְמָא דִּי בְרָא כְרַעוּתִיהַ
 וַיִּמְלוֹךְ מַלְכוּתִיהַ וַיִּצְמַח פְּרָקְנִיהַ וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיהַ
 וַיְפָרוֹק עַמִּיהַ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אַמֵּן [אמן] יְהֵא שְׁמִיהַ רַבָּה מְבָרַךְ
 לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא | **יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
 יִתְרוֹמַם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיהַ דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
 וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמֵּירָן בְּעֵלְמָא, וְאִמְרוּ אַמֵּן [אמן].****

ומתפלל ש"ץ תפילה אחת כתקנת רבנו גם ביום הכיפורים כי רבנו לא חילק, וכל הציבור מתפללים עמו בלחש, ומי שאינו יודע להתפלל יענה אמן אחר ברכותיו של הש"ץ.

יִי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ

**בְּרוּךְ אַתָּה יִי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
 יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אֵל
 עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת
 וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף: צָכְרֵנוּ לְחַיִּים אֵל מְלֹךְ
 חַפְץ בְּחַיִּים, כְּתַבְנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים לְמַעַן אֱלֹהִים חַיִּים] מְלֹךְ רַחֲמָן
 מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יִי מִגֵּן אַבְרָהָם.**

**אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יְיָ מְחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ מוֹרִיד
הַטָּל מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמִים
רַבִּים, רוֹפֵא חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמְתִיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם
אֲמוּנָתוֹ לְיֹשְׁבֵי עָפְרָה. מִי כְמוֹךָ בַעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֵה לָךְ
מִמֵּית וּמְחִיָּה [נהגו רוב העם להוסיף: מִי כְמוֹךָ אֵב הַרְחֵמָן, זֹכֵר יְצוּרֵי
בְּרַחֲמִים לְחַיִּים], וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ
מְחִיָּה הַמֵּתִים.**

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעוין הציבור, הוא קורא עמהן, ולא יגביה קולו בעת שהן עוין עמו:

**נְקִדִישְׁךָ וְנִעְרִיצְךָ וְנִשְׁלַשְׁ לָךְ קִדְשָׁה מְשַׁלֶּשֶׁת, כְּדָבָר הָאָמֹר
עַל יַד נְבִיאָךְ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: [ועוין:] **קְדוֹשׁ
קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ | כְּבוֹדוֹ וְגָדְלוֹ
מְלֵא עוֹלָם וּמְשֻׁרְתָיו שׁוֹאֲלִים, אֵיִה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ: [ועוין:]
מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ | מִמְּקוֹמְךָ
מְלַכְנוּ תוֹפִיעַ וְתִמְלֹךְ עָלֵינוּ, כִּי מְחַפִּים אָנוּ לָךְ, מְתִי תִמְלֹךְ
בְּצִיּוֹן בְּחַיֵּינוּ וּבְיָמֵינוּ [ועוין:] **אָמֵן | תִּשְׁכּוֹן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדֵּשׁ
בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֶצַח נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ
תִּרְאִינָה בְּמַלְכוּת עֲזָךְ, כְּדָבָר הָאָמֹר בְּשִׁירֵי קִדְשְׁךָ, עַל יְדֵי
דָוִד עַבְדְּךָ מְשִׁיחַ צְדָקָךְ: [ועוין:] **יְמַלְךָ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן
לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ | לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד גְּדֻלָּךְ וּלְנֶצַח נְצָחִים
קִדְשֶׁתְךָ נְקִדִישׁ, וּשְׁבַחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יִמוּשׁ
כִּי אֵל מְלֹךְ גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ אַתָּה, [ומנהג פשוט לומר כאן: 'וּבְכֹן' וכו']:********

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אֶתְּהָ קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשֵׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֵלָה,
 [ומנהג פשוט לומר כאן: 'ויבנו' וכו'],

**וּבְנֵינוּ תֵּן פְּחָדְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְאִמְתָּךְ עַל כָּל מֵה שֶׁ
 שִׁבַּרְתָּ, וַיִּירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵיךָ כָּל הַבְּרוּאִים,
 וַיַּעֲשׂוּ בָלֵם אֲגָדָה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבָּב שָׁלֵם. כִּמוֹ שֶׁיִּדְעֵנוּ יְיָ
 אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְּׁלֵטוֹן מִלְּפָנֶיךָ, עַז בְּיָדְךָ וְגִבּוֹרָה בְּיַמִּינְךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא
 עַל כָּל מֵה שֶׁשִּׁבַּרְתָּ. וּבְנֵינוּ תֵּן כְּבוֹד לְעַמֶּךָ, תְּהִלָּה לִירֵאִיךָ, תִּקְוָה
 לְדוֹרְשֵׁיךָ, פְּתִיחוֹן פֶּה לַמְּיַחֲלִים לָךְ, שִׁמְחָה לְאַרְצְךָ, שְׂשׂוֹן לְעִירְךָ,
 צְמִיחַת קֶרֶן לְדוֹד עֲבָדְךָ, וְעִרִיכַת נֵר לְבֵן יִשְׂרָאֵל מְשִׁיחֶךָ. וְאַזְ צְדִיקִים
 יִרְאוּ וַיִּשְׁמְחוּ, וַיִּשְׁרִים יַעֲלִזוּ, וַחֲסִידִים בְּרָנָה יִגְלוּ, וְעוֹלָתְךָ תִּקְפָּץ
 פִּיךָ, וְכָל הָרִשְׁעָה כִּלְאֵה כַּעֲשָׂן תִּכְלֶה, כִּי תַעֲבִיר מִמְּשַׁלֵּת זְדוֹן מִן
 הָאָרֶץ. וּמַלְכוּת הָעֲלִיזָה מִהֲרָה תַעֲקֹר וְתִשְׁבֵּר, וְתִמְלֹךְ אֶתְּהָ הוּא
 יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִהֲרָה עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ, בִּירוּשָׁלַם עִירְךָ, וּבְהֵר צִיּוֹן מִשְׁכַּן
 כְּבוֹדְךָ, וְנִגְדַת זִקְנֵיךָ כְּבוֹד, וְחִפְרָה הַלְּבָנָה וּבוֹשָׁה הַחֲמָה כִּי
 מְלַךְ יְיָ צְבָאוֹת בְּהֵר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם וְנִגְדַת זִקְנָיו כְּבוֹד, וְנֹאמֶר: יְיָ
 יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנֹאמֶר: וַיִּגְבֶּה יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ
 נִקְדָּשׁ בְּצַדִּיקָה, בְּרוּךְ אַתְּהָ יְיָ הַמְּלַךְ הַקְּדוֹשׁ.**

ברכה אמצעית של מוסף ליום הכיפורים:

**אֶתְּהָ בְּחֵרְתָנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְרָצִיתָ בָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת,
 וְקִדְּשָׁתָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתָּנוּ מִלְּבָנוּ לְעַבְדוֹתֶיךָ, וְשִׁמְךָ
 הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ. וְתִתֵּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, [בשבת: אֵת
 יוֹם הַמְּנוּחַ הַזֶּה] אֵת יוֹם מְקַרָא קְדוֹשׁ הַזֶּה, אֵת יוֹם הַכְּפוּרִים
 הַזֶּה, לְמַחִילָה וְלִסְלִיחָה וְלִכְפָּר בּוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ, בְּאַהֲבָה,
 יִזְכֵּר לִיצִיאַת מִצְרָיִם.**

וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלוּנוּ מֵאַרְצֵנוּ וַנִּתְּרַחַק מֵעַל אֲדַמְתָּנוּ, וְאִין אָנוּ יְכוּלִין לַעֲלוֹת לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְפָנֶיךָ בְּבֵית בְּחִירְתֶּךָ, בְּנוֹה הַדֶּרֶךְ, בְּבֵית הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שְׁמֶךָ עָלָיו, מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁתַּלַּחָה בְּמַקְדָּשְׁךָ.

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ, שֶׁתִּשׁוּב וּתְרַחֵם עָלָיו וְעָלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, וּתְקַבֵּץ פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפּוּצוֹתֵינוּ בְּנֶס מִיִּרְפְּתֵי אֶרֶץ. וְהִבִּיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרַנָּה וְלִירוּשָׁלַם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם, וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קְרָבָנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ, תְּמִידִין כְּסֻדְרָן וּמוֹסָפִין כְּהַלְכָתָן. וְאֶת מוֹסָפֵי [בשבת: יום המנוח הזה], יוֹם מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, יוֹם צוֹם הַכְּפוּרִים הַזֶּה, נַעֲשֶׂה וְנִקְרִיב לְפָנֶיךָ כְּמִצּוֹת רְצוֹנְךָ, כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרְתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדְּךָ.

נוסח הוידיזי, ואם מתפלל ביחיד אומרו לאחר 'שים שלום' וחותם 'יהיו לרצון'.

אָנָּה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, תָּבוֹא לְפָנֶיךָ תִּפְלֵתָנוּ, וְאַל תִּתְעַלֵּם מִלִּכְנוּ מִתְחַנַּתָּנוּ, שְׂאִין אָנוּ עֵזִי פְּנִים וּקְשֵׁי עוֹרְךָ, שֶׁנֶּאֱמַר לְפָנֶיךָ צְדִיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חֲטָאנוּ, אֲבָל חֲטָאנוּ אֲנַחְנוּ וְאֲבוֹתֵינוּ.

אֲשַׁמְנוּ, בְּגִדְנוּ, גָּזְלָנוּ, דִּבְרָנוּ דוֹפִי, הֶעֱוִינוּ וְהִרְשַׁעְנוּ, זָדְנוּ, חִמְסָנוּ, טַפְלָנוּ שֶׁקֶר, יַעֲצָנוּ רָע, כִּזְבָּנוּ, לִצְנוּ, מְרִדְנוּ, נֶאֱצָנוּ, סָרְרָנוּ, עֵוִינוּ, פָּשַׁעְנוּ, צָרְרָנוּ, קִשְׁיָנוּ עוֹרְךָ, רִשְׁעָנוּ, שִׁחַתָּנוּ, תְּעִינוּ, תַּעֲבָנוּ, תַּעֲתַעְנוּ. סָרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ

וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שָׁוָה לָנוּ, וְאַתָּה צְדִיק עַל כָּל הַבָּא
עָלֵינוּ, כִּי אֵמֶת עָשִׂיתָ וְאַנְחֵנוּ הִרְשָׁעֵנוּ.

מה נֹאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מְרוֹם, מֵה נִסְפָּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן
שְׁחָקִים. הֲלֹא הִנְסַתְרוֹת וְהִנְגְלוֹת אֶתְּהָ יוֹדֵעַ, אֶתְּהָ
יּוֹדֵעַ רְדִי עוֹלָם וְתַעֲלוּמוֹת סִתְרֵי כָל חַי, אֶתְּהָ חוֹפֵשׁ כָּל חֲדָרֵי
בְּטֵן וְרוֹאֵה כְּלִיּוֹת וְלֵב. אֵין כָּל דָּבָר נֶעֱלַם מִמֶּךָ, וְאֵין נִסְתָּר
מִמֶּנִּי. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ,
שֶׁתִּמְחֹל לָנוּ עַל כָּל חַטָּאתֵינוּ, וְתִכַּפֵּר לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ,
וְתִסְלַח לְכָל פְּשָׁעֵינוּ.

ועל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׁגְגָה, וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ
לְפָנֶיךָ בְּזָדוֹן, וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּסִתְרָה, וְעַל
חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגִלּוּי, וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ
בְּאוֹנֵס, וְעַל חַטָּא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּרָצוֹן.

ועל חַטָּאִים שְׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם עֲשֵׂה, וְעַל חַטָּאִים שְׁאֵנוּ
חַיְבִים עֲלֵיהֶם לֹא תַעֲשֶׂה שְׁנִתְקַל לַעֲשֵׂה, וְעַל חַטָּאִים
שְׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם לֹא תַעֲשֶׂה, וְעַל חַטָּאִים שְׁאֵנוּ חַיְבִים
עֲלֵיהֶם קָרְבָן, וְעַל חַטָּאִים שְׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם מִלְּקוֹת
אַרְבָּעִים, וְעַל חַטָּאִים שְׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם מִיָּתֵהּ בְּיַד
שְׁמַיִם, וְעַל חַטָּאִים שְׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם כְּרִית, וְעַל חַטָּאִים
שְׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין: חֶנֶק וְהָרֵג
שְׂרִיפָה וְסָקִילָה.

על הגלויים לנו ועל שאינם גלויים לנו, הגלויים לנו כפר
אמרנום לפניך יי אלהינו, ושאינם גלויים לנו חטאנו
על בולם. ואתה יודע כל הנסתרות, ככתוב: הנסתרת ליי
אלהינו, והנגלת לנו ולבנינו עד עולם, לעשות את כל דברי
התורה הזאת. כי אתה סלחן לישראל מן העולם ומחלן
לשבטי ישורון, ומבלעדיך אין לנו מלך מוחל וסולח.

אלהי, עד שלא נוצרתי איני כדאי ועכשיו שנוצרתי כאלו
לא נוצרתי. עפר אני בחיי קל וחומר במיתתי. הרי
אני לפניך יי אלהי ככלי מלא בושה וכלמה. יהי רצון
מלפניך שלא אחטא, ומה שחטאתי, מרוק ברחמיך הרבים
אבל לא על ידי יסורין.

עד כאן נוסח היודי.

אלהינו ואלהי אבותינו, מחול לעונותינו ביום צום הכפורים
הזה, מחה והעבר פשעינו מנגד עיניך, כאמור
אנכי אנכי הוא מחה פשעיך למעני וחטאתיך לא אזכר.
וכתוב: מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאתיך שובה אלי כי
גאלתיך. וכתוב: כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם
מכל חטאתיכם לפני יי תטהרו. כי אתה סלחן לישראל מן
העולם ומחלן לשבטי ישורון, ומבלעדיך אין לנו מלך
מוחל וסולח.

אלהינו ואלהי אבותינו, מלוח על כל העולם בלו בכבודך,
והנשא על כל הארץ ביקרך, והופע בהדר גאון עזך

עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אֲרָצָךְ. וַיֵּדַע כָּל פְּעוּל כִּי אַתָּה פְּעַלְתָּנוּ,
 וַיְבִין כָּל יְצוּר כִּי אַתָּה יִצְרְתָנוּ, וַיֹּאמְרוּ: כֹּל אֲשֶׁר הִנְשַׁמָּה
 בְּאִפּוֹ: יי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִלֶּךְ, וּמַלְכוּתוֹ בְּכֹל מְשָׁלָה. קִדְּשָׁנוּ
 בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתָן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְשַׁמַּח נַפְשֵׁנוּ בִישׁוּעָתְךָ,
 וְשִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבְךָ, וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעִבְדֶּךָ בְּאַמֶּת. וּדְבַרְךָ אִמֶּת
 וְקַיָּם לְעַד. בְּרוּךְ אַתָּה יי מִלֶּךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ
 לַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל, מִקִּדְּשׁ [בשבת: השַׁבָּת ו] יִשְׂרָאֵל
 וַיּוֹם הַכְּפוּרִים.

רְצָה יי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּלְתַפְלָתָם שְׁעָה, וְהַשֵּׁב
 הָעֵבֹדָה לְדַבֵּיר בֵּיתְךָ, וְאֲשֵׁי יִשְׂרָאֵל וּתַפְלָתָם מִהָרָה
 בְּאַהֲבָה תִקְבַּל בְּרָצוֹן, וְתֵהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל
 עִמָּךְ.

וּתְרַצְנוּ, וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְכוּף לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים כְּמֵאֵז,
 בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמַּחֲזִיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׂאֲתָה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ, צוּר חַיֵּינוּ מִגֵּן
 וְשִׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדָה לָךְ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתְךָ
 עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ, וְעַל נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ.
 עַל נְסִיף וּנְפִלְאוֹתֶיךָ שֶׁבְכָל עֵת וָעֵת עָרַב וְבָקֵר וְצָהָרִים.

הַטוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ, הַמְּרַחֵם כִּי לֹא תָמוּ חַסְדֶּיךָ, כָּל
 הַחַיִּים יִהְלְלוּ אֶת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל כִּי טוֹב הָאֵל הַטוֹב [נהגו
 רוב העם להוסיף: זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וּכְבוֹשׁ כְּעֶסֶף וּכְתוֹב לַחַיִּים
 כָּל בְּנֵי בְרִיתְךָ], בְּרוּךְ אַתָּה יי, הַטוֹב שִׁמְךָ וְלָךְ נֶאֱמָה לְהוֹדוֹת.

ברכת כהנים

אם היה כהן אחד, לאחר שהחזיר פניו כלפי העם ממשיך הכהן ואומר 'יְבָרְכֶךָ', ושליח הציבור מקרא אותו את שאר מלות הברכה. היו שני כהנים או יותר, אינם אומרים 'יְבָרְכֶךָ' עד שיקרא להם שליח הציבור ויאמר להם: 'כהנים', ואז הם עונים 'יְבָרְכֶךָ' והש"ץ ממשיך ומקרא אותן מְלֵה-מְלֵה, ואין הש"ץ עונה אמן בסוף פסוקי הברכה:

יְבָרְכֶךָ יי וַיִּשְׁמְרֶךָ [אמן]. יָאֵר יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחַנְכֶךָ [אמן].

יִשָּׂא יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לְךָ שְׁלוֹם [אמן].

אם אין כהן אומר שליח הציבור:

אֱלֹהֵינוּ ואלהי אבותינו, בְּרַכְנוּ בְּבִרְכָה הַמְּשַׁלֶּשֶׁת בְּתוֹרָה,
הָאֲמוּרָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו הַכֹּהֲנִים עִם קְדוֹשֵׁי, כְּאֲמֹר: יְבָרְכֶךָ יי
וַיִּשְׁמְרֶךָ, יָאֵר יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחַנְכֶךָ, יִשָּׂא יי ו פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לְךָ
שְׁלוֹם, וְשָׂמוּ אֶת שְׁמֵי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם.

ואין העם עונים אחריו מאומה, וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שים שלום טובה וברכה חן וחסד ורחמים עלינו ועל ישראל
עמך, וברכנו בלנו ממאור פניך, כי ממאור פניך נתת
לנו יי אלהינו תורה וחיים אהבה וחסד צדקה ושלום, וטוב
בעיניך לברך את עמך ישראל בכל עת בשלום [נהגו רוב העם
להוסיף: ובספר חיים ברכה ושלום נזכר ונכתב לפניך אנו וכל עמך בית
ישראל לחיים ולשלום] ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל
בשלום.

[היחיד אומר כאן את הוידוי] ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגאלי.

אחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל
עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה.

ונפלין על פניהם:

לְפָנַי אָנִי בּוֹרֵעַ וּמִשְׁתַּחֲוֶה וּמִתְחַנֵּן אֲדוֹן הָעוֹלָם, אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וְאֲדוֹנֵי הָאָדוֹנִים, כִּי לֹא עַל צְדָקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מִפִּילִים תִּחְנוּנֵינוּ לְפָנַי כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. מֶה נֹאמֵר לִי מֶה נִדְבֵר וּמֶה נִצְטַדֵּק, חֲטָאנוּ וְעוֹיְנוּ וְהִרְשָׁעְנוּ וּמִרְדְּנוּ וְסוּר מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ, לָךְ יְיָ הַצְדָּקָה וְלָנוּ בְּשֵׁת הַפָּנִים, הוֹשְׁחֵרוּ פָּנֵינוּ מִפָּנֵי אֲשַׁמְתָנוּ וְנִכְפַּפָּה קוֹמַתָנוּ מִפָּנֵי עוֹנוֹתֵינוּ, אֵין לָנוּ פֶה לְהִשְׁיב וְלֹא מִצַּח לְהָרִים רֹאשׁ.

אֱלֹהֵי, בּוֹשָׁתִי וְנִכְלַמְתִּי לְהָרִים אֱלֹהֵי פָּנֵי אֱלֹהֶיךָ, כִּי עוֹנוֹתֵינוּ רַבּוּ לְמַעַלָּה רֹאשׁ וְאֲשַׁמְתָנוּ גְדֹלָה עַד לְשָׁמַיִם. אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים, עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה לְמַעַן שְׁמֶךָ, כְּמוֹ שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ עַל יְדֵי נְבִיאֶיךָ: לְמַעַן שְׁמִי אֲאָרִיךְ אִפִּי וּתְהַלְתִּי אַחֲטֶם לָךְ לְבַלְתִּי הַכְרִיתְךָ, לֹא לְמַעַנְכֶם אָנִי עוֹשֶׂה בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי אִם לְשֵׁם קִדְשִׁי. לֹא לָנוּ יְיָ לֹא לָנוּ, כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן כְּבוֹד עַל חִסְדְּךָ עַל אֲמַתְךָ, לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵיִה נָא אֱלֹהֵיהֶם.

אָנָּה יְיָ, אֵל תִּפְן אֵל קָשִׁי הָעַם הַזֶּה וְאֵל רִשְׁעוֹ וְאֵל חֲטָאתוֹ, סִלַּח נָא לְעוֹן הָעַם הַזֶּה כְּגֹדֶל חִסְדְּךָ, וּכְאֲשֶׁר נִשְׁאַתָּ לְעַם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הַנְּהָ, לְמַעַן שְׁמֶךָ יְיָ וְסִלַּחְתָּ לְעוֹנֵי כִּי רַב הוּא, יְיָ שְׁמַעְהָ, יְיָ סִלַּחְהָ, יְיָ הַקְּשִׁיבָה וְעֲשֵׂה אֵל תִּאֲחֵר, לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵי כִּי שְׁמֶךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמְּךָ.

ויגביה ראשו, הוא ושאר העם, ומתחנן מעט בקול רם מיושב:

וְאַנְחֵנוּ לֹא נִדְעַ מַה נַּעֲשֶׂה כִּי עָלִיךָ עֵינֵינוּ, זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ
 וְחַסְדֶיךָ כִּי מַעֲוָלָם הִמָּה, אֶל תִּזְכֹּר לָנוּ עֲוֹנוֹת
 ראשונים, מִהֵרָ יִקְדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דְלוּנוּ מְאֹד, קוּמָה
 עֲזָרְתָהּ לָנוּ וּפִדְנוּ לְמַעַן חַסְדֶיךָ, יְהִי חַסְדֶיךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר
 יְחַלְנוּ לָךְ, אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְהִי, יְיָ מִי יַעֲמֵד, כִּי עִמָּךְ
 הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּתְּרָא. יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קְרָאנוּ,
 כִּי הוּא יָדַע יִצְרָנוּ זָכוּר כִּי עָפָר אֲנַחְנוּ, עֲזָרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ
 עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ, וְהִצִּילְנוּ וְכִפַּר עַל חַטָּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ.

ובשמשלימין התפילה אומר קדיש בתרא:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיָּה
 וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיָּה וְיִצְמַח פְּרֻקְנִיָּה וְיִקְרַב מְשִׁיחִיָּה
 וְיַפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיִּהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
 בְּעַגְלָא וּבְזָמֵן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהִי שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
 לְעֶלְמָא וּלְעַלְמֵי עַלְמֵיָּא | **יִתְבָּרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
 יִתְרוֹמַם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
 וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְּאִמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

תִּתְקַבַּל צְלוֹתְכוֹן וְתִתְעַבַּד בְּעוֹתְכוֹן וְצְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן
 דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קָדָם אָבוּהוֹן דִּי בְּשַׁמְיָא. יְהִי
 שְׁלָמָא רַבָּה מְשַׁמְיָא וְסִיעֵתָא וּפְרֻקְנָא, עֲלִיכוֹן וְעַלְנָא וְעַל
 כָּל קְהָלְהוֹן דִּישְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן], עוֹשֶׂה שְׁלוֹם
 בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

מנחה ליום הכיפורים

מתפללים כתפילת מנחה של שבת (ראו עמ' 140), אך מוסיפין את מזמור שיר של אותו היום (ראו עמ' 50) לפני 'מזמור שיר של יום השבת'. וממשיכים בתפילת מנחה כמו בכל תפילת מנחה של שבת: אומרים קדיש ומוציאים ספר תורה. **במנחת יום הכיפורים** קורין בספר ויקרא בפרשת אחרי מות (יח, א-ל): **ראשון** קורא מ'וידבר יי' | **שני** קורא מ'איש איש' | **שלישי-מפטיר** קורא מ'ואת זכר' עד 'אני יי' אלהיכם' | לאחר שהמפטיר סיים לקרוא ולברך, גוללין את ספר התורה והוא מברך על ההפטרה (לברכותיה ראו עמ' 265). לאחר קריאת ההפטרה מחזירין את ספר התורה, ושליח הציבור אומר קדיש:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתֵיהּ
וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתֵיהּ וְיִצְמַח פְּרָקְנֵיהּ וְיִקְרַב מְשִׁיחֵיהּ
וְיַפְרוֹק עַמֵּיהּ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעֶגְלָא וּבְזָמָן קָרִיב וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וְלְעַלְמֵי עֶלְמָיָא | יִתְבָּרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמַם יִתְעַלֶּה יִתְהַדַּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמָתָא דְאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן].

ומתפלל ש"ץ תפילה אחת כתקנת רבנו גם ביום הכיפורים כי רבנו לא חילק.

יִי שְׁפָתַי תִּפְתַּח וְפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יי' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אָבוֹת
וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף: זְכַרְנוּ לְחַיִּים אֵל מְלֹךְ
חַפֵּץ בְּחַיִּים, פְּתַבְנוּ בְּסִפְר חַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים] מְלֹךְ רַחֲמָן
מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יי' מִגַּן אַבְרָהָם.

**אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יְיָ מְחִיָּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ מוֹרִיד
הַטָּל מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמִים
רַבִּים, רוֹפֵא חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמְתִיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם
אֲמוּנָתוֹ לְיֹשְׁבֵי עָפְרָה. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ
מִמֵּית וּמְחִיָּה [נהגו רוב העם להוסיף: מִי כְמוֹךָ אֵב הַרְחֵמָן, זֹכֵר יְצוּרֵי
בְּרַחֲמִים לְחַיִּים], וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ
מְחִיָּה הַמֵּתִים.**

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעוין הציבור, הוא קורא עמהן, ולא יגביה קולו בעת שהן עוין עמו:

**נְקִדִישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ וּנְשַׁלֵּשׁ לָךְ קִדְשָׁה מְשַׁלֵּשֶׁת, כְּדַבֵּר הָאָמוּר
עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: [ועוין:] **קְדוֹשׁ
קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ | כְּבוֹדוֹ וְגָדְלוֹ
מְלֹא עוֹלָם וּמְשֻׁרְתָיו שׁוֹאֲלִים, אֵיִה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ: [ועוין:]
מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ | מִמְּקוֹמְךָ
מְלַכְנוּ תוֹפִיעַ וְתִמְלֹךְ עָלֵינוּ, כִּי מְחַפִּים אָנוּ לָךְ, מְתֵי תִמְלֹךְ
בְּצִיּוֹן בְּחַיֵּינוּ וּבְיָמֵינוּ [ועוין:] **אָמֵן | תִּשְׁכּוֹן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדֵּשׁ
בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֶצַח נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ
תִּרְאִינָה בְּמַלְכוּת עֲזָךְ, כְּדַבֵּר הָאָמוּר בְּשִׁירֵי קִדְשְׁךָ, עַל יְדֵי
דָּוִד עַבְדְּךָ מְשִׁיחַ צְדָקָךְ: [ועוין:] **יְמַלֵּךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן
לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ | לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד גְּדֻלָּךְ וּלְנֶצַח נְצָחִים
קִדְשֶׁךָ נְקִדִישׁ, וּשְׁבַחְךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יִמוּשׁ
כִּי אֵל מְלֹךְ גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ אַתָּה, [ומנהג פשוט לומר כאן: 'וּבְכֹן' וכו']:********

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשֵׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֵלָה,

[ומנהג פשוט לומר כאן: 'וּבְכֵן' וכו'],

וּבְכֵן תֵּן פְּחָדְךָ יי אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְאִמְתָּךְ עַל כָּל מֵה שֶׁבָרָאת, וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים, וְיַעֲשׂוּ בָלֵם אֲגָדָה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבְבֵי שָׁלֵם. כְּמוֹ שֶׁיִּדְעֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְּׁלֵטוֹן מִלְּפָנֶיךָ, עַז בְּיָדְךָ וְגִבּוֹרָה בְּיַמִּינְךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל מֵה שֶׁבָרָאת. וּבְכֵן תֵּן כְּבוֹד לְעַמְּךָ, תְּהִלָּה לִירְאִיָּה, תִּקְוָה לְדוֹרְשֵׁיךָ, פְּתִיחוֹן פֶּה לְמַיְחֲלִים לָךְ, שִׁמְחָה לְאַרְצְךָ, שְׂשׂוֹן לְעִירְךָ, צְמִיחַת קֶרֶן לְדוֹד עֲבָדְךָ, וְעִרִיכַת נֵר לְבָן יְשִׁי מְשִׁיחֶךָ. וְאַז צְדִיקִים יִרְאוּ וְיִשְׁמְחוּ, וְיִשְׁרִים יַעֲלִזוּ, וְחַסִּידִים בְּרָנָה יִגִּלוּ, וְעוֹלָתְךָ תִּקְפָּץ פִּיָּה, וְכָל הָרִשְׁעָה כְּלָה כְּעֵשֶׂן תִּכְלָה, כִּי תַעֲבִיר מִמְּשַׁלֵּת זְדוֹן מִן הָאָרֶץ. וּמַלְכוּת הָעֲלִיזָה מֵהֵרָה תַעֲקֹר וְתִשְׁבֵּר, וְתִמְלֹךְ אֶתָּה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ מֵהֵרָה עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ, בִּירוּשָׁלַם עִירְךָ, וּבְהֵר צִיּוֹן מִשָּׁבֶן כְּבוֹדְךָ, וְנִגְדַת זִקְנֶיךָ כְּבוֹד, וְחִפְרָה הַלְּבָנָה וּבוֹשָׁה הַחֲמָה כִּי מִלֶּךְ יי צְבָאוֹת בְּהֵר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם וְנִגְדַת זִקְנָיו כְּבוֹד, וְנֹאמֶר: יי יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנֹאמֶר: וַיִּגְבֶּה יי צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בְּצַדִּיקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמִּלֶּךְ הַקְּדוֹשׁ.

ברכה אמצעית של יום הכיפורים:

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְרָצִיתָ בָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת, וְקִדְשָׁתָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתָּנוּ מִלְּכֵנוּ לְעַבְדְּךָ, וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאת. וְתִתֵּן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ, [בשבת: אֵת יוֹם הַמְּנוּחַ הַזֶּה] אֵת יוֹם מְקַרָא קְדוֹשׁ הַזֶּה, אֵת יוֹם הַכְּפוּרִים הַזֶּה, לְמַחִילָה וְלִסְלִיחָה וְלִכְפָּר בּוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ, בְּאַהֲבָה, זְכָר לִיצִיאַת מִצְרַיִם.

ואומר 'יעלה ויבוא' עד 'רחום וחנון אתה':

אֱלֹהֵינוּ ואלהי אבותינו, יעלה ויבוא יגיע יראה ירצה ישמע
 יפקד יזכר לפניה זכרוננו, זכרון אבותינו, זכרון
 ירושלים עירך, זכרון משיח בן דוד עבדך, זכרון כל עמך בית
 ישראל לפניה, לפלטה לטובה לחן לחסד ולרחמים, ביום
 מקרא קדש הזה, ביום הכפורים הזה, לרחם בו עלינו
 ולהושיענו. זכרנו יי אלהינו בו לטובה, פקדנו בו לברכה,
 הושיענו בו לחיים, בדבר ישועה ורחמים חוס וחסנו ורחם
 עלינו, ומלטנו בו מפל צרה ויגון, ושמחנו בו שמחה שלמה
 כי אל מלך רחום וחנון אתה.

נוסח הוידי, ואם מתפלל ביחיד אומרו לאחר 'שים שלום' וחותם 'יהיו לרצון'.

אָנָּא אלהינו ואלהי אבותינו, תבוא לפניה תפלתנו, ואל
 תתעלם מלכנו מתחנתנו, שאין אנו עזי פנים וקשי
 עורף, שנאמר לפניה צדיקים אנחנו ולא חטאנו, אבל
 חטאנו אנחנו ואבותינו. **אֲשַׁמְנוּ**, בגדנו, גזלנו, דברנו דופי,
 העוינו והרשענו, זדנו, חמסנו, טפלנו שקר, יעצנו רע,
 כזבנו, לצנו, מרדנו, נאצנו, סררנו, עוינו, פשענו, צררנו,
 קשינו עורף, רשענו, נשחתנו, תעינו, תעבנו, תעתענו.
 סרנו ממצותיך וממשפטיך הטובים ולא שוה לנו, ואתה
 צדיק על כל הבא עלינו, כי אמת עשית ואנחנו הרשענו.

מָה נאמר לפניה יושב מרום, מה נספר לפניה שוכן
 שחקים. הלא הנסתרות והנגלות אתה יודע, אתה
 יודע רזי עולם ותעלומות סתרי כל חי, אתה חופש כל חדרי

בְּטוֹן וְרוּאָה כְּלוֹת וְלֵב. אֵין כֹּל דְּבַר נְעֵלָם מִמֶּךָ, וְאֵין נִסְתָּר מִנְּגֵד עֵינֶיךָ. יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתִּמְחֹל לָנוּ עַל כָּל חַטָּאתֵינוּ, וְתִכַּפֵּר לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ, וְתִסְלַח לְכָל פְּשָׁעֵינוּ.

וְעַל חֵטְא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׁגְגָה, וְעַל חֵטְא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּזִדּוֹן, וְעַל חֵטְא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּבְסִתְרִי, וְעַל חֵטְא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגִלוּי, וְעַל חֵטְא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּאוֹנֵס, וְעַל חֵטְא שְׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּרִצּוֹן.

וְעַל חֵטָאִים שְׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם עֲשֵׂה, וְעַל חֵטָאִים שְׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁנִּתְקַן לַעֲשֵׂה, וְעַל חֵטָאִים שְׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם לֹא תַעֲשֶׂה, וְעַל חֵטָאִים שְׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם קִרְבָּן, וְעַל חֵטָאִים שְׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם מִלְּקוֹת אַרְבָּעִים, וְעַל חֵטָאִים שְׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם מִיְתֵה בִּיּוֹדֵי שְׁמַיִם, וְעַל חֵטָאִים שְׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם כְּרֵת, וְעַל חֵטָאִים שְׁאֵנוּ חַיְבִים עֲלֵיהֶם אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין: חֵנֶק וְהָרֵג שְׂרִיפָה וְסִקִּילָה.

עַל הַגְּלוּיִם לָנוּ וְעַל שְׂאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ, הַגְּלוּיִם לָנוּ כְּכָר אֲמִרְנוּם לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ, וְשְׂאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ חֵטָאֵנוּ עַל כּוֹלָם. וְאַתָּה יוֹדֵעַ כָּל הַנִּסְתָּרוֹת, כְּכַתּוּב: הַנִּסְתָּרֹת לִי יי אֱלֹהֵינוּ, וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וְלִבְנֵינוּ עַד עוֹלָם, לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת. כִּי אַתָּה סִלַּחְתָּ לְיִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וּמִחֲלָן לְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל, וּמִבְּלַעֲדֶיךָ אֵין לָנוּ מִלֶּךָ מוֹחֵל וְסוֹלַח.

אֱלֹהֵי, עַד שֶׁלֹּא נִוְצַרְתִּי אִינִי כְּדָאֵי וְעַכְשָׁיו שֶׁנִּוְצַרְתִּי כְּאֵלוֹ
 לֹא נִוְצַרְתִּי. עָפַר אֲנִי בְּחַיֵּי קַל וְחוֹמֵר בְּמִיתָתִי. הֲרִי
 אֲנִי לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי כִכְלִי מֵלֹא בּוֹשָׁה וּכְלָמָה. יְהִי רָצוֹן
 מִלְּפָנֶיךָ שֶׁלֹּא אַחֲטָא, וּמֵה שֶׁחֲטָאתִי, מְרוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים
 אֲבָל לֹא עַל יְדֵי יְסוּרִין.

עד כאן נוסח הוידין.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְחוּל לַעֲוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם צוּם הַכְּפוּרִים
 הַזֶּה, מְחַה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ מִנְּגֵד עֵינֶיךָ, כְּאָמֹר
 אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מְחַה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעַנִּי וְחֲטָאתֶיךָ לֹא אֶזְכֵּר.
 וְכָתוּב: מְחִיתִי כָּעֵב פְּשָׁעֶיךָ וְכָעָנָן חֲטָאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי
 גְּאֻלְתֶּיךָ. וְכָתוּב: כִּי בְּיוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם לְטַהַר אֶתְכֶם
 מִכָּל חֲטָאתֵיכֶם לְפָנָי יְיָ תִטְהָרוּ. כִּי אֵתָה סִלְחָן לְיִשְׂרָאֵל מִן
 הָעוֹלָם וּמִחֲלֹן לְשַׁבְּטֵי יִשְׂרָאֵל, וּמִבְּלַעֲדֶיךָ אִין לָנוּ מִלָּךְ
 מוּחַל וְסוּלַח.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְלוּךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ בְּכַבּוּדְךָ,
 וְהַנְּשֵׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקְרָךְ, וְהוֹפֵעַ בְּהַדְר גְּאוֹן עֲזָרְךָ עַל
 כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אֶרֶץ. וַיֵּדַע כָּל פְּעוּל כִּי אֵתָה פְּעֻלָּתוֹ, וַיִּבִּין
 כָּל יְצוּר כִּי אֵתָה יְצֻרְתוֹ, וַיֹּאמְרוּ: כָּל אֲשֶׁר הִנְשָׁמָה בְּאָפוֹ: יְיָ
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מְלוֹךְ, וּמִלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. קִדְּשָׁנוּ בְּמִצּוֹתֶיךָ,
 וְתָן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְשִׂמַח נַפְשֵׁנוּ בִישׁוּעָתְךָ, וְשִׁבְעֵנוּ
 מִטּוֹבָךְ, וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעִבְדְּךָ בְּאַמֶּת. וּדְבַרְךָ אָמֵת וְקִיָּם לְעַד.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְלוֹךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, מוּחַל וְסוּלַח לַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ
 בֵּית יִשְׂרָאֵל, מְקַדֵּשׁ [בשבת: השַׁבָּת וְ] יִשְׂרָאֵל יוֹם הַכְּפוּרִים.

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה, והשב
העבודה לדביר ביתך, ואשי ישראל ותפלתם מהרה
באהבה תקבל ברצון, ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל
עמך.

ותרצנו, ותחזינה עינינו בשובך לכוף לציון ברחמים כמאז,
ברוך אתה יי המחזיר שכבינתו לציון.

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו, צור חיינו מגן
ישענו אתה הוא לדור ודור. נודה לך ונספר תהלתך
על חיינו המסורים בידיך, ועל נשמותינו הפקודות לך.
על נסיוך ונפלאותיך שבכל עת ועת ערב ובקר וצהרים.

הטוב כי לא כלו רחמיה, המרחם כי לא תמו חסדיך, כל
החיים יהללו את שמך הגדול כי טוב האל הטוב [נהגו
רוב העם להוסיף: זכור רחמיה יי אלהינו וכבוש בעסק וכתוב לחיים
כל בני בריתך], ברוך אתה יי, הטוב שמך ולך נאה להודות.

וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שים שלום טובה וברכה חן וחסד ורחמים עלינו ועל ישראל
עמך, וברכנו כלנו ממאור פניך, כי ממאור פניך נתת
לנו יי אלהינו תורה וחיים אהבה וחסד צדקה ושלום, וטוב
בעיניך לברך את עמך ישראל בכל עת בשלום [נהגו רוב העם
להוסיף: ובספר חיים ברכה ושלום נזכר ונכתב לפניך אנו וכל עמך בית
ישראל לחיים ולשלום] ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל
בשלום.

[היחיד אומר כאן את הוידויו] ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִי לְרָצוֹן אֱמֹרֵי פִי וְהִגִּיֵּן לְבִי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי.

ואחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה | ונופלין על פניהם:

לְפָנֶיךָ אֲנִי בּוֹרֵעַ וּמִשְׁתַּחֲוֶה וּמִתְחַנֵּן אֲדוֹן הָעוֹלָם, אֱלֹהֵי
הָאֱלֹהִים וְאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים, כִּי לֹא עַל צְדָקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ
מִפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים. מֵה נֹאמֵר
לִי מֵה נִדְבֵר וּמֵה נִצְטַדֵּק, חֲטָאנוּ וְעוֹיְנוּ וְהִרְשָׁענוּ וּמִרְדְּנוּ
וְסוּר מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ, לָךְ יְיָ הַצְדָּקָה וְלָנוּ בְּשֵׁת
הַפָּנִים, הוֹשַׁחְרוּ פָּנֵינוּ מִפָּנֵי אֲשַׁמְתָנוּ וְנִכְפַּפָּה קוֹמַתָנוּ
מִפָּנֵי עֲוֹנוֹתֵינוּ, אֵין לָנוּ פֶה לְהַשִּׁיב וְלֹא מִצַּח לְהָרִים רֹאשׁ.

אֱלֹהֵי, בּוֹשָׁתִי וְנִכְלַמְתִּי לְהָרִים אֱלֹהֵי פָּנֵי אֱלֹהֵי, כִּי עֲוֹנוֹתֵינוּ
רַבּוּ לְמַעַלָּה רֹאשׁ וְאֲשַׁמְתָנוּ גְדֹלָה עַד לַשָּׁמַיִם. אֵין בָּנוּ
מַעֲשִׂים, עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה לְמַעַן שְׂמֶךָ, כְּמוֹ שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ
עַל יְדֵי נְבִיאֶיךָ: לְמַעַן שְׂמִי אֲאָרִיךְ אִפִּי וּתְהַלְתִּי אַחֲטָם לָךְ
לְבַלְתִּי הַכְרִיתֶךָ, לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי עוֹשֶׂה בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי אִם
לְשֵׁם קְדוּשָׁי. לֹא לָנוּ יְיָ לֹא לָנוּ, כִּי לְשִׂמְךָ תֵּן כְּבוֹד עַל חֲסִדֶּךָ
עַל אַמְתֶּךָ, לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵיךָ נָא אֱלֹהֵיהֶם.

אָנָּה יְיָ, אֵל תִּפְּן אֵל קָשִׁי הָעַם הַזֶּה וְאֵל רִשְׁעוֹ וְאֵל
חַטָּאתוֹ, סַלַּח נָא לְעוֹן הָעַם הַזֶּה כְּגֹדֶל חֲסִדֶּךָ, וּכְאֲשֶׁר
נִשְׁאַתָּ לְעַם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הַנְּהָה, לְמַעַן שְׂמֶךָ יְיָ וְסַלַּחְתָּ
לְעוֹנֵי כִּי רַב הוּא, יְיָ שְׂמַעָה, יְיָ סַלַּחָה, יְיָ הַקְשִׁיבָה וְעֲשֵׂה
אֵל תִּאֲחַר, לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵי כִּי שְׂמֶךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ.

ויגביה ראשו, הוא ושאר העם, ומתחנן מעט בקול רם מיושב:

וְאַנְחֵנוּ לֹא נִדְעַ מַה נַּעֲשֶׂה בְּכִי עֲלֶיךָ עֵינֵינוּ, זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ
וְחַסְדֶיךָ כִּי מַעֲוָלִים הָמָּה, אֶל תִּזְכֹּר לָנוּ עֲוֹנוֹת
רִאשׁוֹנִים, מִהֵרָ יִקְדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ בְּכִי דְלוּנוּ מְאֹד, קוּמָה
עֲזָרְתָהּ לָנוּ וּפְדֵנוּ לְמַעַן חַסְדֶיךָ, יְהִי חַסְדֶיךָ יְיָ עֲלֵינוּ כַּאֲשֶׁר
יְחַלְנוּ לָךְ, אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְהִי, יְיָ מִי יַעֲמֵד, כִּי עִמָּךְ
הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּתְּרָא. יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם קְרָאנוּ,
כִּי הוּא יָדַע יִצְרָנוּ זָכוּר כִּי עָפָר אֲנַחְנוּ, עֲזָרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ, וְהַצִּילְנוּ וְכַפֵּר עַל חַטָּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ.

אם תפילת מנחה סמוכה לנעילה אומר קדיש, ואם אינה סמוכה אומר קדיש בתרא:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיהַ רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְּרָא כְּרַעוּתִיהַ
וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתִיהַ וְיִצְמַח פְּרֻקְנִיהַ וְיִקְרַב מְשִׁיחִיהַ
וְיַפְרוֹק עַמִּיהַ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהִי שְׁמִיהַ רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וּלְעַלְמֵי עַלְמֵי א | **יִתְבָּרַךְ** [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
יִתְרוֹמַם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיהַ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעִילָא לְעִילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].

תִּתְקַבַּל צְלוֹתְכוֹן וְתִתְעַבַּד בְּעוֹתְכוֹן וְצְלוֹתְהוֹן וּבְעוֹתְהוֹן
דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל קָדָם אָבוּהוֹן דִּי בְּשַׁמְיָא. יְהִי
שְׁלָמָא רַבָּה מְשַׁמְיָא וְסִיעֵתָא וּפְרֻקְנָא, עֲלֵיכוֹן וְעַלְכָּא וְעַל
כָּל קְהָלְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן], עוֹשֶׂה שְׁלוֹם
בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

תפילת נעילה

אומרים 'תהלה לדוד' וכו':

תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמְמָה אֱלוֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם
 וָעַד: בְּכֹל יוֹם אֲבָרְכֶךָ וְאַהֲלִלָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעַד: גְּדוֹל
 יי וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדָלְתוֹ אֵין חֶקֶר: דָּוִד לְדָוִד יִשְׁבַּח מַעֲשֵׂיךָ
 וְגִבוּרְתֶיךָ יִגִּידוּ: הִדָּר כְּבוֹד הַוּדָה וְדַבְּרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה:
 וְעֲזֹז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ וְגִדְלוֹתֶיךָ אֲסַפְּרֶנָּה: זָכַר רַב טוֹבָךָ יִבְיְעוּ
 וְצִדְקָתֶךָ יִרְנְנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יי אֲפָרָה אֲפִים וְגִדְל חֶסֶד: טוֹב יי
 לְכֹל וְרַחֲמֵינוּ עַל כָּל מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יי כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְחֲסִידֶיךָ
 יִבְרַכּוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ יֹאמְרוּ וְגִבוּרְתֶךָ יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעַ
 לְבָנֵי הָאָדָם גִּבוּרְתֵינוּ וְכְבוֹד הַדָּר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתֶךָ מַלְכוּת
 כָּל עוֹלָמִים וּמִמְשַׁלְתֶךָ בְּכֹל דָּוִד וְדָוִד: סוֹמֵךְ יי לְכָל הַנְּפִלִים
 וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים: עֵינֵינוּ כָּל אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם
 אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן: צִדִּיק
 יי בְּכָל דְּרָכָיו וְחֲסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יי לְכָל קְרָאִיו לְכָל
 אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאֵמֶת: רָצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע
 וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יי אֶת כָּל אֲהַבָיו וְאֶת כָּל הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד:
 תְּהִלָּת יי יִדְבֵר פִּי וְיִבְרַךְ כָּל בָּשָׂר שֵׁם קִדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעַד.

ושליח הציבור עומד ואומר קדיש:

וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמִיהּ רַבָּה [אמן] בְּעֵלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתִיהּ
 וַיִּמְלוֹךְ מַלְכוּתִיהּ וַיִּצְמַח פְּרָקְנִיהּ וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיהּ
 וַיִּפְרוֹק עַמִּיהּ, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל

בַּעֲגָלָא וּבְזָמַן קָרִיב וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
 לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא | יְתַבְרַךְ [אמן] יִשְׁתַּבַּח יִתְפָּאֵר
 יִתְרוֹמֵם יִתְעַלֶּה יִתְהַדָּר יִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכַל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
 וְתוֹשְׁבַחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאָמִירָן בְּעֵלְמָא, וְאָמְרוּ אָמֵן [אמן].

ומתפלל שליח הציבור תפילה אחת כתקנת רבנו גם ביום הכיפורים כי רבנו לא חילק,
 וכל הציבור שומעים ומתפללים עמו בלחש, ומי שאינו יודע להתפלל יענה אמן אחר
 ברכותיו של שליח הציבור.

יִי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ

בְּרוּךְ אַתָּה יִי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
 יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אֵל
 עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת
 וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם [נהגו רוב העם להוסיף: זְכַרְנוּ לְחַיִּים אֵל מְלֹךְ
 חַפֵּץ בְּחַיִּים, כְּתַבְנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים] מְלֹךְ רַחֲמָן
 מוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יִי מִגֵּן אַבְרָהָם.

אַתָּה גְבוּר לְעוֹלָם יִי מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ מוֹרִיד
 הַטֵּל מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחַסֵּד, מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים
 רַבִּים, רוֹפֵא חוֹלִים וְסוֹמֵךְ נוֹפְלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם
 אֲמוּנָתוֹ לִישְׁבֵי עֶפְרָיִם. מִי כְמוֹךָ בְּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ
 מִמֵּית וּמְחַיֶּה [נהגו רוב העם להוסיף: מִי כְמוֹךָ אֵב הַרְחָמָן, זוֹכֵר יְצוּרֵי
 בְּרַחֲמִים לְחַיִּים], וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים, בְּרוּךְ אַתָּה יִי
 מְחַיֶּה הַמֵּתִים.

שליח הציבור מברך ברכה שלישית בנוסח זה, וכל הדברים שעונים הציבור, הוא קורא עמהן, ולא יגביה קולו בעת שהן עונים עמו:

נְקַדִּישְׁךָ וְנַעֲרִיצְךָ וְנִשְׁלַשְׁ לְךָ קְדוּשָׁה מְשַׁלֶּשֶׁת, כַּדָּבָר הָאָמֹר
עַל יַד נְבִיאָךְ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר: [ועובין:] **קְדוּשׁ**
קְדוּשׁ קְדוּשׁ יי צְבָאוֹת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ | כְּבוֹדוֹ וְגָדְלוֹ
מְלֹא עוֹלָם וּמִשְׁרָתוֹ שְׁאוּלִים, אֵיִה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ: [ועובין:]
מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מִמְּקוֹמוֹ | מִמְּקוֹמָךְ
מִלִּפְנֵי תוֹפִיעַ וְתִמְלוֹךְ עָלֵינוּ, כִּי מְחַכִּים אָנוּ לְךָ, מְתִי תִמְלֹךְ
בְּצִיּוֹן בְּחַיֵּינוּ וּבְיָמֵינוּ: [ועובין:] **אָמֵן | תִּשְׁכּוֹן תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדֵּשׁ**
בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנִצְחַ נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ
תִּרְאִינָה בְּמַלְכוּת עֲזָרְךָ, כַּדָּבָר הָאָמֹר בְּשִׁירֵי קְדוּשָׁךְ, עַל יַדִּי
דָּוִד עֲבַדְךָ מְשִׁיחַ צִדְקָךְ: [ועובין:] **יְמִלְךָ יי לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן**
לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ | לְדוֹר וָדוֹר נִגִּיד גְּדֻלָּתְךָ וּלְנִצְחַ נְצָחִים
קְדֻשְׁתְּךָ נְקַדִּישׁ, וְשַׁבְּחֶךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יִמוּשׁ
כִּי אֵל מְלֹךְ גָּדוֹל וְקְדוּשׁ אַתָּה, [ומנהג פשוט לומר כאן: 'וּבְכֵן' וכו']:

היחיד אומר ברכה שלישית בנוסח זה:

אַתָּה קְדוּשׁ וְשִׁמְךָ קְדוּשׁ, וְקְדוּשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סְלָה,
 [ומנהג פשוט לומר כאן: 'וּבְכֵן' וכו'],

וּבְכֵן תֵּן פְּחָדְךָ יי אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְאִימְתָךָ עַל כָּל מַה
שֶׁבָרָאתָ, וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים,
וַיַּעֲשׂוּ בָלֵם אֲגָדָה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבְבֵי שָׁלֵם. כְּמוֹ שֶׁיִּדְעֵנוּ יי
אֱלֹהֵינוּ, שֶׁהַשְּׁלֵטוֹן מִלִּפְנֵיךָ, עַז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בְּיַמִּינְךָ, וְשִׁמְךָ נוֹרָא
עַל כָּל מַה שֶׁבָרָאתָ. וּבְכֵן תֵּן כְּבוֹד לְעַמְּךָ, תְּהִלָּה לִירְאִיךָ, תִּקְוָה
לְדוֹרְשֵׁיךָ, פְּתִחוֹן פִּה לַמְיַחֲלִים לְךָ, שִׁמְחָה לְאַרְצְךָ, שְׁשׁוֹן לְעִירְךָ,

צְמִיחַת קֶרֶן לְדָוֶד עֲבָדְךָ, וְעֵרִיכַת נֵר לְבָן יְשִׁי מְשִׁיחֶךָ. וְאִזְ צְדִיקִים יִרְאוּ וַיִּשְׂמְחוּ, וַיִּשְׁרִים יַעֲלִזוּ, וַחֲסִידִים בְּרָנָה יִגִּילוּ, וְעוֹלָתְךָ תִּקְפָּץ פִּיָּה, וְכָל הָרִשְׁעָה כִּלְאֵה כַּעֲשָׂן תִּכְלָה, כִּי תַעֲבִיר מִמְּשַׁלַּת זְדוֹן מִן הָאָרֶץ. וּמַלְכוּת הָעֲלִיזָה מִהֲרָה תַעֲקֹר וְתִשָּׁבֵר, וְתִמְלֹךְ אֶתְּךָ הוּא יי אֱלֹהֵינוּ מִהֲרָה עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ, בִּירוּשָׁלַם עִירְךָ, וּבְהֵר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ, וְנִגְדַּת זִקְנֶיךָ כְּבוֹד, כַּפְתּוֹב: וְחִפְרָה הַלְּבָנָה וּבֹשָׁה הַחֲמָה כִּי מִלֶּךְ יי צְבָאוֹת בְּהֵר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם וְנִגְדַּת זִקְנֶיךָ כְּבוֹד, וְנֹאמֶר: יי יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד, וְנֹאמֶר: וַיִּגְבֶּה יי צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקְּדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בַּצְּדָקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ.

ברכה אמצעית של תפילת נעילה:

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וּרְצִיתָ בָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת, וְקִדַּשְׁתָּנוּ בַּמִּצְוֹתֶיךָ וְקִרְבַּתָּנוּ מִלְּכָנוּ לְעַבְדוֹתֶיךָ, וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עָלֵינוּ קִרְאתָ. וְתַתֵּן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ, [בשבת: אֵת יוֹם הַמְּנוּחַ הַזֶּה] אֵת יוֹם מִקְרָא קְדוֹשׁ הַזֶּה, אֵת יוֹם הַכַּפּוּרִים הַזֶּה, לְמַחִילָה וְלִסְלִיחָה וְלִכְפָּר בּוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ, בְּאַהֲבָה, יִזְכָּר לִיצִיאַת מִצְרַיִם.

ואומר 'יעלה ויבוא' עד 'רחום וחונן אתה':

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וַיָּבֹא יִגִּיעַ יִרְאֶה יִרְצֶה יִשְׁמַע יִפְקֹד יִזְכָּר לְפָנֶיךָ זְכָרוֹנָנוּ, זְכָרוֹן אֲבוֹתֵינוּ, זְכָרוֹן יְרוּשָׁלַם עִירְךָ, זְכָרוֹן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עֲבָדְךָ, זְכָרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, לְפִלְטָה לְטוֹבָה לְחַן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּיוֹם מִקְרָא קְדוֹשׁ הַזֶּה, בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים הַזֶּה, לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וְלְהוֹשִׁיעֵנוּ. זְכָרְנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, פָּקְדָנוּ בּוֹ לְבִרְכָה, הוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים, בְּדַבֵּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחַנּוּן וְרַחֵם

עֲלֵינוּ, וּמִלְטָנוּ. בּוֹ מִכָּל צָרָה וַיִּגּוֹן, וְשִׁמְחָנוּ. בּוֹ שִׁמְחָה שְׁלֵמָה
כִּי אֵל מֶלֶךְ רַחוּם וְחַנוּן אָתָּה.

נוסח הוידי, ואם מתפלל ביחיד אומרו לאחר 'שים שלום' וחותם 'יהיו לרצון'.

מָה נֹאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מְרוֹם, מֵה נִסְפָּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן
שְׁחָקִים, כִּי עֲוֹנוֹתֵינוּ רַבּוּ. מִלְּמִנּוֹת וְחַטָּאוֹתֵינוּ. עֲצֵמוּ
מִלְּסִפָּר. מֵה אָנוּ, מֵה חַיֵּינוּ, מֵה חֲסִדְנוּ, מֵה צְדָקְנוּ, מֵה
מַעֲשֵׂנוּ. מֵה נֹאמַר לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ, הֲלֹא כָּל הַגְּבוּרִים כָּאִין
לְפָנֶיךָ, וְאֲנָשֵׁי הַשָּׁם כְּלֹא הָיוּ, וְחַכְמַיִם כְּבָלִי מִדַּע, וְנְבוֹנִים
כְּבָלִי הַשֶּׁבֶל. כִּי כָּל מַעֲשֵׂינוּ תִהְיֶה, וַיְמִי חַיֵּינוּ הֶבֶל לְפָנֶיךָ,
כְּפִתּוֹב בְּדַבְרֵי קִדְשְׁךָ: וּמֹוֹתֵר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אֵין,
כִּי הֵכֵל הֶבֶל.

אָבֵל אֶתָּה הַבְּדִלָּתַת אֲנוֹשׁ מְרֹאֵשׁ, וְתִכְיֶירָהוּ לַעֲמוּד לְפָנֶיךָ,
כִּי מִי יֹאמֵר לָךְ מֵה תַעֲשֶׂה וְאִם יִצְדַּק מֵה יִתֵּן לָךְ. וְתִתֵּן
לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ אֶת יוֹם הַכְּפּוּרִים הַזֶּה, קֶץ מְחִילָה לְכָל
חַטָּאוֹתֵינוּ, לְמַעַן נַחְדֵּל מִעוֹשֶׁק יְדֵינוּ, וְנָשׁוּב לַעֲשׂוֹת חוֹקֵי
רְצוֹנְךָ בְּלִבְבֵךְ שְׁלֵם, כְּדַבֵּר שֶׁנֶּאֱמַר: דַּרְשׁוּ יי בְּהִמָּצְאוֹ קִרְאָהוּ
בְּהִיוֹתוֹ קְרוֹב, יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ וְאִישׁ אָוֶן מִחֲשַׁבְתּוֹ וַיָּשׁוּב
אֵל יי וַיִּרְחַמְהוּ וְאֵל אֱלֹהֵינוּ כִּי יִרְבֶּה לְסִלּוּחַ.

וְאֶתָּה אֱלֹוֶה הַסְּלִיחוֹת, טוֹב וַיְמַטִּיב, חַנוּן וְרַחוּם, אֶרְךָ אַפִּים
וְרַב חֶסֶד. מִרְבֵּה לְהַנְשִׁיב, רוֹצֵה בְּתִשׁוּבָתְךָ שְׁלֹרְשָׁעִים,
וְאֵין אֶתָּה חֲפִץ בְּמִיתָתְךָ, כְּפִתּוֹב: חִי אָנִי נָא אֲדָנִי אֱלֹהִים
אִם אַחֲפֵץ בְּמוֹת הַרְשָׁע כִּי אִם בְּשׁוּב רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ וְחָזָה,

שׁוּבוּ שׁוּבוּ מִדְרֻכֵיכֶם הָרָעִים וְלָמָּה תָּמוּתוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל.
הַשִּׁיבֵנו וְקַבְּלֵנוּ וּמְחֹל לָנוּ, וְסַלַח כְּגֹדֶל חַסְדְּךָ.

עד כאן נוסח היודיו.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְחֹל לַעֲוֹנוֹתֵינוּ בַּיּוֹם צוֹם הַכְּפוּרִים
הַזֶּה, מְחַה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ מִנְּגֻד עֵינֶיךָ, כְּאִמּוֹר
אֲנֹכִי אֲנֹכִי הוּא מְחַה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעַנִּי וְחַטְאֲתֶיךָ לֹא אֶזְכֵּר.
וְכָתוּב: מְחִיתִי כָעֵב פְּשָׁעֶיךָ וְכַעֲבֹן חַטְאֲתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי
גְאֻלְתֶּיךָ. וְכָתוּב: כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטֹהַר אֶתְכֶם
מִכָּל חַטְאֵיכֶם לְפָנַי יִי תִטְהָרוּ. כִּי אֶתָּה סִלַּח לְיִשְׂרָאֵל מִן
הָעוֹלָם וּמִחֶלֶן לְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל, וּמִבְּלַעֲדֶיךָ אֵין לָנוּ מִלֶּךְ
מוֹחֵל וְסוֹלַח.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ בְּכַבּוּדְךָ,
וְהַנָּשָׂא עַל כָּל הָאָרֶץ בִּיקָרְךָ, וְהוֹפֵעַ בַּהֲדַר גְּאוֹן עֲזָרְךָ
עַל כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אֶרֶץ.

וַיֵּדַע כָּל פְּעוּל כִּי אֶתָּה פְּעַלְתָּנוּ, וַיָּבִין כָּל יְצוּר כִּי אֶתָּה יִצְרָתוּ,
וַיֹּאמְרוּ כָל אֲשֶׁר הִנְשָׁמָה בְּאִפּוֹ: יִי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מְלֶךְ,
וּמְלֻכוֹתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתָן חֶלְקֵנוּ
בְּתוֹרָתְךָ, וְשִׂמַח נַפְשֵׁנוּ בִישׁוּעָתְךָ, וְשִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבְךָ, וְטֹהַר
לִבֵּנוּ לְעַבְדְּךָ בְּאַמֶּת. וְדַבְּרֶךָ אֶמֶת וְקִיָּם לְעַד. בְּרוּךְ אַתָּה יִי
מְלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, מוֹחֵל וְסוֹלַח לַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל,
מִקִּדְּשׁ [בשבת: השַׁבָּת ו] יִשְׂרָאֵל וַיּוֹם הַכְּפוּרִים.

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה, והשב
העבודה לדביר ביתך, ואשי ישראל ותפלתם מהרה
באהבה תקבל ברצון, ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל
עמך.

ותרצנו, ותחזינה עינינו בשובך לכוף לציון ברחמים כמאז,
ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון.

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו, צור חיינו מגן
ישענו אתה הוא לדור ודור. נוודה לך ונספר תהלתך
על חיינו המסורים בידיך, ועל נשמותינו הפקודות לך.
על נסיוך ונפלאותיך שבכל עת ועת ערב ובקר וצהרים.

הטוב כי לא כלו רחמיה, המרחם כי לא תמו חסדיך, כל
החיים יהללו את שמך הגדול כי טוב האל הטוב [נהגו
רוב העם להוסיף: זכור רחמיה יי אלהינו וכבוש כעסק וכתוב לחיים
כל בני בריתך], ברוך אתה יי, הטוב שמך ולך נאה להודות.

ברכת כהנים

אם היה כהן אחד, לאחר שהחזיר פניו כלפי העם ממשיך הכהן ואומר 'יברכה', ושליח
הציבור מקרא אותו את שאר מלות הברכה. היו שני כהנים או יותר, אינם אומרים
'יברכה' עד שיקרא להם שליח הציבור ויאמר להם: 'כהנים', ואז הם עונים 'יברכה'
והש"ץ ממשיך ומקרא אותן מלה-מלה, ואין הש"ץ עונה אמן בסוף פסוקי הברכה:

יברכה יי וישמרה [אמן]. **יאר יי** | **פניו אליך ויחנך** [אמן].

ישא יי | **פניו אליך וישם לך שלום** [אמן].

אם אין כהן אומר שליח הציבור:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בָּרַכְנוּ בְּבִרְכָה הַמְשַׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה,
הָאֲמוּרָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו הַפְּהֻנִים עִם קְדוּשָׁיָהּ, כְּאֲמֹר: יְבָרְכֶךָ יי
וְיִשְׁמְרֶךָ, יָאֵר יי וּפְנֵי אֱלֹהֶיךָ וַיַּחֲנֶךָ, וְיִשָּׂא יי וּפְנֵי אֱלֹהֶיךָ וַיִּשֶׂם לְךָ
שְׁלוֹם, וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם.

ואין העם עובין אחריו מאומה, וממשיך ואומר 'שים שלום' וכו':

שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבִרְכָה חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל
עַמָּךְ, וּבִרְכְנוּ כָלֵנוּ מִמָּאוֹר פְּנִיָה, כִּי מִמָּאוֹר פְּנִיָה נִתְּתָה
לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ תּוֹרָה וְחַיִּים אֲהַבָה וְחֶסֶד צְדָקָה וְשְׁלוֹם, וְטוֹב
בְּעֵינֶיךָ לְבָרְךָ אֶת עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת בְּשְׁלוֹם [נהגו רוב העם
להוסיף: וּבִסְפָר חַיִּים בִּרְכָה וְשְׁלוֹם נִזְכָּר וְנִכְתָּב לְפָנֶיךָ אָנוּ וְכָל עַמָּךְ בֵּית
יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים וְלְשְׁלוֹם] בָּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
בְּשְׁלוֹם.

[היחיד אומר כאן את הוידוין] ובסוף התפילה מתחנן ואומר:

יְהִי לְרָצוֹן אֲמָרִי פִי וְהִגִּיִן לְבִי לְפָנֶיךָ יי צוּרִי וְגֹאֲלִי.

אחר כך כורע ופוסע שלוש פסיעות לאחוריו כשהוא כורע, ונותן שלום משמאל
עצמו, ואחר כך מימין עצמו, ואחר כך מגביה ראשו מן הכריעה.

ונפלין על פניהם:

**לְפָנֶיךָ אָנִי כּוֹרֵעַ וּמִשְׁתַּחֲוֶה וּמִתְחַנֵּן אֲדוֹן הָעוֹלָם, אֱלֹהֵי
הָאֱלֹהִים וְאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים, כִּי לֹא עַל צְדָקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ
מִפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים. מֵה נֹאמֵר
לִי מֵה נִדְבָר וּמֵה נִצְטַדֵּק, חֲטָאנוּ וְעוֹיְנוּ וְהִרְשַׁעְנוּ וּמִרְדְּנוּ
וְסוּר מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ, לָךְ יי הַצְדָקָה וְלָנוּ בְּשֵׁת
הַפְּנִים, הוֹשְׁחֵרוּ פְּנֵינוּ מִפְּנֵי אֲשַׁמְתָנוּ וְנִכְפַּפָה קוּמְתָנוּ
מִפְּנֵי עוֹנוֹתֵינוּ, אֵין לָנוּ פֶה לְהִשְׁיֵב וְלֹא מִצַּח לְהָרִים רֹאשׁ.**

אֱלֹהֵי, בּוֹשֵׁתִי וְנִכְלַמְתִּי לְהָרִים אֱלֹהֵי פְּנֵי אֱלֹהֶיךָ, כִּי עֲוֹנוֹתֵינוּ רָבוּ לְמַעַלְהָ רֹאשׁ וְאַשְׁמַתְנוּ גְדֹלָה עַד לַשָּׁמַיִם. אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים, עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה לְמַעַן שְׂמֶךָ, כְּמוֹ שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ עַל יְדֵי נְבוֹאֶיךָ: לְמַעַן שְׂמִי אֶאֱרִיךְ אִפִּי וְתִהְלֶתִי אַחֲטָם לָךְ לְבִלְתִּי הַכְרִיתֶךָ, לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי עוֹשֶׂה בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי אִם לְשֵׁם קְדוֹשִׁי. לֹא לָנוּ יְיָ לֹא לָנוּ, כִּי לְשִׂמְךָ תֵּן כְּבוֹד עַל חֲסִדֶיךָ עַל אַמְתֶּךָ, לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵיִה נָא אֱלֹהֵיהֶם.

אָנָּה יְיָ, אֵל תִּפְּן אֶל קִשֵׁי הָעַם הַזֶּה וְאֶל רָשָׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ, סִלַּח נָא לְעוֹן הָעַם הַזֶּה כְּגֹדֶל חֲסִדֶיךָ, וְכַאֲשֶׁר נִשְׁאַתָּ לָעַם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הַנְּהַ, לְמַעַן שְׂמֶךָ יְיָ וְסִלַּחְתָּ לְעוֹנֵי כִּי רַב הוּא, יְיָ שְׂמַעְהָ, יְיָ סִלַּחְהָ, יְיָ הַקְשִׁיבָה וְעֲשֵׂה אֵל תֵּאֲחֵר, לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵי כִּי שְׂמֶךָ נִקְרָא עַל עִירֶךָ וְעַל עַמֶּךָ.

ויגביה ראשו, הוא ושאר העם, ומתחנן מעט בקול רם מיושב:

וְאֲנַחְנוּ לֹא נִדַע מֶה נַעֲשֶׂה כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ, זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וְחֲסִדֶיךָ כִּי מַעֲוֹלָם הִמָּה, אֵל תִּזְכּוֹר לָנוּ עֲוֹנוֹת רֹאשׁוֹנִים, מִהֵרָ יִקְדָּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דְלוֹנוּ מְאֹד, קוּמָה עֲזָרְתָה לָנוּ וּפִדְנוּ לְמַעַן חֲסִדֶיךָ, יְהִי חֲסִדֶיךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ, אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְהִי, יְיָ מִי יַעֲמֵד, כִּי עַמֶּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּתְרָא. יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמְּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בַּיּוֹם קְרָאנוּ, כִּי הוּא יָדַע יְצִרְנוּ זְכוֹר כִּי עֶפְרַיִם אֲנַחְנוּ, עֲזָרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ. עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׂמֶךָ, וְהַצִּילְנוּ וְכִפֵּר עַל חַטָּאתֵינוּ לְמַעַן שְׂמֶךָ.

ובשמשלימין התפילה אומר קדיש, ומכיוון שערבית סמוכה אין לומר 'תתקבל':

**וַיִּתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמִיָּה רַבָּה [אמן] בְּעֶלְמָא דִּי בְרָא כְרַעוּתִיָּה
וַיִּמְלוֹךְ מַלְכוּתִיָּה וַיִּצְמַח פְּרָקְנִיָּה וַיִּקְרַב מְשִׁיחִיָּה
וַיִּפְרוֹק עַמִּיָּה, בְּחַיִּיכוֹן וּבְיֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעַגְלָא וּבְזָמֵן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן] יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּה מְבָרַךְ
לְעֶלְמָא וְלְעַלְמֵי עַלְמֵיָּא | **וַיִּתְבָּרַךְ [אמן] וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר
וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְעַלֶּה וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְהַלַּל וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמִיָּה דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא [אמן] לְעֵילָא לְעֵילָא מְכָל בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא
וַתּוֹשְׁבַחְתָּא וּנְחַמְתָּא דְאִמִּירָן בְּעֶלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן [אמן].****

להבדלה למוצאי יום הכיפורים ראו לעיל עמ' 91.

שונות

סדר בדיקת חמץ

בליל ארבעה עשר, לפני שמתחיל לבדוק, מברך: **בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ, עַל בִּיעוּר חֻמֶּץ.**

ובדוק ומחפש בכל המקומות שמכניסין להם חמץ, וכשגומר לבדוק, מבטל בליבו את החמץ שברשותו: 'כל חמירא דאיכא ברשותאי ולא ידענא ביה לבטול מרשותאי ולהוי כעפרא', ותרגמו: 'כל חמץ שישנו ברשותי ולא ידעתינו יבטל מרשותי ויהיה כמו העפר [שאינו ברשותי]'. וזה נוסח רס"ג, ורבנו פוסק שיאמר (חמץ ומצה ג, ז): 'כל חמץ שיש ברשותי שלא ראיתיו ולא ידעתינו הרי הוא בטל, והרי הוא כעפר'.

סדר עירובי תבשילין

המניח עירובי תבשילין חייב לברך, ולאחר הברכה אומר: 'בעירוב זה יותר לי' וכו'.

**בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ עַל מִצַּת עִירוּב.**

בְּעִירוֹב זֶה יוֹתֵר לִי [ואם זיכה בו גם לאחרים מוסיף: ולפלוני ולפלוני או
לְאַנְשֵׁי הָעִיר כּוֹלֵם] לְאַפּוֹת וּלְבִשְׁל מִיּוֹם טוֹב לַשַּׁבָּת (הל' יו"ט פ"ו).

סדר אירוסין ונישואין

אם יש שם יין, החתן מברך תחילה על היין, ואחר כך מברך את ברכת הקידושין:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן.

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו,
וְהַבְדִּילָנוּ מִן הָעַרְוֹת, וְאָסַר לָנוּ אֶת הָאֲרוּסוֹת, וְהִתִּיר
לָנוּ אֶת הַנִּשְׁוֹאוֹת עַל יְדֵי חוּפָּה וְקִדּוּשֵׁין, בְּרוּךְ אַתָּה יי
מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל.**

ושותין מן היין, ואומר לכלתו: 'הרי את מקודשת לי בזה' ונותן לה את הכסף או שווה
הכסף בפני שני עדים.

לאחר מכן מברכים ברכת חתנים, ואם היה יין, מברכים עליו תחילה:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן.

יש מקומות שנהגו להביא הדס עם היין, ומברך על ההדס:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא עֵצֵי בְּשָׂמִים.

ומברך ברכת חתנים קודם הנישואין והן שש ברכות:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהִפֵּל בָּרָא לְכַבּוֹדוֹ.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, יוֹצֵר הָאָדָם.

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר יָצַר אֶת הָאָדָם
בְּצַלְמוֹ, בְּצֶלֶם דְּמוּת תְּבֻנָתוֹ, וְהִתְקִין לוֹ מִמֶּנּוּ בִּנְיָן
עַד עַד, בְּרוּךְ אַתָּה יי יוֹצֵר הָאָדָם.**

שׁוֹשׁ תְּשׁוּשׁ וְתִגַּל עֶקְרָה, בְּקִבּוּץ בְּנֵיהָ לְתוֹכָהּ בְּשִׁמְחָה,
בְּרוּךְ אַתָּה יי מְשַׁמֵּחַ צִיּוֹן בְּבִנְיָהּ.

שִׁמַּח תְּשַׁמַּח רַעִים אֲהוּבִים, כְּשִׁמְחֵךְ יְצִירֵךְ מִקֶּדֶם בְּגַן עֵדֶן,
בְּרוּךְ אַתָּה יי מְשַׁמֵּחַ חֲתָן וְכֻלָּהּ.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּרָא שְׁשׁוֹן
וְשִׁמְחָה, חֲתָן וְכֻלָּהּ, גִּילָה וְרִינָה, אֲהָבָה וְאַחֻוּהָ, שְׁלוֹם
וְרַעוּת. מְהֵרָה יי אֱלֹהֵינוּ יִשְׁמַע מִעָרֵי יְהוּדָה וּמְחֻצוֹת
יְרוּשָׁלַם, קוֹל שְׁשׁוֹן וְקוֹל שִׁמְחָה, קוֹל חֲתָן וְקוֹל כֻּלָּהּ, קוֹל
מְצַהֲלוֹת חֲתָנִים מִמְּשֻׁתָּה וּנְעָרִים מִנְּגִינָתָם, בְּרוּךְ אַתָּה יי
מְשַׁמֵּחַ חֲתָן עִם הַכֻּלָּהּ.

סדר המילה

המל את בן חברו מברך קודם שימול (והמל את בנו מברך: 'למול את הבן'):

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו,
וְצִוָּנוּ עַל הַמִּילָה.

ואבי הבן מוסיף ומברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו,
וְצִוָּנוּ לְהַכְנִיסוֹ בְּבְרִיתוֹ שְׁלֹאֲבָרְהֵם אָבִינוּ.

ואם היו שם עומדין, אומרין:

כְּשֵׁם שֶׁהַכְּנִסְתוּ לְבְרִית, כֵּן תַּכְנִיסֵהוּ לְתוֹרָה וְלַחֻפָּה
וּלְמַעֲשֵׂים טוֹבִים.

ומוזגין כוס ומברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן.

ואחר כך מברך אבי הבן או המל או אחד מן העומדין שם, מברך ברכה זו:

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשׁ יְדִיד מִבְּטָן,
וְחָק בְּשָׂארוֹ שָׁם, וְצָאֲצָאיו חֲתָם בְּאוֹת בְּרִית קִדְּשׁ. עַל
כֵּן בְּשִׁכְרֵךְ זֹאת, אֵל חַי, חִלַּקְנוּ לְעַד, צוּרְנוּ, צִוְּהַ בְּצוֹאֹת
קְדוּשָׁיִם, לְהַצִּיל יְדִידוֹת שְׂאֵרְנוּ מִשַּׁחַת, בְּרוּךְ אַתָּה יי
בֹּרֵת הַבְּרִית.**

ואבי הבן מברך 'שֶׁהַחֲיָנוּ':

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהַחֲיָנוּ וְקִיָּמְנוּ וְהִגִּיעַנוּ
לְזָמַן הַזֶּה.**

סדר פדיון הבן

הפודה את בנו, מברך (והפודה עצמו מברך: 'לְפָדוֹת הַבְּכוֹר'):

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו,
וְצָוְנוּ עַל פְּדִיּוֹן הַבֵּן.**

לאחר מכן מברך 'שֶׁהַחֲיָנוּ' (ענייני פדיון הבן מובאים בהלכות ביכורים פי"א).

ברכות הריח

אם היה הבושם עץ או מן העץ, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא עֵצִי בְּשָׂמִים.

ואם היה עשב או מן העשב, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא עֲשָׂבִי בְּשָׂמִים.

ואם לא היה מעץ או מאדמה או שהוא ספק, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא מִיְּנֵי בְּשָׂמִים.

ואם היה פרי הראוי לאכילה, כגון אתרוג, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁנָּתַן רֵיחַ טוֹב בַּפִּירוֹת.

שמן שלאפרסמון וכיוצא בו, מברך עליו:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא שֶׁמֶן עֶרֶב.

ברכות השבח וההודיה

הבונה בית חדש והקונה כלים חדשים, וכן הרואה פרי המתחדש משנה לשנה בתחילת ראייתו, וכן הרואה חברו לאחר שלושים יום, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהַחֵינּוּ וְקִיָּמְנוּ וְהִגִּיעָנוּ לְזֶמַן הַזֶּה.

ואם ראה את חברו לאחר שנים עשר חודש, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, מְחַיֶּה הַמֵּתִים.

שמע שמועה טובה, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַטּוֹב וְהַמְּטִיב.

שמע שמועה רעה, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, דָּיֵן הָאֱמֶת.

ירדו גשמים רבים, עד שרבו המים על הארץ ועלו אבעבועות על פני המים, והן הולכות זו לקראת זו. אם יש לו שדה מברך: 'שהחיינו', ואם היתה שלו ושל אחרים מברך: 'הטוב והמטיב', ואם אין לו שדה מברך:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ יי אֱלֹהֵינוּ, עַל כָּל טַפָּה וְטַפָּה שֶׁהוֹרַדְתָּ לָנוּ. וְאֵלּוּ פִּינּוּ מָלֵא שִׁירָה כִּיָּם, וְלִשְׁוֹנֵנוּ רָנָה כְּהֶמוֹן גְּלוּי, וְשִׁפְתוֹתֵינוּ נִשְׁבַּח כְּמֶרְחֵבֵי הָרְקִיעַ, וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת כְּשֶׁמֶשׁ וְכִבְיָרַח, וְיָדֵינוּ פְּרוּשׁוֹת כְּנִשְׂרֵי שָׁמַיִם, וְרַגְלֵינוּ קְלוֹת כְּאֵילוֹת. אֵין אָנוּ מִסְפִּיקִין לְהוֹדוֹת לָךְ יי אֱלֹהֵינוּ, וְלִבְרַךְ אֶת שִׁמְךָ מִלִּפְנֵינוּ, עַל אַחַת מְאֻלָּף אֲלֵפִים וְרֵב רַבְבֵּי רַבּוֹת פְּעָמִים, הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשִׂיתָ

עֲמָנוּ וְעַם אֲבוֹתֵינוּ. מְלַפְנֵיִם מִמְצָרִים גְּאֻלְתָּנוּ יי אֱלֹהֵינוּ, מִבֵּית
 עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ, בְּרָעַב זָנַתָּנוּ, וּבִשְׁבַע כִּלְכַלְתָּנוּ, וּמִחֶרֶב הִצַּלְתָּנוּ,
 וּמִדָּבָר מִלְטָתָנוּ, וּמִחֲלָאִים רָעִים רַבִּים דָּלִיתָנוּ מִלְכָּנוּ. וְעַד הַנָּה
 עֲזָרוּנוּ רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ, וְלֹא עֲזָבוּנוּ חֲסָדֶיךָ. עַל כֵּן אֲבָרִים שְׁפַלְגַת
 בְּנוּ, וְרוּחַ וּנְשָׁמָה שֶׁנִּפְחַתָּ בְּאִפֵּינוּ, וְלִשׁוֹן אֲשֶׁר שִׁמַּתָּ בְּפִינוּ, הֵן הֵן
 יוֹדוּ לָךְ וַיְבָרְכוּ אֶת שִׁמְךָ מִלְכָּנוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יי רֹב הַהוֹדוֹת
 אֶל הַתּוֹשְׁבֹת.

ברכות הראייה

הרואה מקום שנעשו בו נסים לישראל, כגון ים סוף ומעברות הירדן, מברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁעָשָׂה נְסִים לְאַבוֹתֵינוּ
 בְּמָקוֹם הַזֶּה.**

הרואה מקום שנעשה בו נס, לו או לאביו או לסבו, מברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁעָשָׂה לִי [והבן אומר 'לאבי'
 והנכד 'לסבי'] נֵס בְּמָקוֹם הַזֶּה.**

הרואה מקום שעובדין בו עבודה-זרה, מברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁנָּתַתָּ אֶרֶץ אֲפִים
 לְעוֹבְרֵי רְצוֹנוֹ.**

הרואה מקום בארץ-ישראל שנעקרה ממנו עבודה-זרה, מברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁעָקַר עֲבוֹדַת זָרָה
 מֵאֶרְצָנוּ.**

הרואה מקום בחוצה לארץ שנעקרה ממנו עבודה-זרה, מברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁעָקַר עֲבוֹדַת זָרָה מִן
 הַמָּקוֹם הַזֶּה.**

ולאחר שמברך על עקירת עבודה-זרה בארץ או בחו"ל, אומר:

**כְּשֵׁם שְׁעָקַרְתָּ מִן הַמָּקוֹם הַזֶּה, כִּף תַּעֲקוֹר מִכָּל הַמְּקוֹמוֹת,
וְתִשֵּׁב לֵב עוֹבְדֵיהֶן לְעַבְדֶּךָ.**

הרואה בתי ישראל ביישובו, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, מְצִיב גְּבוּל אֶלְמָנָה.

הרואה בתי ישראל בחורבנו, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, דִּין הָאֵמֶת.

הרואה קברי ישראל, מברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר יָצַר אֶתְכֶם בְּדִין,
וְזָן אֶתְכֶם בְּדִין, וְכִלְכַּל אֶתְכֶם בְּדִין, וְהַחֲיָה אֶתְכֶם בְּדִין,
וְהִמִּית אֶתְכֶם בְּדִין, וְהוּא עֵתִיד לְהַקִּים אֶתְכֶם לְחַיֵּי הָעוֹלָם
הַבָּא בְּדִין, בְּרוּךְ אַתָּה יי מְחַיֶּה הַמֵּתִים.**

הרואה בתי הגויים ביישובו אומר: **בֵּית גֵּאִים יִסַּח יי.**

בחורבנו אומר: **אֵל נְקָמוֹת יי.**

הרואה קברי אומת העולם, וכן הרואה שש-מאות-אלף גויים עומדין כאחד, אומר:

**בּוֹשָׁה אִמְכֶם מְאֹד חֲפָרָה יוֹלְדֵתְכֶם, הִנֵּה אַחֲרִית גּוֹיִם מְדַבֵּר
צִיָּה וְעַרְבָּה.**

ואם ראה שש-מאות-אלף מישראל עומדין כאחד בארץ ישראל, אומר:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, חֲכֵם הַרְזִים.

הרואה חכמי אומות העולם מברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שְׁנַתֵּן מִחֲכָמְתוֹ
לְבָשָׂר וְדָם.**

הרואה חכמי ישראל מברך: **בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,**
שָׁנַתְּ מַחְכְּמָתוֹ לִירְאָיו.

הרואה מלכי הגויים, אומר: **בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,**
שָׁנַתְּ מִכְבוֹדוֹ לְבֶשֶׁר וְדָם.
 הרואה מלכי ישראל, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שָׁנַתְּ מִכְבוֹדוֹ לִירְאָיו.
 הרואה את הכושי ואת המשונין בצורת פניהם או באיבריהם, וכן הפיל והקוף מברך:
בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, מְשַׁנֵּה הַבְּרִיּוֹת.
 ראה סומא, קטע, מוכי שחין, בהקנין וכו', מברך (ואם נולדו כך מברך 'משנה הבריות'):

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, דִּין הָאֱמֶת.

הרואה בריות טובות ומתוקנות ביותר, ואילנות טובות, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שְׁפַכָּה לֹא בְּעוֹלָמוֹ.

היוצא לשדות ולגנות בימי ניסן, וראה אילנות פורחים וניצנים עולים, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שְׁלֹא חֶסֶר בְּעוֹלָמוֹ כְּלוּם
וּבָרָא בּוֹ בְּרִיּוֹת טוֹבוֹת נְאוֹת, כְּדִי לְהִתְנַאֲוֹת בָּהֶן בְּנֵי אָדָם.

על הרוחות שנשבו בדעף, ועל הברקים, ועל הרעמים, ועל 'כוכב נופל', מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שְׁכּוּחוֹ מְלֵא עוֹלָם [או]
עוֹשֶׂה בְּרֵאשִׁית.

על ההרים והגבעות, המדברות הימים והנהרות, לאחר שלושים יום שראם, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, עוֹשֶׂה בְּרֵאשִׁית.

הרואה את הים הגדול, לאחר שלושים יום שראהו, מברך: **בְּרוּךְ אַתָּה יי**
אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הָעוֹשֶׂה אֶת הַיָּם הַגָּדוֹל.

הרואה קשת בענן, מברך: **בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, זֹכֵר הַבְּרִית, נֶאֱמַן בְּבְרִיתוֹ וְקַיִם בְּמִאֲמָרוֹ.**

הרואה את החמה ביום תקופת ניסן של תחילת המחזור של שמונה ועשרים שהתקופה בתחילת ליל רביעי, כשרואה אותה ביום רביעי בבוקר, מברך:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, עוֹשֶׂה בְּרֵאשִׁית.

וכן כשתחזור הלבנה לתחילת מזל טלה בתחילת החודש, ולא תהיה נוטה לא לצפון ולא לדרום; וכן כשיחזרו כל כוכב וכוכב מחמשת הכוכבים הנשארים לתחילת מזל טלה, ולא יהיה נוטה לא לצפון ולא לדרום; וכן בכל עת שייראה מזל טלה עולה מקצה המזרח – על כל אחד מאלו מברך 'עושה בראשית' (הלכות ברכות י בא).

בְּרַכַּת 'עַל הַטְּבִילָה' לְטַהֲרַת אִשָּׁה לְבַעֲלָהּ

בהל' ברכות (יא, ט) נפסק: "אין לך מצוה שמברכין אחר עשייתה לעולם, אלא טבילת הגר בלבד, שאינו יכול לומר: 'אשר קידשנו במצוותיו וציוונו', ועדיין לא נתקדש ולא נצטווה עד שיטבול. לפיכך אחר שיטבול מברך: 'על הטבילה', מפני שהיה דחוי מעיקרו ולא היה ראוי לברכה". מהלכה זו עולה שהאשה צריכה לברך קודם הטבילה:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ עַל הַטְּבִילָה.

ויכולה לשבת ופניה טוחות בקרקע (הל' ברכות א, ט) או לכסות את פלג גופה התחתון, ותברך, ותטבול. ואין לטבול יותר מפעם אחת, שכל המוסיף גורע: "את כל הדבר אשר אנכי מצוה אתכם אותו תשמרו: לעשות לא תסוף עליו ולא תגרע ממונו" (דב' יג, א).

ברוך רחמנא דסייען